Sanctorale vel ſermones de ſctis venerabilis Sātij porta ſacri ordinis predicatorum : cum gemina eorūdem admodum vtili tabula: ſeu indice.

Cum priuilegio.

SAnctorale vel ſermones de ſctis venerabilis Sãtij porta ſacri ordinis predicatorum: cum gemina eorũdem admodum vtili tabula: ſeu indice.

Cum priuilegio.

¶ In feſto ſancti Stephani prothomartyris.
VEſtitus erat veſte aſperſa ſanguine: ⁊ exercitus qui in celo ſunt: ſequebantur eum. ſermo. j. fo. j.
Faciebat prodigia ⁊ ſigna magna in populo. ſermo. ij. fo. ij.
Stephanꝰ plenꝰ grā ⁊ fortitudīe. ſer. iij. f. iij.
¶ In feſto ſancti iohannis euangeliſte.
Exaltabit illū apud ꝓximos ſuos. ſer. j. fo. v
Dilectus meus cādidus ⁊ rubicūdus: electꝰ ex milibus. ſer. ij. fo. vij.
Vidit illum diſcipulum: quem diligebat. ſermo. iij. fo. viij.
Mulier ecce filius tuus. ſer. iiij. fo. x.
¶ In feſto ſancti blaſij epiſcopi ⁊ martyris.
Ecce homo in hieruſalem: cui nomen ſymeō ſermo vnicus. fo. xiij.
¶ In cathedra ſancti petri.
Tu es petrus. ſermo vnicus. fo. xv.
¶ In feſto beati matthie apoſtoli.
Abſcondiſti hec a ſapientibus ⁊ prudentibus. ſermo vnicus. fo. xvj.
¶ In feſto ſancti thome aquinatis doctoris angelici.
Inuocaui ⁊ venit in me ſpiritus ſapientie. ſermo. j. fo. xix.
Quinquaginta annos nondum habes: et abraam vidiſti. ſermo. ij. fo. xxj.
In digito dei eijcio demonia. ſer. iij. fo. xxiij.
Acceſſerunt angeli et miniſtrabāt ei. ſermo iiij. fo. xxvj.
¶ In feſto beati georgij martyris: vel etiam in feſto alterius martyris.
Laboraui ſicut bonꝰ miles. ſer. vnicꝰ. fo. xxix.
¶ In feſto beati petri martyris.
Coronabitᷣ q̇ legitime certauerit. ſer. j. fo. xxx.
Chriſtus paſſus eſt nobis relinquens exemplum. ſermo. ij. fo. xxxij.
Propter gaudiū natꝰ ē homo. ſer. iij. fo. xxxij.
Propter gaudiū natꝰ ē hō. ſer. iiij. fol. xxxiiij.
Accipietis gaudiū vrm plenū. ſer. v. fo. xxxvj
¶ In feſto apoſtolorum philippi ⁊ iacobi.
Cōputati ſunt inter filios dei. ſer. j. fo. xxxvij.
Philippe qui videt me: videt et patrem. ſermo. ij. fo. xxxix.
¶ In vtroq̄ feſto ſancte crucis.
Signū magnū apparuit in celo. ſer. j. fo. xl.
Stabant iuxta crucē maria mater ieſu: ⁊ maria magdalene: ⁊ diſcipulus quem diligebat. ſermo. ij. fo. xlj.
¶ In natiuitate ſancti iohannis baptiſte.
Inter natos mulierum nō ſurrexit maior iohanne baptiſta. ſer. vnicus. fo. xlij.
¶ In feſto apoſtolorum petri ⁊ pauli.
Super hāc petram edificabo eccleſiam meā. ſermo vnicus. fo. xliij.
¶ In feſto beate marie magdalene.
De fructu manuū ſuaꝝ laudēt eā. ſer. j. f. xlv.
Magiſter dic. ſer. ij. fo. xlvij.
Sciret vtiq̄ que ⁊ qualis eſt mulier que tāgit eū: qꝛ peccatrix eſt. ſer. iij. fo. xlix.
¶ In feſto ſctī xp̄ofori martyris. vel alteriꝰ ſctī
Habetis fructum veſtrum in ſanctificatione ſermo vnicus. fol. lj.
¶ De ſancta anna vel alia ſancta.
Arbor bona fructus bonos facit. ſer. j. fo. lij.
Benedicta tu inter mulieres: et benedictus fructus ventris tui. ſer. ij. fo. liij.
¶ In feſto beati dominici patris noſtri.
Vos eſtis lux mundi. ſermo. j. fo. liiij
Magnꝰ vocabitᷣ in regno celoꝝ. ſer. ij. fo. lvj.
¶ In feſto ſancti michaelis archangeli.
Angeli eorum ſemper vident faciem patris. ſermo. j. fo. lviij.
Angelis ſuis mandauit de te vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis. ſer. ij. fo. lxj.
¶ In feſto beati luce euangeliſte.
Quid tibi videtur. ſer. vnicus. fo. lxij
¶ In die omnium ſanctorum.
Merces vr̄a copioſa eſt in celis. ſer. j. fo. lxiij
Beati q̇ habitāt ī domo tua dn̄e. ſer. ij. fo. lxv
Nota de beatitudine moraliter. fo. lxviij.
Bti qui habitant in domo tua dn̄e: in ſecula ſeculorū laudabunt te. ſer. iij. fo. lxix.
Salutāt vos oēs ſancti: maxime aūt illi qui de ceſaris domo ſunt. ſer. iiij. fo. lxxj.
Gloria hec eſt oībus ſctīs eiꝰ. ſer. v. fo. lxxiij.
¶ In feſto martyrum ceſarauguſtanorū: ⁊ cōtra peſtem mortalitatis.
Non ceſſamus pro vobis orātes ⁊ poſtulantes. ſermo vnicus. fo. lxxiiij.
¶ In feſto btē katharine v̄ginis ⁊ martyris.
Una precioſa margarita. ſer. vnicꝰ. fo. lxxvj.
¶ In feſto ſancte lucie virginis ⁊ martyris.
Luceat oībus q̇ in domo ſunt. ſer. j. fo. lxxviij
Ecce ego mitto angelum meum qui preparabit viam tuā ante te. ſermo. ij. fo. lxxix.
¶ De apl̄is ſiue ꝓ vno ſctō. ſiue ꝓ pluribus.
¶ Sequebatur illū magnificans deum.
¶ Relictis omnibus ſecuti ſunt eum.
Relictꝭ oībꝰ ſecuti ſunt eū. ſer. vnicꝰ. fo. lxxx
¶ In feſto plurimorum martyrum.
Fortes facti ſunt in bello. ſer. vnicꝰ. fo. lxxxj.
¶ In feſto vniꝰ martyris ſiue vniꝰ alteriꝰ ſctī

Labora ſicut bonus miles chriſti. ſermo vnicus. fo. lxxxiij.
¶ Milites introduxit ad ſe.
¶ Habeo ſub me milites.
Proſequere vt. ſ.
¶ De vno ſancto.
Repoſita eſt mihi corona iuſticie. ſer. vnicus folio. lxxxiiij.
¶ De pluribus ſanctis.
Seruierunt domino cunctis diebus. ſermo vnicus. fo. lxxxv.
¶ De vno ſancto.
Hic iuſtus eſt. ſer. vnicus. fo. lxxxv.
¶ Pro pluribus ſanctis.
Iuſti ſunt apud deum.
¶ Pro vna ſancta.
Iuſta eſt.
¶ De vno ſancto.
Honore dignꝰ eſt. ſer. vnicꝰ fo. lxxxvj.
¶ De vno confeſſore pontifice.
Elegit eū ex omni carne. ſer. vnicꝰ. fo. lxxxviij
¶ Pro vno confeſſore pontifice. vel dominica xxiiij. poſt trinitatis.
Ecce princeps vnus. ſer. vnicꝰ. fo. lxxxix.
¶ Pro tranſlatione alicuius ſancti.
Placuit deo ⁊ trāſlatus eſt. ſer. vnicꝰ. fo. xc.
¶ De vna virgine.
Queſiui eam mihi ſponſam aſſumere. ſermo vnicus. folio. xc.
¶ Pro vna virgine.
Uirgo cogitat q̄ dei ſunt. ſer. vnicꝰ. fo. xcj.
¶ Pro conſolatione illoꝝ q̇ perdūt amicos.
Conſolamini inuicem in verbis iſtis. ſermo ſeu collatio. fo. xcij.
¶ Pro mortuis
Nolite flere ſup me. Collatio. fo. xcij.
Non contriſtemini ſicut ⁊ ceteri qui ſpem nō habent. Collatio. j. fo. xciiij.
Miſeremini mei ſaltē vos amici mei. Collatio. ij. folio. xciiij.
Relinquo mundū. Collatio. iij. fol. xciiij.
Intēde aīe mee ⁊ libera eā. Collatio. j. fo. xcv
Amodo iam dicit ſpiritus: vt requieſcāt a laboribus ſuis: opera em̄ illorū ſequuntur illos. Collatio. ij. fo. xcv.
Cecidit in terrā bonā. Collatio. fo. xcvj.
Uenit ad monumentū orto iam ſole. ſermo vnicus. fo. xcvij.
Redde quod debes. Collatio. fo. xcviij.
Hodie eſt ⁊ cras in clibanum mittitur. ſermo vnicus. folio. xcix.
¶ Figura de q̄ttuor pctīs q̇ in mūdo regnāt.
Legitᷣ danielis vij. ꝙ daniel ⁊c̄. figura. j. fo. cj.
Uidi iniquitatem ⁊ contradictionem in ciuitate. figura. ij. fol. ciij.
Legitᷣ gene. xj. ꝙ quidā ⁊c̄. figura. iij. fo. ciiij.
Legitur danielis. ij. ꝙ nabuchodonoſor ⁊c̄. figura. iiij. fo. cv.
Legitur numeri. xxj. ꝙ filij iſrael ꝓfecti ſunt ⁊c̄. figura. v. folio. cvj.
Legitur ꝙ quidam rex fecerat ſibi ciuitatem ⁊c̄. figura. vj. folio. cviij.
¶ Pro confraternitate.
Eſtote compatiētes fraternitatis amatores. ſermo vnicus. fol. cix.
¶ Pro cōſecratione eccleſie vel dedicatione.
Templū dei ſanctū eſt. ſer. vnicus. fo. cx.
¶ Pro pluuia impetranda.
Michael archangele veni in adiutorium populi. ſermo vnicus. fol. cxj.
¶ Pro mortalitate.
Sufficit nunc contine manum tuam. ſermo vnicus. folio. cxj.
¶ Collatio coram epiſcopo.
Reuerēdiſſime dn̄e in chriſto pater. fo. cxiij
¶ Collatio coram rege.
Illuſtris princeps. magnifice dn̄e. fo. cxiiij.
¶ In proceſſione pro rege veniente: vel in receptione regis.
Ecce princeps vnus. folio. cxv.

Finis iſtius tabule.

¶ Tabula ſermonum de ſanctis Santij porta theologice facultatis profeſſoris eximij: ac diuini verbi predicatoris accuratiſſimi: ſacri predicatorũ ordinis filij conuentus Ceſarauguſteñ.

¶ De littera A.

Adam pro ſtatu innocentie vtrũ habuit angelũ cuſtodẽ. ſermo. j. par. ij. fo. lix.
Aliqui ſtant iuxta crucẽ dñi: ⁊ hoc tribus modis. require in vtroq; feſto ſctẽ crucis. ſer. ij. parte. ij. fo. xlj.
Aliqua res ſm magnitudinẽ corporalẽ dicit̃ magna ſm quattuor dimenſiones quantitatis. vide in feſto ſancti dominici. ſermo. ij. parte. j. E. fo. lvj. ⁊. lvij.
Aliqua virgo ſi violenter opprimat̃: mente tamen propoſitũ virginitatis habeat nunquid virgo dici poteſt. in feſto ſancte katharine virginis. ſer. vnico. parte. ij. fo. lxxvij.
Aliqua q̃ ſit virgo carne integra: mẽte vo corrupta: an talis debet dici virgo. ibidem.
Aliqua perſona honorat̃ propter tria. in feſto de vno ſancto. fo. lxxxvj. ⁊. lxxxvij.
Aliquis ex modo loquendi ſcripture dicitur magnus ex quattuor. in feſto ſancti dominici. parte. j. E. fo. lvij.
Aliquis locus vel aliqua domus ꝙ ſit grata ⁊ delectabilis ad inhabitãdũ requirit tria. vide in feſto omniũ ſanctorũ. ſer. ij. par. ij. J. et K. fo. lxvij. ⁊. lxviij.
Aliquis dicitur in ſpeciali fortis ꝓpter tria: vide in feſto plurimorũ martyrũ. fo. lxxxij.
Aliquis ꝙ poteſt dici princeps ⁊ ſimilis principi requirit tres cõditiões. in feſto de vno confeſſore pontifice. fo. lxxxj.
Aliquis placet deo ꝓpter tria. in feſto trãſlationis vnius ſancti. fo. xc.
Angeli accedũt ad viros bonos ⁊ iuſtos propter tria. require in feſto ſancti thome de aquino. ſermo. iiij. D. fo. xxiiij.
Angeli accedunt ad viros iuſtos ad confortandũ vel ad recreandũ. ibidem. D.
Angelorum nobilis eſt natura ⁊ ſunt excellẽtes in ſua creatione. require in feſto ſancti michaelis archãgeli. ſer. j. par. j. in pn. fo. lix.
Angeli ſunt humiles ⁊ infimi in ſua adminiſtratione. ibidem. parte. ij.
Angeli miniſtrant hoibus neceſſaria tẽpore neceſſitatis. ibidem.
Angeli cuſtodiũt homines in periculis et aduerſis. ibidem.
Angelorũ ſeptẽ ſunt curioſe queſtiones. vide in feſto ſancti michaelis archangeli. ſermone. j. parte. ij. fo. lix.
Angeli nouẽ officia circa homines exercent: ſm numerũ nouẽ ordinũ angelorum. in feſto ſancti michaelis archãgeli. ſermo. ij. in principio. fo. lxj. ⁊. lxij.
Angeli accedũt ad iuſtos viros ad liberandum. require in feſto ſancti thome de aquino. ſermone. iiij. G. fo. xxvij.
Anima creatur plena ſciẽtia et in vnione ad corpus ꝓpter molẽ carnis obliuiſcit̃ oĩum. require in feſto ſancti thome de aquino. ſermone. iiij. A. fo. xxvj.
Anna fuit benedicta inter mulieres. in feſto eius. ſermone. ij. A. in princi. fo. lij.
Itẽ ꝙ beata anna fuit bñdicta inter mulieres reddit̃ rõ cauſalis ĩ triplici exẽplo. ibidẽ
Anna laudat̃ de ſua excellentia ⁊ priuilegio ſingulari. in feſto eius. ſer. ij. par. ij. F. fo. liiij.
Anna eſt triplicis fructus. in feſto eius. ibidẽ.
Anime q̃ ſunt in purgatorio ſunt in magna pena ⁊ neceſſitate. in collatiõe. ij. fo. xciiij.
Animabus q̃ magis indigẽt debemus maxime ſuccurrere. in collatione. ij. pro defunctis. fo. xciiij.
Anima alicuius defuncti ita in morte nudata ⁊ depauperata ꝙ ſibi penitus nihil ſupmanſit in hac vita qualiter ſibi ſuccurri debeat. in collatione. j. ꝓ mortuis. fo. xcv.
Anime defunctorum quattuor modis ſoluũtur a penis purgatorij. in collatione. j. B. ꝓ defunctis. fo. xcv.
Arborum quattuor ſunt modi vite. in feſto ſancti chriſtofori.

¶ De littera B.

Beata virgo maria habuit q̃ttuor filios qualiter hoc intelligit̃. require in feſto ſancti iohãnis euangeliſte. ſer. iiij. parte. ij. fo. xij.
Beatus thomas de aquino oſtendit nobis virtutẽ alte excellẽtie cum dicit̃. In digito dei eijcio demonia. require in feſto eius. ſermo. iij. parte. j. D. fo. xxiij.
Beatus petrus martyr certauit cõtra triplicem inimicũ. ĩ feſto eius. par. j. fo. xxx. ⁊. xxxj.
Beatus petrus martyr ꝓpter ſuũ certamen qd certauit quã coronam inde habuit. vide in feſto eius. ſer. j. parte. iij. fo. xxxj.
Beatus petrus martyr qui certauit ꝓ lege dei vſq; ad mortẽ habuit plenum gaudiũ. vide in feſto eius. ſer. v. A. folio. xxxvj.
Beatus dñicus predicãdo hominibus doctrinam euangelicã tria operatus eſt: vide in feſto eius. ſer. j. in prin. folio. liiij
Beatus dñicus vocat̃ magnus ꝓpter duo. vide in feſto eius. ſer. ij. poſt. B. fo. lvj.
Beati iohannis baptiſte maioritas declarat̃ in quattuor. vide in feſto eius. par. ij. fo. xlij.
Beata anna cõparat̃ arbori duabus rationibus. vide in feſto eius. ſer. j. in prin. fo. lij
Beata anna collaudat̃ de duobus. vide in feſto eius. ſer. ij. in prin. E. fo. liij.
Beata katharina fuit mũda: quare hoc in feſto eius. parte. iij. E. fo. lxxvij.
Beata lucia ſi habeat potentiam ſufficientẽ vt luceat omnibus qui in domo ſunt. in feſto eius. ſer. j. par. ij. fo. lxxviij.
Beatitudo eſt duplex ſm doctores. in feſto omniũ ſctõrum. ſer. ij. par. j. D. fo. lxvj
Beatitudo cũ ſit ſtatus oĩm bonorum aggregatione perfectus: circa huiuſmodi beatitudinem quattuor fuerunt errores. vide hos in feſto oĩm ſctõrum. ſer. iij. in prin. fo. lxix
Beatitudinẽ quantum ad quattuor cõtra dictos errores deſcribit pſalmi. ibidem. par. j. folio. lxix. ⁊. lxx.
Itẽ ad perfectaz beatitudinem hic in ꝓpoſito requiruntur tria. ibidem.
Blaſius portauit chriſtũ quadrupliciter. vide in feſto eius. ſer. vnico. par. j. B. fo. xiij. ⁊. xiiij
Blaſius ſacerdos ⁊ epiſcopus habuit reuelationes tres a ſpirituſancto. vide in feſto eius ſermone vnico. par. ij. fo. iiij.
Boni angeli a quibuſdã recedunt: ⁊ ad alios accedunt: require in feſto ſancti thome de aquino. ſer. iiij. par. j. C. fo. xxvj.
Bona appetibilia quibus hõ rõnal' ĩdiget ad ciuiles operationes ſunt q̃nq;. vide in feſto oĩm ſctõrum. ſer. ij. F. fol. lxvj. ⁊. lxvij. G.

¶ De littera C.

Caro vt in virginitate cõſeruet̃ eſt virtus ita precioſa ꝙ prefert̃ cõiugali ac viduali ſtatui: faciẽs bona multa. in feſto vnius virginis. fo. xcij
Certamẽ qd btũs petrus martyr certauit vtrũ fuit legitimũ. vide ĩ ſuo feſto. ſ. j. p. ij. f. xxxj.
Celũ eſt locus glorie: nõ neceſſitatis: ſ; cõgruitatis. in feſto oĩm ſctõrum. ſer. j. par. iij. f. lxv. H.
Chriſtus in ſignum regij honoris triplicem habuit coronã. in feſto ſancti ſtephani. ſer. iij. parte. j. fol. iij. ⁊. iiij.
Chriſtus eijcit demones de triplici loco creaturis mediantibus. vide in feſto ſancti thome de aquino. ſermo. iij. in princi. A. B. ⁊. C folio. xxiij. ⁊. xxiiij.
Chriſtus cũ iã ante inſtituiſſet. lxxij. diſcipulos: quare poſtea elegit. xij. apl'os. require in feſto apoſtolorum philippi ⁊ iacobi. ſer. j. folio. xxxviij.
Chriſtus habuit quattuor ſcholas: in quibus docuit quattuor: ⁊ qui fuerũt in iſta ſchola vide in feſto magdalene. ſermo. ij. parte. j. C. D. ⁊. E. fo. xlviij. ⁊. xlix.
Chriſtus cõtra nos iratus nos punit ꝓpter tria in ſermo. de tẽpore mortalitatis fo. cxij.
Circa ſcientiã ⁊ viſionẽ beatorum: in quibus eorũ btitudo cõſiſtit ſiunt. xj. queſtiones ſequẽdo doctrinã ſancti thome. vide in feſto omniũ ſanctorũ. ſer. iij. par. j. fo. lxx.
Item ſunt adhuc alie proprietates ad veraz beatitudinem pertinentes. ibidem.
Claues eccl'ie tradite ſunt vni ⁊ ſoli ſc; petro in feſto ſctõrum petri ⁊ pauli. p. ij. F. fo. xlv.
Confratres que debent hr̃e: ſunt tria. vide in ſermone pro cõfraternitate. fo. cx.
Crucẽ chriſti portãtes deuote cũ cõtritione: volũtarie ſine cõtradictione: ⁊ continue ꝑ bonam operationem erunt in religione tribus modis. ibidem.
Crux bñdicta q̃ apparuit cõſtãtino imperatori in celo ꝑ helenã inuẽta habuit ſex ꝓprietates. require in vtroq; feſto ſancte crucis. ſermone. j. folio. xl.
Crux chriſti portat̃ ſex modis. vide in feſto ſancte crucis. ſermo. ij. fol. xlj.

¶ De littera D.

Daniel qualiter interpretat̃ ⁊ quid ſignificat. in ſermone pro figura peccatorum. fo. cij.
Daniel quattuor beſtias quas vidit quid ꝑ illas intelligit̃: ⁊ quibus ſimilant̃ ĩ ſermo. de figura pctõrum. f. cj. ⁊. cij
Itẽ iſta beſtia habebat tres ordines dentiũ in ore ſuo: quid per hoc intelligit̃. in ſermo. de figura peccatorũ. fo. cij.
Itẽ habebat quattuor capita iſta beſtia quid per hoc intelligitur. ibidem.
Itẽ iſta beſtia habebat dentes ferreos quare hoc. ⁊ quid per hoc intelligit̃. ibidem.
Itẽ habebat decẽ cornua ꝑ q̃ ĩtelligunt̃ decẽ modi quibus inuidi ꝓximo ſuo nocent. ibidẽ
De adã. i. de deo triplex viſio ponit̃ a doctoribus theologicis in feſto ſancti thome de aquino. ſer. ij. par. j. ij. ⁊. iij. fol. xxj. ⁊. xxij
De edificio eccl'ie tria nobis demõſtrant̃. require in feſto ſctõrum petri ⁊ pauli. C. fo. xliiij.

Alphabetica.

De edificio eccl'ie notaꝛ lapis incipiēs vnus ſolus ſingularis. in feſto ſanctorum petri ⁊ pauli parte.ij.E. fo.xliiij.
De edificio eccleſie poteſtas ſufficiēs ⁊ iuriſditio generalis.eodem fol.⁊ ſequē.
Dei electus quilibet naſcitur duplici natiuitate.vide in feſto ſancti petri martyris.ſermone.iij.in ꝑnci. fo.xxxij.
Deus creauit naturā intellectiuā creatā:⁊ rationis capacē:qm̄ in natura diuerſos gradꝰ ⁊ ordines:promotiones ⁊ exaltationes poſuit.vide ī feſto ſctī iohānis euāgeliſte. ſer.j.in ꝑncipio.fo.v.⁊ ibi vide de varijs promotionibus ⁊ exaltationibus diuerſorum.
Deus abſcōdit tria ꝑncipaliter ab hoībꝰ.in feſto ſctī matthie.par.j.C.D.⁊.E. fo.xvij.
Deus in preſenti vita audit:⁊ in futura audietur.hic inuenit:⁊ in futuro inuenietur. ibidem.parte.iij. fol.xxij.
Deus quomodo dedit beato thome ſapiētiā mediate vel immediate.require in feſto eiꝰ ſermone.iiij.B. fol.xxvj.
Deꝰ vſus eſt.vij.artibꝰ liberalibꝰ in creatiōe mūdi.in feſto ſanctorum philippi ⁊ iacobi. ſermo.j.in ꝑnci. fo.xxxvij.
Deus in mūdi recreatione vſus eſt tribꝰ numeris ⁊ cōpotis.ibidē.par.j.B. fol.xxxviij.
Deus in mūdi recreatione vtiꝛ quodā nūero ſanctorū ſpeciali.ibidē.par.ij.C.fo. xxxviij.
Deus pctōres nō habet in numero nec compoto: ſed ſolū iuſtos ⁊ exītes in grā.ibidē.
Deus computat iuſtos ⁊ electos ſuos per ſe ꝑteri ſpecies.ibidem.
Deꝰ quare cū alijs apl'is voluit iudā ſcariothis noīare cū ſciret ſe ꝑ eū eſſe tradendū. vide in feſto ſanctorum philippi ⁊ iacobi. ſermo.j.par.iij. fol.xxviij.
Deus quare premiat hoīez. vide in feſto ſctī chriſtofori martyris.in ꝑin. fo.lj.
Deus cū principaliter ſit cuſtos hominū nō indiget cuſtodia. in feſto ſancti michaelis archangeli.ſer.j.par.ij. fo.lx.
Deꝰ honorat exiſtentes in btītudine duplici honore. in feſto oīm ſanctorū.ſer.iij. fol.lxx
Deus iubet alterius anguſtias vt tuas ſentire.in collatione.j.ꝓ mortuis. fo. xcv.
Diabolus rogauit quendā vt interficeret patrē ſuū:⁊ cognoſceret matrē ſuā:ꝙ noluit:ſꝫ vt inebriareꝛ conſenſit.quid de tali.in ſer. de figura peccatorum. fo.cix.
Dies diuiditur ī ſex horas. vide in ſermone ꝓ defunctis. fol. xcix.
Differentia eſt inter corpus chriſti verū:⁊ corpus chriſti myſticū.vide in feſto de ſctīs ꝑetro ⁊ paulo in. ꝑnci.A. fol.xliij.
Differētia ꝙ eſt inter iudiciū diuinū ⁊ hūanū in feſto de vno cōfeſſore pōtifice.fo.lxxxviij.
Dilectio quattuor bona facit hoī.vide in feſto ſctī iohānis euāgeliſte.ſer.ij.ꝑ.ij.f. viij.
Itē btūs iohānes euāgeliſta fuit electus.⁊c.
Itē portauit fidele teſtimoniū de tribꝰ ꝙ acciderūt in morte ſaluatoris. ibidem.
Diſtantia facit errare circa qualitatem ⁊ figuram.parte.ij.I.ibidem.
Doctores docētes ppl'm doctrinā euāgelicā tripliciter docebāt:⁊ tripliciter noīabantur. in feſto btī dn̄ici.ſer.ij.in ꝑnci. fo.lvj.
Domus dn̄i vbi ſctī hn̄t gloriā:eſt clara ⁊ luminoſa:⁊ per cōſequens delectabilis ⁊ gaudioſa: qꝛ illuminatur quadruplici lumine. Et eſt bn̄ diſpoſita ⁊ ordinata: hn̄s ſufficientiā oīm ꝑtinentiū ad perfectionē nobiliſſime domus.in feſto oīm ſanctorū.ſermo. ij. parte.ij.L. folio.lxviij
Domū quā aliꝗs actu poſſidet pōt amittere quattuor de cauſis.ibidē.par.iij. fol.lxx.
Duodecim ſunt noīa aplorū.in feſto ſanctorꝝ philippi ⁊ iacobi.ſer.j.par.ij.C. fo.xxxviij.
Duplex eſt vis ī angelis ſimul ⁊ ſemel ſm doctores.ī feſto ſctī Michaelis.ſer.j.ꝑ.ij.f.lx.

¶ De littera. E.

Ecleſia ſupplicat ꝓ ceſſatione peſtilentie ⁊ plage tripliciter. in ſer. pro mortuis. fo. cxiij.
Egreſſus ſanctorū ab hoc mundo ⁊ nō ingreſſus:dꝛ ꝓprie natiuitas eorū quadruplici ratione.in feſto ſctī petri martyris.ſer.iiij.B.C.⁊.D.fo.xxxiiij.⁊.xxxv
Eps̄ mereꝛ digne reuereri ꝓpter gradus dignitatē:ꝓpter ſtatꝰ ſctītatē ⁊ ꝓpꝛ vultꝰ claritatē.vide in collatione corā epo.fol.cxiij.
Exempla danꝛ hoībus ꝓpter tria. vide in feſto ſctī petri martyris.ſer.ij.ꝑ totū.fo.xxxij.

¶ De littera. F.

Fenū ſiue herba que dicūtur in. ſermone ꝓ mortuis. fo.c
Flere nō debetis de morte:ſed potius cōſolari ꝓpter tres rōnes.in collatione.j.pro mortuis. fo.cxiiij
Fortitudo aut cōſtantia nūꝙ in muliere fortior fuit inuenta ꝙ in magdalena.in feſto eius.ſermo.iij.parte.j. folio.l.
Fortitudo quid eſt.vide in feſto plurimorū martyrum. fol.lxxiij.
Fortitudo in martyribus fuit continuitatis ⁊ perſeuerantie.ibidem.
Fraternitas ſiue fraterna dilectio tria operatur.in ſermone de cōfraternitate. fo.xlvj.
Fructus arborꝝ vt laudenꝛ requirunꝛ tria in feſto btē marie magdalene.ſer.ij. fo.xlvj.
Fructus magdalene laudabiles.vide in feſto eius.ſermo.j.C. fo.xlvj.
Fructꝰ magdalene cuiꝰ arboris vl' plāte fuit in feſto eiꝰ.ſer.j.par.ij.F. fol.xlvij.
Fructus btī chriſtofori ſunt tres.vide in ſer. eiꝰ.ꝑ.j.fo.lj.

¶ De littera. G.

Gaudiū quid eſt:⁊ ꝙ homo natus eſt in hoc mūdo ꝓpter gaudium vide in feſto ſctī petri martyris. ſermone.iij. fol.xxxiiij
Gaudiū ſanctorū in paradiſo triplici ratione nominatur. vide in feſto ſancti petri martyris.ſer.iiij.E. fo.xxxv.
Gaudiorꝝ ſanctorꝝ erimꝰ participes quadruplici rōne.ibidem.F.⁊.G.
Gaudiū vr̄m plenū accipietꝭ. gaudiū eſt triplex.in feſto ſctī petri marty.ſer.v.ꝑ.vnica. fo.xxxvj.⁊.ſequē.

¶ De lr̄a. H.

Hieruſalē habuit quattuor portas ⁊ qualiter noīabantur.⁊ quattuor edificatores portarum. in figura peccatorum. fo.ciiij.
Hoīes mūdiales gaudēt cōiter ex tribus. in feſto ſctī petri martyrꝭ.ſ.v.ꝑ.vnica.f.xxxvij
Homines ⁊ mulieres aſſequunꝛ benedictionē ꝓpter tria. in feſto ſancti petri martyris ſer.v.par.vnica. fo.xxxvij.
Hoīs ad hoīez nō eſt mīa duobꝰ modis.in feſto martyrū ceſarauguſtanorꝝ.ꝑ.iij.fo.lxxvj.
Hoīm duo ſunt gn̄a qui coronanꝛ.vide in feſto ſancti ſtephani.ſer.iij.par.j. fo.iij.
Homo inſipiēs abſcōdit tria.vide ī feſto ſctī matthie.par.iij.G. fol.xviij.⁊ ſequē.
Homo ⁊ angelus poſſunt cōſiderari vel comparari.require in feſto ſancti thome de aquino.ſer.iiij.parte.j.I. fol.xxviij.
Homo in ſtatu innocentie vtrū habuiſſet in ſuis operibus laborem.require in feſto ſancti georgij.parte.j. fo.xxviij.
Homo a natura ꝙ ſuis bonis operibus ⁊ iuſtis laboribus tria cupit.vide in feſto ſancti petri martyris.ſermo.j.in ꝑin. fo.xxx.
Homo quare natꝰ eſt:vide in feſto ſctī petri martyris.ſermo.iij.in ꝑin. fo. xxxij.
Homo conſequiꝛ ſex triſtabilia in ſua natiuitate naturali. require in feſto ſancti petri martyris.ſermo.iij. fo.xxxiij.
Homo ꝙdrupliciꝛ eſt gn̄atus vel ꝓductꝰ.require in feſto ſctī iohānis baptiſte.ꝑ.j.fol. xlij.
Homo dicitur arbor.vide in feſto ſancte anne.ſer.j.par.j. fol.lij.
Homo aliquādo aſcēdit:aliquādo deſcendit in feſto ſancti luce euangeliſte vbi duo dantur documenta.ſer.vnico. fo.lxiij.
Homo conſiderari poteſt dupliciter. in feſto oīm ſctōꝝ.ſer.ij.par.j.E. fo.lxvj.
Homo ſapiēs ⁊ diſcretꝰ debet fiduciaꝫ ſuam ponere ſolum in deo quare hoc in feſto de vno ſancto. folio. lxxxv
Homo perfecte deo ſeruiēs in ſuo ſeruitio dꝫ obſeruare tria.ī feſto de pl'ibꝰ ſctīs.fo.lxxxv
Homo quare diciꝛ bonꝰ ⁊ virtuoſus.in feſto de vno ſancto. fo. lxxxvij
Homo pōt honorari a deo ⁊ a mundo.in feſto de vno ſancto.D. fo.lxxxvij.
Homo efficiꝛ vnꝰ cū deo ꝑ mētis integritatē in feſto de vno cōfeſſore pōtifice.fo.lxxxviij
Homo qn̄ fit ſenex que ſibi eueniunt. in ſer. de figura peccatorū. fo.cix.
Homo per charitatē debet eſſe vnitus ⁊ congregatus cum proximo ſuo.in ſermone pro confraternitate. fol. cix.

¶ De littera. I.

Ieſus fecit iohānem euangeliſtā propter decus virginale dignuꝫ ſeptem priuilegijs: in feſto eius. ſermone.iij.parte.j. fo.ix.
Ieſus dedit iohanni ſeptem ſigna charitatis.ibidem.
Illa que vult eſſe ſponſa chriſti debet habere quattuor excellētias bonas ſuper alias mulieres.in feſto vnius virginis. fol.xc.
Ille ꝙ vult cogitare ꝙ dei ſūt opꝫ ꝙ tria figat ⁊ pōat ī mēte ſua ī feſto ꝟginis.f.xcj.⁊. xcij
Ille qui eſt in captiuitate vel tribulatione:ſi clamat ad nos ⁊ petat adiutoriū tenemur eū adiuuare duplici modo.in collatione. j. pro mortuis. fo. xcv.
Inuitatꝰ ad nuptias qualiter ſe debeat indui.ī feſto ſctī ſtephani ꝓtomar.ſer.j.fol.j.
In lege antiꝗ fidelis diſtinguebaꝛ ab infideli per circūciſionem.in feſto ſancti ſtephani protomartyris.ſermo.ij.par.j. fo.ij.
Inter diſcipulos chriſti triplicē inuenio differentiam.in feſto ſancti iohannis euangeliſte.ſermo.iij. folio.viij.
Inter natos mulierū nō ſurrexit maior iohāne baptiſta. tres erronee opiniōes de iohāne baptiſta ſolebāt dici.vide ī feſto eiꝰ. f.xlj
In principio mūdi vnꝰ erat populus ⁊ vnū labiū oīm.in ſer.de figura pctōrū.fol. ciiij.
Ingeniū ꝗd eſt.ī ſer.de figura pctōꝝ.f.cviij.

Johānes euāgeliſta exaltat̃ ſuꝑ quattuoꝛ. vide in feſto eius.ſer.j. fol.vj⁊.vij.
Item exaltatur ſuper omnes apoſtolos in ſeptem. vide ibidem. fol.vij.
Johannes euāgeliſta ſecutus eſt ieſum in decem.in feſto eius.ſermo.ij.in pꝛin. fo.vij.
Item candoꝛ virtutis cōmendatur in ſe ⁊ in iſto ſingulari dilecto.parte.j.ibidem.
Item aliquis alteri efficitur dilectus ꝓpter quinqꝫ.parte.ij.ibidem.
Johānis euāgeliſte coꝛpus reſeruatuꝫ fuit a quattuoꝛ quibus ledi nō potuit.in feſto eiꝰ ſermo. iij.par. j. fol.ix.
Johannes euangeliſta extitit eleuatꝰ ad modum aquile ꝓpter tria.vide ibidē. fo.x.
Johānes in q̄druplici ſchola perfectus diſcipulꝰ fuit īſtructꝰ ⁊ ſctīſſime īfoꝛmatꝰ.ibidē
Johānes baptiſta habuit nouē officia.ibidē
Johānes euāgeliſta habuit q̄ttuoꝛ ſinglares ꝑꝛogatiuas ſuꝑ oēs alios apl'os.vide ibidē
Johānes baptiſta pōt ī ſinglari de ſe dicere. Ego vox clamantis in deſerto.quadruplici ter. require in feſto eiꝰ.par.j. fo.xlij.
Johānes ē nomē eiꝰ.btūs iohānes baptiſta habuit mlta noīa.vid ī feſto eiꝰ.ꝑ.iij. f.xliij
Ire dei quattuoꝛ ſunt cōditiones.vide in feſto martyꝛū ceſarauguſtanoꝝ. fo.lxxv.
Juſtus merito volēs dici dꝫ obſeruare tres cōditiones.in feſto de vno ſctō. fo.lxxxvj
Juſticia quid eſt in collatione ꝓ moꝛtuis.A.
Juſticia cohibet oīa vitia (fo.xcviij.⁊.xcix. ⁊ crimina imperādo.ſcꝫ ⁊ ꝓhibēdo ⁊ etiam puniendo.in collatione ꝓ moꝛtuis.fo.xcix.
Juſticia inter oēs virtutes maxime pertinet ad pꝛincipes ⁊ reges terre.in collatione ꝓ moꝛtuis. folio.xcix.

¶ De littera.L.

LAus beatoꝛum vtrū erit vocalis vel mentalis.in feſto oīm ſctōꝛuꝫ ſermo.iij.parte.iiij. fo.lxx.
Ligna que ſunt ⁊ quibꝰ ſimilantur.in ſer.ꝓ moꝛtuis. folio.c.
Locus purgatoꝛij dicit̃ furnus de pane materiali.in ſermone pꝛo moꝛtuis. fo.xcix.
Loth q̄liter interp̄tat̃.ī ſer.de figura pctōꝝ.
Loth in qua ciuitate ſaluatꝰ fuit. (fo.ciij. in ſermone de figura peccatoꝛū. fo.ciij.
Itē per alias quattuoꝛ ciuitates que igne ⁊ ſulphure perierūt q̄d intelligitur.ibidem.
Lucie btē dꝛ imperatiue ꝙ luceat ꝓpter duo in feſto eius.ſermo.j.parte.j. fol.lxxviij.
Lucis quattuoꝛ ſunt ꝓpꝛietates.vide in feſto ſancti dñici.per totū. fo.liiij.lv.⁊.lvj.
Ludus quid eſt:⁊ q̄d in ludo fugiendū eſt.in ſermone de figura peccatoꝛū. fo.cix.

¶ De littera.M.

MAgdalena vſa eſt quinqꝫ digitis manuū.quare hoc in feſto eiꝰ ſer.j.par.iij.H. fo.xlvij
Magdalena habuit tres honoꝛabiles pꝛopꝛietates mulieris. in feſto eius ſermo.iij.parte.j. fo.xlix
Magdalena q̄lis eſt noīata in q̄litate ⁊ conditione.in feſto eiꝰ.ſer.iij.par.ij. fo.l.
Magdalena quāta eſt reputata a deo ꝑ conuerſionem.ibidem.parte.iij.
Magiſtroꝝū dignitas aut officiū q̄ vel quale eſt.in feſto magdalene.ſer.ij.par.j.fo.xlviij
Magnitudo triplex eſt ī ſcriptura:⁊ ſm quālibet btūs frāciſcꝰ dꝛ magnꝰ.in feſto eiꝰ.ſer.
Magni apud deū iudicant̃ (ij.ꝑ.j.fo.lviij. parui apud mūdū q̄re tale iudiciū ē ī regno terrenoꝝ.ī feſto ſctī dñici.ſ.ij.ꝑ.ij.I.f.lviij
Manus due ſunt in coꝛpoꝛe hominis quid per hoc intelligitur.⁊ quare hoc:vide in feſto magdalene.ſermo.j.par.iij.H.fol.xlvij.
Maria mater ieſu ⁊ maria magdalene ⁊ diſcipulus quem diligebat ieſus ſtabat iuxta crucē ieſu.qualiter hoc.vide in feſto ſancte crucis.ſermo.ij.par.j.E. fo.xlj.
Maria magdalena fecit triplicē fructum. in feſto eius.ſermo.j.B.in pꝛin. fo.xlvj.
Maria magdalena fuit ſoli iuſticie chꝛiſti in nouē ꝓpinquiſſima.vide in feſto eiꝰ.ſer.j.
Maria magdalena laudat̃ ꝓ (D.fo.xlvj. pter tria.in feſto eiꝰ.ſer.j.par.j. fol.xlvij.
Marie magdalene natura vel perfectio que fuit.in feſto eius.ſer.iij.par.j. fo.xlix.
Martyꝛes mundū ⁊ ea q̄ in mūdo ſunt contēpſerūt.ī feſto plurimoꝝ martyꝛū.fo.lxxij
Martyꝛes inimicos ſuos deuicerunt quare hoc.ibidem.
Martyꝛes toꝛmenta leuiter ⁊ patienter ſuſtinuerunt quare hoc. ibidem.
Meritū ſeu pꝛemiū beati chꝛiſtofoꝛi hꝫ tria laude digna.in feſto btī chꝛiſtofoꝛi.ꝑ.j. f.lj.
Meritū beati chꝛiſtofoꝛi hꝫ fructū laude dignum.in feſto eius.par.ij. fo. lij.
Meritū ⁊ pꝛemiū beati chꝛiſtofoꝛi habet totalem perfectionē.in feſto eiꝰ par.iij.fo.lij.
Merita ſanctoꝛū q̄ ſunt in gloꝛia finita ſunt in ſex.ī feſto oīm ſctōꝝ.ſer.j.ꝑ.j.D.fo.lxiiij.
Merces ſanctoꝛum eſt exceſſiua nimis tribꝰ modis.ibidem
Merces perdit̃ tribꝰ de cauſis.vide in feſto oīm ſanctoꝛū.ſer.j.par.j.F. fo.lxiiij.
Miles aliq̄s in vinculis reddit̃ foꝛtis ꝓpter q̄nqꝫ.in feſto ſctī ſtephani.ſ.iij.par.j.f.iiij.
Miles bonus quattuoꝛ ꝓpꝛietates ⁊ excellentias debet hr̄e.ī feſto de vno ſctō.fo.lxxxiij.
Miles bonꝰ dꝫ obſeruare q̄ttuoꝛ vt ꝑueniat ad optatū ſuū.ī feſto de vno marty.f.lxxxiiij
Miles bonꝰ dꝫ iuſte viuere: ⁊ fugere omneꝫ ocioſitatē.vide ī feſto d̾ vno marty.f.lxxxiiij
Miles bonꝰ dꝫ defēdere fidē catholicā.ibid.
Militari ſtatui cōpetit laboꝛare q̄d pꝫ ex tribus.req̄re ī feſto ſctī geoꝛgij:par.j. f.xxviij.
Militi conueniūt tria.require in (ct.xxix. feſto ſancti geoꝛgij.parte.j. fo.xxix.
Mirū valde videt̃ ⁊ incōpoſſibile ꝙ merces ſanctoꝛū ſit exceſſiua ⁊ excedat meritū eoꝝ. in feſto oīm ſctōꝝ.ſer.j.par.j. fo.lxiij.
Miſeriā ⁊ penam ſuſtinētibꝰ obligamur naturaliter ſuccurrere ⁊ dare adiutoꝛiū. vide in collatiōe.ij.ꝓ defunctis. fo.xciiij.
Moꝛs eſt vnꝰ magnꝰ grāmaticus: et ſcit bñ ꝙ ſex ſunt caſus in grāmatica:per quos facit homīes cadere diuerſimode. in collatione pꝛo defunctis. fo.xcvij.
Moꝛte amicoꝝ ⁊ parentū noſtroꝝ: tribꝰ de cauſis nō debemꝰ ꝯtriſtari:ſꝫ potiꝰ ꝯſolari. in ſermone ꝓ defunctis. fo.xcij.⁊.xciij.
Mūdus eſt plenꝰ amaritudine. vide in feſto ſancti luce euāgeliſte. fo.lxij.⁊.lxiij.
Mundus inficit ⁊ maculat animā.in collatione.iij.pꝛo moꝛtuis. fo.xcv.
Mundus cōparat̃ mari. in ſermone de figura peccatoꝛum. fo.cj.

¶ De littera.N.

NAbuchodonoſoꝛ qualiter interp̄tatur.ī ſer.de figura pctōꝝ. f.cv.
Nabuchodonoſoꝛ ſtatuā quā vidit in ſomnis magnā/grandem/ſublimē/intuitꝰ eius erat terribilis ⁊c.in ſermone de figura pctōꝝ. fo.cv.
Natiuitas duplex reperit̃ in ſacra ſcriptura. in feſto ſctī ſtephani.ſer.iij.in pꝛin. fol.iij.
Natiuitas iohānis baptiſte fuit admirabilis q̄ttuoꝛ modis.req̄re ī feſto eiꝰ.par.j.fo.xlij.
Nihil eſt q̄d ita impediat hominē in hoc mūdo ne poſſit ad deū ire ſicut peccatū. in collatione. iij.pꝛo moꝛtuis. fo.xciiij.
Nouē ſunt oꝑa inſignia ſctōꝝ. vide in feſto oīm ſctōꝝ.ſermo.iij.parte.iiij. fo.lxxj.
Nulla hominuꝫ actio recta iudicat̃ virtuoſa aut ꝑfecta:niſi cōfoꝛmet̃ aut diriget̃ ab aliquo exēplo. vide in feſto ſancti petri martyris.ſermone.ij.in pꝛincipio. fo.xxxij.
Nulla doloꝛoſioꝛ et crudelioꝛ captiuitas ꝙ moꝛtuoꝝ in purgatoꝛio.in collatione.j.pꝛo defunctis.poſt.A. fo.xcv.
Nulla ꝑſona dicit̃ eſſe niſi ſit in gratia diuina.vide in ſermo.pꝛo moꝛtuis. fo.xcix.
Nullus hoīꝫ operatiōes ſpūſſancti ſimul habuit oēs.in feſto ſctī thome de aquino.ibi.
Nullus x̄o hominū. fo.xix.
Nullus exiſtēs in hac vita moꝛtali pōt videre diuinā eſſentiā clare facie ad faciē. in feſto ſanctoꝛū apoſtoloꝛuꝫ philippi ⁊ iacobi. ſermo.ij.parte.ij. fo.xxxix.
Nullus dies aſcriptus inuenit̃ totius anni excepto die kalendaꝝ ianuarij: quin martyrizati ſunt q̄nqꝫ milia martyꝛes.ī feſto omnium ſanctoꝝ.ſer.iij.par.iiij. fo.lxxj.
Nullus dꝫ ſuꝑ moꝛtuū ploꝛare aut triſtari ꝓpter tres ratiōes.ī collatiōe.ij.ꝓ moꝛtuis.
Nuncius mittit̃ ꝓpter tria.in fe (fo.xcv. ſto martyꝛū ceſarauguſtanoꝝ.par.j. f.lxxv.
Nuptialis veſtis q̄ eſt.vide in feſto ſancti ſtephani ꝓtomar.ſer.j.parte.j.in pꝛin, fo.j.

¶ De littera.O.

OCto ſunt dicēda de beato michaele ſpecialiter in eiꝰ honoꝛe, vide in feſto eius.ſer.j.parte.iij. fo.lx.
Officia beatoꝝ duo ſunt.vide in feſto oīm ſctōꝝ.ſer.iij.parte.iiij.fo.lxx.⁊.lxxj.
Officiū ſctōꝝ qui ſunt in gloꝛia paradiſi q̄le eſt.vide in feſto oīꝫ ſctōꝝ.ſer.j.par.ij. f.lxv.
Oēs eccleſias romana eccl'ia inſtituit. vide ī feſto ſctī petri ⁊ pauli.par.j.D. fo.xliiij.
Oēs hoīes q̄ in hoc mūdo viuūt opꝫ ꝑ moꝛtem venire ad monumentū in ſermone pꝛo moꝛtuis.A. fo.xcvij.
Oēs hoīes ſpūaliter debēt venire ad tria monumēta.in ſermo.ꝓ moꝛtuis. fo.xcviij.
Oīs natiuitas humana hꝫ tres defectꝰ.req̄re in feſto iohānis baptiſte.parte.j. fo.xlij.
Operatio ignis q̄ eſt. vide in feſto ſancte lucie.in pꝛincipio.ſermo.j. fo.lxxviij.
Oꝛamꝰ in eccl'ia ſemꝑ verſi ad oꝛientē triplici ratiōe.vide ī ſ.de dedicatōe eccl'ie. f.cxj.

¶ De littera.P.

PAlee que dicunt̃ ⁊ quibꝰ ſimilant̃. in ſermo.pꝛo defunctis. fo.cj.
Papalis poteſtas non eſt ab hoīe nec a tota hominū cōitate.require in feſto ſctī petri ⁊ pauli.par.j. fo.xliiij.
Papalē dignitatē tota eccl'ia nō pōt deſtruere nec auferre. vide in feſto ſancti petri et pauli.parte.ij.poſt.E. fo.xliiij.
Perfecta humilitas hꝫ tres gradus. req̄re ī feſto.ſ. tho.de aq̄no.ſ.iij.par.iij.V.f.xvj.

Perſone electe ⁊ iuſte vitā celeſtē deſiderāt: ideo volūtarie in mundo iſto remanere no lunt. in collatione. iij. fo. xciiij.
Petrus. q2 dicit euāgeliū. Tu es petrus. honoratur tribus cōditionibus. vide in cathedra ſancti petri. A. fo. xv.
Petrus cōmendat a tribus. vide ibidez. B. parte. j. ij. ⁊. iij. fo. xv. ⁊. xvj.
Petrus martyr in mundo morit: ſed in celo naſcit. vide in feſto eius. ſer. iiij. E. fo. xxv.
Petrus q̄ſiuit a xp̄o: ex quo laboraui vſq3 ad mortē quā mercedē habebo p labore meo. ad h̄ habent due rōnes. ī feſto ei9. ſer. v. B.
Petra eſt triplex ſup quā edificat (fo. xxxvj. eccl'ia. vide ī feſto ſctī pe. ⁊ pau. ī pn. f. xliij.
Philippe qui videt me videt ⁊ patrē. Ut eſt quedā viſio clara et euidēs: ⁊ iſta eſt de re in ſua preſentia. vide in feſto ſanctoꝝ philippi ⁊ iacobi. ſer. ij. parte. j. in pn. fo. xxxix.
Item eſt alia viſio quā ponit apoſtolus: ⁊ eſt in figura ⁊ obſcura. ibidem.
Philippus apl's dat nobis duplicē modū videndi eſſentiā diuinā. vide ī feſto ei9. ſer. ij.
Philoſophoꝝ ſecte tres (parte. ij. fo. xxxix. ſunt q̄ de btītudinis errore locuti ſunt. vide ī feſto om. ſan. ſ. ij. ī pn. f. lxv. ⁊. lxvj. B. ⁊ C.
Principiū ⁊ terminus natiuitatis hoīs in hoc mundo: totū triſticia eſt ⁊ dolor. in feſto ſancti petri martyris. ſer. iiij. D. fo. xxv.
Principat9 ſunt q̄ttuor. in ſer. de regia pceſ
Princeps ſpiritualiter ⁊ prin (ſione. fo. cxv. cipaliter debet trib9 virtutib9 pdotari. ibid.
Propter tempeſtatē ad deū mittimus legationē. vide ī feſto martyrū ceſarauguſtan.
Pro recōmendatiōe mortuoꝝ ⁊ informatiōe viuorū due imaginatiōes nobis occurrunt in collatione pro mortuis. fo. xcvj.
Purgatoriū h3 tres ptes et in vnaquaq3 eſt ignis alteri9 fortis ī q̄b9 aīe puniunt. ī ſer.
Purgatoriū vbi eſt. in ſer (p mortuis. fo. c. mone pro mortuis. fo. xcvj.

De littera Q.

Qualis eſt dilectus. ⁊ dirigitur iſta queſtio ad tres. in feſto ſctī iohānis euāgeliſte. ſer. ij. ī prin. fo. vij.
Qualiter exercit9 trāſitur9 fluuiū debeat ordinari. reqre in feſto ſcī thome de aquino. ſer. iiij. par. j. E. fo. xxvij.
Quare xp̄s voluit q̄ mater ſua eſſet deſponſata. in feſto ſctī iohānis euāge. ſer. iiij. f. xj.
Quare xp̄s dixit matri ſue. Mulier ecce fili9 tu9. in feſto ſancti iohā. euā. ſer. iiij. f. x. ⁊. xj.
Quare xp̄s non vocauit matrē ſuā virginez. in feſto ſancti iohā. euan. ſer. iiij. par. j. f. xj.
Quare xp̄s nō vocauit virginē mariā matrē.
Quare chriſtus vocauit genitri (ibidē. E. cem ſuam mulierē. ibidem. F.
Quare xp̄s voluit vocare apl'os pprios. ī feſto ſctōꝝ apl'oꝝ phili. ⁊ ia. p. j. ſ. j. F. f. xxviij
Quare rogamus ſctōs martyres. ī feſto martyrum ceſarauguſtanoꝝ. parte. ij. fo. lxxv.
Quattuor modis aliq̄s dr̄ filius alterius. in feſto ſctī iohā. euāge. ſer. iiij. par. ij. G. f. xij.
Quattuor ſunt q̄ militē faciūt bonū. reqre ī feſto ſancti georgij. parte. ij. fo. xxix.
Quattuor ſunt ſine quib9 nō pōt eſſe pfecta innocētia: nec haberi dei benedictio. in feſto beate anne. ſermo. ij. par. j. D. fo. liij.
Quattuor ſorores inſurgūt ꝯ nr̄os nūcios q̄ ſunt iſte. ī feſto martyꝝ ceſaraugu. par. iij.
Quattuor ſunt q̄ lucēt ſicut lucia. (fo. lxxvj. in feſto eius. ſer. j. parte. ij. fo. lxxix.
Quattuor ſunt peccata q̄ regnāt in hoc mundo magna: ⁊ appellant quattuor beſtie. in ſermone de figura peccatorū. fo. cj.
Quid p digitū dei intelligit moraliter. et q̄ tria per eū operant. reqre in feſto ſctī thome de aquino. ſer. iij. parte. iij. fo. xxv.
Quid p myrrhā intelligit. ibidē ante. F.
Item quid per pollicem. ibidem.
Quid per iudicem. ibidem.
Itē iſti9 digiti ſunt tres articuli ſiue iūcturē ⁊ ſm has tria cōparant ad ꝯfeſſionē. ibid.
Quid p mediū. medicū ⁊ auricularē. G. ⁊. H.
Quid eſt quod facit militē pulchrū. require in feſto ſancti georgij. parte. ij. fo. xxx.
Quid de paulo btīſſimo cui9 ſimul cū petro celebram9 feſtū: an habuerit has iuriſditionis claues equaliter cum petro. ad hoc rationes dubitādi dant ſex. vide in feſto ſancti petri ⁊ pauli. parte. iij. H. fo. xlv.
Quid tibi videtur. hic fiūt due queſtiōes. prima de mūdo. Scda de paradiſo. ⁊ quid de his. vide in feſto btī luce euā. in pn. fo. lxij.
Quidā dicūt q̄ aliq̄s vitā eternā mereri non pōt ex cōdigno: ſ3 ex ꝯgruo. ī feſto om. ſan. ſer. j. par. j. C. fo. lxiij.
Quis fuit pm9 martyr. vide ī feſto ſcī ſtepha.
Quilibet tenet dare mercedē ei (pto. ſ. j. f. j q̄ p ſe laborat. vide ī feſto om. ſan. ſer. j. A.
Quinq3 ſunt in q̄b9 caſtitas pericli (fo. lxiij. tat. ī feſto ſctē katha. ſ. vni. p. ij. D. f. lxxvij.
Qui tetigerit immundū immūdus erit. in feſto marie magdalene. ſer. j. B. fo. xlvj.
Quō btā lucia cū angelo h3 cōuenientiā ⁊ cōparationē. ī feſto eius. ſer. ij. par. j. fol. lxxix

De littera. R.

Redēptor mundi diligit omnia q̄ ſunt: ⁊ nihil odio h3: iohānē euāgeliſtā ſeptēpliciter vidit p̄ alijs ſctis. in feſto ſctī iohannis euangeliſte. ſer. iij. par. j. fol. ix.
Redde quod debes. q2 ſic te oportet facere de neceſſitate iuſticie ppter duo in collatione pro mortuis. fo. xcix.
Reges ⁊ potētes moriunt eodē mō ſicut alij hoīes vide ī feſto ſctī thome de aq̄no. ſer. j.
Rege veniēte vel in receptio (in. pn. fo. xix ne regis debet fieri pceſſio ppter tria in ſermone de proceſſione regia fo. cxv.
Regio ſodome ⁊ gomorre quare vocat pētapolis. iij. ſermo. iij. de figura pctōꝝ. fo. ciij.
Regium palatia frequētantes ſeu principū qualiter debeāt indui. vide ī feſto ſancti ſtephani ꝓtomartyris. ſer. j. in prin. fo. j.
Rex quidā fecit ſibi ciuitatē ⁊ nihil aliud deſiderabat q̄ vt populus in ea viueret iocūde vt pacifice: ⁊ ſibi eſſet ſubditus. qualiter hoc. ⁊ quid per hoc intelligit ī ſermone de figura peccatorū. ſatis grata. fo. cviij.
Rex merito d3 honorari ppter excellentē dignitatē. in collatione corā rege. fo. cxiiij.
Item debet deſiderari regis permanens perpetuitas. ibidem.

De littera. S.

Sancta lucia cū angelo nō h3 differentiā in ſua operatione. in feſto eius. ſer. ij. par. ij. fo. lxxx.
Sctā lucia qd̄ miniſteriū vel officiū h3 angeli. ī feſto ei9. ſer. ij. par. ij. fo. lxxx.
Sancta lucia q̄ dr̄ angelus quam viā preparat: vide in feſto ei9. ſer. ij. par. ij. fo. lxxx.
Sctā lucia p̄parat xp̄m viā q̄ttuor generib9
Sctī thome de aq̄no ē q̄dā (hoīm. ibidē. admiratio que figuratur in regina ſaba. de qua in feſto ei9. ſer. ij. par. iij. fo. xxiij.
Sctī ī paradiſo hn̄t vitā a morte diſtantē tripliciter. reqre ī feſto ſctī petri martyris. ſer.
Sctī cū habeāt vnū deſideriū (iiij. fo. xxxv. naturale. ſe3 ad vnionē corporis: nō ſunt pfecte btī. vel nō oīs appetit9 cōplet ī patria vide ī feſto oī3 ſctōrū. ſer. ij. par. j. D. fo. lxvij
Sancti vel beati in qua lingua laudabunt deum vocaliter. in feſto omnium ſctōrum ſermo. iij. par. iiij. fo. lxx.
Sancti quare non ſemper exaudiuntur: nec nos in noſtris orationibus. ibidem.
Sancti qui ſunt in paradiſo verſus nos magnum habent amorem ⁊ affectionē. ī feſto oīm ſctōꝝ. ſer. iiij. in prin. fo. lxxj.
Sctī q̄ ſunt ī paradiſo multū cupiūt ⁊ optāt nr̄am ſalutē: ⁊ h̄ ppter tria. in feſto oīm ſctōrum. ſer. iiij. par. j. fo. lxxj. ⁊. lxxij.
Sctī q̄ ſūt ī paradiſo q̄d intēdūt. ⁊ nos q̄ ſumus in hoc mūdo dū oram9. ibidē. fo. lxxj.
Sctī ⁊ glioſi martyres iſti9 eccl'ie ſpecialē affectū habent ad nos ppter tria. ī feſto oīm ſanctorū. ſer. iiij. par. ij. fo. lxxij.
Sctī dei vtrū vidēt deū obſcure vel facialr ⁊ clare. ī feſto oīm ſctōꝝ. ſer. v. ī pn. fo. lxxiij.
Sancti dei ſi vidēt eum ppetuo vel tēporaliter in feſto oīm ſctōꝝ. ſer. v. ī pn. fol. lxxiiij.
Sctī dei ſi vidēt eū oēs ſimul vel ſingulariṫ.
Sancti dei ſi vidēt eum totum (ibidem. vel partibiliter. ibidem.
Sctī dei ſi vidēt deū diſtrīcte vel eq̄lit. ibidē.
Sctī cūctis dieb9 ſuis ſeruierūt deo vt p premio haberēt ſaluationē: ī feſto de vno ſctō.
Sctūs thomas ē plus q̄ ſalomō (fo. lxxxv. in vita ⁊ ſctitate. vide in ei9 feſto. fo. xx.
Sctūs thomas ē eq̄lis ſalomoni in genealogia. ibidem.
Itē eſt plus q̄ ſalomon in perſeuerando. ibidem.
Itē doctrina ſctī thome ē pulchra ⁊ clara et reſplendēs ſicut ſol in meridie. ibidem.
Itē hiſtoria ſctī thome tria ſm lr̄a3 ⁊ ſpm̄ cōtēta ſūt notāda. vide ſer. ij. in. pn. fo. xxj.
Sctūs thomas habuit pugnā cū carne reqre in feſto ei9. ſer. iiij. par. j. F. fol. xxvij.
Sapīa ē necīa ad vngēdū ⁊ gubernādā. ibi.
Sapiētia eſt neceſſaria valde ad puidēdū ⁊
Sapiētia ē duplex (defendēdū. ibidē. fo. xx. in feſto de vno ſctō. fo. lxxxvij.
Sennaar qualiter interpretat: ⁊ quid ſignificat. in ſermo. de figura pctōrū. fo. ciiij.
Septem ſunt dona ſpūſſancti. vide in feſto ſancti thome de aquino. fo. xix.
Serpentiū ſunt ſeptē genera in paleſtina et eorūdem proprietates ⁊ ſignificationes in ſermo. de figura pctōrū. fol. cvj. ⁊ ſequen.
Signum datur hominib9 propter ſex conditiones. vide in vtroq3 feſto ſctē crucis ſermo. j. in princi. fo. xl.
Symeon fuit homo virtuoſus in hieruſalem ⁊ ſacerdos legalis. in feſto ſancti blaſij. ſer. vnico. in princi. A. fo. xiij.
Symeon ſacerdos legalis et hiſtoricus habuit reuelationē celeſtialē. par. ij. G. fo. xiiij.
Symeon ſacerdos habuit interpretationem nominalē. par. iij. D. ibidem.

Tabula alphabetica.

Simile eſt regnū celoꝝ theſauro abſcōdito in agro: quē qui ⁊c. hic notant̄ quattuoꝛ. in feſto ſancte crucis. ſer. ij. par. j. fo. xlj.
Statꝰ q̄d eſt: ⁊ q̄d ꝑfectꝰ ſtatꝰ: ⁊ q̄d eſt ꝯgregatio bonoꝝ oīm. ī feſto om. ſan. ī capitulo vbi tractat de btitudine moꝛal'r. fo. lxviij.
Stephanꝰ veſtitꝰ erat veſte aſperſa ſanguine vide ī feſto ſctī ſtepha. ꝓtom̄. ſ. j. ī ꝑn. fo. j.
Stephanus oꝛnatus fuit triplici veſte. vide in feſto eius. ſermo. j. parte. j. fo. j.
Stephanꝰ fuit militie xp̄iane viriliter p̄ſtās ducatū. vide ī feſto eiꝰ. ſer. j. parte. ij. fo. ij.
Stephanꝰ ſigna ⁊ ꝓdigia faciebat triplicia. ī feſto eiꝰ. ſer. ij. par. j. ij. ⁊. iij. fo. ij. ⁊ ꝑtī. iij.
Stephani paſſio ſimilis fuit paſſioni xp̄i in quinq̄. vide in feſto eiꝰ. ſer. iij. par. j. fo. iiij.
Stephanus tria terribilia aggreſſus eſt in quibus ſtatim habuit adiutoꝛiū diuine gratie. in feſto eiꝰ. ſermo. iij. par. ij. fo. v.
Subditi debēt defendi ꝑ dn̄m vel principē. in feſto de vno cōfeſſoꝛe pōtifice. fo. lxxxix.
Sufficit nūc ꝯtine manū tuā: ꝑ quē fuit hoc dictū: ⁊ q̄t modis. in ſer. ꝓ moꝛtuis. fo. cxj.
Suꝑ moꝛtuis nō debemꝰ flere: ſʒ debemꝰ moderari luctū. vide ī collatiōe ꝓ defunctꝭ. A.
Suꝑbus cogitat ⁊ cōſiderat aliq̄n (fo. xciij. ſeptē q̄ ſūt illa. vide ī ſ. d̄ figura pctōꝝ. f. cj.

De littera. T.

Templū ſalomonis ꝓpter quattuoꝛ ꝯditiōes fuit edificatū. ī ſer. ꝓ ꝯſecratiōe eccl'ie vel dedicatiōe. fo. cx.
Tēpus finis mūdi ꝙ nō ſit occultū nec abſcōditū ꝓbat̄ tribꝰ rōnibꝰ. vide ī feſto ſctī matthie ibi. Utrū tp̄s. f. xvj. ⁊. xvij
Tēpus finis mūdi non pōt ſciri: nec ꝑ naturalem rationē: nec per reuelationē. ibid̄. F.
Tres ſunt ꝓprietates bone in muliere. in feſto magdalene. ſermo. iij. par. j. fo. xlix. ⁊. l.
Tres ſunt contēplatiōes de btā katharina. vide in feſto eius. in ꝓin. A. fo. lxxvj.
Tres ſunt perſone obtinētes pꝛemium ſufficiens ⁊ coꝛonā perpetualē ꝓ ſuo laboꝛe. in feſto de vno ſancto. fo. lxxxiiij.
Tres rationes ſunt quare nos non obtinemꝰ q̄d petimꝰ. in ſer. ꝓ pluuia obtinēda. f. cxj.
Tria ſunt q̄ valde mirabiliter ad ſcientiā diſponunt in bꝛeui tēpoꝛe. in feſto ſancti thome de aquino. ſermo. ij. par. iij. fo. xxiij.
Tria ſunt que de ſua ratiōe foꝛmali impoꝛtāt triſticiā ⁊ doloꝛeʒ. vide in feſto ſancti petri martyꝛis. ſermo. iiij. in pꝛinci. fo. xxxiiij.
Tria notāda ſunt de hoīe memoꝛia digna. in feſto ſctī luce euāgeliſte vltra mediū. fo. lxiij
Tria ſunt pꝛiuilegia lucis. in feſto ſancte lucie. ſermo. j. par. j. fo. lxxviij.
Tria ſunt ſigna diuine electiōis: ꝓpter que aliquis eligit̄ a deo in pōtificē ſeu pꝛelatū. in feſto de vno ꝯfeſſo. pōtifice. A. f. lxxxviij.

De littera. V.

Virginitas eſt virtus ita pulchꝛa ⁊ mūda ꝙ digne tribꝰ rebus valde pulchꝛis ⁊ mūdis cōparat̄. in feſto ſctē katharie. par. iij. f. lxxvij.
Virgines cōparant̄ angelis ꝓpter tria q̄ ipſis angelis ſunt annexa ⁊ ꝓpꝛia. ī feſto ſcē lucie. ſ. ij. ꝑ. ij. fo. lxxix. ⁊. lxxx
Virgo katharina fuit firma in dn̄o. vide in feſto eius. parte. j. fo. lxxvj.
Item ab amoꝛe dei non fuit impedita ꝓpter minas. ibidem. B.
Viſibiliū diſtātia facit errare circa tria. in feſto ſancti dn̄ici. ſer. ij. par. ij. I. fo. lviij.
Unitas eccleſie tota oꝛiginat̄ a papa. ī feſto ſancti petri ⁊ pauli. par. ij. poſt. E. fo. xliiij.
Volēs ꝯferre ſuffragiū vbi hoſtis minat̄ q̄d debeat facere. ī feſto ſcī ſtepha. ꝓto. ſ. j. f. j.
Volens ſequi xp̄m debet ire per triplicē viā. vide in ſermo. de apoſtolis. fo. lxxxj.
Volēs ſequi chꝛiſtū debet dimittere vitia carnis / diuitias ⁊ cōſolatiōes coꝛꝑales. ibidē.
Utrū licet cenſum dari ceſari vel non: quare hoc dicitur: ⁊ qualiter intelligit̄. vide in feſto magdale. ſ. ij. in ꝓin. A. f. xlvij. ⁊. xlviij.
Utrū in gratia cōfirmati ⁊ ſanctificati in vtero habeant angelū cuſtodē. in feſto ſctī michaelis archangeli. ſer. j. parte. ij. fo. lix.
Utrū pueri in vtero matris habeant angelū cuſtodem. ibidem. fo. lx.
Utrū antichꝛiſtꝰ habeat āgelū cuſtodē. ibid̄.
Utrum beata virgo maria habuit angelum cuſtodem. ibidem.
Utrū xp̄s angelū cuſtodē habuit. ibidem.
Utrū ſanctos maioꝛes ſemꝑ interpellare debemus. vel interdū minoꝛes. in feſto oīum ſanctoꝝ. ſermo. iij. parte. iiij. fo. lxxj.
Item vtile eſt minoꝛes ſanctos oꝛare pꝛo nobis pꝛopter quinq̄ rationes. ibidem.
Ut fiat ſermo vel collatio coꝛā ep̄o vel pꝛelato tria requirunt̄. vide in collatione coꝛam epiſcopo. folio. cxiij.

Item de. X. nihil habemus: require que ſolebāt ſcribi per. x. in littera. E. ibi inuenies.

Finis huius tabule.

Sanctoꝛale ſiue ſermones de ſanctis / Santij poꝛta theologice facultatis ꝓfeſſoris optime meriti: diuini ſeminis ſatoꝛis accuratiſſimi: ſacri p̄dicatoꝝ oꝛdinis filij obſequētiſſimi / cōuētus Ceſarauguſten̄.

In feſto ſancti Stephani protomartyꝛis. Sermo. j.

Veſtitus erat

veſte aſperſa ſanguine: et exercitus qui ſunt in celo ſequebant̄ eū. Apocal'. xix. Ut thema nr̄m concludatur: talis imaginatio foꝛmatur.

Volens intrare palatium vbi rex pꝛincipatur.
Volens intrare conuiuium vbi matrimonium celebꝛatur.
Volens conferre ſuffragiū vbi hoſtis minatur.
Induit̄ veſte ſingulari / ⁊ pꝛecioſa oꝛnat̄.

Primo ⁊c. Nos videmus ad ſenſum / ꝙ illi qui frequētant palatia regū et pꝛincipū: qui appꝛopinquāt induūtur veſtibus pꝛecioſis ſicut ī euāgelio ſcriptū eſt Mat. xj. et Luc. vij. Qui mollibus veſtiuntur et veſtibus pꝛecioſis: in domibꝰ regū ſunt. In huius ſignū legitur Heſter. iiij. ꝙ non erat licitū indutū ſacco regis palatiūītrare. Recitat lothoꝛius in lib. de miſeria hominis: ꝙ quidā pb̄s in veſte contēptibili poꝛtā palatij cuiuſdam pꝛincipis adijt: et cū diu pulſaſſet ad poꝛtā: pꝛopter veſtē vilē non fuit admiſſus: et cū mutaſſet veſtē vilē in oꝛnatam: ad ingreſſum faciliter eſt admiſſus. qui ꝓcedēs ad pꝛincipē: oſculabatur veſtē cum qua intrauerat: et ipſam venerabatur. Q̄d pꝛinceps admirās: ⁊ interrogatꝰ cur hoc faceret. R̄ndit pb̄s. honorantē me honoꝛo: q̄m quod virtus non potuit: hec veſtis meruit obtinere: q̄n bene veſtitus intrauerim.

Scd̄o p̄ncipaliter ⁊c. Nos videmus ꝙ inuitatꝰ ad nuptias: induit ſe veſtibꝰ honeſtis: q̄bus decoꝛet conuiuiū nuptiarū. Quapꝛopter quidā inuitatꝰ ad nuptias: qꝛ ſine veſte nuptiali intrauerat domū nuptiarū fuit male tractatꝰ: ⁊ de nuptijs eiectus turpiter: et ꝑ modū dure increpationis extitit ſibi dictū. quō huc intraſti non habens veſtem nuptialem. Mat. xxij.

Tertio p̄ncipaliter fuit introductū ⁊c. de hoc hr̄ ſcriptura Heſter. iiij. et ſequen̄. vbi legit̄ / ꝙ regina heſter volens dare auxiliū ꝑp'lo iudeoꝝ: quē ꝑſequebat̄ amā: induta regalibus veſtimētis / intrauit ad regē ꝓ liberatione populi ſupꝛadicti. ⁊ fuit finaliter exaudita. Mō ſimili ſctā Judith volēs liberare iudeos q̄ erāt obſeſſi ab holoferne p̄ncipe militie regis aſſyꝛioꝝ in ciuitate betulie: induit ſe veſtimētis iocunditatis: ⁊ oꝛnamentis oībus ſe oꝛnauit: ⁊ audacter ſic oꝛnata adijt faciē p̄ncipis: et populū ſuū finaliter liberauit. ſic ſcriptuʒ eſt Judith. xj. Iſta pꝛo tanto ſunt pꝛimoꝛdialiter introducta: quoniam iſte pꝛotomartyꝛ glorioſus

Qui vidit clare aperturam celoꝛum.
Qui obtinuit intereſſe cōuiuio ſuꝑnoꝝ.
Qui compaſſus eſt ruine iudeoꝛum.
Oꝛnauit ſe oꝛnamēto m'tiplíciū meritoꝝ.

Sicut ſatis ſonāt v̄ba thematis iā aſſumpti: veſtitus erat veſte ⁊c. In q̄bus verbis cōſidero iſtū btm̄ multipliciter oꝛnatum.
Veſtitus erat coꝛona martyꝛij feliciter pꝛimus inter choꝝ laureatū. veſtitꝰ erat ⁊c.
Veſte aſperſa ſanguine militie chꝛiſtiane viriliter pꝛeſtans ducatum. exercitus qui ſunt in celo ⁊c.

Prima pars.

Quātum ad pꝛimum

vbi apparet ex geſtis eiuſdē ꝙ ipſe fuit oꝛnatus triplici veſte ſpirituali: ſeu virtuali: vtpote

Veſte nuptiali q̄ eſt charitas ꝯſummata.
Veſte lineali que eſt caſtitas illibata.
Veſte militari q̄ eſt cōſtātia coꝛonata.

Primo athleta ſtephanꝰ indutus veſte nuptiali ⁊c. veſtis nuptialis ē charitas: q̄ fuit indutꝰ filiꝰ dei q̄n humanā naturā aſſumpſit ī ſpōſam: ſine qua ad paradiſi nuptias nō intrat̄. Iſtā veſtē īter alios martyꝛes ſibi induit iſte martyꝛ: ſic narrat beatus Aug. in ſermo. iſtiꝰ ſctī ſub his v̄bis. Charitas q̄ de celo ad terrā depoſuit xp̄m ipa de terra ſtephanū eleuauit ad celum. charitas q̄ pꝛeceſſit ī rege: ipa ſubſequēs refulſit ī milite. Admirādā potētiā ſaluatoꝛis oñdit ī mr̄e dei virginitas. martyꝛiale miraculū ipſa mōſtrauit inuicte charitatis indiciū: et ſicut ī matre dn̄i mēte nō potuit xp̄i charitas. Iſtū martyꝛē ſic veſtitū vidit ī ſpū iohānes euāgeliſta Apoc. j.

Uidi (inquit) ſeptē cādelabra aurea: ⁊ in medio ſeptē cādelabroꝝ aureoꝝ/ ſimilē fi lio hoīs veſtitū podere. Per iſta ſeptē cā- delabra intelligi pñt ſeptē diacones: inter quos fuit electus btūs ſtephanus. vel ſe- ptē dona ſpūſſancti: in quoꝝ medio ſtetit martyr iſte. vel pñt intelligi ſeptē ſocievel filie charitatis: q̄ ſunt patientia/ benigni tas/ cōpaſſio/ veritas/ fides/ ſpes/ ꝑſeue- rātia. Iſte ſimilis filio hoīs in multis vi- delʒ xp̄s orauit ꝓ crucifixoribꝰ. ſtephanus orauit ꝓ lapidātibus. xp̄s primus reſurre xit: ſtephanus ꝓtomartyr primus in celū aſcēdit coronatꝰ. xp̄s deſcendit angelis le tātibus: ſtephanus aſcēdit iudeis lapidā tibus. xp̄s in terris pannis inuolutus: ſte phanus in corio ſtola immortalitatis in- dutus. Uidit ergo btūs Iohānes ſeptem cādelabra: ⁊ in medio ſimilē filio hoīs ve ſtitū podere. Poderis eſt veſtis ſacerdota lis: que cooperit totū corpꝰ: qualis veſtis eſt charitas: q̄ operit multitudinē pctōꝝ. j. Petri. iiij. q̄ fuit magna in martyre iſto. nēpe ꝓ ſe orauit. ſcd̄o ꝓ inimicis vere ge- nibus flexis. magna charitas. In ſignum ꝙ plꝰ valet apud deū orō facta ꝓ alio: ꝙ orō fctā ꝓ ſe: ꝑſertim illa q̄ facta ē ꝓ īimi co: qm̄ illa procedit ex maxima charitate. ❡ Scd̄a veſtis ⁊c̄. virginitas veſtis candi diſſima: qua angeli induūtur. In ſignum huiꝰ apparuerūt in aſcēſione dn̄i in veſti- bus albis. Act. j. Iſtū martyrē ſic indutū vidit Daniel. x. ſui libri. Leuaui oclos me- os: et vidi. ⁊ ecce vir vnus veſtitus lineis: et renes eiꝰ accincti auro obrizo: ⁊ corpus eiꝰ quaſi chryſolitus: ⁊ facies eiꝰ velut ſpe cies fulguris: ⁊ oculi eiꝰ vt lāpas ardēs: ⁊ brachia eiꝰ/ et q̄ deorſum ſunt vſqʒ ad pe- des/ quaſi ſpecies eris candētis: ⁊ vox ſer monis eiꝰ vt vox multitudinis. Iſte mar- tyr dicit̄ vir: quaſi virtuoſus vir ī multis. Iſta oīa apparent vera legēti. videlʒ

In tolerantia aduerſorum.
In correctione malorum.
In curatione infirmorum.
In operatione miraculorum.

Et martyriū huiꝰ ſctī induti lineis. Per li neā veſtē intelligit̄ virginitas qua veſtitꝰ fuit iſte martyr in ſignū virginitatis ſue. Per ſctōs ap̄los fuit ad mulierū cuſtodiā deputatꝰ. Hiero. in quadā ep̄la. Uirgini- tas purpura regalis: qua q̄ indutꝰ fuerit: cūctis amātior erit. nō ſolū eſt veſtis: imo eſt gēma ꝑcioſa: theſaurꝰ incōparabilis: cōformitas angeloꝝ: ſtella ſplēdida: coro- na virginū: victoria beatoꝝ: vita angelica magis ꝙ humana: aurū obrizū idō. ⁊ ſequi tur. et renes eiꝰ accincti auro obrizo. Itē iſtā precioſam virtutē depingit fulgētius ad modum mulieris pulcherrime corona te: q̄ veſte alba induta erat. Pulcherrima virtꝰ in conſpectu dei virginitas. Amb. li. de virginitate. Pulchritudinē maiorē q̄s eſtimare pōt decore virginitatis: q̄ amat̄ a iudice: decorat̄ a dn̄o: cōſecratur a deo. Nēpe virgines in veſtibus albis ſequunt̄ agnū quocunqʒ ierit. ⁊ cātant canticū qd̄ nemo niſi virgines cātare pōt. ſequit̄. Cor pus eiꝰ quaſi chryſolitus. Iſte lapis valet cōtra timorē. depellit melācholiā: ⁊ iuuat intellectū. Talis fuit iſte martyr: qm̄ ipſe nō timuit tormēta. ip̄e totaliter depoſuit irā atqʒ vindictā. ⁊ intellectus eiꝰ fuit ſa- piētia plenꝰ: intātū ꝙ aduerſarij nō pote rāt ſapiētie ⁊ ſpūi qui loquebat̄ reſiſtere. Oculi eiꝰ vt lāpades ardentes. Iſti oculi deſignāt clarā ⁊ limpidā viſionē: qm̄ vidit ieſum ſtantē ad dexterā dei/ tanꝙ paratū adiuuare: imo ⁊ recipere cōſummato mar tyrio. vn̄ Aug. in ſermone. Uidit (inquit) abraā deū ⁊ gauiſus eſt. vidit moyſes deū in mōte ſinai in igne. Uidit eſaias dn̄m ſe dentē ſup ſoliū ⁊c̄. Uidit ezechias deū ſu- per cherubin motu lōge. clarius vidit ſte phanꝰ: qm̄ vidit celos ap̄tos: ⁊ ieſum ſtā- tē a dextris dei. Uox eiꝰ quaſi aquarū mul tarū. vox ſue p̄dicationis. vox ſue increpa tionis: q: increpabat iudeos. vox ſonoro- ſa. vox aquarū multarū: qua multos īcre- pauit iudeos. Dura (inq̄t) ceruice ⁊ incir- cūciſi cordibꝰ et auribꝰ: vos ſemꝑ ſpūiſan cto reſtitiſtis. ⁊ fremebāt in eū: ſed ip̄e for tis colūna velut arbor que alta radice fun data: vētis irruentibus nō mouet̄. veſtitꝰ ergo veſte lineali.

❡ Tertio veſtitꝰ ē veſte militari. veſte pur purea cōſummati martyrij: q: d̄r ꝙ veſtitꝰ erat veſte aſꝑſa ſanguīe. ⁊ iſtud fuit ſcd̄m. Per ſanguinē martyrium pōt merito deſi gnari: qm̄ ſanguis nō extrahit̄ de corpe ſi ne pena: ⁊ ī martyrio d̄r eē pena. de iſto ſā guine Gen̄. iiij. Uox ſanguinis clamat ad me de terra. Nēpe effuſio ſanguis crude- lis ⁊ iniuſta clamat ad iuſticiā ⁊ vīdictā: ad cuiꝰ clamorē creator oīm talr̄ excitat̄: ꝙ ta lis effuſio nō trāſit ſine vīdicta ⁊ vltiōe iu

xtā illud pſ. lxxviij. Ultio ſanguīs ſeruoꝝ tuoꝝ q̄ effuſus ē ⁊c̄. Legit̄ ī chronicꝭ/ ꝙ ꝓ pter ſanguinē xp̄i effuſum principalr̄: ⁊ ꝓ pter ſanguinē ſctōꝝ iacobi ⁊ ſtephani: qui fuerūt de primis q̄ ſanguinē fuderūt: ciui tas hierl̄m fuit penitꝰ deſtructa ⁊ captiua taliter ꝙ ē qd̄dā aīal crudele vocatū har- pya hn̄s q̄ſi faciē hoīs: qd̄ cū hoīem occi- derit: tādē vadēs ad fontē vidēs vultum ſuū in fonte/ ſimilē illi quē occiderit: tātū dolet ꝙ morit̄ pre dolore. ❡ Iuxta articu lū iſtū mouet̄ qō. q̄s fuit p̄mꝰ martyr. Rn̄ det̄ ꝙ ſi loq̄mur de p̄ma lege. ſ. de lege na ture/ primꝰ martyr fuit abel: quē cayn fra ter ſuꝰ occidit. ī lege moyſi machabei. ī le ge euangelica iohānes baptiſta. ❡ Scd̄a qō q̄re ſtephanꝰ vocat̄ primꝰ martyr. Rn̄ det̄ ꝙ p̄mꝰ q̄ mortuꝰ eſt poſt paſſionē xp̄i ꝓ fide. ⁊ qui ſic moriunt̄ ſunt veri marty- res. iohannes mortuꝰ eſt ꝓ iuſticia. Scd̄a rō: q: btūs ſtephanꝰ fuit p̄mꝰ q̄ poſt mar tyriū īgreſſus ē paradiſuʒ. ſctūs iohānes poſt martyriū deſcēdit ad limbū. De p̄mi tate iſtiꝰ martyris loquit̄ btūs Aug. ī ſer mo. Miles xp̄i fidelis primitiuꝰ martyrū feruēs poſt xp̄m p̄mꝰ martyrialē candidā ſtolā meruit: ſecutꝰ eſt dn̄m xp̄m: ⁊ idō mar tyrij meruit p̄ncipatū. q̄cūqʒ feſtinat p̄or ꝓ dn̄o mori: prior deſiderat coronari.

Secunda pars.

❡ Ultimū principale ꝙ

iſte fuit militie xp̄iane virilr̄ preſtās duca tū: q: exercitꝰ q̄ ſunt ī celo: ſeq̄bant̄ eū. In celo empyreo multi ſunt exercitꝰ. Nēpe ex ercitꝰ ap̄loꝝ ſequitur iſtū martyrē tāꝙ eo rū primariū. Exercitꝰ martyrū ſequit̄ ip̄m tāꝙ ip̄oꝝ vexillariū. Exercitꝰ cōfeſſoꝝ ſeq̄ tur eū/ tāꝙ p̄dicatorē eximiū. Exercitꝰ vir ginū ſequit̄ ip̄m/ tāꝙ caſtū et vultū habē tē ꝟgineū. Primꝰ exercitꝰ ⁊c̄. vn̄ Aug. ī ſer mo. Ueneremur fratres chariſſimi beatū ſtephanū martyrē p̄mū: q̄ poſt ap̄los ē or dinatꝰ: ſʒ añ ap̄los coronatꝰ. factꝰ ē primꝰ q̄ videbat̄ diaconus in eccl̄ia ſcito ordine eſſe poſtremꝰ. Ergo dicāt oēs ap̄l'i. paſſus eſt ꝓ nobis: nobis relinquēs exēplū vt ſe quamur veſtigia eiꝰ. Itē exercitꝰ martyrū vexillariꝰ in exercitu cāpali acie antecedit iſte valēs eſt. Merito ergo multitudo ma gna ſequebat̄ eū: q: videbāt ſigna que fa ciebat. Iob. vj. Multitudo martyrū ma- gna eſt q̄ ſecuti ſunt eū: q: viderūt ſigna. Tertio cōfeſſores ſequunt̄ iſtū ſicut diſci- puli magiſtrū ⁊ doctorē ſuū. Luc. xxij. Se cuti ſunt eū diſcipuli eiꝰ. Ultimo ꝟgines ſecute ſunt eū et vidue mulieres: vt acce- dat thema: Exercitꝰ licʒ ſunt in celo ſeque bātur eū in equis albis veſtiti byſſino al- bo ⁊ mūdo. Sequamur ergo nos et imite mur qd̄ colimꝰ: ⁊ diſcamꝰ inimicos dilige re: et cū deuotiōe eiꝰ natalē diē celebremꝰ quatenꝰ ip̄e ꝓ nobis ītercedat ad dn̄m ie ſum xp̄m: qui viuit ⁊ regnat ⁊c̄.

❡ In feſto ſctī ſtephani ꝓtomar. Ser. ij.

F Aciebat ꝓdigia

⁊ ſigna magna ī ppl'o. Act. vj. In ſacra ſciētia reperiū- tur ſigna in triplici differē- tia. vtpote

Signa diſcretiua: q̄ electis apponuntur.
Signa directiua: que cūctis oſtēduntur.
Signa curatiua: q̄ ab īfirmis appetunt̄.

Prima pars.

❡ Prima ſigna ⁊c̄. Pro

bat experiētia clara. due acies cōtrarie ar mate qñ debēt ingredi cāpale bellū: aſſu- mūt varia ſigna ſibi: q̄tenꝰ ab īuicē diſtin guant̄. Nēpe vna acies recipiet crucē ru- beā ꝓ ſigno. ⁊ alia acies crucē albā. Iſta experiētia ꝓbat̄ ꝑ ſcripturā q̄ hr̄ Nūe. ij. vbi legit̄ ꝙ dn̄s locutꝰ eſt moyſi ⁊ aaron q̄tenꝰ diuiderēt ppl'm ꝑ ſigna atqʒ vexilla etiā ꝑ domos cognationū ſuarū. Moralr̄ iſta ſigna reperio diſcretiua in toto ppl'o totiꝰ mūdialis machine cōſtituto. Signa quidē q̄bus diſtinguunt̄. prima ſigna ⁊c̄.

Fideles ab infidelibus.
Penitentes a peccatoribus.
Martyres a confeſſoribus.
Uirgines ab hoībus immundis.
Scientes ab ignorantibus.
Deuoti a negligentibus.
Subditi a preſidentibus.

❡ In antiq̄ lege fidelis diſtīguebat̄ ab īfi deli ꝑ circūciſionē q̄ fuit p̄mo data abrae fideliſſimo ī ſignū. de q̄ Gen̄. xvij. Circūci detis carnē p̄putij vr̄i vt ſit ī ſignū federꝭ inter me ⁊ vos. ⁊ ī lege euāgelica illud ſi- gnū ē baptiſmꝰ. Quapropter loquit̄ ap̄ls baptizatis Ephe. ij. In q̄ credētes ſignati eſtis. Iſto ſigno fuit ſignatꝰ btūs ſtepha- nus triplr̄: vtpote baptiſmo aque: baptiſ mo ſanguinis ꝑ martyriū. baptiſmo etiā

ſpirituſſancti per grãm/qua fuit plenus:
nã ſcriptũ eſt. Stephanꝰ plenus grã ⁊c.
¶ Signant penitẽtes. iſtud ſignũ penitẽ
tie eſt ſignũ thau. vbi ſunt tres anguli: ſi-
cut in ſacramẽto penitẽtie ſunt cõfeſſio/
cõtritio/⁊ ſatiſfactio. de iſto ſigno habet
Ezech. ix. vbi legit ꝙ gemẽtes fuerunt ſi-
gno thau cõſignati et illi fuerũt reſeruati
ad vitã. ¶ Itẽ martyres ſignati ⁊c. Iſtud
ſignũ fuit charitas in ſummo: ꝑpter quã
martyres dederũt vitam ſuã. i. vitã expo
ſuerũt morti. ſcriptũ eſt Io. xv. ꝙ maiorẽ
charitatẽ nemo hꝫ ꝙ̃ vt aĩam ſuã ⁊c. qua
lem charitatẽ habuit iſte martyr: ⁊ appa
ret in hoc ꝙ orauit genibꝰ flexis ꝓ inimi
cis. et ꝓceſſit ex tanta charitate illa orõ:
et fuit ſic grata deo: ꝙ eius virtute paulꝰ
qui erat inimicꝰ: factus eſt amicꝰ. q̃ erat
infidelis: factus eſt fidelis. qui erat perſe
cutor: factus eſt predicator. q̃ erat lupus:
factus eſt ouis. qui erat vas contumelie:
factus eſt vas electiõis. dicit btũs Aug.
ꝙ ſi ſtephanus nõ oraſſet: eccl'ia paulum
nõ habuiſſet. de iſto ſigno ſctõꝝ martyrũ:
qm̃ de quolibet ſcriptũ eſt. Corona aurea
ſuper caput eius expreſſa ſigno ſanctitatꝫ
gloria honoris et opus virtutꝫ. Eccĩ. xlv.
¶ Itẽ virgines ſignate ⁊c. ſignuꝫ virgini-
tatis hortus ↄcluſus: fons ſignatꝰ. Cant.
iiij. de quo ſigno Deuterõ. xxij. Si duxerit
vir vxorẽ ⁊c. ⁊ poſtea dimiſerit eã dicens
nõ inueniſſe virginẽ: tollẽt eã pater ⁊ ma
ter eius: et ferẽt ſecum ſigna virginitatis
eiꝰ ⁊c. Et dicet pater. Ecce hec ſunt ſigna
virginitatis filie mee. Iſte marty: iſto ſi-
gno dicit conſignatus. in huiꝰ ſignũ crea
tus fuit in cuſtodiã mulierũ: exiſtens de
nũero illoꝝ q̃ cũ mulieribꝰ nõ ſunt coĩqui
nati: ꝟgines eñ ſunt. Apoc. xiiij. ¶ Itẽ ꝑ
ſignũ diſtiguunt ſciẽtes ⁊c. ſignũ h̊ eſt ſa
piẽtia dei: de q̃ ſigno Eccl'i. j. In theſaurꝫ
ſapiẽtie ſignificatio diſcipliẽ. Iſta ſapiã
ſignati fuerunt doctores et predicatores
ſancti: nõ ſapiẽtia terrena carnali ⁊ diale
ctica ſeu animali: qm̃ iſte ſapientie non
ſunt deſurſuꝫ: ſed fuerũt ſignati dei ſapiẽ
tia: que eſt donũ ſpũſſancti. ſingulariter
iſte martyr: cui nõ potuerũt reſiſtere ad-
uerſarij diſputãtes cum eo. Iſtud ſignuꝫ
ſagittauerũt iudei triplici modo
Contra eũ diſputando.
Falſos teſtes producendo.
Et martyrium inferendo.

Ipſe etiã triplici modo eos examinauit ⁊
de ipſis mirabiliter triumphauit: vtpo-
te/pudore/timore/⁊ amore.
Primo pudore per hũc modũ. Uos ſemꝑ
ſpirituiſancto reſtitiſtis ſicut patres vr̃i.
Siquidem ipſi patres
Spirituiſancto reſtiterunt.
Prophetas perſecuti ſunt: et eos finali-
ter occiderunt.
Item poſtmodũ voluit eos corripꝫ timo-
re: cũ dixit ſe videre ieſuꝫ ſtantẽ a dextris
dei: quẽ ait paratũ martyrẽ iuuare: et la-
pidãtes condẽnare. Itẽ poſtmodũ amo-
re/inquãtũ orauit ꝓ ipſis. ¶ Item ſigna
ſunt q̃bus diſtĩguunt deuoti a negligẽti
bus. iuſti ab ĩpijs. miſicordes a cupidis
hũiles a ſupbis. qm̃ deuoti iuſti miſeri-
cordes humiles ⁊ ceteri boni ſignati ſunt
ſicut ſerui dei. Signemus ſeruos dei no-
ſtri. Apoc. vij. Secunda pars.

¶ Secundo principali-

ter fuit dictũ/ꝙ ſunt directiua ſigna ⁊c.
Iſta ſunt vexilla varia: q̃ ꝑcedũt aciẽ: et
ipſaꝫ dirigũt: ⁊ ad vexilla bellatores attẽ
dũt. de tali ſigno ſeu vexillo hr̃ Hiere. vj.
Cõfortamini filij beniamin ĩ medio hie-
ruſalẽ: ⁊ ſuꝑ bethacaren leuate vexillũ ſa
lutifere crucis xp̃i. de q̃ ſigno Eſa. xj. Erit
radix ieſſe. et ĩterꝑtat incẽdiũ maxĩe cha
ritatꝫ. Iſtud ſignũ ꝑcedet xp̃ꝫ veniẽtẽ ad
iudiciũ. qm̃ ſcriptũ ẽ. Hoc ſignũ crucꝫ erit
in celo: cũ dñs ad iudicãdũ venerit. ⁊ tũc
cõgregabunt oẽs cruce ſignati iux̃ illud
Eſa. xj. Leuabit dñs ſignũ in natiões ⁊ cõ
gregabit ꝓfugos iſrl'. Iſtud vexillũ por-
tabit ſuꝑ ſe vexillariꝰ martyrũ ſtephanus
coronatꝰ: qm̃ ſtephanꝰ interꝑtat corona:
vt ſit ille angelꝰ. de q̃ Apoc. vij. Uidi ãge
lum habẽtẽ ſignũ dei viui. Iſte angelus
btũs ſtephanꝰ angelicꝰ in ꝑſona. Nã vide
rũt eũ tanq̃ꝫ vultũ angeli ſtantis inter il
los: habentẽ ſignũ ⁊ vexillũ añ oẽs alios
martyres noui teſtamẽti: qm̃ ꝑmꝰ mar-
tyr. poſtmodũ vidit ibidẽ nũeꝝ ſignatoꝝ:
qui ꝑ martyriũ ſecuti ſunt eũ/iuxta illud
Ioh. vj. Sequebat eũ multitudo magna
qr videbãt ſigna q̃ faciebat. Attẽdamꝰ in
his ꝟbis ad exẽplar iſtius martyris.
Corda deuia regulari. ſeq̃batur eum.
Corda frigida ĩflãmari. mlťitudo magna
Corda obſcura radiari. videbant ſigna
in beato ſtephano.

Tertia pars.

¶ Ideo ſequitur vt poſt

duo ſigna directiua/ſigna curatiua in ter
tio loco dicamus. Hic hõ multa ſigna fa
cit. hoc eſt multa miracula. Ioh. xj. In q̃-
bus verbis video in beato ſtephano
Uitam ſingularem.
Actum exemplarem.
Effectum ſalutarem.
Hic homo multa ſigna facit.
Ab imis eleuatur. hic homo.
Miris illuſtratur. multa ſigna.
Magnis collaudatur. facit.
Igitur ad laudem tanti ſancti
Premittat faſtigiũ vite ſingularꝫ. hic hõ.
Subiungatur preconium actus exempla
ris. multa ſigna.
Suꝑaddat officiũ effectꝰ ſalutaris. facit.
Hic hõ tã ſingularis: tã ꝑclarꝰ vexillarius
ſanctoꝝ martyrũ/tãto fulgore radiauit in
amore diuino: vt anteq̃ ↄſummaſſet mar
tyriũ: iã ſupremũ patefecit celũ. Hic hõ tã
preclarus. tã excelſus dei athleta. vñ ſpũ-
ſctõ fultꝰ/caterua virtutũ ad ſtadiũ certa
minis prior exijt. tãto vigore adeptus eſt
gloriã: vt ſatꝫ cito poſt paſſionẽ dñi nr̃i ie
ſu xp̃i/ꝑmꝰ acciperet de celo coronã. Sed
videamꝰ ſigna q̃ fecit mirãda: ſunt mira-
cula q̃ fecit ĩ ꝑplo: ſicut refert btũs Aug.
lib. xxij. de ciui. dei. c. viij. nã ſuis meritis
ſex mortuos legitur ſuſcitaſſe: ⁊ multos a
varijs languoribꝰ curaſſe. Primũ ſignũ ꝙ
flores ſuꝑ altare btĩ ſtephani ponebant:
et ĩde ablati ſuꝑ ĩfirmos poſiti curabant.
Scõm ſignũ ꝙ pãni eodẽ modo de altari
ſumpti btĩ ſtephani: et ſuꝑ egros ĩpoſiti:
multis extiterũt infirmitatibꝰ medela. De
floribus pꝫ de quadã muliere ceca: quoꝝ
floꝝ virtute mulier illa viſum recepit. Itẽ
quidã ĩfidelis noĩe marcialis: nec tñ poſ-
ſet ↄuerti ad fidẽ ĩfirmꝰ exiſtẽs: ⁊ portatꝰ
ad eccleſiã ſctĩ ſtephani: tñ ipo neſciente:
flores ſupradicti fuerunt poſiti ſub pului
nari lecti in q̃ grauis iacebat: ⁊ cũ obdor-
miuiſſet: ante diluculũ clamauit: ⁊ baptiſ
mũ poſtulauit. ⁊ ꝙ diu vixit: ſemꝑ hoc ver
bũ in ore habuit. dñe accipe ſpm̃ meũ. cũ
tñ neſciret ꝙ fuiſſent btĩ ſtephani vltima
ꝟba. Tertiũ ſignũ de duobꝰ podagris ili-
co ſanatis. ⁊ de puero quẽ rota currꝰ op-
preſſerat: ĩmo ipe puer expirauerat: et ſu-
ſcitatꝰ ẽ: ⁊ mr̃i illeſus redditꝰ ẽ. Multa q̃-
dẽ ⁊ alia ſigna fecit que non ſunt ſcripta.
Quaſi in oĩbꝰ elemẽtis apparuerũt ſigna
ſeu mirabilia vel miracula tãti ſctĩ. Nã in
eiꝰ gl'ioſa ĩuẽtiõe terra tremuit. Itẽ tẽpe-
ſtas ĩ mari ſedata ẽ ⁊ aer flumina deſtina
uit. Itẽ ignem quẽ demones excitauerãt:
ſctũs ĩ ipos retorſit. Iſte ſctũs poteſt dici
moyſes q̃ fecit ſigna mirabilia in egypto.
Põt etiã dici helias: q̃ amplificatꝰ eſt ĩ mi
rabilibꝰ ſuis. q̃ ĩ vita ſua fecit mõſtra. ⁊ in
morte opatꝰ eſt mirabilia. Eccĩ. xlviij. Sic
iſte hõ multa ſigna faciebat: ⁊ oñdebat
Signum fidei et credulitatis.
Signum dilectionis et charitatis.
Signum magne caſtitatis.
Signum caſte virginitatis.
Signum mĩe et pietatis.
Signum martyrij ⁊ penalitatis.
¶ Primũ ſignũ ⁊c. ꝓ fide ꝑmꝰ martyriꝫatꝰ
eſt. Eſa. lv. Erit noĩatꝰ ĩ ſignũ eternũ. Itẽ
ſcõm ſignũ pro inimicis dr̃ oraſſe. magna
charitas fuit. Iſtud eſt ſignũ federis poſi
tũ iter deũ ⁊ nos. Arcũ meũ ponã ĩ nubi-
bus celi: ⁊ erit ſignũ ⁊c. Geñ. ix. Tertiũ ſi-
gnũ ⁊c. iõ corona poſita ẽ ſuꝑ caput eiꝰ ex
preſſa ſigno ſctĩtatis. Eccl'i. xlv. Quartũ ſi
gnũ ⁊c. Iſtud fuit ſignũ agnetis virginis
q̃n dixit. Poſuit ſignũ in faciẽ meã: vt nul
lũ preter eũ amatorẽ admittã. Quintũ ſi-
gnũ ĩ q̃ ſignati fuerũt multi. xp̃s/mr̃ xp̃i ⁊
q̃ſi oẽs ſctĩ. Sextũ ſignũ in q̃ multa ſigna
fecit/iuxta thema. faciebat ſigna. Et nos
miſeri q̃d facimꝰ. poterit nobis dicere tri-
nitas btã. Signa nr̃a nõ vidimꝰ. pš. lxxiij.
Et nos cũ lamẽto poterimus dicere. Nos
nati cõtinue deſiuimus eẽ: ⁊ virtutis q̃dẽ
nullũ ſignũ valuimus oſtendere. Sap. v.
Ergo moueamꝰ ĩ nobis ſigna. imitemur ĩ
ſignis q̃ȯ colimꝰ: q̃tenꝰ meritis eiꝰ ſigna-
ri mereamur ĩ celo: q̃ȯ nobis ↄcedat ⁊c.
¶ In feſto ſctĩ ſtephani ꝓtomar. Ser. iiij.

STephanus ple-

nus grã ⁊ fortitudine. Act.
vj. ⁊ in epl'a pñtis ſolẽnita
tis. Honorabiles dñi/quia
iſtud ẽ tp̃s ĩ q̃ ſctã mr̃ eccle
ſia xp̃i natiuitatẽ repſentat: reperio ꝙ de
duplici natiuitate ĩ ſcriptura ſacra ſit mẽ
tio ſpecialis.
Prima ẽ tpalis/q̃ hõ ĩ hũc mũdũ ĩgredit
ad ↄtinue laborãdũ. de iſta Sap. vij. Ego
natus. ſ. in hũc mundũ accepi cõem aerẽ.

et Job.v. Homo naſcitur ad laborem.
Scđa eſt ſpũalis/qua hō hũc mũdũ exit:
et in vita eterna recipit̃ vbi ſemꝑ gaude⸗
bit. Job.xvj. Nō meminit preſſure ꝓpter
gaudiũ. Suꝑ quo ꝟbo declarat Beda/ꝙ
hō naſcit̃ qñ hũc mũdũ exit: ⁊ eternã vitã
ingredit̃. Cui declarationi ꝯcordãt verba
decreti.xxiiij.q.ij.c.ſane.ꝙ mors ſctõꝝ na
talicia vocãtur.in glo. Prima natiuitate
ẜm eccl'ie repñtatione/ heri natꝰ ẽ xp̃s.
Scđa ꝟo hodie natꝰ eſt ſtephanꝰ ẜm ſen
tẽtiã Fulgẽtij in ſermo. de btõ ſtephano.
Ad hoc natꝰ eſt xp̃s ĩ terris: vt ſtephanus
naſceret̃ ĩ celis. Ut ergo videamꝰ qualiter
iſte ꝓtomartyr in gloria eterna: in qua ho
die naſcitur: eſt.
Propter ſuam dignitatem honoratur.
Propter ſuam pugnam coronatur.
Propter ſuum laborem remuneratur.
Duas cõtẽplationes in p̃ſenti ꝑtractabo
ẜm thematis duas ꝑtes. Preponẽtur em̃
due q̃ſtiones in duabꝰ ſequẽtibꝰ cõtẽpla⸗
tionibꝰ: ad quas r̃ndebitur per duas the
matis dictiones.
In prima ꝯtẽplatiõe de ꝓtomartyre iſto/
q̃ſtio ꝑtractabit̃: qđ ſit p̃miũ ſeu merces
q̃ martyr iſte ꝓpter labores ſuos/ cõſecu⸗
tus ſit a iudice ĩuincibili. Ad iſtã q̃ſtionẽ
r̃ndet p̃ma pars thematis. ꝙ ſtephanus.
quod idẽ eſt quod corona.
In ſcđa q̃ſtione vel cõtẽplatione de ꝓto⸗
martyre iſto/q̃ſtio ꝑtractabit̃. q̃ et qualis
fuerit cã ⁊ maneries ꝓpter quã tã acerbã
paſſionẽ ſuſtinuit ĩ ſuo corꝑe defectibili.
Ad iſtã queſtionẽ r̃ndet ſcđa pars thema⸗
tis/qr fuit plenꝰ gr̃a. His cõtẽplationibꝰ
finitis: patebit efficacia deducti thematꝫ
quod eſt. Stephanus plenus gratia.

Prima pars.

Dico primo ꝙ in p̃ma
cõtẽplatione ꝙ in ip̃a ꝑtractabit̃ de ꝓto
martyre iſta q̃ſtio.ſ.qđ ſit premiũ ſeu mer
ces ⁊c̃. ad quã r̃ndet̃ ꝑ p̃mã partẽ thema⸗
tis. qr fuit ſtephanꝰ. glo. ordinaria ſuꝑ ver
ba thematis ĩ forma hꝫ ſic. Stephanꝰ gre
ce: latine dr̃ corona. qr qđ recepturꝰ erat ĩ
re: preſagio nois occupabat: qr poſt crucẽ
xp̃i p̃mꝰ fuit martyr coronatꝰ ſublimiter:
qui lapidatꝰ eſt humiliter. hec ibi. Ex q̇bꝰ
oñdit̃ ꝙ ſtephanꝰ in lingua greca/ idẽ eſt
qđ corona in lingua latina: pro tãto decla
rationẽ iſtiꝰ termini p̃miſit clare. Reſpon
ſio ad p̃mã q̃ſtionẽ/ in p̃ma cõtẽplatione
qñ dr̃ ⁊ q̃rit̃ de ꝓtomartyre q̃ ſit remune⸗
ratio ⁊c̃. r̃ndet̃ ꝑ p̃mã thematis partẽ. ſte
phanꝰ.i.corona. quaſi ꝙ dicat̃ in hac r̃n⸗
ſione: iſtud habuit ꝓ merito et premio/ꝙ
fuit ſtephanꝰ.i. habuit coronã: qr ſtepha⸗
nus idẽ ẽ qđ corona. Ad vidẽdũ dñi/ quõ
ꝓtomartyr ꝓ p̃mio ⁊ remuneratione con
ſecutꝰ eſt coronã: ex ſacre ſcripture tenore
reperio ꝙ duo genera hoim̃ coronant̃ in⸗
ter alios.
Primo reges dominãtes in ſignũ excellẽ⸗
tie. et iſto mõ coronatus eſt xp̃s.
Scđo milites bellãtes in ſignũ victorie.
et iſto modo coronatus eſt ſtephanus.
Dico p̃mo ꝙ coronant̃ reges ⁊c̃. et iſto
mõ coronatꝰ eſt xp̃s.ſ. vt rex. Qr aũt coro⸗
na debeat̃ regibꝰ: dicit frater Job. de va⸗
luis in ꝓſodia ſua ſic. Corona eſt regij ho
noris ſignũ: que iõ in capite regis ponit̃:
ad ſignificãdũ circũfuſos ĩ orbe ppl'os: q̇⸗
bus accinctꝰ quaſi caput ſuũ coronat̃. In
huiꝰ honoris regij ſignũ/ coronã chriſtus
habuit et hoc triplicẽ ẜm ꝙ in triplici re⸗
gno fuit rex.
Primo habuit coronam carneã: et hoc in
conceptione et natiuitate: ⁊ ẜm iſtã fuit
rex in regno chriſtianorum.
Scđo habuit coronam ſpineam: ⁊ hoc in
paſſione magne aſperitatis: et ẜm iſtam
fuit rex in regno iudeorum.
Tertio habuit coronam auream: ⁊ hoc in
aſcenſione: vbi habet perfectã maieſta⸗
tem: et ẜm iſtam eſt rex in regno ſancto⸗
rum beatorum.
Dico p̃mo ꝙ xp̃s habuit coronã aureã
vel carneã ⁊c̃. Iſta ẽ nr̃a caro: nr̃a hũana
natura. Iſtã coronã habuit qñ eã ſibi vni
uit: dũ verbũ caro factũ eſt. Johã.j. Et qr
iſta vnio in vẽtre ſue gl'ioſiſſime mr̃is fuit
facta: iõ eccl'ia vocãdo nr̃am carnẽ/natu⸗
rã noſtrã/xp̃i coronã dicit Cañ.iij. Egredi
mini filie ſiõ: ⁊ videte regẽ ſalomonẽ ĩ dia
demate: q̊ coronauit eũ mr̄ ſua. Et in p̃di
cta autoritate ſapiẽs inuitat nos ad vidẽ
dũ naturã nr̃am/xp̃i coronã/tãꝙ q̇d p̃cio
ſum: tãꝙ q̇d admirabile: et hoc ſi cõſidere
mus in natura nr̃a/xp̃i corona/tria.
Primo fuit tã ſubtiliter operata. mate
ria em̃ iſtiꝰ corone fuit ſctiſſima ⁊ puriſſi⸗
ma: qr ſanguis ſctiſſime virginis p̃cioſiſſi
mus. vñ ẜm Damaſ. ex puriſſimis ⁊ caſtiſ
ſimis ſanguinibꝰ marie fuit formatũ cor⸗
pus xp̃i. Artifex iſtiꝰ corone fuit ſpũſſctũs
Luc.j. Spũſſctũs ſuꝑueniet ĩ te. quã ope
ratꝰ ẽ tã ſubtil'r. tã mirabil'r/ꝙ nõ ex viri⸗
li ſemiẽ: ſꝫ myſtico ſpiramine verbũ dei fa
ctum caro: fructuſqꝫ vẽtris floruit. Nr̃a g̊
natura ſic oꝑata ac fabricata xp̃i corona
dr̃: qr ſicut corona ĩ capite ponit̃: ſic ipſa ĩ
xp̃o deitati: q̃ ẽ caput nr̃m. nã ẜm apl'm.j.
Coꝝ.xj. Caput xp̃i deus eſt. vnitur.
Scđo ĩuitamur ĩ autoritate p̃miſſa ad
vidẽdũ tãꝙ q̇d admirabile nr̃am naturã
xp̃i coronã: qr eſt gẽmis p̃cioſis abũdãter
ornata. vñ ẜm ꝙ dicũt oẽs theologi: xp̃s
ẜm ꝙ hō ab inſtãti ꝯceptiõis habuit ple
nitudinẽ oĩm ꝟtutũ: oĩm gr̃arũ: oĩm ſpũſ
ſctĩ donoꝝ: q̇bꝰ ꝟtutibꝰ donis ⁊ gratijs ca
ro nr̃a/ xp̃i corona/ tãꝙ q̇buſdã precioſis
gẽmis mirabiliter adaptatur.
Tertio ĩuitat nos ſapiẽs ĩ p̃dicta auto
ritate ad vidẽdũ tãꝙ q̇d admirabile/no⸗
ſtrã naturã/xp̃i coronã: qr ẽ capiti fortiſſi
me ⁊ decenter adaptata: ⁊ hoc ꝑ vnionẽ:
qr hec corona natura hũana inſeparabil'r
diuine nature vnit̃. vñ magr̄ ĩ.iij.ſen.di.
qđ ſemel aſſumpſit nũꝙ dimiſit. Nũquid
em̃ corona aliq̃ firmiſſime ⁊ decẽter capi⸗
ti ĩheret ſic ꝙ quãtũcũqꝫ ĩ duas ⁊ tres ⁊c̃.
in mille ꝑtes frãgeret̃: nũꝙ tñ a capite ca
deret. certe ſic. Sic em̃ natura nr̃a hũana
xp̃i corona/ĩ eiꝰ paſſiõe ĩ duas partes fra
cta fuit ꝑ ſeparationẽ aĩe a corꝑe: nũꝙ tñ
aliq̃ iſtarũ ꝑtiũ a capite cecidit: qr tã aĩa
ꝙ corpꝰ ĩſeparabiliter diuinitati adheſit.
oĩa hec patẽt ꝑ doc. ĩ.iij. ſen. Ptꝫ g̊ ꝙ xp̃s
habuit primo coronã carneã.ſ. naturã no
ſtrã ⁊c̃. Sꝫ dixi ꝙ ẜm iſtã coronã ip̃e eſt
rex ĩ regno xp̃ianoꝝ: qr ẜm diuinã naturã
xp̃s in q̊libet regno ẽ rex.ſ. iudeoꝝ/ſarace
noꝝ/⁊ paganoꝝ. qr oẽs fatent̃ ip̃m eẽ de⸗
um. Scđm ꝟo naturã diuinã et hũanã ſi⸗
mul: nõ niſi ĩ regno xp̃ianoꝝ: qr ſola fides
xp̃ana dicit ip̃m eẽ hoĩem ⁊ deũ. vñ Atha
na. ĩ ſymbo. neceſſariũ ẽ ad eternã ſalutẽ
⁊c̃. eſt ergo fides recta vt credamus ⁊c̃.
Scđo habuit xp̃s coronã ſpineã ⁊c̃. Jo
hã.xix. Exiuit ieſus portãs ſpineã coronã
et purpureũ veſtimẽtũ. ⁊ ẜm iſtã fuit rex ĩ
regno iudeoꝝ. nã ſequit̃ in eodẽ ca. ꝙ ip̃e
iſtã coronã tenendo ⁊ habẽdo pilatus ſcri
pſit. Jeſus nazarenus rex iudeoꝝ.
Tertio habuit xp̃s coronã auream ⁊c̃.
Eccl'i.xlv. Corona aurea ſuꝑ mitram (al's
caput) eius ⁊c̃. et ẜm iſtã eſt rex in regno
beatoꝝ. Cõgrue em̃ corona regis gl'ie/ eſt
aurea: qr ſicut aurũ alia metalla precedit
durabilitate: ita regnũ xp̃i glorioſum ſuꝑ
omnia alia regna ſine fine durabit. Lu.j.
Regnabit in domo iacob in eternũ: et re⸗
gni eius nõ erit finis. Chriſtus enim ẜm
ꝙ homo/nõ ſolum ſuper homines: ſed ſu
per angelos in eternum regnat. Nam ha⸗
bet in veſtimẽto et in femore ſuo ſcriptũ.
Rex regum ⁊ dominus dominantiũ. Apo
calip.xix. Et ſic patet primum principale
iſtius cõtemplationis declaratũ: ꝙ coro⸗
nãtur reges ⁊c̃. quõ coronatus eſt xp̃s.
Dixi ſecundo ꝙ coronantur milites ⁊c̃.
vnde apoſtolus.ij. ad Timotheũ.ij. Non
coronabitur niſi qui legitime certauerit.
et Jaco.j. Beatus vir qui ſuffert tentatio
nem ⁊c. vſqꝫ. coronam vite. et iſto modo
coronatus eſt ꝓtomartyr ſtephanus. Ip
ſe enim in chriſti exercitu miles ſtrenuus
et audax princeps et capitaneus/ pro ſua
victoria et triumpho/ triplicem coronam
obtinuit.
Primo habuit coronam ſue victorie depu
tatam. et iſta fuit laurea.
Secundo habuit coronam a deo ſibi miſ
ſam. et iſta fuit aurea.
Tertio habuit coronã a ieſu ſibi reſerua⸗
tam. et iſta fuit lapidea.
Dico primo ꝙ protomartyr chriſti/prin
ceps exercitus et capitaneus pro premio
ſue victorie habuit primo coronam ⁊c. et
iſta fuit laurea. Laurus dicitur a laudan
do: quia ẜm Iſidorum.xvij.lib. etymolo.
triumphantes ad ſui laudem laurea coro
nabantur. Iſta laurea protomartyr: idest
primus martyr in ſui laudẽ ab eccleſia no
minatur: quando per Auguſtinum nõ ſo
lum princeps: ſed martyrũ vexillarius po
nitur. quando per Maximum in ſermone
precipuus inter martyres eſſe ponitur/di
cẽtẽ. Quia quãtum ſaluator dignatus eſt
pro omnibus pati: iſte primus reddit̃ ſal⸗
uatori: quando per eccleſiam ſibi dicitur.
Tu principatuꝫ tenes in choro martyrũ.
quando per Auguſtinum de eo dicitur ꝙ
ſi ſtephanus pro paulo non oraſſet: nũꝙ
eccleſia paulum habuiſſet. In omnibus
his glorioſus protomartyr lauro corona⸗
tur: quia omnia iſta in ſui laudem et glo
riã dicuntur. Iſta etiam corona omnibus
chriſti martyribus pro merito ſue victorie
deputat̃. vñ dicit eccl'ia ĩ hymno martyrũ

Que vox:que poterit lingua retexere ⁊c.
ſanguine laureis ditātur bene fulgidis.
Patz ergo ꝙ protomartyꝛ habuit pꝛimo
coronā de lauro ⁊c.

¶ Dixi ſcḋo ꝙ iſte ꝓtomartyꝛ habuit in
pꝛemiū ſue victorie ſcḋam coronam ⁊c. ⁊
iſta fuit aurea:que a deo ſibi fuit miſſa.
Quomodo autē:vel qualiter fuit ſibi miſ
ſa:in figura ſcribit̃.j. machab.x.ſicut mi
ſit alexander ionathe purpurā et coronaꝫ
aureaꝫ dicēs ſibi. Que nr̃a ſunt:nobiſcū
ſentias. Ubi videndū dn̄i/ꝙ per alexan⸗
drū:qui interpꝛetat̃ auferens anguſtias
tenebrarū:intelligit̃ xp̄s:qui modo noui
ter in ſua natiuitate tenebrarū anguſti⸗
as a genere humano abſtulit: quia exor⸗
tū eſt in tenebꝛis lumē rectis: miſericors
et miſerator et iuſtus.in pſ̄.cxj. Et popu
lus qui ambulabat in tenebꝛis vidit lucē
magnā. Eſaie.ix. Per ionathā/ qui inter
pꝛetat̃ colūbe donum:intelligitur pꝛoto
martyꝛ: cuius donū caret felle amaritu⸗
dinis:et inuidie: qḋ donum ꝓtomartyꝛ
habuit: qꝛ amicis et inimicis amoꝛem et
charitatē ſeruauit. Modo videamus q̇d
iſte alexander.i.xp̄s mittit ionathe.ideſt
pꝛotomartyꝛi:certe reperio ꝙ duo: ſcꝫ
Pꝛimo pꝛemiū quale datur pꝛo victoꝛia
et remuneratione.quia purpuram ⁊ co
ronam auream.
Secundo ſimilitudinem quaꝫ habuit cū
ſua paſſiōe.quia dicit. Que noſtra ſunt:
nobiſcū ſentias.

¶ Dico pꝛimo ꝙ xp̄s mittit pꝛotomarty⸗
ri pꝛemiū ⁊c. Uñ reperio ꝙ paſſio ꝓto⸗
martyꝛis fuit ſimilis paſſioni chꝛiſti: et
hoc in quinq꜆.
Pꝛimo qꝛ ſicut xp̄us falſe accuſatus fuit
Mat.xxvj. ſimiliter ⁊ ſtephanꝰ. Act̃.vj.
Scḋo qꝛ xp̄s a cōtribulibus ⁊ iudeis in⸗
terfectus fuit. ⁊ ſtephanꝰ vt dꝛ Actu. vij.
Tertio xp̄s extra poꝛtā patitur. ⁊ ſtepha⸗
nus extra ciuitatē lapidatur.
Quarto xp̄us ait tanq̄ꝫ filius Luce.xxiij.
Pater in manus tuas ⁊c. ⁊ ſtephanꝰ tāq̄ꝫ
ſeruus. Actuum.vij. Domine ieſu ſuſcipe
ſpiritum meum.
Quinto qꝛ xp̄s pꝛo ſuis crucifixoꝛibꝰ exo
rauit. Luce.xxiij. Pater dimitte illis ⁊c.
Et ſtephanus ꝓ ſe ſtando: ꝓ alijs genua
flectendo/ di. Dn̄e ne ſtatuas illis h̃ pec⸗
catū. Fulgentius. Plus illoꝛum dolebat
peccata: ꝙ ſua vulnera.plus illoꝝ impie
tatem: ꝙ ſuam moꝛtē. Et ſm̃ hoc pꝛopꝛie
coꝛona ſua eſt aurea. Per aurū em̄ intelli
gitur charitas: qꝛ ſicut aurū oīa metalla
excellit:ita charitas oēs virtutes. vñ dic̃
apl'us.j.Coꝝ.xiij. Maioꝛ aūt hoꝛum eſt
charitas. Tūc certe perfecta eſt charitas
qñ non ſolū ad amicos: ſed ad inimicos
extendit ſe:qḋ quidē fuit in pꝛotomarty⸗
re. Pꝛo tanto fulgentiꝰ in ſermone de eo
dicit ſic. Stephanꝰ vt ſui noīs coꝛonā me
reretur accipe: charitatē ꝓ armis habe⸗
bat:et per ipſam vbiq꜆ vincebat. Per cha
ritatē em̄ ſeuientibus iudeis non ceſſit.
per charitatem ꝓximi pꝛo lapidantibꝰ in
terceſſit.per charitatē dei arguebat errā⸗
tes vt coꝛrigerent̃.per charitatē pꝛoximi
oꝛabat ne punirent̃.hec ille. Ptꝫ ergo ꝙ
habuit ſcḋam coꝛonam ⁊c.

¶ Sed dixi tertio ꝙ habuit coꝛonam ⁊c.
⁊ fuit lapidea:qua coꝛonauerūt eū iudei
et iſta per ieſum fuit ſibi reſeruata. Et ſci
tis dn̄i/ qñ iſta coꝛona per xp̄m fuit ſibi
reſeruata: quondā ſemel iudei voluerūt
xp̄m coꝛonare lapidibus: vt pater Joh.
viij. Tulerūt lapides vt iacerent in eum.
Iſtam coꝛonā xp̄s noluit acceptare: quia
ſequit̃. Jeſus autē abſcondit ſe ⁊c. Sed
eam voluit ꝓ ſtephano reſeruare: qḋ pa⸗
tuit in rei euentu. nullus em̄ de xp̄i diſci
pulis fuit lapidatus niſi ꝓtomartyꝛ. vñ
dn̄i pꝛo iſta coꝛona quā reſeruauit ſtepha
no: dicere poſſumus ad litterā illud qḋ
dꝛ in pſ̄.xx. Qm̄ pꝛeueniſti eū in benedi⸗
ctionibꝰ dulcedinis: poſuiſti in capite eiꝰ
coꝛonā de lapide ꝑcioſo. Pꝛecioſi fuerūt
iſti lapides queādmodū et dulces. vñ dꝛ
in hiſtoꝛia. Lapides toꝛrentes illi dulces
fuerūt. Pꝛecioſos et dulces eos ſtephanꝰ
reputabat: inquantū pꝛo xp̄o eos ſuſtine
bat. Ptꝫ ergo declaratū ꝙ coꝛonant̃ re⸗
ges ⁊c. Iſto modo coꝛonatus eſt ſtepha⸗
nus. Qñ ergo querit̃ in ꝑma contempla
tione de ꝓtomartyꝛe. qḋ eſt ⁊c. vñ rn̄det̃
Stephanꝰ.i.coꝛona. Et hoc de pꝛima cō
tēplatione. vt ꝓ concoꝛdantia iſte ſit ille
miles quē vidit iohānes ſuꝑ equū albuꝫ
ideſt coꝛpꝰ ſuū virgineū et puriſſimū: cui
data eſt coꝛona. Et exiuit vincens vt vin
ceret. Apocalipſ̃.vj.
Sed reperio ꝙ ꝓpter quinq꜆ reddit̃ foꝛ⸗
tis aliq̇s miles in vinculis: q̄ fuerunt in
beato ſtephano. Pꝛimo qñ videt dn̄ꝫ ſuū
coꝛā ſe ſtantem.ideo dꝛ. Uidit ieſum ſtan

tem a dextris dei. vñ dicit glo. Ne homo
lapidādus dubitet in terrā: deꝰ crucifixꝰ
apparet in celis. Scḋo qñ videt magnū
ſpectaculū.ideo dic̃: ꝙ vidit celos aꝑtos
vñ dicit glo. Apertū ei fuit celū: vt rex et
tota curia celeſtis videret militē dimican
tē.valde em̄ miles ſtrenue dimicaret: q̇
a rege ⁊ a tota ciuitate ſe ſpectari cogno⸗
ſceret. Tertio qñ videt añ ſe appoſitum
magnū pꝛemiū. iō dꝛ: ꝙ vidit gloꝛiā dei.
Grego. Cōſideratio pm̄ij minuit vim fla⸗
gelli. Quarto qñ videt dei auxiliū. iō dꝛ.
et ieſum ſtantē a dextris vtutꝫ dei. Bene
em̄ miles ſecurꝰ eſſet: q̇ circa ſe pugilem
foꝛtiſſimū haberet. Exo.xiiij. Dn̄s pugna
bit ꝓ vobis: ⁊ vos tacebitis. Quinto qñ
videt ꝙ hꝫ grāde refugiū. iō dꝛ: ꝙ vidit
celos aꝑtos: ad quos ꝯ hoſtes refugere
potuit. multū em̄ miles ſecurꝰ eſſet: qui
iuxta ſe caſtrū foꝛtiſſimū haberet: ad qḋ
qñcūq꜆ vellet refugere poſſet. ij. Coꝛ̄.v.
Scimus: qm̄ ſi terreſtris domꝰ nr̃a huiꝰ
habitationis diſſoluat̃: ꝙ edificationem
ex deo habemꝰ domū nō manu factā: ſed
eternam in celis.

Secūda pars.

¶ **Sed dixi in ſecunda**
contēplatione ꝙ de ꝓtomartyꝛe iſta qō
ꝓponit̃ q̄ fuit cā ⁊c. ad quā rn̄det̃ ꝑ ſcḋaꝫ
ꝑtē thematꝫ: qꝛ plenꝰ gr̄a. Rō quare iſta
q̄ſtio ꝓponit̃: eſt iſta. Operari facere vel
aggredi illud qḋ eſt ſupꝛa naturā hoīs:
īmo et ꝯ naturā: eſt hoībꝰ valde mirabi⸗
le: ⁊ ſic cadit ſub qōne. Dicit ſctūs Tho.
in.ij.ij. in tractatu de foꝛtitudine qōne
cxxiiij. ꝙ inter oēs actꝰ foꝛtitudinis/ pꝛe⸗
cipuꝰ eſt martyꝛiū: ī quo ſine timoꝛe aliq̄
hō aggredit̃ terribiliſſimū in natura qḋ
eſt moꝛs. vñ pħs.j.ethicoꝝ. Finis omniū
terribiliū moꝛs. q̄ quidē aggreſſio eſt cō⸗
tra naturā: qꝛ naturalr̃ oēs hoīes timent
moꝛtē. Sed declarādo dubiū doctoꝛes di
cūt: ꝙ hoīes ꝓ deo talia tā ardua opera
aggrediunt̃: nō ex ſua natura: qꝛ iam di⸗
ctū eſt ꝙ illā excedit: ſed cū adiutoꝛio gr̄e
dei. vñ dic̃ ſctūs Tho. in.ij. ſentē. di.xxix.
ꝙ adā in ſtatu innocētie in q̄ fuiſſet tam
ꝑfectꝰ nunq̄ꝫ ex ſui natura meruiſſet vitā
eternā: ſed cum adiutoꝛio gr̄e dei. Ex his
poſſum rn̄dere ad q̄ſtionē ꝓpoſitā de ꝓ⸗
tomartyꝛe qñ querit̃. q̄ fuit cā ⁊c. Rn̄deo
qꝛ fuit plenus gr̄a. quaſi dicat̃, iſte fecit
non ex ſua natura: ſed cum adiutoꝛio gr̄e
dei: qꝛ fuit plenus gr̄a. Sed videte dn̄i/
tria terribilia iſte aggreſſus eſt: in quibꝰ
ſtatim habuit adiutoꝛiū diuine gr̄e.
Pꝛimo venit in diſputationē inter ma⸗
gnos doctoꝛes.
Scḋo ſe excuſauit a blaſphemijs īter in⸗
uidos diffamatoꝛes.
Tertio ſuſtinuit acerbam paſſionē ⁊ gra⸗
ues doloꝛes.
Sed ī oībꝰ habuit adiutoꝛiū diuine gr̄e.

¶ Dico pꝛimo ꝙ ꝓtomartyꝛ venit ī diſpu
tationē ⁊c. In qua certe ꝑ naturā ip̄e de
bebat cadere. Nō credo ꝙ ſit aliq̇s quan
tūcūq꜆ clericus: q̇ ſi ſciret ꝙ deberēt con⸗
uenire cū eo ad diſputādū doctoꝛes ma⸗
gni et ꝓfundi de pariſiꝰ: de toloſa: de ſa
lamāca: ⁊ de oxonia: ⁊ de bononia: ⁊ alijs
mūdi partibus: quin ipſe timoꝛē aliqueꝫ
haberet. tales doctoꝛes ꝯuenerūt diſpu⸗
tare cū pꝛotomartyꝛe. Actu.vj. Surrexe⸗
rūt quidā de ſynagoga q̄ appellat̃ liberti
noꝝ ⁊c. et erāt diſputantes cū ſtephano.
Sed in h̃ habuit adiutoꝛiū gr̄e dei. nam
ſequitur. ꝙ nemo poterat reſiſtere ſapiē⸗
tie et ſpiritui qui loquebatur.

¶ Scḋo pꝛotomartyꝛ aggreſſus eſt opus
valde arduū: qꝛ excuſauit ſe ⁊c. Ipſe em̄
fuit diffamatus ꝙ dixerat blaſphemiam
in deū: in templū: ⁊ in moyſen. de q̇bus
excuſauit ſe. Act̃.vij. Sed in hoc ſtatī ha
buit adiutoꝛiū diuine gr̄e. nā oēs ſtātes
in ꝯcilio viderūt vultū eius ſicut vultū
angeli. quaſi ꝑ hoc daret̃ innui ꝙ ſic an⸗
gelus eſt purꝰ in nocēs et a pctō īmunꝰ
ita ipſe ab his q̄ ſibi obijciebant̃. Et pꝛo⸗
pter hoc qꝛ in iſto cōcilio ſic apparuit: de
pingit̃ cū facie iuuenili et angelica: licet
fuiſſet ſenex.

¶ Tertio pꝛotomartyꝛ aggreſſus eſt opꝰ
arduiſſimū: qꝛ ſuſtinuit ⁊c. Act̃.vij. Pꝛoij⸗
cientes eū extra ciuitatē lapidabāt: ſed
in hoc ſtatim habuit adiutoꝛium diuine
gr̄e. qꝛ vidit celos apertos ⁊ ieſum ſtan⸗
tem ⁊c. Uñ notate dn̄i/ ꝙ qꝛ iſtud opꝰ ſcꝫ
ſuſtinere moꝛtē tā aſperā: excedebat cōdi
tionē ſue nature: habuit adiutoꝛiū diui⸗
ne gr̄e in duobus. Pꝛimo in hoc ꝙ vidit
ieſum. ſ. eū confoꝛtando. vñ glo. ad ꝓpo⸗
ſitū ſic. Ad confoꝛtandū martyꝛis ī terra
patientiā: celū pandit̃. ⁊ ne homo lapidi
bus titubet ī terris: deus hō crucifixꝰ ap
paret in celis, hec ille. Ideo dicit ꝙ ha⸗

buit adiutoriũ diuine gratie in hoc ꝙ di
cit: ꝙ vidit ieſum ſtantẽ ⁊c. ſtare feſtinan
tis vel adiuuãtis eſt. ideo illũ ſtãtẽ vidit
quẽ inter perſecutores cõfeſſus eſt: ⁊ dif-
ficilia aggreſſus eſt protomartyr: in qbꝰ
ſemper habuit adiutoriũ diuine grẽ: vt
dicat cum apoſtolo. j. Cor. xv. Laboraui
nõ ego ſolus: ſed gr̃a dei mecũ. Et ſic fini
tur ſc̃da cõtemplatio: in qua mihi ꝓpo-
nebatᷓ iſta q̃ſtio de protomartyre: q̃ fuit
cã ſeu rõ ⁊c. Cui queſtioni ego reſpõdeo
per ſc̃dam partẽ thematꝫ. q꜡ fuit plenus
gr̃a. Pro concordãtia. gr̃a dei erat in illo.
Luce. ij. His contẽplationibꝰ finitis: ptꝫ
thematis deductio et efficacia: q꜡ ſtepha
nus plenꝰ gr̃a. quã ⁊c. Explicit.

¶ In feſto ſancti iohãnis euãge. Ser. j.

Exaltabit illum apud ꝓximos ſuos. Eccli.
xv. ⁊ in ep̃la ſolẽnitatis ⁊c.
Dñi pro introductione the
matis/ in dictꝫ ſacre ſcriptu
re et ſanctoꝝ fundata vtor tali imagina-
tione. Naturã intellectiuã creatã/ et ra-
tionis capacẽ/ deus creauit qñ in illiꝰ na
tura diuerſos gradus et ordines. promo
tiones ⁊ exaltatiões poſuit. Ptꝫ iſta ima
ginatio diſcurrẽdo ꝑ tres creaturas/ na-
turas intellectiuas. ſ. per angelicã: diabo
licam: (que cũ p̃ma eſt eadem: lꝫ pc̃tõ di-
uerſa) ⁊ humanã. de q̃ ptꝫ ſic. Sc̃dꝫ ſen-
tentiã gregorij in homelia. Erant appro
pinquãtes ad ieſum ⁊c. et dionyſiũ in de
angelica hierarchia: in natura angelica
ſunt nouẽ ordines: in qbus quidã ſunt
doctores: vt in ordine cherubin: q̃ interp̃
tantur pleni ſciẽtia. quidã iudices: vt in
ordine thronoꝝ. quidã principes et dñi ſi
cut in ordinibꝰ principatuũ: poteſtatũ: ⁊
dñationũ. quidã rerũ mirabiliũ operato
res: ſicut in ordine virtutũ. ita ꝙ in natu
ra angelica ſunt diuerſi gradus: ꝓmotio
nes: ⁊ exaltationes. De ſc̃da ſcꝫ de natu-
ra diabolica ptꝫ. nam ꝑ oĩa ſicut eſt in na
tura angelica: ita ⁊ in diabolica. ſicut pul
chre declarat magiſter ſniarũ lib. ij. diſti.
vj. c. iiij. Et ſicut inter bonos angelos alij
alijs preſunt: ita inter malos/ alij alijs p̃-
lati ſunt. ⁊ alij alijs ſupereminẽt ⁊c. Ha-
bent quoqꝫ ſm modũ ſciẽtie maioris vel
minoris prelatiões alias maiores vel mi
nores. quidam eñ vni prouincie: alij vni
homini: alij vni vitio p̃ſunt ⁊c. Judei eñ
demonioꝝ principẽ noĩauerũt qñ xp̃o di
xerũt Luce. xj. In beelzebub principe de-
monioꝝ eijcit demonium ⁊c. Sed ſi forte
queratꝫ incidẽtaliter q̃re deꝰ voluit iſtas
ꝓmotiões ⁊ exaltationes eſſe in demoni
bus: cũ ſint ad nocumentũ humane natu
reꝰ. Rñdeo cũ doctoribꝰ/ ꝙ voluit iſtud
eſſe ad excercitiũ virtutꝫ: ſicut voluit ſan-
ctũ et iuſtũ iob a diabolo tribulari: vt eiꝰ
patientia probaretᷓ: ⁊ in eo virtꝰ augeretᷓ.
De tertia natura. ſ. humana/ pꝫ ꝙ ſint ibi
tales gradus ⁊ ꝓmotiones ac exaltatio-
nes. Nam aliq̃ ſunt reges: aliq̃ principes
alij duces: alij milites: alij ſubiecti. de q̃-
bus oĩbus d̃r. j. Petᷓ. ij. Subiecti eſtote
oĩ humane creature ꝓpter deũ: ſiue regi
quaſi precellenti: ſiue ducibꝰ tanq̃ ab eo
miſſis. Et adhuc in natura humana ta-
les ꝓmotiones et exaltationes obſeruan
tur. nã cõiter qñ rex naſcitᷓ vel coronatur
aliq̃ ꝓmouentᷓ et exaltantᷓ ad nobilitatẽ:
alij ad militiã: alij ad generoſitatem ⁊ ſic
de alijs gradibꝰ. Ptꝫ imaginatio declara
ta: q̃ fuit talis: ꝙ nulla creatura ⁊c. Pro
tanto hec oĩa dñi/ corã vr̃is reuerentijs
ꝓponuntᷓ: q꜡ ſꝫ eccl̃ie rep̃ntationẽ rex nr̃
xp̃s eſt nouiter natus: nr̃a natura huma-
na coronatꝰ: ⁊ in iſta ſua natiuitate et co
ronatione diuerſos honores et exaltatio
nes fecit. Nam ſm apl̃m ad Ephes. iiij.
Ipſe dedit quoſdã quidẽ apl̃os: quoſdaꝫ
aũt ꝓphetas: alios ꝟo euãgeliſtas: alios
aũt paſtores et doctores. Sed repio dñi
ꝙ licꝫ xp̃s multas ꝓmotiones et exalta-
tiones diuerſorum fecerit: attamen inter
alias valde memoria dignas tres promo
tiones et exaltationes fecit.
Prima fuit nature humanalis.
Sc̃da fuit eccleſie apoſtolicalis.
Tertia fuit vnius amici cordialis.
¶ Dico primo ꝙ prima ꝓmotio et exalta
tio valde ſingularꝫ: quã xp̃s fecit fuit nr̃e
nature humanalis. Ualde eñ xp̃s huma
nã naturã promouit inquãtũ nõ ſolũ infe
riora ſibi ſubiecit: ſed etiã celeſtia vel ſu-
periora. ſ. angelos. Ex iſta intẽtione q̃ſtio
nem ponit apl̃s quã prolixe ꝓbat ad he-
breos. j. ſ. ꝙ xp̃s ſm ꝙ homo eſt dñs vni
uerſoꝝ: et etiã angeloꝝ. vñ in. j. cap̃. eum
laudãs aliqñ ſm naturã diuinam: aliqñ
ſm humanã dicit ſic. Diebus iſtis deꝰ lo
cutus eſt nobis in filio: quem conſtituit

heredem vniuerſorum. ſm naturã hu-
manã. qui cũ ſit ſplendor glorie et figura
⁊c. ſm diuinã naturã. purgationẽ pctõꝝ
faciens. ſm humanã ſedet ad dexteram
maieſtatis ⁊c. et tanto melior angelis ef-
fectus ⁊c. totũ hoc ſm humanã naturã.
Ex diuerſis rationibꝰ apl̃us probat ĩ pre
dicto ca. ꝙ xp̃s eſt maior angelis ⁊c. ſm
ꝙ homo. vt ptꝫ de adoratione. nam cum
introduxit primogenitũ in orbẽ terre di-
cit ⁊c. Et de a dextris dei ſeſſione. naꝫ in
fine capituli dicit. Ad quẽ autẽ angeloꝝ
dixit aliqñ. ſede a dextris meis ⁊c. ecce g̃
quõ ſuper angelos eſt exaltata. Et ſcitis
cãm huiꝰ. ſentẽtia xp̃i eſt Matth. xxiij. ⁊
Luce. xiiij. ⁊. xviij. ꝙ qui ſe humiliat exal
tabitur. Et ad phil̃. ij. Chriſtꝰ ſe valde hu
miliauit. Humiliauit ſemetipſum factus
obediens vſqꝫ ad mortẽ. Et iõ nõ mirũ ſi
tam alte eũ exaltauit. vñ ſequitᷓ. Propter
qđ et deus exaltauit illũ: et dedit illi no-
men qđ eſt ſuꝑ omne nomẽ. vñ põt dice-
re xp̃s hũane nature/ qđ ſcribitᷓ. iij. Reg.
xvj. Exaltaui te de puluere.
¶ Dixi ſc̃do ꝙ ſc̃da promotio et exaltatio
valde ſingularis ⁊ memoria digna: quaꝫ
xp̃s fecit: fuit eccl̃ie apl̃icalis. de iſta exal
tatiõe d̃r in ps̃. cvj. ⁊ exponitᷓ de xp̃o qui
fuit caput eccl̃ie. Et exaltẽt eũ ĩ eccl̃ia ple
bis: ⁊ in cathedra ſenioꝝ laudẽt eũ. Et vi
dete dñi/ ꝙ iſta eccl̃e ꝓmotio ⁊ exaltatio
fuit ſuꝑ angelos. pꝫ ſi ꝯſideramꝰ q̃ttuor.
Primo eccl̃ia hꝫ ptãtẽ panẽ in corpꝰ xp̃i
trãſſubſtãtiare. vñ non angelis: ſed ſacer
dotibꝰ qui ſunt caput eccl̃ie: dixit xp̃us.
Hoc facite ĩ meã cõmẽorationẽ. Luc. xxij
Sc̃do eccl̃ia habet poteſtatẽ pctã remit-
tere. vnde non angelis: ſed ſacerdotibus
dixit xp̃s. Accipite ſpm̃ ſctm̃. quoꝝ remi-
ſeritis pctã: remittuntᷓ eis. Johan. xx.
Tertio eccl̃ia hꝫ ptãtem aperiẽdi vl̃ clau
dendi celũ. vnde non angelis: ſed petro
vt capiti dixit xp̃s Mat. xvj. Tibi dabo
claues regni celoꝝ.
Quarto eccl̃ia hꝫ ptãtẽ iudicandi hoĩes
vñ nõ angelis: ſed ſacerdotibꝰ dictũ eſt.
Sedebitꝫ et vos ſuꝑ ſedes duodecim: iu
dicãtes duodecĩ tribꝰ iſrael. Matth. xix.
Ptꝫ g̃ ꝙ ꝓmotio ⁊ exaltatio eccl̃ie fuit ſu
per oẽs angelos. Et q꜡ iſta ꝓmotio fuit
facta in petro et in capite: iõ dñs dicit de
eo ꝓ cõcordãtia illud qđ habetur in ps̃.
lxxxviij. Exaltaui electum de plebe mea.
¶ Dixi tertio ꝙ tertia ꝓmotio ⁊ exaltatio
valde ſignata ⁊ mẽoria digna: quã xp̃s fe
cit: fuit vniꝰ amici cordial̃ ⁊c. q̃ q̃dẽ facta
eſt de iohãne: cuiꝰ feſtũ eccl̃ia hodie ſolẽ
nizat. Cuiꝰ q̃dẽ ꝓmotionẽ ⁊ exaltationeꝫ
p̃uidẽs ĩ ſpũ ꝓphie ieſus filiꝰ ſirach: diĉ
nob̃ in themate incepto qđ eſt ĩ ep̃la ho-
dierna. Exaltabit illũ apđ ⁊c. Papias in
lib. ſuo de ſigñionibꝰ vocabuloꝝ dicit ſic.
Exaltare idẽ eſt qđ ſurſuꝫ eleuare. Ex iſtis
ꝓ forma ſmonis formatᷓ talis rõ ſic. Bea
tus Jobes apl̃s et euãg̃. ſuꝑ diſcipulos
xp̃i gradibꝰ ⁊ honoribꝰ eſt eleuatꝰ: g̃ ſeq̃tᷓ
ꝙ apud ꝓximos ſuos eſt exaltatꝰ. ꝯña te
net ex ſigñiõe vocabuli. ſed añs ꝓbatᷓ ſic.
Et p̃mo videndũ eſt q̃ ſunt ꝓximi bt̃i Job.
Sc̃do quõ eſt ſuꝑ eos exaltatꝰ. In h̃ eñ
ſtat tota ꝟtꝰ thematꝫ. Et repio dñi/ ꝙ q̃t-
tuor ꝓximos habuit btũs Job. ⁊ ſuꝑ quẽ
libet eoꝝ eſt exaltatꝰ. Duos hꝫ ſm rep̃ſen
tationẽ, ⁊ iſti ſunt btũs Stephanꝰ et bt̃i
ĩnocẽtes. Alios duos hꝫ ĩ ſcriptura. ⁊ cõ-
uerſatiõe: ⁊ iſti ſunt euãgeliſte et h̃ in ſcri
ptura: ⁊ ſctĩ apl̃i: ⁊ h̃ in ꝯuerſatiõe. Et vi
dete dñi/ quõ ſuper omnes iſtos exalta-
tur. nã exaltatᷓ
Primo ſuꝑ ſtephanũ ſi-
cut auis generoſa ſupra oẽs alias volãs
Secundo ſuꝑ innocẽtes per oꝑa virtuo-
ſa: cui affuit voluntas iuuans.
Tertio ſuper euangeliſtas ſicut doctor in
genioſus: qui ſubtiliter eſt locutus.
Quarto ſuꝑ apl̃os ſicut hõ gratioſus: q̃
ſuper omnes eſt dilectus.
¶ Dico p̃mo ꝙ gl̃ioſus euãgeliſta iohes
ſuꝑ ſtephanũ ꝓximũ exaltatᷓ ſiĉ auis ⁊c.
De ſtephano eñ dñi/ ⁊ de xp̃o ſm feſtiui
tates p̃ntes exponitᷓ ſpãl̃r ille tex. Job. v
Hõ naſcitᷓ ad laborẽ: ⁊ auis ad volatũ.
hõ eñ ſm eccl̃ie rep̃ſentationẽ. ſ. xp̃s na
tus eſt ad laborẽ: et h̃ natiuitas eſt tpal̃.
⁊ auis. ſ. ſtephanꝰ ad volãdũ. ſ. in gloriaꝫ
ꝑadiſi: ⁊ hec natiuitas eſt ſpũalis. Auis
eñ fuit ſtephanꝰ: q̃ habuit duas alas. ſ.
dexterã amorẽ dei. pꝫ: q꜡ ꝓ eius teſtionio
occubuit. ſiniſtrã. ſ. amorẽ ꝓximi. pꝫ: q꜡ ꝓ
ĩimicis orauit. Sed videamꝰ q̃ in gñe vl̃
in ſpẽ auiũ eſt ſtephanꝰ: ⁊ q̃ iohes. Ste-
phanꝰ eñ in gñe auiũ põt dici ancipiter
vel falco: q̃ plꝰ hꝫ de plumis q̃ de carne.
Sic ſtephanꝰ plꝰ de ſpũalitate q̃ de car-
nalitate. nã plenꝰ gr̃a ⁊ fortitudine facie
bat ꝓdigia et ſigna magna in ppl̃o. Actᷓ.
vj. Sc̃do q꜡ ancipiter vel falco ĩ ꝑuo cor
pore magnã ꝟtutẽ hꝫ. Nam nemo pote-
rat reſiſtere ſapientie ⁊ ſpũi q̃ loq̃batᷓ ⁊c.

Sed videtis dñi/cõiter ꝙ pueri ignoran
tes vidẽtes iſtã auem:neſciẽtes virtutem
ei⁹emittũt ei lapides. Ita iudei beſtiales
et ignorãtes ꝯ ſtephanũ. Johãnes ṽo in
genere auiũ dicit̃ aquila ꝓpter ſubtilem
et acutã ⁊ altã intelligẽtiã:quã habuit de
diuinis.de eo em̃ exponit̃ illud Job.xxxix
Nunqd ad p̃ceptũ tuũ eleuabit̃ aquila: ⁊
in arduis ponet nidũ ſuũ. Si ergo cõſide
remus naturã auiũ: Johãnes ſup ſummũ
exaltat̃. q: ẜm pħm oĩm auiũ eſt regina.
Itẽ ſi conſiderem⁹ eoꝝ volatũ ⁊ p̃dã.d:
in lib. de aĩalib⁹/ ꝙ ancipiter ponit nidũ
ſuũ in altiſſimis locis.ita ſtephan⁹ ĩ loco
valde alto:q: in celo:⁊ hoc qñ vidit celos
apertos. Act.vij. In hoc em̃ nido ſtãs for
titudine deſcẽdit volãdo vſqʒ ad terrã:et
cepit p̃dã.ſ. paulũ ꝑſonã humanã. Dicit
Aug. in ſermone de ſctõ ſtephano. Sau/
le ſaule qd me ꝑſequeris. Te em̃ debui ꝑ/
dere:ſʒ ſtephanus orauit ꝓ te. Si em̃ ſte/
phanus ꝓ paulo nõ oraſſet:nũq̃ eccleſia
paulum habuiſſet. Johãnes ṽo ſctiſſima
aq̃la fortiſſime volauit aſcẽdẽdo nõ deſcẽ
dendo. ẜm em̃ Aug. ſup aerẽ:ſup ſtellas:
ſup oẽs choros angeloꝝ:et cepit p̃dã.ſ.
deũ patrẽ:ꝑſonas diuinas.q̃ eſt hec p̃da:
in p̃ncipio erat verbũ ⁊c. Ptʒ ergo ꝙ ſi in
natura auiũ earũ volatũ ⁊ p̃dã cõſidere
mus:iohãnes ſup ſtephanũ exaltat̃.vñ ꝓ
iſta exaltatione põt ſibi dici.iiij. Reg.xix.
Exaltaſti vocẽ tuã: et eleuaſti in excelſum
ocl'os tuos.q: ĩ ꝑſonas trinitatꝫ. Pʒ g̃ ꝙ
iohãnes exaltat̃ ſup ſtephanũ ſic auis ⁊c.
¶ Dixi ſcdo ꝙ glorioſus euãgeliſta iohan
nes ſup ſctõs innocẽtes ⁊c. Dñi/q: d: de
ſctĩs inocẽtib⁹/ꝙ ſunt martyres. vñ ĩ col
lecta d:. De⁹ cui⁹ hodierna die p̃coniũ in
nocẽtes martyres ⁊c. Aug. ſuper Gen. ad
lr̃am ĩ laudẽ eoꝝ in forma dicit ſic. Pʒ em̃
illa parua etas magnũ teſtionij pondus:
que p̃ma meruit ꝓ xp̃o ſanguinẽ fundere.
hec ille.tñ etſi ſunt martyres opere:nõ vo
lũtate.vñ ſequit̃ ĩ collecta. nõ loquendo:
ſʒ moriẽdo cõfeſſi ſunt. Aliq̃ em̃ ſunt mar
tyres ſolo ope:vt ſctĩ innocẽtes. aliq̃ ſola
volũtate vt ſctũs pr̃ nr̃ dñicus. Sʒ iohan
nes ope ⁊ volũtate. qd̃ pʒ.nã ſeptima die
maij/ĩ feruẽtis olei doliũ miſſus ẽ: q̃ q̃dẽ
dies ẜm ꝙ dicit frater Jacob⁹ de voragi/
ne/tãq̃ dies ſui martyrij celebrat̃. Itẽ ve
nerabilis Amb. ſup illo verbo Luc.ij. qd̃
d: de btã virgine. Et tuã ipſi⁹ aĩam ꝑtrãſi
bit gladi⁹.dicit ꝙ btã virgo pl⁹q̃ marty:
fuit:q: dolor ei⁹etſi nõ fuit ĩ corpore q̃ ma
gnus eſt:fuit ĩ corde ⁊ ĩ aĩa q̃ maior ẽ. Ad
ꝓpoſitũ querũt doctores ſuper verbo qd̃
ſcribit̃ in euãgelio hodierno. Dixit ieſus
petro.ſequere me.que eſt rõ quare xp̃s vo
luit petrũ eũ ſequi ꝑ martyriũ:⁊ nõ iohã/
nẽ: Rñdẽt aliq̃ ꝙ iohãnes iã fuerat mar/
tyr ſimul cũ btã virgine qñ xp̃s pendebat
in cruce.et ſi nõ martyrio corporis: tñ cor
dis:qd̃ eſt maximũ. Ptʒ ergo declaratum
ꝙ glorioſus euãgeliſta ſup ſctõs innocen
tes ſuos ꝓximos exaltat̃ ꝑ op⁹ ṽtuoſum.
¶ Dixi tertio ꝙ glorioſus euãgeliſta iohã
nes ſup alios euãgeliſtas ꝓximos ſuos ex
altat̃ ſicut doctor ingenioſus. Ezechiel ꝓ
pheta in ſpũ ꝓphetie ipſos euangeliſtas
preuidẽs dicit in.j.c.ſui libri. ꝙ ſimilitu/
do vultus eoꝝ erat facies hoĩs:facies leo
nis:facies bouis:et facies aq̃le. Et q̃s eſt
ẜm doctores q̃ faciẽ hʒ aq̃le niſi iohãnes.
vñ aq̃le merito in figura quattuor aĩaliũ
volãti cõparat̃.q: ceteris volat altius:et
ſolis radios irreuerberatis aſpicit lumi/
nibus. Ptʒ g̃ ꝙ iohãnes in ſcriptura ſup
alios euãgeliſtas exaltat̃. Alij autẽ tracta
uerũt de xp̃i humanitate: iohãnes aũt al
tius exaltat̃:q: de xp̃i diuinitate. Alij aũt
euãgeliſte dicũt xp̃m t̃paliter natũ. Mat
thei.ij. Cũ natus eſſet ieſus in bethleẽ iu
de in dieb⁹ herodis regis. Johãnes ṽo di
xit xp̃m a patre eſſe generatũ di. In p̃nci/
pio erat verbũ. Alij dicũt xp̃m cũ hoĩbus
corporaliter cõuerſatũ. Mat.xvij. Cõuer
ſantib⁹ aũt eis in galilea. Johãnes ṽo di
xit cũ patre eternaliter habitare. ⁊ verbũ
erat apud deũ. Alij dicũt xp̃m eſſe hoĩem.
Mat.ix. Glorificauerunt deũ q̃ dedit po/
teſtatẽ talẽ hoĩbus. Johãnes ṽo dicit ip/
ſum eſſe deũ. ⁊ de⁹erat verbũ.ita ꝙ ẜm ve
nerabilẽ Aug. in lib.ſuo de cõcordia euã/
geliſtaꝝ dicit. In hoc iohãnes ſup euãge
liſtas exaltat̃: q: illi de xp̃i hũanitate: io/
hãnes ṽo de xp̃i diuinitate locut⁹ eſt. Vñ
ꝓ cõcordãtia hui⁹exaltationis põt dicere
iohãnes alijs euangeliſtis illud qd̃ ſcribi
tur Eſa.lv. Sicut exaltant̃ celi a terra:ſic
exaltate ſunt vie mee a vijs vr̃is:⁊ cogita
tiones mee a cogitationib⁹ vr̃is. Via em̃
mea eſt via aquile in celo:que apud ſapiẽ
tẽ ſalomonẽ ẽ difficillima:vt ptʒ Prouer.
xxx. Patʒ ergo ꝙ iohãnes ſup euãgeliſtas
alios exaltat̃ ſicut doctor ingenioſus.

¶ Dixi quarto et vltimo ꝙ exaltat̃ etiam
ſuper apl'os ſicut homo gratioſus ⁊c. In
ſeptẽ em̃ priuilegijs exaltat̃ ſup apl'os:q̃
notant̃ in euãgelio hodierno.videlʒ
Primo in amore ſingulari.
Scdo in profundo ſtudio et ſpeciali.
Tertio in conuerſatione familiari.
Quarto in morte nullũ dolorẽ pati.
Quinto in vna viſitatione honorabili.
Sexto in ſcripturarũ intelligentia et de
claratione.
Septimo in diuinorum myſteriorum te/
ſtificatione.
¶ Dico primo ꝙ iohãnes ſup apl'os exal
tat̃ in amore ſingulari. Iſtud notatur in
homelia qñ dicit̃. Vidit illum diſcipulũ
quẽ diligebat ieſus. oẽs em̃ apl'os xp̃us
ſpãl'r diligebat:q̃b⁹dixit Jo.xv. Sicut di
lexit me pat̃:⁊ ego dilexi vos. tñ ſpecial'r
ſuper oẽs iohãnẽ. Scdm bedã in home
lia/cõmuniter in euangelio qñ nominat̃
iohãnes xp̃i diſcipulus:ſtatim ſequitur.
quẽ diligebat ieſus. Et ꝙ ſup oẽs ſpecia/
liſſime iohannem dilexerit: ẜm doctores
iſtud eſt euidentiſſimũ ſignũ: ꝙ matrem
ſuã glorioſam in hora paſſionis ſibi com/
mendauit et nulli alteri.vñ Bern. Petro
cõmendat̃ eccl'ia:iohãni maria.petro tu/
multuoſa negocia: ſed iohãnes quietam
habuit cõſcientiã. illi atria/ veſtibulũ/ ⁊
altaria ſanguinũ:huic altare ĩcenſi ⁊ ſan/
ctũſanctoꝝ:ad culmen myſterij nullus ſe
cuʒ admittit̃:ſolus illi aſſiſtit ꝓpriatoriũ
ſolus illud vas aureũ mariã cõtinẽs: in
diuine legis ſcriniũ pontifex deſtinatus
obſeruat.hec ille. Patet ergo primum ꝙ
Johãnes ſuper omnes apoſtolos exalta
tur in amore ſingulari.
¶ Sed dixi ſcdo ꝙ ſuper oẽs exaltatur in
ſtudio ꝓfundo ⁊c. Iſtud tangit̃ in euan/
gelio.cum d:. Qui ⁊ recubuit ⁊c. Recum/
bens em̃ ſup pectus dñi librũ ſanctiſſime
aĩe xp̃i/ꝓfundiſſime legit:⁊ qd̃ ibi reppe
rit: cũ diligentia ſtuduit. Ibi nãqʒ didi/
cit myſteriũ ꝓceſſionis diuinarum ꝑſona
rũ.ibi tribulatiões futuras eccl'ie.ibi tot
et tanta q̃ nunq̃ alicui fuerunt reuelata.
vñ venerabilis Petr⁹ damiani de Johã/
ne ad ꝓpoſitũ dicit ſic. Ad tantũ em̃ pro/
uectus eſt priuilegiũ gr̃e:vt oẽm trãſgre/
diens creaturã:illuc acie mentis attige/
ret:quo nõ ꝓpheta:nõ patriarcha:nõ de
niqʒ quiſq̃ ab ipſo mũdi primordio/ co/
gnoſcitur in carne poſitus aſpiraſſe.
¶ Dixi tertio ꝙ iohãnes ſuper apl'os ex/
altat̃ in cõuerſatione ⁊c.et iſtud notatur
in euangelio cum d:. Dicit ei. Dñe q̃s eſt
qui tradet te: habet̃ ꝙ cũ xp̃us loqueret̃
apl'is in cena/ turbatus eſt ſpũ. et dixit.
Amen dico vobis ꝙ vn⁹ veſtrũ me tradi/
tur⁹ eſt. Rogo vos:hic notate.q̃s eſt ſer/
uus:vel famulus: ſiue ſcutifer:qui domi
no ſuo loqui audeat qñ eſt turbatus. ⁊ ſi
de facto loq̃tur:ſignũ eſt ꝙ eſt ſibi fami/
liaris. Finaliter in textu ſequit̃. Aſpicie/
bant g̃ adinuicẽ diſcipuli heſitantes de
quo diceret. Innuit huic ſimon petr⁹ ⁊c.
Nota iõ iſti innuebãt:qm̃ ipſum xp̃o ma/
gis familiarẽ ſciebant. Finaliter iſte ſcilʒ
Johãnes dixit ſibi. Dñe quis eſt q̃ tradet
te: Sup qua hiſtoria Petr⁹ damiani dic̃
ſic. Oĩm incõparabile profert xp̃s ṽbum
in mediũ:et totus tacet ſenatus apl'orũ.
lingua que clauis facta eſt celoꝝ ſilet. an
dreas qui ipſi fratri ad fontẽ vite prim⁹
fuit:nõ preſumit os aperire. philipp⁹ qui
dum patrẽ ſibi poſcit oſtẽdi: ꝓfunda my/
ſteria indiuidue diuinitatis audiuit. Jo
han.cõdiſcipuloꝝ in ſe paritate ſuſcepta
cultor accedit. hec ille. Ptʒ ergo tertiũ ꝙ
iohẽs ſup apl'os exaltat̃ in ꝯuerſatione.
¶ Dixi quarto ꝙ ſup alios exaltatur in
morte ⁊c.⁊ notat̃ in euãgelio qñ dicitur.
Sic eũ volo manere. Chriſtus em̃ vt dici
tur in euangelio hodierno: dixit petro ꝙ
ſequeret̃ eũ per viam martyrij. ſeq̃re me.
Dixit autẽ petrus xp̃o. hic autem quid:
⁊ dixit xp̃s. ſic eũ volo manere. Sup quo
ṽbo dicit beda. ꝙ in morte nullũ doloreʒ
ſenſerat:ſed habuit carnis placidã abſo/
lutionem. Non ſic de alijs:quoꝝ vn⁹ fuit
crucifixus:alius lapidatus:alius excoria
tus.et ſic de alijs.
¶ Dixi quinto ꝙ ſuper oẽs exaltat̃ in viſi
tatione ⁊c. quod notat̃ in euãgelio qñ di/
citur. Donec veniam.ſ.ad vocandũ eum:
xp̃us em̃ in hora ſue mortis perſonaliter
venit ad eũ.qd̃ de alijs non legit̃. dicens
ſibi. Veni dilecte mi ⁊c.
¶ Sexto ſuper oẽs exaltat̃ in ſcripturarũ
intelligẽtia ⁊c.et hoc notat̃ in euangelio
vbi d:. Exijt ſermo ĩter fratres ⁊c. Vbi ſciẽ
dum ꝙ diſcipuli audiẽtes a xp̃o. Sic eũ
volo manere.crediderũt iohannẽ nunq̃
moriturũ. Johãnes correxit iſtud di. Et
non dixit chriſtus.non moritur. Hic vide

in iſto paſſu doctores.
¶ Septimo ⁊ vltimo exaltat̃ ſuper alios in myſterioꝝ diuinoꝝ teſtificatione. iſtud notat̃ in euang. Hic eſt diſcipulꝰ ille ⁊c. Alij aũt ſolū teſtificant̃ de auditu: iohã nes de viſu: qđ eſt fortiſſimũ ⁊ certiſſimũ teſtimoniũ. Joh. xix. c. deſcribẽs paſſionẽ dñi dixit. Et qui vidit teſtimoniũ perhi- buit: ⁊ verũ ẽ teſtimoniũ eius. Et ille ſcit q2 vera dicit: vt et vos credatis. Ptz ergo declaratũ quõ iohãnes ſup oẽs aplos in ſeptẽ priuilegijs ⁊ honoribꝰ exaltat̃. Pro concordãtia poſſumꝰ dicere de eo. Et ex- altauit eũ ſcʒ dñs / in cõſpectu oĩm ami- coꝝ ſuoꝝ. j. Machab. xj. Ut ergo ſermo totaliter finiat̃ et ꝯcludat̃ et terminet̃: ex iam dictis talis ratio format̃. Si ſcti ſtephanus ⁊ innocẽtes euãgeliſte et apl'i ſunt ꝓximi iohãnis: ⁊ ſup ipſos eſt gra- dibꝰ et honoribꝰ eleuatus: ergo ſequit̃ ꝙ ſuper ſuos ꝓximos eſt exaltatꝰ. et hoc eſt quod dr̃ in themate incepto. Exaltabit il lum ⁊c. Pro finali ꝯcordãtia poſſumꝰ di cere qđ dñs de eo per ꝓphã dixit Eſaie lij. di. Intelliget ſeruꝰ meus: ⁊ exaltabit̃ et eleuabit̃ ⁊ ſublimis erit valde. Deo. g.

¶ In feſto ſancti iohãnis euange- liſte. Sermo. ij.

Dilectus meus

candidus ⁊ rubicũdus: ele ctꝰ ex milibꝰ. Cant. v. The- ma ꝓpoſitũ põt eſſe reſpon ſio ad q̃ſtionẽ / que ꝓponit̃ vbi thema in eodẽ lib. ⁊ c. q̃ eſt hec. Qua lis eſt dilectꝰ? Et põt dirigi iſta q̃ſtio / ad tres: videlʒ ad xp̃m: ad matrẽ xp̃i: ⁊ ad ar chãgelũ michaelẽ. qm̃ per iſtos tres Jo- hãnes ſingulariter fuit dilectus.
Primo dirigat̃ queſtio ad matrẽ xp̃i: q̃re mus ab ipſa ꝑ hunc modũ. Qualis ẽ di- lectus tuꝰ o pulcherrima mulierũ. o pul- cherrima maria dei mater / qualis qualis eſt dilectus tuus.
Tu fuiſti ſibi cõmendata.
Tu fuiſti ꝑ ipſum cordialiter amata.
Ipſe cuſtos tue ſanctiſſime ỽginitatis.
Ipſe teſtis tue mirabilis ſanctitatis.
Dic nobis qualis eſt? ⁊ ipſa. dilectꝰ meus mihi: ⁊ ego illi. q. d. nobis ỽgo maria. ſibi fui cõmendata: ⁊ ipſe mihi. dilexit me: et ego eũ, ego mr̃ ſua: ⁊ ipe filiꝰ meꝰ. ꝑticeps doloris mei: ⁊ ego ſui. ecce qualis eſt.

¶ Item ſcđo põt dirigi ad beatũ michaẽ lẽ. qui ipſum dilexit: ⁊ multa de futuro ſe creta ſibi oſtẽdit et reuelauit: qđ fuit ſi- gnũ magne dilectionis. Siquidem
Dilectus libẽter loquitur dilecto.
Dilectus ſecreta reuelat dilecto.
Dilectus honorat dilectũ.
Dilectus conſolatur dilectum.
Dilectus cõmendat dilectum.
Iſta fuerunt inter michaelẽ archangelũ et iohãnẽ euãg. ſicut ptʒ in apoc. qm̃ in- ter ipſos fuit familiaris et ꝓlixa locutio. Nã dictus archãgelus locutus eſt ſibi qñ dixit. Qđ vides: ſcribe in lib. Apocalip. j. Itẽ ſcđo multa reuelauit ſibi ſecreta: de quibꝰ ſcripſit librũ intitulatũ reuelatio- nũ ſiue Apoc. Itẽ tertio dilectꝰ Johãnes honorauit archãgelum: qñ cecidit ad pe des eiꝰ: et eũ voluit adorare. Apoc. vltio. Quarto dilectus archãgelus ꝯſolatur di lectũ iohannẽ: qñ flebat Johãnes ſuper apertione libri ſignati: ⁊ cõſolatus eſt eũ quãdo fuit dictũ. Ne fleueris. Apocal. v. Itẽ quinto dilectꝰ cõmendabat dilectuʒ et laudabat: qñ angelus dixit ſibi. Apoc. xix. Conſeruus tuus ſum: ſicut tu ſeruus dei: ad imaginẽ dei ſicut tu. Ergo archã- gele dei michael / qualis eſt dilectus tuꝰ? Et ipſe amicus meus filie hieruſalẽ. Can tico. v. Talis eſt.
Uerax in verbis et operibus.
Dilectus deo et hominibus.
Frater noſter amãtiſſimus.
Primo verax. Johã. xxj. q2 iſte vidit: ⁊ te ſtimoniũ perhibuit: et ſcimus q2 verũ eſt teſtimoniũ eius. nos angeli ſcimus hoc. Itẽ eſt dilectus deo ⁊ hoĩbus velut alter moyſes: de quo Eccl'i. xlv. Dilectus deo ⁊ hominibus moyſes: cuiꝰ memoria in be- nedictione eſt. Item frater noſter per vir ginitateʒ. Talis inquit ſanctus michael: eſt dilectus meꝰ iohannes euãgeliſta: et ipſe eſt amicus meus. Itẽ frater noſter. Apoc. j. Ego iohãnes frater veſter.
¶ Tertio principaliter iſta queſtio poteſt dirigi ad xp̃m. vt ſibi dicat̃. Qualis eſt di lectus tuus? tu ſcire debes ieſu xp̃ / q̃lis eſt: qm̃ ipſe tantũ dilectus a te.
Te ſecutꝰ eſt: quẽ vocaſti nubere volentẽ.
Te ſecutus eſt predicantem.
Te ſecutus eſt miracula facientẽ.
Te ſecutus eſt in cena recũbentem.
Te ſecutus eſt in trãſfiguratione.

Te ſecutus eſt in puelle ſuſcitatione.
Te ſecutus eſt in intima oratione.
Te ſecutus eſt in morte et paſſione.
Ergo dicas nobis qualis eſt? Reſpõdet xp̃s in verbis preaſſumptis: Dilectꝰ meꝰ candidus rubicundus electꝰ ex milibus. In q̃bus ỽbis licet poſſet commendari a multis: ſingulariter cõmẽdat̃ tñ a tribꝰ.
A ſplendore puritatis. dilectus meus can.
A valore ſanctitatis. electus ſcʒ
Ab ardore charitatis. rubicũdus.

Prima pars.

¶ Primo ⁊c. Cãdor vir

ginitatis cõmendat̃ ĩ ſe: ⁊ in iſto ſingula (ri dilecto.
Candidus caſtitate.
Candidus charitate.
Candidus conuerſatione.
Ut accedant verba q̃ habẽtur Thre. iiij. Candidiores nazarei eius niue: nitidio- res lacte: rubicũdiores ebore antiquo: et ſapphyro pulchriores. In q̃bus ỽbis
Candor niueus et effectꝰ ad caſtitatem.
Candor lactis ad gratiam.
Candor eboris ad charitatẽ.
Candor ſapphyri ad cõuerſationem.
Candor caſtitatis eſt hic ad ꝓpoſitũ: que caſtitas fuit ſingularis ĩ eo: q2 de nuptijs dicit̃ eſſe vocatus: ⁊ ideo ꝓpter candorẽ virginalis caſtitatis / iſte ſic candidus
Meruit cum xp̃o familiaritatem.
Meruit ſapiẽtie altam ſublimitatẽ.
Meruit cum matre xp̃i gratã ſocietatẽ.
Meruit in morte dolorũ cõmunitatẽ.
Primo meruit cũ xp̃o ⁊c. Aug. ſup Joh. Sunt q̃dã qui aſſerũt iohannẽ plꝰ ama- tũ a xp̃o: ꝙ nec vxorẽ duxerit: ⁊ ab ineun te puericia caſte vixerit. Secundo me- ruit ⁊c. Hierony. ꝯ iouinianũ. Johãnes quaſi aq̃la ad ſup̃na volat: et ad ip̃m pa- trẽ peruenit / di. In p̃ncipio erat ỽbũ. ex- poſuit ỽginitas qđ nuptie nõ poterant. Tertio iohãnes meruit ⁊c. Hiero. vbi. ſ. Ut breui ſermone cõprehẽdã doceamq3 cuiꝰ priuilegij ſit iohãnes: imo in iohãne ỽginitas: a dño ỽgine mr̃ virgo ỽgini di ſcipulo cõmẽdat̃. Quarto meruit vt obi- ret ſine dolore carnis. vñ Hieroñ. in ꝓlo go ſup iohannẽ. Fuit a dolore mortis ex- traneꝰ: ſicut fuerat a corruptione carnis alienꝰ. Iſte eſt primus articulꝰ in quo cõ mendatur iohannes a ſplendore purita tis: quia cãdidus. Eccl'i. xliij. Pulchritu- dinẽ candoris admirabit̃ oculus.

Secunda pars.

¶ Secũdo cõmẽdatur

ab ardore charitatis: q2 dilectus rubicũ- dus. Hic ſciẽdũ ꝙ aliq̃s alteri efficit̃ dile ctꝰ ꝓpt̃ multa. vtpote p̃ma cã dilectiõis.
Propter naturalẽ attinentiam.
Propter naturalem cõplacentiã.
Propter virtualẽ condecentiam.
Propter admirabilem obedientiã.
Propter ſpecialem amicitiã.
¶ Naturalis attinentia. talis dilectio eſt inter parẽtes ⁊ filios: ĩter ſorores et fra- tres ⁊c. de q̃ loquit̃ Ariſtot. v. ethic. per totũ: vbi dicit ꝙ parẽtes diligunt filios. De iſta dilectione Eccl'i. iij. Judiciũ p̃ris audite filij. Propter hãc cauſam Johan- nes fuit dilectus a xp̃o: qm̃ iohannes co- gnatꝰ xp̃i germanus: filiꝰ eiuſdẽ matris aliter ⁊ alr̃: qm̃ xp̃s fuit naturalis filius marie virginis: ⁊ iohãnes filiꝰ adoptiuꝰ.
¶ Scđa cauſa p̃ncipalis dilectionis cor- dialis cõplacẽtia. Iſta cordialis cõplacẽ tia nõ eſt aliud q̃ʒ amicitia quã dilectus hʒ ad amantẽ ipſum. de quo Prouerbio. viij. Ego diligẽtes me diligo. Talis dile- ctio fuit ĩter dđ et ionathã. de q̃. j. Regũ xviij. vbi legit̃ ꝙ aĩa ionathe ꝯglutinata erat aĩe dđ ĩ amore ⁊ ecõuerſo. hoc ẽ dili- gebat amicũ ſuũ dđ ſic aĩaʒ ſuã. Talis di lectio erat ỽa nõ ficta vbi ẽ reamatio. vbi vterq3 ab alio dr̃ eẽ dilectꝰ. Iſta fuit ſcđa cã q̃re iohẽs fuit dilectꝰ a xp̃o: q2 iohẽs di ligebat xp̃m. O tantũ fuit amoroſus iſte iohẽs: qm̃ ĩ ſuis epl'is canonicis nõ loq̃t̃ niſi de dilectiõe ⁊ amore. vñ qñ portabat̃ ad foueã nõ dicebat aliud niſi iſtđ. Filio li diligite inuicẽ. In tali dilectiõe dilectꝰ ꝯgaudet dilecto dulciter. amicꝰ fidẽ cu- ſtodit dilecto ỽaciter. dilectꝰ ꝯſiliũ ap̃it dilecto amicabil'r. dilectꝰ ꝓ dilecto expo- nit ſua audacter. Et iſta ⁊ plura alia xp̃s dilecto ſuo iohãni oñdit multipliciter. Dilectus meꝰ mihi ⁊ ego illi. dicebat xp̃s Cant. ij. ¶ Tertia cã dilectiõis / ỽtus ⁊c. Iſta eſt ỽa dilectio ſicut dic̃ Tulliꝰ lib. de amicitia / dicẽs. ꝙ ỽtus amicitiã gignit: nec ſine ỽtute dilectio ỽa eſt. vñ Tullius ibi nomĩat multos: marcũ catonẽ / ſcipio nẽ: quos ipſe ꝓpter virtutes dilexerat. et ariſt. ij. rheto. dic̃. ꝙ bonoꝝ eſt amare bo nos. tal' ẽ dilectio q̃ fundat̃ ĩ bona ỽtute

hoc eſt dictu. diligo hoīem q: virtuoſus ⁊
bonus. talis dilectio magis et fortiꝰ ligat
ꝙ dilectio que eſt inter affines et conſan-
guineos. Rationē aſſignat valeriꝰ vbi di
cit: ꝙ talis cōſanguinitas vel affinitas eſt
a fortuna: ſed amicitia amicoꝝ eſt ex volū
tate ⁊ bonitate ⁊ induſtria. Talis dilectio
multa bona facit hoī: in quo qñ bonus di
ligit bonū. qñ amicus amicum. qñ virtuo
ſus virtuoſum diligit. qm̄ talis primo dili
gens illuminatur.
Illuminatur per gratiam.
Deum imitatur per obedientiam.
Mors euitatur per ſententiam.
Saluabitur per gloriam.
Per gratiā. j. Joh. ij. Qui diligit fratrē ſu
um in lumine manet. in gratia dei. ī lumi
ne anime. Scdo talis diligēs/ deū imita-
tur. j. Joh. iiij. Diligamus deum: qm̄ ipſe
prior dilexit nos. et ibidē poſt pn. ca. Dili
gamus nos inuicē: q: charitas ex deo eſt.
hoc eſt ex precepto dei. Tertio amicūs di-
ligēs ꝓximū amicū euitat ſnīam mortis.
j. Joh. iij. Qui non diligit: manet in mor-
te. Quarto amicus ſaluabit per gloriam.
Mat. x. ⁊. xx. Qui pſeuerauerit in dilectio
ne: vſq̄ in finē ſaluus erit. Si vnq̄ aliq̄s
factus eſt virtuoſus ꝑ virtutē: debuit eſſe
dilectus. btūs iohānes fuit ille q̄ fuit vir-
go pius iuſtus humilis electus ex milibꝰ.
Virum de mille vnum repperi. Eccl's. vij.
Ubi apparet ꝙ beatus iohannes fuit ele
ctus et repertus vnus de mille
In bonitate virtuoſa.
In charitate precioſa.
In caſtitate gratioſa.
Fuit em̄ ipſe vnus: non varius: non diui-
ſus. conſtans/ firmus in fide. Melior eſt
vnus timēs deū ꝙ mille impij. Eccl'i. xvj.
Iſte electus ex milibꝰ qualis fuit? Reſpō
detur ⁊c. magnus fuit
Propter grandem fidelitatem.
Propter miram puritatem.
Propter eximiam ſanctitatem.
Propter voluntariam paupertatem.
Propter veram humilitatem.
Fidelitas iſtiꝰ apl'i erga deū. Fidelis ſer-
uus dei et prudens: qualis eſt amicus ad
amicū. ſeruus ad dn̄m. īferior ad ſuperio-
rē. iō electꝰ ad multa. Eccl'i. xlv. In fide. i.
in fidelitate ⁊ lenitate ipſius ſanctū fecit
illū: et elegit eū ex oī carne. Itē fuit ſecun
do electus ⁊c. de eiꝰ maxima puritate ha
betur in vita ipſius: ⁊ ꝓpter puritatē fuit
electus. Ecce (inq̄t xp̄s) puer meꝰ electus:
quē elegi: ⁊ poſui ſup eū ſpiritū meū. Eſa.
xliij. Itē fuit electus ⁊c. et oēs populi. ꝓ
pter hoc pari modo elegit nos ante mūdi
cōſtitutionē: vt eſſemus ſancti. ſicut dicit
apl's Ephe. j. Et de iſto iohanne ſctiſſimo
Numeri. xvj. Quecunq̄ elegerit dn̄s: ipſe
erit ſctūs. Quarto electus ⁊c. quales erāt
apl'i. Nonne deus elegit pauperes in hoc
mundo: diuites in fide ⁊c. Jac. ij. Iſti reli
ctis oībꝰ ſecuti ſunt xp̄m. quapropter ele-
cti fuerūt ſicut dicit ſaluator Joh. xv. Ego
elegi vos de mūdo: et poſui vos vt eatis:
et fructū afferatis: ⁊ fructꝰ veſter maneat.
Quinto electus ꝓpter humilitatē. et pro
pter iſtā virtutē multi fuerūt a deo electi:
ſicut dauid/ ſamuel/ daniel/ ⁊ dei genitrix
virgo: de qua. Elegit eā deꝰ ⁊ preelegit eā.
de btō Johāne euāgeliſta electo a xp̄o: ac
cedat qd̄ ſcriptū eſt in pſ. lxiiij. Btūs quē
elegiſti ⁊ aſſumpſiſti in apl'm ⁊ euangeli-
ſtā: inhabitabit in atrijs tuis. in aīa. ī cor
pore in celis. Itē elegit eū ad vidēdū trāſ
figurationē ieſu xp̄i. In ſuſcitatione puel
le. Itē ad ſciendū ſecreta multa de myſte
rio ſanctiſſime trinitatis. Itē ad prenun-
ciandū tribulationes eccleſie. in Apocal'.
Itē ad portādū fidele teſtimoniū de mul-
tis q̄ acciderūt in morte ſaluatoris. ſicut
De lateris xp̄i apertione.
De capitis inclinatione.
De matris commendatione.
Certe iſte nō fuit electus ad ſupradicta ꝓ
pter cōſanguinitatē: nec propter nobilita
tē ſicut multi hodiernis tpibus eligūtur.
Uñ elegit iohannē/ ⁊ iacobū/ ⁊ cognatos
ſuos ad cuſtodiam eccleſie: ſed magis pe
trum. Beatus igitur quem elegiſti ⁊c. Cu-
ius electionis ⁊c. Amen.

¶ De ſancto Johāne euāgeliſta. Ser. iij.

VIdit illum diſci
pulum quē diligebat. Joh.
vlti. Inter diſcipulos chri-
ſti talem video driam.
Aliq̄ ſunt ordinati ad ſequē
dum vitam apoſtolicam.
Aliqui ſunt ſignati ad ſcribēdum doctri-
nam euangelicam.
Aliqui ſunt deſignati ad obſeruādam di-
ſciplinam saluificam.
¶ Primi diſcipuli fuerunt merito ⁊ num e

ro duodecim apl'i in gradu ⁊ ſtatu apl'ico
cōſtituti: de quibus Luc. vj. Elegit duode
cim quos apl'os noīauit. Iſti etiā vocati
fuerūt diſcipuli. Mat. xxvj. Diſcumbebat
cū duodecim diſcipulis ſuis. Iſti fuerunt
fundamenta ciuitatis hierl'm. Apoc. xxj.
¶ Itē ſecūdo aliqui ſignati ⁊c. Iſti fuerūt
quattuor euangeliſte ſcriptores euangeli
ce doctrine: figurati ꝑ quattuor animalia
plena oculis. Apoca. iiij. de quibus Eſaie
viij. Signa legē in diſcipulis meis. ꝙ q̄li
bet iſtoꝝ habeat quattuor alas: quattuor
manus: quattuor greſſus. Ezechiel'. j. eaſ-
dē: quales ſancti euangeliſte quadrati ſo-
lidi et virtuoſi: habētes quattuor alas al
te cōtēplationis: quattuor facies honeſte
cōuerſationis: quattuor manus ſctē ope-
ratiōis: q̄ttuor greſſus deuote affectiōis.
¶ Tertio aliqui aſſignati ſunt ⁊c. Iſti fue
rūt. lxxij. quos deſignauit dn̄s ieſus xp̄s:
et miſit illos binos ante faciē ſuā in oēm
ciuitatē ⁊ locū ⁊c. Luc. x. In iſtis fuit
Diſciplina mentis informatiua.
Diſciplina morum correctiua.
Diſciplina verboꝝ ordinatiua.
De iſta diſciplina loquit btūs Bern. O ꝙ
cōpoſitum reddit oēm hoīs ſtatū diſcipli
na. ceruicē ſubmittit: ſupercilia ⁊ vultum
cōponit: ocl'os ligat. moderat linguā: gu-
lā refrenat: irā cedat: inceſſum format. In
talibus diſciplinati fuerūt diſcipuli: et ſic
veri diſcipuli a diſciplina dicti. De nume
ro iſtoꝝ extitit beatus iohannes
De numero apl'oꝝ predicator autēticus.
De numero euāgeliſtaꝝ ſcriptor veridicꝰ.
De numero diſcipulorum amator diſcipli
ne magnificus.
Quem vidit et approbauit redemptor no
ſter dei patris filius: quia vidit illū diſci-
pulū quem diligebat. Ubi oñditur iſtius
Bonitas approbata. vidit illum.
Sanctitas bene diſciplinata. diſcipulū.
Charitas priuilegiata. quem diligebat.

Prima pars.

¶ Quātum ad primum
apparet ꝙ redemptor mundi/ qui diligit
omnia que ſunt: ⁊ nihil odio habet: iſtum
diſcipulū multipliciter vidit pre alijs ſan
ctis. vtpote
Uidit maiori virginali perfectione.
Uidit maiori familiari dilectione.
Uidit maiori ſingulari dormitione.
Uidit maiori alta conuerſatione.
Uidit maiori vera informatione.
Uidit maiori certa communione.
Uidit maiori precioſa commiſſione.
¶ Primo ⁊c. vt dicat ſibi deus: qui ipſum
elegit. Uidi te quaſi angelū. Heſter. xv. et
merito quaſi angelum vidit eum: quia vir
ginitas ſoror eſt angelorum: ſicut dicit Cy
prianus. per quam homines angelis aſſi
milantur. ſicut dicit Ambro. et ſctūs Hie-
rony. In carne preter carnem viuere: non
terrena vita: ſed angelica eſt. quia ſcriptū
eſt Matth. xxij. Neq̄ nubent: neq̄ nubē
tur: ſed erūt ſicut angeli dei in celo. vt iſte
dignus apoſtolus virgo eſt electus a chri
ſto. vnde venerabilis Beda ſuper Lucam.
Sicut chriſtus in ſua pace natus eſt vt ſe
pacem diligere oſtenderet: ita de virgine
natꝰ eſt vt ſe virginale decus diligere oſtē
deret. In huius ſignum voluit virginem
matrem: virginem precurſorem: virginem
familiarem iohānem euangeliſtam. Iſte
fuit magis angelicꝰ viſus a domino ꝙ hu
manus in vita ſua: propter decus virgina
le fecit eum dignum multis priuilegijs:
vtpote
Angelorum conformitate.
Jeſu xp̄i familiaritate.
Matris xp̄i fideli ſocietate.
Amare mortis immunitate.
Sue carnis incorruptibilitate.
Reſurrectionis celeritate.
Carnis integritate.
¶ Primo ⁊c. nam per virginitatē fuit con
formis ſpiritibꝰ angelicis: q̄ natura ſunt
virgines. Secundo ⁊c. quoniam virgini-
tas fecit eum familiarem et amabilē chri
ſto: qui hāc prerogatiuam caſtitatis dici-
tur meruiſſe. Tertio ⁊c. bñ ſatis dicit Hie
rony. A domino virgine/ mater virgo/ vir
gini diſcipulo dicitur commēdata. Quar-
to ⁊c. nam ſicut dicit Hierony. in prologo
ſuper Johannē: ſicut ipſe fuit a corruptio
ne carnis extraneus: ita fuit a dolore mor
tis alienus. Quinto ⁊c. nam pie creditur
ꝙ ſuum corpus nō fuit incineratum neq̄
corruptum. Sexto ⁊c. pie creditur a mul-
tis ſicut dicitur ꝙ ex priuilegio ſpeciali re
ſurrectio in corpore credit celebrata. Se-
ptimo ⁊c. qm̄ ad virginitatem perfectam
requiritur integritas carnis.
¶ Tertium principale ⁊c. ſcriptum eſt. in-
ter ceteros magis dilectus fuit. ergo vide

te qualem charitatem dedit iſti charo ſuo
iohanni.j.Johãnis.iij. Cuius charitatis
ſiue dilectionis multa ſigna apparuerũt.
vtpote inter alios ſanctos dei in vita pre
ſenti.

Primum ſignum familiaritas gratioſa.
Secundum liberalitas copioſa.
Tertium virginitas precioſa.
Quartum ſagacitas luminoſa.
Quintum voluntas exequioſa.
Sextum patientia et vita penoſa.
Septimum in tormentis preſeruatio fa-
moſa.

¶ Primum ſignum ⁊c̄. fuit enim iſte ſuper
omnes ieſu chriſto familiaris valde: qua
propter multa reuelauit ſibi ſecreta. ſicut
myſterium ſancte trinitatis in lib. ſui euã
gelij. futuras tribulationes eccleſie ſacro-
ſancte in lib. reuelationum. Electis ami-
cis atq; dilectis talia communiter reuelã
tur. Secundum ſignum ⁊c̄. ſiquidem cha-
ritas non querit que ſua ſunt. ⁊ charitas
facit omnia communia. et omnia iſta ten
dunt ad liberalitatem: cuius conditionis
ſunt iuuenes magis ꝙ̄ ſenes: qualis exti
tit iſte Johannes. Talis inquit chriſtus:
eſt dilectus meus: et ipſe eſt amicus meꝰ.
Canticoꝝ.ij. Dilectus meus mihi: ⁊ ego il
li. dilectus meus rubicundus: electꝰ ex mi
libus. Tertium ſignum ⁊c̄. virginitas illi-
bata facit amicum dei. ſcriptũ eſt. Qui di
ligit cordis mundiciam: habebit amicum
regem. Prouerb. xxij. Quartum ſignũ ⁊c̄.
ſiquidem ſapiẽtia que fuit in eo: amicum
dei cõſtituit. Impleuit eum dominus ſpi
ritu ſapiẽtie ⁊ intellectus. Eccli. xv. Quin
tum ſignum ⁊c̄. tales voluntarie obedien
tes ſunt dilecti a deo. Vos amici mei eſtis
ſi feceritis ⁊c̄. Joh. xv. Sextum ſignũ ⁊c̄.
Iſte tantũ dilectus a domino/ propter di
lectionem fuit patiẽtiſſimus: ſed vita ſua
multũ penoſa: immo flagella exiliũ inco-
latum ſuſtinuerit longum: ⁊ varias tribu
lationes: et amicus dei appellatꝰ eſt. Se
ptimum ſignum ⁊c̄. corpus enim ſuum le
di non potuit: immo fuit reſeruatum

Ab olei feruentis incendio.
A veneno mortifero.
A vermium corroſione.
A carnis incineratione.

Grandia ſunt iſta ſigna in aliquo alio nõ
inuẽta. nempe dilexit eum in vita: in mor
te: et poſt mortem. ergo fuit vera dilectio:
non ficta: nec ſimulata.

¶ Tertium principale. quoniam chriſtus
vidit eũ ⁊c̄. Unde de eius dormitione ſeu
felici conſummatione ſunt varie opinio-
nes. Prima opinio dicentium ꝙ non eſt
mortuus: ſed vt quidam dicunt: viuus ſe-
pulcrũ ingreſſus eſt: ſed in ſepulcro in ter
ra dormit quaſi mortuus. Et aſſumunt ſi-
bi argumẽtum/ quoniam ibi terra ſcatu-
rit manna. Hoc improbat beatus Augu.
dicens/ ꝙ non pro magno munere tam lõ
gum ſomnum chriſtus iohanni donaſſet:
cum petrum per gloriam martyrij ab one
re carnis abſoluit. Secũda opinio que di
cit ꝙ iohannes iſte adhuc viuit vſq; ad fi
nem mũdi/ quando chriſtus venturus eſt
ad iudicium: et tunc helias et enoch occi-
dẽtur per antichriſtũ. ſed iſta opinio nul-
lam ex ſcripturis habet autoritatem. Ter
tia opinio ꝙ iohãnes manſit in vita vſq;
quo venit chriſtus ad flagellandũ iudeos
per Titum et Veſpaſianum romanoꝝ im
peratores. et hoc fuit poſt mortem aliorũ
apoſtolorum. Quarta opinio ꝙ cõpletis
vite ſue annis nonagintanouẽ: vere mor-
tuus eſt. ad quem venit chriſtus cum om-
nibus ſuis diſcipulis inuitans eum dulci
ter ad epulas. et notantur in floribus ver
ba ſibi dicta per chriſtũ. etiam verba que
ipſe reſpondit. Quinta opinio ꝙ ipſe in
corpore ⁊ anima glorificatus/ dicitur eſſe
aſſumptus. hoc pie creditur preſertim cũ
nihil de ſuo corpore reperiat̃ in terra: nec
in ſepulcro: vt merito iſte diſcipulꝰ dicat.
In carne mea videbo deum meum. Job
xix. dicat ergo ſibi chriſtus per iſtum arti-
culum. videte Joh. v.

¶ Quartum principale ⁊c̄. fuit enim vita
ſua alta. quapropter merito aquile cõpa-
ratur. Job. xxxix. Ad preceptum tuum ele
uabitur aquila: ⁊ in arduis ponet nidum
ſuum. In petris manet. in preruptis ſili-
cibus commoratur: atq; inacceſſis rupi-
bus. Inde contemplatur eſcam: et delon-
ge oculi eius proſpiciunt. In vita cõtem-
platiua qualis fuit vita iſtius euangeliſte
eleuabitur aquila viua ad dominum con
templando. nam ſicut dicit Iſido. vita cõ
templatiua mundo renunciãs ſoli deo va
cat: et in ſolo deo quieſcit ⁊ delectatur. cõ
templatur etiam vitam perfectorum: ⁊ ge

ſta ſanctorum. Aquila in arduis facit ni-
dum. Nidus iſtius aquile iohannis in ar
duo poſitus eſt. nidus euãgelium/ vbi ar
dua pertractantur preſertim in principio
regiſtratur ſancte trinitatis myſteriũ. In
principio erat verbum. Nonne creationis
exordium. omnia per ipſum facta ſunt. de
inde incarnationis faſtigium. verbum ca
ro factum eſt. Auguſti. ſuper Johannem.
Tranſcendit iohannes oĩa cacumina mõ
tium: omnes campos aeris: om̃es altitu-
dines ſiderum: omnes choros ⁊ legiones
angelorum: niſi enim tranſiret omnia que
creata ſunt: non perueniret ad illum per
quẽ omnia facta ſunt. ¶ Sed poteſt que-
ri quare iſte diſcipulus apoſtolus et euan
geliſta/ ad modũ aquile extitit eleuatus.
Reſpondetur ibi ſciendum ꝙ nihil eleua
tur niſi ſit

Purum.
Subtile.
Leue.

Purum ſine carnali concupiſcentia.
Subtile ſine carnali ſuperbia.
Leue ſine temporali ſubſtantia.

Verum ꝙ nonnulli qui habent alas mil-
ui: aliqui alas ſtrutionis. Primo aliq̃ ha-
bent alas milui: ſicut ſunt illi qui viuunt
de preda. de alieno. de male acq̃ſitis. Ali-
qui alas ſtrutionis: q̄ auis habet corpus
magnũ et paruas alas. tales ſunt qui ha-
bent multitudinem peccatorum: et ad de
um volare nõ poſſunt. Aliqui alas perdi-
cis qui volant iuxta terrã: quales ſunt cu
pidi terreni et auari: qui multo plus ſe oc
cupãt in terrenis ꝙ̄ in celeſtibus ſeu in di
uinis. Aliqui alas corui: qui ſup cadaue-
ra volant. quales ſunt carnales lubrici et
inuidi. Non ſic beatꝰ Johannes: ſed ſicut
aquila grandis magnarum alarum. Eze-
chiel. xvij. Merito grandis aquila iohan
nes ad modum aquile: que habet in vola
tu arduitatem: ⁊ in viſu acuitatem: in vo
latu celeritatem. quales fuerunt apoſtoli
preſertim iohannes: qui ad modum aqui
le alte volauit ſuper omnes: qm̃ vſq; ad ce
lum trinitatis. vnde ceteri euangeliſte de
terreſtribꝰ locuti ſunt: ſed iſte in terra po-
ſitus celeſtia vidit et intellexit. Sanctiſſi
mi viri a terrenis eleuati fuerunt cũ apo-
ſtolo Philip. iij. dicẽtes. Noſtra conuerſa
tio in celis eſt. Itẽ ad modum aquile cele
riter volantis: et infatigabiliter ad deum
volauerũt et cucurrerunt. Eſa. xl. Sancti
qui ſperant in domino mutabunt fortitu
dinem: aſſument pennas ſicut aquile: cur
rent et non laborabunt: ambulabunt et
non deficient.

¶ Quintum p̃ncipale. nam iſte fuit viſus
pre ceteris maiori informatione. Nec mi-
rum: qm̃ iſte in quadruplici ſchola tanꝗ̄
perfectus diſcipulus fuit inſtructꝰ: ⁊ ſan-
ctiſſime informatus. vt

In ſchola celica.
In ſchola angelica.
In ſchola virginea.
In ſchola dominica.

¶ Prima ſchola cõſiſtoriũ ſancte trinita-
tis: in qua didicit. In principio erat ver-
bũ ⁊c̄. quod eſt principiũ ſui euãgelij. In
illa ſchola etiã didicit: ꝙ tres ſunt qui te-
ſtimonium dant in celo: pater/ verbum/ ⁊
ſpirituſſanctus. in ſua canonica ſcripſit. j.
Joh. v. Secunda ſchola eſt ſchola angeli
ca. nã archãgelus michael ſignificauit ſi-
bi de ſchola angelorum: que debẽt fieri ci
to. Apoca. j. Et mirabiles viſiones eidem
dicitur oſtendiſſe: qm̃ vidit xp̄m in carne
veſtitum et humanitate. Apocal. j. Vidit
celum apertum et reſeratum. Apoca. iiij.
Vidit librum apertum et ſcriptum ⁊ ſigil
latum. Apoca. v. Et poſtmodũ vidit equũ
album/ nigrum/ et pallidum. In equo al-
bo xp̄i mundicia: et in nigro peccati mali
cia. In pallido demonis aſtutia demon-
ſtratur.

Vidit populum conquerentem.
Vidit ſolem nigrum exiſtentem.
Vidit xp̄m in cruce patientem.
Vidit angelos tubicinantes.
Vidit angelos phialas proijcientes.
Vidit mulierem ſicut reginã coronatam.
Vidit ſedem excelſam et honoratam.
Vidit ciuitatem muratam et ſolidam.
Vidit aquam currentem lucidam.

Tertia ſchola virgo maria: q̄ fuit ſibi ſub
cuſtodia cõmẽdata: que ipſum multũ in-
formauit de myſterijs atq; ſecretis. Quar
ta ſchola gremium dominici corporis. nã
ſcriptum eſt. Fluenta euangelij de ſacro
pectoris fonte potauit. Hic eſt diſcipu-
lus qui teſtimonium perhibet de his:

et ſcimus quia verū eſt teſtimoniū eius.
Qualis diſcipulus:
Diſcipulus quadruplici ſchola ꝓbatus.
Diſcipulꝰ declinādo terrenā poſſeſſionē.
Diſcipulꝰ fugiendo carnalē affectionem.
Diſcipulꝰ relinquēdo ꝓpriā volūtatem.
Diſcipulus ſpūi carnē ſubijciendo.
Diſcipulus deum et xp̄m diligendo.
De primo Luc.xiiij. Qui nō renūciat oi-
bus que poſſidet: non pōt meus eſſe diſci
pulus. De ſcđo et tertio ibidē. Si qs ve-
nit ad me: ⁊ non odit patrē ſuū et matrē
et vxorem ⁊ filios ⁊ fratres ⁊ ſorores: ad-
huc aūt et aīam ſuam: non pōt meus eſſe
diſcipulus. De quarto ibidē. Qui non ba
iulat crucē ſuā/ſpūi carnē ſubijciēdo: nō
pōt meus eſſe diſcipulꝰ. Idē Matth. x. ⁊
xvj. ⁊ Mar. viij. De quinto Joh. xiij. In
hoc cognoſcēt oēs q diſcipuli mei eſtis:
ſi dilectionē habueritis adinuicē. De vlti
mo Johā. viij. Si manſeritis in ſermone
meo: vere diſcipuli mei eritis.
¶ Sexto fuit viſus etiā qm̄ participat in
gradu aliquo cū omnibus ſctīs. Dicit ſi-
quidē. ipſe iohānes fuit
Angelus in vita per puritatē et ſctītatē.
Patriarcha in eccleſia epheſina per di-
gnitatem.
Propheta in apocalipſi ꝑ varias reue-
lationes.
Apoſtolus cū ceteris ſuſtinendo perſecu
tiones.
Euāgeliſta precipuꝰ veraciter ſcribēdo.
Martyr egregius in vita nō tm̄ moriēdo
Doctor qui p̄dicauit doctrinā veridicā.
Confeſſor q non negauit fidē catholicā.
Uirgo qui conſeruauit vitam caſtam et
angelicam.
Ergo q ſicut honoratꝰ/valde a nobis eſt
honorādus. vt ſibi dicamꝰ cum Anſelmo
Sctē iohānes/tu ille Johēs vnꝰ de ma-
gnis aplīs dei. de magnis principibꝰ re-
gni dei. diſcipule pietatis/altiſſime euā-
geliſta dei ad te exorādū venimꝰ: q tu es
ille iohānes quē diligebat ieſus.
¶ Septimo viſus fuit ⁊c. Iſta fuit ſingu
laris vna prerogatiua conceſſa iohanni
ſuper oēs alios apoſtolos dei/ cōmiſſio
cuſtodie matris dei. Ubi ſciendū ꝙ ſuꝑ
oēs alios/iohānes habuit iſtas ſingula
res prerogatiuas: que ſequunt: vtpote
Cum patre dei grata ſocietas.
Cum filio dei ſingularis affinitas.
Mortuus ſine violentia.
Decoratus duplici gloria.
Prima ꝓrogatiua ⁊c. Xp̄s exiſtēs in cru-
ce cōmendauit iohanni matrē ſuam. ita
ꝙ fecit matrē ſuam/matrē iohannis: et
iohannē filium matris ſue. per v̄ba q di-
xit xp̄s. Mulier ecce filius tuus. et filio.
Ecce mater tua. O quale cōſortiū. qualis
familiaritas. qualis amor. quale vīculū.
Joh. grata ſocietas. floridus aſpectus.
Scđa ꝓrogatiua ⁊c. Joh. ſingularis fra-
ter xp̄i intimus. q filiꝰ matris ſue. Qua-
lis affinitas. qualis attigentia. fraterni-
tas/qlis eſt reuera cauſatiua magni amo
ris. O ꝙ honorādus. ꝙ laudādus iſte io
hānes: q meruit eſſe ſingularis filiꝰ mr̄is
dei: ⁊ ſingular frater filij dei: qđ non fit
aliꝰ qualiſcūq. Tertia ꝓrogatiua ⁊c. Ce
teri aplī cū grādi violētia. cū dolore gui
martyrizati ſunt. Petrus ⁊ andreas cru-
cifixi. Jacobꝰ maior ⁊ Paulꝰ capite trun
cati. Bartholomeꝰ excoriatꝰ. Jacobꝰ mi-
nor de pīnaculo tēpli p̄cipitatꝰ. ⁊ alij gla
dialr ſunt occiſi. Sed iſte affectꝰ ſenio/ſi-
ne dolore: ſine violētia in dn̄o obdormi-
uit. nō corruptꝰ: nō incineratus: nō leſus
duplici ſtola aīe ⁊ corporis/ī celo glorifi-
catus eſt. Cuius glorie nos participes fa
cere dignetur: qui viuit ⁊ regnat per infi
nita ſeculoꝝ ſecula. Amen.

¶ In feſto ſancti Johānis euange
liſte. Sermo. iiij.

MUlier ecce fili- a
us tuus. Joh. xix. ca. origi-
naliter verbū ſcribit nunc
aſſumptū. Hodie ſctā ma-
ter eccl'ia facit feſtū de bea
to iohāne euangeliſta: q licz ſm̄ carnem
fuerit nepos virginis glorioſe: et cogna-
tus chriſti: tamen xp̄s in corpore manēs/
eum matri ſue in filiuz adoptauit: dicēs.
Mulier ecce filius tuꝰ. Pro cuiꝰ thema-
tis declaratione introductiua/ eſt notan
dum ꝙ xp̄s ieſus dei et virginis filiꝰ/ ex
quo per incarnationē incepit habere ma
trem ſine patre in terris: ſicut patrem ha
bebat ſine matre in celis: quia non venit
ſoluere legem: ſed adimplere. Matth. v.
cum eſſet preceptum in lege. Honora pa
trem tuū et matrem tuam: vt ſis lōgeuus
ſuper terrā. Exodi. xx. cū non haberet niſi
matrē carnalē in terris: multū fuit ſollici

tus circa honorem matris ſue. ſ. virginis
glorioſe: quod patuit ſingulariter in duo
bus: in quibus celauit honorem matris.
Primo in ſua deſponſatione.
Scđo in filiali adoptione.
¶ Primo voluit ſeruare matris honorem
in ſua deſpōſatione. Pro quo debetis ſci-
re ꝙ eſt queſtio inter doctores ⁊ precipue
ſancti Tho. in vlti. par. ſum. q. xxix. art. j.
quare xp̄s voluit ꝙ mr̄ ſua eſſet deſponſa
ta: cum deſponſatio ad carnalē copulā or
dinetur: ⁊ mater dei nunꝙ voluerit carna
liter viri copula vti: eo ꝙ hoc derogaret
virginitati mentis ipſius. Ad qđ reſpōde
tur ꝙ virginē habuiſſe ſponſum nō dero-
gat eius virginitatis voto: qm̄ lz ipſa emi
ſiſſet votum virginitatis: conſenſit tamen
ſponſo ſuo ioſeph: non in copulam carna
lem: ſed in ſocietatē maritalem. ⁊ talis cō
ſenſus facit matrimoniū eſſe verū. quia ſi
cut dicit Aug. matrimoniū nō facit copu
la carnalis: ſed pactio cōiugalis. Et ſatis
veriſimile eſt ꝙ deꝰ vtriq reuelauit ꝙ de
bebant inſimul virgines permanere. Et ſi
forte dicat ꝙ ipſa virgo conſenſerit in co
pulam carnalem. intelligendum eſt ꝙ nō
conſenſerit abſolute: ſed ſub cōditione. vi
delicet ſi deus hoc vellet. et ſm̄ hoc etiam
B dicendū eſt ꝙ vouit conditionaliter: ⁊ nō
abſolute. ¶ Quare autē voluit ꝙ mr̄ ſua
deſpōſaretur: pōt aſſignari triplex cauſa.
Prima eſt q ꝑ hoc ꝙ erat deſponſata red
debatur immunis a pena: ne. ſ. lapidare-
tur a iudeis tanꝙ adultera: vt Hiero. di.
Scđa cauſa eſt: q ipſa erat virgo verecū
da: ideo indigebat ſibi viro matrimonia-
liter cōiuncto: ne tanꝙ adultera infama-
retur. et ideo dicit Bern. ſuper miſſus eſt.
Quis aūt eā videns non deſponſatā: ⁊ tm̄
grauidā nō potius crederet meretricē ꝙ
virginem. Nō debebat hoc dici de matre
dei. tolerabilius em̄ et honeſtius fuit pu-
tari xp̄m ad tēpus de coniugio natū fuiſ-
ſe: ꝙ de fornicatione. Hoc etiā ceſſiſſet in
dedecus et infamiā maximā xp̄i: q ſpuri-
us reputaret: et in excuſationē perſequen
tiū: et ideo dicit Ambro. ſuꝑ Lucā. Quid
iudeis: quid herodi poſſet aſcribi: ſi natū
viderētur ex adulterio ꝑſecuti. Tertia cau
ſa eſt: q ipſa erat ſola: iō indigebat fideli
ſocio: a quo et ante partum: et in partu: et
poſt partū aſſociaretur: et a laboribus re-
leuaretur. Et Hiero. ſuper Mat. ponens
iſtam rationem/ ⁊ aliquas alias dicit. De
deſponſata concipitur xp̄s: vt fugiens in
egyptū haberet viri ſolatium. Et ſic patz
quō xp̄s dei filius et virginis/multū fuit
ſollicitus: ⁊ curam geſſit de matre: ⁊ ideo
voluit eam deſponſare et propter honorē
ne diffamaretur. et propter ſeruitiū ſolati
um et laborē vt iuuaretur. Et in hoc xp̄s
fecit iuxta conſilium ſapientis Prouerb.
in. c. j. Audi fili mi diſciplinā patris tui: ⁊
ne dimittas legez matris tue. ſ. de matre C
honoranda: et de eius cura gerenda.
¶ Scđo dei et virginis filiꝰ xp̄s ieſus ſol-
licitudinem et curam geſſit de matre in fi
liali adoptione. nā xp̄s exiſtens in cruce:
conſiderans ꝙ pater ſuus putatiuus Jo
ſeph/ſue matris ſponſus cuſtos ⁊ ſeruus
et ex hac luce migrauerat: ipſe etiam qui
erat eius filius naturalis: et de ea curam
gerens: erat in breui ab ea per mortem ſe
parandus: vt ipā haberet aliquem ſpecia
lem conſolatorem ⁊ familiarem ſeruitorē
cuſtodem ⁊ protectorē ſui: tradidit ei bea
tum Johannē euāgeliſtā: cuius hodie fe-
ſtum recolimus: in filiū adoptiuū dicēs.
Mulier ecce filius tuꝰ. deinde dicit diſci-
pulo. Ecce mater tua. Et ex illa hora acce-
pit eam diſcipulus in ſuam. quaſi ſuā ha-
bens matrē. vel in ſua poteſtate: vt magi
ſter dicit in hiſtorijs ſcholaſticis. Sz poſ
ſet obijci nūquid virgo maria poſt mortē
xp̄i nō erat cū oībus apoſtolis: ⁊ oēs ſibi
ſeruiebant: Reſpondet ꝙ ſic. ſed iſte. ſ. io
hānes ſpecialem eius curam habebat: vt
idem magiſter dicit. Et iſtud fecit xp̄s ra-
tione noſtri/et ratione matris. Rōne no-
ſtri: vt diſcamus ⁊ inſtruamur ſm̄ Chryſ.
vſq ad vltimam reſpirationē habere cu-
ram parentum. Et ideo dicit Aug. Docet
nos dn̄s vt a pijs filijs impendatur cura
parentibus. Itē ex parte virginis: vt ali-
quam cōſolationem reciperet de omiſſio-
ne filij/ex cuſtodia fidelis diſcipuli. Pro-
pter has ergo cauſas/xp̄s exiſtens in cru-
ce: tradidit beatū iohannem in filiū ado-
ptiuū beate virgini matri ſue: dicēs. Mu
lier ecce filius tuus. quod fuit thema. In
quibus verbis xp̄s duo facit.
Primo matrem ſuam vocat noīe genera-
li dicēs: mulier. in prima ꝑte thematis.
Scđo cōmēdat eā btō iohāni adoptione
legali dicēs: ecce filius tuus. in ſecunda
parte thematis.

Prima pars.

¶ Dico primo ꝙ xp̄s ie-
ſus imperator et rex ac conditor legis ma
trē ſuā vocat nomine generali dicens: mu
lier. Pro quo poteſt queri quare xp̄s voca
uit matrē ſuā noīe generali di. mulier. pro
quo poſſunt queri tres queſtiones.
Primo quare non vocauit eam virginē.
Scđo quare non vocauit eam matrem.
Tertio quare vocauit eam mulierem.
D ¶ Prima queſtio eſt quare chriſtus nō vo
cauit matrem ſuam virginē: dicendo. Vir
go ecce filius tuus. Ad quod reſpondetur
ꝙ miraculorum dei quedam ſunt de qui-
bus eſt fides: ſicut miraculū virginei par
tus. ſ. ꝙ fuerit ſimul mater et virgo. et mi
raculum reſurrectionis: et ſacramenti al-
taris: ideo dn̄s voluit iſta occultiora eſſe:
vt fides eorum magis meritoria eſſet. ver
ba ſunt ſancti Tho. in vlti. par. q. xxix. ar.
j. in ſolutione ad ſcđm argumentū. ⁊ ideo
ſi ipſe vocauiſſet eam virginem: publicaſ-
ſet illud quod debebat eſſe occultū. Item
etiā potuiſſet eſſe occaſio: ne crederent ip
ſum eſſe verum hominem. Cum enim pu-
tarent ipſum eſſe filium ioſeph ⁊ marie: ſi
ipſe vocaſſet eam virginem: opinati fuiſ-
ſent ipſum non eſſe filium eius: cum virgi
nem parere ⁊ habere filium ſit ſupra natu
ram. Et ideo dicit beatus Augu. in epiſto
la ad Voluſianum. Ipſa dei virtus per in
uiolata matris virginea viſcera/membra
infantis eduxit: que per clauſa oſtia mem
bra viuentis introduxit. Huius ſi rō que-
ritur: nō erit mirabile. ſi exemplum poſci-
tur non erit ſingulare. Qr ergo hoc eſt mi
raculū ſingulare ꝙ virgo peperit iuxta di
ctum Eſa. vij. Propter hoc dabit dn̄s ipſe
vobis ſignum. Ecce virgo concipiet: et pa
riet ⁊c. Et iō debuit eē occultū: ꝓpter qđ
xp̄s noluit hec reuelare vocādo eā v̄ginē.
¶ Secunda queſtio eſt quare nō vocauit
E eam matrem: cum eſſet mater eius: ⁊ quā
tum ad humanitatem: et quantum ad di-
uinitatem. Quantū ad humanitatē/bea-
ta maria fuit vera ⁊ naturalis mater chri
ſti: quia corpus chriſti non eſt de celo alla
tū: ſicut Valentinus hereticus poſuit: ſed
de virgine matre ſumptū: et ex puriſſimis
eius ſanguinibus formatū: prout dicit da
maſcenus. iij. ſenten. Et licet beata virgo
in ipſa conceptione nihil actiue operata
fuerit: ſed ſolam materiam miniſtrauerit
qđ ſolum requiritur ad rationem matris:
ideo beata virgo eſt vere mater chriſti. et
ideo ſcribitur Matth. j. Cum eſſet deſpō
ſata mater ieſu maria ioſeph ⁊c. Item eti
am beata virgo eſt mater chriſti quantum
ad deitatē: et dicitur mater dei. Licet em̄
non inueniat̄ expreſſe in ſcriptura dictū/
ꝙ beata virgo ſit mater dei: inuenitur ta-
mē expreſſe in ſcriptura: ꝙ ieſus chriſtus
eſt verus deus: vt patet. j. Joh. vltimo. et
ꝙ beata virgo eſt mater ieſu chriſti: ſicut
patet Matth. j. vnde ſequitur ex neceſſi-
tate ex verbis ſcripture ꝙ ſit mr̄ dei. Dici-
tur etiam Roma. ix. quia ex iudeis eſt ſm
carnem xp̄s: qui eſt ſuper omnia deus be-
nedictus in ſecula. eſt vere natus ex bea-
ta virgine ſicut ex ſua matre. Hoc etiā de-
clarat Cirillus in quadam epiſtola cōtra
neſtorium reſpondendo ad eius obiectio
nem/dicit ſic eā ſoluens. Sicut hominis
anima cum ꝓprio corpore naſcitur: ⁊ tāꝗ̄
vnū reputatur. Et ſi voluerit dicere quiſ-
piam quia eſt genitrix carnis: non tamen
anime genitrix. hoc eſt nimis ſuperflue lo
qui. Tale aliquid geſtū percepimus in ge
neratione chriſti. natum eſt em̄ ex dei pa-
tris ſubſtantia verbum dei. quia vero car
nem aſſumpſit: neceſſe eſt confiteri ꝙ na-
tū eſt ſm carnem ex muliere. hec Cirillus.
Et ſic dicendum eſt ꝙ beata virgo eſt ma-
ter dei. non quia ſit mater diuinitatis ſed
quia perſone habentis diuinitatem ⁊ hu
manitatem eſt mater ſm humanitatem.
Hoc etiā patet ex capitulis Cirilli appro-
batis in epheſina ſynodo. Cum ergo bea-
ta virgo ſit mater chriſti: q̄ eſt deus ⁊ ho-
mo: quare non vocauit eam matrē: dicēs.
mater ecce filius tuus. Reſpondetur ⁊ di
citur/ꝙ cum ſm phm̄ in predicamen-
tis in ca. de relatione: relatiua ſunt ſimul
natura tempore et diffinitione. ⁊ relatiua
poſita ſe ponunt: et perēpta ſe perimunt.
Cū beata virgo diceret̄ mater reſpectu ip
ſius xp̄i filij ſui: cum eſſet ipſe iam in mor
tis articulo: per cuius mortem reſpectus
ille tollebatur. et licet adhuc nō eſſet mor
tuus: quia tamē parū diſtabat a morte. ⁊
quia quod parū diſtat: quaſi nihil reputa
tur: vt dicit phs in. ij. Phyſ. iō non voca
uit eā matrem: ſed noīe cōi. ſ. mulier.
¶ Tertia queſtio eſt quare vocauit eā mu F
lierem: cum ſit nomen cōmune: dicēs. mu

lier ⁊c. Item etiā Joh. ij. Quid tibi et mi
hi eſt mulier? Reſpondetur ꝙ vt predica
ret: et oſtenderet honorem magnum colla
tum mulieribus: inquātum ex muliere na
ſci voluit. Honorauit enim vtrunqꝫ ſexū.
Humanam enim naturam in maſculino ſe
xu aſſumpſit: et ne ſexus femineus contē-
neretur: carnem aſſumpſit de femina. Et
ideo dicit Augu. in lib. de agone xp̄iano.
Nolite voſipſos contemnere viri: filiꝰ dei
virum ſuſcepit. Nolite voſipſas cōtemne
re femine: filius dei natꝰ eſt ex femina. Et
ideo quia in ip̄a omnes mulieres honora
bantur: ideo chriſtus ſepe eā vocabat mu
lierem. ⁊ ideo angelus dixit ei. Benedicta
tu in mulieribus. Luc. j. Et ad denotādū
hunc honorem ſexus: dicit apoſtolus ad
Gala. iiij. Miſit deus filium ſuum factuꝫ
ex muliere: factum ſub lege ⁊c. Vel etiam
poteſt dici ꝙ vocauit eam mulierem ex eo
ꝙ ſapiens prophetauerat de beata virgi-
ne: ꝙ eſſet mulier fortis: et inueniret̄ pro
cul. Prouerb. in. c. vlti. Et quia beata vir-
go tempore paſſionis/fuit non ſolum for
tis: ſed fortiſſima. quia omnes apoſtoli re
licto chriſto fugerunt: et perdiderūt fidē:
ipſa v̄o nunꝗ̄ ab eo fuit ſeperata: et ſem-
per fuit fortis in fide: ⁊ ideo quia ſapiens
dixit. Mulierem fortē quis inueniet? Di-
xit chriſtus in paſſione. ego inueni. ſ. ma-
trem meam. et ideo propter hāc virtutem
voco eam mulierem: dicendo. mulier ecce
filiꝰ tuus. Dic moraliter quomodo ex hoc
multum obligātur viri et mulieres ad ho
norādum chriſtum: qui eſt vir: et beatam
virginem que eſt mulier. ſed eſt contrariū
qr immo vituperātur ⁊c. Et hoc de p̄mo.

Secunda pars.

G ¶ Dixi ſecūdo principa-
liter ꝙ in verbis thematis p̄aſſumpti xp̄s
ieſus matrem ſuam commendat beato io
hanni adoptione legali: dicēs. ecce filius
tuus. Pro quo notādum ꝙ ſm iura quat
tuor modis aliquis poteſt dici filius alte
rius: vt ptꝫ cuilibet iura intuenti. de iſta
q̄druplici filiatiōe ī p̄ſenti ītēdo ptracta-
re: iō debetis ſcire ꝙ q̄druplex eſt filiatio.
Prima eſt per gn̄ationē naturalem. in ca.
queritur cur patriarcha. xxij. q. ij.
Scđa per regenerationem ſpūalem. in. c.
oēs quos in pn̄ia. xxx. q. j.
Tertia eſt per adoptionē legalem. in cap̄.
ita diligere debet homo. xxx. q. iij.
Quarta per nutritionē perſonalē. in. c. ſi
cut hi. §. neceſſe eſt. diſt. xlvij.
Iſtis quattuor modis reperio ꝙ btā vir-
go habuit quattuor filios.
Primus filius eſt ieſus xp̄s per naturalē
generationem.
Secundus eſt ſanctus iohānes baptiſta
per ſpiritualem regenerationem.
Tertius eſt ſanctus iohannes euāgeliſta
per legalem adoptionem.
Quartus eſt deuotus chriſtianus per per
ſonalem nutritionem.
¶ Dico primo ꝙ primus filiꝰ virginis eſt
ieſus xp̄s per naturalē generationē. Pro
quo notandū ꝙ xp̄s ieſus eſt filius virgi
nis glorioſe p naturalē gn̄ationē. Habuit
eū qr de ſuis viſceribꝰ generauit. Rom̄. j.
Qui factꝰ ē ei ex ſemine dauid ſm carnē.
Ex hoc em̄ hr̄ ꝙ btā v̄go ex ꝓgenie dauid
duxit originē. Si em̄ xp̄s ſm carnē ex ſe-
mine dauid natꝰ ē: ⁊ cū ī carne xp̄i nō fue
rit niſi ſemē v̄ginis: manifeſtū ē ip̄m ex ſe
mine dauid deſcēdiſſe. Nō ſolū hoc oñdit̄
ex ap̄lica autoritate: ſꝫ etiā ex teſtificatio
ne eccl̄ie: q̄ errare nō pōt. ait em̄. Natiui-
tas gl̄ioſe v̄ginis marie ex ſemīe abrae or
ta de tribu iuda clara ex ſtirpe dauid. Oñ
dit̄ etiā hoc ex voce ip̄iꝰ dauid ꝓphete ex
hortātis vt gabrieli aſſentiat: ⁊ dicēt ꝑ pš.
xliiij. Audi filia ⁊ vide: ⁊ icli. au. tuā. Hoc
etiā oſtēdit̄ ex moyſaica lege: ſm quā oēs
mulieres nubere debebāt hoībꝰ tribꝰ ſue.
Iſtud aūt ītelligit̄ qn̄ mr̄ fratrē nō habe-
bat. tūc em̄ nubere nō poterāt: niſi hoībꝰ
tribꝰ ſue. Qr igit̄ btā v̄go fratres nō habe
bat: iō alicui de tribu ſua eā nubere opor
tebat. ⁊ iō cū ioſeph de tribu dauid fuerit
ipſaꝫ ſil̄r de eadē tribu fuiſſe manifeſtū ē.
Qr igit̄ btā v̄go fuit mr̄ xp̄i: ⁊ ip̄e filiꝰ eiꝰ
p naturalē gn̄ationē: ideo ex hoc habuit
duo p̄uilegia. Primū ꝙ ſup ip̄m filiū ha
buit materne autoritatis īperiū. vn̄ dicit̄
Luc. ij. ꝙ ip̄e. ſ. xp̄s filiꝰ erat ſubditꝰ illis.
Sup q̄ dicit Aug. Hoc ſingulariter illa fe
mina habuit: vt ſibi habeat naſcēdi hūa-
nitate ſubditū: quē non ſolū hūana: verū
etiā angelica natura venerat̄ ⁊ adorat al
tiſſimū deū. Scđm p̄uilegiū eſt iſtud: ꝙ
ipſa virgo debuit ſublimari ad filium: ſi-
cut filius deſcendit ad matrem. et ideo di
cit Damaſcenus. Decuit matrem ad fili-
um ſublimari: vt ad ipſum aſcendat ſicut

ad ipſam deſcēderat: vt que in partu ſer/uauit integritatē: poſt mortē non videret corruptionē. Et de iſto filio: qꝛ eſt filius dei/et filius ꝟginis: magnam habet bea ta virgo ꝑrogatiuā. ſicut dicit beatus Bernarđ. magna eſt ꝑrogatiua marie: vt vnū eundem filiū cum deo patre me/ruit habere cōem. Seruiēt ei. ſcilꝫ beate virgini et filio eius. ſcꝫ xp̄o /omnes gen/tes. Hierem. xxvij.

H ¶ Secundus filius beate virginis fuit btūs Johānes baptiſta per regeneratio/nē ſp̄ualem. Aliqua em̄ đꝛ mater ſp̄ualis alicuius: cū aliquē de ſacro fonte baptiſ/mi leuauit. Sic beata virgo beatū iohā/nem baptiſtā baptizauit non baptiſmo fluminis: ſed flaminis: ſicut dicit Chryſo ſtomus. Cū em̄ maria ſalutauit elizabeth vox ſalutationis ꝑ eius aures ingrediēs: ad puerū deſcēdit. virtute cuiꝰ ſalutatio/nis/puer ſp̄m ſanctū accepit. vt dixit eli/zabeth. Ecce em̄ vt facta eſt vox ſalutatio nis tue in auribus meis: exultauit ī gau/dio infans in vtero meo. Illa aūt talis ex ultatio fuit ſp̄uſſancti repletio: ꝓut an gelus predixit. Spirituſancto replebit adhuc ex vtero matris ſue. Per illā autēꝫ repletionē ſp̄uſſctī meruit a pctō origina li mundationē. Si ergo ad vocem ſaluta tionis marie/puer ſp̄uſancto eſt repletꝰ: et ex tali repletione puer a pctō originali fuit mūdatus: ſatis vr̄ ꝙ beate marie ſpi ritualis filiꝰ fuit effectus. qꝛ per ſpiritū ſanctū per eā fuit baptizatus. Ex his ptꝫ ꝙ iohānes in vtero exiſtēs virtute ſaluta tionis beate marie quattuor ꝑrogatiuas accepit. Primo exultationē. ſcđo a pecca to originali mūdationē. tertio ſp̄us ꝓ/phetie repletionē: quia ꝑ ſp̄m ſanctū co/gnouit deū. quarto ꝓphie collationē: qꝛ matri et patri ꝓphetie gratiā dedit: per quā matrē dei cognouerūt. Et qꝛ tot bo/na beatus iohānes baptiſta recepit ꝓ/pter matrē ſp̄ualem in ſua regeneratiōe: dixit ſibi beata virgo mater ſua ſpiritua/lis: Recordare fili quia recepiſti bona. Luce in cap̄. xvj.

I ¶ Tertiꝰ filius btē ꝟginis marie fuit bea tus iohānes euāgeliſta per adoptionē le/galem. fuit em̄ filiꝰ eius ꝑ imperialē ado/ptionē. Imperator em̄ celeſtis in tribunali crucis exiſtēs: publico edicto beatū iohā/nem euāgeliſtā matri ſue in filiū adopta/uit/dicens. Mulier ecce filius tuus. ⁊ de iſto ad litterā intelligitur thema nr̄m. Ex iſta aūt adoptione/tria priuilegia habe/re iohānes ꝓmeruit. Primū eſt qꝛ factus eſt gabrielis archāgeli ſocius. vt ſicut ille datus erat illi vt inuiſibiliter cuſtodiret eā: ita et iſte vt forinſecus fragilitati fe/minee obediētie ſue miniſteriū exhiberet ⁊ nō immerito: qꝛ ꝟgo fuit et purꝰ: et ꝓ pter virginitatē meruit fieri ſociꝰ archā/geli: qꝛ ꝟginitas ſoror ē angelorꝝ. vt inq̄t Hierony. Et etiā meruit eſſe cuſtos virgi nis: quia matrē virginē virgini cōmēda/uit. Secundū priuilegium eſt: qꝛ per hoc factus eſt ꝟbo dei magis vicinus: quia vt ibidē Petrus damiani dicit. quāto iohā/nes familiarior cū matre ꝟbi cōuerſatur: tanto vicinior ꝟbo inuenit. Ipſe em̄ fuit multū familiaris filio. ptꝫ qꝛ ad oīa ſecre ta eū admiſit. Item etiā qꝛ ꝓditorē ſuū reuelauit: et ſupra pectus eiꝰ recubuit. di cit de familiaritate eius. etiā multū fuit familiaris matri. ipſe fuit cū ea iuxta cru cem. ipſe fuit quaſi ſemꝑ cum ea: et inſtā/te morte ꝟginis primus inter apl'os qui ad eā venit: fuit iohānes: ⁊ ei beata virgo mortē ſuam: ⁊ apparitionē archāgeli nū/ciauit: et corpꝰ ſuum cōmiſit. et iō potuit ſibi dicere beata virgo. Fili tu ſemꝑ me/cum es. Luc̄. xv. Tertiū priuilegiū eſt: qꝛ factus eſt quadā ſpeciali ꝑrogatiua fra ter xp̄i adoptiuus: et iō dicit idem Petrꝰ K damiani. qm̄ ab ipſa veritate iohannes marie dictꝰ eſt filiꝰ: quadā ſpeciali gratia frater eſt ſaluatoris. Idē petrꝰ damiani. Sicut dn̄s dixit matri. Hic eſt filius tuꝰ. ſic dixit diſcipulis. hoc eſt corpus meum. Et tantus fuit ī illis ꝟbis effectus: vt ili/co panis ille/dominicum fieret corpꝰ. Ex quadaꝫ itaq̄ſ ſimilitudine ſi dicere audea mus: beatus iohānes nō ſolū filiꝫ potitꝰ eſt nomine: ſed ꝓpter illa ꝟba dominica quoddā maius neceſſitatis ſacramētum apud beatā ꝟginē meruit obtinere. Quia ergo xp̄i frater fuit: ⁊ virginis filiꝰ credaꝫ virtute ſacramenti. iō meruit cum xp̄o: et virgine in corpore et aīa (vt pie credit̄) in gloria collocari. Hic hiſtoriam mortis eius. propter qđ poteſt dicere beata ꝟgo de eo. Hic eſt filius meus dilectus: ī quo mihi complacuit. Matth. iij. cap̄. Mar. .j. ⁊ Luce. iij.

¶ Quartus filius beate virginis eſt qui/libet chriſtianus deuotus per perſonalē nutritionē. Mulier enim que nutrit ali/quem puerū: licꝫ non genuerit ipſum: di citur eius mater: ⁊ ipſe eius filius: quia educat et erudit euꝫ. Sic beata virgo eſt mater oīm chriſtianorꝝ: quos educat cor/poraliter et erudit ſp̄ualiter. nam ſm̄ An ſelmū/nihil deus nos habere voluit: qđ per manus marie non tranſiret. omnium enim bonorum mater eſt. Sapien. vij. et ideo dicit ſibi eccleſia quotidie. Mōſtra te eſſe matrem. qđ verbū eſt multum effi/cax ſi cū deuotione dicatur ei. dic miracu lum de hoc. vn̄ ipſa poteſt dicere omnibꝰ nobis. Filioli mei quos iterum parturio Galath. iiij. ⁊c. Et ſic eſt finis. Deo grās.

¶ In feſto ſancti Blaſij epiſcopi et martyris. Sermo.

A Ecce homo ī hieruſalem: cui nomen ſymeō. Luce in cap̄. ij. et in euāge/lio heſterne feſtiuitat̄. Ho norabiles domini in feſtiui tate heſterna commemorauimus de quo dam bono et virtuoſo homine: ⁊ vocaba tur ſymeon: et hic erat ſacerdos legalis ī hieruſalē hiſtorica: in feſtiuitate hodier/na cōmemoramus de quodam ſancto ho mine. ſcilꝫ ſancto Blaſio: et hic erat alter ſymeon ſacerdos euāgelicalis in hieruſa lem allegorica. Et qꝛ inter ſanctū ſymeo/nem ſacerdotē legalē hiſtoricū: ⁊ beatum blaſium ſacerdotē euangelicū allegoricū reperio aliquas ſimilitudines/et conue/nientias: ideo de btō Blaſio ſumpſi iſtud thema. Ecce homo in hieruſalem ſcilꝫ al/legorica que ē eccl'ia catholica ſcilꝫ beatꝰ Blaſius: cui nomē ſymeon. ¶ Et ꝓ dedu ctione materie thematis/reperio ꝙ ſy/meon ſacerdos hiſtoricus: de quo loquit̄ euangeliū heſternum: habuit tria in qui/bus ſibi aſſimilatur beatus blaſius ſacer dos et epiſcopus euangelicus. Symeon hiſtoricus habuit

Primo operationē manualem.
Scđo reuelationē celeſtialem.
Tertio interpretationē nominalem.

Prima pars.

¶ Dico primo ꝙ ſymeō ſacerdos legalis et hiſtoricus: de quo lo/quitur euangelium heſternum: habuit operationem manualem: que fuit iſta: ꝙ portauit xp̄m in manibus. vn̄ in euan/gelio heſterno legitur: ꝙ cum inducerēt in templū puerū ieſum parentes eiꝰ: acce pit eū ſymeon in vlnas ſuas: ⁊ benedixit deū et dixit. Nunc dimittis ſeruū tuū do mine ⁊c. Ita ꝙ officium ſacerdotij eius fuit portare xp̄m in vlnis ſuis vel in ma/nibus ſuis. Cum ſymeone ſacerdote lega li et hiſtorico conuenit noſter ſymeō bea/tus Blaſiꝰ ſacerdos euāgelicus et allego/ricus. nam portauit xp̄m in manibus .i. in ſuis operationibꝰ: qđ requirebat offi/cium ſui ſacerdotij et ep̄atꝰ. ¶ Et pro iſta materia loquendo moraliter: nouerit̄ ꝙ ſacerdotes et ep̄i euangelici: de quorum numero fuit btūs Blaſius: debent porta re xp̄m quadrupliciter

Primo ſicut aſina.
Scđo ſicut crux. B
Tertio ſicut maria.
Quarto ſicut ſymeon.
Primo ſicut aſina cum pondere et onere per clementiam et pietatē.
Scđo ſicut crux cū penitētia et aſꝑitate.
Tertio ſicut maria cū fide et credentia.
Quarto ſicut ſymeon per operationem perfectam.

¶ Dico primo ꝙ ſacerdotes ⁊ ep̄i euāgeli ci: de quorꝝ numero fuit beatꝰ Blaſiꝰ: de/bent portare xp̄m ſicut aſina cū pondere ſeu onere. Non eſt dubiū quin illa aſina: que portauit xp̄m in hierl'm/in die ramo rū: pōdus corporis penarū ſenſit et ſuſti nuit et mēbrorꝝ eius. Sic a ſimili ſacerdo tes ⁊ ep̄i euāgelici debēt portare totum pōdus et corpis xp̄i myſtici ⁊ mēbrorum eiꝰ ſcꝫ malos corrigēdo: bonos defenden do: et ī ſciētia ignaros inſtruēdo: paupi/bus ſubueniēdo: ⁊ oēs neceſſitates et an guſtias ſubditorꝝ in ſeipſis ſuſtinendo ꝑ clementiā ⁊ pietatē. et talis fuit moyſes q̄ portauit oīa onera ppl'i iſrael. Et quia onꝰ portat̄ in humeris: đꝛ de eo Deuter. xxxij. ꝙ portauit eū in humeris ſuis. ⁊ de ſacerdotio xp̄i/et ep̄atu q̄ maximꝰ fuit ec cleſie p̄ncipatus đꝛ Eſa. ix. ꝙ factꝰ eſt prī cipatꝰ ſuper humerū eius. Et ꝓpter hoc dicit btūs Greg. ꝙ ep̄atus nomē eſt one/ris: nō honoris. De onere ꝑncipatꝰ ſecu/laris/dicit iohannes de ſomnio pharao/nis epl'a. iiij. ꝙ regale pōdus regiminis

eſt etiā giganteis humeris formidandū. quanto magis onus principatus eccľie: cum ſit onus principaliter animarum. Pro tanto quidā ſancti viri hoc onꝰ. ſcꝫ epātus vel ſacerdotij eccľiaſtici multi refutauerūt. Legitur eñ de quodam priore clareuallis: qui fuit electus in epm: et cū cogeretur a beato Bernardo et Eugenio vt epātum reciperet: humiliter recuſans dixit. Monachus fugitiuꝰ eſſe potero: ſꝫ eps non ero. Iſte poſtmodū poſt mortem ſuā cuidaꝫ charo ſuo apparens dixit. Si
E fuiſſem de numero epoꝝ: fuiſſem de numero damnādoꝝ. Sed dices quō igitur cuꝫ epātus vel ſacerdotiū euangelicū ſit tāti oneris: ſunt tā multi de eccľia q̄ ad ipm aſpirāt? Rñdeo ſm Guilhelmū pariſieñ. in lib ſuo de pbēdis: vbi dicit ꝙ iſta duo noīa honor et onus concordāt in prima ſyllaba: ſed in hoc diſcordāt: ꝙ pmū ſcribitur cū aſpiratione. ſ. honor: ſcdm nō. et modo epi reſpiciūt ad primū terminum: nō ad ſcdm: ideo tantū ad epātū aſpirāt. Sed diceres q̄d faciunt de ſcdo termino onus: cū ſuo officio et epātui ſit annexū ſm ꝙ dictū eſt? Rñdeo recipiunt onꝰ apparenter. ſicut chimere q̄ ſunt in fabricis eccľiarū: que videnť fabricā ſupportare: tñ ſm veritatē nihil faciūt. Nō ſicut aſina hierľm: que onꝰ xpi patiēter pertulit. ſed ſicut mala et laſciua aſina que onus ꝓijcit: ſic iſti vel onus totaliter ꝓijciūt: vel alijs īponūt. de eis eñ ſcribiť Mat. xxiij. Alligant onera grauia et importabilia ⁊ imponunt in humeros hoīꝫ: digito aūt ſuo nolunt ea mouere. Et ſi vis videre cauſaꝫ: quare illa aſina q̄ portauit xpm tam patiēter portauit: etſi iſti nō ſic portant xpm: q2 illa erat inſellata ⁊ ornata veſtibus apoſtoloꝝ. veſtes apľoꝝ ſunt ꝟtutes apľoꝝ et ꝑfectiones: q̄s habuerunt in eccľia primitiua: et q2 iſti moderni epi nō ſunt ornati nec veſtiti: iō non ſic xpm et onꝰ ſecū portant ſicut fecit illa aſina. Pꝫ igitur ꝙ ſacerdotes euāgelici ⁊ epi debēt portare xpm ſicut aſina cū onere. De iſtis fuit btūs Blaſius: q̄ portauit onera ſuoꝝ ſubditoꝝ patienter: ⁊ diligenter portauit onera et neceſſitates aīaliū irrationabiliū et rationabiliū. nam aues et fere ī ſpelunca ad eū veniebāt: et infirmitate detēte ab eo curabātur. Item portauit onꝰ et neceſſitatē illius mulieris: cuius filiꝰ habebat in gutture os piſcis trāſuerſum et moriebatur: cui Blaſius ſanitatis beneficiū reſtituit. Item illiꝰ paupercule mulieris/cuiꝰ porcus portabať per lupū. Propter qō cum ſic ſciret compati: et portare onera alioꝝ: xpiani ī ſebaſtē cappadocie cum oī manſuetudine et ſanctitate polleret: eū in epm elegerūt. Ipſe bonꝰ paſtor de quo dr̄ Eſaie. xl. ꝙ in brachio ſuo congregabit agnos: ⁊ in ſinu ſuo leuabit: fetas ipſe portabit. D

¶ Dixi ſcdo ꝙ ſacerdotes et epi euāgelici de quoꝝ numero fuit beatꝰ blaſius: debēt portare xpm ſicut crux cuꝫ pena. Ille portat xpm ſicut crux: q̄ portat in penitentia ⁊ aſperitate: in ieiunio et abſtinētia. Sic portauit eū petrꝰ primꝰ eps et papa: cuiꝰ cibus quotidianꝰ fuit panis cū oliuis vt habeť in legēda ſua. De daniele legimus in. c. ix. ꝙ qñ debuit orare et mediare īter deū et populū ꝓ captiuitate babylonica: poſuit faciē ſuam ad deū deprecari in ieiunijs ⁊ ſacco et cinere. Quāto magis epiſcopꝰ et ſacerdos euāgelicꝰ: cuiꝰ officium eſt mediare inter deū et ppľm: debet ſe affligere ieiunijs ⁊ abſtinere et viuere vita ſancta: vt eius mediatio et orō acceptabilior ſit apud deū. Sed modo nō ſic faciūt ꝑlati et epi moderni: ſꝫ cibꝰ primi epi petri q̄ erat de oliuis: in eis eſt conuerſus ī bonos capones: et pīgues gallinas. Nā talis fuit btūs blaſiꝰ: qui aſperam ⁊ penitētialē vitā duxit in quodā heremo propter perſecutionē diocletiani et maximiani ꝯ xpianos. nō comedebat niſi herbas et fructꝰ: que ſibi per aues cōportabanť. Sic portauit xpm ſicut crux in pena vľ in penitentia. Dicit cū apľo ad Heb. in cap. vlti. Exeamus ad eū extra caſtra improperiū eius portātes. Itē dicit cum paulo ad Galatħ. vj. Ego ſtigmata domini ieſu in corpore meo porto. E

¶ Dixi tertio ꝙ ſacerdotes et epi euāgelici: de quoꝝ numero fuit beatꝰ blaſius: debēt portare xpm ſicut maria cū fide ⁊ credentia. Certum eſt ꝙ virgo maria portauit chriſtū in ventre. Luce in cap. xj. Beatus venter qui te portauit. non minus in corde per fidem. vnde dicit Anſelmus ſuper illo verbo quod dixit elizabeth virgini marie. Luc. j. Beata que crediddiſti. Felicior fuit maria percipiendo fidem chriſti: q̄ꝫ carnem chriſti. nihil eñ chriſti propinquitas marie profuiſſet: niſi ipſum felicius corde q̄ꝫ carne geſtaſſet. Prelati igitur ⁊ ſacerdotes euangelici debent portare chriſtū/ſicut maria in ventre bonū propoſitū de quocūqꝫ bono opere concipiendo: ⁊ in corde fidem catholicā firmiter retinendo. Sed multi his temporibus ſacerdotes ⁊ epiſcopi euangelici ſunt: qui nec chriſtū portant cum maria in ventre eū per bonum propoſitū cōcipiendo: ſed concipiunt diabolū et malum propoſitū. et de iſtis verificatur illud pš. vij. Concepit dolorem: et peperit iniq̄tatē. et ſi forte xpm per bonum propoſitū concipiunt eum non pariunt. ſed aborſum patiūtur propoſitum reuocādo: vel ſi non reuocāt: intantū dilatant et prolongāt: ꝙ contra naturam omniū mulierū/quod cōcipiūt per annum/et per duos/et per tres/et ꝑ multos annos portāt. ⁊ impletur in eis illud Eſaie. xxxvij. Venerunt filij vſqꝫ ad partū et virtus non eſt pariendi. Itē non portant chriſtū in corde firmam fidem de ipſo recipiendo. nam credunt: ⁊ non reſiſtunt illis qui veniūt contra fidem chriſti vt hereticis per predicationes et ſanam doctrinam/ſm doctrinā pauli. Inſurgūt in fide catholica multi errores ⁊ hereſes: vt patet de preſenti in alemannia: ⁊ epiſcopi et prelati eis reſiſtere non curant.

¶ Item pro iure eccleſie defendēdo non reſiſtunt principibus et tyrānis: a q̄bus eccleſia multas iniurias patitur: qō maniſeſtiſſime eſt defectus fidei. vñ chriſtus eos increpat ſicut apoſtolos: q̄ erant imperfecti puſillanimes et vecordes. Mat. viij. dicendo. Quid timidi eſtis modice fidei? Non talis ſacerdos ⁊ epiſcopꝰ euangelicus fuit blaſius noſter martyr epūs: qui erroribus ⁊ hereſibus de idolatria: q̄ tunc in mundo regnabant: per predicationem veram/et doctrinam ſanā reſtitit. et multos ad veram chriſti fidem cōuertit: vt habeť in hiſtoria. ⁊ diocletiano et maximiano tyrānis ſuo tempore fidē chriſti et chriſtianos perſequentes/vſqꝫ ad martyriū incluſiue reſtitit. Sic portauit chriſtum cum maria in corde/cū fide et credētia. In hoc beatus Blaſius videtur fuiſſe ſocius pauli: de quo pridie vobis dixi: ꝙ fuit vas electionis: vt portaret nomen chriſti per fidem firmam: et veram doctrinam coram gentibus/et regibus/ ⁊ filijs iſrael. Actuū. ix. cap.

¶ Dixi quarto ⁊ vltimo: ꝙ ſacerdotes et epiſcopi euāgelici: de quoꝝ numero fuit beatus blaſius: debēt portare chriſtū per operationem perfectam. hoc deſignat moraliter vel ſpiritualiter quod heri ſymeon adimpleuit litteraliter. ſcꝫ ꝙ portauit chriſtū in manibus. Per manus ſignificatur operatio. non eñ ſufficit epo: nec alicui catholico portare chriſtū in corde cum maria per fidei credentiā: niſi et portet cū ſymeone in manibus/per opus perfectum: q2 fides niſi ad opus exeat: nihil valet. Iaco. ij. Fides ſine operibꝰ mortua eſt. Aliqui ſacerdotes et catholici portant chriſtū et fidem xpi ī ore: ſed non in corde. de iſtis dicit xpus Matthei. xv. et Marč. vij. Hypocrite bñ prophetauit de vobis eſaias dicens. Populus hic labijs me honorat: cor aūt eorum lōge eſt a me. et Hieremie. xij. Prope es tu ori eorum: et longe a renibus eoꝝ. Aliqui portāt in corde: ſed non in ore: qui propter timorē infidelium non ſunt auſi fidem chriſti: quā habent in corde: confiteri ore. ⁊ iſtud nihil eſt: quia non ſolum eſt de neceſſitate ſalutis credere corde: ſed etiam confiteri ore. vnde apoſtolꝰ ad Roma. x. Corde creditur ad iuſticiam: ore autem cōfeſſio fit ad ſalutem. Alij autem portāt chriſtū et eius fidem corde ⁊ ore: ſed non opere. et iſtud nihil valet: quia ſm ꝙ ſcribiť Iacobi. ij. demones credūt fidem chriſti corde vel mente: ⁊ ore cōfeſſi ſunt multotiēs vt patet in euangelio: Sed quia in opere non habent fidem xpi: ideo eis nihil valꝫ quia ſufficit vnum teſtimoniū: ⁊ nullum aliud niſi cordis et oris eſt opus. ideo dicit beatus Iacobus ibi. Sicut corpus ſine ſpiritu mortuū eſt: ita fides ſine operibus mortua eſt. De ſymeone/de quo loq̄tur ad litteram iſta queſtio: videtur ꝙ ſymeon excesserit in xpm tangendo: et ī manibus portando: quia de chriſto nihil deſiderauit niſi viſum dicens. Putas videbo. O ſi oculis meis videam. ⁊ ſolum habuit a ſpirituſancto reſponſum de viſu. vñ in textu Luce. ij. Reſponſuꝫ acceperat ſymeon a ſpirituſancto non viſurum ſe mortem: niſi prius videret chriſtum dñi. quare igiť ſupra viſum adhibuit tactū

Rn̄deo in viſione ſignificatur fides/ iu⸗
xta illud Joh.xx. Quia vidiſti me thoma
credidiſti. Jn manibus vel in tactu ſigni⸗
ficatur operatio. ⁊ quia non ſufficit fides
niſi habeat opus: ideo nō ſuffecit ſymeo⸗
ni videre chriſtum: niſi et tāgeret: ⁊ in ma
nibus portaret. Ad propoſitum/ btūs bla
ſius noſter ſymeon euangelicus/ non ſolū
portauit chriſtum in corde cum maria: eiꝰ
fidem concipiendo: nec ſolum in ore cum
paulo eius fidem predicādo: ſed in mani⸗
bus et in opere cum ſymeone pro eo mar⸗
tyrium ſuſtinendo. vnde patet ꝙ beatus
blaſius portauit chriſtum cum aſina cum
onere per miſericordiam et compaſſionē.
Cum cruce cum pena et penitentia ⁊ affli
ctione. Cum maria in corde ⁊ in vētre per
credentiam/ ⁊ vocalem confeſſionem. Cū
ſymeone in manibus per perfectam ope⸗
rationem. Et propter iſtam ſimilitudinē
quam habuit beatus blaſius cum ſymeo⸗
ne litteraliter de quo thema: ideo de ipſo
fuit propoſitū in principio. Ecce homo in
hieruſalem: cui nomen ſymeon.

Secunda pars.

b ¶ Dixi ſecūdo principa
liter/ ꝙ ſymeon ſacerdos legalis et hiſto⸗
ricus habuit reuelationem celeſtialē. vn⸗
de patet in heſterno euāgelio/ ꝙ ſpirituſ⸗
ſanctus erat in eo; ⁊ ꝙ venit ſpiritu in tē
plū: et reſponſum accepit a ſpirituſancto
⁊c. Simile eſt generaliter de quocūq; ſa⸗
cerdote ⁊ epiſcopo legali: et habet verum
ſpecialiter in beato blaſio vt videbit. Ha
bemus enim Luc.c.ij. ꝙ paſtoribus: q vi
gilantes erant ⁊ cuſtodientes vigilias no
ctis ſuper gregem ſuū: reuelata eſt per an
gelū natiuitas chriſti. Per paſtores iſtos
allegorice ſignantur eccleſie prelati/ et ſa⸗
cerdotes euāgelici: quibus ſpirituſſctūs
reuelat grandia et maxima myſteria ſm
Grego. etiam malis. ſm em̄ ꝙ ponit ſan⸗
ctus Tho. in quodam quolibeto autorita
ti pape et ſententie: quam in iudicio pro⸗
ferret: in materia fidei: eſt ſtādum plus q̄
opinioni quorumcunq; hominum ſapiē⸗
tum in ſcripturis: quia inquantum papa
et vniuerſalis epiſcopus totiꝰ eccleſie/ fa⸗
miliarius aſſiſtit ei ſpirituſſanctꝰ. Et non
ſolum hoc habet verum de bonis ſacerdo
tibus/ prelatis/ et epiſcopis: ſed etiam de
malis. nam ſm q̄ vbi ſupra ponit ſanctꝰ
Thomas caiphas: licet nequam: tm̄ quia
pōtifex: legitur prophetaſſe. et ſine dubio
propheticam et reuelationem quam habu
it et de chriſto dixit. Expedit vobis vt vnꝰ
moriatur homo pro populo. Johānis.xj.
a ſeipſo non dixit: ſed a ſpirituſancto. Ad
propoſitum beatus blaſius fuit ſacerdos
euāgelicus: epiſcopus ſanctus ⁊ beatus:
et habuit multas reuelationes a ſpiritu⸗
ſancto. vnde potuit dicere cum paulo.ij.
Corinth.xij. Ueniam ad viſiones et reue⸗
lationes domini. Specialiter tamen de
tribus.

Primo de ſuo martyrio: quod fuit ſibi re⸗
uelatum: vt patet in hiſtoria tripartita.

Secundo de perſecutione fidei eccleſie et
chriſtianorum.

Tertio in hora mortis ſue deus ſibi reue⸗
lauit: vt quicūq; pro infirmitate guttu⸗
ris: vel alia īfirmitate/ vel neceſſitate eū
deprecaret: petitionis ſue obtineret effe
ctum. Sic patet igitur quia cōuenit no
ſter ſacerdos euāgelicus beatus blaſius
cum ſymeone ſacerdote legali: ꝙ habu⸗
it reuelationem celeſtē: ſumpſi de eo the
ma in principio. Ecce homo in hieruſa⸗
lem: cui nomen ſymeon.

Tertia pars.

¶ Dixi tertio et vltimo d
ꝙ ſymeon ſacerdos legalis et hiſtoricus
habuit interpretationem nominalem. in⸗
terpretatur enim audiēs merorem vel tri
ſticiā. Specialiter audiuit merores et tri
ſticias ſanctorum patrum/ Eſaie/ et Hie⸗
remie/ et aliorum: qui expectabant incar⸗
nationem et aduentum chriſti: qui erant
triſtes et merentes propter longam expe
ctationem et ipſe quam habebat de aduē
tu chriſti: quia ſpes que differtur: affli⸗
git animam. Prouerb.xiij. et ſm Grego. ⁊
ipſe erat de numero eoꝝ qui expectabant
redemptionem iſrael. Sic beatus blaſius
noſter ſacerdos ep̄s euangelicus audiuit
merores ⁊ multas triſticias: ſpecialiter au
diuit perſecutionē fidei eccleſie ⁊ xp̄iano⸗
rū: audiuit martyriū ⁊ pſecutionē. vij. mu
lierum: que colligebāt guttas ſanguinis
eius: dū in eculeo torqueret. audiuit ſen⸗
tentiā mortis datā contra eū. Et non ſolū
iſta omnia cum merore et triſticia audi⸗
uit: ſed cum gaudio et patiētia ſuſtinuit.
Et nota hic pro fine ſermonis/ ꝙ hec

eſt differentia inter Blaſiumglorioſum
epiſcopū: et alios ep̄os moderni tempo
ris: ꝙ beatus Blaſius nō ſolum audiuit
merores et triſticias ſanctoꝝ virorum et
martyrū: ſed ⁊ patienter cū eis ſuſtinuit.
Epiſcopi vero moderni tēporꝫ meroribꝰ
et triſticijs aliorū viroꝝ ſanctoꝝ et marty
rum dant bonam audientiā: ſed non pa⸗
tientiā. Cōpatiunt verbo qn̄ aliqs patit
et libēter audiūt et dicunt: doleo et mihi
diſplicet. laudant vincentiū/ laurentiuꝫ/
blaſium de ſuo glorioſo martyrio. Sed
ſi eis inferretur perſecutio vel pena pro
fide xp̄i/ vel mors: nō haberent patiētiā
Dicunt em̄ ꝙ volūt eſſe confeſſores: non
martyres. vn̄ Johānes ſareſberien̄. an⸗
glicus dictus policraticꝰ lib.viij. de nug
curialiū et veſtigijs phoꝝ. c.xxiij. vbi lo⸗
quit contra iſtos tales ad ꝓpoſitū dicit
ſic. Antiqui trahebantur inuiti: et proni
ad martyrium/ p̄mas cathedras carcere
peius et cruce fugiebāt. Contra iam pa⸗
lā loquunt ſacerdotes moderni tēporis/
et ꝓuerbiū nullū dicunt. Nolumus (in⸗
quiunt) martyres eſſe: ſed ſediū noſtrarū
gloriā nō damus alteri. Nolumus cū pe⸗
tro p martyriū xp̄m ſequi: ſed in dn̄i ↄfeſ⸗
ſione fundati/ ſic manere volumꝰ: donec
veniat cū iohāne. Miſera qdē ⁊ miſera⸗
bilis vox in ore ſacerdotis: qui xp̄m ſic a⸗
gnoſcit: vt ſe nolle eū ſequi palam confi⸗
teatur. Sꝫ dubitari poterit an verus mo
riat confeſſor: qui perſecutiōis tp̄e/ ſi opꝰ
fuerit: gladiū non expectat. hec ille. Non
talis fuit beatꝰ Blaſius noſter epiſcopꝰ
euangelicus: qui non ſolū pro chriſto me
rores martyrij libenter audiuit: ſed ⁊ ip⸗
ſum martyrium patienter et gaudenter
ſuſtinuit. Quia igitur beatꝰ Blaſius no⸗
ſter ep̄us ⁊ ſacerdos euangelicꝰ in hieru⸗
ſalem allegorica. i. militanti eccl'ia/ cum
ſymeone ſacerdote legali in hieruſalē hi⸗
ſtorica/ ſimilitudineꝫ habuit in opatione
manuali. in reuelatione celeſtiali. et īter⸗
pretatione nominali ſcꝫ. qd̄ vobis decla⸗
raui: ideo ſub metaphora/ ⁊ ſimilitudine
illius ſymeonis: de cuiꝰ laudibus vobis
locutus ſum: propoſui de eo thema aſ⸗
ſumptū. Ecce homo in hieruſalē: cui no⸗
men ſymeon. Et ſic explicit ſermo iſte.
Deo gratias.

¶ Jn cathedra ſancti petri. Sermo.

Tu es petrꝰ. Mat a
thei.xvj. Scd̄m apoſtolum
Rom.xiij. Reddite oībus
debita ⁊c. Cui honorē: ho⸗
norem. Jlli em̄ exhibēdus
eſt honor: qui eſt honore di
gnus: et nō alij. q ſm Auguſt. qui indi⸗
gno dat honorē: digno facit iniuriā. ſm
eundē apoſtolū. j. Timoth. v. Qui bene
preſunt preſbyteri duplici honore digni
habeant. et maxime qui laborant in v̄bo
et doctrina. Sunt em̄ digni ⁊ ratione ſta
tus: in quo debite p̄ſunt. ⁊ ratione q̄ eru
dite ſubditos faciunt. Et ecōtrario/ q ma
le preſunt: multa confuſione digni ſunt:
quia cū ad eos reſpicere debeāt oculi ſub
ditoꝝ: tot mortibus digni ſunt: quot ad
ſubditos mortis exēpla tranſmittūt. dic
Gregoriꝰ in paſtorali. Non ſine cauſa dic
beatus Augu. Qm̄ quanto quis in loco
ſuperiori: tanto in periculo maiori verſa
tur ⁊c. Multū honorādus eſt bonꝰ prela
tus. Et certe hoc honore dignus eſt: quē⸗
cūq; rex voluerit honorare. Heſter.vj. Ne
mo em̄ aſſumat ſibi honorē: niſi qui voca
tus fuerit a domino tanq; aarō primus.
Heb.v. qm̄ xp̄s ad hūc honorem ſcꝫ pre⸗
lationis/ vocat principē apoſtoloꝝ petrū
Qūq; em̄ xp̄s in collegio apl'oruꝫ multos
haberet conſanguineos: iohannē et iaco
bum ⁊c. curam tamē totius eccleſie: quā
quotidie ſanguine et corpore reficit ⁊ pa
ſcit: nulli de conſanguineis ſuis dereliqt
Et quia nō ſufficit honorari cuius condi
tio ignoratur: ideo xp̄s qui eum ad hono
rem prelationis elegit: eius conditiones
deſcribit nobis ī verbis ꝓpoſitis. Tu es
petrus. et tangit tres conditiones: qui⸗
bus homines honorari ſolent. Honora⸗
tur em̄ aliquis.

Propter ſtatꝰ ſublimitatē. j. Pet.ij. Re⸗
gem honorificate.

Propter vite ſanctitatē. Eccli.xiiij. Om̄e
opus electū iuſtificabit: ⁊ qui operatur
illud: honorabitur in illo.

Propter ſciētie ꝓfunditatē. Eccli.xxxvij.
Sapiēs in pp'lo hereditabit honorem.

Et hec tria in plationibꝰ attendēda ſunt
dicente gregorio in paſtorali. Penſandū
valde eſt ad culmen regiminis quiſq; q̄li
ter veniat: vt ſcꝫ rite quantū ad primum
et rite perueniens qualiter viuat: quantū

ad ſecundũ: et bene viuens qualiter doce-
at/quantũ ad tertiũ. Ab his tribus cõmẽ-
datur Petrus in themate.
A ſtatus ſublimitate et ſingularitate. tu
ſingulariter: ꝛ nullus alius.
A vite ſanctitate. es: Peccatores enim non
ſunt quantum ad eſſe gr̃e. qꝛ gratia dei
ſum id qđ ſum. j. Coꝛ. xv.
B A ſciẽtie pꝛofunditate. petrus/ qui inter
pꝛetatur agnoſcens.
Stat⁹ ſublimitas et ſingularitas patuit
in ſua pꝛelatione. tu ſingulariter. Uite
ſanctitas in ſua cõuerſatione. es. Sciẽ-
tie pfunditas in ſua reſpõſione. petr⁹.

Prima pars.

Primo ergo cõmen-
datur a ſtat⁹ ſublimitate ꝛc. Poteſtas ec-
cleſiaſtica quanto plus multiplicat: tãto
plus minuitur. ꝛ quãto plus adunatur:
tanto plus auget. hinc eſt ꝙ plures ſunt
pꝛelati vocati in partẽ ſollicitudinis: ſed
vnus hñs plenitudinẽ poteſtatis: quam
dñs cõtulit petro: qđ ſignificat nota ſin-
gularitatis tu. vñ Geñ. xlj. Tu eris ſuper
domũ meã: ꝛ ad tui oꝛis imperiũ cũctus
populus obediet. et Luc. xxij. ſcribit. Tu
aliqñ conuerſus confirma fratres tuos.
Potentes cõuerſos elemoſynarios ſuos
faciũt. Petrus fuit auerſus: qñ xp̃m ne-
gauit tũc auertit ſe: ꝛ nõ ſeruauit pactuꝫ
qđ ãte pmiſerat. Mat. xxvj. Etiã ſi opoꝛ-
tuerit me moꝛi tecum nõ te negabo. Sed
poſtmodũ cõuerſus cõſtitut⁹ eſt elemoſy-
narius et diſpẽſatoꝛ theſauri eccl'ie. qua-
re ergo tu eris ſuper domum meam ꝛc.
qꝛ tu aliquando cõuerſus ꝛc. In hoc em̃
poſiti ſunt pꝛelati: vt cõuerti faciãt pec-
catoꝛes ab erroꝛe vie ſue: ppter qđ in ſe
pꝛius debẽt cõuerti: et non dare exemplũ
ſubuerſionis ꝛ puerſionis ſubditis. nam
ſm Grego. in paſtoꝛali/ cũ paſtoꝛ per ab-
rupta gradit: neceſſe eſt vt ad pꝛecipitiũ
grex ſequat. talis nõ eſt paſtoꝛ: ſed idolũ
derelinquens gregẽ. Zacha. xj. Sequit
in autoꝛitate. domũ meã. Chꝛiſtus habꝫ
duas domos. vñ pš. xlvij. Diſtribuite do-
mos eius: vt enarretis in pgenie altera.
Unã habet in celis: in qua nullus eſt ege-
nus: quia gloꝛia ꝛ diuitie in domo eius.
pš. cxj. In hac manſiones multe ſunt: et
oẽs tñ beati ſunt. vñ pš. lxxxiij. Beati qui
habitãt in domo tua dñe. In hac nullus
eſt elemoſynarius: quia nulla eſt indigen-
tia: ſed dicunt cum Zacha. xj. Benedictus
dñs: qꝛ diuites facti ſumus. Aliã domum
habet in terris. ſcꝫ eccl'iam: in qua multi
pauperes et debiles ſunt ceci et claudi:
qui indigent elemoſyna. elemoſynarius
iſtius dom⁹ petr⁹ eſt: et ſm eius arbitriũ
bona eccl'ie diſpenſant ſpũalia. vñ quaſi
aquila ſup domum dñi. Oſee. viij. ꝛ ſicut
aquila puocans ad volandum pullos ſu-
os. Deute. xxxij. Sed multi pꝛelati nõ p-
uocant ad volandũ pullos ſuos: nec ſup
eos volitant: ſed ad reptandũ ſuper ter-
rã per affectionẽ terrenoꝛum. Talis non
fuit petrus: qui bene volauit non repta-
uit. vñ dixit claudo Actuũ. iij. Argẽtum ꝛ
aurũ non eſt mihi. Et ſimoni offerenti pe-
cuniam: ait. Pecunia tua tecũ ſit in per-
ditionẽ. Actuũ. viij. Tu ergo eris ſup do-
mum meã. ad tui oꝛis imperiũ ꝛc. Si ta-
lis eſſet pꝛelatus: credo ꝙ deuote popu-
lus obediret. vñ filij iſrael dixerũt ioſue.
Sicut obediuimus in cunctis moyſi: ita
obediem⁹ et tibi. Joſue. j. ꝛ apl's ad Titũ
iij. Admone illos dicto obedire. Sic enĩ
conſeruat pax: et per pacem dilatatur p-
lati imperium. vnde de ſalomone legitur
Eccl'i. xlvij. ꝙ imperauit in diebus pacis
cui ſubiecit deus oẽs hoſtes. ꝛ de chꝛiſto
Eſaie. ix. ꝙ eſſet pꝛinceps pacis. et ſubdi-
tur. Multiplicabit eius imperium. Sed
dic petre ſm pphetiam iacob. Geñ. xlix.
Pꝛioꝛ in donis: maioꝛ in iperio. Quare ğ
non auget tuum imperiũ: ſed minuitur:
foꝛte ppter defectum pacis. Sic igit cõ-
mendatur a ſtatus ſublimitate: q̃ fuit in
ſua pꝛelatione. tu.

Secũda pars.

Sed quia monſtruo-
ſa eſt/ ſedes pꝛima et vita ima ſm Bern.
Et culpa vehemẽter extendit: cum pꝛo re-
uerentia oꝛdinis peccatoꝛ laudatur. ſm
Grego. in paſtoꝛali. ideo cõmendat a vite
ſanctitate: que fuit in ſua ꝯuerſatione. es
eſſe ſcꝫ charitatis et gr̃e: quia dꝛ. j. Coꝛin.
xiij. ſi charitatem non habuero nihil ſum.
de hoc. j. Regũ. xxix. Scio quia bon⁹ es
tu in oculis meis ſicut angel⁹ dei. Unuſ-
quiſqꝫ bene iudicat de his que nouit: et
ideo nos qui ſolum cognoſcimus exterio-
ra nõ interioꝛa: frequenter decipimur iu-
dicando de bonitate alioꝝ. nihil em̃ poſ-
ſumus ſcire: niſi ex credulitate: ſed xp̃us

qui intuetur coꝛ teſtimoniũ perhibet de
homine. Scio (inquit) qꝛ bonus es tu.
qđ patet. nam ex charitate et dilectione
ſolum ſumus boni: et xp̃us requiſiuit ab
eo Johan. xxj. Simon iohannis diligis
me? vbi dicit Auguſt. Interrogat domi-
nus petrũ ꝛc. Sed eſt bonus ſicut ange-
lus dei pꝛopter duo. Pꝛimo quia angel⁹
eſt nomẽ officij: non nature. eſt em̃ nun-
cius: qui nõ diuertit a mandato domini:
nec minis: nec blanditijs: ſic pꝛelatus eſt
bonus qñ non flectitur ab his que agere
debet ſm deum: nec benedictione adulã-
tium: nec maledictione detrahentiũ. Di-
ctum fuit. ij. Regũ. xiiij. Sicut angel⁹ do-
mini: ſic eſt dñs me⁹ rex vt nec bñdictiõe
nec maledictione moueat. Secũdo ſtat⁹
iſte. ſ. pꝛelatoꝝ requirit vitam angelicam
non humanã. Angelus dñi exercituũ eſt
Malachie. ij.

Tertia pars.

Tertio commẽdatur
D a ſciẽtie pꝛofunditate: que patuit in ſua
reſpõſione. petr⁹. qui in euangelio hodi-
erno. cum xp̃s pponuiſſet duas q̃ſtiones
diſcipulis. de ſcđa reſpõderũt diſcipuli:
nec determinatur ibi que fuerit: de pma
reſpõdit petrus. Pꝛima queſtio fuit iſta
Interrogat ieſus diſcipulos ſuos dicẽs.
Quẽ dicunt hoĩes eſſe filium hominis?
Interrogat autem quaſi neſciens quid
alij de ipſo dicerent: aut ſentirent: vt po-
ſteris exemplũ daret de ſeipſis interrogã-
di. Sicut em̃ oculus nõ videt ſe: ſed aliũ
ſic homo pꝛecipue in dignitate conſtitu-
tus: defectus ſuos non percipit: ſed alio-
rũ: et nititur feſtucã de oculis alioꝝ erue-
re: trabem in oculo ſuo non conſiderans.
Male vidit ſe Roboã cum dixit. iij. Re-
gũ. xij. Minimus digitus meus groſſioꝛ
eſt doꝛſo patris mei. Expediret nãqꝫ eis
frequẽter ꝙ interrogarẽt quid dꝛ de eis.
Job. xij. Interroga iumenta. i. ſimplices
homines: ꝛ docebũt te: ꝛ volatilia celi. i.
altioꝛa ſapiẽtes: ꝛ indicabũt tibi. Nũc au-
tem tanq̃ nihil repꝛehenſibiliter agant:
optime dictũ ſeruant apoſtoli. j. Coꝛi. x.
Nihil interrogantes ppter conſcientiaꝫ
ſupple repꝛehendentẽ et remoꝛdentem ſi
ſcirent q̃d de eis dicat. nõ ſolũ aũt nõ in-
terrogãt: imo ſi quis nõ interrogat⁹ loq̃-
tur; caput ei frangit; ſicut dixit quedam
ſtatua in pꝛouincia: que erat poſita ad cu-
ſtodiendas res ab hoſtibus: quibus cõ-
minantibus ꝙ ſi dicerent qui eſſent ra-
ptoꝛes: verberarent eam: ꝛ ſic bona capi-
entes abierũt. Cũ poſtea alij ſuperueniẽ-
tes peterent qui bona rapuerãt: reſpon-
dit. Tempoꝛa mutant: homines deterio-
rantur: et qui veritatẽ dixerit: caput ei
frangitur. Audi aduerte tace ſi vis viue-
re in pace. dicunt lõbardi. Audiuim⁹ que-
ſtiones: audiam⁹ reſpõſiones. Dicunt ei.
alij iohannẽ baptiſtã ꝛc. Fideliter recitãt
opinionẽ alioꝝ. naꝫ herodes dixit de xp̃o
Johãnes baptiſta reſurrexit a moꝛtuis:
ꝛ pptereа ꝟtutes operant in illo. Mar.
vj. Cec⁹ curatus dixit de eo. ꝙ ppha eſt.
Jo. ix. ꝛ ſimiliter de alijs. Hec aũt opinio
licꝫ eſſꝫ falſa: qꝛ xp̃s in perſona ſua/ null⁹
erat eoꝝ: tñ quantũ ad aliã ppꝛietatem/
erat q̃libet eoꝝ. Sicut em̃ aliquẽ multũ
liberalẽ vocam⁹ alexãdrũ. foꝛtẽ ſamſonẽ:
ſapientẽ ꝟo ſalomonem: ſic qꝛ plenitudo
grarũ et virtutũ: q̃ diuiſe fuerũt et diuer-
ſe: ſimul fuit in eo: potuit ob hanc cãꝫ di-
uerſis noib⁹ appellari. Sed dimiſſa hac E
q̃ſtione veniam⁹ ad pꝛimã: de qua rñdit
petrus. Uos aũt quẽ me eſſe dicitis? Rñ.
ſimon petr⁹ et dixit. Tu es xp̃s ꝛc. Pꝛius
petiuerat queꝫ dicũt hoĩes: nunc dicit.
Uos aũt ꝛc. Nunq̃d non puri erant ho-
mines? ſm gl. magis erant dij facti ex ho-
minib⁹. hoĩes em̃ ſunt: qui de filio hoĩs
loquunt. dij autẽ qui in eo diuinitatem
agnoſcunt. Sicut em̃ pulſus vene indi-
cat paſſionem coꝛdis: ſic ꝟbũ oꝛis indicat
affectũ mentis: ꝛ iõ qui de terra eſt de ter-
ra loquit. Sicut em̃ ea que ſunt in voce:
ſunt earũ que ſunt in aĩa paſſionũ note.
vt dicit Phs in. j. de aĩa. Unde ſicut ĩpoſ-
ſibile eſt illũ eſſe ſanũ coꝛpoꝛaliter: q̃ pul-
ſum habet deoꝛdinatũ: ſic ĩpoſſibile eſt il-
lum bene eſſe diſpoſitũ mentaliter: qui li-
benter laxat lĩguam ad feda et turpia. ex
ſola enim lingua iudicatur de poꝛco ſi eſt
ſanus: vel non. Sic ex duplici reſponſio-
ne iudicantur: hi quidem homines: hi
autem dij. Ego dixi dij eſtis. pš. lxxxj. qui
ſcilicet agnoſcitis diuinitatem. Uos au-
tem ſicut homines. ſcꝫ qui de ſola huma-
nitate loquimini. Reſpõdens ſimon pe-
trus dixit. Tu es xp̃s ꝛc. Omnes interro-
gat: ſed vnus ſolus reſpõdet. ſ. petrus q̃
oĩbus pꝛeerat. Argumentũ eſt ꝙ pꝛelati

UNIVERSITA

debēt eſſe parati ad reſpōdendū de que
ſtionibus ꝑtinentibus ad fidē. iuxta illud
j. Pet. iij. Parati ſemper ad ſatiſfactionē
omni poſcēti vos rationē de ea que in vo
bis eſt ſpe. Sed ſicut nō oīa debita ſolun
tur: ſic nec iſtud. magis enim curāt hodie
de queſtionibus vbi eſt pecunia. Uocatur
aūt duobus noībus. ſ. ſimō: qui interpre-
tatur obediens. et petrus qui interpreta
tur agnoſcēs: q2 ea que ſunt fidei cū ſupe
rent intellectū: nō pōt quis cognoſcere ni
ſi obediēdo et captiuādo humiliter intel-
lectū in obſequiū fidei iuxta illud. Si nō
credideritis nō permanebitis (in alio. nō
intelligetiſ.) Eſa. vij. Tu es xp̄s filius dei
viui. ecce primo cōtinēs ſummā fidei chri
ſtiane. In hoc glorietur: qui gloriatur. ſci
re et noſſe me. Hiere. ix. Bene nouit eū pe
trus: qui vtrāq3 naturam. ſ. diuinitatis ⁊
humanitatis in eo confiteť. Xp̄s quantū
ad humanitatē. filius dei viui / quātū ad
diuinitatē. De eo tm̄ gloriať collega ſuus
btūs paulus. j. Corinth. ij. Nō (inqt) iudi
caui me ſcire aliquid inter vos niſi ieſum
xp̄m. Plus dicit petrus. dicit em̄: quia fi-
lius dei eſt. Dic ergo Paule: quid tibi vi-
detur de xp̄o cuius filius eſt? Idē videtur
ſibi ſicut et petro. niſi ꝙ hoc amplius ha-
bet paulus ꝙ probat ex duobus.

Primo ex paterne hereditatis ꝑceptione:
ſm̄ quā cōſtituit eū heredē vniuerſorū.
Heb. j. Si aūt filij ⁊ heredes. Rom. viij.
filio dicit. Oīa mea tua ſunt. Luc. xv.

Scđo ex paterni oꝑis imitatione: ꝑ quē
fecit ⁊ ſecula. Si em̄ filij abrae eſtis ope
ra abrae facite. Iohā. viij. Oīa ꝑ ip̄m fa
cta ſunt. Ioh. j. Audita aūt hac reſpōſio
ne: xp̄s petrū commēdat tanq̄ bonū re-
ſpondētem dicēs. Beatus es ⁊c̄. Eadem
cōmēdatione eſt dignus paulus ⁊c̄. ſeq̄-
tur. nec em̄ ego ab hoīe didici illud: ſ3 ꝑ
reuelationē xp̄i ieſu. Explicit. Deo grās.

¶ Tu princeps ep̄oꝝ: tu heres apoſtoloꝝ:
tu primatu abel: gubernatu noe: patriar-
chatu abraā: ordine melchiſedech: digni-
tate aarō: autoritate moyſes: iudicatu ſa-
muel: poteſtate petrus: vnctione xp̄s. Tu
es cui claues tradite: cui oues credite ſūt
Sunt quidē et alij celi ianitores / ⁊ gregū
paſtores: ſed tu tanto glorioſius: quāto et
differētiꝰ vtrūq3 pre ceteris nomē heredi-
taſti: habēt illi ſibi aſſignatos greges: ſin
guli ſingulos: tibi vniuerſi crediti / vni
vnus. Nec modo ouium: ſed et paſtor: tu
vnus ouium paſtor ⁊c̄.

¶ In feſto beati Matthie ap̄li. Sermo.

Abſcondiſti hec a
a ſapiētibus ⁊ prudētibus
Mat. xj. cap̄. originaliter:
trāſſumptiue in euangelio
preſentis ſolennitatis ver
bū ſcribiť nunc aſſumptū. Quia pctis exi
gētibus / mūdus hodie varijs tribulatio-
nibus / peſtilentijs / ⁊ terremotu horribili
in ꝙpluribus partibus cōturbať: ex quo
inſurgit opinio in quorūdā mentibus: ꝙ
iſta mala finē propinquū dicant vniuerſi.
Et vt de iſta materia: prout deus mihi de
derit: poſſim aliq̄d dicere ⁊ predicare: vo-
lui iſtud thema recipere de euangelio ho
dierno. Abſcōdiſti hec a ſapiētibus ⁊ pru
dētibus. Pro cuiꝰ thematis introductio-
ne / moueo dubiū in. iiij. diſ. xliij. arť. iij. q.
ij. Utrū tēpus finis mūdi nō ſit occultū:
nec abſconditū: immo poſſit ſciri. Et vide
tur ꝓbari tribus rōnibus / ꝙ tēpus finis
mūdi nō ſit occultū: nec abſcōditū: immo
poſſit ſciri. Prima rō eſt naturalis: q̄ fun-
datur in ph̄ia naturali: et eſt iſta. Omne
illud cuius principiū eſt determinatū: et
finis pōt determinate ſciri: ſed principiū
mūdi determinate ſciť: ergo ⁊ finis ipſiꝰ:
et ſic tempus finis mūdi nō erit occultū:
Argumētum eſt bonū: q2 in tertio prime.
Sed maior ꝓpō que eſt fundamētū argu
mēti: fundatur in dicto ph̄i de generatio
ne vbi dicit / ꝙ oīa mēſuranť quodam pe-
riodo. ſ. principio ⁊ fine determinato ⁊ mē
ſurato. et ſic tp̄s finis mūdi nō erit occul-
tū: nec abſconditū. immo determinatū: ⁊
poteſt ſciri. Scđa rō eſt ſcripturalis: ⁊ fun
datur in duobus textibus ſacre ſcripture.
Primꝰ textus eſt Apoca. xij. vbi dr̄ / ꝙ mu
lier per quā ſm̄ doctores eccleſia deſigna
tur: h3 locum paratū a deo in quo paſca-
tur diebus mille. cclx. Scđs textꝰ eſt Da-
nieť. xij. vbi ponitur quidam numerus de
terminatus dierū: ꝑ quos anni ſignari vi
dētur: ſm̄ illđ qđ ſcribiť Ezech. iiij. Diē ꝓ
anno dedi tibi. ergo videť ꝙ ex ſacra ſcri-
ptura pōt ſciri determinate finis mundi.
Tertia rō figuralis eſt iſta. ſtatus noui te
ſtamēti figuratus fuit in veteri teſtamen
to: ſed ſcimus determinate tp̄s in quo ve
tus teſtamētū ſtatutū fuit: ergo pōt ſciri

determinate tēpus in quo nouū teſtamē-
tū habebit ſtatū: ſed nouū h3 ſtatum vſq3
ad finē mūdi: ſicut dr̄ Mat. vlti. Ecce ego
vobiſcū ſum oībus diebus vſq3 ad cōſum
mationē ſeculi. ergo pōt ſciri determina-
te finis. Pro rn̄ſione ergo q̄ſtionis / dicen
dū eſt ſm̄ doctores: ꝙ ipſe finis mūdi eſt
abſconditus et occultus: et ea que in fine
mundi euenire debēt. qđ pt3 per rōnē fun
datā per locū a minori. Illud qđ eſt igno-
ratū ab angelis: eſt etiā hoībꝰ multo ma-
gis occultū: q2 ea ad q̄ hoīes naturali ra-
tione pertingere poſſunt: multo limpidiꝰ
et citius angeli naturali cognitiōe cogno
ſcūt. Similiter etiā reuelationes nō fiūt
hoībus niſi per angelos: vt pt3 ꝑ Diony.
iiij. c. celeſtis hierarchie. ſ3 angeli neſciūt
tempus determinate: vt pt3 Mat. xxiiij.
De die illa et hora nemo ſcit: neq3 angeli
celorū. ergo tēpus illud hoībus eſt occul-
tum. Itē eodē modo apoſtolis fuit occul
tum et abſconditū qui habuerūt ſapiētiā
et prudētiā et reuelationes pre ceteris: vt
patet Acť. j. Non eſt veſtrū noſſe tempora
vel momēta que pater poſuit in ſua pote-
ſtate. ergo a fortiori nobis. et iō dicit the-
ma. Abſcondiſti hec a ſapientibus ⁊ pru-
dentibus. ſ. ab angelis et ab apoſtolis.

B ¶ Ad rōnes prius factas reſpondeť / ⁊ pri
mo ad primā que dicit ꝙ illud cuius prin
cipiū eſt cognitū etiam ⁊ finis determina
te pōt ſciri: q2 oīa mēſurātur quodā perio
do ſm̄ ph̄m. dicēdū ꝙ illa quoꝝ finis co-
gnoſcitur cognito principio op3 menſurā
nobis eſſe cognitā. et ideo cognito princi
pio alicuius rei cuius duratio mēſuratur
motu celi: poſſumꝰ cognoſcere eiꝰ finē. eo
q2 motus celi eſt notus nobis. ſed mēſura
durationis motus celi eſt ſola diuina diſ-
poſitione que eſt nobis occulta: ⁊ iō quā-
tūcunq3 ſciamus eiꝰ principiū: finē eiꝰ ſci
re nō poſſumus. Ad ſcđm dicendū / ꝙ per
mille ⁊. ccxl. dies de quibꝰ fit mētio Apo-
caľ. xij. ſignificať omne tēpus quo eccleſia
durat: et nō aliquis determinatus nume
rus annoꝝ: q2 in ſacro eloquio / ſepe poni
tur determinatus pro numero indetermi
nato. et ecōuerſo. ſicut dr̄ Eccľs. j. Stulto
rum infinitus eſt numerus. vel pōt refer-
ri ad numerū predicationis xp̄i ſuper quā
fundatur eccleſia: que durauit tribus an-
nis cū dimidio: quod tēpus fere continet
equalē numerū dierū numero predicatio-
nis. ſimiliter numerꝰ dierū q̄ poniť in da
niele non eſt referēdus ad numerum die-
rum aliquoꝝ qui ſit vſq3 ad finem mūdi /
vel vſq3 ad predicationem antichriſti: ſed
debet referri ad tēpus quo predicabit an
tichriſtus: ⁊ quo perſecutio eius durabit.
Ad tertiū dicendum ꝙ ꝙuis ſtatus noui
teſtamēti in generali ſit prefiguratꝰ in ſta
tu veteris teſtamēti: nō tn̄ oportet ꝙ ſin-
gula reſpondeant ſingulis / precipue cum
in xp̄o oēs figure veteris teſtamēti fuerūt
complete. et ideo Aug. xviij. de ciuita. dei
reſpondet quibuſdā qui volebant accipe-
re numerū perſecutionū: quas ecclīa paſ-
ſa eſt ſm̄ numerum plagarum egypti. di-
centes ꝑ illas res in egypto iſtas perſecu
tiones ꝓphetice ſignificatas. etiā non ar
bitror ꝙuis ab eis qui hec putāt exquiſi-
te et ingenioſe illa ſingula his ſingulis cō
parata videātur nō ꝓphetico ſpū: ſed cō-
iectura mentis humane que aliquādo ad
verum peruenit: et aliquando fallitur. Et
ſimiliter videť eſſe de dictis abbatis ioa-
chim per tales coniecturas de futuris ali
qua vera predixit: et in aliq̄bus deceptus
fuit. Et ſic ex oībus iſtis patet ꝙ tempus
finis mundi eſt nobis occultum ⁊ abſcon
ditum ſm̄ ſanam ⁊ ſolidā doctrinā docto
rū. ergo non poſſumus nec debemus diffi
nire ꝑ terremotus. nec alia mala que nos
hic premunt: ꝙ ſint ſigna determinati tē-
poris finis mundi. et non immerito iſtud
eſt nobis occultum et abſconditum. q2 de
us voluit illud eſſe abſconditum a ſapien
tibus ⁊ a prudētibus. i. angelis: de q̄bus
dicit magiſter in. ij. ſen. diſt. iij. ꝙ ſcīe acu
mine vigent. ſ. mali angeli. ergo a fortiori
boni et ſancti: etiam apoſtoli qui ſunt ſa-
piētes / iuxta verbum xp̄i loquētis de apo
ſtolis. Ecce ego mitto ad vos ꝓphetas et
ſapiētes et ſcribas ⁊ ex illis occidetis ⁊c̄.
Mat. xxiij. et hoc oſtendunt verba thema
tis preaſſumpti. Abſcondiſti hec a ſapien
tibus et prudentibus. ſ. angelis et apoſto
lis quod fuit thema. Pro ꝓſecutione the
matis intendo facere tres tractatꝰ: prout
in ſancto eloquio tres legimꝰ abſcōſiōes.
Prima eſt abſconſio diuina.
Scđa eſt abſconſio diabolica.
Tertia eſt abſconſio humana.

Prima pars.

¶ Dico p̄mo ꝙ p̄ma ab-

ſcōſio eſt diuina. deus enim abſcōdit tria principaliter ab hominibus.

Primo conſiliū redēptionis humanalis.

Scōo viſionem faciei diuinalis.

Tertio tempus finis generalis.

E ¶ Dico primo ꝙ deus abſcōdit ab hominibus conſilium redemptionis humanalis. Deus em̄ ab eterno in conſiſtorio trinitatis habuit ꝯſiliū determinatū: ꝙ dei filius qui eſt ſcōa perſona in trinitate deberet incarnari et redimere genus humanum. Iſtud cōſilium fuit abſconditū hominibus ante incarnationem. qđ conſiderans admirabatur Aug. in ſui conuerſione: de quo habetur in lib. cōfeſ. Nec ſatiabar illis diebus conſiderare altitudinem diuini cōſilij ſuper ſalutem humani generis. Et ſi dicatur ꝙ doctores dicunt: et ſignanter ſctūs Tho. ij. ij. q. ij. ar. vij. in. iij. par. q. xiij. ad quintū. et in queſtionib⁹ de veritate: ꝙ quādo deus miſit ſoporem in adam: tunc deus reuelauit myſterium incarnationis. Dicēdum eſt ꝙ verū eſt quātum ad effectum: non aūt quantū ad cauſam. ita ꝙ reuelauit ſibi ꝙ filius debebat incarnari: ſed non indicauit ꝙ propter redemptionem generis humani eſſet incarnandus. Et lꝫ prophete ſciuerunt: non tamen perfecte nec clare: et iō dixit Eſa. xix. Ubi nunc ſunt ſapientes tui? Annūcient tibi et indicent quid cogitauerit dn̄s exercituum ſuper egyptum. i. ſuper mūdum ſi illud ſciunt. q. d. non. Sed iſtud abſcōditum / fuit reuelatum in incarnatione ꝑ facti euidentiā: quando verbum caro factū eſt. ⁊ poſtea perfectius per predicationem apoſtoloꝝ. ſ. petri et pauli et alioꝝ / ⁊ beati matthie: qui ſorte electus fuit ad manifeſtandum iſtud ſecretum et abſcōditum. Dic aliquid de hiſtoria. De iſto ſecreto abſcōdito quod reuelauit beatus matthias in ſua predicatione: pōt intelligi illud qđ paulus de ſe dicit Ephe. iij. Mihi em̄ omniū ſanctoꝝ minimo / data eſt gratia hec: in gentib⁹ euangelizare inueſtigabiles diuitias chriſti: ⁊ illuminare omnes: que ſit diſpenſatio ſacramenti abſconditi a ſeculis. Et hec de primo minus principali.

D ¶ Dixi ſecundo ꝙ fuit ab hominibus abſcondita viſio faciei diuinalis. Licꝫ enim adam ſm̄ doctores / ante pctm̄ videret deum perfectius ꝙ̄ nos nūc: propter peccatum tn̄ eius abſcōdit ab eo / et a nobis faciem ſuam. de qua abſcōſione locutus eſt Eſa. lix. Iniquitates veſtre diuiſerunt inter vos et deum veſtrum: ⁊ peccata veſtra abſconderūt faciem eius a vobis ne exaudiret. Dedit enim deus illam ſententiam contra genus humanum: quam dedit dauid abſalon. ij. Reg. xiiij. Reuertaꝛ in domum ſuam: et faciem meam nō videat. et immo dicit dn̄s moyſi. Uidebis poſteriora mea: faciem autem meā videre non poteris. Exo. xxxiij. Iſtud autem abſconditū reuelauit nobis ī ſua benedicta natiuitate et apparitione: illam. ſ. beatā faciē nube carnis oculis nr̄is obtenebrando (al's oſtendendo) Iſta reuelatio fuit figurata Exo. ij. vbi dicitur ꝙ mater moyſi videns filium elegātis forme: abſcōdit eū tribus menſibus. Cumqꝫ iā celare nō poſſet: ſumpſit fiſcellam ſcirpeam et liniuit eam bitumine et pice: poſuitqꝫ intus infantulū: et expoſuit eū in charecto ripe fluminis: et inuenit eum filia pharaonis. Pater moyſi eſt deus: qui abſcondit filium ſuum tribus mēſibus. ſ. tēpore nature primo inſtitute. ſcōo tēpore nature poſt pctm̄. tertio tēpore legis ſcripture. Sed cum iam celare nō poſſet. ſ. propter neceſſitatē generis humani: ſumpſit fiſcellam ſcirpeā. ſ. virginem mariā: ⁊ liniuit eam. ſ. bitumine charitatis interius: et pice virginitatis et incorruptionis exterius: poſuitqꝫ intus infantulum: et expoſuit eum ripe fluminis: hoc eſt huius mūdi tribulationibus ⁊ penis: ſed non culpis. Due ripe fluminis huius mundi / ſunt pena ⁊ culpa: vni ripe ſolum expoſitus fuit xp̄s. ſ. pene. et tradidit eū filie pharaonis. i. ſynagoge: cuius filiū ſe eē poſtea negauit: cū eccleſiā ſibi in paſſione deſpōſauit. ꝓpter qđ poſſumus ſibi dicere. Uere tu es de⁹ abſcōdit⁹ de⁹ iſrl' ſaluator. Eſa. xlv. Et hꝰ de ſcōo min⁹ ꝑncipali

G ¶ Dixi tertio minus ꝑncipaliter: ꝙ deus abſcōdit ab hoib⁹ tēp⁹ finis gn̄alis. Pro quo notādum / ꝙ multi hodie opinantur propter terremotū: ꝓpter peſtilētias: propter guerras et diuiſiones regnoꝝ ⁊ ciuitatū / ⁊ fere totius orbis: ꝙ oīa iſta ſint ſigna finis mūdi: et ꝑ ꝯn̄s arguūt ex hoc ꝓpinquitatem finis generalis: et fundant opinionē ſuā in textu ſctī euangelij Matthei. xxiiij. vbi habetur. Et egreſſus ieſus de tēplo ibat. Et acceſſerūt diſcipuli eius vt oſtenderent ei edificationes tēpli. Ipſe reſpondēs dixit illis. Uidetis hec om̄ia? Amen dico vobis: non relinquetur hic lapis ſuper lapidem qui non deſtruaꝛ. Sedente aūt eo ſuper mōtem oliueti: acceſſerunt ad eum diſcipuli ſecreto dicētes. Dic nobis qn̄ hec erunt: et quod ſignū aduentus tui ⁊ cōſummationis ſeculi? Et reſpōdēs ieſus dixit eis. Uidete ne quis vos ſeducat. Multi em̄ venient in nomine meo dicētes. Ego ſum xp̄s: et multos ſeducēt. Audituri em̄ eſtis prelia ⁊ opiniones preliorum ⁊c̄. ſequitur. Conſurget enim gēs in gentem: et regnum in regnum: ⁊ erunt peſtilentie et fames et terremotus per loca ⁊c̄. Et qm̄ abūdabit iniquitas: refrigeſcet charitas multoꝝ. Et multa alia ſigna ponuntur in hoc euangelio: que oīa propinquum finē demonſtrāt. Cū hoc etiam concordat beatus Marcus. c. xiij. ponēs eadem ſigna: que ponit mattheus reiterādo: et ſignāter dicit. Exurget em̄ gens cōtra gentem: et regnū ſuper regnū: ⁊ erunt terremotus per loca et fames. Initiū dolorum hec. Cum hoc etiā concordat Luc. xxj. c. eadem ſigna ponendo. Surget gēs contra gentem: et regnū aduerſus regnū: et terremotus magni erunt per loca: ⁊ peſtilentie et fames: terroreſqꝫ de celo: et ſigna magna erūt. Dicūt ergo. iſti tres euāgeliſte concordant in iſtis ſignis: q̄ demōſtrant propinquitatem finis mūdi. ⁊ non ſolū iſta ſigna: ſed et multa alia que apoſtoli in ſuis epiſtolis poſuerūt: iam in nobis experimur. ergo cōcludimus ꝙ finis ſit mundi. Propter qđ multi inſipiēter iā predicāt determinatū tēpus finis mūdi. quidā. vij. annos: quidā. x. et quilibet ꝓut ſibi placet. quod tamen falſum eſt. Audite determinatā veritatem doctoris Aug. in ep̄l'a de die iudicij ad heſitium dic̄. ſic. Signa que in euāgelijs ponūtur: nō oīa pertinent ad ſcōm aduētum qui erit in fine. Sed quedam eoꝝ pertinent ad tēpus deſtructionis hieruſalem: que iam preterierunt: quedā v̄o et plura eoꝝ pertinent ad aduentum quo quotidie ad eccleſiā ſuam venit: etiam ſpiritualiter viſitās prout inhabitat nos per fidem et amorem. Nec illa que in euangelijs vel in epiſtolis ponūtur: ad vltimum aduētum ſpectantia: ad hoc poſſunt valere vt determinate tempus finis mundi vel iudicij poſſit cognoſci: q: illa que pronunciantur nunciantia chriſti vicinum aduentum: etiam a tēpore primitiue eccleſie fuerunt qn̄qꝫ intenſius qn̄qꝫ remiſſius. vnde ⁊ ipſi dies apoſtolorum dicti ſunt dies nouiſſimi: vt ptꝫ Act. ij. vbi petr⁹ exponit illud Johel'. ij. Et erit in nouiſſimis dieb⁹ ⁊c̄. et tamen ex illo tēpore ꝙ̄plurimum tranſiuit. et quandoqꝫ plures quādoqꝫ pauciores tribulationes in eccleſia fuerūt. Unde non poteſt determinari tempus quātum ſit futurum: nec de menſe: nec de anno: nec de centum: nec de mille: vt Augu. in eodem lib. dicit. Et ſi credatur in fine huius pericula magis abundare: non tamen poteſt determinari que ſit illa quātitas periculorum: que immediate diē iudicij precedēt: vel antichriſti aduentum: cum etiam tempore primitiue eccleſie fuerunt perſecutiones alique adeo graues: et corruptiones erroꝝ adeo abundarent: ꝙ ab aliquibus tūc vicinus putaretur vel imminens antichriſti aduētus: ſicut dicitur in eccleſiaſtica hiſtoria: et in lib. j. de viris illuſtribus. ¶ Item etiam tempus finis mūdi nō poteſt ſciri nec per naturalē rationem: nec per reuelationem. F Nō per naturalē rationem: q: ſimul erit finis mundi et ceſſatio motus celi: ex motu aūt accipitur numerus oīm que determinato tp̄e per naturalē rationē facta preuidētur. Ex motu aūt celi nō poteſt cognoſci finis eius: quia cū ſit circularis: ex hoc ipſo habet ꝙ ſm̄ naturā ſuā poſſit in perpetuū durare. ⁊ ſic naturali rōne non pōt ſciri tēpus qđ erit vſqꝫ ad finem mundi. Similiter nec ꝑ reuelationē haberi poteſt: iō vt hoīes ſint ſolliciti ſemꝑ ⁊ parati ad occurrendū. Et ꝓpter hoc ap'lis q̄rētibus. Dn̄e ſi in tp̄e hoc reſtitues regnum iſrael? dixit ieſus. Nō eſt veſtrū noſſe tp̄a vel momēta q̄ pr̄ poſuit in ſua poteſtate. Act. j. ſuꝑ quo Aug. dicit li. xviij. de ciuitate dei. c. liij. Nō vtiqꝫ illi de hora vel die vel anno: ſed de tēpore interrogauerāt: qn̄ illud accepere riſum. ſequiꝛ. Oīm de hac re calcātiū digitos reſoluit: ⁊ quieſcere iubet ille q̄ dicit. Nō eſt veſtrū noſſe tp̄a vel momēta ⁊c̄. Nō dicit diē: nec horā: ſꝫ tp̄a. qđ em̄ ap'lis noluit indicare: nec alijs reuelabit. vnde oēs illi qui tēpus predictū numerare voluerunt: hactenus falſiloqui ſunt īuēti. Quidā em̄ vt Aug. dicit ibidē dixerūt ab aſcēſiōe dn̄i vſqꝫ ad ei⁹ vltimū aduētū q̄dringētos annos poſſe cōpleri.

alij quingentos: alij mille: quoꝝ falſitas ptꝫ ⁊ ſic patebit eoꝝ qui adhuc cōputare nō ceſſant. Poſſunt adhuc dicere iſti qui numerāt tēpus finis mūdi. deꝰ pōt reuelare ⁊ de facto reuelabit. qđ ptꝫ per illud qđ ſcribit Amos. iij. Non faciet dñs deꝰ vbū: niſi reuelauerit ſecretū ſuum ad ſeruos ſuos ꝓphetas. Ad qđ reſpōdet glo. ſanctoꝝ dicēs ſic. Non oīa reuelat dominus: niſi vtilia nobis. Ex quo daꝛ intelligi ꝙ illa ꝑ diuinā prouidentiā reuelātur hoībus anteq̄ fiant: q̄ ſunt eis neceſſaria ad ſalutē. Et ideo ſcire diē et horā mortꝭ: hoc non eſt neceſſariū ad ſalutē: imo eſſet q̄ plurimū nociuū: ⁊ ideo rariſſime reuelatur: quia nihil certius morte: ⁊ nihil incertius hora mortis. Scire etiā quātum tēporis mūdus hꝫ durare: et qñ erit conſummatio eiꝰ: inutile eſt hoībꝰ: nec expedit. iō non inueniꝛ ſcriptū ꝙ alicui homini vnq̄ fuerit reuelatū. et iō Augu. ī quadam epl'a. Latet vltimꝰ dies vt obſeruentur oēs dies. nā tunc paranꝛ remedia: cū mortis imminent pericula. hec ille. Et ſic ptꝫ ex oībus que dicta ſunt: quia nec propter terremotū: nec ꝓpter famē/peſtilentias/guerras/et alia ſigna data in euangelijs: poſſumus ſcire determinatū tempus finis mūdi. Propter qđ ego poſſum dicere toti mundo: ꝙ ea q̄ erunt circa finē mundi: vt perſecutiones: mala ⁊ ꝯſummatio ſeculi abſcōdita ſunt ab ocl'is tuis Luce. xix. Et iō quia ignotū eſt nobis: debemus eſſe magis cauti et auiſati: ⁊ ſempꝛ in gr̄a et pnīa: vt ſi forte deus vellet nos morte ſubitanea perire: terremotu: vl' ſubuerſiōe domoꝝ: ſicut alibi fecit morte preuenire: inueniat nos paratos: ſicut ipſemet auiſat nos dicēs Mat. xxiiij. Mar. xiij. ⁊ Luce. xij. Ideo et vos eſtote parati: q: neſcitis diem: neq̄ horam.

Tertia pars.

6 ¶ Dixi tertio ꝙ eſt tertia abſconſio. ſcꝫ humana. Abſcondit em̄ homo inſipiens tria. ſcꝫ
Beneficia diuina.
Maleficia criminalia.
Bona fraterna.

¶ Primo beneficia dei ingratus abſcondit: qui proſpera et aduerſa a deo omnia eſſe non credit: nec eidem pro eis laudes ſoluit. Reſpice ad ioculatores qualiter raupas et veſtes a nobilibꝰ eis datas nō abſcondūt: ſed circūferunt. laudant ⁊ magnificant largitorem. Sic deberent homines facere de proſperis et aduerſis a deo acceptis. vtraq̄ em̄ beneficia dei ſunt: et plus aduerſa q̄ proſpera. Et iō dicit Iohānes Lemouicenſ. ī de ſomnio pharaonis loquens de ioſeph/qñ trāſibat de aduerſitate ad proſperitatē. Nunc ſiniſtrum latus doler: ſed lateri dextro dolorē imminere formidat. qm̄ licꝫ vtraq̄ fortuna formidabilis ſit: formidabilior tamen eſt proſpera q̄ aduerſa. nam aduerſa premit aduerſarium: ſed proſpera perdit incautū. Sic homīes qui ſunt in ſanitate/abūdantia/⁊ proſperitate: non recognoſcunt deū: committunt peccata: et ſunt in magno periculo: ⁊ abſcondūt beneficia/deo non regratiando: ⁊ ideo deus dat nobis iſtas tribulationes/peſtilētias/⁊ terremotus: vt ſic ſaltem tribulationibꝰ attriti conuertamur ad deū: q: vt diꝛ Gregorius. mala que nos hic premūt: ad deū nos ire compellūt. Et tūc dicetis cū pſalmiſta. pſ̄. xxxix. Iuſticiam tuam non abſcondi in corde meo. ſ. regratiando de tribulationibꝰ datis: que ꝑ iuſticiā deſignātur. q: mala que patimur: peccata noſtra meruerūt (inquit Greg. ſeu Hieronym̄.) Debemus ḡ dicere cū pſ̄ ibidē. Non abſcondi miām tuā et veritatē tuā: a concilio multo. et h̄ regratiādo de bñficijs proſperitatis: que per miām denotātur.

¶ Dico ſcđo ꝙ homo inſipiens abſcōdit ſuos actus criminales. Iſti ſunt hoīes et mulieres imprudentes: qui pctā ſua abſcondunt in cōfeſſione: nec volūt reuelare ea. Iſti ſunt ſimiles rachel: que furata fuit idola patris ſui et abſcōdit ea. Geñ. xxxj. Idola ſunt pctā q̄ furatur quilibet pctōr diabolo pr̄i ſuo: ⁊ abſcōdit illa ſub ſtramine aſini. i. ſenſualitatis: que īducit verecundiā. magna inſipientia eſt. ignis em̄ non abſcondiꝛ in ſtupa. Prouerb. vj. Nunq̄d poteſt homo abſcondere ignē in ſinu ſuo vt veſtimenta illius non ardeāt: aut ambulare ſuper prunas vt non comburanꝛ plante eius. q. d. non. ⁊ certe non quia vt ſcribiꝛ Eccl'i. xj. A modica ſcintilla augetur ignis. Sic peccata augenꝛ: ſi ſtatim per penitētiam non delētur: quia ſm Grego. Peccatū quod per penitentiā non diluitur: mox ſuo pondere ad aliud

trahit. Et ideo melius eſt pctā ſtatim per confeſſionem et penitentiā extinguere: q̄ dimittere vt augeantur. Citius em̄ extinguitur modica ſcintilla ignis q̄ magna. et ideo dixit ſapiens Prouer. xxviij. Qui abſcōdit ſcelera ſua: nō dirigetur. qui aūt cōfeſſus fuerit: ⁊ reliquerit ea: miām cōſequetur. Sed ſunt quidā mali xpiani: q̄ bene reuelant peccata ſua cōfeſſoribus inſipiētibus dicēdo. ſufficit mihi ꝙ confeſſor meus habet clauē potētie: nō curo de claue ſapiētie. Iſti credūt decipere deū: ⁊ decipiūt ſeipſos: qm̄ tāta et forte maior ſciētia requiritur in cōfeſſione ad diſcernēdū pctā: q̄ ad predicandū verbū dei. De iſtis cōfeſſoribus ignorātibus: et de illis q̄ confitētur eis tali intentione: verificaꝛ illud Mat. xv. et Luč. vj. Si cecus cecū ducat: ambo in foueam cadūt. et ideo poteſt dici cuilibet iſtoꝝ/nr̄m thema cū hoc quod ſubditur. Abſcondiſti hec a ſapiētibus et prudentibus.

¶ Dico tertio ꝙ homo inſipiens abſcōdit indebite bona fraterna. Bona em̄ tēporalia que dat deꝰ cuilibet ex charitate: ſunt indigentium: et debent eis impartiri: ⁊ q̄ elemoſynā loco et tempore non tribuit indigenti: abſcōdit rem proximi: et ideo dicitur Eccl'i. xxix. Perde pecuniam propter fratrem et amicum: et non abſcondas illā ſub lapide in ꝑditionē. Primo dicit. Perde pecuniam. perde (inquā) vt ſemen ad tempus perditum in futurum multiplicetur. Prouerb. xj. Semināti iuſticiā. i. rem iuſte acquiſitam/merces fidelis. Secūdo dicit. nō abſcōdas illam ſub lapide. i. ſub duro corde et auaro. et bene dicit ſub lapide. de lapide enim non extrahitur liquor vel humor: ſic nec de tali. Eccl'i. iij. Cor durū habebit male in nouiſſimo. quia in iudicio male recipiet. Tertio dicit in perditionem. ſicut enim ſarcina ſimul cum naue perditur: et nauem aliquando ſubmergit: ſic auaricia et bona male acq̄ſita perduntur in morte: et perdunt etiā poſſidentem. vnde dicit ſapiens. Perde pecuniam propter fratrem et amicum. ⁊ non abſcondas ſub lapide in perditionem. Et ſic patet triplex abſconſio. ſ. dei/diaboli/et hominis. fac finem. Explicit ſermo iſte. Deo gratias.

¶ In feſto ſancti Thome aq̄natis/doctoris angelici. Sermo. j.

Inuocaui et venit in me ſpiritus ſapiētie. Sap. vij. et in epl'a hodierna ſm feſtū hodiernum ⁊c. Sancti doctores theologi tēporibus iam lapſis conſiderātes ſniām ſalomonis dicentis Sap. vij. c. Unus introitus eſt oībus ad vitam: et ſimilis exitus. Et ꝙ eodem modo naſcūtur ⁊ moriūtur reges et potentes ſicut alij. Nemo em̄ ex regibꝰ aliud habuit natiuitatis initiū. Sapientie in eodē cap̄. ꝓpoſuerūt in cordibus ſuis ꝙ vna ſemel anteq̄ ſe darēt erroribus peccatoꝝ: quererēt ⁊ perquirerēt ſapientiā: et illā ſecum haberēt. de numero iſtoꝝ fuit ſalomon qui Eccl'i in ca. vlti. loquitur in hec verba. Cū adhuc eſſem iunior: priuſq̄ oberrarē q̄ſiui ſapiētiā palā in orōne mea. Si quid contigit: ſancti doctores queſierunt ſapientiā in mari: et nō inuenerunt. in terra: et non inuenerūt. in abyſſo: et nō inuenerunt. vnde flendo/et cū dolore: q: ſapientiā non poterant inuenire: faciunt queſtionē que ſcribitur Iob xxviij. Sapientia vbi inueniꝛ: et quis eſt locus intelligētie? Neſcit homo precium eius: nec inuenitur in terra ſuauiter viuētium. Abyſſus dicit. nō eſt in me. et mare loquiꝛ. nō eſt mecū. Iſti queſtioni reſpondet quidā maximꝰ doctor theologus glorioſus Iohānes euāgeliſta Apoc. in. c. v. ſic dicens. Uidi in dextera ſedentis ſupra thronū librū ſcriptū intus: et foris: ſignatum ſigillis ſeptē. Sed vere ego qui ſum conſocius veſter: flebā multū ſicut ⁊ vos: et propter eandem cauſam ſicut ⁊ vos: q: nemo fuit inuentꝰ in celo: nec in terra: nec ſubtus terrā qui poſſet aperire librū. Sācti doctores dicunt ꝙ iſte liber eſt ſapientie diuine. ſ. ſacre ſcripture: q̄ eſt ſcriptꝰ intus ꝓpter ſenſum ſpūalē. foris quantum ad ſenſum litteralē. Per ſeptem ſigilla intelligūtur ſeptem dona ſpūſſancti. Finaliter ſm hiſtoriā btī iohānis/liber fuit aptus. Et certe poſſum cōtēplari: ꝙ ſpūſſanctus: qui eſt doctor ⁊ magiſter ſacre theologie: aperuit iſtū librū ſapiētie diuine. ſ. ſacre ſcripture. Iſte eſt ille magiſter quem chriſtꝰ dixit diſcipulis ſuis vt doceret eos theologiā. Cū aūt venerit ille ſpūs veritatis: docebit vos oēm veritatem. Ioh. xvj. Iſte eſt ille magiſter: ꝑ quē loquūtur oēs

ſancti doctores theologie. Spūſctō inſpirati locuti ſunt ſancti dei hoīes. ij. Pet. j. Certe iſte aperit librū ſacre theologie/ ſapiētie diuine. ⁊ vocat oēs doctores: et loquit eis in hūc modū. Vos eſtis q̄ cū magno deſiderio querebatis ſapiētiā: veniatis ad me: qꝛ ego aperui librū et theſaurū ſacre ſapientie: in quo theſauro habeo ſeptē iocalia. ſeptē dona: quibus volo vos dotare: et iō petite mihi de iſtis iocalibꝰ: et ſine dubio dabo vobis. vñ dic̄ eis ſpūſſctūs illud qđ ſcribit Job. xvj. Petite ⁊ accipietis: vt gaudiū vrm ſit plenū. Sed videatis (dicit ſpūſſanctus) ꝙ nulli ſimul oīa dona darē: nec intēdo dare: niſi tātūmodo ꝓcioſiſſime anime ieſu xpi. vñ btūs Greg. dicit. xxix. li. moral. ꝙ nullus hoīm habuit oīa dona ſpūſſancti: niſi ſolꝰ ieſus xps. Nullꝰ ẜo hoīm operationes ſpūſſancti ſimul oēs habuit: niſi ſolus mediator dei ⁊ hoīm: cuius eſt idē ſpūs: q̄ de patre ante ſecula ꝓcedit. hec ille. His cōſideratis: poſſum loq̄ ego doctori glorioſo ſctō thome in hec verba. Doctor glorioſe/ vos eſtis vnus de magiſtris et doctoribꝰ theologie: ſpūſſctūs q̄ eſt doctor ⁊ magr̄ theologie ſuper oēs fecit multa dona: et multi ab eo petierunt et receperunt. Et ſi bñ cōſidero: aliqui receperunt

Alij donum ſapientie ſicut ſalomon.
Alij donum fortitudinis ſicut ſamſon.
Alij donum conſilij ſicut ſamuel.
Alij donum pietatis ſicut abraam.
Alij donum intellectus ſicut iohannes.
Alij donum ſcientie ſicut iacob.
Alij donum timoris ſicut iob.

Vos doctor glorioſe dicatis nobis: qđ donū petiuiſtis a ſpūſctō: vel qđ donū ab eo recepiſtis? Et certe doctor glīoſus iſti petitioni nobis rñdet ꝑ verba incepta: Inuocaui ⁊ venit in me ſpūs ſapiētie. Et certe venerādi dñi/ ſi bene cōſidero: iſta petitio quā fecit iſte doctor glorioſus ſpūiſancto: eſt multū conueniēs ⁊ neceſſaria: qm̄ petitio cōiter fit de re deſiderata: vl' de re per quā hō pōt obtinere deſideratū. Et ſi bene ꝯtēplor nihil eſt qđ tantū deſideret creatura rōnalis: ſicut cōſequi vltimū ſuum finē: qđ eſt vita eterna. qꝛ ẜm ꝙ dicit iſte doctor glorioſus. j. ij. q. j. art. vj. creatura rōnalis oēs actiones ſuas ordinat ī vltimū finē. Itē etiā qꝛ ad hunc finē. ſ. ad cōſequēdū vitā eternā/ facta eſt. iō magiſter ſen. lib. ij. diſt. j. Fecit deus rationalē creaturam que ſummum bonum intelligeret: et intelligendo amaret: et amando poſſideret: ⁊ poſſidēdo frueret. hec magiſter. Modo ego dico ꝙ donū ſapiētie eſt valde neceſſariū ad conſequendū iſtū vltimū finē. ſ. vitā eternā. Sctī doctores diffiniēdo ſapiētiā dicūt ſic. Sapiētia eſt diuinarū humanarūq̜ rerū cognitio. Ex iſta diffinitione pꝫ ꝙ iſta ſapientia eſt neceſſaria ad cōſequendū finē vltimū. ſ. vitā eternā. qꝛ hec eſt vita eterna vt cognoſcant te ſolū verum deū: et quē miſiſti ieſum xpm. Job. xvij. Amplius. ſi ſapientia eſt humanarū rerū cognitio. ergo ꝑ ſapiētiā conſequimur illa q̄ iuuāt nos ad vitā eternam. Expreſſe dicit magr̄ ſen. lib. j. diſt. j. et allegat Aug. ꝙ vſus ⁊ cognitio creaturarum iuuat nos ad cōſequēdū vltimū finē. ſ. vitā eternā. Ecce ergo quō donū ſapiētie eſt nobis valde neceſſariū: qꝛ ꝑ illud cōſequimur vltimū finē. ſ. vitā eternā. Et certe reperio ꝙ adhuc in rebus ciuilibꝰ eſt valde neceſſaria ſapientia: et ſpecialiter quantum ad duo.

Primo ad regendum et gubernandum.
Scđo ad prouidendū et defendendum.

¶ Dico primo ꝙ ſapiētia eſt neceſſaria ad regēdū et gubernādū. Et ſi bene cōſidero neceſſariū eſt ꝙ hō ſciat regere ſeipm̄. Et cā eſt. deꝰ eñ creauit vnū hoīem ſicut vnū regnū: in quo poſuit intellectū ſicut regē. memoriā ſicut reginā. volūtatē tanꝙ ciuitatē. Et iō ad hoc ꝙ hō regnū iſtud bñ regat: indiget ſapiētia. Legit in li. de vitis phorū ꝙ Socrates fuit interrogatꝰ quid erat hō ſine ſapientia. Ipe rñdit. ꝓuincia ſine rege. Pro tāto dicūt doctores: ꝙ ī regibus et principibꝰ debet eſſe ſapiētia. qꝛ nō ſolū habēt regere ſeipos: ſꝫ ſe et alios. vnde dicit phs. iij. Poli. c. vij. ꝙ ſapiētia eſt ꝓpria virtus ꝑncipis. Iō ſalomon volēs tractare de ſapiētia: ſtatim quaſi ī ꝑncipio lib. ꝓponit eis dicens. Ad vos ergo reges ſunt hi ſermones mei: vt diſcatꝭ ſapientiā: ⁊ ne excidatis. Sap. vj. Recitat ī policratico. ħ eſt Johāne ſareſberieñ. lib. iiij. ꝙ rex debet eſſe ſicut citharedus. qꝛ ſicut cithareda chordas oberrātes compellit: alias trahendo: alias remittēdo: et ſic ad dulcem armoniā reducit. ita princeps in populo chordas que ſunt in inſtrumēto. ſ. populum qui eſt in ciuitate errātes:

alios debet trahere per iuſticiam ⁊ rigoroſitatē: alios debet remittere per clemētiā et pietatē. Et tunc certe faciet dulcē armoniam. i. in populo erit dulcis cōcordia: qꝛ ẜm ꝙ dicit Aug. lib. x. de ciuita. dei et recitat verba ſcipionis: qđ eſt armonia ī cātu: eſt concordia in populo. Veruntñ princeps vel rex ī trahēdo vel remittēdo iſtas chordas: indiget magna ſapientia. Indiget ſapiētia ne nimis trahat chordas per iuſticiā et rigoroſitatem: ſic ꝙ faciat iuſticiam ſine mīa: qꝛ chorde frāgerētur. Indiget ſapientia ne chordas nimis remittat per clementiā et pietatem: ſic ꝙ faciat miſericordiā ſine iuſticia: qꝛ chorde nullū ſonum facerent. Attamē dicūt doctores: ꝙ lꝫ multas virtutes debeat habere ꝑnceps vel rex: tñ maxime debet habere virtutem mīe et pietatis: ẜm ꝙ multū bene tractat Seneca in lib. de clemētia ad neronē. iō ſcribitur Prouerb. xx. Mīa ⁊ veritas cuſtodiūt regem: et roboratur clemētia thronus eius. vnde Ouidiꝰ de ponto ſic dicit verſum quendam. Regia crede mihi: res eſt ſuccurrere lapſis. Ecce ergo ꝙ ſapientia eſt valde neceſſaria: et maxime regibus et principibus: et hoc ad regendū et gubernādum. Ideo dicitur eis Sap. vij. Si ergo delectamini ſedibus ⁊ ſceptris o reges populi: diligite ſapiētiam. Itē etiā ſapiētia eſt neceſſaria prelatis eccleſiaſticis: qui non ſolū habēt ſeipſos regere: ſed et ſuos ſubditos. vnde glo. ſuper illo verbo. ij. Paral. j. Da mihi dñe ſapientiam ⁊ intelligentiam ⁊c. dicit ſic. Nō aurum: nō diuitias: non terrenam gloriam ſalomon a deo petijt: ſed vt ſciat populum dei regere et iudicare. Si hoc elegit rector corporū: multo magis hoc eligere debent rectores animarum: vt ingreſſum ad fidem: et egreſſum ad ſpem populo dei demōſtrēt. hec gloſa.

¶ Dico ſecundo ꝙ ſapientia eſt valde neceſſaria ad prouidendum et defendendū. Scđm phm et Senecā/ ad ſapientē pertinet videre preſentia: et intelligere preterita: prouidere futura. Nā qui ſic nō prouident ducūtur ad interitum. vnde de talibus ſcribitur Baruch. iij. Qm̄ nō habuerunt ſapientiam: perierunt propter ſuam inſipientiam. Item ſapiētia eſt valde neceſſaria ad defendendū contra inimicos. Nā quātūcunq̜ homo ſit fortis: bñ armatus: et benē munitus: ſi ſapiētia careat: nihil valet. vnde qñ principes faciunt facta armoꝝ cū ſapiētia: bene eis aduenit. ſi ſine ſapientia: male. Unde ſeneca loquens de principibus romanis epl'a. xcij. ⁊ habetur in policraton lib. iiij. ita inq̄t. Romanos principes aut duces dū eoꝝ reſpublica viguit: nō memini extitiſſe illitteratos. Sed ex quo in principibus lāguit virtus litterarū: armate militie infirmata eſt manus: et ipſiꝰ principatus quaſi preciſa radix. hec ille. Et cā iſtoꝝ eſt: qꝛ nulla cōmunitas ſine ſapiētibus pōt regi. ideo ſcribitur Sap. vj. Multitudo ſapiētū ſanitas eſt orbis terrarū. In cuiꝰ ſignū narrat Iſido. etymol. lib. j. c. xxiiij. ꝙ demoſthenes orator ꝯ philippū regē tali fabula vſus ē. Cū philippꝰ rex athenīēſes obſideret: poſtulauit vt ſibi decē oratores darentur: et diſcederet ab obſidione. Et demoſthenes tali fabula rñdit. Lupi videntes ꝙ paſtores erāt vigilātes in cuſtodia ouiū: ſuaſerunt vt in amicitia cōuenirēt: ea tñ conditione ꝙ canes qui erāt cā iurgioꝝ: iure illis traderētur. q̄bus paſtores annuerūt: et perditis canibꝰ lupi ſeuierūt in oues: et totum gregē lacerauerūt. A ſimili dixit demoſthenes philippo: paſtores dederūt canes qui erāt cuſtodes ouiū: et perditis canibꝰ: perdiderūt oues. Sic et nos ſi daremus tibi ſapientes: perderemus ſapientiā: q̄ eſt cuſtodia ciuitatis: et ꝑdita ſapiētia ꝑderemꝰ ciuitatē. Ecce ergo quō donū ſapiētie eſt valde neceſſariū ad ꝓuidendū et defendēdū. De ciuitate iſta loquit (al's videt) ꝙ poſſit ītelligi illud qđ ſcribitur Eccl's. ix. Ciuitas parua ⁊ pauci ī ea viri. Venit ꝯ eā rex magnꝰ: ⁊ vallauit eā: extruxitq̜ munitiones ꝑ gyrū ⁊ ꝑfecta eſt obſidio. Inuētuſq̜ eſt ī ea vir paup ⁊ ſapiēs: et liberauit vrbē per ſapiētiā ſuā. Et certe etiā ſi bene volo cōtēplari: ſapiētia eſt neceſſaria in oībꝰ rebꝰ. Narrat cōmētator ſuper poetriā prudētij: ꝙ antiq̄ phi ⁊ amatores ſapiētie ſapientiā ſic depingebant. Erat eñ imago pulcherrima virginea: circulo coronata: in quo ſic ſcriptū erat. Sapiētia ē regulatiua plebiū. Habebat faciē ſerenā ⁊ pulchrā: in q̄ ſic ſcribebat. Sapiētia ē reformatiua caſuū. Habebat ī manu ſceptrū: ī quo ſcribebat. Sapiētia ē expugnatiua hoſtiū. Habebat pectꝰ igneū: in q̄ ſcribebat. Sapiētia ē ꝯſolatiua triſtiū.

Quid eſt hoc dictu: quid eſt ꝙ ſapientia
eſt imago pulcherrima: niſi ꝙ eſt ĩ ſe mũ-
da ⁊ ſine macula. Eſt candor lucis eterne
et ſpeculũ ſine macula. Sap̄. vij. Quid ꝑ
hoc ꝙ eſt imago virginea: niſi ꝙ ſapien-
tia in nullo eſt corrupta: ſed in oĩbus ſin
cera. Eſt em̄ vapor virtutis dei: et emana
tio quedã eſt claritatis oĩpotẽtis dei ſin-
cera. Sap̄. vij. Quid eſt ꝙ eſt circulo co-
ronata: niſi ꝙ ſapiẽtia eſt circulus: cuius
centrũ eſt vbiqꝫ: cuius idẽ eſt finis et pri
cipiũ. Attigit a fine vſqꝫ ad finẽ fortiter
Sap̄. viij. Quid ꝙ ibi ſcribebat. ſapiẽtia
eſt regulatiua plebiũ. niſi ꝙ ſapiẽtia oĩa
diſponit. oĩa ordinat. omnia regulat. oĩa
conſiliat. Ego ſapiẽtia habito in cõſilio.
Prouer. viij. Quid ꝙ in facie ſcribebatur
ſapiẽtia eſt reformatiua caſuũ. niſi ꝙ res
quaſi perditas reformat et reparat. Pre-
parauit orbem in ſapiẽtia ſua. Hiere. lj.
Quid ꝑ hoc ꝙ in ſceptro ſcribebat. ſapiẽ
tia eſt expugnatiua hoſtiũ. niſi ꝙ quãtũ-
cũqꝫ hoſtes ſint armati et muniti: per ſa-
pientiã homo ab eis ſe defendit. Melior
ẽ ſapiẽtia q̃ arma bellica. Eccl's. ix. Quid
per hoc ꝙ in pectore ſcribebat. ſapiẽtia ẽ
conſolatiua triſtiũ. niſi ꝙ ſapiẽtia ſemꝑ
triſtes conſolatur. Letatus ſum in oĩbus
qm̄ antecedebat me iſta ſapiẽtia. Sapiẽ.
vij. Ecce ergo quõ donũ ſapientie in om-
nibus rebus eſt neceſſariũ ſiue in rebus
mũdanis: ſiue in ſpũalibꝰ. Pulchrum er-
go iocale et donũ petijt doctor glorioſus
a ſpirituſancto. ſ. ſapientiã: ſciens ꝙ per
iſtud donũ debebat conſequi ſuũ vltimũ
finem: ſcilꝫ vitam eternam: quã ipſe ni-
mis deſiderabat. Modo videamꝰ ex quo
iſte glorioſus doctor petijt a ſpũſancto
donũ ſapiẽtie et obtinuit: videamus in-
quã quomodo in eo viguit. Si bene ſcri-
pturarũ ſeriẽ conſidero: nõ reperio purũ
hoĩem in quo tantũ viguerit donũ ſpũſ-
ſancti ſcilꝫ ſapiẽtie ſicut in ſalomone. Et
certe ego dico ꝙ iſte ſctũs doctor lumino
ſus Thomas eſt recte ſalomon: ĩmo etiã
plus q̃ ſalomõ. Ecce plus q̃ ſalomõ hic.
Mat. xij. Regulã habemus a nr̃o ſalua-
tore: ꝙ qñ aliqua pſona eſt equalis ĩ vna
ꝓprietate ⁊ maior in alia: non tm̄mõ po
teſt dici equalis illi: ſed et maior. vñ quia
iohãnes baptiſta ꝓphetauit de xp̄o ſicut
et alij ꝓphete: de eo dixit. hic eſt iohãnes
ꝓpheta. Sed q: ipm̄ digito demõſtrauit
et nõ alij ꝓphete: ideo de eo ſubiũxit. et
plus q̃ propheta. Matth. xj. ⁊ Luce. vij.
Modo certe ego dico ꝙ iſte glorioſus do
ctor ſctũs Thom̄. eſt equalis ſalomoni: ⁊
eſt plus q̃ ſalomon.

Eſt plus q̃ ſalomon in vita ⁊ ſanctitate.
Eſt equalis ſalomoni in ſciẽtia et ꝟitate.

¶ Primo nãqꝫ eſt plus q̃ ſalomon in vi-
ta et ſanctitate. Nã certe ſi eius vitam et
actus ꝯſidero: reperio ꝙ in vita et actibꝰ
ſuis eſt alter ſalomõ: ⁊ plus q̃ ſalomon.
¶ Primo nãqꝫ eſt equalis ſalomoni ĩ ge-
nealogia. Narra eius progeniem quomõ
eſt ex regibus et impatoribꝰ. et in hoc eſt
equalis ſalomoni. Sed plus q̃ ſalomon
eſt in theologia. Certe malus theologus
fuit ſalomon: ſaltem quantũ ad actũ. ma
le ſtuduit. iij. ſniarum in diſt. ix. de adora
tione latria. Nam ipſe fuit idolatra. Sed
iſte glorioſus ſemꝑ fecit adorationẽ la-
triam. et de iſta multa determinat in ter-
tio ſententiarum.

Etiã eſt equalis ſalomoni in inchoando.
Sed eſt plus q̃ ſalomõ in perſeuerãdo.

¶ Primo enim fuit ſalomon inchoando.
Legimus de ſalomone ꝙ habuit bonum
principiũ. Et certe iſte glorioſus doctor
habuit mirabile principiũ. Dicas incipiẽ
do de chartula/in qua erat ſalutatio ꝟgi
nis: vſqꝫ ad illã partẽ. quõ fuit in via ꝑ
fratres carnales captꝰ: et miſſus ad ma-
trẽ: et in cuſtodia turris poſitus vſqꝫ ad
aduẽtũ fratrũ: qui laniauerũt habitũ or-
dinis in corꝑe eiꝰ: ⁊ tamẽ cũ hoc nũq̃ vo
luit dimittere. Et ibi videbis quõ habuit
bonũ principiũ: vt merito poſſit dici de
eo illud qđ ſcribit. ij. Paral. xxiiij. Cũ ad
huc eſſet puer: cepit querere deum.
¶ Scđo plus eſt q̃ ſalomon in pſeueran
do. De ſalomone legit ꝙ nõ bene perſeue
rauit: q: corruptũ fuit cor eius per mulie-
res. Sed iſte glorioſus doctor nunq̃ per
mulieres fuit corruptꝰ: nec ruptꝰ. Narra
quõ frẽs carnales vidẽtes ꝙ nolebat di
mittere habitũ ordinis: intromiſerũt ad
eũ domicellã geſtu impudicã: ſed cũ titio
ne fuganit eã: et in orone obtinuit caſti-
tatẽ. Dic in iſta parte ad laudẽ dei: quo-
modo tres ſancti nr̃i ordinis ſemper fue-
runt ꝟgines mẽte et corpore. Itẽ ꝙ nũq̃
peccauerũt mortaliter. vñ frater Reginal
dus ĩ morte ſua tale ſibi fecit teſtimoniũ.
Ego ſancti iſtius ſepius confeſſionem au

diui: et ita purum ⁊c. vt merito de beato
Thoma poſſit dici. Beatꝰ vir qui inuentꝰ
eſt ſine macula ⁊c. Quis eſt hic: et lauda-
bimꝰ eũ. Fecit em̄ mirabilia in vita ſua.
Qui potuit trãſgredi: et nõ ẽ trãſgreſſus
et facere mala: ⁊ non fecit. Eccli. xxxj. ca.
Eſt etiã equalis ſalomoni incipiendo vt
ꝓbatũ eſt: ſed plus eſt q̃ ſalomon finiẽ-
do. Narra quõ extractus de cuſtodia tur
ris/fuit miſſus pariſius: et quõ mirabili
ter oſtendit fratri Alberto in teutonia.
Itẽ quõ fuit aſſignatus ad legendũ ſen-
tentias. Item quõ fuit magiſter. Item ꝙ
qñ aliquid habebat facere ſemꝑ orabat:
et in orone quõ eleuabatur a terra. Item
etiã quõ fuerũt ei multa reuelata: et ſpe-
cialiter de ſorore ſua: q̃ erat in purgato-
rio. Itẽ de fratre ſuo quõ erat inť marty
res. Itẽ quõ apparuit ei frater Romanꝰ
Et finaliter per dñm Gregoriũ papã vo-
catus ad conciliũ generale in foſſanoua
languẽs glorioſe finiuit dies ſuos. Et ta-
men ſalomon male finiuit dies ſuos: q:
ſm̄ opinionẽ multoꝝ doctoꝝ/dãnatꝰ eſt.
Bene ergo ptꝫ ꝙ iſte glorioſus doctor eſt
plus q̃ ſalomon in vita et ſanctitate.
¶ Sed dixi ſcđo ꝙ eſt equalis ſalomoni ĩ
ſcientia et veritate. Si bene ſcripturarũ
ſeriẽ conſidero: quattuor valde miranda
dicunť de ſciẽtia ſalomonis: que etiã poſ
ſunt dici de ſciẽtia ſancti doctoris. Pri-
mũ dicitur de ſalomone. iij. Regũ. iiij. ꝙ
ꝑcedebat ſapiẽtia ſalomonis ſapientiam
oĩm orientaliũ et egyptiorũ: et erat ſapiẽ
tior cunctis hoĩbus. et de ſeipſo Eccl's. j.
Preceſſi oẽs ſapiẽtia qui fuerũt ante me
in hierl'm. Certe per hierl'm que interpre
tratur viſio pacis: põt intelligi vniuerſi-
tas ſtudij pariſieñ. q̃ eſt pacifica: et ꝓ fi-
de/et ſancta eccl'ia defendendo armis ſa-
cre ſcripture. Certe licꝫ multi nobiles et
valẽtes doctores fuerĩt in ſtudio pariſiẽſi
tñ oĩbus compenſatis bene poteſt dicere
ſanctꝰ doctor ꝙ preceſſit ſapiẽtia oẽs qui
ante eũ fuerũt in hierl'm. i. in ſtudio pari
ſienſi. et etiã oẽs q̃ fuerunt poſt eũ. Scđo
đ: de ſalomone. iij. Regũ. x. ꝙ a finibꝰ ter
re veniebãt audire ſapientiã ſalomonis:
Et certe de toto mũdo veniebãt pariſius
ad audiendã ſapientiã ſancti doctorꝫ. qđ
ptꝫ qñ em̄ erat pariſiꝰ tantã gratiã deus
dederat in ore ſapiẽtie ſue: ꝙ oĩs hõ ve-
niebat ad ſcholas ſuas. Tertio legiť de
ſalomone q̃ vniuerſa terra deſiderabat
videre vultũ ſalomonis: vt audiret ſapiẽ
tiã eius. iij. Regũ. x. Et certe q̃diu ſanctꝰ
doctor vixit: multi valẽtes doctores deſi
derauerũt videre eũ. Et nũc papa/cardi-
nales/principes/reges/doctores/ꝑdica-
tores/minores/ſapiẽtes/iuriſte/aduoca-
ti. oẽs deſiderãt et volunt habere ſapien
tiã et doctrinã ſancti doctoris. Quarto le
giť de ſalomone. iij. Regũ. iiij. ꝙ locutus
eſt tria milia parabolas: ⁊ quinqꝫ milia
carmina. Et certe ſanctꝰ doctor fecit ſicut
ſalomon infinita carmina. Ipſe em̄ ſcri-
pſit ſuꝑ logicalia: ſuꝑ naturalia: ſuꝑ theo
logalia ⁊c. Potes dicere de ſcriptis ſuis
q̃ ſunt tam multa. Bene g̊ ſanctus doctor
eſt ſimilis ſalomoni in ſcientia et ꝟitate.
Et certe reperio ꝙ ſapientia ſancti docto
ris eſt ſimilis ſapientie ſalomonis ĩ duo-
bus principaliter.

Primo in firmitate et veritate.
Scđo in pulchritudine ⁊ claritate.

¶ Primo nãqꝫ doctoris doctrina fuit fir
ma et vera. nã multi conati ſunt deſtrue-
re et improbare eã: ſed nõ potuerunt: vñ
poteſt ſibi dici illud Iohã. xvij. Sermo
tuus veritas eſt.
¶ Scđo doctrina ſancti doctoris eſt pul-
chra et clara et reſplẽdẽs ſicut ſol in meri
die. Certe iſte ꝓprie põt dici doctor lumi
noſus. Iſte nãqꝫ doctor eſt corpꝰ lumino-
ſuꝫ: nõ ſtella: nec luna: ſed ſol: q: ſicut ſol
illuminat lunã et ſtellas: ita iſte gl'ioſus
doctor illuminat lunã. ſ. ſanctã eccl'iam:
et ſtellas. i. oẽs doctores. Et ꝙ illuminet
eccl'iam ptꝫ. Narra quõ apparuit fratri al
berto cũ beato Auguſtino. vñ de clarita-
te doctrine ſue põt dici illud qđ ſcribitur
Eſa. xviij. Sicut meridiana lux clara eſt.
Habet etiã aliud inſigne doctrina ſancti
Thome: ꝙ per xp̄m eſt approbata. Narra
quomodo crucifixus dixit ei. Bene ſcripſi
ſti de me thoma. Si predicta ſunt cõſide
rata: bene ptꝫ declaratũ ꝙ ſanctꝰ doctor
eſt equalis ſalomoni in ſciẽtia et ꝟitate.
Bene g̊ potuit dicere cũ eo ꝟba incepta.
Inuocaui et venit ĩ me ſpũs ſapiẽtie. vñ
ꝓ ꝯcordantia poſſumꝰ dicere de iſto ſan
cto doctore: ꝙ in medio eccl'ie aperuit
os ſuum: et impleuit eũ dominus ſpiri-
tu ſapientie et intellectus: et ſtola glorie
induit eum. Eccli. xv. Ad quã nos perdu
cat ⁊c. Amen. Deo gratias.

¶ In feſto glorioſiſſimi doctoris ſancti Thome de aquino. Sermo. ij.

Quinquaginta annos nondum habes: et abraã vidiſti. Joh. viij. c. ⁊ in euãgelio ⁊c. Pro declaratiõe p̄ntis textꝰ lr̃ali: vt ad nr̃m ꝓpoſitũ applicet̃: tria ſm̃ lr̃aꝫ ⁊ ſp̃m in hiſtoria ſctĩ thome cõtẽta ſũt notãda.

¶ Primũ notandũ eſt ꝙ vnus deꝰ et pater oĩm ꝑ creationẽ/cõſeruationẽ/ et gubernationẽ/ intelligit̃ in p̄nti ꝑ abraã. pꝫ qꝛ abraã interp̄tat̃ pater multitudinis ⁊ deꝰ modis ſupradictis eſt pater: nõ ſolũ vniꝰ multitudinis: ſed oĩm multitudinũ. ſ. angeloꝝ ⁊ hoĩm. Nunqd nõ ipe ẽ pr̃ tuꝰ q̃ poſſedit te: ⁊ fec̃ te: ⁊ creauit te. Deu. xxxij. ¶ Scõꝫ iuxta hiſtoriã notãdũ eſt ꝙ glioſus doctor ſanctꝰ Thom̃. in p̄nti vita ꝑ ſcientiã acq̃ſitã/infuſam ⁊ reuelataꝫ ſtuduit ſciuit ⁊ multa vidit de abraã. i. de deo. ⁊ ꝑ phiam: ⁊ ꝑ theologiã: ⁊ ꝑ bonã vitam. intantũ ꝙ deꝰ in ſctõ thoma nõ ſolum dictꝰ eſt abrã: qd̃ interp̄tat̃ pr̃ excelſus: ſed mutatũ eſt ſibi nomẽ ĩ abraã: qd̃ ĩterp̄tat̃ pr̃ multaꝝ gẽtiuꝫ. qꝛ multitudinẽ veritatũ ⁊ ꝯcluſionũ theologarũ ſciuit de deo. Gen̄. xvij. ¶ Tertiũ ſꝫ hiſtoriã notãdũ eſt ꝙ. ſ. tho. mortuꝰ ẽ: ⁊ de hoc mũdo migrauit etat̃ ſue ãno q̃nq̃geſimo nõ ꝑfecto. Nã dicit hiſtoria ꝙ felix trãſitꝰ eiꝰ etat̃ ſue ãno q̃nq̃geſimo ĩchoãte. Ex iſtis tribꝰ ſimĺ ſeq̃t̃ ꝙ ꝑ mltitudine ⁊ ꝓfũdita te ſue ſciẽ. ꝑ ſubtilitate ſue alte intelligentie. ꝑ numeroſitate libroꝝ tractatuũ catholice ⁊ veridice ſñie ⁊ ſciẽ/ queꝫ aĩa deuota põt ſibi dicere pre admiratiõe thẽa ꝓpoſitũ. Quinq̃ginta annos nondũ hẽs et abraã vidiſti. i. tantas ⁊ tã multiplicatas ſñias et ꝟitates theologas ad ſalutẽ oĩm neceſſarias in tã modico tempore de abraã. i. de deo vidiſti: ſtuduiſti: ⁊ ſciuiſti. Et h̄ ꝑ thẽat̃ declaratiõe ſufficiãt. Pro ꝓſecutione eiꝰ eſt ſciẽdũ ꝙ de abraã. i. de deo triplex viſio ponit̃ a doctoribꝰ theologis. i. triplex genꝰ viſiõis ſpãlr̃ tãgit̃ a hierony. ĩ prologo ſup̄ apocalipſim.

Prima viſio eſt in tota creatura. ⁊ iſta vocatur a doctoribꝰ viſio abſtractiua.

Scõa viſio eſt in ſacra ſcriptura. et vocatur viſio enigmatica et intellectiua.

Tertia viſio eſt in ſua ꝓpria natura, ⁊ iſta vocatur viſio intuitiua.

Quãlibet iſtarũ viſionũ in tam modico tp̄e: qꝛ infra. xlix. annos cõpletos habuit ſctũs thomas de abraã. i. de deo.

Prima pars.

¶ Dico primo ꝙ prima viſio: q̃ ponit̃ a doctoribus de abraã. i. de deo: eſt in tota creatura: et vocat̃ abſtractiua. iſta viſio eſt rei ĩ ſuo rep̄ſentatiuo. Notandũ ꝙ deꝰ videt̃ in q̃libet re creata vel ꝑ veſtigiũ: vel per operationẽ vt in angelis et hoĩbus. Cũ igit̃ deus in qualibꝫ creatura rep̄ſentet̃: vel per veſtigiũ ſicut ĩ rebus inaĩatis irrationalibus. vel ꝑ imaginẽ vt in aĩalibꝰ rationabilibꝰ vt in hoĩbus vel angelis ſm̃ ꝙ ponit mr̃ lib. j. di. iij. ſequit̃ ꝙ deꝰ videt̃: vel videri põt in qualibet creatura abſtractiue. Iſta viſio eſt ſicut videt̃ res in imagine ſua. ſicut videt̃ deꝰ in hoĩe de q̃ dixit Gen̄. in. c. j. Faciamꝰ hoĩeꝫ ad imaginẽ ⁊c. Eſt ſicut viſio q̃ videt̃ cã in ſuo effectu: qꝛ ex voluntate effectꝰ/ cognoſcit̃ volũtas cauſe. Eſt ſicut viſio qua videt̃ ꝑ opus. qꝛ per excellentiã operis cognoſcit̃ excellẽtia artificis. Iſto modo videt̃ deꝰ: q̃ eſt de natura ſua inuiſibilis: in q̃libet creatura: ⁊ ĩ toto mũdo: qꝛ inuiſibilia dei ꝑ ea q̃ facta ſunt intellecta ꝯſpiciunt̃. ad Rom̃. j. Uidemꝰ ex ſciã perſpectiua ꝙ ad h̄ ꝙ ſit cõpleta viſio requirũtur tria.

Primũ potẽtia integra.

Scõm obiectum proportionatũ.

Tetiũ medium illumninatũ.

Secũdũ eñi dionyſiũ in de celeſti hierarchia/ in viſione dei: q̃ eſt ꝑ creaturas: potentia integra eſt rõ naturalis. deꝰ eſt ſibi obiectũ ꝓportionatũ et ꝑ naturã: qꝛ cognitio exiſtẽdi deũ oĩbꝰ naturalr̃ eſt ĩſerta ſm̃ damaſcenũ. Mediũ illuminatum ſunt creature. ita ꝙ quelibet creatura eſt quoddã lumẽ in ꝑfectione a deo cõicata: ꝑ qd̃ videt̃ deꝰ abſtractiue. vñ ad ꝓpoſitũ Hugo ĩ glo. vbi. s. dicit ſic. Lapis iſte: vel h̄ lignũ mihi lumen eſt. ⁊ ſi q̃ris quõ: me rõ mouet vt tibi rñdeã. Hũc lapidem vel h̄ lignũ ꝯſiderãs mĺta mihi occurrũt q̃ aĩe mediũ illuminãt. Cũ q̃dẽ aĩaduerto ſubſiſtere domũ ⁊ pulchrũ ſm̃ ꝓpriã analogiã gñe et ſpecie: ac ceteris rebꝰ ac ſpeciebus ſegregari: nũero ſuo ꝯtineri ordinẽ ſuũ: ⁊ non excedere: locũ ſuũ: iuxta ſui põderis q̃litatẽ tenere. h̄ et hoꝝ ſilĩa deũ in hoc lapide trino lumĩa mihi ſiũt. hec me illuminãt. ſilr̃ et de oĩ creatura a ſummo vſqꝫ deorſum ad laudẽ creator̃ cũcta referẽtibꝰ: ⁊ deũ ſuũ ſtudioſe q̃rẽtibꝰ lux ĩtroductiua eſt. h̄ ille. Sic pꝫ ꝙ in ꝟtutibus ꝑfectiõibꝰ/ ordinibꝰ/ diſtictionibꝰ/ generibꝰ et ſpẽbꝰ creaturaꝝ diſtictis vr̃ deꝰ. h̄ dicit tex. Sap̄. xiij. A magnitudine ſpẽi et creature cog̃ſcibilr̃ põt hoꝝ creator videri. Ad ꝓpoſitũ iſtã viſionẽ dei in creaturis. ſ. Tho. habuit. cũ enim triplex ſit creatura ſm̃ magr̃m. ſ. pure corꝑalis: pure ſpiritualis: et mixta. in q̃libꝫ iſtarũ ſpẽm/ virtutes/ ꝓprietates/ ⁊ ꝑfectiões cognoſcẽdo: ⁊ ĩueſtigãdo deũ vidit. Tractauit multa de rebꝰ naturalibus vt in logica: et in phia naturali. Multa de rebꝰ ſpũalibus vñ fecit vnũ tractatũ ſpãlem: et q̃ones de ſpũalibꝰ creaturis: et ſpãliſſimũ tractatũ de ãgelis ⁊ de ſubſtãtijs ſepat̃ ĩ mari/ ꝟſꝰ neapolim nauigãdo: et incepit illũ in die ſancti Michaelis.: ⁊ incipit tractatꝰ. Qꝛ ſacris angeloꝝ ſolẽnijs ĩtereſſe nõ poſſumus ⁊c. Tractauit multa de hoĩe: que eſt creatura mixta. ſ. corꝑalis ⁊ ſpiritualis. Prĩo de corꝑe hoĩs ad ſumẽdũ g̃nationẽ in p̄ma ꝑte ſumme tractatu. ij. Itẽ de aĩa hoĩs quõ creat̃. Itẽ etiam de ꝟtutibꝰ aĩe ſpũalibꝰ cardinalibꝰ moralibꝰ ĩ li. ethic̃. ciuilibꝰ ⁊ politicis ĩ lib. rheto. Itẽ de ꝟtutibꝰ aĩe ſpũalibꝰ/ cardinalibus/ et intellectualibꝰ/ ⁊ vitijs oppoſit̃. in. j. ij. ⁊. ij. ij. Et ſic in q̃libet creatura. ſ. corꝑali/ ſpũali/ et mixta ex corꝑali ⁊ ſpũali. ex ꝯtẽplatiõe eoꝝ vidit deũ in q̃libꝫ creatura. Et ex iſta viſione imaginaria vĺ ĩ imaginatiõe põt cũ Eſa. dicere q̃ deũ vidit ĩ imagine di. in c. vj. Uidi dñꝫ ſedẽtẽ ſup̄ ſoliũ excelſũ ⁊c. vſqꝫ: Pleni ſũt ce. et ter. i. creature tã celeſtes q̃ terreſtes glĩa tua.

Scõa pars.

¶ Dico ſecũdo ꝙ ſecunda viſio: q̃ ponit̃ a doctoribꝰ de abraã. i. de deo ĩ ſacra ſcriptura: ẽ viſio enigmatica ⁊ intellectiua: imo ⁊ ſpeculatiua: qꝛ viſio iſta hr̃ de deo ĩ p̄nti ꝑ ſpeculũ fidei et ſacre ſcripture. vñ ſacra ſcriptura ẽ cãdor lucis eterne: ⁊ ſpeculum ſine macula dei maieſtat̃: ⁊ imago bonitat̃ illiꝰ. ſ. fidei. Et qꝛ in p̄nti deꝰ ꝑ ſpeculũ fidei/ et ſacre ſcripture videt̃. Sꝫ ĩ futuro videbit̃ clare ſine medio ⁊ ſine ſpeculo: iõ dixit apl̃s. j. Coꝝ. xiij. Uidemꝰ nũc ꝑ ſpeculũ ĩ enigmate: tũc aũt facie ad faciẽ. ſ. ĩ futuro. Qd̃ videt̃ in ſpeculo qd̃ ẽ ſine macula: ꝟe videt̃ ⁊ credit̃. Sic viſio q̃ hr̃ de deo ꝑ fidẽ et ꝑ ſctãꝫ ſcripturã mag̃ vera ẽ et mag̃ certa: q̃ p̄ma viſio q̃ habet̃ ꝑ creaturas: q̃ viſio habet̃ ꝑ naturalẽ rõnẽ. vñ Aug. ſup̄ gen̄. Amãtior eſt ſacre ſcripture autoritas: q̃ totiꝰ hũani ꝑſpitas. ⁊ Richard. ĩ. j. de trinitate. Nihil certiꝰ q̃ qd̃ fide cõprehẽdimꝰ. Et not. ꝙ iſta viſio de abraã. i. de deo quã habuit ſctũs Tho. et hr̃ ꝑ ſacrã ſcripturã: nõ ſolũ dr̃ ſpeculatiua a ſpeculo: ſꝫ ĩtellectiua ab ĩtellectu/ ab intꝰ legẽdo. Nã ĩtelligere idẽ eſt qd̃ intꝰ legere. In ſpeculo eñi vident̃ rerũ imagines exteriores: ſꝫ nõ ĩteriores. De deo ꝑ ſacrã ſcripturã hr̃ duplex viſio. Prima ꝑ ſenſum lr̃alẽ. ⁊ iſto mõ videt̃ deꝰ ĩ ſpeculo: et q̃ad exteriora: ⁊ ad ea q̃ ſunt in creatur̃: rep̄ntat̃. Scõa viſio eſt ꝑ ſenſum ſpũalẽ. et iſto mõ videt̃ deꝰ quoad ĩteriores ꝑfectiões ſuas: et ſic videt̃ intꝰ ĩ viſiõe ĩtellectiua: qꝛ intꝰ legit̃ et videt̃ in ſenſu ſpirituali ⁊ interiori. Et vtroqꝫ iſtoꝝ modorum vidit abraã ſctũs Tho. ⁊ dic̃ cũ iohe Apoc̃. v. Uidi ĩ dextera ſedẽtis ſupra thronũ librũ ſcriptũ intꝰ ⁊ foris. Utraqꝫ iſtaꝝ viſionũ de abraã eſt neceſſaria ſtudẽtibꝰ ⁊ doctoribꝰ ſacre ſcripture. Qui hñt p̄mã viſionẽ et nõ ſcõam ſunt ſilẽs xp̄i diſciplĩs: q̃bꝰ an̄ reſurrectionẽ dixit. Adhuc ⁊ vos ſine intellectu eſtis Mat. xv. Et poſt reſurrectionẽ aperuit illis ſenſum vt ĩtelligerẽt ſcripturas. Luce xxiiij. Sũt tales ſilẽs pueris: q̃ videt pulchros libros ⁊ deauratos et delectant̃ in pulchritudine lr̃arũ: ſenſũ tñ interiorẽ et ĩtellectualẽ: quẽ ille lr̃e ſig̃nt: ignorant: et de eo nõ curãt. Tales pueri ſunt iudei: q̃ ſolũ curãt de ſacre ſcripture lr̃a: nõ de ſpũ ꝯ quos dicit apl̃us. ij. Coꝝ. iij. Lr̃a occidit: ſpũs aũt viuificat. Iſtã intellectionẽ de abraã. i. de deo ĩ ſacra ſcriptura/ et viſionẽ vult deꝰ haberi a ſtudẽtibꝰ audiẽtibus ⁊ doctoribꝰ ſacre ſcripture. vñ in pſa. xiij. Dñs de celo ꝓſpe. ſup̄ fili. ho. vt videat ſi ẽ intelligẽs aut req̃rẽs/ ⁊ vidẽs deũ. ¶ Sed nouerit̃ ꝙ ſtudẽtes audiẽtes: et etiã doctores ſacre ſcripture/ ꝑ q̊s videt̃ abraã. i. deꝰ mõ iſtis tp̄ibꝰ ſe hñt in triplici differẽtia. Quidã ſunt q̃ nõ curãt de ſtudio: nec de libro: nec volũt videre librum nec etiã apire: vt multi clerici ⁊ religioſi: q̃ ex debito et ordine ⁊ ꝓfeſſione tenent̃. et qñ de hoc rep̄hendunt̃: q̃re non ſtudẽt quare nõ legũt vĺ videãt deum abraam. Reſpõdent et dicunt cum iudeis Sapiẽtie. ij. Grauis eſt nobis ad videndum.

Alij ſunt qui volunt et curãt videre deum per ſtudiũ/et per lectionẽ: et vident deũ ⁊ intelligũt in vtroqꝫ ſcripture ſenſu: ſed vi ſo illo: per malã vitã ſpernunt. Iſti ſunt ſi miles herodi: de quo legiť Luc. xxiij. ꝙ vi ſo ieſu gauiſus eſt valde. erat eñ ex multo tẽpore cupiens videre illũ. Sed ſequitur ꝙ poſtea ſpreuit illũ. Sic faciũt iſti. videt deũ ꝑ ſcientiã: ſed ſpernũt eũ ꝑ malã vitã. quibꝰ finaliter accidit: ſicut ſibylle ⁊c. Iſti habẽt de deo ſcientiã: ſed nõ ſufficit: quia nõ habẽt ſapientiã. i. ſapidam ſcientiam; eo qꝛ deficit eis bona vita. Iſti bene deuꝫ vidẽt: ſed illud pſ. xxxiij. nõ vidẽt. Guſta te ⁊ videte qm̃ ſuauis ẽ dñs. Alij ſunt q̃ de um vident: et vidẽdo ipſum per bonã vi tam amãt et diligũt: quibus xp̃s dicit cũ diſcipulis ſuis Luc. x. c. Beati oculi q̃ vi dent que vos videtis. De numero iſtorum fuit ſanctus Thomas: qui cũ ſana doctri na habuit ſcientiã et vitã. Impleť in eo il lud quod ſcribitur Prouer. xxxj. Guſtauit et vidit quia bona eſt negociatio eius. Gu ſtauit primo deum per bonam vitã. ſecun do vidit deũ: ⁊ ꝙ bona eſt negociatio eiꝰ. ideo nõ extinguetur in nocte lucerna eiꝰ. tenuit preceptum pſ. in quo dicit. Guſta te ⁊ videte qm̃ ſuauis eſt dñs. Nota duo. Primo ꝙ dicit guſtate, per bonã vitã: qꝛ in preſenti deus et eius dulcedo habeť in guſtu. in futuro habebitur ꝑfectiſſime de lectatione et cibo. Scd̃o ꝙ premittit gu ſtum bone vite viſioni ſciẽtie et doctrine. qꝛ ſm Bernar. ſermone. ij. in pluribus vi ta abſqꝫ doctrina cõplacuit: iſta abſqꝫ il la in nemine. Et qꝛ beatus thomas ꝑ bo nã vitã et ſanã doctrinam abraam. i. xp̃m vel deũ guſtauit; et vidit qꝛ bona eſt nego ciatio eius: ideo cõcludit iſte tex. de eo: ꝙ nõ extinguetur in nocte lucerna eius. Do ctrina eius erat lucerna ardens ⁊ lucens. nox obſcura eſt error in fide: vel in mori bus bonis: per que doctrina ſancti Tho me non extinguetur. iõ inextinguibile eſt lumen illiꝰ. vt habetur in epiſtola hodier na. Et hoc duplici probatur teſtimonio. primo ex crucifixi. ſcd̃o eccl'ie romane. Dic primum de xp̃o crucifixo. ſcd̃m de vrbano quinto. Unde tã xp̃s q̃ romanus põtifex propter ſuã doctrinã veram ſanã atqꝫ ca tholicã/eã approbando de ſancto thoma dicit illud qd̃ ſcribiť Act. xvj. Cõſtituã te teſtẽ eoꝝ/que vidiſti. Propter tantas ve ritates multiplicatas/ꝯcluſiones ſanas/ veras atqꝫ catholicas: quas in tã modico tp̃e/in preſenti vita ſctũs thomas ſciuit ⁊ ſtuduit et legit de abraã. i. de deo: bene di cit ſibi admiratiue aĩa deuota thema in ceptũ. Quinquaginta annos ⁊c.

Tertia pars.

¶ Dixi tertio ꝙ tertia vi ſio: que ponitur a doctoribus de abraã. i. de deo: eſt in ſua ꝓpria natura. Et iſta vo cať viſio intuitiua et facialis: ⁊ eſt qñ res videť clare in ſeipſa. Iſtã viſionẽ habent angeli de deo in paradiſo: de quibus dici tur Mat. xviij. Angeli eorũ ſemper vidẽt faciẽ patris mei ⁊c. Iſtã viſionem habent oẽs ſancti ⁊ btĩ. et de iſta dr̃. ſ. Ioh. iij. c. Uidebimus eũ ſicuti eſt. Et nota ꝙ viſio: que habeť in preſenti per fidẽ/ꝓpter cer titudinẽ dicitur viſio: qꝛ viſus dat certitu dinẽ: ſed ꝓpter fidẽ: qꝛ auditur: qꝛ fides ex auditu. ad Rom̃. x. ideo dr̃ in pſ. xlvij. Sicut audiuimus per fidẽ. ſ. hic in p̃ſen ti: ſic vidimus in ciuitate dñi virtutũ. Et nota ꝙ hic deus in preſenti auditur: ſꝫ in futuro videtur. hic inuenitur: et in futuro etiã inuenieť: ſed differẽter. nã primo au ditur hic in clericis: ſed inueniť in laicis. pſ. cxxxj. Audiuimus eũ in effrata: inueni mus eũ in cãpis ſilue. Scd̃o videbitur in futuro a ſctis ⁊ a beatis: ⁊ inuenietur ab eiſdẽ: ſꝫ aliter q̃ in p̃ſenti. nã in p̃ſenti in uẽtus ꝑ gratiã: perdiť per pctm̃. In futu ro inuenieť ꝑ gratiã et gloriã: ⁊ ꝑdi nũq̃ poterit. Ad ꝓpoſitũ ſanctus thomas hic in preſenti audiuit abraã ꝑ fidẽ: ⁊ inuenit per gratiã. in futuro videbit eũ per viſio nẽ clarã: ⁊ tenet eũ per ſecuritatẽ. dicit cũ ſponſa Can̄. iij. Inueni quẽ dilexit anima mea. tenui eũ nec dimittã. De viſione cla ra quã vidit ſctũs thomas ĩ paradiſo: no ueritis ꝙ fuit reuelatũ fratri Alberto de brixia/q̃lis ⁊ quãta erat: ⁊ in quo gradu: habeť eñ in hiſtoria ꝙ deſiderabat ſcire q̃lis erat gl'ia ſctĩ thome ĩ paradiſo. q̃dã die dũ corã altari btẽ virginis deuotꝰ ora ret ⁊c. dic ſertũ geſtãs ⁊c. Ecce ergo quõ ⁊ qualiter ſctũs thomas habet tres viſiões de deo. primam in tota creatura: q̃ voca tur abſtractiua. ſecũdã in ſacra ſcriptura: tertiã in ſua ꝓpria natura: que vocať in tuitiua et in gloria. ꝓpter quas viſiones dicitur ſibi admiratiue ꝑ animã deuotã.

Quinquaginta annos nondũ habes ⁊c.

¶ Secundo eſt conſiderãdũ que cauſa po teſt reddi vel inueniri ꝙ in tã modico tẽ pore ipſe ſanctus Thomas tanta viderit de abraam; ideſt de deo.

¶ Quantũ ad primũ ſciendũ ꝙ iſta admi ratio ſancti thome: de qua loquiť thema figurať in regina ſaba: de qua. iij. Reg. x. ⁊. ij. Paral'. ix. ꝙ regĩa ſaba audita ſapiẽ tia ſalomonis: venit a finibus terre ĩ no mine dñi tẽtare eum in enigmatibꝰ. et ſe quitur ꝙ videns oẽm ſapientiã ſalomo nis: pre ſtupore vltra in ea nõ erat ſpũs. et dixit ſalomoni. Uerꝰ eſt ſermo quẽ au diui in terra mea ſuꝑ ſermonibus tuis/⁊ ſuper ſapiẽtia tua: ⁊ non credebã narrãti bus mihi: donec ipſa veni et vidi oculis meis: et probaui ꝙ media pars mihi nũ ciata nõ fuerit. Ad ꝓpoſituꝫ regina ſaba eſt aĩa deuota: et quilibet deuotus ſtu dens in ſcientia ſancti thome. Salomon eſt ſanctꝰ thomas: imo plus q̃ ſalomon. nã ſctũs thomas eſt equalis ſalomoni in ſciẽtia: ⁊ plus in vita. ecce ergo plus q̃ ſa lomon hic. Mat. xij. De ſalomone ſcribiť ꝙ corruptum fuit cor eius ꝑ mulieres. de ſctõ thoma oppoſitũ. Dic de puella ad eã introducta in carcere. De ſalomone legiť iij. Reg. iiij. ꝙ locutꝰ eſt tria milia para bolas: et quĩqꝫ milia carmina. Et de ſan cto thoma legiť ꝙ multo plura fecit. Ip̃e eñ in ſua doctrina et ſcriptis poſuit per ordinẽ materias: q̃bus poſitis formauit cõcluſiones/queſtiones/titulos: ⁊ tracta tus diuiſit: et titulos in articulos et ſub articulos ⁊ paragraphos: inueniť ꝙ iſta in dictis et ſcriptis ſancti thome ſumant plꝰ q̃ tria milia: ⁊ q̃ttuor aut quĩqꝫ milia carmĩa ⁊ parabolas. Regina ĝ ſaba. ideſt aĩa deuoti ſtudẽtis vidẽs iſta admirať: ⁊ quõ in tam breui tẽpore potuerit ponere ſtudere et dictare. ⁊ ꝓfunde in ſciẽtia ſctĩ thome ſtudẽs/dicit nõ hñs vltra ꝑ admi ratiõe ſpm̃: verꝰ eſt ſermo quẽ audiui ⁊c.

¶ Quantũ ad ſcd̃m ſciendũ ꝙ tria ſunt q̃ valde mirabiliter ad ſcientiã diſponũt in breui tp̃e: que in ſctõ thoma fuerunt per fectiſſime: ⁊ ideo non mirum ſi tanta de abraã. ideſt de deo in tã breui tẽpore ſtu duit ⁊ vidit.

Primo manſuetudo et humilitas.
Scd̃o mundicia ⁊ puritas.
Tertio nobilitas et generoſitas.

¶ Primo manſuetudo ⁊ humilitas facit multũ ſcire in breui tp̃e. Mens humilis eſt vna de clauibus ſapiẽtie ſm Hugonẽ in didaſcolis lib. iij. vbi ſic ait. Pricipiũ diſcẽdi humilitas. ſequiť. Ab hoĩbꝰ ergo libenter diſce: qd̃ tu neſcis: qꝛ humilitas corꝑis tibi facere põt: quod natura cuiqꝫ ꝓprium fecit. Sapiẽtior oĩbus eris: ſi ab oĩbus diſcere volueris. Nã qui ab oĩbus accipiũt: oĩbꝰ ditiores fiunt. Iſtã humi litatẽ non habẽt multi: qꝛ vix meruerunt eſſe diſcipuli: et tamẽ ſtatim volunt fieri magiſtri. Quibꝰ duo mala contingũt ſm Frãciſcũ petrarchã. Primũ ꝙ diſcere pu deat. ſcd̃m ꝙ maior eoꝝ ignorantia fiat. Iſtã hũilitatẽ habuit. b. Aug. q̃ de ſeip̃o dicit. Ego ſenex et tot annoꝝ epiſcopus a puero nondũ anniculo paratꝰ ſum edoce ri. Pro tãto dixit ſapiẽs Prouer. xj. Ubi eſt humilitas: ibi et ſapiẽtia. Ad ꝓpoſitũ ſanctꝰ thomas habuit iſtã humilitatẽ et deſideriũ addiſcendi: qd̃ oſtendit in char tula: vbi ſcriptũ erat: Aue maria. Didicit primitiua in monaſterio mõtis caſini. di dicit artes ĩ neapoli. didicit philoſophiã et theologiã cũ magiſtro alberto in colo nia. didicit lectionẽ a ſtudente quã ſibi re petebat: et tñ ipſe melius ſciebat. didicit pariſius ⁊ legit ꝑ multos annos. ſciuit il lud Ptolomei in ꝓuerbijs: ꝙ inter ſapiẽ tes ille ſapiẽtior: qui humilior. ideo qꝛ tã tum humilis fuit: iõ tanta ⁊ tam ꝓfunda in tã breui tẽpore de abraam vidit.

¶ Scd̃o diſponit hoĩeꝫ ad ſciẽdũ in breui tẽpore mũdicia et puritas. Sicut eñ lu men ſolis et ſtellarum per obſcuras nube culas impediť: ne in iſta inferiora deſcen dat ea illuminando. Nã dicit Boetiꝰ. ſ. de conſolatione Metro. vlti. Nubibꝰ atris condita nullũ fundere poſſunt ſidera lu men. Sic lumẽ veritatꝫ/et ſciẽtie impedi tur: ne veniat in aĩam ꝓpter obſcuritatẽ malicie et peccati. ⁊ iõ Auguſti. viij. de ci uitate dei cap. iij. diť. ꝙ ſtoicus ſocrates nõ putabat ꝙ cauſe prime et ĩtelligentie ſuꝑiores cõprehẽdi poſſent: niſi a mente mũdata. vñ dixit ꝙ vita purgãda eſt bo nis moribꝰ anteq̃ in naturã incorporei ⁊ incõmutabilis luminis vbi cauſe oĩm fa ctarum naturarũ ſtabiliter viuũt: intelli gẽtie puritate animꝰ conſpiciat. Et beda ꝙ iohãni euãgeliſte ꝓpter mũdiciã ⁊ pu ritatẽ; qꝛ fuit virgo: ſuꝑ alios apl'os reue

latā ſunt ſecreta celeſtia. Et ideo dicitur
Mat.v. Beati mūdo corde: qm̄ ipſi deū
videbūt. Ad propoſitū ſanctus Thomas
habuit iſtā mundiciā et puritatem. nunq̄
em̄ peccauit mortaliter. mente et corpore
fuit virgo: vt teſtatur papa in ſua canoni
zatione. et iō quia purus et mūdus fuit:
tanta ꝛ tam profunda de abraam in bre-
ui tempore vidit.

¶ Tertio et vltimo diſponit hominē ad
ſciendū multa in breui tēpore nobilitas ꝛ
generoſitas. nobilitas illa vera q̄ moribꝰ
animū ornat. vt ait poeta. ſm̄ q̄ dic̄ phs
viij. Ethic̄. paſſiones ſedat: quibus ſeda-
tis: anima fit prudens ꝛ ſapiens. Dicit io
hannes in expoſitione morali de ſomnio
Pharaonis epl'a. Inter regum inſignia:
vel inter papaliū priuilegia/ nō nouiſſi-
mū locū dinoſcit̄ obtinere nobilitate no-
bilior nobilitas intellectꝰ: q̄ intellectus
ſenſui: ſenſus corpori: corpus nature ſe-
minali quadā cōnaturali cōſonantia con
formant̄. quā ob cauſaꝫ ſicut ſidus ī celo.
ſicut ſapphyrus in auro: ſic in mente: et
mens in carne nobili nobilius eniteſcit.
hec ille. In ſignū huius legimus q̄ an-
tiquitus reges ꝛ pricipes q̄ maxime fue-
runt litterati et ſapientes/ iuxta ſentētiā
Platonis apud Boetiū. in. j. de cōſolatio
ne proſa. iiij. Beatas fore reſpublicas: ſi
eas ſtudioſi ſapiētie regerent: vel earū re
ctores ſtudere ſapiētie contigiſſet. Ad p-
poſitū ſanctus thomas fuit valde gene-
roſus ꝛ nobilis: non ſolū generoſitate car
nis: dic ſed etiam mētis: ideo tanta et tā
profunda in breui tēpore de abraā: ideſt
de deo vidit et legit. Ceſſet igitur admira
tio: et ſibi dicta per reginam ſaba. Nō mi
rum ſi quīquagīta annos ꝛc. Deo gr̄as.

¶ In feſto bti Thome de aq̄no. Ser. iij.
Uel ſermo ſm̄ dn̄icaꝫ tertiā q̄dragеſime.

A In digito dei eij
cio demonia. Luce. xj. cap.
et in euāgelio p̄ntis dn̄ice
v̄bū ſcribit̄ ſtatiꝫ ſumptū.
Thema iſtud ſm̄ litterā in
telligit̄ de xp̄o: qui curauit quendā demo
niacum: ꝛ q2 iudei malignātes dicebāt q̄
in beelzebub pricipe demonioꝝ eijciebat
demonia: dixit xp̄us. In digito dei eijcio
demonia ꝛc. Sed loquēdo myſtice de ſan
cto doctore: cuius hodie ſolēnia celebra-
mꝰ: pōt ītelligi de eo v̄bū ꝑpoſitū: q2 ip̄e
dicat nob̄. In digito dei eijcio demonia.
Pro cuius thematis declaratiōe et intro
ductiōe/ debetis notare q̄ chriſtus eijcit
demones de triplici loco creaturis me-
diantibus.

Primo de celo emperyali mediantibꝰ ſpi
ritibus angelicis.

Secundo de corpore humanali mediāti-
bus hominibus euāgelicis.

Tertio de eccl'ia vniuerſali mediātibꝰ do
ctoribus diuinis.

¶ Dico p̄mo q̄ xp̄s eijcit demones de ce-
lo emperyali mediātibꝰ ſpiritibus angeli
cis. Deꝰ em̄ in principio q̄n creauit celū:
ſimul et naturā angelicā cōcreauit: q2 vt
dicit Strabo mox vt celū creatū eſt: ſctīs
angelis eſt repletū. Iſti angeli ſtatiꝫ fue-
runt diuiſi in duas ꝑtes: q̄rū. vna ſcꝫ mi
chael et angeli eiꝰ/ conuerſa ad deū ſuū/
cognouit creatorē: ꝛ agēs gr̄as voluit mi
niſtrare: ſed altera pars. ſ. lucifer cū ſuis
ſequacibꝰ a deo auerſa/ nō recognoſcens
bn̄ficium creationis/ gratificationis/ et
glorificationis: ad dei equalitatem aſpi-
rauit. et q̄ factus erat vt miniſtraret no-
luit: ſed voluit deo ꝑ oīa aſſimilari. Eſa.
xiiij. Quō cecidiſti de celo lucifer q̄ mane
oriebar̄. Corruiſti in terrā q̄ vulnerabas
gētes: qui dicebas in corde tuo. In celū
conſcendā: ſupra aſtra dei exaltabo ſoliū
meū. ſedebo in mōte teſtamēti: in lateri
bus aq̄lonis. aſcendā ſuꝑ altitudinē nu-
biū: ſilis ero altiſſimo. Et ꝑpter hoc pec-
catū diabolꝰ: qui an̄ pctm̄ creatura nobi
liſſima erat: poſt pctm̄ factꝰ eſt viliſſimꝰ.
et q2 viles et immūde ꝑſone eijciūtur de
cameris regū ꝛ nobiliū ꝑſonarū: iō deus
p̄cepit michaeli et angelis eiꝰ: vt eos eij-
cerēt de celi palatio. cuiꝰ p̄cepto michael
cū angelis ſuis annuēs: aggreſſus ē eos.
Et tūc factū eſt p̄liū magnū in celo. Mi-
chael ꝛ angeli eiꝰ p̄liabant̄ cū dracone: et
draco pugnabat et angeli eiꝰ: et nō value
rūt. neq3 locus inuētus eſt eoꝝ āplius in
celo. Et ꝑiectꝰ eſt draco ille magnꝰ ꝛc. et
michael habuit victoriā. Apoc̄. xij. Et ſic
deꝰ mediātibꝰ ſpiritibꝰ angelicis/ eijcit de
monia de celo empyreo: de q̄ eiectiōe ha-
bet̄ Ezech. xxviij. vbi loquit̄ deꝰ lucifero.
Repleta ſunt īteriora tua iniq̄tate: ꝛ pec
caſti: ꝛ eieci te de mōte ſctō dei: ꝛ perdidi

te o cherub. Quare ergo ſic eiectus eſt lu-
cifer de paradiſo: multū timere debēt pec
catores: q̄ niſi penituerint: ad paradiſum
nō aſcēdent. Si em̄ illos qui tales erāt:
ꝑpter pctm̄ dn̄s eiecit: putas q̄ illuc īdu
cat pctm̄ habētes. Si em̄ iudex nobilibꝰ
ꝑſonis ꝛ familiaribꝰ nō parcit: quin eos
interficiat ꝛ ſuſpēdat: multo plus creden
dū eſt q̄ ignobilibus et minus notis nō
parcet. Et certe lucifer nobilior nob̄ erat
et familior deo. vn̄. ij. Pet. ij. Si em̄ deꝰ
angelis peccantibus nō pepercit. gloſa q̄
ſunt dignioris nature. multo plus hoībꝰ
peccantibus nō parcet. Et ſic ptꝫ quomō
deiecit de paradiſo celeſti demonia me-
diātibus ſpiritibus angelicis: ꝑpter qō
michael pōt dicere de ſuis ſequacibus ꝛ
de ſe. In digito dei eijcio demonia.

B ¶ Dixi ſcd̄o q̄ eijcit deꝰ demonia de cor-
pore humanali mediātibꝰ viris euāgeli-
cis. i. mediātibꝰ apl'is: q̄ fuerūt viri euan
gelici. Pro quo notandum q̄ demon in
oēs gn̄al'r ꝑpt̄ pctm̄ originale: et ī quoſ-
dā ſpecial'r ꝑpter pctm̄ actuale/ hꝫ pote-
ſtatē eoꝝ corpa intrando. non em̄ demon
intrat aīam alicuiꝰ: ſed corpus: ꝑut dicit
ſctūs Tho. ī. ij. ſn̄iarū diſt. viij. vbi dic̄ ſic
in forma. Eſſe intra aliq̄d eſt eſſe ītra ter
minos eiꝰ. corpus aūt hꝫ terminos dupli
cis rōnis. ſ. quātitatis et eſſe: ꝛ iō angelꝰ
vel demon operās infra terminos quāti-
tatis corpi illabit̄ non eſſe: q2 nō eſt eius
pars: nec v̄tus dans eſſe ſibi. q2 om̄e eſſe
eſt a deo ꝑ creationē: ſubſtātia aūt ſpūa-
lis vt aīa/ non hꝫ terminos quantitatis:
ſed tm̄ eſſe. et iō in illā nō intrat niſi qui
creādo dat ſibi eſſe. Et ſic ptꝫ q̄ demonia
intrāt corpora hoīm ꝑpter pctā/ eos ve-
xando. Hec aūt demonia xp̄s eiecit a cor-
poribꝰ hoīm: non ſolū inquantū deꝰ: ſed
etiā inquantū hō virtute dei: vt in euāge
lio hodierno ꝓbauit ꝯ illos qui blaſphe-
mādo dixerūt. In beelzebub principe de-
monioꝝ eijcit demonia. Et q̄ poteſtas ie
ſu eijciat demonia ꝓbat̄ duplici ratiōe.
Primo ex motiuo beati Hieronymi: q̄ di
cit q̄ in plus ſe hn̄t res q̄ noīa. nam ſor-
tiunt̄ noīa a rebꝰ: nō aūt econuerſo. tunc
ſi ſic ſe hꝫ hoc nomen ieſus: q̄ q̄libet hn̄s
verā fidē in eiꝰ virtute eijcit demonia: a
fortiori xp̄s. Scd̄o probatur q̄ ptās ieſu
eijcit demonia ꝑ locum a minori. ſi miles
pōt expugnare caſtrū: ergo ꝛ rex. igit̄ cuꝫ
milites ieſu: q̄ fuerūt apl'i et diſcipuli: ex-
pugnauerūt demonia ea a corpibꝰ expel-
lendo. nā ipſe dicit ꝯ illos q̄ blaſphema-
bāt eū dicētes. in beelzebub ꝛc. Si ī beel-
zebub ꝛc. filij vr̄i. i. apl'i in quo eijciunt.
q̄ et xp̄s. Hanc aūt ptātem eijciēdi demo
nia: quā xp̄s habuit et inquātū deꝰ: et in
quātū hō: ſuis apl'is et diſcipl'is cōicauit
et dedit: quā apl'i confeſſi ſunt ſe habere
Luce. x. Dn̄e etiā demonia ſubijciunt̄ no-
bis in noīe tuo. Hoc patuit ī petro/ pau-
lo/ ꝛ ceteris xp̄i diſcipulis: ꝑ quos multi
q̄ vexabant̄ a ſpiritibꝰ immūdis curaban
tur. Propter qō q̄libet eoꝝ poterat dice-
re. In digito dei eijcio demonia. i. in v̄tu
te dei. et hoc de ſecundo.

¶ Dixi tertio ad ꝑpoſitū q̄ xp̄s eijcit de- C
monia ab eccl'ia vniuerſali mediātibꝰ do
ctoribꝰ diuinis. Pro quo notādū q̄ xp̄s
doctor et magr̄ nr̄ in ſchola militāti. tā q̄
in ſchola ſua/ docuit ſcientiā theologie: ꝛ
dedit/ ꝛ docuit pricipia eiꝰ: q̄ ſunt. xij. ar-
ticuli fidei: qui ſm̄ ſctm̄ Tho. in. j. parte
ſumme. q. j. ar. vij. c. ſunt pricipia theolo-
gie ꝛ ſciētie diuine. Hec aūt doctrina fuit
v̄itate predita: ꝛ ipſi p̄me v̄itati innixa: ꝛ
iō xp̄s magr̄ ꝛ doctor huiꝰ ſciētie/ dixit pi
lato. Ad h̄ veni in mundū: vt teſtimoniū
ꝑhibeā veritati. Jo. xviij. et iō publice do
cuit eā: q2 veritas non q̄rit angulos do-
moꝝ: et iō īterrogatꝰ xp̄s magr̄ et doctor
huiꝰ ſciētie/ ꝑ pōtificē de diſcipulis et de
ſciētia vel doctrina ſua dixit. Ego ſemper
docui in ſynagoga ꝛ in tēplo quo oēs iu
dei ꝯueniūt ꝛ in occulto locutꝰ ſuꝫ nihil.
Job. vbi. ſ. Chriſtꝰ aūt aſcēdēs in celum:
relinquēs ſcholā militātē eccl'ie: ad ſcho-
lam eccl'ie triūphātis ſe tranſtulit. voluit
tn̄ hic habere magiſtros et doctores: qui
ſcientiā et doctrinā ſuā toti mūdo annū-
ciarēt: et iſti fuerūt ſancti apl'i: de q̄bꝰ dr̄:
q̄ in oēm terram exiuit ſonus eoꝝ. in pſ.
xviij. Qd̄ attendēs malignus ſpūs: q̄ eſt
magiſter erroris: et pr̄ totius falſitatē: di-
uerſos errores et hereſes et hereticos: q̄
ſunt diſcipuli ſui: in eccl'ia ſeminauit: vo-
lens omnino deſtruere principia doctri-
ne xp̄i: que ſunt articuli fidei. ſicut ptꝫ de
ſabellio: qui negauit perſonarū trinita-
tem: cuius ſequaces ſunt omnes iudei et
ſaraceni. Patet etiam de arrio: qui ſicut
ponit trinitatē ꝑſonarū: ita ponit trinita
tem eſſentie: ꝛ poſuit filiū aliuꝫ a patre

in eſſentia et minorem patre: et ſanctū ſpiritum ab vtroq;. Patet etiā de errore manicheoꝝ/pelagianoꝝ/ et ꝙplurimoꝝ aliorū hereticoꝝ: quoꝝ errores et falſa doctrina tēporibus antiquis magnā partem eccleſie occupauit: et adhuc occupat de preſenti: et magis occupabit circa finem mūdi: ſicut predixit apl's Paulus. j. Timoth. iiij. In nouiſſimis tꝑibus diſcedēt quidā a fide attendētes ſpiritibus erroris et doctrinis demonioꝝ in hypocriſi: loquentiū mendacium cauteriatā habentiū ſuam cōſcientiā: prohibentiū nubere ⁊c. Ad expellēdum ergo demones ab eccleſia: q̄ per errores hereticoꝝ eccleſiam occupabāt poſt mortē apoſtoloꝝ: voluit habere doctores qui ſpūſancto inſpirati: declararēt legē et doctrinam xp̄i: et defenderēt: errores ⁊ hereſes doctrine demonioꝝ expellēdo et eijciendo. ſicut patz de Hieronymo/ Ambroſio/ Gregorio / et Auguſtino/ Bernardo/ Chryſoſtomo / Damaſceno/ Hilario/ Iſidoro/ ⁊ ꝙplurimis alijs. Et modo vltimate voluit habere in eccleſia dei iſtū ſanctū et profundū doctorē beatū thomā: cui tradidit deus ſpiritū ſcientie: ſicut ip̄e dicit. Optaui ⁊ datus eſt mihi ſenſus: et inuocaui: et venit in me ſpūs ſapientie. Sap̄. vij. Ut ſic tandē per ſcientiā a ſpirituſancto ſibi traditā errores hereticoꝝ ⁊ gentilium ab eccleſia eijceret et extirparet: ⁊ ſic demonia ab eadē eijceret: qꝺ et fecit. nam ſuper oēs doctores qui ſunt in eccleſia: errores ⁊ hereſes extirpauit: et veritatem fidei per ſuā doctrinā defendit. ſicut ptz in quodā libro ſpeciali qui vocaꝭ ſumma cōtra gentiles. quem ad cōfutandū errores hereticoꝝ et gētilium: et ad defendēdū veritatē doctrine xp̄i et fidei: articulos compoſuit ⁊ dictauit: in quo recepit ꝓ themate. Ueritatē meditabitur guttur meū. Et ſic pz ꝙ iſte ſctūs doctor beatus thomas: cuius hodie feſtū colit eccleſia: per ſuā doctrinā a ſpūſancto: qui ꝑ digitū dei intelligitur: traditā: errores/ hereſes/ ab eccleſia fugauit: ⁊ ſic demonia ab eadē eijcit: ⁊ hoc eſt quod ipſe in themate per me ſumpto nobis de ſeipſo proponit dicens. In digito dei. i. in ſpūſancto/ per ſcientiā ab eo traditā mihi: eijcio demonia. i. errores demonioꝝ ab eccl'ia. ergo in digito dei eijcio demonia. In quibus verbis btūs thomas tria nobis oſtendit.

Primo oſtendit virtutē alte excellētie: ibi. In digito dei. in p̄ma p̄te thematis.
Scd̄o demonſtrat actū prepotētis efficacie: ibi. eijcio. in ſcd̄a parte thematis.
Tertio innuit obiectū plenū oī malicia: ibi. demonia. in tertia parte thematis.

Prima pars.

¶ Dico primo ꝙ in verbis preaſſumptis btūs thomas oñdit virtutem alte excellētie cum dicit. In digito dei. Ubi ſciēdū ꝙ beatus Ambro. tractās iſtud verbū dicit/ ꝙ per digitū dei intelligitur virtus operatiua patris et filij: quā dicit eſſe ſpūſanctū iuxta illud. j. Coꝝ. xij. Hec oīa operatur vnus atq; idē ſpūs: diuidens ſingulis prout vult. Et in ſignum hui⁹ verbi Lucas dic̄. In digito dei. mattheus dicit. In ſpū dei. qꝺ idē eſt. Ratio aūt quare ſpūſctūs d̄r digitus dei: eſt duplex. Prima: q: ſicut brachiū ꝓcedit a corpore: ⁊ digit⁹ a corpore et brachio: ita dei filius emanat a patre ſolo ꝑ generationē eternā: ſicut brachiū a corpore ſolo: ⁊ ſpirituſſanctus a patre et filio procedit ſicut digitus a corpore et a brachio. iuxta illud Ioh. xv. Cū venerit paraclytus: quē ego mittā vobis a patre ſpm̄ veritatis: qui a patre procedit. Scd̄a rō quare ſpūſctūs dicitur digitus dei eſt: q: ſicut inter alias partes corporis humani in digitis apparet diſtinctio et debita cōmēſuratio. vnde dicūtur digiti quaſi decenter diuiſi: vt dicit papias. Et q: ꝙꝙ digiti ſint abinuicē diſtincti: oēs tñ ſunt eiuſdē man⁹: ſic ſpirituſſanctus lz in ſe ſit vnus decēter ⁊ ſm menſurā quandā ſm magis et minus diuidit dona ſua. iuxta illud. j. Coꝝ. xij. Diuiſiones gratiarū ſunt: idē autē ſpūs. Digitus aūt iſte. ſ. ſpūſſanctus dat virtutem ſciētie theologie vt pugnet contra demones: eoꝝ errores extirpando. et vt melius pugnaret dixit. Sume arma tua: ⁊ pharetram: ⁊ arcū et egredere foras. Gen. xxvij. ſcz ad pugnandū cōtra demones. Sume ergo arma: nō quecunq;: ſed ſacre ſcripture. Sacra ſcriptura eſt pharetra: ⁊ eſt arc⁹ Primo eſt pharetra. nā ſicut in pharetra abſcondūtur iacula quibus inimicus percutitur et vulneraꝭ: ſic in ſacra ſcriptura latēt quattuor ſenſus principales. hiſtoricus/ allegoricus/ tropologicus/ et anagogic⁹; et multi alij ſenſus ꝑticulares quaſi D

infiniti: quibus mediātibus errores hereticoꝝ ⁊ infideliū per demonē ſeminati: expugnātur ⁊ eijciunꝭ. Et ideo btūs Augu. ſuꝑ Gen̄. ad l'ram/ hortaꝭ nos ad legendū libros ſacre ſcripture: vbi latent ſenſus ſicut iacula in pharetra dicēs. In oībus libris ſacre ſcripture opz ītueri q̄ eterna intimenꝭ/ quātū ad ſenſum anagogicū. que facta narrenꝭ/ quātū ad ſenſuz hiſtoricū. que futura nūcienꝭ/ quātū ad allegoricū. que agēda precipiātur ſeu moneanꝭ/ quātū ad tropologicū. Propter qꝺ pōt dicere ſctūs thomas. In pharetra ſua abſcōdit me. Eſa. xlix. Scd̄o eſt arc⁹ ſacra ſcriptura nā ſicut ꝑ arcū emittunꝭ ſagitte ꝯ aduerſariū: ſic per ſacram ſcripturam fiūt ⁊ formātur argumēta cōtra hereticos. fiūt ſolutiones ad denudandū eoꝝ ſophiſmata et ideo dicit Greg. xix. moral. c. vlti. Ab arcu ſacre ſcripture de⁹ ſagittas emittit: q: ad eos quos per timorē corripit: accēſas verborū ſn̄ias mittit. Sic armauit ſe xp̄s in deſerto ad pugnādū cū diabolo. nā cōtra oēs ictus diaboli ſemꝑ appoſuit ſcutū vel clypeū ſacre ſcripture. Nā tribus lanceis diaboli xp̄s oppoſuit ſibi ſcutum vel clypeū dī. Scriptū ē. Nō ī ſolo pane viuit hō: ſz in oī verbo quod ꝓcedit ex ore dei. Deuꝭ. viij. Scd̄a fuit qñ diabolus ſtatuit eū ſupra pinnaculū tēpli ⁊ dixit ei. Si filius dei es mitte te deorſum. Cui xp̄s oppoſuit clypeū ſacre ſcripture dī. Scriptū ē. Nō tētabis dn̄m deū tuū. Deuꝭ. vj. Tertia fuit qñ diabolus aſſumpſit eum ſuper montē excelſum valde: ⁊ oſtēdit illi oīa regna mūdi ⁊ dixit. Hec oīa tibi dabo ſi cadēs adoraueris me. Cui xp̄s ſtatim oppoſuit clypeū ſacre ſcripture dicēs. Uade retro ſathana. ſcriptū eſt em̄. Dn̄m deū tuū adorabis et illi ſoli ſeruies. Deuꝭ. vj. et. x. Tūc reliquit eū diabolus. Et ſic vict⁹ eſt ⁊ eiectus per magiſtrū ⁊ doctorē nr̄m xp̄m. Cuius modū ſumpſit ſctūs thomas ⁊ exēplum: qui in oībus libris ſuis tam in ſcriptis ſupra ſn̄ias: ꝙ in ſummis: ꝙ etiā in ſumma cōtra gētiles/ reprobādo errores gentiliū/ et hereticoꝝ: contra doctrinā demoniorū ſemꝑ fundat dicta ſua in aliquo textu ſacre ſcripture; vel in dicto alicuius autoris autētici: qꝺ nō oēs doctores moderni faciunt. et ſic ſemper muniuit ſe/ et doctrinam ſuam armis ſacre ſcripture. Et ſic tanꝙ fortis armatus preliatur contra demonem et eum ad terram eijcit: ⁊ ab eccleſia expellit. Et q: virtus pugnandi: per quā eijcit demonia: eſt ſibi data a deo: iō de tāto dono regratiatur dicēs pſ̄. cxliij. Benedictus dn̄s deus meus q̄ docet manus meas ad preliū: et digitos meos ad bellum. Et iſta attendentes demones. et conſiderantes vlterius ꝙ tempore doctorum antiquoꝝ. ſ. origenis/ athanaſij/ hilarij/ et damaſceni. qui opera miranda fecerunt: tunc magi pharaonis/ hoc eſt heretici demonū ſectatores/ multos errores ſeminauerunt. et hoc reſpondet primo ſigno moyſi. Secundo tempore Hiero. ambroſij/ auguſtini/ et gregorij: q: opera mirabiliora fecerunt: tunc etiam magi pharaonis/ hoc eſt heretici demonū ſectatores in errores varios ſunt prolapſi. tēpore enim iſtorum fuit ſecta manicheorū: et hoc reſpondet ſecūdo ſigno moyſi. Tertio modo in fine tēporis beati thome ⁊ aliorum doctorum ſuo tempore cōcurrētium propter claram doctrinā ſanam et fundatam ſanctiſſimi doctoris: iā magi pharaonis/ hoc eſt heretici tacent vidētes reprobationem errorum ſuoꝝ in operibus ſancti thome late/ ⁊ clare traditam. Uix inuenies aliquem errorem: cuius reprobationem in libris ſancti thome nō inuenias: et ſignanter in ſumma contra gentiles: et ideo heretici et demonū ſectatores in doctrina ſancti thome tāꝙ in tertio ſigno velut magi pharaonis deficientes: confitentur deo quod magi confeſſi ſunt de moyſe dicentes. Digitus dei eſt hic. Exodi. viij. E

¶ Ut autem aliquid loquamur moraliter ſm tempus: notādum ꝙ per digitum dei intelligiꭍ penitētia ſacramentalis. Cuius ratio eſt: ꝙ vſus digiti eſt ad tria.

Primo digito pulſum tangimus.
Secundo digito ſcribimus.
Tertio digito feces eijcimus.

Sic ſpūaliter ꝑ pn̄iam pulſus cordis tangitur. per cōtritionē pctā ſcribūtur. ꝑ confeſſionē feces. i. affectus peccādi expellūtur ꝑ ſatiſfactionē. Et q: ſancta mater eccleſia nunc abundat in penitentia: poteſt dicere illud Cañ. v. Man⁹ mee ſtillauerūt myrrhā: et digiti mei pleni myrrha probatiſſima. Ubi aduertendum ꝙ per myrrhā que eſt amara: denotaꭍ auſteritas pn̄ie: q̄ dz eſſe in quinq; digitis: vel in quinq; rebus ad pn̄iam pertinētib⁹ q̄ quidē digiti

ſunt pollex/index/medius/medicus/ au⸗
ricularis. Pollex eſt cõtritio. index eſt cõ⸗
feſſio. medius eſt ſatiſfactio. medicus eſt
cordis dilectio. auricularis vel minimꝰ ẽ
cordis humiliatio. Hi autem quinqꝫ digi
ti fundantur in gratia: ſicut quinqꝫ digiti
F in vna manu. ¶ Pollex eſt cõtritio cordis
qꝛ pollet virtute. Rõ eſt: qꝛ ſicut alij digi⸗
ti parũ poſſent ſine pollice: ſicut cetera q̃
requirũtur ad pñiam: vel parũ/vel nihil
põt ſine contritione. Huius aũt pollicis
due ſunt iuncture: qꝛ conteri debemus de
duobus. ſ. de operatione ⁊ omiſſione. Si
cut enĩ conteri debemus de his que male
egimus: ita ⁊ cõteri debemus de bonis q̃
facere potuimus: et nõ fecimus: ſed omi⸗
ſimus. Et iſte eſt ille digitus qui precipit̃
Leuit. iiij. intingi in ſanguine hoſtie ĩmo
late. in emũdationem leproſi: et ſic ſtatim
pctm̃ qꝺ per leprã deſignat̃ eijcit̃ ab aĩa.
cõtritio dꝫ eſſe in ↄſciẽtia deo oblata. Sa
crificiũ deo ſpũs cõtribulatus. pſ. l. Sed
reuera multi habẽt iſtũ digitum paralyti
cũ: qꝛ nõ dolent de peccatis: immo quan⸗
doqꝫ iactãt ſe. de quibus loquitur ſapiẽs
Prouerb. ij. Letãtur cũ malefecerint: ⁊ ex
ultant in rebus peſſimis. Et hoc eſt valde
malũ ſignũ nõ dolere de quibus dolendũ
eſt. ſicut enĩ mẽbrum aridũ incurabile eſt:
vel raro curatur. ſic cor ſine cõtritione ra⸗
ro ſaluatur vel nũq̃. Unde ſicut deũ tene
mur ſuper oĩa diligere: ſic de eius offenſa
tenemur ſuper oĩa diſplicentiam habere.
¶ Index eſt cõfeſſio. cuiꝰ rõ eſt: qꝛ ſicut in
dice aliquid oſtẽdimus: ſic per cõfeſſionẽ
cor pctõris alteri. ſ. confeſſori debet oſten
di. Iſtius digiti tres ſunt articuli ſiue iũ⸗
cture ſm ꝙ tria pertinent ad ipſam con⸗
feſſionem.
Primo ꝙ fiat cui debet.
Secundo de quibus.
Tertio quando debet.
Primo cui dꝫ: qꝛ habẽti autoritatẽ abſol⸗
uẽdi vel de iure cõi: vel ex priuilegio: quia
ſnĩa a non ſuo iudice lata eſt nulla vt ha⸗
betur in decretis. iij. q. viij. accuſatores. ⁊
in pluribus alijs locis. Itẽ de quibus de
bet. ſ. de ſingulis pctĩs mortalibꝰ in indi⸗
uiduo: eo modo quo debet̃: vel tenent̃ in
memoria: ⁊ de oĩbus circũſtãtijs trahẽti⸗
bus ad genus vel ſpeciẽ pctĩ mortalis: vt
hr̃ de peni. diſt. v. nõ enĩ ſufficit dicere in
gñali: ſed tenetur dicere pctã in ſpeciali,
nec ꝓpter verecũdiã debet dimittere: nec
ꝓpter verecundiã diuerſa dicat. vt habet̃
de peni. diſt. j. circa finẽ. Itẽ qñ debet. nõ
enĩ dꝫ differre pctã plus q̃ ꝑ annũ: vt ha⸗
betur de peni. ⁊ remiſ. c. oĩs vtriuſqꝫ ſexꝰ.
Talis enĩ q̃ ſcienter et malicioſe differret:
eſſet reus mortis eterne tãq̃ tranſgreſſor
precepti eccl'ie. et dꝫ carere introitu eccle
ſie: ⁊ eccleſiaſtica ſepultura: vt in dicta de
cretali cõtinetur. Et de tali cõfeſſione poſ
ſumus dicere ꝙ eſt ille digitus index quo
Iohãnes demõſtrauit agnũ dei. Ioh. j.
qꝛ abſolutio ſacramentalis poſt verã con
feſſionẽ/xp̃m introducit: et oſtẽdit mãſue
tũ inquantũ offenſam cõdonat: ⁊ penam
eternã in tẽporalẽ commutat. Sed hodie
multi xp̃iani nec ſciunt nec volunt dicere
pctã ſua: immo volũt ꝙ cõfeſſor prius di⸗
cat. et etiã ꝙ ipſe reuelet eis illud qꝺ ipſi
fecerunt ſicut nabuchodonoſor: qui vole
bat ꝙ ſapiẽtes dicerent ſibi ſomnium: de
quo nõ recordabat̃ ⁊ interpretationẽ eiꝰ.
Dañ. ij. ¶ Mediꝰ ẽ ſatiſfactio. Cuiꝰ rõ eſt:
qꝛ ſicut ille digitꝰ eſt lõgior alijs: ita ſatiſ⸗ b
factio plus durat q̃ aliq̃d predictorũ. qꝺ
ptꝫ. nã per vnã horã põt homo conteri et
cõfiteri: ſed ad ſatiſfaciendũ indiget lon⸗
giori tẽpore. Et etiã huiꝰ digiti ſunt tres
articuli vel iuncture: qꝛ tres ſunt partes
ſatiſfactionis. ſ. ieiuniũ/oratio/ elemoſy⸗
na. Iſtis enĩ tribus modis ſatiſfacit quis
de pctĩs: cõtra tria vitia generalia. ſ. luxu
riã/ſuperbiã/et auariciã. Nã contra luxu
riã eſt ieiuniũ: vt caro domet̃. cõtra ſuper
biã oratio: vt ſpũs humiliet̃. cõtra auari⸗
ciã elemoſyna: vt cor frigidũ inflãmetur.
Hic eſt digitus theologie qui figẽdus eſt
in latere xp̃i/ſicut habet̃ Ioh. xx. Qui enĩ
dubitat auſteritatẽ pñie aſſumere: dꝫ pe⸗
nitentiã xp̃i/ penam/et paſſionẽ/ plagas
et flagellationem cõſiderare: quia hoc fa
cit pñiam quantũcũqꝫ magnã quaſi nihil
apparere. Si ergo dubitas accipere ſatiſ
factionẽ: dicit tibi xp̃s. Infer digitũ tuũ
huc: et vide manus meas: ⁊ pedes meos.
Et cognoſce ꝙ non ſunt condigne paſſio⸗
nes huiꝰ tẽporis ad futurã gloriã: que re⸗
uelabitur in nobis. Roma. viij. ¶ Medi⸗
cus eſt vera dei dilectio. Rõ eſt: qꝛ ſicut in
ipſo portatur anulus in ſignum amoris ⁊
dilectionis: ſic pñia dꝫ ſuſtineri nõ ſolum
timore: ĩmo amore diuino. dilectio enĩ ne
ceſſaria eſt ad remiſſionẽ peccatoꝝ: ꝓpter

quod Luc. vij. dixit xp̃s de magdalena. Di
miſſa ſunt ei peccata multa: quoniam di⸗
lexit multum. Nota ꝙ ad hũc digitũ que
dam vena venit et procedit a corde: ad in
nuendum ꝙ charitas debet de corde pu⸗
ro et conſcientia bona procedere ſm apo
ſtolũ. j. Timoth. j. Huius digiti ſunt tres
iuncture correſpõdẽtes tribus diligibili⸗
bus: quia tria debemus diligere. ſ. deum/
noſipſos/et proximos. Huius digiti par⸗
tem ſubtrahunt illi qui propter parentes
faciunt contra ſalutem/propriam volũta
tem ſequentes: faciũt contra voluntatem
dei diaboli ſuperbiam amplectentes: op⸗
primũt proximum ipſumqꝫ accuſando et
malicioſe: non aduertẽdo ꝙ xp̃s inclinãs
ſe ad paſſionem cum magno feruore dile⸗
ctionis: iſto digito ſcribebat ĩ terra: quia
mulieri inique accuſate parcebat. Iohis
viij. In hoc enim proximos tenemur dili⸗
gere: vt de eoꝝ perditione doleamꝰ: et ad
correptionem eoꝝ quotidie laboremus. ſi
cut habet̃ in decretis. xxiij. q. iiij. nõ põt.
b et. q. vij. quicunqꝫ vos. ¶ Quintus digitꝰ
eſt auricularis ſiue minimus: ⁊ ſignificat
cordis humilitatẽ. Cuius ratio eſt: qꝛ licꝫ
iſte digitus ſit minimus in quãtitate: eſt
tñ valde fortis in claudẽdo. Sic recte ſm
Grego. in homel'. qui ſine humilitate vir⸗
tutes congregat: puluerem in ventũ por⸗
tat: et vnde aliquid falſe cernitur: inde de
terius cecatur. ⁊ dr̃ de penitẽ. diſt. ij. circa
principiũ: ꝙ humilitas eſt penitentie fun
damentum. Huius digiti ſunt tres iũctu
re. ſ. ſubdere ſe ꝓpter deũ ſuperiori: equa
li: inferiori. et ideo dicit Grego. Perfecta
humilitas habet tres gradus.
Primꝰ gradus eſt ſubijcere ſe maiori. hic
vocatur ſufficiens: qꝛ ſufficit aliquem ſic
humiliari oĩ iuſto. ⁊ hic eſt neceſſarius.
Secundus gradus eſt ſubdere ſe equali.
Tertius non preferre ſe minori.
Iſtum digitũ non habent ſuperbi: qui cõ
temnunt ſuperiores equales et minores.
Hoc digito caruit ſuperbus Roboam: q̃
dixit. iij. Reg. xij. ⁊. ij. Para. x. Minimus
digitus meus groſſior eſt dorſo pr̃is mei.
et ideo perdidit. x. tribus: ⁊ remanſerunt
cum eo tm̃ due. Sic ſuperbus perdit per
peccatum gloriam ⁊ regnum celorum: qꝺ
conſiſtit in decem ordinibus beatorum: ⁊
non remanẽt ſibi niſi duo. ſ. infernus pro
anima. et ſepulcrum pro corpore. Et ſic ex
plicit ſermo. Deo gratias.

¶ In feſto btĩ Thome de aquino/docto⸗
ris eximij. Sermo. iiij.

ACceſſerũt ange a
li: et miniſtrabãt ei. Mat.
iiij. c. originaliter: ⁊ in euã
gelio occurrentis domini⸗
ce verbuꝫ ſcribitur per me
ſumptum. Q̃ꝫ thema pñſens litteraliter
intelligatur de chriſto: cui poſtq̃ ſupera⸗
uit tentamenta diaboli in deſerto: angeli
acceſſerunt et miniſtrabant: vel erant mi
niſtrantes neceſſaria: poteſt tamen ſpũa⸗
liter applicari beato Thome doctori egre
gio: ꝙ acceſſerunt angeli et miniſtrabant
ei. Pro cuius thematis introductione et
declaratione/ eſt notandum ꝙ q̃q̃ Pla⸗
to ponat ꝙ anima creatur plena ſcientia
et in vnione ad corpus propter molẽ car⸗
nis obliuiſcitur omnium: et ꝙ deinde ſuc
ceſſu tẽporis incipit recordari de his que
prius ſciuerat: ita ꝙ ſcientiam quam ho⸗
mo acquirit: non eſt niſi quedam recorda
tio. Hoc tamen eſt falſum ſicut reprobat
Albertus magnus in commento ſuper li⸗
brum de anima: tenendo viam Ariſto. di⸗
centis: ꝙ anima in principio ſue creatio⸗
nis eſt tanq̃ tabula raſa in qua nihil de⸗
pictum eſt: perficitur autem ſciẽtia et vir
tutibus. iij. de anima. Quia ergo ſcientia
et virtutes perficiunt animam: ⁊ ſcientia
eſt perfectio intellectus: cum om̃e imper⸗
fectũ appetit perfici. in. j. Phyſ. ſicut pa⸗
tet de materia que appetit formã: vt ꝑ eã
perficiat̃. hinc eſt ꝙ omnes homines na⸗
turaliter ſcire deſiderant: vt dicit phs in
principio Metaphy. Quod conſiderans
ſanctus Thomas: cũ eſſet puer paruulus
intrans ordinem predicatorum: magnum
deſiderium habuit ſciendi: vt per hoc ani
ma ſua perficeretur. ꝓpter quod ſub ma⸗
giſtro ſuo magno Alberto pro ſcientia ac
quirenda laborioſiſſime inſudauit. Dedi
cor meum vt ſcirem prudentiam atqꝫ do⸗
ctrinam. Eccl's. j. dicit ſanctus Thomas.
Cõſiderans inſuper ꝙ perfectio ſciẽtie et
precipue ſapientie vel ſciẽtie diuine/ non
põt obtineri humano ingenio ſolum: niſi
deꝰ dederit. qꝛ oĩs ſapiẽtia a dño deo eſt.
vt dicit ſapiẽs Eccl'i in. c. j. iõ contempla⸗
tioni ſe dedit: orans iugiter ad dñm pro

ſapiētia obtinēda:cū ſapiēte dicens. Da
mihi dñe ſediū tuarū aſſiſtricē ſapientiā.
ꝛ ſequit̄. Mitte illā de celis ſctīs tuis: ꝛ
a ſede magnitudinis tue: vt mecū ſit: et
mecum laboret: vt ſciam quid acceptum
ſit apud te. Sap. ix. Deus ergo qui dat
oībus affluenter:et nō impꝛoperat: cōtu
lit ſancto Thome donū ſciētie: qđ ipſe cō
ſiderans dicit. Optaui et datus eſt mihi
ſenſus: ꝛ inuocaui. ſ. dñm pꝛo ſapiētia ob
tinenda:et venit in me ſpūs ſapientie: et
pꝛopoſui illā regnis et ſedibus: et diui/
tias nihil eſſe dixi in comparatiōe illius
Sapien. vij.

B ¶ Quomodo aūt deus dederit ſibi ſapiē/
tiā mediate vel immediate: ſciendū eſt ꝙ
ſm Dionyſiū in de celeſti hierarchia/taꝫ
in textu ꝙ̄ in commentis in cap. x. quod
incipit. Connexa eſt ꝛc. ꝙ cū in celo tres
ſunt hierarchie angeloꝝ. ſ. ſupꝛema/ me/
dia/et infima. Ipſa ſupꝛema q̄ eſt pꝛima
ab ipō deo īmediate purgat̄/ illuminat̄/
ꝛ perficit̄. purgatur oī ignoꝛantia. illumi
natur oī ſapientia. et perficitur omni dei
ficatione. Scđa ꝟo hierarchia purgatur/
illuminatur/et perficitur a pꝛima. Tertia
a ſcđa. humana ꝟo a tertia. Ex quo patet
ꝙ hoīes ab angelis īfime hierarchie pur
gantur ab ignoꝛantia: illuminant̄ in ſciē
tia: et deificantur in firma adherentia.
Sic moyſes ꝑ angelos in monte ſinai il/
luminatus fuit:et in lege inſtructus. naꝫ
per angelos data fuit ei a deo lex. ſcribit̄
eñ Actuū in cap. vij. Accepiſtis legem in
diſpoſitione angeloꝝ. Quia ergo ſanctus
Thomas accepit a deo donum ſcientie:
tam ſcientiarum naturaliū/ ꝙ̄ etiā ſciē/
tie diuine: per quā habuit cognitionem
creaturarū et creatoꝛis: hoc accepit ī mi
niſterio angeloꝝ: qui populum purgaue/
rūt ab omni ignoꝛātia: illuminauerūt in
oīi ſciētia: perfecerūt ipm vniendo deo
per charitatē et ſic deificauerūt: ꝛ ſic deꝰ
contulit ſcientiā ſancto thome nō imme/
diate: ſed mediātibꝰ angelis. de quo pōt
intelligi nr̄m thema. ꝙ acceſſerūt angeli
et miniſtrabāt ei. Acceſſerunt. ſ. angeli ad
ſanctū thomā ex parte dei/ipſum purgan
do illuminando et perficiendo. miniſtra/
bant ei. ſcꝫ donū ſciētie et alias virtutes.
Acceſſerūt ergo angeli et miniſtrabāt ei.
quod fuit thema. In quibus ꝟbis de no
ſtro glorioſo doctoꝛe ſancto thoma duo
notantur/iuxta thematis duas partes.
Pꝛimo oſtendit̄ ſocietas valde honoꝛa/
bilis in hoc ſcilꝫ ꝙ acceſſerūt angeli. in
pꝛima parte thematis.
Scđo notatur dignitas incomparabilis
in hoc ꝙ angeli miniſtrabāt ei. in ſcđa
parte thematis.

Pꝛima pars.

¶ Dico pꝛimo ꝙ in ver/
bis pꝛopoſitis oſtendit̄ de ſancto thoma C
ſua ſocietas valde honoꝛabilis in hoc ꝙ
acceſſerūt angeli ad eū. ſ. ad ſuam ſocieta
tem. Pꝛo quo notandū ꝙ boni angeli a
q̄buſdam recedunt:et ad alios accedunt.
Recedunt a peccatoꝛibus: et accedūt ad
iuſtos. Recedunt a peccatoꝛibus non nō
dimittendo cuſtodiam vſqꝫ ad diem moꝛ
tis. Nam dicit Hierony. ſuꝑ illud Mat.
xviij. Angeli eoꝝ in celis ꝛc. Magna eſt
dignitas animarū vt vnaqueqꝫ ab exoꝛ/
dio ſue natiuitatis habeat angelū ad ſui
cuſtodiā deputatū. ſ. vſqꝫ ad moꝛtē. Sed
diſcedūt ab eis: q: non delectantur in eo/
rum ſocietate: cum vident eos: qui eis cō
miſſi ſunt: vitijs et peccatis varijs detur/
pari: īmo triſtantur de hoc: ꝛ ſeparant ſe
per aliquā diſtantiam localem ab eis. qđ
patꝫ ex quodam. Nam legimus de beato
Paulo ꝙ tantā gratiā habuit a deo ꝙ in
vultu cuiuſlibet cognoſcebat an eſſet in
peccato vel in gratia. et accidit ꝙ ſemel
dum beatus paulus eſſet in ianua ſancte
marie rotunde: vidit plures intrātes pul
chꝛas facies et ſplendentes habentes: et
angelos eoꝛum letos ad eoꝛuꝫ dextera la/
tera incedentes. Tandem vidit vnum ni/
gerrimū et turpiſſimum: quem diabolus
trahebat catena ad nares ligatuꝫ: et etiā
aderat multitudo demonū circa eū gau/
dentium. Angelus vero illius alōge in/
cedebat triſtis et merens/ex eo ꝙ ille qui
ſibi a deo fuerat commiſſus: ꝓpter vitia
et peccata: quibus irretitus erat: ſic tradi
tus erat demonum poteſtati. pꝛo quo oꝛa
uit paulus: et anteꝙ̄ exiret eccleſiam con
tritus et confeſſus eſt. Et cum egredere/
tur: vidit paulus eius faciem ſplendentē
et demones flentes. Angelum ꝟo ſuum
letum: ꝛ ad latus eius immediate ince/
dentem. Et ſic patet quomodo angeli tri/
ſtantur de peccatoꝛibus: et dolent: et ſe/
parant ſe ab eis modo ꝑdicto. et ideo ſcri

bitur Eſaie. xxxiij. Angeli pacis amare fle
bunt. Quod verbum ſm ſanctum Tho. li
cet intelligatur de nuptijs regis Ezechie:
et etiā de apoſtolis: qui fuerunt tanꝙ̄ an
geli: qui euntes ibant et flebant mitten/
tes ſemina ſua. vt ſcribitur in pſ̄. cxxv. po
teſt nihilominus ītelligi de ſanctis ange/
lis metaphoꝛice: qui cum ſint ſpiritus: fle
re non poſſunt: tamen habent ſe ad modū
flentium cum triſtātur de animarum eis
commiſſarum perditione. et ſic angeli re/
cedunt a peccatoꝛibus. Econuerſo autem
angeli accedunt ad penitētes/et viros iu
ſtos: et gaudēt de eoꝛum ſalute. quia gau
dium erit coꝛā angelis dei ſuper vno pec/
catoꝛe penitentiam agēte. Luc. xv. Et pꝛo
ītroitu materie reperio ꝙ angeli accedūt
ad viros iuſtos ad tria.
Pꝛimo accedunt ad adiuuandum.
Scđo accedunt ad liberandum.
Tertio accedunt ad recreandum.

D ¶ Dico pꝛimo ꝙ angeli accedūt ad viros
iuſtos ad adiuuandum. Pꝛo quo ſciendū
ꝙ peccatoꝛes non habent pugnam cū de
monibus: quia ſunt eis ſubiecti. nam ſm
Grego. illos tentare negligit: quos quie/
to iure ſe poſſidere ſentit. Iuſti autem et
viri ſancti maxima demonum ſuſtinēt ten
tamenta: ꝛ ideo oꝛauit dauid ad dominū
in pſ̄. xxiiij. dicens. Reſpice inimicos me/
os: quoniam multiplicati ſunt: ꝛ odio ini
quo oderunt me. Verſus iſte poteſt intel/
ligi de hoſtibus ſpiritualibus: qui multi/
plicantur aduerſum nos ſm haimonem.
Sicut enim radius ſolis plenus eſt ato/
mis: ſic aer iſte caliginoſus plenus eſt de/
monibus. et pꝛopter hoc dicit Grego. ix.
moꝛal. Niſi deus cū verberibus tentamē/
ta modificet: nullus ita perfectus eſt: qui
malignoꝛum ſpirituum inſidias non coꝛ/
ruēs ſentiat. hec ille. Sed tamen hoc ha/
bemus ſolatij: ꝙ contra ipſos habemꝰ au
xiliū ſufficiēs: quia ſicut dicitur. iiij. Reg.
vj. plures ſunt nobiſcum ꝙ̄ cū illis. quia
omnes angeli boni partem noſtrā defen/
dunt: quos conſtat plures eſſe: quia ſola
pars tertia ſtellarum cecidit. Dixit Soli/
nus de elephantibus/ꝙ ſi quando iungū
tur: ſeu inuaduntur: non modicam curam
habēt de ſocijs. nam feſſos laceratoſqꝫ in
medio ſui recipiunt. Sic in pꝛopoſito an
geli ꝛ homines bellum habent commune
videlicet contra dꝛaconem. Ipſi ꝟo ange
li non modicam curam habent noſtri: qui
ſumus huius pugne ſocij. feſſos eñ ꝛ vul
neratos in hoc bello in medio ſui recipi/
unt: vt ab ipſis pꝛotegamur. vnde de Ia/
cob timente dicitur Geneſ. xxxij. Fuerunt
ei obuiam angeli dei: quos cū vidiſſet ait.
Caſtra dei ſunt hec. Et ſic patet quomodo
angeli iuuant iuſtos ad pugnandum con
tra demones. et iđ dicit dauid ī pſ̄. xxxiij.
Immittet angelus domini in circūitu ti/
mentium eum. Angeli enim circundāt ho
mines in bello ſpirituali: ne cadant. Pꝛo
quo nota ꝙ ſm Vegetiū in lib. de re mili E
tari: ꝙ exercitus tranſiturus fluuium de/
bet oꝛdinari diligēter: quia in tranſitu flu
uioꝝ grauis moleſtia ſepe negligentibus
emergit: ideo acies due equitum oꝛdinan
de ſunt. vna quidē in ſuperioꝛi parte flu/
minis. et alia inferius: inter quas debent
trāſire pedites. ſuperioꝛ enim acies equi/
tum minuit impetum fluminis deſcendē
tis. inferioꝛ autem habet recolligere ſub/
uerſos et ex vi fluminis deficientes. Sic
eſt in ꝓpoſito. nam fluuius etiā magnus
eſt fluxibilitas carnis. et iſta duo flumina
babylonis. i. confuſionis magno impetu
recurrunt in mare moꝛtuum. i. inferni. to/
ta autem eccleſia dei eſt ſicut exercitus pe
ditum: quia terram tangit. angeli ꝟo qui
eleuati ſunt/quaſi equites. Oꝛdinauit er
go deus dum iſta flumina trāſimus: ſic an
geloꝛum acies: vt quaſi vna fluctus tenta
tionum et tribulationum mitiget. Altera
ꝟo patientes et ſubuerſos ſurſum eleuet:
ne penitus ſubmergantur: et ideo quādo
incipimus deficere: ſtatim ad angelos eſt
recurrēdum. et ideo dicit beatus Ambꝛo.
in lib. de viduis. Infirma caro: mēs egra
eſt: et peccatoꝛum vinculis impedita: ad
medici illius ſedem. ſ. chꝛiſti. debile nō po
teſt explicare veſtigium: obſecrandi ſunt
angeli pꝛo nobis: ad pꝛeſidium dati ſunt.
hec Ambꝛo. Ad pꝛopoſitum beatus Tho/
mas habuit triplicem pugnam cum mun
do. Cū enim eſſet nobilis ꝛ de genere co/
mitum aquinoꝛum/volēs mundum relin
quere oꝛdinem pꝛedicatoꝛum fuit ingreſ/
ſus: volens ſe iugo obedientie captiuare:
in paupertate viuere. pꝛopter quod mun
dus eum multum impugnauit: et pꝛeci/
pue fratres ſui carnales. Et ſignanter ſe/

mel cum eſſet in via cum ſocio fugiēs fratres ſuos: ipſi ꝟo venerunt et volentes ſibi exuere habitum ordinis predicatorꝝ/et non valentes: duxerunt eum captum. Et in hoc ſimilis fuit beatꝰ thomas patriarche iacob: qui etiam habuit pugnā cū fratre ſuo. et cum fugeret fratrem ſuum: vidit ſcalam cuius cacumen tangebat celū: et dominus innixus erat ſcale: et angelos aſcendentes et deſcendentes. Gen̄. xxviij. Quod myſterium vidit patriarcha iacob in ſcala? Certe per illam ſcalam intelligit̄ chriſtus. nam vna pars erat in terra: altera ꝟo tangebat celum. in hoc cognouit ꝙ debebat humanari. Duo latera ſunt due nature in xp̄o. Quattuor gradus ſunt humilitas in natiuitate. Philip. ij. Semetipſum exinaniuit formam ſerui accipiēs. Paupertas in preſepio. Luc̄. ij. Inuenietis infantem pannis inuolutum et poſitū in p̄ſepio. Charitas in ꝓgreſſu vite. Mādatum nouum do vobis vt diligatis inuicem. Jobis. xiij. Obedientia in paſſione. Philip. ij. Factus obediens vſqꝫ ad mortē: mortē aūt crucis. Vidit angelos aſcendentes et deſcendentes: qui ſibi hoc reuelauerunt: ac ipſum confortauerunt. Quid per iacob/qui interpretatur luctator: niſi ſanctus thomas: qui cū fratribus ſuis luctatus fuit. Realiter iſte iacob. ſ. ſanctus thomas vidit ſcalam. ſ. ſacram ſcripturā: cuius latera ſunt nouū ⁊ vetus teſtamentum. quattuor gradus ſunt quattuor ſenſus ſacre ſcripture. angeli aſcendunt et deſcendunt ſanctis doctoribus myſteria ſcripture reuelando. Et per huiuſmodi reuelationes ſanctus thomas fuit ſic cōfortatus ⁊ inflammatus amore ſacre ſcripture ꝙ mundū et fratres ſuos vicit. Et hec de confortatione angelorum. propter qđ poſſumus ſibi dicere. ſancte thoma. angelis ſuis mādauit de te: vt cuſtodiāt te in omnibus vijs tuis. pſ̄. xc. et Matth. iiij.
F Habuit etiam ſanctus thomas pugnā cū carne. quia caro concupiſcit aduerſus ſpiritum: ſpiritus autem aduerſus carnē. Galath. v. Et ſignanter ſemel cū eſſet captus per fratres ſuos carnales: vt dimiſſa religione rediret ad mundū: cum eſſet in quadam turri: fecerunt ingredi ad eum quandam domicellam; vt eum prouocaret ad immundiciam luxurie: et ſic tandem eū reuocaret a ꝓpoſito religiōis. Qui de igne titionem arripiēs: ſuggeſtricem de camera effugauit: et facto ſigno crucis in oſtio camere: dominum cum lachrymis precabatur: vt ſibi daret perpetue cingulum caſtitatis. Cui mox duo angeli affuerunt: et eum circa renes ſtrinxerunt dicentes. Ex parte dei te cingimus cingulo caſtitatis: quod nullatenus diſſoluetur. ⁊ extūc nullum ſenſit carnis ſtimulum. ⁊ ſic angeli eū iuuerunt contra carnem: et vicit eam. Habuit inſuper pugnam cū demonibus. demones enim multum conantur decipere homines in fide: et circa hoc magnam pugnam faciunt: et maxime chriſtianos infeſtāt. et ideo hortatur nos beatus Petrus dicens. Sobrij eſtote et vigilate: quia aduerſarius veſter diabolus tanꝙ̄ leo rugiens circuīt: querens quem deuoret. cui reſiſtite fortes in fide. j. Pet̄. v. Et ſi omnes habeamus pugnam cū demonibus: multo magis doctores legendo/diſputando/docēdo: et precipue ſanctus thomas: qui ſpecialem librū fecit qui intitulatur Sūma contra gentiles. in qua deſtruit errores omnium gentilium philoſophorum et hereticorum. Dic quomodo quando faciebat iſtum librum: fuit inuitatus per regem Francie: et ſtans in menſa in extaſi: et dans cum manu in menſa dixit. Cōcluſus eſt arrianus. Et in extirpatione tātorum errorum/ꝓculdubio habuit ſanctus thomas ſubſidium ſanctorum angelorū: propter quod ipſe poteſt dicere in cōdemnationē et victoriā demoniorum cum Daniele. vj. Deus meus miſit angelum ſuū: et concluſit ora leonum. ſ. demonū: ⁊ non nocuerūt mihi: quia coram eo iuſticia inuenta eſt in me. Et hec de primo.

B ¶ Dixi ſecundo ꝙ angeli accedunt ad iuſtos viros ad liberandum. Patet de loth: qui fuit liberatꝰ per angelum de ſubuerſione ſodome. Geneſ. xix. Item etiam patet de beato petro Actuum. xij. qui fuit captus incarceratus ⁊ vinculatus per neronem: et cum eſſet petrus in carcere dormiens inter duos milites vinctus catenis duabꝰ: tunc angelus dn̄i aſtitit: ⁊ lumē refulſit in habitaculo carceris percuſſoqꝫ latere petri excitauit eum dicēs. Surge velociter. et ſtatim ceciderunt catene de manibus eius. Et ſic angelus liberauit eum. Sic beatus thomas fuit captus et incarceratus per fratres carnales: et per duos annos cum dimidio turris cuſtodie mancipatus. Liberatus autem fuit cauſa illorum duorum angelorum: qui eum ſtrinxerunt circa renes. nam extunc fuit ita firmatus in propoſito religionis: ꝙ mens eius nūꝙ̄ potuit a ſuo propoſito reuocari. et ſic habuerunt eum liberare: ⁊ per cōſequens illi angeli fuerūt cauſa liberationis eius: et per conſequens fuit per angelos liberatus. propter quod potuit dicere ſanctus thomas cū beato petro. Nunc ſcio vere quia miſit dominus angelum ſuum: et eripuit me. Actuum vbi. s̄. Et hoc de ſecundo.

D ¶ Dixi tertio ꝙ angeli accedunt ad confortandum vel ad recreandum. Patet de chriſto: qui cum eſſet in agonia et oraret Matth. xxvj. Mar. xiiij. et Luce. xxij. Pater mi: ſi poſſibile eſt tranſeat a me calix iſte ⁊c̄. affuit angelus domini confortans eum. Patet etiam de helia: qui cum fugeret reginam iezabel: petiuit anime ſue vt moreretur. et obdormiuit in vmbra iuniperi. tunc affuit angelus domini: qui excitauit eum dicens. Surge comede. grādis enim tibi reſtat via. Et ſurgēs inuenit ad caput ſuum ſubcinericium panem: ⁊ vas aque. Et ſurgēs comedit: et ambulauit in fortitudine cibi illius quadraginta diebꝰ ⁊ quadraginta noctibus vſqꝫ ad montem dei oreb. iij. Regum. xix. Sic ſancto thome fatigato ex laboribus ſtudendi/docendi/dictandi/diſputādi/predicandi: affuit et magni cōſilij angelus chriſtus: de quo dixit Malachias cap. iij. Ecce ego mitto angelum meum. Cum em̄ oraret ante crucifixum requirēs an bene ſcripſit/tam in ſuis operibus/ꝙ̄ etiaꝫ in officio corporis chriſti quod dictauerat: reſponſum fuit ſibi ab angelo chriſto. Bene ſcripſiſti de me thoma. Quam ergo recipies ꝓ labore tuo mercedem? Et ille. Nullam aliam mercedem volo domine niſi teipſum. Tunc ſanctus thomas petiuit ab angelo magni cōſilij panem ad confortandum. panem. ſ. illum de quo Johannis. vj. Hic eſt panis qui de celo deſcendit. et ſic fuit ab angelo confortatus et recreatus ſicut helias. Et ſic patet quomodo angeli accedunt ad viros iuſtos ad adiuuādum: ad liberandū: et ad recreandum vel confortandum. Et hec de primo principali.

Secunda pars.

I ¶ Dixi ſecūdo principaliter ꝙ in verbis thematis preaſſumpti/oſtenditur de beato thoma dignitas incōparabilis. quia angeli miniſtrabant ei. in ſecunda parte thematis. Pro quo notandum ꝙ ſm̄ Thomam. j. parte. q. xcvj. art. j. et. q. cviij. articu. xxiij. homo et angelus poſſunt cōſiderari vel comparari aut ſm̄ naturam: et ſic minimus angelus eſt maioris dignitatis ꝙ̄ quicunqꝫ homo: cum ſit pure ſpiritualis: et ſpiritualia pfectiora ſint corporalibus: immo et chriſtus inquantum homo eſt minoris dignitatis ꝙ̄ quicūqꝫ angelus ſm̄ gradum nature. vnde dixit dauid in pſ̄. viij. Minuiſti eum paulominus ab angelis. Si ꝟo conſiderētur vel comparentur ſm̄ gratiam: ſic maior eſt minimus homo: ⁊ maioris dignitatis/ꝙ̄ maior angelus q̄ eſt in celo: et hoc propter gratiam vnionis: quia deus vniuit ſibi humanam naturam et non angelicam: ex quo magnam dignitatē habet. ⁊ ideo dicit apoſtolus Hebre. ij. Nuſꝙ̄ angelos apprehendit: ſed ſemē abrae apprehendit. Et etiam tāta eſt dignitas humane nature per gratiam vnionis: ꝙ adoratur adoratione latrie ꝑ angelos. idē apoſtolus Hebre. j. Adorent eum omnes angeli eius. et ideo ſubdidit dauid. Minuiſti eum ⁊c̄: ſed gloria et honore coronaſti eum ⁊c̄. in pſ̄. et propter hoc prohibitus fuit beatus Johannes euangeliſta poſt incarnationem ne adoraret angelū: quando angelus qui apparuerat dixit ſibi. Vide ne feceris. Conſeruus tuus ſum/et fratrum tuorum habentium teſtimonium ieſu. Apocalip. xix. Si ꝟo comparentur ſm̄ gloriam: ſic ſe habent tanꝙ̄ excedentia et exceſſa: quia quidam angeli excedunt aliquos homines: et quidam homines aliquos angelos ſm̄ maiorem vel minorem charitatem. Quia ergo ſancti angeli propter gratiam vnionis/ſunt minoris dignitatis ꝙ homines: ideo ſunt ſerui noſtri ⁊ miniſtri: ⁊ noſtre cuſtodie deputati. Oēs ſunt adminiſtratorij ſpiritus in miſ

niſteriū miſſi propter eos qui hereditatē capiunt ſalutis. inquit apl's Hebre. j. In hoc ergo apparet dignitas incomparabilis ſancti thome: quia miniſtrabant ei. ſ. ſcientiā et ꝟtutes. Dic quomodo ī morte expoſuit monachis cantica canticoꝝ non ſine miniſterio angeloꝝ: et deīde quomodo miniſtrauerūt ſibi in morte preſtando obſequium: ⁊ ſociando animam ad gloriam ⁊c. Fac finem ⁊c.

¶ In feſto beati Georgij martyris. Ser. Uel etiā in feſto alterius martyris.

Labora ſicut bonus miles. ij. ad Timoth. ij. ſcribiť thema iſtud. Qr de glorioſo milite ſancto Georgio hodie eccl'ia ſolēnizat: ideo pro eius cōmēdatione/ et iſti? regni militū: quoꝝ ipſe capitaneus eſt et patronus: aliquali inſtructiōe: due contēplationes erunt in preſenti ſermone.

Prima tractabit de vna opatione exercitata p manus/ excogitata et imperata ad ſuū corpus defenſandū. labora. iuxta primā partē thematis.

Scda loquetur de doctrina ſup hoc data per approbatā ſcripturā: et repſentata in claro exemplari ad imitandū. ſicut bon? miles. iuxta ſcdam ptē thematis.

Sicut/ dicit ſimilitudinē et exēplaritatē. ita vt ſenſus thematis ſit talis: ꝙ p imaginationē dicať manui. tibi ꝯuenit corp? defendere: et circa hoc labora. Quomodo aūt debeas laborare: tradiť tibi in vno multū lucido et claro exemplari: ſicut hic ſcꝫ btūs Georgius bonus miles.

Prima pars.

¶ Dico in prima contēplatione ꝙ tractabit de vno opere ⁊c. labora. Reuerendi dñi doctores theologi: ſpecial'r Hugo de ſctō victore: querunt ⁊ tractāt/ hō in ſtatu innocētie ſi ī ſuis operibus habuiſſet laborem: et determinant ſic. Pro tanto aliqd opus vel exercitium diciť labor: qr habet rebellionē vel reſiſtētiā. vñ ꝫm pħm/ pro tanto celū mouetur ſine labore: qr ſuo motori nō reſiſtit. Cuꝫ igiť dicūt doctores homini in ſtatu īnocētie nihil fuiſſet rebelle aut reſiſtēs: ſequiť ꝙ opa et hoīs exercitia fuiſſent ſine labore. vñ de hoīe ī iſto ſtatu dicit Greg. xxxv. moral'. Homo preceptū qd ſeruaret accepit: cui ſi ſe voluiſſet obediēs ſubdere: ad eternā pueniſſet beatitudinē ſine labore. Sed ī ſtatu nature corrupte pñtis: quia hoī totū eſt rebelle et reſiſtens: nō ſolum in opationib? ſenſitiuis: ſed etiā in qbuſcūqꝫ intellectiuis hō hꝫ laborē. pš. lxxij. Exiſtimabā vt cognoſcerem: hoc labor eſt ante me. Et breuiter homo q in ſtatu īnocentie natus erat ad ſolatiū et recreationem. modo in ſtatu nature corrupte naſcitur ad penāʒ ad laborē. Job ī. c. v. Homo naſciť ad laborē. Modo eſt ita ꝙ qr hō ī ſuis opationibus hꝫ laborē: vt declaratū eſt: ⁊ pncipiū immediatū executiuū operationū ſit man?: hinc ſequiť ꝙ labor attribuiť et ꝓpe aſſignať manui. vñ de Joſeph dr in pš. lxxx. Man? ei? in cophino (al's in laborib?) ſeruierunt. et alibi pš. cxxvij. Labores manuū tuaꝝ qr mādu. ⁊c Iſtā imaginationē ad propoſitū applico ſic. Sicut hō in ſuo corpe ꝓpter rebelliones ⁊ reſiſtētias patiť mltos labores: ita respublica q eſt ſicut vnū corp? iuxta imaginationē plutarchi ad traianū impatorē. Et ſicut man? in corpe hoīs principal'r et immediate hꝫ exequi laborem ꝓ defenſiōe ſui corpis: ita ſtatui militari q dr manus reipublice ꝫm pdictā imaginationē plutarchi. vñ dd pš. cxliij. ī pſona reipublice dicit de iſto ſtatu. Bñdict? dñs de? me? q do. ma. me. ad pli. ⁊ dig. me. ad bel. cōuenit ꝓ defenſione ſui corpis laborare: Jō iſti ſtatui militari ꝫm illud ad qd inſtitut? eſt: dr in pria pte themat? labora. vñ ꝙ ſtatui militari cōpetat laborare patꝫ: et pōt conſiderari ex tribus.

Primo rōne ſue principalis inſtitutiōis.

Scdo rōne ſue finalis executionis.

Tertio rōne ſpecialis exhortationis.

¶ Dico primo ꝙ ſtatus militaris debet eſſe laborioſus rōne ſue principalis inſtitutionis. Scdm ꝙ dicit Iſidorus. x. lib. Etymol'. prim? qui in republica romanorū inſtituit milites: fuit Romul?. et inſtituit eos p electionē. vñ ꝫm Iſidorū milites dr qr mille erāt in nūero. vel qr vn? inter mille eligebať. Et ad denotāduꝫ ꝙ debeant eſſe laborioſi: eligebanť de illis ſtatib? et officijs: q magis hñt annexū labore. vñ Uegetius de re militari qrit: et habeť a ſeneca: de q arte debēt eligi et aſſumi ad ſtatum militie. Et rñdet ꝙ de arte

magis aſſueta labori: vñ Uegeti?. Fabros ferrarios carpentarios macellarios ⁊ ceruorū aproꝝqꝫ venatores conuenit ſociare militie. Et cauſaʒ reddēs ſeneca ad ꝓpoſitū in quadā epl'a dicit ſic. Nullū labore recuſant man? que ab aratro ad arma transferūtur. quālibet eñi viam patiunť iumenta: quoꝝ durata in aſpero vngula eſt: in molli et viridi paſtu ſaginata: cito ſubſternitur. Fortior aūt miles ex confragioſo venit. hec ſeneca.

¶ Dixi ſcdo ꝙ ſtatui militari competit laborare rōne ſue finalis executiōis. Finis militie eſt defenſio reipublice. vñ Iſidor? vbi. š. miles dr qr inter mille eſt electus: vt ad exercituꝫ reipublice ſemp ſit paratus. In iſto aūt exercitio reipublice oportet militē habere tria laborioſa: que notātur in tribus inſignib? ſibi datis. Primū in inceptione audacia. iſtud notať in primo inſigni ſibi dato qd eſt gladi? in manu. Habere gladiū in manu militeꝫ facit audacem. q quidē audacia et fortitudo ſibi ſumme cōpetit in bellando ꝓ defenſione reipublice. vñ Bern. de laude bone militie dicit: ꝙ milites debēt eſſe in cōuictu agnis mitiores: in ꝯflictu leonib? fortiores. Iſta audacia denotať in gladio q datur militi in manu ꝫm legē macedonum. pħus politic. vj. Un iude machabeo audaci militi dictū eſt. Accipe ſctm gladiuꝫ mun? a deo in quo deijcies aduerſarios populi mei. ij. machab. xv. Scdo ꝓ exercitio reipublice miles debet hre in proſecutione prudentiā. et iſtud notať in ſecūdo inſigni ſibi dato: qd eſt ſcutū ī brachio ſiniſtro ad repellendū ictus aduerſarioꝝ. De iſto inſigni prudēti militi ioſue dictū eſt. Leua clypeū qui in manu tua eſt contra vrbē hay: qm tibi tradā eā. Joſue. viij Tertio debet hre in vltima pfectione victorioſam excellentiā. et iſtud notatur in tertio inſigni ſi dato: qd eſt brauiū ꝓ victoria. Et ꝙ hec oīa ſint laborioſa militi ptꝫ. Nam diť Iſidor?. xix. etymol'. ꝙ mos erat apud romanos ꝙ milites victores coronabantur: qr vel vicerant ſine conflictu. ſcꝫ fugando ⁊ ſic lauro: vel in ꝯflictu et ſic palma: qr palma ſtimulos hꝫ: q ſtimuli deſignāt laborem: quē habent milites in conflictu.

¶ Tertio et vltimo dixi ꝙ ſtatui militari conuenit laborare rōne ſpecialis exhortationis. Boetius. iiij. de cōſol'. metro. vlti. hortatur milites ⁊ fortes ad laborandū exēplo trium illuſtriū militū. Prim? fuit agamēnō: q ꝓ defenſione reipublice grecoꝝ decem annis cōtinuis in troiana obſidione ꝙ plurimū laborauit. De iſto diť Bella bis quinis operatus annis Ultor atrides phrygie minis Fratris amiſſos Thalamos piauit. Scds fuit vlixes: qui poſt bellū troianū in reditu multos labores ſuſtinuit: ſpecial'r ꝯ quendā gigantē: qui ꝫm poeticā fictionē deuorauit ſocios vlixis. de iſto dicit. Fleuit amiſſos itachus ſodales: Quos ferus vaſto recubās ī antro: Merſit immani poliphem? aluo. Terti? fuit Hercules. de quo dicit ꝙ. xij. magnos labores pertulit in hiſpania. diť in textu. Herculem duri celebrāt labores Ille centauros domuit ſuperbos: Abſtulit ſeuo ſpoliū leoni ⁊c. Et ī fine metri facit exhortationē militib? ⁊ fortib?: ꝙ ſint ſicut iſti laborioſi ꝓ defenſione reipublice dicēs ſic. Ite nūc fortes vbi celſa magni Ducit exēpli via: cur inertes ⁊c. Ptꝫ igiť aliqualiter declaratū ꝙ ſtatui militari: cū ſit man? reipublice: cōuenit laborare. Et hoc eſt qd pma cōtemplatio dicebat: ꝙ tractaret de vno opere exercitato ⁊c. labora. Iſti manui dicit paulus ꝓ cōcordātia. ij. ad Timoth. iiij. Tu ꝟo vigila et ꝓ defenſione reipublice in oīb? labora Et bonus ⁊ fidelis miles reſpondet ī ca. vbi thema: laboro vſqꝫ ad vīcula. Et hec de prima contēplatione.

Secūda pars.

¶ Sed dixi ſecūdo principaliter: ꝙ ſcda cōtēplatio tractabit de doctrina data ⁊c. ſicut bon? miles. ſ. beatus Georgi?. Hic ſunt videnda tria.

Primū q ſunt illa q faciūt bonū militē.

Scdm q ſunt q faciunt pulchrū militē.

Tertium applicatio dictorum ad beatuꝫ Georgium.

¶ Quantū ad primū ſciendū ꝙ quattuor ſunt que militē faciunt bonū.

Primū prudentia ſtudioſa ⁊ practicata.

Scdm probitas per virtutes diuulgata.

Tertiū audacia et animoſitas tēperata.

Quartū māſuetudo ꝯ vitia inordinata.

¶ Dico pmo ꝙ bonū militē facit prudentia ⁊c. Multū eñi facit in bello prudētia et ars militis. vñ autor de ludo ſcacorū.

Neceſſe eſt populum in captiõis precipitiũ ruere: cum princeps militie non prudentia: ſed audacia ſola nititur triũphare. Jõ vegeti⁹ de re militari. Docta ⁊ exercitata paucitas victoriã preſtat: indocta multitudo prona eſt ad necẽ. Sepiſſime ĩ hiſtorijs audiuiſtis et vidiſtis ⁊ legiſtis ꝙ in bello troiano plus valuit prudentia vlixis: q̃ fortitudo achillis. et iõ ſapiens dicit Eccl'ſ. ix. Melior eſt ſapiẽtia q̃ arma bellica. Legitur ad iſtud ꝓpoſitũ de alexãdro: ꝙ cũ antiqui milites: q̄ fuerunt cũ patre ſuo: ab ipſo vellẽt recedere: dicentes ſe ferre nõ poſſe vlterius labores p̄liorum: ipſe h̃ renuens dixit. Magis eligo ſenũ prudẽtiã: q̃ iuuenũ fortitudinẽ. Militib⁹ em̃ magis neceſſaria eſt ars in bello ⁊ prudentia: q̃ fortitudo. De ſcipione africano legiť: ꝙ in hiſpania tenuit hoſtes incluſos taliter ꝙ recedere nõ poterant: ſed oportebat eos p̄liari. Scipio aũt prudens miles dixit ſuis ꝙ permitterent hoſtes abire: licꝫ eos inſequi poſſent nã ſi preliarẽtur videtes ſe deſ̄patos: maiorem audaciã ſumerent: ⁊ poſſent eſſe victores. q̄ quidẽ ſcipionis ſnĩa ab oĩbus fuit laudata. Iſti hiſtorie alludendo vegetius de re militari dicit ſic. Pleriq꜃ rei militaris ignari plenioꝛẽ victoriam ſi aduerſarios aut locoꝝ anguſtijs: aut armatoꝝ multitudine circundederint: vt aditũ nõ inueniãt recedendi. Sed ecõtra clauſis ex deſperatiõe cupit commori: qui ſine dubio ſcit ſe eſſe moriturũ. Ideoq꜃ ſcipionis laudata eſt ſnĩa: q̄ dixit viam hoſtibus qua fugerent: intercludi non debere. Meli⁹ eſt em̃ inſequi ſine periculo: q̃ bellare ſub dubio. Ptꝫ ergo primũ qđ requiriť ad bonũ militẽ prudẽtia ⁊c.

¶ Dixi ſcđo ꝙ bonũ militẽ facit probitas ⁊c. Probitas aũt militis ſtat p̃cipaliter in tribus virtutib⁹. Prima verecundia. Vegeti⁹ de re militari. Honeſtas idoneũ militem reddit: verecũdia dum prohibet fugere: facit eſſe victorẽ. Scđa virt⁹ eſt veritas. Ad bonũ militẽ pertinet ꝙ teneat veritatẽ. Inſpicite marcũ regulũ militem romanoꝝ. de iſto dicit Valerius maxim⁹ et hoc idẽ tangit Boeti⁹. ij. de cõſolatiõe pſa. vj. Iſte multotiẽs vicit penos tandẽ ſemel fuit victus ab eis. tandem vt refert Aug. lib. j. de ciuitate dei. c. xv. cum carthaginenſes mallent captiuos: quos romani detinebãt: ſibi reddi: q̃ captiuos eorũ detinere: cũ legat(is) ſuis iſtũ regulũ miſerũt ꝓ impetrãda redẽptione captiuoꝝ: prius tñ eũ iuratione cõſtrinxerũt: ꝙ ſi cõmutatio impetrata nõ fuerit: rediret carthaginẽ captiu⁹. qđ pro ſeruãda veritate ipſe fecit: qꝛ romanis non placuit. Tertia ɣtus et vltima q̄ facit militẽ bonũ: eſt ad ſuũ principem fides ſiue legalitas. Autor de ludo ſcacoꝝ. Militis nomen amittit: q̄ fidẽ principi ſeruare non nouit. Lapis precioſus et margarita ꝑfulgida eſt fidei firmitati adiuncta militia. Quantũcũq꜃ miles ſit fortis victorioſus et ſtrenuus: ſi eſt proditor ⁊ non fidelis: nihil valet. exẽplũ de ioab. qui fuit fortior et valẽtior milites: q̃ habuit dauid: ⁊ tñ qꝛ fuit proditor nulla laus inter milites dauid ſibi datur: nec in eoꝝ numero poniť. Vñ ad ꝓpoſitũ petrus bleſeñ. in ep̄la de militibus ad hẽricum regẽ anglie. Nihil deteſtabilius in milite nota ꝓditionis. Nã licꝫ ioab fortiter oĩa bella vicerit: in catalogo fortium dauid nõ computať: quia fortitudinem eius proditio in abner et amaſa denigrauit. hec ille.

¶ Dixi tertio ꝙ bonũ militem facit audacia ⁊ animoſitas ⁊c. Miles bon⁹ non ſolũ dꝫ habere fortitudinẽ in corpe: ſed melius ĩ corde. Talẽ fortitudinẽ habuit Codrus dux athenienſiũ. de q̊ dicit Auguſt. xviij. de ciui. dei. c. xix. ꝙ in campo ſuis hoſtib⁹ ſe obtulit ĩ habitu peregrino: vt moreref: taliter vt ſui vincerẽt: ſcḋm ꝙ habebãt in reſpõſis a deo Apollinis. De iſto dicit autor de ludo ſcacoꝝ. Maluit mori vt viuerẽt ſui: q̃ viuere ſuis turpiſſime ſuperatis. in q̊ notať maxima fortitudo cordis. Iſtã fortitudinẽ habuit quidã rex: de quo narrat Valeri⁹ ꝙ cũ hic deberet cum hoſtib⁹ preliari: comedẽs ⁊ bibẽs cũ ſuis eis dixit. Prãdeam⁹ tanq̃ apud ĩferos cenaturi.

¶ Dixi quarto ⁊ vltimo: ꝙ bonum militem facit mãſuetudo ⁊c. Autor de ludo ſcacoꝝ. Nihil eſt qđ tam p̄clarum faciat militẽ: q̃ cũ ad victoriam venerit: ꝓſtratũ viuificare cũ poſſit occidere: ferre cũ poſſit ferire. Idem doctor narrat: ꝙ cũ ſilla multas et diuerſas victorias haberet de romanis quint⁹ cauillus palã ſibi dixiſſe fertur. Diſce modo eſſe miſericors. ſummã gen⁹ vindicte ⁊ glorioſum parcere cum poſſis occidere. Patet ergo declaratum ꝙ faciunt bonũ militem quattuor ſcꝫ prudẽtia ſtudioſa ⁊c.

¶ Secũdo eſt videndũ et cõtẽplandũ breuiter: q̊d eſt illud qđ facit pulchrũ militẽ. Milites moderni tẽporis hñt iſtam opinionẽ: ꝙ pulchritudo militie ſit ĩ ornatu margaritarũ auri ⁊ argẽti ⁊ lapidũ p̄cioſoꝝ. qđ ptꝫ in moderno eoꝝ habitu. Sed iſta certe pl⁹ faciũt ad militis vituperiũ: q̃ ad ornatũ vel pulchritudinẽ. vñ petr⁹ bleſeñ. in ep̄la vbi. s̄. dicit: ꝙ iuli⁹ frontinus refert cũ ſcipio ſcutũ cuiuſdã vidiſſet auro ⁊ gemmis multipl'r ornatũ: dixit ſe nõ mirari ſi tanta diligẽtia ſcutũ honoraſſet: in quo plus preſidij: q̃ in enſe haberet. In quo g̊ ſtat pulchritudo militis idẽ Petr⁹ bleſeñ. in ep̄la vbi. s̄. notat vbi ſic. Refert pericles nõ aurũ et lapides: ſꝫ ſcutũ diuulſum: fractã galeã: hebetẽ gladiũ: faciẽ vulneratã cedere militibus ad ornatũ. Sed milites moderni temporis (diciť de illis q̄ male faciũt) in iſta pulchritudĩe non gloriant. Sed dicit de eis magiſter Robert⁹ holkot. Ipſi ſunt ĩ apparatu in motu equi. impetu ſamſon. ĩ labore et portatiõe armoꝝ/ ipſi ſunt ſimeõ in eoꝝ ſalutatiõib⁹/ ipſi ſunt ioab. in eũdo ad p̄liũ ipſi ſunt ap̄ls thomas: q̄ dixit Eamus et moriamur cũ illo. in pũcto p̄lij ipſi ſunt aſtrolog⁹ athlas. dicũt ꝙ planete nõ ſunt in bona diſpoſitione: et iõ non dandũ prelium. Nõ talis miles fuit ſanctus Georgi⁹: q̊ pro militia temporali et ſpũali viriliter bellauit ⁊ triũphauit. Dic eius hiſtoriã et fac finẽ. Explicit.

¶ In feſto beati Petri martyꝛ(is). Ser. j.

Coronabitur q̄ legitime certauerit. ij. Timothe. ij. Sentẽtia l'ralis thematis btõ Petro martyri applicata eſt iſta. coronatur qꝛ legitime certauit. Pro cui⁹ thematis introductiõe ſpeciali aliq̃li/ occurrit mihi iſtud motiuũ. ſ. ꝙ hoc hꝫ appetitus hoĩs a natura ꝙ ſemꝑ ꝓ ſuis bonis operibus et iuſtis laborib⁹ reportare cupit laudẽ premiũ ⁊ honorem. Ptꝫ primo hoc per quoddam dictum ſancti Thome. j. j. q. c. articu. vij. in ſolutione ad. iij. vbi declarat quare in precepto de honore parentum/ ponitur premiũ pluſq̃ ĩ alijs. ſcꝫ vt ſis longeuus ſuꝑ terrã. Et dicit ꝙ homines actus ſuos cõiter ad aliquã vtilitatẽ ordinant: ideo in illis preceptis neceſſe fuit promiſſionem ponere premij: ex quibus nulla vtilitas videtur ſequi. quia ɣo parentes iam ſunt in recedendo ab eis: non expectatur premiũ. et ideo precepto de honore parẽtũ additur promiſſio. hec ſctũs thomas. idem dixit ibidẽ de primo precepto. ⁊ ideo ſcḋm Gregoriũ conſideratio premij minuit vim flagelli. Dixit Iſidorus. x. etymol'. ꝙ romani ſtatuerunt ꝙ victoribus pro premio corona dareť. aliquibus lauri: ſi vincebant inimicum fugando. aliquibus palme: ſi vincebant in conflictu: quia palma ſtimulos habet: q̄ deſignant laborem in pugna propter reſiſtẽtiam inimici. et intantũ iſte appetitus laudis et honoris et premij propter ſua: eſt operationis naturalis: ꝙ notat Aul⁹ gellius romanorum hiſtoriographus de quodã athleta et milite muto: qui qꝛ priuabať premio triumphali: ex ira prorupit in vocem et clamorẽ: ⁊ extunc locut⁹ eſt. Iſti ſentẽtie et ꝯcluſioni concordans Caſſiodorus lib. j. ep̄larũ ad propoſitũ dicit. Tribuenda eſt iuſtis laboribus compenſatio meritorum: quia exprobrata militia creditur: ſi irremunerata tranſitur. athletam populis palma deſignat eẽ victorem. ſudores bellicos corona teſtatur. Ad propoſitum deſcendendo ſcḋm ꝙ dicit Job. militia eſt vita hominis ſuper terram. Job. vij. Et ſi mundus et imperator romanus ſuis victoribus coronas largitur pro ſuis inſignibus operibus mercedem/ premia/ ⁊ honores: a fortiori hoc facit imperator ſupremus dominus ieſus chriſtus premiator noſter. vnde dic̃ omnibus ſuis militibus et victoribus illud eccleſiaſticũ. Sancti mei qui ĩ hoc ſeculo certamen habuiſtis: mercedem laborum ego reddã vobis. De numero iſtoꝝ militum xp̄i/ fuit beatus Petrus martyr: qui mortuus eſt ꝓ fide xp̄i: qui hodie pro ſuo labore et inſigni victoria/ in celo recepit p̄miũ et coronã. et hoc eſt qđ dicit thema ipſum coronatũ ⁊ premiatum demõſtrãs et alios ad coronã/ et p̄miũ incitans: coronabiť q̄ legitĩe certauerit. Vñ ꝓ ꝓſecutione materie ſunt hic tria ſpeculanda: et in tres tractatus complẽda.

Primum eſt quod eſt certamen quod beatus petrus certauit.

Secundum eſt ſi fuit legitimum certamē quod certauit.

Tertium eſt quam coronam habuit ꝓ certamine quo certauit.

Unde thema de eo verificabitur. Coronatur quia legitime certauit.

Prima pars.

¶ Quantū ad primū eſt ſciendū ꝙ certamen: quod beatus petrus martyr certauit: fuit contra triplicem inimicum.

Primum fuit contra mundum. ⁊ iſtud certamen fuit forte: in quo vicit ſuſtinendo per patientiam.

Secundo certauit cōtra carnem. et iſtud certamen fuit bonum: in quo vicit fugiēdo per moderatam prudentiam.

Tertio certauit contra diabolum. et iſtud certamē fuit iuſtū: in quo vicit ꝑ martyrium fidem et firmā credentiam.

¶ Dico pͥmo ꝙ certauit ɔ mūdū: qᵭ certamē fuit forte. ⁊ iſtud vicit ꝑ patientiā. De iſto certamine ſcribitur Sap̄. x. Certamē forte dedit illi vt viceret. Et notate ꝙ pͥnceps belli ſapiēs: q̄ ꝓ idoneitate pugnantiū / bella diſtribuit: leuiora infirmioribꝰ: fortioribꝰ vo certamina fortiora cōmittit. Ita dixit btūs Sixtꝰ laurētio. Nos quaſi ſenes leuioris pugne curſum recipimꝰ: te aūt q̄ſi iuuenē ⁊c̄. Ad ꝓpoſitū xp̄s pͥnceps belli ɔ mūdū vidēs btm̄ petrū martyrē iuuenē ⁊ fortē ⁊ aptū ad arma ſpūalia: habilē ɔ mūdū: dedit ſibi certamē nō leue: ſed forte. Forte em̄ certamē eſt ɔ mūdū: ſi cōſideremꝰ duo. Primo ſi conſideremꝰ arma cū q̄bꝰ inuadit. Scd̄o numerū illoꝝ quos vincit ⁊ ſubuertit: ⁊ videbimꝰ ꝙ eiꝰ certamē eſt forte. Et notate pro hoc ꝙ ſm̄ legē politicā / q̄ recitat̄. ij. Polit̄. multū ɔgruit fortitudini militū ꝙ ſint ambidextri. ſ. ſiniſtra ſicut dextra preliātes: qᵭ tñ hꝫ mūdus vt fortis miles. Preliat̄ em̄ a dextris per fortunā proſperā, a ſiniſtris ꝑ fortunā aduerſam. iſta em̄ ſunt duo gn̄a armoꝝ / cū q̄bꝰ mūdus ɔ xp̄i milites preliat̄: vt dicit btūs Aug. in ſermo. btī vincē. Duplicē (inq̄t) aciē mundus ꝓducit ɔ milites xp̄i blādit̄ em̄ vt decipiat. ⁊ hoc ē fortuna ꝓſpera. certat vt frāgat. ⁊ hoc ē fortuna aduerſa. Et terribiliora ſunt ⁊ fortiora arma fortune proſpere ꝙ̄ aduerſe: qꝛ ꝑ proſperitatē citius hō efficit̄ malus: ꝙ̄ ꝑ aduerſitatē. Et rō eſt: qꝛ ſm̄ pℏm in. iiij. Ethicoꝝ. nō niſi virtuoſi eſt bonas fortunas ferre.

¶ Scd̄o forte certamē eſt cōtra mūdum ſi cōſideremus numerū illoꝝ: quos vincit ⁊ ſubuertit. Nā vincit multos per aduerſitatē q̄ eſt arma manꝰ ſue ſiniſtre: ſed multo plures ꝑ ꝓſperitatē: que eſt arma manus ſue dextre. Unde de iſta eius victoria ⁊ caſu vitioꝝ dꝛ in pſ̄. xc. Cadent a latere tuo mille: et decem milia a dextris tuis. Sed que eſt ratio ꝙ mille ad ſiniſtrā cadere dicuntur: et decem milia a dextris? Reſpondit Bernar. ſuper Qui habitat. di. qꝛ vbi maior aduerſarij pugna: ⁊ minor ex aduerſo defenſio: ibi maior caſus ē et ruina. Cū igitur mūdus magis nos impugnet a dextris. ſ. circa bona ſpiritualia: ꝙ̄ a ſiniſtra ſcilꝫ circa bona corporalia: ⁊ nos econtra multo minus defendimus ſpūalia ꝙ̄ tp̄alia: ideo non mirū ſi multo plures cadunt a dextris ꝙ̄ a ſiniſtris. Alia ratio dat̄ cōmuniter: quia multo plures cadunt a latere ꝓſperitatis: quod eſt a dextris: ꝙ̄ aduerſitatis: quod eſt a ſiniſtris. Omnes etiam tam theologi ꝙ̄ philoſophi dicunt ꝙ multo periculoſior eſt fortuna ꝓſpera: ꝙ aduerſa. vñ Johānes lemouiceñ. de ſomnio pharaonis. Utraqꝫ ſiq̄dē fortuna formidabilis: ſed formidabilior proſpera: ꝙ̄ aduerſa. nam aduerſa premunit aduerſarium: ſed proſpera perdit incautuꝫ. Ad propoſitum iſtud certamē forte cōtra mūdum dedit deus beato Petro martyri: et hoc vt vinceret. Uicit enim prima arma mundi. ſ. proſperam fortunam: et hoc per ingreſſum religionis: omnia proſpera mūdi relinquendo: et paupertati voluntarie adherendo. ⁊ vicit ſecūda arma mundi. ſ. fortunam aduerſam: ⁊ hoc tribulationes anguſtias et martyrium pro chriſto ſuſtinēdo. Hec eſt em̄ victoria que vincit mūdum. ſ. Job. v. ſcilꝫ proſpera mundi deſpicere: ⁊ nullatenus eius aduerſa formidare. Augu. Non vos tenet propria voluntas: non nos cruciet crudelitas aliena et victus eſt mūdus. Habuit ǧ btūs petrus martyr certamē forte: in q̄ vicit ſuſtinēdo ꝑ patiētiā. ad qᵭ certamē et victoriā nos inuitās apl's ad Heb. xij. di. ſic. Deponētes oē pōdus ⁊ circūſtās nos pctm̄ ꝑ patientiā curramus ad ꝓpoſitū nobis certamē: aſpicientes in autorem fidei / ⁊ cōſummatorē ieſu. Ubi nota ꝙ beatus Petrꝰ martyr in certamine ɔ mūdū: vt eū vincamꝰ: dat nobis tria pulcherrima documenta. Primo ꝙ nullus bene pōt pugnare oneratus: ideo nobis dicit. Deponētes om̄e pondus. et ꝑ hoc vincit̄ fortuna ꝓſpera. Scd̄o ꝙ nullus bene pugnat niſi armatus: ideo nobis dicit. Per patiētiam curramus ad ꝓpoſitū nobis certamē. et per hoc vincitur fortuna aduerſa. Tertio ꝙ nullus bene pugnat niſi premiatus: ideo nobis dicit: Aſpicientes in autorē fidei ⁊ conſummatorē ieſum. ſ. ab eo premiuꝫ expectando: qui nos ad pugnam animando dicit: Cōfidite qꝛ ego vici mundum. Johannis. xvj.

¶ Dixi ſecūdo minus pͥcipaliter: ꝙ beatus Petrus martyr certauit et preliatus eſt contra carnē per bonā ſiue moderataꝫ prudentiā. Iſtud certamen fuit bonū: de quo ſcribitur. j. ad Timoth. vj. Certa bonum certamē. Bonum certamē eſt ɔ carnem. nam dicit Hierony. ꝙ nihil viliꝰ ꝙ̄ vinci a carne. neqꝫ aliq̄d nobilius ꝙ̄ vincere carnem. Narrat valerius ad rufinū / ꝙ valentinus imperator octogenarius ⁊ virgo cū audiſſet in hora mortis ſue triūphos prelioꝝ ſuorum recoli in eius conſolationē: dixit vna ſe tm̄ victoria gl'iari. Interrogatus qua: reſpōdit inimicorum omniū nequiſſimū domui carnē meam. Contra iſtū inimicū pugnauit btūs Petrus martyr et vicit: qꝛ ſm̄ ꝙ teſtatur papa innocentius in eius canonizatiōe: virgo fuit: ⁊ nunꝙ̄ peccauit mortaliter. Sed dixi ꝙ iſtū inimicū fugiendo vicit cū bona prudentia. Sed dicūt valētes ꝙ apᵭ bellicoſos fuga cōmuniter inhoneſta videtur. Sed reſpondet̄ ꝙ immo eſt laus ſi cū fuga pugna: et victoria ſimul concurrant. Boetius hᵭ narrat. v. de ɔſolatione. metro. j. deficit hic dictum q̄re et applica hic. Sic beatus petrus martyr fugiendo de mundo ad religionē per votum caſtitatis. per virginitatis virtutē pugnauit fortiter contra carnē eā ſagittando ſagittis diuini timoris et amoris ⁊ eam vicit. Hic quomodo intrauit religionē. Et iſta pugna cum carne videt̄ eſſe rōnabilis et magne prudētie: qꝛ qui pugnat cum ſerpente debet ꝓliari delonge: non deprope ne ab eius veneno inficiatur. Pugnare contra carnē eſt pugna cōtra ſerpentē: vt dicit̄ Auguſti. ſuper illo Geñ. iij. Serpens erat callidior cūctis aīantibꝰ terre. iō pugnandū eſt ꝑ fugam: nō ꝑ reſiſtentiā. per fugā em̄ vincitur caro. Exēplū de ioſeph qui dimiſſo pallio fugit. Gene. xxxix. Sic diſcent filij iſrael certare cū hoſtibus. ſ. ɔ carnē et ſenſualitatē. Sic beatus petrus martyr didicit illud certamen: iō dicit cū pſ̄. liiij. Ecce elōgaui fugiens. ſ. a carne: ⁊ manſi in ſolitudine. hoc eſt in religione in continentia et virginitate.

¶ Dixi tertio minus principaliter ꝙ beatus petrus martyr certauit ⁊ preliatꝰ eſt ɔ diabolū. ⁊ iſtud certamen fuit iuſtū: in quo vicit reſiſtendo ꝑ martyriū fidem et firmā credentiā. De iſto certamine ſcribitur Eccl'i. iiij. Pro iuſticia agonizare pro aīa tua: et vſqꝫ ad mortē certa ꝓ iuſticia. Nihil tam iuſtū militi xp̄i ſicut mori ꝓ fide xp̄i. et iō dicit Augu. martyrem nō facit pena: ſed cauſa. Talis miles xp̄i fuit beatus petrꝰ martyr: q̄ cum eſſet inq̄ſitor hereticoꝝ ɔ hereticos manicheos predicans mortuꝰ eſt ꝓ fide xp̄i. et qꝛ mortuus eſt tp̄e paſchali ſicut xp̄us: quia ſabbato ante dñicam in albis: ideo pōt dici de eo ſicut de moyſe ad Hebre. xj. Fide celebrauit paſcha ⁊ ſanguinis effuſionē. Ubi notate ꝙ in geſtibus illuſtriū viroꝝ: q̄ pro republica magna geſſerūt bella et victorias: tria notantur in eoꝝ bellis et victorijs. Primo cauſa vt oſtendat̄ ꝙ ꝓ veritate et iuſticia. Scd̄o tempus vt de inſigni opere habeatur noticia. Tertio virtus vt appareat de eius virtuoſa conſtātia. Sic eſt de beato Petro martyre. in actione de pugna et prelio ſuo ɔ diabolū oſtenditur Primo ſua cauſa rōnabilis: qꝛ ꝓ fide. Pugnauit em̄ ꝓ veritate fidei cū patruo ſuo adhuc puer. Narra hiſtoriam. Pugnauit ɔ alios hereticos diſputando et ꝓdicādo vbi fecit miraculum de nube. narra hiſtoriam. Scd̄o oſtendit̄ in pugna ⁊ certamine beati petri martyris tēpus acceptabile: qꝛ in paſcha ſicut xp̄s mortuꝰ eſt. vt dictū eſt. Hic in quibꝰ paſſio btī petri martyris fuit ſimilis paſſioni xp̄i. quia xp̄us a ſuo diſcipulo: beatꝰ Petrus a ſuis parentibus. xp̄s ſuā mortē preſciuit. Uñ ſciens ieſus oīa que ventura erant proceſſit. et beatus petrꝰ ſimiliter in die ramorum in publica predicatiōe ſuā mortē predixit et

alia. dic. Tertio ⁊ vltimo oſtendit in eius certamine ſua conſtantia multū ſtabilis: q̄ ſanguinis effuſionē. Dic de eiꝰ martyrio quō fuit veniendo de conuentu de cumanis: vbi erat prior: et iret mediolanū: q̄ diſtant per. xxiiij. miliaria. in media via ad. xij. miliaria fuit interfectus ſcribendo cū ſanguine ſuo in terra. Credo in deum patrē oīpotentē creatorē celi et terre viſibiliū oīm et inuiſibiliū. In iſto martyrio beatꝰ petrus martyr vicit diabolum reſiſtendo: nō fugiendo. Nā etſi laudabilis eſt victoria ꝑ fugam ꝯ carnē: vt dictū eſt: et etiam mūdū/exēplo xp̄i qui cū fecit miraculū de panibus in deſerto: mūdus ſtatim incepit preliū contra eū ꝑ arma vanitatis: ⁊ voluerūt eū facere regē: ſed ī iſto prelio ipſe in montē fugit ſolus: ⁊ ſic de mūdo victoriā habuit. Johā. vj. Fugere tn̄ ī prelio ꝯ diabolū eſſet vituperabile: ⁊ nullo mō laudabile. nā victoria ꝯ diabolū non dꝫ eſſe per fugā: ſed per reſiſtentiā. j. Pet. v. Aduerſarius veſter diabolꝰ tāq̄ leo rugiens ⁊c. cui reſiſtite fortes in fide. Scutū cū quo btūs Petrus martyr reſtitit diabolo: fuit p̄dicatio. et verbum dei fuit gladius acutꝰ: cū quo ip̄m vicit et ſuperauit: iuxta doctrinā apl'i ad Ephe. vj. In oībus ſumentes ſcutū fidei ⁊c. ſequit Et gladiū ſpūs qd̄ eſt verbū dei. Patet ḡ declaratū ꝙ in triplici certamine. b. Petrꝰ martyr certauit. Prīo in forti ꝯ mūdū et in iſto vicit ſuſtinēdo ⁊c. Scdo in bono ꝯ carnem: et in iſto vicit fugiēdo. Tertio in iuſto ꝯ diabolū: et in iſto vicit reſiſtendo: vt de eo dicat ꝑ cōcordātia illud qd̄ cantat eccl'ia. Iſte ſctūs ſcꝫ beatꝰ petrꝰ martyr ꝓ lege dei ſui certauit vſq̄ ad mortem: et a verbis impiorꝫ non timuit: fundatus em̄ erat ſupra firmā petrā. i. ſuper xp̄m et fidē xp̄i. Petra autem erat xp̄s. j. Cor. x. Et iō de iſto glorioſo martyre cantatur. Cum ſit in petra fidei tenet veſtigia ad petrā xp̄m prouehi meret cū victoria. Et ſic finitur primus tractatus vbi debemus ſpeculari quod fuit certamen: quod beatus petrus certauit.

Secūda pars.

¶ Dixi ſecūdo principa

liter ꝙ erat vidēdū ſi fuit legitimū certamen: qd̄ beatus petrꝰ certauit: q̄ al's ſm thema nō debet ſibi corona. Pro quo notandū ꝙ ſm ꝙ ponit ſeneca in quadam epl'a: ad hoc ꝙ certamē alicuiꝰ eſſet legitimū apud hoīes: tria erant neceſſaria req̄ſita. Primo ꝙ nullus certās vinceret notabiliter. ſ. abſq̄ notabili leſione: et alicuiꝰ mēbri mutilatione. vn̄ ſi miles in bello eſſet turpiter leſus: vl' mutilatꝰ: nō dabat ſibi corona. Scdo ꝙ vinceret publice corā oībus: nō latēter: nō ꝓditorie aut fraudulenter ꝙ tali non debebat. Tertio ꝙ vinceret potēter. ſ. ſe fortiorē ⁊ potētiorē. vn̄ ſi miles vinceret puerū: vel al's militē ſemipotētiorē ac īferiorē: nō debebat ſibi corona. Ad ꝓpoſitū iſto triplici mō btūs petrꝰ martyr vicit īimicos ſuos: vn̄ ſeq̄t ꝙ certamē eiꝰ fuit legitimū. Prīo vicit notabiliter carnē: q̄ per nullū pctm̄ mortale ꝑ ipſaꝫ eſt leſus in aīa: nec aliqd̄ eius mēbrū: puta nec oculus vel manus ꝑ inclinationē ad pctm̄ ꝑ ipſam eſt mutilatū in corpe. vn̄ ex hoc ſequit ꝙ debetur ſibi corona: quā de eo vidit iohēs Apoc. vj. Vidi (inq̄t) et ecce equus albus. ſ. btī petri martyris corpus ꝑ virginitatē ⁊ mūdiciā. et qui ſedebat ſuꝑ illū habebat arcum: ⁊ data eſt ei corona. Scdo vicit beatus petrꝰ patēter ⁊ publice mūdū: p̄rem et matrē: et oīa ꝓpter xp̄m relinquendo: et ꝑ ingreſſum religionis: vbi vixit ſctē et laudabil'r ꝑ. xxx. annos pauꝑtati voluntarie adherēdo. vn̄ dicit ſibi dn̄s Ezech. xvj. dedi coronā decoris in capite tuo. Tertio vicit potenter et fortiorē ſe per naturam inimicū diabolū xp̄i fidem defendendo: ⁊ martyriū ſuſtinēdo. vn̄ debet ſibi corona. Dicit btūs petrus martyr cū apl'o. ij. ad Timoth. iiij. Bonū certamen certaui. q̄ad primū. ſcilꝫ ꝯ carnē. curſum cōſummaui. q̄ad ſcd̄m. ſcꝫ mūdū. Mūdus em̄ eſt q̄dā curſus velociter trāſiens: q̄ tranſit mundus et eiꝰ concupiſcētia. fidē ſeruaui. q̄ad tertiū. ſcꝫ ꝯ diabolū: q̄ ꝑ naturā eſt fortior licꝫ em̄ diabolus ſit fortior hoīe ꝑ naturā vincitur tn̄ a ſctīs hoībus ꝑ dei grām. vn̄ Augu. de p̄deſtinatiōe ſctōꝝ dicit. Deꝰ in agone huiꝰ vite certantes adiuuat: ⁊ vincentibꝰ coronas largit eternas. ſequitur igit ſtatim propter hec tria certamina: q̄ legitime certaui in reliquo repoſita eſt mihi corona. Hic finit ſcd̄s tractatus.

Tertia pars.

¶ Dixi tertio principali

ter ⁊ finis: ꝙ erat videndū quā coronam habuit btūs petrus martyr ꝓpter certamen qd̄ certauit. vn̄ contēplor ꝙ xp̄s vocās eū ad coronā reddēdā ꝑ certamie qd̄ certauit: dixit ſibi illud qd̄ dixit btō iohāni euāgeliſte. Apoc. ij. Dabo tibi coronā. In q̄bus v̄bis oñdit ſibi duo ſingularia.

Primū magnā voluntatem cum affectione amoroſa: q̄ dicit ſibi. Tibi dabo.

Scdo altam dignitatē cum promotione honoroſa: q̄ dicit. coronā.

Primo dicit ſibi. dabo tibi. qd̄ eſt ſignum amoris. p̄r cōiter dat filio ex amore maxime illi quē magis diligit. Inter oēs ſanctos deꝰ maxime ⁊ mag̃ diligit btm̄ petrū martyrē: ſicut ioſeph ſuꝑ oēs filios ſuos fuit dilectꝰ ꝑ iacob. cā in textu reddit. eo ꝙ ī ſenectute genuiſſet eū. Geneſ. xxxvij. Sic ad litterā eccl'ia iā exiſtēs ī ſenectute et ī fine ſcl'oꝝ: genuit xp̄o nouū martyrez petrū. non ḡ mirū ſi tantū xp̄s eū dilexit: et q̄ petit: ſibi ꝯcedit ⁊ ſpāl'r grām in miraculis hic ⁊ vbiq̄. Dicas hic de eiꝰ miraculis ſicut ſciuer(is) ⁊ videris expedire. Secūdo dicit xp̄s btō petro. dabo tibi coronā. ſ. triplicē. Primo coronā ſtellarū: de q̄ Apoc. xij. ⁊ iſta debet doctoribus: q̄ q̄ ad iuſticiā erudiūt multos: erunt q̄ſi ſtelle in ꝑpetuas eternitates. Dan. xij. Scdo dabo tibi coronā ſpinarū: de q̄ Jo. xix. ⁊ iſta debet v̄ginibꝰ. V̄ginitas em̄ inter ſpinas aſperitatū et pniarū cōſeruat. Prouerb. iiij. corona inclyta ꝓteget te. Tertio dabo tibi coronā de auro: de q̄ Eccl'i. xlv. Corona aurea ſuꝑ caput eiꝰ. ⁊ iſta debet martyribꝰ: q̄ ꝑ ignē tribulatiōis ⁊ ꝑſecutiōis ꝓbant. Cōſtat em̄ ꝙ beatꝰ petrꝰ doctor v̄go ⁊ martyr fuit: et igne tribulatiōis ⁊ ꝑſecutiōis ꝓbatꝰ. Btūs igit vir q̄ ſuffert tētationē q̄m cū ꝓbatꝰ fuerit: accipiet coronā vite. Jacobi. j. Pꝫ igit triplex tractatꝰ de beato petro martyre ꝓſecutus.

Primus de tribus inimicis contra quos bellauit.

Scd̄s quomodo legitime eos vicit et ſuperauit.

Tertius de corona quā ꝑ victoria reportauit.

Et ſic pꝫ thema īceptū ꝑ dei gratiam cōcluſum. Coronat q̄ legitime certauit. Et ideo eccl'ia reddēdo deo grās pro certamine huius glorioſi martyris: cātat di. Gl'ia tibi do. ⁊c. ⁊ fortes in certamine ſertis ornas ꝑpetuis. Ad quā gl'iaꝫ ⁊c.

¶ In feſto beati Petri martyr(is). Ser. ij.

CHriſtus paſſus eſt nobis relinquēs exēplū. j. Pet. ij. ⁊ in epl'a hodierna. Honorabiles dn̄i ſm philoſophoꝝ et theologorum ſnīaꝫ/nulla mūdi actio recta/iudicat virtuoſa: aut ꝑfecta: niſi ꝯformet aut diriuetur ab aliq̄ exēplo. ſeu exēplari vel forma vl' r'ła. facil'r al's q̄libet actio poſſꝫ a recto deuiare: ⁊ in errorē labi. iō dn̄s cupiēs ꝙ moyſes opꝰ tabernaculi faciēs nō erraret ſed vt ſibi p̄cipiebat: rectū faceret: dedit ſibi exēplar vl' exēplū: cui ſe ꝯformaret. dixit em̄ ſibi Exo. xxv. Inſpice ⁊ fac ſm exēplar qd̄ tibi ī mōte mōſtratū eſt. Immo dicūt theologi ꝙ deꝰ: cū ſit agēs ꝑ intellectū: nunq̄ aliqd̄ opus egit: q̄n illud alicui exēplo ꝯformaret. ⁊ dicūt exēplū illud ad cuiꝰ ſimilitudinē fit aliud: qd̄ vocāt formā vel ideā. Et declarat iſtud ſic ī tractatu de ideis. In oī agente ꝑ intellectū/opꝫ ꝙ forma rei fiēde preexiſtat in agēte ſm eſſe ītelligibile. ſicut cū artifex fac domū: opꝫ ꝙ forma domꝰ p̄exiſtat ī mēte: ⁊ erit tanq̄ exēplū ad cuiꝰ imitationē facit domū. Sic deꝰ faciēs mūdū ꝑ intellectum/ p̄habuit ī mēte ſua exēplar mūdi et oīm partiū eiꝰ: ad cuiꝰ ſil'itudinem ꝓduxit ad extra mūdū. et iō Boetius. iij. de cōſola. metro. ix. ad ꝓpoſitū ſic. Tu cūcta ſuꝑno Ducis ab exēplo pulchrū pulcherrimꝰ ipſe Mūdū mēte gerēs: ſil'iq̄ imagie formās Pꝫ igit declaratū ꝙ oē agēs īntellectuale etiā deꝰ: agit ꝑ exēplū. Nec aliq̄ actio recta aut ꝑfecta iudicat: niſi regulet et conformet aliq̄ exēplo. Et repeto honorabiles dn̄i moral'r loquēdo: ꝙ ꝑ v̄tuoſa operatione hoīꝫ exēpla ſunt neceſſaria: ⁊ dant ꝓpter tria.

Primo ad habēdū de v̄tutibus noticiā et informationem.

Secūdo ad habendū de erroribus emendā et correctionē.

Tertio ad dādū diſcipl'is ⁊ auditoribus facilem inſtructionē.

¶ Dico primo ꝙ dantur et ſunt neceſſaria exēpla ad habēdū de v̄tutibꝰ ⁊c. Iſto mō ponit princeps et rex in republica tēporali vt totiꝰ ppl'i ſit exēplū et director v̄tuoſus. vn̄ Claudianꝰ. Regis ad exēplū totꝰ cōponit orbis: Mobile mutat vna cū p̄ncipe vulgus. Iſto mō ſm Valeriū maximū depigebant rome ⁊ athenis ī locis publicis facta ſtrenua valētiū militū: qui pro republica pugnarunt: vt illorum

exempla intuentes: ad ſimilia anhelarēt.
Et ideo ad propoſitum huius Boe.iiij.de
cōſola.metro vlti.recitat facta virtuoſa ⁊
ſtrenua: que tres valentes milites pro re-
publica geſſerunt.ſ.agamēnon ⁊ vlixes in
troia: et hercules in.xij. laboribus: quos
ibi recitat. Et in fine prouocans et exhor-
tās virtuoſos: ꝙ iſtoꝝ exemplo ſimilia fa
ciāt: dicit ſic. Ite nūc fortes/vbi celſa ma
gni ducit exempli via. cur inertes Terga
nudatis: ſuperata tell⁹ ſidera donat. Iſto
modo ponūtur totius populi ⁊ ſubditoꝝ
v̄tuoſa exēplaria in republica ſpūali eccle
ſiarum princeps ⁊ prelati. vnde Hiero.in
epiſtola ad heliodoꝝ. Domus epī ⁊ cōuer
ſatio quaſi in ſpecula poſita magiſtra eſt
publice diſcipline. quicq̄d fecerit illud ſi-
bi oēs faciēdū putant. et ideo habetur in
canone ex lib.iij. de voto ⁊ voti redēptio
ne.c. magne. qđ agit a prelatis: trahitur
a ſubditis in exēplū. ꝑpter hoc dixit apl's
ſ.ad Timoth.iiij. Exemplū eſto fidelium.
Patet ergo primū ꝙ exēplum datur et re
quiritur ad habendū de virtutibus ⁊c̄.
¶ Dico ſcđo ꝙ danẗ et ſunt neceſſaria exē
pla ad habendū de erroribus emendā ⁊c̄.
Uidemus eñ ꝙ artifices ⁊ ſcriptores exē
plis cōformātur: vt error in opere cauea-
tur. Iſto modo ponuntur in republica ſa
piētes ⁊ intelligentes tanꝙ exēplaria nō
corrupta: ad que oēs alij ſua habent con-
formare opera: vt ſint ſine errore recta. q̄
ſi errant etiā illoꝝ exemplo alij errabunt.
propter hoc philoſophia videns Boe. per
poeticas muſas deceptum: ⁊ eum erraſſe:
contra ipſas lib.j. pſa.j. dicit ſic. Si quē
profanum vti vulgo ſolitum nobis blādi
tie veſtre detraherent: minus moleſte fe-
rendum putarem. nihil quippe in eo no-
ſtre opere lederentur. Hunc v̄o eliaticis
atq̄ academicis ſtudijs enutritū. Super
hoc dicit magiſter Nico. de treueto. Ma-
gis dolendū eſt de errore ſapientis/ ꝙ̄ de
errore inſipientis: qꝛ error ſapiētis trahi-
tur cōiter in exemplū: non inſipientis. Et
de prelatis qui ſuo exēplo alios errare fa
ciūt habetur in cano. xj.q.iij. precipue. ꝙ
tot mortib⁹ digni ſunt: quot ad ſubditos
ſuos perditionis exempla tranſmittūt. Et
pro tāto dicebat apl's Tito in.c.ij. In om
nibus teipm̄ prebe exēplū bonoꝝ operū.
¶ Dixi tertio ꝙ dantur et ſunt neceſſaria
exempla ad dandum diſcipulis ⁊ audito-
ribus ⁊c̄. Quādo enim lectio eſt difficilis
audiēti: datur ſibi ſimilitudo illius quod
ſibi legitur in exemplo aliquo: vt facilius
intelligat: etiam ſi non ſit ita in re. et ideo
dicit pħs in.j.prioꝝ. Exempla enim poni
mus vt ſentiāt quid addiſcunt. ⁊ facilius
imprimitur lectio ⁊c̄. Ad propoſitum oīa
iſta applicādo: ſm̄ Aug. oīs xp̄i actio no
ſtra eſt inſtructio regula et exēplar: cui de
bemus nos conformare. vnde xp̄s Johā.
xiij. Exēplum eñ dedi vobis: vt quemad-
modum ego feci: ita ⁊ vos faciatis. ſpecia
liter humilitatis et virtutis exemplū fuit
paſſio xp̄i. Sed exemplū potiſſimū humi
litatis et virtutis fuit eius paſſio. vñ Gre
go. in collecta. Oīpotēs ſempiterne deus
qui humano generi ad imitādum humili
tatis exemplum/ſaluatorem noſtrum car
nem ſumere: ⁊ crucem ſubire feciſti ⁊c̄. Ex
plicit ſermo. Deo gratias.
¶ In feſto btī Petri martyris. Ser.iij.

PRopter gaudi-
um natus eſt hō. Job.xvj.
et in euāgelio dñice currē-
tis ſcribiẗ hoc thema. Se-
cūndū ſnīam quā xp̄s dixit
nicodemo Job. in.c.iij. niſi quis nat⁹ fue
rit denuo nō pōt videre regnum dei. qui-
libet dei elect⁹ naſcitur duplici natiuita-
te. Primo natiuitate naturali qua in hūc
mundum naſcitur: de qua Eccl's.iij. Tem
pus naſcendi: et tempus moriēdi. Homo
naſcitur ad laborem. Job.v. Scđo natiui
tate celeſti et eternali: de qua glo. interli-
nearis ſup verbo thematis. natus.ſ. in vi
tam eternā. Et ideo xp̄s nicodemo. Opor
tet vos naſci denuo. Hoc ſuppoſito et de
clarato de vero hoīe: qui eſt beatus petr⁹
martyr propter eius virtutem: qꝛ ſm̄ Boe
tiū de cōſola. li.iiij. proſa.iij. quē tranſfor
matum vitijs vides: hoīem eſtimare non
potes. Sumptū thema introducitur ſic.
In prima natiuitate que eſt terrena ⁊ na
turalis propter triſticiā/natus eſt homo.
igitur in ſcđa natiuitate que eſt celeſtis ⁊
eternalis propter gaudium/ natus eſt ho
mo. tenet iſta ꝯña trib⁹ medijs ſiue vijs.
Primum medium eſt logicale.
Scđm phyſicum et naturale.
Tertiū textuale ſimul et theologale.
¶ Primo tenet iſta ꝯña medio logicali. di
cit pħs. in.j. prioꝝ ꝙ ꝑpoſitiones de con

tingenti ad vtrūlibet conuertūtur per op
poſitas qualitates: vt affirmatiuā in ne-
gatiuā. et ecōtra. Ad ꝑpoſitū oīa que per
natiuitatē terrenā et naturalē adueniunt
electis dei in hoc mūdo: ſunt de cōtingen
ti: et adueniūt contingēter: quia nihil ha
bēt ſtabilitatis: nihil neceſſitatis ⁊ ſepiſſi
me variātur. Luc̄.xv. Da mihi portionem
ſubſtātie que me cōtingit. Et iſta ſunt ad
vtrūlibet: qꝛ indifferēter bonis ⁊ malis cō
ueniūt. Cū igitur electis dei in hoc mun-
do vt plurimū adueniat triſticia. vñ Joh.
in.c. vbi thema. Mundus gaudebit: vos
aūt triſtabimini. Sequiẗ igiẗ ꝙ iſta triſti
cia debet eis cōuerti in oppoſitā qualita-
tem: qđ eſt gaudiū. Pꝫ igiẗ ꝯña declara-
ta medio logicali. ꝙ exquo prima natiui
tate que eſt terrena ⁊ naturalis ꝑpter tri
ſticiā/natus eſt hō: igiẗ ſcđa que eſt cele-
ſtis et eternalis ꝑpter gaudiū/ natus eſt
hō. Scđo tenet iſta ꝯſequētia medio phy
phico et naturali. Pħs in.v. phyſicoꝝ di-
cit/ꝙ motus eſt a cōtrario in cōtrariū. ſi-
cut motus alterationis ab albedine in ni
gredinem. motus localis a ſurſum in deor
ſum: que ſunt cōtraria. et terminus a quo
cōtrariaẗ termino ad quē. Sic motus eſt
a cōtrario in contrariū. Ad ꝑpoſitū electi
dei ſunt in hoc mūdo per natiuitatē natu
ralē tanꝙ in termino a quo. tendūt ad ce
lū vbi naſcūtur eternaliter: tāꝙ ad termi
nū ad quē. Cū igitur in hoc mūdo: qui eſt
terminus a quo: vt dictum eſt: electis dei
adueniat triſticia: ſequiẗ igitur ꝙ in celo
qđ eſt terminus ad quē: et per conſequēs
cōtrarius: dꝫ eis cōuerti in ſuū cōtrariū:
qđ eſt gaudiū. Patet ergo conſequētia de
clarata medio phyſico et naturali: ꝙ exq̊
prima natiuitate que eſt terrena ⁊ natura
lis ꝑpter triſticiā/nat⁹ eſt hō: igiẗ ſcđa q̄
eſt celeſtis ⁊ eternalis propter gaudiū/na
tus ē hō. Tertio tenet iſta ꝯña medio ethi
co ⁊ morali. Pħs moralis Boe.ij. de cōſo
la. pſa.ij. dicit/ꝙ ipſe cōquerēs de fortu-
na q̄re ita erat ſibi aduerſa: ⁊ mōſtrabat ſi
bi vultū nubilū: dicit ꝙ pħia rn̄dēs ꝑ for
tuna dixit ſibi. Nōne adoleſcētulus athe-
nis.ſ. in iouis limine/duo dolia: vnū ple-
num melle: aliud plenū felle iacere didici
ſti? ex doctrina homeri poete ſcꝫ. Fabula
iſtius homeri fuit ꝙ limen iouis eſt mun
dus ſuperior.ſ. celū: et inferior.ſ. terra. q̄li
bet electus dei intrat in hoc limē ꝑ natiui
tates predictas. cū igiẗ in hoc mūdo infe
riori.ſ. terra bibat de dolio fellis amaritu
dinis ⁊ triſticie: ſequitur ꝙ in natiuitate
eterna: que erit in celo: bibet de dolio mel
lis.ſ. gaudij ⁊ leticie. Pꝫ igiẗ ꝯña deducta
medio ethico ⁊ morali: ꝙ exquo p̄ma na
tiuitate q̄ eſt terrena ⁊c̄. Quarto ⁊ vltimo
tenet iſta ꝯña medio textuali ſimul ⁊ theo
logali. Xp̄s diſcipulis dixit in ca. vbi the-
ma. Mulier cū parit triſticiā habet: qꝛ ve
nit hora ei⁹. Cum aūt peperit puerum: nō
meminit preſſure ꝑpter gaudiū: quia na-
tus eſt hō in mūdū. Super hoc verbo Al
chuinus: ꝙ mulier eſt ſancta eccleſia: que
deo ſpūales filios cōcipit. hec parit dum
in hoc mūdo virtutum ꝑfectibus inſiſtit.
ita ꝙ tp̄s preſentis vite eſt tempus pariē
di: ⁊ ſic triſticiā habet. primū inſtans vite
eterne/eſt primū in quo eſt verū dicere ꝙ
peperit et ſic gaudiū habet. Ad ꝑpoſitū:
Cū igitur in hoc mūdo electis dei: qui na
ſcūtur vita naturali: adueniat triſticia: qꝛ
mr̄ ſua eccleſia parit: ſequiẗ ergo ꝙ in ce-
lo: vbi naſcūtur vita eterna: habebūt gau
diū: qꝛ mater ſua peperit. pꝫ rō ex textu.
Et ſic pꝫ ꝯña declarata medio textuali ſi
mul et theologali: ꝙ ex quo prima natiui
tate: q̄ eſt terrena ⁊ naturalis ꝑpter triſti
ciā/nat⁹ eſt hō: ſequiẗ ꝙ ſcđa q̄ ē celeſtis
et eterna ꝑpter gaudiū/natus eſt homo.
¶ Sed pro maiori euidentia thematis/et
declaratiōe preſentis materie/ deducam⁹
et declaremus tam antecedens ꝙ̄ ꝯñs: et
primo antecedēs: deinde ꝯñs. Dixi p̊mo
in antecedēte ꝙ in natiuitate naturali: q̄
hō ⁊ quilibet dei electus in hūc mūdū na
ſcitur: ꝑpter triſticiā natus eſt homo. vn-
de Salomon loquens de ſeipſo/⁊ de quo
libet alio: qui in hunc mundum naſcitur.
Sap̄. in.c.vij. dicit ſic. Ego natus accepi
cōem aerē: ⁊ ſimiliter in factam decidi ter
ram: et primā vocem ſimilem oībus emiſi
plorans. In inuolumētis nutritus ſum:
et magnis curis. Nemo eñ ex regibus ali
ud habuit natiuitatis initium. Unus er-
go eſt omnibus introitus ad vitam: ⁊ ſimi
lis exit⁹. In iſta autoritate notate ſex tri-
ſtabilia: et tria iſtoꝝ ſunt quib⁹ hō priua-
tur: alia tria quibus homo dotatur in ſui
triſticiam et miſeriam.
Primo nāq̄ priuatur oī bono fortune.
Scđo oī naturali robore et vigore.
Tertio oī conſolatione et delectatione.

Quarto indiget aſſidua cura et ſollicitu-
dine.
Quinto habet generalem introitum ſine
diſcrimine.
Sexto habet communē exitum: vt appa-
ret quotidie.
¶ Dico pꝛimo ꝙ pꝛimū triſtabile qđ comi
tatur ⁊ cōſequit̄ hoīem in ſua natiuitate
naturali: eſt ꝙ ꝓuatur ⁊c̄. Et iſtā triſticiā
tāgit ſalomon in tex. qn̄ dicit. Ego natus
accepi cōem aerē. q. d. nihil habui ꝓpꝛiū:
et nullas compoꝛtaui diuitias: nullos ho
noꝛes: ſed accepi illud elementū qđ eſt de
cōi tam mihi/ꝙ beſtijs. ſ. aerē ad reſpirā-
dū. Nec dicit creaui: ſed creatū accepi. di-
uitie em̄: nec alia bona foꝛtune: q̄ ſunt ho
mini ꝓpꝛia: in natiuitate nō habēt. ꝓ tā-
to dixit Job in ca. j. Nudus egreſſus ſum
de vtero matris mee ⁊c̄.
¶ Dixi ſcđo ꝙ ſcđm triſtabile qđ ſequitur
hoīem ī ſua natiuitate naturali: eſt ꝙ pꝛi-
uatur naturali roboꝛe ⁊c̄. ⁊ iſtā triſticiam
tangit ſalomon in tex. qn̄ dixit. Et in ſimi
liter factam decidi terrā. q. d. carui oīm vi
riū poteſtate. qꝛ natus in mundū nō veni
volās: nec ambulās: nec nauigās: nec eq̄-
tans: ſʒ ſine q̄cūqꝫ foꝛtitudine decidi in fa
ctā terrā: quantū fuit per me: niſi per ma-
nus alioꝝ ſuſtentatus fuiſſem. īmo ita ca
ret homo viribus qn̄ naſcit̄: ꝙ nec inſtru
mēta poꝛtat cū q̄bus poſſet ab incommo
dis ſe tueri. non ſic alia aīalia. Solus ho
mo naſcit̄ ſine armis. et dās cauſam huiꝰ
Chꝛyſ. ſuꝑ Mat. dicit ſic. Oēm creaturā
ſenſibilē armatā et munitā creauit deus.
alios veloci pedū curſu: alios vnguibus:
alios pēnis: alios coꝛnibus: hoīem v̄o ſic
diſpoſuit vt ſua virtus ſit ipſe deus: vt ne
ceſſitate coactus ſemꝑ habeat ſuū requi-
rere dominum. hec ille.
¶ Dixi tertio ꝙ tertiū triſtabile qđ conſe-
quit̄ hoīem in ſua natiuitate naturali: eſt
ꝙ pꝛiuatur oī conſolatione ⁊c̄. Et iſtā tri
ſticiā tāgit Salomon in tex. qn̄ dixit. Ego
natus pꝛimā vocē ſimilē oībus emiſi plo-
rās. Pꝛima vox que ꝓcedit ab hoīe in hoc
mūdo eſt ⁊ incipit a ploꝛatu ⁊ triſticia: qꝛ
ingredit̄ vitā triſticie et ploꝛatꝰ: quare eſt
argumētū ꝙ in hac vita naturali pꝛopter
triſticiā natꝰ eſt hō. Narrat Aug. li. de viſi
tatiōe infirmoꝝ: ꝙ q̄dā pħi fuerūt q̄ ī na-
tiuitate pueroꝝ flebāt: qꝛ vitā fletus ⁊ tri
ſticie intrabāt: ⁊ in moꝛte gaudebant. De
iſtis pħis fuit Eraclitus: de quo Seneca
lib. de tranquillitate animi. In ſignū hu-
ius xp̄s reuocaturus ad vitā iſtā miſerā
et triſtē lazarū: fleuiſſe dꝛ Joh. xj. Lachꝛy
matus eſt ieſus. Ad ꝓpoſitū hoꝛum dicit
Solinus de mirabilibus mūdi: ꝙ pꝛima
vox naſcentium eſt vagitus. ſigna enim le
ticie differuntur vſqꝫ in quartū diē. ſolus
em̄ zoꝛoaſtres eadē hoꝛa qua natus eſt: ri
ſiſſe legit̄. nec in hoc aliquod bonū pꝛetē-
debat futurū. fuit em̄ inuētoꝛ artium ma
gicarū ſm ꝙ dicit magr̄ in hiſtoꝛijs.
¶ Dixi quarto ꝙ quartū triſtabile qđ con
ſequitur hoīem in ſua natiuitate natura-
li: eſt ꝙ indiget aſſidua ſollicitudine ⁊c̄.
Iſtā triſticiā tangit ſalomon in tex. qn̄ di-
cit. In inuolumentis nutritus ſum et ma
gnis curis. Nulla ꝓles in mūdo beſtie vel
auis tanta ſollicitudine indiget educatio
nis. nullus fetꝰ tāte apparet imbecillita-
tis ſicut hō. iđ dicit. In magnis curis. Ho
mo em̄ nec incedere: nec comedere ꝑ ſe no
uit. nō eſt res in mūdo que ſecum nō affe
rat veſtimentū et coopertură: niſi homo.
Hugo in didaſcalicō. Singula queqꝫ na-
ſcentiū ꝓpꝛia habēt munimēta: quibꝰ ab
incōmodis ſe defendant. coꝛtex ambit ar-
boꝛē: pēna tegit volucrē: piſcem ſquama
operit: lana ouē induit: pilus iumenta ve
ſtit: ſolus homo inermis naſcit̄: ⁊ nudus
exit. hec ille. Et iđ ſalomon dicit. In inuo
lumentis nutritus ſum.
¶ Dixi quinto ꝙ quintū triſtabile qđ ho-
minē cōſequitur in ſua natiuitate natura
li: ꝙ hʒ generalē introitū ⁊c̄. Iſtā triſticiā
tangit ſalomō in tex. qn̄ dicit. Nemo ex re
gibus aliud habuit natiuitatis initium.
Qꝛ reges qui ſunt dn̄i/et potentes: ita mi
ſere et viliter naſcātur ſicut ⁊ ceteri: iſtud
ad triſticiā ⁊ magnā miſeriā pertinet. oēs
em̄ ſunt ex terra: et ex genere terreno illiꝰ
qui pꝛimo factus eſt. ſ. adam. Sap. vij. iđ
nō mirū ſi ſic naſcūtur ſicut ⁊ alij. Narrat
marcialis de quodā rege ſicilie q̄ nūq̄ vo
luit ī alijs vaſis ſibi miniſtrari: niſi de ter
ra. Interrogatus a quodam cur hoc face-
ret: reſpondit ꝙ lʒ eſſet rex: tn̄ erat filiꝰ cu
iuſdam figuli: ⁊ vt haberet memoꝛiam ge
neris ſui: et non ſuperbiret de regno: oꝛdi
nauit ſibi in vaſis talibus miniſtrari. Iſte
rex habuit in memoꝛia ꝙ nemo ex regibꝰ
aliud habuit natiuitatis initium.
¶ Dixi ſexto et vltimo/ꝙ ſextum triſtabi-

le quod hominem conſequitur in ſua na-
tiuitate naturali: eſt ꝙ habet cōmunē exi
tum ⁊c̄. Et iſtud triſtabile tangit in tex. ſa
lomon qn̄ dicit. Unus eſt ergo omnibꝰ in
troitus ad vitam: et ſimilis exitus. q. d. tā
reges q̄ alij equales ſunt in natiuitate: ⁊
equales in moꝛte: ⁊ in nullo differunt. De
diogene legitur ꝙ inuenit eum alexander
in quodā cimiterio voluentē oſſa moꝛtuo
rum. interrogatus ab eo cur hoc faceret:
reſpondit. putabam inuenire differētiam
inter oſſa nobilium et pauperum: ⁊ nō in
uenio. Et ideo metrice dicitur. Moꝛs do
minū ſeruo: moꝛs ſceptra ligonibꝰ equat:
Diſſimiles ſimili conditione trahit. Pau
peris ⁊ regis: cōmunis lex moꝛiendi: Dat
cauſam flēdi: ſi bene ſcripta legis. Ecce er
go ſex triſtabilia in ſalomonis tex. decla-
rata; que cōſequūtur hoīem in ſua natiui
tate naturali. Ex quibus patet clare veri-
tas antecedentis pꝛemiſſi in pꝛincipio ſer
monis: ꝙ natiuitate terrena ⁊ naturali ꝓ
pter triſticiam/natus eſt homo.
¶ Sed dixi in conſequente ꝙ natiuitate
celeſti et eternali pꝛopter gaudiū/natꝰ eſt
homo. In paradiſo em̄ ſancti habēt gau-
dium. ſm em̄ Augu. gaudium eſt eſſentia
le beatitudinum: et conſequitur viſionē ⁊
fruitionem. vnde in. ix. cōfeſſionum. Bea-
ta vita eſt gaudere de te. et ſm Bernar. il
lud eſt verum et ſolū gaudium: quod non
de creatura: ſed de creatoꝛe cōcipitur. Et
ideo Eſa. in. lj. c. ſui lib. dicit de ſtatu bea-
titudinis: ꝙ gaudium et leticia inuenieť
in ea: gratiarum actio: ⁊ vox laudis. Et di
cit Aug. viij. confeſ. ꝙ gaudium ſanctoꝝū
tāto eſt magnum: quāto in eis in hoc mū
do pꝛeceſſit/maioꝛ anguſtia ⁊ triſticia. Et
dat ad hoc declarādum quinqꝫ exempla.
Pꝛimū eſt de milite triumphāte: qui quā
to maioꝛem laboꝛem habuit in pꝛelio: tā-
to magis gaudet de triumpho. Secundū
eſt de nauigante: qui quanto in tēpeſtate
fuit in maioꝛi periculo: quādo venerit ad
poꝛtum tanto exultat maioꝛi gaudio. Ter
tium eſt de egro qui quanto maioꝛem ha-
bet infirmitatem: tāto magis gaudet ade
pta ſanitate. Quartum eſt de ſitiente ⁊ fa
meſcente: qui quanto magis ſitit ⁊ fame-
ſcit: tanto auidius et gaudentius habito
cibo comedit. Quintum eſt de ſpōſa: que
differtur dari ſponſo. vt quāto ipſum ma-
gis deſiderat: tāto magis eo adepto de ip
ſo gaudeat. Item dicit Augu. ſuper Geň.
ad litteram: ꝙ ſancti gaudent in paradi-
ſo: quia virtutes ibi non ſunt laboꝛioſe.
nunc enim in opere temperantie libidine
ſuperātur: aut in oꝑe foꝛtitudinis aduer-
ſa tolerantur: aut opere iuſticie iniuſti pu
niuntur: aut pꝛudētia mala euitātur. hec
ille. Sic hic virtuoſi qui patiuntur labo-
res et difficultates: operantur delectabi-
liter et gaudioſe ſm pħm. ij. Ethi. ſignum
habentis habitum eſt ſuperueniens dele
ctatio. quanto in paradiſo ſancti gaude-
bunt et delectabūtur: vbi maxima virtus
et nullus laboꝛ aut difficultas. Patet er-
go declaratum ꝙ ſecunda natiuitate que
eſt celeſtis et eterna pꝛopter gaudium na
tus eſt homo. Sed eſt hic declarādū quo
modo ingreſſus in vitam eternam: qui eſt
per huius mundi egreſſum et moꝛtem: di
catur natiuitas. ita ꝙ quādo dicitur dei
electus huic mundo moꝛitur: in vitā eter
nam naſcitur. vnde Beda ſuper thema di
cit ſic. Nec nouū debet videri ſi natus di-
catur qui ex hac vita migrauerit. ſicut em̄
conſuete quis naſci dicitur: cum quis de
vtero matris pꝛocedens in hāc lucem in-
greditur: ita poteſt natus appellari: q̄ ſo-
lutus a vinculis carnis ad lucem eternam
ſublimatur. vnde ſanctoꝛum ſolennia nō
funebꝛia: ſed natalicia vocantur. hec ille.
Et ideo hic dicendum: ꝙ pꝛopius ingreſ-
ſus in vitam eternam: et egreſſus de hoc
mundo/dicitur natiuitas: q̄ ingreſſus in
hunc mundum. quia natiuitas eſt termi-
nus qui componitur de natus et vita: et
ſignificat tantū natiuitas: ſicut natus ad
vitam: quod conuenit iſtis qui ingrediū-
tur in vitam eternam: non illis qui naſcū
tur in hunc mundū: qui ſunt nati non ad
vitam: ſed ad moꝛtem. vnde pš. lxxxviij.
Quis eſt homo qui viuet: et non videbit
moꝛtem. Hac natiuitate in vitam eternā:
natus eſt hodie beatus Petrus martyꝛ:
vbi gaudet ⁊ dicit cum Abachuc in. c. iij.
Ego autem in domino gaudebo: et exul-
tabo in deo ieſu meo. vnde thema conclu
ditur cum dicitur. Pꝛopter gaudium na-
tus eſt homo. Explicit.

¶ In feſto beati Petri
martyꝛis. Sermo. iiij.

A PRopter gaudiũ natus eſt homo. Job. xvj. et in euãgelio dñice currentis. Honorabiles dñi/ iſta dictio ꝓpter/ in nr̃o themate poſita/ dicit in pñti habitudinẽ finalẽ. et eſt intellectus themat;: iſte btũs petrꝰ martyr: de quo hodie feſtiuamus: eſt hõ qui hodie eſt natus ad iſtũ finem vt habeat gaudiũ. Verũ ꝙ quilibet deuotꝰ et cõtemplatiuꝰ qui de hoc mundo hꝫ experiẽtiã et practicã inſtat et obijcit ꝯ iſtud thema dicendo ſic. tria ſunt que de ſua rõne formali gaudiũ nõ importãt: ſed triſticiã et dolorem.

Primũ eſt labor aĩe et corporis.
Scdm eſt breuitas temporis.
Tertiũ eſt miſeria totius ſubiecti.

Sed iſta cõſequit̃ quilibꝫ homo ĩ natiuitate ſua. Patꝫ primum: quia conſequitur homo in natiuitate ſua laborem. Job in capi. v. Homo naſcitur ad laborem. et non ſolũ in corpe: ſed etiã in intellectu: et in opibus mentalibꝰ. vñ pſ. lxxij. Exiſtimabã vt cognoſcerẽ: hoc labor eſt añ me. ¶ Itẽ ſcdo ex natiuitate conſequit̃ homo breuitatẽ in tẽpore. quia Homo natꝰ de muliere breui viuẽs tempore. Job. xiiij. ¶ Itẽ tertio cõſequit̃ miſeriã in toto ſubiecto: quia replet̃ multis miſerijs. q̃ſi flos egredit̃ et conterit̃ et fugit velut vmbra: ⁊ nunꝙ̃ in eodẽ ſtatu permanet. Job vbi ſupra. Iſta dicit quilibet deuotꝰ et contẽplatiuꝰ: qui huius mũdi hꝫ practicam et experientiã. nõ adducunt ſecũ gaudiũ et leticiã: ſed dolorẽ et triſticiã. quare ĝ dic̃ thema. Propter gaudiũ natꝰ eſt homo? Pro ſatiſfaciendo huic admirationi et q̃ſtioni ſciendũ eſt: ꝙ ſi ꝓprie velimus loqui de natiuitate vel de naſci: ingreſſus hoĩs in hunc mundũ/ non dr̃ natiuitas/ ſed mors. ſed egreſſus ſanctoꝝ et iuſtorũ ab hoc mũdo/ dr̃ natiuitas. vñ eccl'ia dic̃ et nominat diem in qua ſancti exeunt de hoc mundo: ⁊ et paradiſum intrant: natiuitatẽ. dicit em̃ eccl'ia natale ſancti petri natale ſancti iohãnis. ⁊ in decretis. xxiiij. q. ij. c. ſane. mors ſctõꝝ non funeralia: ſed natalitia vocatur. Iſta met eſt ſententia Bede ſuper ver bo thematis. Ratio quare egreſſus et exitus ſanctoꝝ/ et iuſtorũ de hoc mundo: ⁊ non ingreſſus; dicatur proprie natiuitas vel naſci: quadruplex poteſt aſſignari per contrarium ad natiuitatem hominis in hunc mundum temporalem.

Primo: quia egreſſus ſanctorum ab hoc mundo habꝫ ꝓprietatẽ vite.
Secũdo: quia hꝫ remotionem qualitatis corruptiue.
Tertio: qꝛ hꝫ ſecuritatẽ contra mortẽ ſibi inimicam.
Quarto et vltimo qꝛ hꝫ finẽ et operationem per contrariũ acquiſitam. B

¶ Dico pmo ꝙ egreſſus ſanctorũ ab hoc mundo dicitur proprie natiuitas: nõ ingreſſus: quia habet proprietatem vite. Ingreſſus hominis in hunc mundũ proprie non dicitur natiuitas. Ptꝫ quia cum iſte terminus natiuitas componatur ex duobus verbis: vel ex iſtis duobus nominibus natus et vita: conſtat igitur ꝙ ille naſcitur: qui hꝫ pro termino vitam. vnde natiuitas dicitur quaſi natus ad vitam. Sed conſtat ꝙ ingreſſus hominum in hunc mundũ non habet pro termino vitam: ſed mortẽ. natiuitas ſ'o qua ſancti naſcuntur in paradiſo: habet pro termino vitam: et non mortem: igitur iſta proprie dicitur natiuitas: et non illa. Regula em̃ eſt philoſophi naturalis ꝙ omnis motus denominatur a termino ad quē. et regula eſt eiuſdẽ pħi ꝙ omnis actꝰ ſumit ſpeciem et denominationẽ a fine. igitur ſequitur ꝙ cum finis natiuitatis temporalis: qua hõ ingreditur in hunc mundum: ſit mors: quia quis eſt homo qui viuet et non videbit mortem. Pſ. lxxxviij. et finis natiuitatis eternalis: qua ſancti naſcuntur ⁊ ingrediuntur paradiſum: eſt vita: concluditur ꝙ iſta proprie dr̃ natiuitas: et non illa.

C ¶ Dixi ſecundo ꝙ egreſſus ſctõrũ ab hoc mundo: non ingreſſus: debet dici natiuitas: quia habet remotionem qualitatis corruptiue. Conſtat ꝙ vnũquodqꝫ tanto magis habet rationem perfecti in ſua ſpecie: quanto magis a ſuo contrario diſtat. illud em̃ habet magis denominationem perfecti albi: quod magis a nigro diſtat. et magis calidi quod magis a frigido diſtat. ſed contrarium vite eſt mors: que habet conditionem et qualitatem corruptionis: igitur ſequitur: ꝙ illud magis perfecte habebit et veridice denominationem vite: qđ magis diſtat a morte. Sancti em̃ qui ſunt in paradiſo: hanc habent vitã totaliter a morte diſtantẽ. diſtant em̃ a morte tripliciter. ẜm ꝙ tripliciter mors in hominibus ſuam iuriſditionem obtinet ⁊ exercet. ſcilꝫ

Per impoſſibilitatem.
Per neceſſitatem.
Per actualitatem.

¶ Primo ſancti diſtant a morte ꝑ impoſſibilitatẽ. nõ em̃ habẽt poſſibilitatẽ moriẽdi. nõ hoc habuit adã in ſtatu innocentie qꝛ habuit poſſibilitatẽ moriẽdi. vñ ſequit̃ ꝙ plus diſtãt ſancti a morte in paradiſo: q̃ adã in ſtatu innocẽtie. lꝫ ſi in illo perſtitiſſet: nunꝙ̃ mortuus fuiſſet. ¶ Scdo modo diſtant ſancti a morte: qꝛ nõ habẽt neceſſitatẽ moriẽdi. nõ hoc habuit xp̃s in vita preſenti: qui nõ ſolũ habuit poſſibilitatem moriẽdi ſicut adã in ſtatu innocẽtie: ſed ⁊ neceſſitatẽ: qꝛ neceſſario mortuꝰ fuiſſet morte naturali: ſi mortuꝰ nõ fuiſſet violẽter. ¶ Tertio modo diſtant ſancti a morte per actualitatem: quia nullus moritur actualiter. Actus ẜm pħm egredit̃ a potẽtia. ex quo ĩ paradiſo nec eſt potẽtia: nec poſſibilitas: nec neceſſitas ad moriendũ: per conſequens non ibi actus ſuos exercebit. Totum contrarium habemus in vita preſenti. et hic poſſibilitas moriẽdi: ⁊ hic neceſſitas: et hic actualitas. Videmꝰ per experientiã ꝙ homines quotidie moriuntur/ et non ceſſant. dicit beatus Augu. ꝙ in illo inſtanti in quo homo in hoc mũdo naſcitur et incipit viuere: in illo pũcto habet poſſibilitatem et neceſſitatem moriendi. et ideo ẜm pħm propria et eſſentialis diffinitio hominis et pro primo inſtanti ſue natiuitatis eſt aĩal rationale mortale. in medio vite iam homo multũ habet cuꝫ morte. vnde eccleſia dicit. Media vita in morte ſumus. In fine vite homo totaliter poſſidetur a morte: quia tunc eſt verũ dicere: homo eſt mortuus. Itẽ eſt imaginatio beati Augu. xiij. de ciuit̃. dei: ꝙ homo ſimul et ſemel viuit et moritur. quod probat ſic. nam aliquando iſta eſt vera: homo moritur: vel ergo dum viuit: vel anteꝙ̃ incipiat vitam: vel poſtꝙ̃ finit vitam. nõ ſecundũ: qꝛ quod nõ eſt ſed erit: non morit̃: qꝛ nõ vixit. ergo nec morit̃: qꝛ mors eſt priuatio vite. Nõ tertiũ: qꝛ qđ nõ eſt/ lꝫ fuit: nõ morit̃: ſed mortuũ eſt. igit̃ relinquitur ꝙ hõ moritur qñ viuit: ⁊ ſic ſimul ⁊ ſemel viuit/ et moritur. et ideo dicit apl's. j. Corinth. xv. Quotidie morior. i. per totũ tẽpus quo viuo: morior. ij. Regũ. xiiij. Oẽs morimur ⁊c̃. Unde põt elici iſta concluſio cõtra logicos. qđ incipit ⁊ deſinit ſimul ⁊ ſemel: de eadẽ re verificatur. et põt ꝓbari per textũ Sap. in. c. v. q̇ dicit. Sic nos nati cõtinuo deſinimus eſſe. Patet igitur ꝙ egreſſus ſanctoꝝ ab hoc mundo: ⁊ ingreſſus in paradiſum/ dicitur natiuitas: quia habet remotionem cuiuſlibet qualitatis mortis leſiue et corruptiue.

D ¶ Dixi tertio ꝙ egreſſus ſanctoꝝ ⁊c̃. dr̃ natiuitas: qꝛ hꝫ ſecuritatẽ cõtra mortem ſibi inimicã: ibi em̃: vt dicit Iohẽs Apoc̃. xxj. Mors vltra nõ erit: neqꝫ luctus: neqꝫ clamor: neqꝫ dolor erit vltra que prima abierunt. immo mors cũ tota ſua potẽtia ⁊ dominio erit totaliter deſtructa: qꝛ nouiſſime deſtruet̃ inimica mors. j. Coꝛ. xv. Ibi apl's facit deriſionem de morte ſibi dicẽs. Abſorpta eſt mors ĩ victoria. Ubi ẽ mors ſtimulus tuus.

¶ Dixi quarto et vltimo ꝙ egreſſus ſctõꝝ ⁊c̃. dicit̃ natiuitas: qꝛ habẽt terminum et operationẽ per contrariũ acquiſitam. Patet. nã finis natiuitatis ingreſſus huius mundi temporalis habet

Principium lachrymoſum.
Medium laborioſum.
Terminum doloroſum.

Ita ꝙ principiũ ⁊ terminꝰ natiuitatis hominis in hoc mũdo totũ triſticia eſt/ ⁊ dolor. Mediũ labor. In ſudore vultꝰ tui veſceris pane tuo. Geñ. iij. Finis doloroſus Defecit in dolore vita mea: et anni mei in gemitibus. pſ. xxx. Circundederũt me gemitus mortis: et torrẽtes iniquitatis cõturbauerũt me. pſ. xvij. Prima enim vox hoĩs qñ naſcit̃ in hũc mũdũ incipit a ploratu. Primã vocem ſimilẽ oĩbus emiſi plorans. (inquit ſalomon Sap. vij.) Hec eſt regula generalis: a qua ſolũ excipit̃ zoroaſtres: q̇ mox natus riſit: ĩ quo natura nullũ bonũ omẽ pretẽdit: qꝛ fuit inuentor artium magicarũ: ⁊ poſtea a nino rege aſſyrioꝝ interfectus eſt: vt ponit btũs Augu. xxj. de ciui. dei. c. xiiij. In ſignum huius dicam tibi duo.

Primum eſt declaratiuum.
Secundum confirmatiuum.

Primum declaratiuũ qđ dicit btũs Aug.

in lib. de viſitatione infirmoꝝ: ꝙ fuerunt quidam phi qui in natiuitate pueroꝝ flebant: qꝛ vitā fletus et triſticie intrabāt. et in morte gaudebāt: qꝛ de vita doloroſa et laborioſa exibāt. Hic cōfirmatur qḋ habetur in euāgelio Joh. xj. ꝙ xp̄s in morte lazari gauiſus eſt ꝓpter credētiā diſcipuloꝝ ex futuro miraculo. vñ dixit diſcipulis Lazarus amicus noſter dormit: ſed vado vt a ſomno excitem eū: et gaudeo propter vos. Sed in reſuſcitatione ſua et reuocatione ad vitā preſentē triſtē ⁊ doloroſam/ xp̄s plorauit ⁊ doluit: qꝛ ſequitur in tex. ꝙ lachrymatus eſt ieſus. Patet igiť ꝙ natiuitas et ingreſſus in hūc mundū et principiū/ et mediū/ et finis/ et terminus/ totū eſt labor/ dolor/ et triſticia. Sed natiuitas ſanctoꝝ in paradiſum per contrariū: eſt gaudiū/ ⁊ leticia. nam dicit propheta: ꝙ ibi gaudiū et leticia inueniet̃ in ea: gratiarū actio/ ⁊ vox laudis. Eſa. lj.

E ¶ Ad ꝓpoſitū btūs petrus martyr hodie in mūdo moritur: ſed in celo naſcitur. Cū igiť talis natiuitas habeat ꝓ fine ⁊ termino gaudiū: ſequiť ꝙ bene de eo in themate dr̄. Propter gaudium natus eſt hō. Hodie ſibi dicit xp̄s illud Mat. xxv. Jntra in gaudiū dn̄i tui. Gaudiū em̄ ſctoꝝ in paradiſo triplici rōne noīatur: ſm̄ ꝙ tripliciter cōſideratur. Conſideratur enim

Primo prout recipiť in aīa ſubiectiue. et ſic vocatur hoc noīe gaudiū. et qꝛ eſt cū ſecuritate: ideo xp̄s. Gaudebit cor veſtrū: et gaudium veſtrū nemo tollet a vobis. ſcribitur vbi thema.

Secūdo prout procedit a diuina eſſentia obiectiue. ⁊ ſic vocať leticia. Adimplebis me leticia cū vultu tuo. ſcribiť in pſ̄. xv.

Tertio prout erit in corpore et aīa totaliter: et cōſummatiue. qꝛ gaudiū ab anima poſt reſurrectionē redūdabit ⁊ ſaltabit in corpus: ⁊ ſic vocať exultatio. i. adextra ſaltatio. qꝛ gaudiū anime btē in reſurrectione: qḋ eſt intra ſaltabit ī corpus adextra. De iſtis tribus modis quibꝰ noīatur gaudiū ſanctoꝝ ī paradiſo dicit pſ̄. l. Auditui meo dabis gaudiū. quantū ad primū modū. et leticiā: quantū ad ſcḋm modū: ⁊ exultabunt oſſa humiliata: quantum ad terciū modū. Propter hec oīa dicit nobis petrus martyr in paradiſo vbi xp̄s natus eſt propter gaudium. illud Abachuc in. c. iij. Ego autem in domino gaudebo: ⁊ exultabo in deo ieſu meo. Sed magis honorabiles domini ad propoſitum deſcendendo/ nunquid de iſto gaudio beati petri martyris nos habebimus partē: et erimus participes: qui ſumus in tanto dolore ⁊ triſticia propter iſtam plagam mortis et epidimie? Certe ſic. Gaudete cum eo. qui in triſticia fuiſtis. ſcribitur Eſa. vltīo. Gaudete qꝛ triſticia veſtra vertetur in gaudiū. ſcribitur vbi thema. quia propter gaudiū natus eſt homo. ſ. beatus petrus martyr. Et ſui gaudij nos erimus abſqꝫ dubio participes: et hoc propter quattuor rōnes: quarum tres conueniunt oībus ſctis. quarta ſpecialiter btō petro martyri aſſignať

F Primo ꝓpter perfectionē charitatis.
Scḋo ꝓpter cōiūctionē fraternitatis.
Tertio ꝓpter experiētiā paſſibilitatis.
Quarto ꝓpter ꝓmotionē ſingularitatis.

¶ Primo erimus participes gaudij beati petri martyris nos qui ſumus in triſticia propter perfectionē charitatis. Charitas ſanctorum (inquit Bernar.) nō eſt minor in patria: ꝙ in via. immo maior: quia ibi dicitur charitas perfecta ⁊ conſummata. Sed in via ſancti oſtendunt nobis charitatem ſuam/ orando ꝓ nobis. vt patet de helia: qui orauit et celum dedit pluuiam. iij. Reg. xviij. et de moyſe cuius precibus cōtra populū furor dn̄i eſt placatus. Exo. xxxij. et ſic de multis alijs. Quāto magis ergo nunc ſancti oſtendēt nobis charitatem ſuam: quādo ſunt in patria. q. d. multo magis. vnde dicit Bernar. de quolibet ſancto: qui eſt in paradiſo: ad iſtud ꝓpoſitū ſic: et poteſt applicari beato petro. Si enim cum hic adhuc viueret: miſertus eſt peccatoribus: et orauit pro eis patrē: quāto magis in illa beata patria: que charitatem eius non minuit: ſed augmētauit. Nec em̄ quia impaſſibilis omnimode impaſſibilis eſt effectus: ſed nunc potius induit ſibi viſcera mīe: quādo ante fontem aſſiſtit mīe. Patet igitur ꝙ propter ſuam perfectam charitatem erimus participes gaudij beati petri martyris.

¶ Scḋo habebimus participium ſui gaudij propter coniunctionem ⁊c̃. Hāc rationem format beatus Bernar. ſermo. lxxviij. ſuper cañ. ſic arguens per locum a maiori. Si angeli in celis faciunt nobis participium ſui gaudij (nam gaudium eſt angelis dei ſuper vno peccatore penitētiam agente. Luce. xv. qui tamen non ſunt eiuſdem nature: nec eiuſdem ſpeciei: nec eiuſdem germanitatis) quāto magis hoc habebit locum in ſanctis qui ſunt eiuſdē nobiſcum nature/ ſpeciei/ et germanitatis. Bernardus. Nonne ſancti angelis impares ſunt: qui affectu et mīa eo nobis germaniores: quo natura coniunctiores.

B ¶ Tertio habebimus participium gaudij ſanctorum propter experientiam paſſibilitatis. Habuerunt paſſiones quas nos habemus: labores/ et dolores. et per conſequens magis nobis miſerebuntur: et de ſuo gaudio facient partem. Bernar. Nonne tolerantia eorundem paſſionum et miſeriarum/ in quibus nos pro tempore adhuc verſamur: aliquid pro nobis operabitur in montibus ſanctis: eo ꝙ ſe tranſiſſe per eas proculdubio meminerunt. Nōne illa ipſorum vox eſt. Trāſiuimus ꝑ ignem et aquam ⁊c̃. Quid igitur? ipſi tranſierūt: et nos in medijs ignibus vel fluctibus derelinquent: nec ſaltem manum porrigere periclitantibus filijs dedignabunť? quaſi dicat. non. Beatus petrus habuit paſſiones ⁊ labores in hoc mundo: fuit in ordine predicatorum triginta annis inquiſitor heretice prauitatis: perſecutus ꝑ hereticos: et finaliter pro fide xp̄i paſſus.

¶ Quarto ⁊ vltimo habebimus participium gaudij beati petri martyris ꝓpter promotionē ſingularitatis. Singulariter eſt dilectus a chriſto: ⁊ promotus ſpecialiter in gratia miraculorum, incipe hic miracula et dic. Sed queris que eſt ratio quare beatus petrus ſit clarus miraculis / iſtis temporibus? Reſpondeo ꝙ de hoc habes rationem figuralem Geneſ. xxxvij. vbi habetur ꝙ iacob diligebat ioſeph ſuper omnes filios ſuos: eo ꝙ in ſenectute genuiſſet eum. Sic eccleſia quaſi modo nouiter in ſenectute ſua genuit chriſto beatū petrum martyrem: quia ipſe eſt nouus martyr: et de nouis: ideo chriſtus multū eum diligit: ⁊ ſuper alios ſibi complacet in miraculis. Hic moralitatē hollcot de ſtephano ⁊ beato petro de edificio eccleſie. Pro concluſione et concordātia finali ego euāgelizo vobis gaudium magnū: quod erit omni populo: qꝛ natꝰ eſt hodie nobis ſaluator. Luc. ij. ſcilꝫ beatus petrus. per interceſſionē natus eſt propter gaudiū. Et ſi obicem nō ponimus: ſui gaudij erimus participes cum gaudio: quod nobis concedat pater et filius qui viuit et regnat in ſecula ſeculorum. Amen. Et ſic explicit ſermo. Deo gratias.

¶ Jn feſto beati Petri martyris. Sermo. v.

REcipietis gaudium veſtrū plenū. Johā. xvj. c. originaliter: recitatiue in euangelio ſequentis dn̄ice verbum ſcribiť nunc aſſumptum. Hodie mater eccleſia ſolēniꝫat de beato petro martyre/ et fidei athleta: qui pro lege dei certauit vſqꝫ ad mortem: cuius certaminis et victorie coronā et premium promiſit ſibi xp̄s per verbum inceptum dicens. Accipietis. ſ. ꝓ premio gaudium veſtrum plenum. Pro cuiꝰ thematis declaratione eſt notandum ꝙ ꝙꝙ generaliter militia ſit vita hominis ſuper terram. Job in. c. vij. ſpecialiter tñ quoſdam eligit deus ad militandum tanꝙ bonos et ſtrenuos bellatores/ ad certādum pro fide chriſti ieſu. Sic elegit apoſtolos ſanctos petrum paulum et ceteros. ⁊ ſanctos martyres vt ſtephanum/ laurētium/ vincentium: inter quos elegit beatum petrum martyrem dicēdo ſibi. Labora ſicut bonus miles chriſti ieſu. ij. Timoth. ij. c. Cui beatus petrus martyr fecit duas queſtiones. quarum prima eſt. Quāto tempore debeo laborare? Secūda quā recipiam pro labore mercedem? Cui xp̄s reſpondet ad primam queſtionem: ꝙ debet certare vſqꝫ ad mortem. ſm̄ ꝙ ſcribitur Ecci. iiij. Uſqꝫ ad mortem certa pro iuſticia. Cui reſpondet beatus petrus. Domine ego certabo et militabo pro fide chriſti ieſu: ſed non vſqꝫ ad mortem: quia hoc excedit facultatem nature. omne em̄ animal naturaliter fugit mortem: et horret. et certare vſqꝫ ad mortem eſt aggredi mortem: que eſt finis omnium terribilium. Sic ergo dicit ſibi beatus petrus. Non poſſum certare vſqꝫ ad mortē: nec militare vſqꝫ ad martyrium pro fide chriſti: quia non habeo talem virtutē. Cui replicat chriſtus dicens. Frater petre vos dicitis ꝙ non poteſtis certare vſqꝫ ad mortem: quia non habetis tantam virtutem: et ego reſpōdeo vobis: ꝙ accipietis virtutem ſuperueniētis ſpiritusſancti in vos. Actuum in caplo. j. A

⁊ ſic ſpūſſanctus mouebit vos ꝑ donū for-
titudinis ad aggrediendū mortē et mar-
tyriū: ad qꝺ non ſufficit virtus hūana. Et
rō eſt: quia illi qui ad aliqua opa virtuo-
ſa mouent̄: per dona ſpūſſancti mouētur
ſupra rationē: et ſupra virtutē naturalem
qꝛ vt dicit pħus in cap̄. de bona fortuna:
ꝙ his qui mouent̄ per miniſteriū diuinū
non expedit conſiliari ẜm rōnem huma-
nam: ſed ꝙ ſequant̄ interiorē inſtinctum
qꝛ mouentur a meliori principio ꝙ̄ ſit ra-
tio humana. Et hoc eſt qꝺ quidā dicūt: ꝙ
dona perficiunt hoīem ad altiores actꝰ
ꝙ̄ ſint actus virtutū. et ideo pħus in. vij.
ethicoꝝ ſupra virtutem cōem ponit quā-
dam virtutem heroicā vel diuinam: ẜm
quam aliqui dicunt̄ diuini viri: ex hoc ꝙ
operant̄ virtuoſe ſupra facultatem huma-
ne nature q̄ſi moti a deo. ſctūs Thomas
j. ij. q. lxviij. arti. j. in corpore.

B ¶ Secunda queſtio quā facit btūs petrꝰ
martyr xp̄o: eſt iſta. Ex quo ego debeo la-
borare ⁊ certare vſqꝫ ad mortē: quaꝫ reci-
piā ꝓ labore mercedē? Et ad faciendum
hāc queſtionē mouet̄ btūs petrꝰ martyr
duplici de cauſa. Primo ex appetitu na-
ture. ſcꝺo ex dicto ſcripture. Primo ex ap-
petitu nature: qꝛ hoc hꝫ appetitꝰ hoīs a
natura: ꝙ ſemꝑ ꝓ ſuis bonis oꝑibꝰ / ⁊ iu-
ſtis laboribꝰ / reportare cupit premiū / lau-
dem / ⁊ honorē. Ptꝫ hoc ꝑ dictū quoddaꝫ
ſancti thome. j. ij. q. c. arti. vij. in ſolutiōe
ad tertiū: vbi declarat quare ī ꝑcepto de
honoratiōe parētū ponit̄ pluſqꝫ in alijs
ꝓmiū. ſ. vt ſis lōgeuus ſuꝑ terrā. Et dicit
ibi ſctūs Tho. ꝙ hoīes actus ſuos com-
muniter ad aliquā vtilitatē ordinant: iō
in illis preceptis neceſſe fuit ꝓmiſſionem
apponere premij: ex q̄bus nulla vtilitas
videt̄ ſequi: qꝛ vo parentes iam ſunt ī re-
cedēdo ab eis: nō expectat̄ premiū: et iō
ꝑcepto de honore parentū addit̄ ꝓmiſ-
ſio. Similiter et in ꝑcepto de ꝓhibitione
idolatrie: qꝛ per hoc videbat̄ impediri ap-
rēs vtilitas: quā hoīes credunt ſe conſeq̄
per pactū cū demonibꝰ initum. hec ſctūs
Thomas. in quo deus poſuit ſe ꝓ premio
dicens. Ego ſum dn̄s deus tuus fortis et
zelotes. ⁊ ponit etiam penā. viſitans ini-
quitatem patrū in filios in tertiā et quar-
tam generationem. quia erant homines
proni ad idolatriā. Exoꝺ. xx. Propter hūc
ergo appetitum naturalē mercedis / qui-
dam athleta mutus vidēs ſe priuatū pre-
mio triumphali: ex ira prorupit in vocē ⁊
clamorē: ⁊ extunc locutus eſt: ꝓut recitat
Aulus gellius romanoꝝ hiſtoriographꝰ.
Item etiā ad faciendū illā petitionē mo-
uit btm̄ petrū ſcriptura. nam inq̄t dauid
in pſ̄. cxviij. Inclinaui cor meū ad facien-
das iuſtificationes tuas in eternū ꝓpter
retributionē. Cū hoc etiā cōcordat Caſſio-
dorus lib̄. j. variaꝝ epiſtolarum dicēs ſic.
Tribuenda eſt iuſtis laboribꝰ cōpēſatio
meritoꝝ. exprobrata militia credit̄: ſi irre-
munerata tranſitur. athletā populis pal-
ma deſignat eſſe victorem: ſudores belli-
cos tincta corona teſtat̄. Beatus igit̄ Pe-
trus motus appetitu nature: et ex dictis
ſcripture / voluit ſcire a xp̄o quod premiū
ſiue quā mercedem acciperet ꝓ labore cer-
taminis fidei. Cui xp̄s reſpondit. Frater
petre vos laborate ſicut bonus miles: et
certate pro fide: quia de premio ego red-
do vos ſecurū. nam pro premio: accipietis
gaudium veſtrum plenum. quod fuit the-
ma. In quibus verbis quattuor notātur
iuxta quattuor ꝑtes thematis.

Primo diuinalis ꝓmiſſio. Accipietis. in
prima parte thematis.
Secundo mentalis delectatio. gaudium
in ſecunda.
Tertio ꝑſonalis poſſeſſio. vrm̄. in tertia.
Quarto triūphalis repletio. plenum. in
quarta thematis parte.

Pars vnica.

¶ Dimiſſo modo proce-
dendi ẜm thematis diuiſionē factam: qꝛ
thema facit mentionē de gaudio pleno:
iō de gaudio triplici erit materia p̄ntis
ſermonis / applicādo btō petro martyri:
cuiꝰ hodie feſtū colimꝰ. Pro cuius forma
reperio triplex gaudiū ex tenore ſacre ſcri-
pture / ⁊ dictis ſanctoꝝ doctorum.

Primū eſt gaudium mundiale. ⁊ iſtud eſt
gaudium vacuum.
Scꝺm eſt gaudium ſpirituale. et iſtud eſt
gaudiū ſemiplenū.
Tertium eſt gaudiū eternale. et iſtud eſt
gaudiū plenum.

Et iſtud gaudiū eternū ꝓmittit xp̄s bea-
to petro in premiū laboris ⁊ certaminis /
dicēs thema inceptū. Accipietis gaudiū
veſtrū plenū. qꝺ fuit thema.

¶ Dico primo ꝙ primū gaudiū eſt mūda-

num. et iſtud eſt vacuū. iſtud gaudiū ha-
bent hoīes mundi qui gaudent cōmuni-
ter ex tribus.
Primo ex abūdantia rerū tēporalium.
Secundo ex concupiſcentia delectationū
carnalium.
Tertio ex excellentia honorū mundialiū.

¶ Primo gaudēt diuites de abundantia
C rerū tēporaliū. Auarus em̄ raptor / vſura-
rius / totū gaudiū / et totā leticiā ſuā po-
nit in diuitijs: qualitercūqꝫ ⁊ quomodo-
cūqꝫ habeant̄ iuſte vl̄ iniuſte. de quolibꝫ
tali dicit ſapiens Eccl̄i. xl. In aperiendo
manꝰ ſuas letabit̄. nō ad dandū: ſed ad
accipiēdū. ad dandū hn̄t clauſas: et ad ac-
cipiendū apertas. Iſti diuites gaudēt et
letant̄ expoliando pauperes ꝑ vſuras / ⁊
per falſas emptiones / et venditiones: et
pauperes plorāt / ⁊ lachrymant̄ / ⁊ dolēt.
Sed notate ꝙ xp̄s conſolat̄ pauꝑes. nō
diuites ꝓmittendo eis gaudium dicens.
Plorabitis ⁊ flebitis vos. ſcꝫ pauꝑes in
hoc mūdo: mūdus aūt hoc eſt mundani /
gaudebit. Uos aūt contriſtabimini: ſꝫ tri-
ſticia veſtra vertet̄ in gaudiū. ſ. in alia vi-
ta. Iohan. xvj. et ecōuerſo dꝛ mundanis.
Ue vobis qui ridetis nunc: qm̄ lugebitis
et flebitis. Luce. vj.

¶ Scꝺo gaudēt luxurioſi de concupiſcen-
tia delectationū carnaliū. in tantū em̄ ho-
die hūana caro infecta eſt et corrupta: ꝙ
fere oēs tā religioſi eccl̄iaſtici / et laici epi-
curiū ſectantes: ſuā felicitatē / totū gau-
diū / et leticiā ponūt ī lubrice carnis dele-
ctatiōe: brutal̄r potius viuētes ꝙ̄ hūane:
in tantū vt iam vita xp̄ianoꝝ ſit vita im-
pioꝝ. de q̄bus ſapiens dixit Sap̄. in. c. ij.
Dixerūt impij cogitātes apud ſe nō recte
Uenite ⁊ fruamur bonis q̄ ſunt ⁊ vtamur
creatura tanq̄ in iuuētute celeriter. et ſe-
quitur. Nullū pratū ſit qꝺ nō ꝑtrāſeat lu-
xuria nr̄a. Nemo veſtrū exors ſit luxurie
nr̄e. Ubiqꝫ relinquamꝰ ſigna leticie nr̄e.

¶ Tertio gaudēt ſuꝑbi de excellētia hono-
rū et dignitatū. hoīes em̄ qui ſublimant̄
ad gradus / honores / ⁊ dignitates tam ec-
cl̄iaſticas q̄ꝫ ſeculares gaudēt ⁊ ex gaudio
eleuant̄ in ſuperbiā: ita vt nec cognoſcāt
deū: nec ſeipſos: nec alios: ꝓpter qꝺ ali-
quādo ꝑcipitantur ſubito: et perdūt gau-
diū / et leticiā / et honorē: et iō expedit tali-
bus vt virtuoſe ſe regant: deū timeant: et
ſeipſos cognoſcant: humilitatē ſeruent.
Homines em̄ vitioſi cum ſublimant̄ ſta-
tim ſuperbiunt: ⁊ neſciunt ſe bene regere
et ſic cito deijciūtur. et ꝓpter hoc dic̄ phi-
loſophus. x. ethic̄. ꝙ nō niſi virtuoſi ē bo-
nas fortunas ferre. Talibus dicit beatus
iacobꝰ Iaco. in. iiij. c. Exultatis in ſuper-
bijs veſtris. ſed ſi exiſtētes in dignitatibꝰ
attenderēt ꝙ debēt dare deo rationeꝫ de
pctīs ſubditoꝝ: ⁊ ꝙ duriſſimū iudicium
fiet his q̄ preſunt: potius dolerēt ꝙ̄ gau-
derent. et precipue: qꝛ gaudium illud au-
feretur ab eis in die mortis. prout dicit̄
Ezech̄. xxiiij. In die qua tollā ab eis forti-
tudinē eoꝝ: et gaudiū dignitatꝫ. Iſtud tri-
plex gaudiū eſt in preſenti vita contēnen-
dū propter tres ratiōes. Prima rō eſt ꝙ
non ſatiat nec replet affectū eiꝰ. Cuius ra-
tio eſt: aīa em̄ humana eſt capax infiniti
boni. ſ. dei et eiꝰ eterni ⁊ īfiniti gaudij. eo
em̄ aīa eſt imago dei quo capax eſt dei vt
inq̄t Auguſt. Quia g̊ aīa eſt quoddā vas
infinitū: cū ſit capax infiniti; ⁊ oē gaudiū
mundi tā diuitiarū q̄ꝫ delectationū ⁊ ho-
norū eſt finitū: īmo quaſi nihil. ſequitur
ꝙ nullū tale gaudiū pōt replere aīam. et
ſic aīa ex gaudio mundiali remanet quaſi
vacua: qꝛ vacuū eſt locus nō repletus cor-
pore ẜm pħm in. iiij. phyſico. qꝛ ergo aīa
non replet̄ hoc gaudio: nec ſatiatur: quia
gaudiū eſt vacuū: iō aīa vel cor humanū
eſt vacuū. et iō Hieremias ꝺſiderans va-
cuitatē huius gaudij dicit. iiij. ca. Aſpexi
terrā: ⁊ ecce vacua erat. hoc eſt cor huma-
nū et terrenū gaudens gaudio mūdi. Se-
cunda rō quare gaudiū mundi eſt contē-
nendū: eſt quia nō durat: ſed ſubito trāſit.
queādmodum em̄ punctus reſpectu li-
nee eſt īdiuiſibilis: ſic gaudiū mūdi reſpe-
ctu gaudij eternitatis eſt punctale bre-
ue et momentaneū. et iō ſcribit̄ Iob. xx.
Gaudiū hypocrite ad inſtar pūcti. hypo-
crita eſt mūdus. nam ſicut hypocrita q̄c-
quid facit: facit ꝓpter honorē mundi. ꝙ
eſt inferiꝰ: ſic homo mundanꝰ q̄cquid agit
hoc refert et ordinat ad gaudiū huiꝰ mū-
di. et ideo eius gaudiū eſt ad inſtar pūcti
qꝛ punctus qn̄ eſt ſupra dictionē facit eā
valere. qn̄ eſt infra dānat hominē: et cele-
ſtem ac ſupernum ſaluat et facit valere. ⁊
ideo Iob conſiderās breuitatem et pun-
ctalem rationē gaudij mundi: dicit Iob
in ca. xxj. loquēs de mūdanis. Tenēt tym-
panū et citharam; ⁊ gaudent ad ſonitum

oꝛgani. Ducunt in bonis dies ſuos et in
pūcto ad inferna deſcēdūt. Et ſic ptꝫ bre-
uitas gaudij mūdani: qꝛ eſt punctalis et
quodāmō indiuiſibil' ꝓpter ſui paruitatē
et modicā durationē. Tertia rō eſt quare
gaudiū mūdi eſt cōtēnēdū: qꝛ eſt ꝑmixtū
et perfecte nō delectat. Gaudiū em̄ mun-
danū tam de diuitijs: ꝙ̄ de honoꝛibꝰ: ꝙ̄
etiā de carnalibus delectationibꝰ ſemper
habet admixtū aliq̄d triſticie et laboꝛis.
Et huiꝰ rō eſt. nam ſm̄ pħm mediū par-
ticipat naturā extremoꝝ. ſicut pꝫ in luna
q̄ eſt media inter ſolē et terrā: et iō cū ſol
ſit totꝰ lucidus nihil hñs obſcuritatꝭ: ter
ra xo tota obſcura nihil hñs luminis: lu-
na que eſt in medio participat de vtroqꝫ.
ita ꝙ ſimul hꝫ lumen vt ſit ſimilis ſoli: et
etiā obſcuritatē vt ſit ſimilis terre. Idem
ptꝫ de hoīe q̄ eſt medius inter angelos et
bꝛuta aīalia. Modo ad ꝓpoſitū mūdus
iſte eſt mediꝰ inter paradiſum ⁊ infernū.
in paradiſo purū gaudiū. in īferno pura
triſticia et doloꝛ. iō mūdus iſte qui eſt me
dius hꝫ admixtionē: ita vt oīe eius gau
diū ſemꝑ hꝫ admixtū doloꝛē. mūdus de-
dit xp̄o bibere vinū cū felle mixtū. in quo
deſignaṫ ꝙ mūdus iſte dat gaudiū mixtū
et iō ſcribitur Prouerb. xiiij. Riſus dolo
re miſcebiṫ. Ex his ꝗ rōnibꝰ patꝫ ꝙ gau-
diū huiꝰ mūdi eſt cōtēnendū: qꝛ nō ſatiat
quia non durat: quia non ꝑfecte delectat
quod conſiderans beatus petrus martyꝛ
cum eſſet puer adhuc ſeculo renūciauit.
Dic hiſtoꝛiam et fac finem.

¶ In feſto apoſtoloꝛum Philippi et
Jacobi. Sermo. j.

Computati ſūt
inter filios dei. Sapiē. v.
et in ep̄la hodierna. Sen
ſus litteralis thematꝭ eſt.
Vbi duo ap̄li philippus et
iacobus cōputati ſunt ⁊c. ¶ Pro cuiꝰ the
matis declaratiōe maioꝛi/ ⁊ ꝑ ꝓſecutiōe
materie debetꝭ notare ꝙ artes liberales
que ſunt ſeptem ſcꝫ
Grāmatica q̄ tractat de oꝛōnis ꝯgruitate
Logica de veritate ⁊ falſitate.
Rhetoꝛica de ſermonis exoꝛnatione.
Aſtrologia de coꝛpoꝛū celeſtium contem-
platione.
Muſica de cantu et ſonoꝛū armonia.
Geometria de menſuris.
Arithmetica de numeris.
Iſte ſcientie nullatenꝰ ſunt a nobis negli
gende. Ratio qm̄ iſtis ſcientijs vſus eſt
deus in creatione mūdi: ſi bene tenoꝛ ſa-
cre ſcripture ⁊ diligēter inſpiciaṫ. Sap. ī
cap. xj. Oīa in menſura et numero et pon
dere diſpoſuiſti. Deꝰ ſicut ſapiens artifex
in creatione mūdi oīa fecit in diſtinctiōe
ſic fec̄ oīa in nūero: qꝛ numerꝰ in rebꝰ fac̄
diſtinctionē. Si in mundo nō eſſent due
res vel tres res: ſed ſolum vna res: nulla
diſtinctio eſſet in rebꝰ: nec diſtīctio gn̄is
nec nūeralis: nec ſpecifica: qꝛ ī vna re nō
tales diſtinctiones reperirenṫ. cū vnuꝫ a
ſeipſo nullatenus diſtinguaṫ. pꝛo tāto di
cit ariſtotel'. in. ix. meta. ꝙ ſpecies rerum
ſunt ſicut nūeri. ī ſignū huius in diuinis
ꝑſonis eſt nūerus: qꝛ non ſolū eſt ibi vna
res. ſ. vna eſſentia diuina: ſed etiam tres
ꝑſone diuine inter ſe realiter diſtīcte. ⁊ iō
eſt ibi numerus ternarius. Itē deus ſicut
ſapiēs artifex in creatiōe mūdi oīa fecit ī
certo valoꝛe et perfectione: et ſic oīa fecit
in pondere: qꝛ pondus dat valoꝛē et ꝑfe-
ctionē rebꝰ. Tertio deus ſicut ſapiēs arti
fex in mundi creatiōe fecit oīa in certa oꝛ-
dinatione: ⁊ ſic in certa mēſura: quia mē-
ſura eſt illa q̄ in rebus ponit oꝛdinē. Sic
verū eſt ꝙ tu pie et oīpotēs deꝰ in mundi
creatione/ oīa diſpoſuiſti in numero/ pō-
dere/ et menſura. Pro oīm iſtoꝝ ſentētia
confirmatiua Iſidoꝛus etymol'. libꝛo. iij.
dicit ſic. Non em̄ fruſtra in laudibꝰ dei di
ctum eſt. Oīa feciſti in numero pōdere et
menſura. Tolle numerum in rebus et oīa
pereunṫ. adime ſeculo compotū: ⁊ cuncta
ignoꝛanṫ: certa cōplectiṫ. hec ille. Ad pꝛo
poſitū hec applicando et ſi verum eſt ho
noꝛabiles dn̄i/ ꝙ̄ deus vſus eſt numero ⁊
compoto in operibus creationis: a ſimili
in operibus recreationis. qꝛ mūdi recrea-
tio aſſimilaṫ mundi creationi ſm̄ Augu.
Et reperio ꝙ deꝰ vſus eſt tribus numerꝭ
et cōpotis in mundi recreatione.
Pꝛimo quodam numero generali ſancto-
rum pꝛedeſtinatoꝝ.
Scd̄o quodā numero ſpeciali ſctōꝛum in
ſua gr̄a conſeruatoꝛum.
Tertio quodā numero ſingulari ap̄loꝛuꝫ
conſecratoꝛum.
In quo compoto et numero ſunt iſti ap̄li
philippus ⁊ iacobus: de quibus hodie ce

lebꝛamus: et ideo dicit thema de eis: ꝙ
cōputati ſunt inter filios dei.

Pꝛima pars.

B ¶ Dico pꝛimo ꝙ ꝑ mū-
di recreatione deus vtitur quodā nume-
ro generali ſanctoꝝ pꝛedeſtinatoꝝ. om̄es
em̄ pꝛedeſtinatos habet in numero et in
ſcriptis. In ſcriptis habet eos in libꝛo vi
te: quēadmodū patres cōſcripti in roma
ſcribebantur litteris aureis: ita nomina
pꝛedeſtinatoꝛum ſcripta ſunt in libꝛo vi-
te. de quibus Daniel'. xij. Saluabitur po-
pulus tuus oīs qui inuentus fuerit ſcri-
ptus in libꝛo. et Luce. x. dꝛ pꝛedeſtinatis.
Gaudete qꝛ nomina veſtra ſcripta ſunt in
celis. Sunt etiā in certo numero: in quo
numero ſint pꝛedeſtinati qui ſcripti ſunt
in libꝛo vite. vn̄ magiſter ſententiaruꝫ in
ij. diſt. ix. Aliqui dicunt ꝙ numerus eoꝛū
eſt ſm̄ numerum angeloꝝ qui remāſerūt.
innituṫ illi textui qui ſcribitur Deutero.
xxxij. Conſtituit terminos populoꝝ iuxta
numerū filioꝛum iſrael. Alij dicunt ⁊ foꝛ-
te melius ꝙ numerus eoꝛum eſt iuxta nu
merum angeloꝛum qui ceciderunt: qꝛ ho-
minum ſaluatio eſt angelice ruine repa-
ratio ſm̄ ſn̄iam cōmunē doctoꝝ. Alij di-
cunt ꝙ ſm̄ numerū ſtellarū. quia dictum
fuit abꝛae Gen̄. xv. Suſpice celū et nume
ra ſtellas ſi potes: ſic erit ſemē tuū. Tot er
go erunt in numero deſtinati: quot ſunt
ſtelle in celo. ⁊ ideo pſ̄. cxlvj. Qui nume-
rat multitudinē ſtellarū: et oībus eis no
mina vocās. Alij dicunt et ſecuriꝰ et me-
lius ſm̄ ſctm̄ Thomam libꝛo. ij. diſt. ix. ꝙ
ſoli deo cognitus eſt numerus electoꝛū
in ſuperna felicitate collocandus. in quo
cūqꝫ ſint numero. ſufficit ꝙ ſunt in certo
numero. vn̄ Apoc̄. vj. dicitur animabꝰ in
terfectoꝝ pꝛopter verbum dei et teſtimo-
niū ieſu xp̄i: que clamāt et deſiderant car
nis reunitionē vt requieſcerēt adhuc tē
pus modicum/ donec cōpleanṫ conſerui
eoꝛum ⁊ fratres eoꝝ qui interficiēdi ſunt
ſicut et illi.

Secunda pars.

¶ Dixi ſecūdo ꝙ deus in
mūdi recreatione vtiṫ quodā nūero ſpe-
C ciali ſctōꝝ in ſua gr̄a ⁊c. Noueritis em̄ ꝙ
oēs qui ſunt in xa pn̄ia et in ſtatu gratie
ſunt in certo et determinato nūero apud
deum. Sap̄. xv. dicit ſalomō: Si non pec
cauerimꝰ: ſcimus qm̄ apud te ſumus cō-
putati. In iſto textu habemus duas con
cluſiones.
Pꝛima ꝙ deus pctōꝛes non hꝫ in nume-
ro: nec in cōpoto. ptꝫ qꝛ dꝛ in textu. ſi nō
peccauerimꝰ tibi. ꝗ ſi peccauerimus nō
erimus computati.
Scd̄a ꝙ ſolos iuſtos et illos qui ſunt in
gr̄a: deus hꝫ in numero. vn̄ dicit textus
Si nō peccauerimus: ſcimus qm̄ apud
te ſumus computati. vn̄ extrahiṫ ꝙ qui
peccant apud eū nō ſunt cōputati. Su
per iſtas duas ꝯcl'iones que ex iſto tex.
eliciunṫ: poſſunt fieri tres q̄ſtiones.
Pꝛima quare deus non habet in ſuo nu-
mero peccatoꝛes.
Scd̄a quare iuſtos hꝫ in ſuo numero et
nō peccatoꝛes.
Tertia quomodo cōputat iuſtos: ⁊ q̄ ſunt
in eius gr̄a: ⁊ qualiter. et in quibus ſpe
ciebꝰ numeri iuſtos habet.
¶ Ad pꝛimā queſtionē dicendū ꝙ deꝰ nō
cōputat pctōꝛes: ſed ſolū iuſtos. pꝛopter
duas cauſas. Pꝛima qꝛ qd̄ nō ē: nō cadit
ſub numero: pctōꝛes nihil ſunt: qꝛ pctm̄
nihil eſt ⁊c. igiṫ nō ſunt ſub nūero. Ad ni
hilū deductꝰ eſt in ꝯſpectu eiꝰ malignus
pſ̄. xiiij. Ad nihilū quoad ſtatū gr̄e: non
quoad ſtatū nature. Nō inuenies ꝙ deꝰ
in dignitate: nec in eternitate ponat ī nu
mero pctōꝛes. exēplum de regno ſaulis.
Scd̄a rō moꝛalis: qꝛ deus oīa computat
in certo nūero finito et limitato: pctōꝛes
nō ſunt in certo nūero: īmo multiplicati
ſunt ſuꝑ numerū. et qꝛ ſunt ſuper nūerū:
iō dicit pſ̄. xxxix. Circūdederunt me mala
quoꝝ nō eſt numerꝰ. et Eccl'ſ. j. ſcribitur.
Stultoꝝ infinitꝰ eſt nūerꝰ. Cum pctōꝛes
ita habeat deus ſub ſuo dn̄io ſicut iuſtos
dic de malis occurrentibus.
¶ Secunda queſtio quare iuſtos et non
pctōꝛes deus habet ſub certo numero vel
in numero. Rn̄ſio moꝛalis. Magni dn̄i D
aliter poſſident multa vaſa ⁊ vilia/ ac mo
dici precij. aliter pauca et precioſa. Pꝛi-
ma poſſident ſine nūero et ſine ſcriptura:
vt vaſa lignea/ terrea/ ſtagnea/ et modici
valoꝛis: q̄ non nūeranṫ/ nec ſcribunṫ. Se
cūda poſſidēt cū nūero vt vaſa ꝓcioſa au
rea/ ⁊ argētea: q̄ numerantur ⁊ ſcribunṫ.

Primi ſunt pctõres vaſa facta in cõtume/
liã:et ideo nõ ponunt in numero. Secun
di ſunt iuſti:qui ſunt in grã:vaſa facta in
honorẽ:ꝛ iõ ponunt in numero et in ſcri/
ptis. Ad hoc ꝓpoſitum facit illud qđ legi
tur ĩ vitaſpatrũ de quodã ſene nonagena
rio ꝛ in pctõ prius inueterato:qui poſtea
ſancte vixit in religione ꝑ ſeptẽ annos. a
quo queſitũ fuit/ quãtũ vixiſti? Et ille re/
ſpõdit. Vixi ꝛc. dic hiſtoriã. ꝛ iõ Sap. iiij.
Senectus eñi venerabilis eſt:nõ diutur/
na:nec annoꝝ nũero cõputata. Cani ſunt
ſenſus hoĩs. et etas ſenectutis vita imma
culata. Itẽ in lege nũq̄ numerabant par
uuli nec mulieres:ſed ſolũ viri. vt pꝫ in li.
numeroꝝ:in ſignũ ꝙ q̃ ſm rõnẽ viuũt nõ
ſunt paruuli:nec effeminati:ſꝫ ſolũ viri. i.
virtuoſi. Vñ xp̄s pauit quinq̄ milia ho/
minũ duobus piſcibus:et quinq̄ panib⁹
ordeaceis:exceptis paruulis ꝛ mulierib⁹,
dicit tex. Matth. xiiij. Mar. vj. Luc. ix. et
Johannis. vj.

E ¶ Tertia queſtio quõ ꝛ qualiter et in q̃b⁹
ſpeciebus numeri deus in numero ſuo cõ
putat iuſtos:ꝛ q̃ ſunt in grã? Rñdeo ſicut
pꝫ ex arte algoriſtica cõputãdi ſeptẽ ſunt
ſpecies:que in his verſib⁹ cõtinent. Adde
re/ſubtrahere/duplare/dimidiare: Quin
taq̄ diuidere/ſexta ỽo multiplicare. Ra/
dices extrahere pars ſeptima dꝛ eſſe. Per
oẽs iſtas ſpecies deus computat iuſtos ꝛ
electos ſuos.

Primo addit deus iuſtis tẽpus ſufficiẽs.
Iſtũ numerũ fecit in Ezechia: cui addi/
dit de⁹ vite ſue. xv. annos:vt cõuerteret:
et haberet ſpaciũ penitẽdi. Eſa. xxxviij.

Scđo ſubtrahit de⁹ iuſtis malũ obſtans.
Subtrahit deus impedimenta iuſtis: ꝑ
que impediuntur a bono: et a virtuoſis
operibus. ij. Theſ. iij. Subtrahatis vos
ab omni fratre ambulãte inordinate ꝛc.

Tertio duplat bona que habem⁹. Duplat
in nobis virtutes tam naturales q̄ gra
tuitas. Prouerb. xxxj. Oẽs domeſtici ei⁹
veſtiti ſunt duplicib⁹. Itẽ in futuro da/
bit duplicẽ ſtolam. ſ. beatitudinẽ corpo/
ris et anime. Eſa. lxj. In terra ſua dupli
cia poſſidebunt.

Quarto dimidiat penas q̄s meremur pu/
niẽs nos in hac vita/et etiam citra cõdi
gnũ. vnde Joſue. xxij. Nõ cuſtodiat nos
(ſcꝫ ad eternas penas:) ſed puniat nos
in preſenti.

Quinto multiplicat dona ſua magnifice?
Multiplicabis in anima mea virtutem
pſ̄. cxxxvij.

Sexto diuidit ſuas gratias vtiliter. j. Co
rinth. xij. Diuiſiones gratiarũ ſunt:idẽ
aũt ſpũs ꝛc. Hec oĩa operat ꝛc.

Septimo radices mali euellit. Prouerb.
xv. Cogitationes impioꝝ eradicabũtur.
Sic ſcđm principale ptꝫ/ꝙ deus quodã
numero vtitur ſpeciali ſanctorum in ſua
gratia conſeruatorum.

Tertia pars.

¶ Dixi tertio ꝛ vltimo ꝙ F
deus vtitur quodã numero ſingulari apo/
ſtoloꝝ cõſecratoꝝ. Iſte eſt ſacratus nume
rus duodenari⁹. Lu. vj. Elegit duodecim
ex ipſis:quos aplõs noĩauit. ꝛ Matth. x.
Duodecim apoſtoloꝝ noĩa ſunt hec. Pri/
mus ſimon qui dicitur petrus:ꝛ andreas
frater eius:philippus ꝛ bartholomeus:ia
cobus zebedei:et iohãnes frater ei⁹:tho/
mas: et mattheus publicanus: et iacob⁹
alphei:ꝛ thadeus. Iſte thadeus eſt ſctũs
iudas. Jacob⁹ alphei eſt de quo hodie fe/
ſtiuamus. ſimon chanane⁹ de chana gali
lee: ꝛ iudas ſcariothis qui et tradidit eũ.
Iſte eſt numerus filioꝝ dei. Deut. xxxij. Et
q: philipp⁹ ꝛ iacob⁹ ſunt ĩ iſto numero:iõ
dicit thema de eis ꝙ cõputati ſunt ĩter fi
lios dei. ¶ Sꝫ hic pñt fieri aliq̄ qõnes.
Prima de apoſtolorum nominatione.
Secunda de eorum computatione.
Prima queſtio circa nominationem: qua
re xp̄s voluit apoſtolos vocare proprios.
Rñdeo ſm Rabanũ nominat eos ꝓprijs
noĩbus:vt pſeudo prophete ꝛ aplĩ:q̃ futu
ri erant:excluderentur et cauerent. ¶ Se
cunda queſtio:cur cũ alijs apoſtolis iudã
ſcariothis voluit nominare: cũ ſciret ſe ꝑ
eum eſſe tradendum. vnde in textu. qui et
tradidit eum. Reſpondeo. dictũ eſt ꝙ nu/
merus apoſtoloꝝ eſt numer⁹ filioꝝ dei. et
Job ĩ. c. j. ſcribit: ꝙ inter filios dei affuit
ſathan. ſic iudas numerat⁹ eſt inter filios
dei: qui fuit filius ſathã. ¶ Tertia queſtio
de computatione cum iam ante xp̄s inſti
tuiſſet. lxxij. diſcipulos: quare poſtea ele/
git. xij. aplõs? Rñdeo xp̄s inſtituit. lxxij.
diſcipulos: q: lxxij. erant lingue in mun/
do. Preter iſtos chriſt⁹ voluit habere. xij.
apoſtolos: quia ad fidem trinitatis voca
turus erat per eos de quattuor partibus

mundi. duodenarius eñi conſtat ex terna
rio ꝑ quaternariũ ductus. ꝛ ecõuerſo ter
quater ſunt. xij. vel q̄ter ter ſunt. xij. Alia
ratio quia duodenarius conſtat ex dupli
ci ſenario:q̃ eſt numerus ꝑfectus:in quo
denotat ꝙ duplex dꝫ eſſe in hoĩbus perfe
ctio. ſ. vite et ſcientie:quibus aplĩ clarue
runt. et oẽs qui tenent ſtatũ apoſtolicuꝫ
B habere debent. ¶ Secũda queſtio de iſto
numero duodenario vbi in ſcriptura re/
perit ꝑfigurat⁹. Rñſio ꝙ in multis locis
in ſcriptura. Primo in. xij. patriarchis fi/
lijs iacob: quia ſicut illi principales pa/
tres in veteri teſtamẽto: ita iſti in nouo.
Itẽ ſicut ex illis generatus eſt popul⁹ iu/
deoꝝ in lege carnaliter:ita ex iſtis popu/
lus fidelis xp̄ianoꝝ per euangelium ſpi/
ritualiter. vñ aplõs. j. Coꝝ. iiij. In xp̄o ih̄u
per euangeliũ ego vos genui. ꝛ Jacobi. j.
Voluntarie genuit nos verbo veritatis.
Scđo figuratur iſte nũerus in. xij. princi
pibus tribuũ. Nume. x. precepta euãgelij
ꝓmulgando. Sicut illi ꝓmulgabant po
pulo ꝑcepta legalia:ita iſti populo chri/
ſtiano euangelica. De iſtis duab⁹ figuris
in pſ̄. xliiij. Pro patribus tuis nati ſunt
tibi filij. quoad primũ. ſequit. conſtitues
eos principes ſuper oẽm terrã. quoad ſe/
cundũ. Tertio figurat iſte numerus in
xij. fontibus Exoď. xv. ꝛ Numeri. xxxiij. q:
ex aqua fontis irrigant horti: ita ex aqua
ſapientie ſalutaris iſtoꝝ/irrigatus ẽ hor
tus eccleſie militantis. Quilibet iſtorum
eſt fons hortoꝝ:puteus aquarũ viuẽtiũ:
que fluunt impetu de libano. Cantic. iiij.
Quarto figurat iſte numer⁹ in. xij. pani/
bus ꝓpoſitionis. Exoď. xxv. aĩas ỽbo vi/
te reficiendo. Verbũ ꝑdicationis aploꝝ
fuit panis vite ſpũalis. de q̊ Mat. iiij. nõ
in ſolo pane viuit homo. Quinto figurat
per. xij. lapides altaris. iij. Reg. xviij. xp̄i
ſacrificiũ in ſe portando. Sexto per. xij.
exploratores terre ꝓmiſſionis. Nũe. xiij.
vitã futurã annunciando. Et figurat iſte
numerus in mult alijs. In. xij. portis ci/
uitat. Apoc. xxj. ꝛ. xij. fundamẽt eiuſdẽ.
ibidẽ. Et in. xij. ſtellis q̄ ſunt in corona
ſpõſe. Apoc. xij. Signũ magnum appa/
ruit in celo mulier amicta ſole:ꝛ luna ſub
pedib⁹ eius ꝛ in capite ei⁹ corona ſtellaꝝ
duodecim. Q: ĩ iſto ſacrato nũero filioꝝ
dei/incluſi ſunt iſti duo apoſtoli:cõſequẽ
ter concluditur thema:ꝙ computati ſunt
inter filios dei. Dic hiſtoriam et fac finẽ:
quia explicit. Deo gratias.

¶ In feſto apoſtolorum Philippi et
Jacobi. Sermo. ij.

PHilippe qui vi/
det me:videt ꝛ patrẽ. Joh.
xiiij. et in euãgelio hodier.
Ante oĩa premitto ꝙ quan
do doctores loquuntur de
viſione pr̄is: loquunt de viſione diuine
eſſentie ſub ꝓpria natura quẽadmodum
vidẽt eã ſancti ĩ paradiſo:q: nunq̄ aliter
fuit viſus ſicut filius ſub ſpecie hoĩs: et
ſpũſſctũs ſub ſpecie columbe. Aplõs. j. ad
Coꝝ. xiij. oſtẽdens quõ videm⁹ dei eſſen/
tiã in pñti:ꝛ quõ in futuro: dicit ſic. Vi/
dem⁹ nũc per ſpeculũ et in enigmate: tũc
autẽ facie ad faciẽ. Juxta autoritatẽ aplĩ
ꝓ maiori thematis deductiõe/de duob⁹
articulis erit tota nr̄a predicatio.

Primus erit de vna viſione q̃ eſt clara et
pura facie ad faciem.

Secũdus erit de vna viſione q̃ eſt obſcu/
ra et in figura ꝑ ſpeculũ et ĩ enigmate.

Prima viſio eſt clara et euidẽs:et iſta eſt
de ipſa re in ſui ꝑſentia/facie ad faciẽ.

Secũda eſt in figura et obſcura:ꝛ iſta eſt
de ipſa re in ſui abſentia/per ſpeculum
et in enigmate.

Prima pars.

¶ Dico primo ꝙ prima
viſio:de qua tractabo:eſt clara ꝛ euidẽs.
et iſta eſt de re in ſui pñtia/facie ad faciẽ.
Iſta viſio eſt que quidẽ eſt certa ꝛ nullo
errore mixta:ꝛ in aliq̊ nõ põt decipi:ſicut
qñ homo videt rem q̃ eſt pñs:et oculis ꝓ
prijs ſine aliquo ĩpedimento eã intuetur:
dicim⁹ ꝙ viſio de illa re ẽ clara et euidẽs
et iſta viſio vocat a doctorib⁹ viſio intuiti
ua. Et dicũt ꝙ iſta viſio eſt certa ꝛ euidẽs
q: homo hꝫ noticiã de re ꝑſente ꝑ viſum:
ꝑ quẽ habemus certiorẽ noticiaꝫ: q̄ per
alios ſenſus. Iõ Chryſoſtom⁹ ſuper illo
ỽbo Joh. iij. Qđ ſcim⁹ loq̄mur:ꝛ qđ vidi
mus teſtamur. dicit ſic. Apud nos viſus
alijs ſenſib⁹ certior eſt:qm̄ ſi volum⁹ face
re credere:ita dicim⁹. qm̄ oculis nr̄is vidi
mus. Propterea xp̄s hũano ad eũ loq̄ns
ſermone:de certiſſima cognitione:et non
aliter ſe habẽre:loquit. hec ille. Patꝫ igit
ꝙ prima viſio de qua loquit aplõs:eſt cla/

ra et euidens ꝛc. De iſta viſione ſcribitur
Eſa. lij. Oculo ad oculū videbunt.

Secunda pars.

¶ Dico ſecūdo ꝙ ſecūda
viſio quā ponit apl'us: eſt in figura et ob⸗
ſcura ꝛc. nam per ſpeculum ꝛ in enigmate
Et iſta eſt qn̄ homo videt rē nō in ſe pſen⸗
tialiter: ſed videt in aliq̄ ſimilitudine/fi⸗
gura vel imagine: q̄ repreſentat ipſam rē
que eſt abſens. ſicut recte modo quilibet
vr̄m videt regē non pſentē: ſed abſentem
ꝛ hoc q2 quilibet videt quandā ſimilitu⸗
dinē regis: vel quandā figurā vel imagi⸗
nem repſentantē ipſum regē de qua dici⸗
mus: ꝙ cū aliq̄s videt illā imaginē: ꝙ vi
det regē: q2 illa imago eſt valde ſimilis re
gi. Pro tanto dicit Augu. ſup iohannem
ad iſtud ppoſitū. Solem9 em̄ de ſimilib9
duobus ita loqui. Si vidiſtis iſtū et vidi⸗
ſtis illū. hec ille. Et viſio iſta a doctorib9
vocat̄ abſtractiua. que quidē abſtrahitur
ab illo quē repſentat. et iſta viſio ē obſcu
ra: q2 non ita clare videt aliq̄s in iſta ima
gine regem: qui eſt abſens: ſicut ſi videret
ipſum ſi eſſet pn̄s. Patet ergo ꝙ de duo⸗
bus modis viſionis loquit̄ apl's in v̄bis
ſupradictis qn̄ dicit. Uidemus nūc p ſpe
culum ꝛc. Loquit̄ de viſione diuine eſſen
tie: ꝛ de hac dat nobis duo documenta.
Primū ꝙ eſt quedā viſio eſſentie diuine:
que eſt clara ꝛ pura/facie ad faciē. Iſtam
viſionē hn̄t ſancti in paradiſo: qui clare ꝛ
ſine aliquo medio/dei eſſentiā vidēt ſem
per et contēplantur ſm ꝙ dicunt oēs do
ctores: de q̄bus loquit̄ ſaluator Matth.
xviij. Semp vident faciē p̄ris mei: q̄ in ce
lis eſt. Scōm ꝙ eſt quedā viſio eſſentie di
uine q̄ eſt in figura et multum obſcura. et
iſtud docet aplus qn̄ dicit. per ſpeculū et
in enigmate. Nā obſcure in repſentatiōe
in oībus creaturis videm9 deū: et ei9 eſ⸗
ſentiā/ſm ꝙ dicit magr̄ lib. j. diſtīc. iij. et
apl's a Rom. j. Inuiſibilia dei a creatura
mūdi per ea q̄ facta ſunt: intellecta cōſpi
ciunt̄. ſempiterna quoq3 eius v̄t9 et diui
nitas. Et pricipal'r dicit magr̄: ꝙ videm9
dei eſſentiā in aīa rōnali/tanq̄ in imagi
ne. nā in aīa hoīs reperit̄ imago ipſi9 dei
per quā venim9 in ei9 cognitionē/et ī ob⸗
ſcurā viſionē. Pro tāto dicit magr̄ vbi. s̄.
Licʒ mens humana non ſit eius nature:
cuius deus eſt: imago tn̄ illius quo nihil
melius eſt: ibi q̄renda et inuenienda eſt.
hec ille. Nūc autē ita eſt: ꝙ imago ducit
nos in cognitionē illi9 cuius eſt imago: ꝛ
in eius obſcurā viſionem. Ptʒ ergo ꝙ in
v̄bis ſupradictis apoſtol9 dat nobis du⸗
plicē modū videndi eſſentiā diuinā.
Primū videre eſt clarū ꝛ purum. et iſtud
docet qn̄ dicit. Facie ad faciem.
Secundū eſt in figura et valde obſcurū:
et iſtud docet quādo dicit. Per ſpeculuʒ
et in enigmate.
Sed contēplor amplius: ꝙ apl's ampli9
docet nos in predicta autoritate.
Primo docet nos primā viſionē: que eſt
clara et pura: que nobis dabitur in p̄ria.
et dicit nobis in autoritate. nunc ſcʒ duʒ
ſumus in hac vita mortali. Nam ſentētia
eſt gn̄alis oīm doctoꝝ: ꝙ nullus exn̄s in
hac vita mortali pōt videre diuinā eſſen⸗
tiam clare facie ad faciē ſicut vident eam
ſancti in paradiſo: ſed ſolūmō in aliqua
imagine ſimilitudine vel repſentatiōe et
hoc valde obſcure. Pro tanto Ambroſius
ſup lucā loquēs de viſione diuine eſſen⸗
tie ita inq̄t. Q̄diu mortaliter viuit̄ vide⸗
ri per quaſdā imagines deus pōt: ſed per
ipam nature ſue ſpēm non pōt: vt anima
gr̄a ſpūſſancti afflata p figuras quaſdaʒ
videat: ſed ad ipſam vim ei9 eſſentie non
pertigat. hec ille. Iſti ſnīe concordat illō
qō dixit dn̄s moyſi Exoō. xxxiij. Non vide
bit me hō et videt. Ab iſta regula excipiū
tur tres ſignate perſone.
Prima et ſignatiſſima eſt perſona ſalua⸗
toris ieſu xpi. aīa cui9 in primo inſtāti ſue
creationis/vidit diuinā eſſentiā: exiſtēs ī
corpore mortali ita clare: ita pure: ſic mo⸗
do videt: et eodē modo quo hodie videt:
excepto ꝙ tunc erat in corpore mortali ꝛ
paſſibili: nunc autem in immortali/ ꝛ in
impaſſibili.
Secunda perſona q̄ excipit̄ a regula eſt
ſctūs moyſes qui exiſtēs in corpe mortali
in hac vita/clare et nō obſcure vidit diui
nā eſſentiā ſm ꝙ dic̄ Augu. xij. ſup Gen̄.
ad litterā et in libro de vidēdo deū. Et hʒ
motiuum ex verbo qō dixit dn̄s de moyſe
nūeri. xij. Ore ad os loquor ei. Palā et nō
per enigmata et figuras deum videt.
Tertia pſona q̄ excipit̄ a regula eſt apl'us
Paulus: de quo ſcribit̄. ij. ad Cor. xij. ꝙ
rapt9 eſt in paradiſum: ꝛ audiuit arcana
v̄ba ꝛc. Ubi dicūt doctores ꝙ clare ꝛ pu⸗

re et nō obſcure vidit diuinā eſſentiam.
Sed quō ſit hoc poſſibile: noueritis ꝙ di
cit doctor glorioſus ſctūs Tho. j. pte ſum
me. q. xij. arti. xj. ꝙ nullū eſt incōueniēs
ſupernaturaliter: ꝙ de9 aliquos in carne
viuētes faciat videre ſuā eſſentiā: ſicut fe
cit de moyſe ꝛ de paulo. Sed iſti viderūt
nō ſenſib9 carnis vtētes. nā totaliter fue
runt rapti et alienati a ſenſibus. Et in ſi⸗
gnū hui9/paulus in viſione diuine eſſen⸗
tie/ita fuit rapt9 ꝙ penit9 ignorabat an
eſſet in corpe an extra corpus. ij. ad Cor.
xij. Scio hoīem in xp̄o ante annos. xiiij.
ſiue in corpore ſiue extra corp9 neſcio: de9
ſcit: raptum hmōi vſq3 ad tertium celū
ꝛc. Parcatis quia non inueni plus: ideo
applica ſi potes. Deo gratias.

¶ In vtroq3 feſto ſancte crucis. Ser. j.

Signū magnū
apparuit in celo. Apoc̄. xij
Prout reperio ī ſacra ſcri⸗
ptura: et hoc etiā mōſtrat
cōmunis experientia ī na
tura: ſignum datur hominib9 propter ſex
conditiones.
Primo ad dirigendū peregrinantes.
Scōo ad defendendū peccantes.
Tertio ad pacificandū diſcordantes.
Quarto ad diſcernendū habentes diuer⸗
ſitatem.
Quinto ad oſtendendum ꝙ nuncius ha⸗
beat autoritatem.
Sexto ad cuſtodiēdū in bello verſantes.
¶ Primū ptʒ. nā videmus manifeſte ꝙ in
vijs ponit̄ ſignū vel crux: vt tranſeuntes
dirigat quo itinere vadāt. et ad iſtum ſen
ſum videbat̄ loqui Eſaias. c. lxij. Prepa⸗
rate viā pplo: planum facite iter. eleuate
ſignū ad populos. ne. ſ. peregrinātes viā
errent. Et in hui9 exemplū legit̄ Geneſis
xxviij. ꝙ dū Jacob peregrinaret̄ meſopo
tamiā ſyrie ad auunculū ſuū: quadam no
cte: vt tradūt hebrei: dormiuit extra ciui
tatē in quodā monte vocato moria: vbi
abraā auus ſuus obtulerat yſaac filium
ſuū: in quo mōte poſtea fuit tēplū edifi⸗
catū: ꝛ ibi xp̄s fuit paſſus: ꝛ q2 reputabat
locū illū ſctm̄: propter hoc ibi declinauit
et euigilauit ſperās ibi aliquā conſolatio
nē habere. et dicunt hebrei ꝙ iacob acce⸗
pit tres lapides: ꝛ poſuit ſub capite: ꝛ qn̄
euigilauit et inuenit de illis trib9 lapidi⸗
bus factū vnū lapidē: erexit lapidē in ti⸗
tulū. et narrāt iudei ꝙ fuit in ſignū ꝙ do
min9 vniretur cū eo ad eū aſſociandum.
Nos v̄o melius poſſem9 exponere: ꝙ fuit
in ſignū triū perſonarū ꝛ vnitatis eēntie
in deo q̄ ibi apparuit. vel in ſignū triū na
turarū in xp̄o. ſ. corpis et aīe et diuinita⸗
tis in vnitate pſone. Apparet igitur pma
clauſula. ¶ Scōm ptʒ. videmus manife⸗
ſte ꝙ qn̄ aliquis ppter forefactū meretur
mortē: ſi dn̄s vel princeps remittat offen
ſam: dat ſibi ſignū remiſſionis: vel facit ſi
bi inſtrumentū vel hmōi. Exemplū habe
mus Gen̄. iiij. vbi legit̄ ꝙ cū cayn inter⸗
feciſſet abel fratrem ſuū: ex hoc timēs pu
niri: ne interficeret̄ a quocūq3 homine:
ideo petens a dn̄o conſeruari dixit dn̄o.
Oīs qui inuenerit me: occidet me. ſequit̄
Poſuitq3 dn̄s ſignū in cayn: vt non inter
ficeret eū omnis q̄ inueniſſet eum. Et ſm
doctores/poſuit ſignū. ſ. tremorem horri
bilem omniū mēbroꝝ. Et in faciē cayn ſi⸗
gnū impreſſit: in quo cognoſcebat̄ ab oī⸗
bus fratrē innocentē occidiſſe. et ſic abo⸗
minabilis oībus reddebat̄. Apparet igit̄
ſcōa clauſula. ¶ Tertiū ptʒ. videmus cō⸗
muniter ꝙ qn̄ inter diſcordātes tractat̄ ꝛ
ponit̄ pax ꝛ amicitia: dant aliqō ſignū pa
cis ꝛ amorꝫ vel federis. Ita legim9 Gen̄.
vij. cū de9 ppter pctm̄ carnis totū mūdū
p diluuiū deſtruxiſſet: cuʒ aque ceſſaſſent
noe ſup altare obtulit ſacrificiū: qō fuit
deo valde acceptū. Ptʒ ex h̄ ꝙ deus fuit
placat9. vn̄ ait dn̄s ad noe. Hoc eſt ſignuʒ
federis qō do inter me et vos ꝛc. Arcum
meū ponā in nubib9 celi: ꝛ erit ſignū fede
ris inter me et īter terrā. Gen̄. ix. ¶ Quar
tū pʒ. docet expientia ꝙ qn̄ vaſalli diuer⸗
ſoꝝ pricipū debēt ꝯgregari: q̄libet volēs
diſcernere ppl'm ſuū ab alijs: ordinat et
pcipit ꝙ portet ſignū ſuū. Ita legimus
in Gen̄. ꝙ dn̄s volēs q̄ſi quodā charactere
ppl'm ſuū diſcernere ab alijs: ī dixit eis ſi⸗
gnū circūciſiōis. di. Circūcidet̄ ex vob̄ oē
maſculinū: ꝛ circūcidetꝫ carnē pputij vr̄i:
vt ſit in ſignū federꝫ inter me ꝛ vos. Gen̄.
xvij. Un̄ dic̄ Damaſce. ꝙ circūciſio eſt de⸗
terminās iſrael a gētib9 cū q̄bus conuer
ſabatur. ¶ Quintū ſic declarat̄. videmus
cōiter ꝙ nuncij et ambaſiatores portant
litteras vel aliqō ſignū dn̄i a quo mittun
tur: vt fidē faciāt ꝙ ab eo mittūtur. vt le
gitur Exo. iij. ꝙ domin9 dixit ad moyſen.

Ueni mittã te ad pharaonẽ vt educas po
pulũ meũ filios iſrael de egypto. Reſpon
dit moyſes. Quis ſuꝫ ego vt vadã ad pha
raonẽ: et educã filios iſrael de egypto. Et
dñs ad eũ. Ego ero tecum et hoc habebis
ſignum ꝙ miſerim te. Dedit ei dñs duo ſi
gna. Primũ ꝙ virga verſa eſt in colubrũ.
ſcḋm ꝙ manus quã miſit in ſinũ ſuum: fa
cta fuit leproſa. Et ait ei dñs. Si nõ credi
derit (inq̃t) tibi: nec audierint ſermonẽ ſi
gni prioris: credent verbo ſigni ſequẽtis.
¶ Sextũ ſic declaratur. Uidemus ꝙ bel-
latores portant vexillum: et in ſignum ne
cum cõmiſceant cũ aduerſarijs: ꝑcutiant
ſuos: ſed potius iuuẽt. Unde legitur Nu-
meri .ij. ꝙ dñs dixit ad moyſen et aarõ: ꝙ
ſinguli de populo iſrael ſcḋm ſigna et vexil-
la incederẽt in caſtris. Exemplũ etiam ad
propoſitũ habemus de Joſue .ij. c. vbi le-
gitur ꝙ quedã mulier que vocabat raab
dixit exploratorib⁹ ciuitatis hiericho. De
tis mihi verum ſignum vt ſaluetis patrẽ
meum et matrem fratres ⁊ ſorores meas.
Qui ei dederũt tale ſignum: ꝙ cũ caperẽt
ciuitatem: ad defenſionẽ ſui et ſuoꝝ: ꝙ ap
penderet funiculũ in feneſtra coccineũ. et
ſic propter iſtud ſignum nõ fuit capta: q̃n
immo liberata. Patet igit̃ ſexta regula et
per ꝯñs ⁊c̃. Modo predicta noſtro ꝓpoſi
to applicãdo. Crux benedicta que hodier
na die apparuit in celo conſtantino impe
ratori: ⁊ fuit hodie per helenam inuenta:
hꝫ et habuit p̃dictas ſex ꝓprietates.

Primo dirigit nos peregrinantes.
Secundo defendit nos peccantes.
Tertio reconciliat nos deo: qui eramus discordantes.
Quarto inter infideles et nos ponit diuerſitatem.
Quinto dat chriſti ſeruis poſſe et autoritatem.
Sexto cuſtodit cum quis impugnat̃ contra inimici crudelitatem.

¶ Dico primo ꝙ ſancta crux nos deuian-
tes dirigit. Iſtud legim⁹ in vita bt̃i Chri-
ſtofori. lege hiſtoriã. Iſtud etiam declarat
Chryſ. homel. xiij. ſic di. Si noſſe deſide-
ras crucis virtutẽ: audi quãta dicere poſ
ſum ad ipſius laudem. Crux eſt ſpes xp̃ia-
noꝝ: dux cecoꝝ: baculus claudoꝝ: director
itinerantiũ: gubernator manẽtiũ. hec ille.
¶ Scḋo defendit nos peccantes. Ita di-
cit origenes. Tanta eſt virtus crucis: vt ſi
in mente fideliter habeatur: nulla libido
dominabitur. nulla peccati preualere poſ
ſit iniuria: ſed cõtinuo ad memoriã illi⁹
oĩs peccati et mortis fugit exercitus. hec
ille. Ita patet per exẽplũ illius iudei qui
ſe ſignauit. ¶ Tertio pacificat hominẽ cũ
deo. Ita dicit apl̃s ad Ephes. ij. Ipſe eſt
pax noſtra. ſequit̃ infra. Per crucẽ interfi-
ciens inimicitias. ſ. inter deũ et hoĩem. et
idẽ apl̃s ad Roma. v. Cũ inimici eſſemus
reconciliati ſumus deo ꝑ mortẽ filij eius.
Hoc idẽ cõfirmat Rabanus in lib. de lau
dibus crucis di. Salue crux ſctã: qua im-
perator et rex noſter xp̃s poteſtatẽ in celo
et in terra cõquiſiuit: et mundũ deo recon
ciliauit. hec ille. ¶ Quarto inter nos ⁊ in
fideles dr̃iam ponit. Nã xp̃s bonos et iu-
ſtos ſuo ſigno ſignat: vt inter alios. ſ. ma-
los cognoſcãtur. vnde pſ. Signatũ eſt ſu
per nos lumẽ vultus tui dñe. Lumen vul
tus dei: vt dic̃ glo. eſt crux xp̃i: quo ſignã-
tur hic: vt cognoſcantur in iudicio. Qḋ ſi
guratũ fuit Apoc̃. vij. Nolite nocere terre
et mari neqꝫ arboribus: quoadusqꝫ ſigne
mus ſeruos dei noſtri in frõtibus eoꝝ. to
tũ nota. Similiter Ezech. ix. ſcribit̃: ꝙ di
xit dñs viro qui erat indutus lineis: ⁊ ha
bebat atramẽtariũ. Signa thau ſuꝑ frõ-
tes viroꝝ gementium ⁊ dolentiũ. nota to
tũ. ¶ Quinto dat ſanctis a deo miſſis po-
teſtatẽ et autoritatẽ. j. Cor. j. Nos predi-
camus xp̃m crucifixũ. Iſtud ſignum por-
tabat apl̃s qui ad predicandũ gentibus a
deo miſſus fuerat: ꝓut ipſe aſſerit ad Ga
la. vj. Ego enĩ ſtigmata dñi ieſu in corpo-
re meo porto. vnde Aug. in lib. de verbis
dñi. Apl̃i ſtigmata. i. ſigna militie xp̃i que
me cõprobant eius militẽ eſſe. Hoc idem
aſſerit Chryſ. homel. xiiij. de laudib⁹ cru-
cis. Crux eſt preconizatio prophetarũ: an
nũciatio apoſtoloꝝ: gloriatio martyrum.
hec ille. Unde virtute crucis ſancti multa
miracula faciebãt: ſicut legit̃ de beato do
minico. ſigno cruc: obediuit pluuia. Etiã
de beato petro martyre ꝙ facto ſigno cru
cis nubes poſuit ſe inter ſolẽ et ppl̃m ⁊c̃.
¶ Sexto et vltimo cuſtodit illũ qui ab ini
micis impugnatur. Ita dicit Aug. Ubi ſi
gnũ crucis cũ fide et timore dei ꝓceſſerit:
nihil ibi inimic⁹ nocere poterit. hec ille. ſi
cut patet de conſtantino imperatore pro
ficiſcente ad prelium. lege hiſtoriã. Ex ma
iori igitur et minori propoſitione conclu-

datur ſic thema. Crucis ſignum magnum
apparuit in celo.

¶ In feſto ſancte crucis. Sermo. ij.

A Stabant iuxta
crucẽ maria mr̃ ieſu: et ma
ria magdalene: ⁊ diſcipul⁹
quem diligebat. Joh. xix.
Quia hodie eſt feſtum cru
cis: reperio ꝙ aliq̃ hodie ſtãt iuxta crucẽ.

Aliqui hiſtorialiter.
Aliqui litteraliter.
Aliqui ſpiritualiter.

De ſecundis ſcḋm litterã. De tertijs ſcḋm ſpi
ritum dicitur thema ſumptum. Stabant
iuxta crucem ieſu ⁊c̃.

Prima pars.

¶ Primo hiſtorialiter.
hodie ſtat iuxta crucẽ Helena glorioſa cõ
ſtãtini imperatoris mater: que ſicut xp̃ia-
niſſima maxima deuotione crucis inflam
mata: crucẽ dñi in hieruſalẽ queſiuit: ⁊ fi-
naliter inuenit. ſciuit enĩ verbũ xp̃i. Om-
nis qui petit accipit: et qui querit ĩuenit.
Luc̃. xj. Qui petit feruenter / cũ deuotione
mẽtali. et q̇ querit diligẽter cũ ſollicitudi-
ne cordiali: inuenit qḋ querit: cum deſide
rio totali. Ita dicit dña helena iude anti-
quo iudeo in hieruſalẽ: q̇ ſciebat vbi crux
dñi erat in hierl̃m. Cõple deſideriũ meũ:
et viues. oſtẽde mihi vbi lignũ ſancte cru-
cis eſt: hodie theſaurus precioſiſſimus de
quo dr̃ in euãgelio Mat. xiij. Simile ẽ re
gnum celoꝝ theſauro abſcondito in agro:
quẽ qui inuenit homo abſcõdit: ⁊ pre gau
dio illi⁹ / vadit ⁊ vẽdit vniuerſa q̃ habet ⁊
emit agrũ illũ. In iſto tex. iuxta hiſtoriã
hodiernam notare poſſumus.

Primo quis theſaurus abſcõdit⁹: q: crux xp̃i: quam abſconderunt iudei.
Scḋo quis ager vbi theſaurus eſt abſcõditus: q: ad litterã ager caluarie locus; vel allegorice eccleſia que eſt ager / q̇ dicitur acheldemach: hoc eſt ager ſanguinis vſqꝫ in hodiernũ diem: ⁊ in perpetuum; q: ſanguine xp̃i emptus et cõparatus.
Tertio q̇s hõ qui abſcondit: q: iudei.
Quarto quis homo qui inuenit: quia helena: que inuenit in hieruſalem. et iõ hodie facimus feſtum de inuẽtione ſancte crucis. Et ſic pꝫ ꝙ ſcḋm hiſtoriã: et ſcḋm feſtum hodie helena mr̃ imperatoris con-
ſtantini ſtabat iuxta crucem ⁊c̃.

Secunda pars.

¶ Dixi ſecundo ꝙ aliqui B
ſtant iuxta crucẽ litteraliter. et de iſtis in-
telligit̃ thema ad l̃ram: ꝙ in die paraſce-
ues / q̃n xp̃s erat in cruce: ſtabãt iuxta cru
cẽ ieſu maria mater eius ⁊c̃. Et nõ mirum
ꝙ iſti ſtarent iuxta crucẽ ieſu: nam mater
erat xp̃i qui erat in cruce: mater carnalis:
magdalena filia ⁊ deuota ſpũalis. diſcipu
lus quẽ diligebat iohãnes erat fili⁹ lega-
lis q̃n fecit eũ filiũ virginis per adoptio-
nẽ dicendo matri. Mulier ecce fili⁹ tuus:
et diſcipulo: Ecce mater tua. et ex illa ho-
ra accepit eã diſcipulus in ſuã matrem. ſ.
adoptiuã. Utinã placeat deo ꝙ ſpũaliter
nos ſimus iuxta crucẽ xp̃i cũ maria matre
ieſu: cõcipiẽdo eũ in noſtris cordibus per
bonũ propoſitũ: pariẽdo eũ in nr̃is mani
bus per bonũ opus. et ſic quilibet noſtrũ
erit mater ieſu: et verificabit̃ de nobis ſpi
ritualiter. Stabat iuxta crucẽ ieſu maria
mater eius. Utinam placeat deo ꝙ nos ſi
mus iuxta crucẽ ieſu ſicut deuoti peniten
tes et ſpũales: qui lachrymis cõtritionis
irrigemus pedes ieſu: ⁊ vnguento ſatiſfa
ctionis vngam⁹ pedes ieſu et caput: ſicut
fecit magdalena: et tũc erit verum thema
de nobis. Stabat iuxta crucẽ ieſu maria
magdalene. Utinã ſimus iuxta crucẽ ieſu
ſicut veri filij et fratres ieſu adoptati per
gratiã: ſicut fuit iohãnes diſcipulus: quẽ
diligebat ieſus: ⁊ erit verũ de nobis. Sta
bat iuxta crucẽ ieſu diſcipulus quem dili-
gebat ieſus.
¶ Scḋo eſt notandũ ꝙ q̃n maria mr̃ ieſu: C
et maria magdalene: ⁊ diſcipulus: quẽ di
ligebat ieſus: ſtabãt iuxta crucem ieſu cũ
maximo dolore de crucifixione xp̃i: intãtũ
ꝙ fuerunt martyres corde. De beata vir-
gine dixit ſymeon. Et tuam ipſius animã
pertranſibit gladius. Luce. ij. glo. doloris
de paſſione filij. Et tunc ibi in illo dolore
maria magdalene: et diſcipulus partici
pium habebant: intantum ꝙ dicunt docto-
res ꝙ martyres fuerunt: q: ille dolor: quẽ
ibi habuerũt: valuit eis pro martyrio. In
quo nobis demonſtratur: et figuratur ꝙ
debemus eſſe ſpiritualiter iuxta crucẽ ie-
ſu cum dolore maximo peccatoꝝ noſtroꝝ:
et non ſolum predicare crucem per doctri
nã: ſicut apoſtolus qui dicit. j. Corinth. j.

Nos predicamus xp̄m crucifixum. Nec ſo
lum configi in cruce per pn̄iam: ſicut apo
ſtolus Gala. ij. qui dicit. Chriſto confixus
ſum cruci. ſed ſi neceſſe ſit: ſuſcipere dolo⸗
rem martyrij pro fide crucis. Et hec debet
eſſe tota gloria boni xp̄iani: ita vt cū apo⸗
ſtolo dicat Gal. vj. Mihi abſit gloriari ni
ſi in cruce dn̄i noſtri ieſu xp̄i.

D ❡ Dixi tertio ꝙ aliqui ſtant iuxta crucem
ſpūaliter. iſti ſunt generaliter oēs xp̄iani.
Vn̄ maximus in ſermone de martyribus.
Nō ſolū dicitur crux ligni patibulum: ſed
pie vite virtutiſq; propoſitum. Unde oīs
xp̄iani vita qui ſm̄ euangeliū vixerit: crux
eſt atq; martyriū. Specialiter tn̄ religioſi
ſtant iuxta crucem: qꝛ ſpecialius imitātur
crucis vitam et crucifixi. audiūt illud ver
bum xp̄i. Si quis vult poſt me venire: ab
neget ſemetipſum ⁊ tollat crucē ſuā. Luc.
ix. de quorū numero eſt iſta religioſa: quā
in preſenti habemus: que ſtabat iuxta cru
cem in toto tp̄e nouitiatus: et modo vult
portare crucē per profeſſionē ⁊ votū ſolē⸗
nizatū. vnde in preſenti ego interrogo eā
ſic. Vos ſtetiſtis iuxta crucem toto tēpore
veſtri nouitiatus: modo vultis vos porta
re crucē xp̄i perpetuo vſq; ad mortem per
votū ſolennizatum? dicit ꝙ ſic. Et ſubiun
ge. caueatis quō portabitis crucē: qꝛ ſex
genera hoīm: et ſex modis portant crucē.
tria vel tres/ malo mō. alij tres bono mo
do. et videatis vt vos portetis cū bonis.
non cum malis.

❡ Primo portant aliqui crucem xp̄i cū fi⸗
ctione: vt religioſi hypocrite ſignati et fi⸗
gurati in piſtore pharaonis: qui ſomnia⸗
uit ꝙ ponebatur ī cruce. Geneſ. xl. qđ in
ſomnijs eſt et apparet: fictio eſt: nō verū.
Sic hypocrite non cum veritate portant
crucē xp̄i: ſed ficticio vt habeant gloriam
hoīm: ſed poſtea portabunt cum veritate
in inferno: vbi ponentur in cruce ⁊ in tor
mēto. Pete ſi intendit portare crucem cū
iſtis: et dicat ꝙ non.

❡ Scđo portāt aliqui crucē xp̄i cum mur
muratione: ſicut religioſi inobedientes et
rebelles: qui nihil voluntarie faciunt pro
priore vel prioriſſa. iſti portāt crucem: ſed
cum malo latrone in parte ſiniſtra: qui in
cruce erat: et tamen murmurabat: ⁊ blaſ⸗
phemabat di. Luc. xxiij. Si tu es chriſtus
ſaluum fac teipſum ⁊ nos. Pete ſi cū iſtis
intendit portare? et dicat ꝙ non.

❡ Tertij portāt crucem cū coactione: ſicut
illi religioſi qui faciunt precepta maiorū:
ſed coacte: quia aliud facere non poſſunt.
Iſti portant crucē cū ſimone cyreneo: quē
iudei angariauerunt vt tolleret crucē chri
ſti. Mat. xxvij. Pete ſi cum iſtis intendit
portare? et dicat ꝙ non.

❡ Quarti ſunt qui portant crucem deuo⸗
te cum contritione vt latro dextre partis:
E qui in cruce poſitus: de omnibꝰ peccatis
contritus: dixit Luc. xxiij. Domine memē⸗
to mei cum veneris in regnum tuum. Et
audire a chriſto meruit veniam ⁊ remiſſio
nem. vnde dixit ſibi. Amē dico tibi/ hodie
mecum eris in paradiſo. Pete ſi cum iſtis
intendit portare? et dicat ꝙ ſic.

❡ Quinti ſunt qui portant crucem volun
tarie ſine contradictione: vt boni obedien
tes: qui ſine contradictione/ cum humili⸗
tate/ inclinato capite obediūt prelato: ſi⸗
miles chriſto: qui humiliauit ſeip̄m quan
do inclinato capite (in cruce) tradidit ſpi
ritum. Iob. xix. ſic illud Philip. ij. Factꝰ
eſt obediens vſq; ad mortem: mortem au
tem crucis. Ac voluntarie ad portandum
crucem inuitat chriſtus dicens. Si quis
vult poſt me venire: abneget ſemetipſum
et tollat crucem ſuam ⁊c̄. Luce. ix. Pete ſi
cum iſtis? Dicat ꝙ ſic.

❡ Sexti ſunt qui portant crucem cōtinue
per bonam operationē: qui actualiter vel
habitualiter ſunt in vera penitētia: in bo
no propoſito: offendere deū aut proximū
non intendunt: de quibus dixit chriſtus.
Tollat crucem ſuā quotidie. ſ. actu vel ha
bitu. Pete ſi cū iſtis? et dicat ꝙ ſic. et ſub⸗
iunge. tunc verum eſt thema: ꝙ vos ſtatis
iuxta crucem. Sed quomodo erit verū de
nobis totum thema. Stabāt iuxta crucē
maria ⁊c̄. Certe iſto modo: quia ſi tribus
predictis modis. ſ. deuote cum contritio⸗
ne. voluntarie ſine contradictione. et con
tinue per bonam operationem vos porta
tis crucem: vos eritis in religione tribus
modis.

Primo cum innocentia: ſic ſtabitis iuxta
crucem cum maria matre ieſu: que eſt ex⸗
emplum innocentie.

Secundo cū penitentia. ſic ſtabitis iuxta
crucem cum maria magdalena: que eſt
exemplum penitentie.

Tertio cū diuina gratia. ſic ſtabitis iuxta
crucē ieſu cū iohāne: q̄ interpretaſ grā.

Et ſic de vobis erit verum totum thema.
Stabāt iuxta crucē ieſu ⁊c̄. Et notate vnū
ꝙ amodo de parentibus non eſt curandū
ſed ſumite exemplū a chriſto in cruce: qui
de matre amplius nō curauit: niſi ꝙ eam
iohanni cōmendauit. ſic et vos facite. Io
hānes interpretatur gratia dn̄i. Sic vos
ſolum cōmittite parentes dei gratie. In⸗
terroga ſi vult illis tribus modis ſtare in
religione perpetuo et votiue iuxta crucē?
et dicat ꝙ ſic. Et tunc dic que poſſunt hec
impedire. et ſubiunge. Dominus incepit
ipſe perficiat. Amen. Et ſic explicit.

❡ In natiuitate ſancti iohan⸗
nis baptiſte. Sermo.

Inter natos mu
lierū non ſurrexit maior io
hanne baptiſta. Mat. xj. et
Lu. vij. Tres errores tenue
runt quidam antiqui ⁊ ma
le opinātes de beato iohāne baptiſta: qui
errores tolluntur per thema allegatum.
Primi dixerūt ꝙ iſte ſctūs fuit angelus a
natura. et iſte error tollitur per hoc ꝙ dr̄.
Inter natos mulierum. angelus aūt non
naſcitur de muliere: qꝛ oēs angeli fuerūt
per creationē: et nō per generationē ꝓdu
cti. Scđi dixerūt ꝙ iohānes dubitauit in
ſcriptura. et iſte error tolliſ per ſecundam
partē thematis: qn̄ dr̄. nō ſurrexit maior.
ille em̄ qui dubitat in fide: nō eſt magnꝰ:
et per ꝯn̄s nec maior. Tertij dixerūt ꝙ io⸗
hānes nō fuit ſctūs: qꝛ de ſequela xp̄i nō
habuit curam: ſed iſte error tollitur ꝑ ter⸗
tiā partē thematis. iohāne baptiſta. q̄ in
terpretaſ plenus grā. Primi errauerūt ꝓ
pter illud qđ dixit Malach. in. c. iij. Ecce
ego mitto angelū meū. Sed hoc nō cōclu
dit: qm̄ aliquis pōt dici angelus propter
duo. Primū qꝛ iſtud nomē angelus eſt no
mē officij: et nō nature. vt dicit Diony. in
de celeſti hierarchia. Scđs error habuit
ortū ab illo paſſu. Mat. xj. Cū audiſſet io
hānes ī vinculis opera xp̄i: miſit duos de
diſcipulis ſuis: dicens ei. Tu es qui vētu⸗
rus es: an aliū expectamus? Ex quo infe⸗
rūt iohānē dubitaſſe de xp̄o: cū interroga
uerit: ⁊ ꝓpter interrogationē condēnatū
eſſe. Sꝫ hoc nō ſequiſ: ꝙ ſi interrogauit
ꝙ dubitauerit. interrogauit em̄ xp̄s. Cuiꝰ
eſt imago hec ⁊c̄. Mat. xxij. et tn̄ nō eſt di
cendū ꝙ dubitaret: cū oīa ſciret. Itē non
ſequiſ. iohānes dubitauit: ergo dānatus
eſt. nā nō oīs dubitatio eſt dānabilis. Po
tuit em̄ dubitare vtrū xp̄s in ꝓpria perſo
na deſcēderet ad inferos vt inde extrahe⸗
ret ſctōs patres: vel ꝑ aliū. Similiter io⸗
hānes qn̄ miſit diſcipulos ad xp̄m: magis
miſit ꝓpter dubitationē eoꝝ/ ꝙ ꝓpter ſe.
Tertius error habuit ortū: qꝛ iohānes nō
fuit ſecutꝰ xp̄m: ſꝫ hoc nō ſequiſ: qꝛ multi
fuerūt ſcti q̄ nō ſequebanſ ip̄m corporali
ter. ⁊ multi q̄ fuerūt curati ī aīa ⁊ in corpe
et tn̄ ip̄m nō ſeq̄banſ corporalr̄. Euāgeli⸗
ſta ḡ volēs excludere iſtos errores: dicit ī
themate allegato. Inter natos mulierū
⁊c̄. Ergo iohānes nō fuit angelꝰ a natura
qꝛ fuit natꝰ de muliere. Scđo ꝙ nō dubi⸗
tauit ī ſcriptura: qꝛ nullꝰ maior eo. Tertio
ꝙ fuit ſctūs a natura: qꝛ baptiſta. Bene ḡ
dictū eſt. inter natos mulierū nō ſurrexit
maior iohāne baptiſta. qđ fuit thema. In
quibus quidē verbis tria notantur.

Primo comparatio virtuoſa: quia inter
natos mulierum.

Scđo commendatio ſumptuoſa: quia nō
ſurrexit maior.

Tertio nominatio gratioſa: quia iohanne
baptiſta.

Prima pars.

❡ Quantū ad primū di⸗
cit Dama. ꝙ quadruplr̄ hō eſt gn̄atus vel
ꝓductus. Primus modus ſine hoīe ⁊ ſine
muliere: ſicut fuit adā: q̄ fuit formatꝰ de li
mo terre. Scđs modus de hoīe ſine mu⸗
liere: ſicut fuit eua: q̄ fuit gn̄ata vel ꝓdu⸗
cta de coſta ade. Tertiꝰ modus de mulie⸗
re ſine hoīe: ſicut fuit xp̄s: q̄ fuit natus de
virgine ſine hoīe. Quartꝰ modus de hoīe
et muliere: ſicut hoīes naſcūtur cōiter. Li
cet iſte modus non ſit ita mirabilis ſicut
tres p̄mi: tn̄ multe natiuitates fuerūt mi
rabiles: ſicut natiuitas yſaac tp̄e legis na
ture. ſicut Hieremie tp̄e legis ſcripture: ⁊
ſic de multis alijs. Tn̄ natiuitas btī iohā
nis fuit mirabilis: qꝛ ab vtroq; parēte: qꝛ
erāt iuſti. iuxta illud Luc. j. Erāt iuſti am
bo ⁊c̄. qꝛ de ſacerdotio: quia fuit de vice
abia. Narra quō fuit preconizatus in tem
plo vt habetur Luc. j. Et ſic natiuitas io⸗
hannis fuit admirabilis.

Primo ex parte filij naſcentis.

Scđo ex parte matris parientis.

Tertio ex parte patris generantis.

¶ Quantū ad primū cōmuniter oīs natiuitas humana h; tres defectus. Primo eſt culpabilis: q: omnes naſcimur filij ire ephe. ij. Scdo eſt vilis: q: naſcit̄ ex ſpermate. Sap. vij. Coagulatꝰ ſu; in ſanguine: ex ſemīe hoīs. Tertio ē triſtis: q: pmā vocē ſimilē oībꝰ emiſi plorās. Sap. vbi. ſ. Econtrario natiuitas Iohis fuit ſctā, ibi Impletū eſt tēpus pariendi. Luce. j. Itē magnificata: quia dr̄. Magnificauit dn̄s miām ſuam cum illa. Luc. j. Itē iocunda in hoc ꝙ dr̄: Cōgratulabant̄ ei. Hanc angelus exultationē nunciauit: et iohānes in vtero dn̄m ſuū cognouit. et ſic ex parte naſcentis fuit ſancta.

¶ Quantū ad ſcdm ſcil; ex parte matris/ fuit ſancta: q: abſtulit opprobriū ſterilitatis. Luce. j. Sic fecit mihi dn̄s in diebꝰ quibus reſpexit auferre opprobriū meū. Scdo conceptū miraculoſum ei dādo ſupra naturam. Et ecce elizabeth cognata tua: et ipſa cōcepit filiū in ſenectute ſua. Tertio q: repleta ē ſpūſancto. Et repleta eſt ſpūſancto elizabeth ⁊c. Quarto nobiliſſimā prolem dei dando: q: inter natos ⁊c. Quinto eam perſonaliter viſitando. Vn̄ hoc mihi vt veniat mater dn̄i mei ad me ⁊c. Sexto ſecreta reuelando. ſ. qn̄ reuelauit ei ꝙ mr̄ eſſ; dn̄i: iō bene dictū eſt de matre. Magnificauit dn̄s miām ſua; cum illa. i. multas miās fecit.

¶ Tertio iſta natiuitas fuit mirabilis ex parte pr̄is generantis. Nam primo hanc angelꝰ ſibi nunciauit. Scdo effectus eſt mutꝰ quia dubitauit. Tertio effectꝰ eſt loquēs qn̄ nomen reſerauit. iō cātamꝰ. Ille pmiſſi dubiꝰ ſupni ⁊c. vſq; organa vocis.

¶ Quarto fuit mirabilis ex parte parētele queſtionātis et dicēt;: Quiſputas puer iſte erit? Vbi ſciendum ꝙ hec potuit eſſe q̄ſtio laudis: vt habet̄ Exod. xv. Quis ſimilis tui ī fortibus dn̄e ⁊c. Quis ſi'lis tui magnificatus in ſanctitate: terribilis ⁊c. vel admirationis vt Eſa. lxiij. Quis ē iſte qui venit de edon ⁊c. vel dubitationis vt Mat. xviij. Quiſputas maior eſt ī regno celoꝝ. Vn̄ in hac qōne duo poſſunt intelligi. ſc; laus ⁊ magnificētia pueri. Quiſputas ⁊c. q̄ſi di. valde magnꝰ et laudabilis. Itē admiratio ppl'i ſic. Quiſputas ⁊c. ideſt miramur qualis erit iſte puer. ſ. quātum ad officiū. Huic queſtioni rn̄det angelus dicens. Et erit magnus corā dn̄o.

Itē pater dixit. Tu puer propheta altiſſimi vocaberi;. Itē xp̄s dicit. Ecce ego mitto angelum meū. Et ideo iohānes reſpondit iudeis quando petierunt. Tu q̄s es? Ego vox clamantis in deſerto. Iohan. j. In quo verbo tangūtur quattuor

Primo perſone excellentia: q̄ denotat̄ in pnoīe demonſtratiuo: quia ego.

Scdo vite eminētia: que denotat̄ in ſono auditiuo: quia vox.

Tertio pdicationis lucratiua: q̄ denotat̄ in verbo exhortatiuo. q: clamātis.

Quarto vite auſteritas et penitētia afflictiua: q̄ denotat̄ in loco: q: in deſerto.

¶ Quantū ad pmū: Iohes pōt in ſingulari de ſe dicere. Ego ſum q̄ deſtruo (al's deleo) iniq̄tates tuas: Eſa. xliij. Dicas h' qūo deſtruxit iniq̄tates herodis. ⁊ applica quāto meliꝰ poteris. Quātū ad ſcdm/ b. Iohes fuit vox cōuertēs luxurioſos ad caſtitatē: inuidos ad charitatē: cupidos ad liberalitatē: ſupbos ad hūilitatē: īpios ad cordis libertatē: ſteriles ad opis fecūditatē: morbidos ad curſus celeritatē. vt de ipſo dicat̄ illud. pſ. xxviij. Vox dn̄i ī xtute: vox dn̄i in magnificentia. Quantū ad tertiū ſciēdū ꝙ pco xp̄i d; clamare vilitatē natural' originis. īpuritatē criminal'. turpitudinis ſeueritatē. Quantū ad q̄rtū ſciendū ꝙ deſertū eſt locus in quo ē ſuauitas cantꝰ: lenitas cātus: amenitas aſpectus: raritas humani trāſitus. Et iō quia btūs Iohes fuit in pdict;: ideo dr̄ de ipo in ſpeciali: ꝙ ipſe vox clamantis in deſerto. Et hoc de primo principali. applica ſicut melius ſcis ⁊c.

Secunda pars.

Quantū ad ſecūdū principale

eſt ſciendū ꝙ maioritas beati Iohānis baptiſte declarat̄ in quattuor.

Primo ex priuilegioꝝ accumulatione.

Scdo ex reuelationū perfectione.

Tertio ex ſui ſanctificatione.

Quarto ex vite auſteritate ⁊ pfectione.

¶ Quātū ad pmū quidā enumerātes priuilegia ſctī Iohis ponūt. x. q̄ fuerūt hec. In ꝯceptiōe duo. Primū angelica annūciatio. ſcdm noīs expſſio. Poſt ꝯceptionē alia duo. primū eiꝰ ſanctificatio in vtero mr̄is/ iuxta illud. Spūſctō replebitur adhuc ī vtero mr̄is ſue. ſcdm ad pn̄tiam xp̄i exultatio/ iuxta illud. Vt facta eſt vox ſalutationis tue ⁊c̄. et ſunt quattuor. In eius natiuitate duo. Primum q: fuit magnum gaudiū: iuxta illud. Et multi in natiuitate eiꝰ gaudebūt. ſcdm q: miraculoſe reddidit officiū lingue patri ſuo. et ſic ſunt ſex. In eius cōuerſatione duo. Primū prerogatiua viuēdi: q: in deſerto: et vinū ⁊ ſicerā nō bibit. ſcdm excellētia officij: q: plus q̄ ꝓpheta. et ſic ſunt octo. In morte duo. Primū q: pro veritate et iuſticia mortem ſuſtinuit vt hr̄ Mar. vj. Luc. ix. et Mat. xiiij. ſcdm immēſa leticia quā deſcendens in limbū denunciādo ſanctis patribꝰ quē nūciauerat: habuit. ⁊ ſic ſunt decē. ⁊ ideo vocat̄ maior. Alij computāt priuilegia iohānis dicendo ꝙ ſunt. xvj. Primū ꝙ fuit a ꝓphetis nūciatus. Eſa. xl. Vox clamantis ⁊c̄. et Malach. iij. Ecce ego mitto angelū meū ⁊c̄. ſcdm q: fuit ab angelo nunciatus. Luc. j. tertiū q: fuit de parētibꝰ ſterilibus ⁊ ſenibus miraculoſe natus. quartū q: fuit ſanctus anteq̄ natus. quintum q: fuit plus q̄ ꝓpheta: q: exiſtēs in vtero matris ꝓphetauit. ſextū q: fuit angelꝰ nō natura: ſed nomine et virtute. ſeptimū q: xp̄m baptizare meruit. octauū quia in baptiſmo vocē patris audiuit. nonum q: in baptiſmo ſpm̄ ſanctū in colūbe ſpecie ſup xp̄m vidit. decimum q: ꝓpter tria merita debet̄ ſibi triplex aureola. fuit em̄ virgo/ martyr/ et predicator. vndecimū q: eiꝰ ſanctitas fuit manifeſta xp̄ianis/ iudeis/ ⁊ gētilibꝰ. duodecimū q: fuit carnis ſue ſupremus dn̄ator: vt pt; p auſteritatē vite ſue. tertiūdecimū q: ipſe fuit mūdi huius maximus contēptor: q: vixit in deſerto. quartūdecimū quia fuit regni celeſtis maximꝰ predicator: dicēdo. pn̄iam agite. quintūdecimū q: fuit vitioꝝ pſecutor: vt p; in herode. decimūſextū q: eiꝰ feſtū eſt ſolēne et maximi gaudij. Propter iſta puilegia cantat̄ de iſto ſctō. Nō fuit vaſti ſpaciū per orbis ſanctior quiſq̄ genitꝰ iohāne. Iſte dicit̄ plus q̄ ꝓpheta: q: alij ꝓphete ꝓphetizauerūt qn̄ fuerūt nati et adulti: ſed iſte anteq̄ fuiſſet natus de vtero matris habuit gratiam ꝓphetādi. Luc̄. j. Exultauit infans in vtero ⁊c̄. Iō xp̄s fecit ſalutationē elizabeth vt pcederet ſermo de ore matris vbi habitat dn̄s: ⁊ per aurē elizabeth ingreſſus deſcēderet ad iohānem vt illuc eū vngeret in ꝓphetā: ſ; hoc q: alij ꝓphete nō dederāt alijs ꝓphetis gratiā ꝓphetādi. Nā dicit Chryſ. Quis ꝓphetarū cū vel ꝓpheta ꝓphetā facere potuit. helias quidē heliſeū in ꝓphetā vnxit: nō tn̄ ſpm̄ ꝓphetādi donauit. Iſte aūt in vtero matris exiſtēs diuini interiꝰ ſciētiā matri donauit: et ad os illius in verbo cōfeſſionis aperuit: vt cuiꝰ nō videbat perſonā: agnoſceret dignitatē dei. Luc̄. j. Vn̄ hoc mihi ⁊c̄. iō dr̄ de eo Mat. xj. Quid exiſtis in deſertū videre ꝓphetā ⁊c̄. ſubdit̄. Etiā dico vobis plus q̄ ꝓphetā.

¶ Quantū ad tertiū de eius ſanctificatione. Bn̄ legimꝰ alios ſctīficatos in vtero. tpe legis nature vt ſamſon. tpe legis ſcripture vt hieremias: ſ; btūs Iohānes fuit magis ſctīficatus. nā dr̄ de eo Luc̄. j. Spirituſancto replebit̄ adhuc ex vtero mr̄is ſue. iō cātamꝰ de eo. Vētris obſtruſo poſitus cubili ⁊c̄.

¶ Quantū ad quartū bn̄ legimꝰ alios ſanctos feciſſe penitētiam: ſ; nō de tali etate q: puer. nō quātum ad locū q: in deſerto. quātū ad aſperitatē q: indutꝰ erat pellibꝰ cameloꝝ. potꝰ eiꝰ fuit aqua: q: vinū ⁊ ſicerā nō bibit. cibꝰ eiꝰ mel ſilueſtre ⁊ locuſte. et iō bn̄ in iſtis quattuor oſ̄dit ſuā maioritatē: vt de ipo intelligat̄ illud Geñ. xlix. Prior in donis: maior eſt in imperio.

Tertia pars.

¶ Quantū ad tertiū principale

dicit Chryſ. ſup illud verbū. Iohānes ē nomē eiꝰ. ꝙ ſingularis materie īdiciū ē qn̄ a deo nomē imponit̄ vel mutat̄. Btūs iohānes multa noīa habuit. ſ. ipoſita. vocatꝰ eſt puer: ꝓpheta: angelus: amicus ſpōſi: helias: lucerna. Iohānes dr̄ puer: q: eſt hūilis. Luc̄. j. Tu puer. Propheta dr̄: quia ſibi cōuenit ꝓpter autoritatē/ actionē reuelationis. ꝓpter veritatē locutionis. ꝓpter ſctītatē cōuerſationis. ideo de eo dr̄ Ioh. j. Propheta es tu. Tertium nomē eſt angelus: q: fuit caſtus: nitidus: charitate feruidus: cōpaſſione ſtrenuus. Malach. iij. Ecce ego mitto angelū meū ⁊c̄. Quartū nomē eſt amicꝰ ſpōſi/ ꝓpter reuelationē ſecretoꝝ: collationē donoꝝ: cōmēdationē meritoꝝ. Cañ. ij. Dilectꝰ meus mihi ⁊c̄. Bn̄ ḡ vocatū eſt nomē eius iohānes: de q̄ ī themate. Inter natos mulierū nō ſurrexit maior iohāne ⁊c̄. Iohānes interpretat̄ ī quo eſt grā. Per quā ad gloriā nos pducat ieſus xp̄s dn̄s nr̄ ⁊c̄. Amen.

¶ In feſto apl'oꝝ Petri ⁊ Pauli. Sermo.

A SUper hanc petrā edificabo eccleſiā meā. Mat. xvj. et in euangelio hodierno. Ut ianitor celi: doctor orbis: pariter iudices ſeculi: vera mundi lumina: in hac die aurea debite venerētur: genitrix dei/ mūdi dña/ celoꝝ regina: miſeroꝝ ſpes ſalutis maxima: mēte iā humillima hic deuote ſalutetur humiliter et voce pia dicēdo: Aue maria. ¶ Super hāc petram edificabo eccleſiā meā. lib. ⁊. c. regiſtratis ⁊c̄. Pro introductione thematis/ noto mihi ꝙ ſm theologoꝝ ſniam/ hec eſt dria īter corpus xp̄i verū: ⁊ corpus xp̄i myſticū: qḋ eſt eccleſia. ꝙ corpus xp̄i verū in principio ſue ꝓductionis habuit completum edificium eſſe. de hoc doctores pulchre ⁊ multa pulchra in. iij. ſen. Corpus aūt xp̄i myſticum: qḋ eſt eccleſia: ſemꝑ vſqꝫ ad finē mūdi eſt in edificari. ad Ephe. iiij. Quoſdam dedit apl'os: quoſdā aūt ꝓphetas: alios ꝟo euāgeliſtas: alios aūt paſtores ⁊ doctores ad cōſummationem ſanctoꝝ in opus miniſterij ī edificationē corporis xp̄i: donec occurramus oēs in vnitatē fidei ⁊ agnitionis filij dei: in virū perfectū: in menſuram etatis plenitudinis xp̄i. ſcꝫ in vltimo iudicio qm̄ oēs reſurgemꝰ in iſta etate. xxxiij. annoꝝ. Uolēs igit̄ xp̄s ad ſui corporis myſtici. i. ſue eccleſie/ edificiū ꝓcedere: dicit in themate ſic. Hec eccleſie edificiū inchoabo: qḋ ſuper hanc petrā edificabo. Et pro proſecutione thematis/ noto mihi ꝙ ſm ipſius triplicē expoſitionē/ triplex eſt petra: ſuper quā ſancta edificatur eccleſia.

Prima petra conſtantie et ſoliditatis: et iſta eſt chriſtus.

Secūda petra virtuoſe ſanctitatis: ⁊ iſta eſt fides.

Tertia petra iuriſditionis ⁊ poteſtatis: ⁊ iſta eſt petrus: de qua xp̄s in themate dicit. Hec eccl'ie edificiū inchoabo: quod ſuper hanc. ſ. petram edificabo.

¶ Dico primo ꝙ p̄ma petra: ſuꝑ quā ſancta edificat̄ eccleſia: eſt cōſtātie et ſoliditatis: ⁊ iſta eſt xp̄s. ſicut primo thema exponit̄ ꝑ doctores in euangelio hodierno. Cū em̄ petrus interrogatus. quē dicūt hoīes eſſe filiū hoīs. Mat. xvj. Mar. viij. ⁊ Luce. ix. dixiſſet. Tu es xp̄s filiꝰ dei viui. Xp̄s rn̄dit. Et ego dico tibi qꝛ tu es petrꝰ: et ſuper hāc petram (quā cōfeſſus es: que ſum ego) edificabo eccleſiā meā. Motiuū aūt iſtius expoſitionis fundat ſe ſuper verbo apl'i. j. ad Coꝝ. x. dicēs. Petra autem erat xp̄s. Sic ſm iſtā expoſitionē colūba. i. eccleſia/ in foraminibꝰ petre. i. in plagis xp̄i ponit̄. Cañ. ij. et Exo. xxxiij. Stabis ſupra petrā. qꝛ a xp̄o petra ſuꝑ quā fundatur et edificat̄: ⁊ a predone hoc eſt ab impugnāte demone: et ab oī tyrānide: ⁊ a peruerſorū ſciſmate: ⁊ ab hereticoꝝ dogmate ꝓtegit̄ ⁊ defendit̄. Hec ſunt porte inferni: que nō preualebūt aduerſus eā. qm̄ ipſa dicit Eſa. l. Poſui faciē meā (ſcꝫ noticiā articuloꝝ fidei ⁊ oīm credētoꝝ) ſuper petrā duriſſimā. (que eſt xp̄s.) et ſcio qm̄ non confundar. Licet em̄ ſm apl'm/ vſqꝫ ad finem mūdi hereſes permanebūt: tm̄ vt dicit gloſa Exo. vij. ſemꝑ erūt ſpūales doctores in eccleſia: q̄ hereſes impugnabūt. ⁊ ideo ſignāter dicit. ſcio qm̄ non confundar: quia (inq̄t eccleſia) dñs petra mea ⁊ robur meum. ij. Reg. xxij. cui nullus ſciſmaticꝰ aut hereticus cōparat̄: qꝛ abſorpti ſunt iuncti petre iudices eoꝝ. ſcribit̄ ī pſ̄. cxl. vbi gloſa. iudices eoꝝ ſunt potēter edocti: ariſtoteles/ plato/ pythagoras: qui de moribus iudicabāt. hereticus ⁊ ſciſmaticus qui eccleſiā diuidebāt. ſed iūge. i. cōpara eos petre. i. xp̄o: nihil ſunt. ſtulta eſt em̄ ſapientia illoꝝ. hec glo. Cū ergo venti detractionū flauerint: pluuie ꝑſecutionū deſcenderint: flumina tribulationū venerint: et in edificium eccleſie irruerint: nō cadet: ſed ſemper fortis ⁊ incōcuſſa permanebit. nō mirū: qꝛ hꝫ fundamenta eterna ſuꝑ petrā ſolidā: que eſt xp̄s. Eccl'i. xxvj.

B ¶ Dixi ſcḋo ꝙ ſcḋa petra ſuꝑ quā ſctā edificat̄ eccl'ia: eſt virtuoſe ſanctitatis: et iſta eſt fides. Sic ſcḋo exponit̄ thema ſic. ſm em̄ Ambro. petrus dicēs. Tu es xp̄s filiꝰ dei viui. in verbo xp̄s: in quo diuinitatis et humanitatis vnio deſignat̄: fidē catholicā eſt ꝓfeſſus: ꝓ qua poſtq̄ xp̄s expreſſe orauit. Luc. xxij. Ego rogaui ꝓ te petre vt nō deficiat fides tua. i. fides vniuerſalis eccleſie. Xp̄s ḡ rn̄dens ad verba petri. Tu es xp̄s filiꝰ dei viui. dixit. Et ego dico tibi qꝛ tu es petrꝰ: ⁊ ſuꝑ hāc petrā. i. fidē/ quā cōfeſſus es: edificabo eccleſiā meā. Motiuū iſtius expoſitionis eſt illud. Certū ē ꝙ edificiū eccl'ie: de quo xp̄s intēdit: non eſt materiale: ſed ſpūale. ſed ſemꝑ ſm Magiſtrū lib. iij. diſ. xxij. in oī edificio ſpirituali fides eſt fundamētū. Igit̄ bene cōcludit̄. ſuꝑ hāc petrā. i. fidē quā confeſſus es: edificabo eccleſiā meā. Dicit̄ em̄ ꝙ ſuꝑ hoc fundamētū. ſ. fidei/ oīs edificatio conſtructa creſcit in tēplū ſanctū in dño. In quo et vos coedificamini in habitaculum dei in ſpūſancto. ad Ephe. ij. Ex hoc etiā fundamēto. ſ. fidei eccl'ie edificiū vſqꝫ ad celeſtē hieruſalē cōſurgit: nec ſine ipſa electorū btītudo perficit̄ aut cōpletur. qꝛ de ſtatu ⁊ cōſummatione eccleſie perficit̄ beatitudo oīm ciuiū ſupernorū. vt inquit Bernar. ſuꝑ cañ. ſermone. lxviij. Tolle hanc. ſ. eccleſiā (inquit Bern̄.) ⁊ fruſtra inferior illa creatura reuelationē filiorum dei expectat. Tolle hāc: et nec patriarche: nec prophete aliqui cōſummabuntur. cū paulus aſſerat deū ita ꝓ nobis prouidiſſe ne ſine nobis cōſummarent̄. Tolle hāc: ⁊ ip̄a ſanctoꝝ angeloꝝ ꝓ imperfectione ſui numeri gloria claudicabit. vñ poſtremo dabis mihi infantes lactētes: quoꝝ ex ore laudem ſuā perficiat deus. Celū non habet infantes: habet eccleſia/ q̄bus dedit nobis lac. potū dedi: non eſcam quos per lauacrum regenerationis in xp̄o genuit per fidē ſuā cum nec haberēt propriā/ nec ſine fide eccleſie ſufficeret aliena. hi ad laudē donec veniat qui in conſpectu angelorū pſallāt ſibi dicentes. Letati ſumus ꝓ diebus quibus humiliaſti nos: annis q̄bus vidimus mala. Hoc genus leticie angeli neſcierūt niſi per filios eccleſie. Omne opus electorum eſt laudare deū: ſed deeſt laudi: ſi deſit qui dicat. Trāſiuimus per ignē ⁊ aquā et deduxiſti nos in refrigerium. Qḋ vtiqꝫ habet facere eccleſia. hec Bernar. Omnia hec complet et perficit petra. ſ. fidei/ ſuꝑ quā edificat̄ eccleſia de qua in pſ̄. xxvj. inquit ipſa. In petra exaltauit me. Et ſtatuit ſupra petrā pedes meos. pſ̄. xxxix.

C ¶ Tertia ⁊ vltima petra: ſuꝑ quā ſctā edificatur mater eccleſia: eſt iuriſditionis et poteſtatis: et iſta eſt petrus. Sic tertio exponitur thema ſic. Tu es petrus: et ſuper hanc petram. i. te petrum edificabo eccleſiam meam. Hec eſt ſnīa Hieronymi/ hilarij/ origenis/ chryſoſtomi/ et vltimo theophili: qui ſuper illo verbo. Ego rogaui ꝓ te ⁊c̄. et tu aliquando conuerſus cōfirma fratres tuos. dicit ſic. Poſtq̄ me negato ploraueris ac penitueris: corrobora ceteros cum te principem apoſtolorum cōſtituerim. hoc em̄ decet te: qui mecū robur es: et petra eccleſie. Et ꝙ iſta petra ſit petrus: ex textu fundāt doctores rōnem ſic. Totum edificium eccleſie de quo chriſtus intendit: fundatur in clauibus: que ordinem ſimul et iuriſditionem includūt. Sꝫ iſtas promiſit ſe daturum ſoli petro. nam ſequitur in textu. Tibi dabo claues regni celorum: et quodcūqꝫ ligaueris ⁊c̄. igitur ſequit̄ ꝙ in petra eſt petrus: de qua quantum ad propoſitū ſpectat: chriſtus in themate ſic: Hee eccleſie edificiū inchoabo: quod ſuper hanc petram. i. petrum/ edificabo. In quo quidem themate/ de edificio eccleſie: cum ſtatim ſequēti textu: tria nobis demonſtrantur.

Primo virtus efficiens que dicit edificabo. ſ. ego.

Scḋo lapis incipiens. ſuper hāc petrā.

Tertio poteſtas ſufficiēs: quia tibi dabo claues regni celorum. et quodcunqꝫ ligaueris ⁊c̄. Notatur igitur de edificatione eccleſie.

Primo virtus efficiens et autor principalis: qui dicit. edificabo. ſ. ego eccleſiam.

Secundo lapis incipiens vnus ſolus ſingularis. ſuper hanc petram.

Tertio poteſtas ſufficiēs et iuriſditio vniuerſalis. tibi dabo claues regni celorū: et quodcunqꝫ ligaueris ſuper terrā: erit ligatum ⁊c̄. ⁊ quodcunqꝫ ſolueris ſuper terram: erit ſolutum ⁊c̄.

Prima pars.

D ¶ Dico primo ꝙ notatur in themate de edificio eccleſie virtus efficiens et autor principalis: q̄ dicit. Edificabo ego. ſcꝫ chriſtus eccleſiam meā. In quo verbo fundans ſe Nicolaus papa diſtin. xxij. ca. j. dicit/ ꝙ omnes eccleſias romana eccleſia inſtituit: romanā ꝟo ſolus xp̄s fundauit. Textus ibidē talis eſt. Oēs ſiue patriarche in cuiuſlibꝫ apicē: ſiue metropoles p̄matus: aut ep̄atuū cathedras vel eccl'iaꝝ cuiuſcūqꝫ ordinis dignitatem inſtituit romana eccleſia. Illā ꝟo ſolꝰ ipſe fundauit: ⁊ ſupra petrā fidei mox naſcentis erexit: q̄ beato petro eterne vite clauigero terreni ſimul et celeſtis imperij iura commiſit. Ex quibus reuerendi domini ⁊ magrī Petrꝰ de palude: ⁊ Hernēꝰ na

talis tria corrrelaria ad propoſitū inferūt
memorie cōmendāda: ⁊ dimittā allega-
tiones doctoꝝ et iurium: quas iſti domi-
ni faciunt: cauſa breuitatis: et ꝙ maxime
qꝛ ſcientibus legem loquor.

¶ Primū ꝙ poteſtas papalis nō ē ab ho
mine: nec a tota hoīm cōmunitate. Patꝫ
qꝛ in vtroqꝫ foro quodcūqꝫ ſoluere ⁊ liga
re: ad impēdendū deo cultū debitum: et
vite eterne meritoriū: hominē in deum
ordinare: et alia que de ratione poteſta-
tis papalis ſunt intrīſeca ſupra vires hu
manas ſunt: et oēm humanā poteſtatē ⁊
autoritatē excedūt. Item qꝛ nulla cōmu-
nitas pōt conferre poteſtatē ſm quā re-
gaꝰ a ſuo dn̄o ſuperiori: cuiꝰ dominiū ab
eius cōſenſu nō dependet: talis eſt ptās
papalis: qꝛ eſt ptās xp̄i ⁊ vice xp̄i. igitur.

¶ Scd̄m correlariū qd̄ inferunt predicti
magiſtri et dn̄i ex predictis: ꝙ poteſtas
papalis nō ē a papa: nec a ſui dignitate.
Patꝫ qꝛ ad vicariū non ꝑtinet inſtituere
poteſtatē: qua vtiꝰ vt alterius vicarius.
ꝑ prius eſt em̄ poteſtatē inſtituere: ꝙ eaꝫ
alicui vicario cōmittere. Itē qꝛ papa nō
pōt illam poteſtatē reſtringere vel am-
pliare. imo ſm magiſtrū Petrū de palu-
de. qd̄ minus vr̄: non pōt ſedem mutare:
cum de iuſſu domini Romā trāſlata ſit et
poſita ſedes petri.

¶ Tertiū et vltimū correlariū qd̄ ſequiꝰ
ex predictis: ꝙ papalis poteſtas eſt a ſo-
lo xp̄o immediate. vn̄ dixit petro. Super
hāc petrā (ego. ſcilꝫ) edificabo eccleſiam
meā. ſequiꝰ ꝓmiſſio dignitatis papalis.
Tibi dabo claues regni celoꝝ. et qd̄cūqꝫ
ligaueris et ſolueris ⁊c. que quidē ꝓmiſ-
ſio impleta eſt Ioh. xxj. qn̄ xp̄s ſibi dixit.
Paſce oues meas. qd̄ exponit Chryſoſto.
i. in mei abſentia: loco mei. De edificio ḡ
eccleſie primo patet virtus efficiens: ⁊ au
tor principalis: qui eſt xp̄s: qui dicit. ego
ſcilꝫ edificabo.

Secunda pars.

E ¶ **Secundo principali-**
ter de edificio eccl'ie notaꝰ lapis incipiēs
vnꝰ ſolus ſingularꝫ. Sup hanc. i. ſup pe-
tram. vn̄ Cyprianꝰ ad ꝓpoſitū. xxiiij. q. j.
Loquiꝰ dn̄s. Sup vnū. i. petrum/ funda
uit xp̄s eccl'iaꝫ: et ꝙuis apl'is oībus poſt
reſurrectionē ſuam parē poteſtatē tribue
ret et diceret: Sicut miſit me pater: ⁊ ego
mitto vos: accipite ſpiritūſanctū: tamen
vt vnitatē manifeſtaret: vnitatis eiuſdeꝫ
originē ab vno incipiētē: autoritate ſua
diſpoſuit. Hoc vtiqꝫ erant ceteri apl'i: qd̄
petrus fuit: pari cōſortio prediti et hono
ris ⁊ poteſtatis: ſed exordiū ab vnitate ꝓ
ficiſciꝰ: vt eccleſia xp̄i vna monſtreꝰ. Et. j.
Et eccl'ia vna eſt: que in multitudine la-
tius incremento fecūditatis extenditur:
qm̄ multi radij ſunt: ſed vnū lumē. Et ra
mi arboris multi ſunt: ſed robur vnū ra-
dice tenaci fundatū. Et qm̄ de fonte vno
riui plurimi defluunt: ⁊ numeroſitas licꝫ
diffuſa videaꝰ exundātis copie largitate:
vnitas tn̄ ſeruaꝰ ītegra in origine. h̄ ille.
Et rationabiliter quia entia nolunt male
diſponi. et pluralitas principatuū nō eſt
bona. ph̄s in. xij. metaph̄. ꝓpter qd̄ in. ij.
politicoꝝ concludit. ꝙ optimū regimen
multitudinis eſt qn̄ regitur per vnum ſu-
premū. a quo regēdi autoritas ī medios
et vſqꝫ ad fines diriuatur. Propter iſtuꝫ
ergo vnū lapidē. ſcꝫ petrū/ ſup quē edifi-
catur eccl'ia: ipſa dr̄ vna. Una eſt colum-
ba mea. ꝑfecta mea: vna eſt matri ſue. Cā
ticoꝝ in cap. vj. Ex qua quidē ſententia
predicti magiſtri et reuerēdi domini col-
¶ Primū ꝙ tota (ligūt tria correlaria.
eccl'ia dignitatē papalē nō pōt deſtruere
nec auferre. Ptꝫ dicit magiſter Petrꝰ de
palude: qꝛ non pōt facere illud per qd̄ eiꝰ
vnitas deſtrueret. ſtatutū enim xp̄i vult ⁊
voluit eccl'iam eſſe vnam. Iohan. x. Fiet
vnū ouile et vnꝰ paſtor. q. d. nō eſſet vnū
ouile: niſi eſſet vnus paſtor. Et qn̄ dicitur
per aliq̄s ꝙ iſta vnitas accipiēda eſt ī ha
bitudine ad xp̄m: nō valet: qꝛ opꝫ monar
cham cū ſubditis. ⁊ paſtorem cū ouibus
p̄ſential'r cōuerſari. ꝓpter quod bonꝰ pa
ſtor ab ouibus ſe abſentans dixit petro.
Paſce oues meas. qd̄ vt dictum eſt: expo
nit Chryſo. i. abſentia mei/ et loco mei.

¶ Scd̄m correlariū qd̄ colligitur ex predi
ctis: ꝙ vnitas eccl'ie tota originaꝰ a pa-
pa. Hoc ptꝫ ex cypriani dictis in cap. Lo-
quitur dn̄s. iam ſupius allegato. Itē ſm
Thomā in. iiij. diſ. xxiiij. ad conſeruandā
vnitatē in eccleſia oportet ponere digni-
tatē papalem. et in. ij. ij. q. xxxix. articu. j.
vnitas eccl'ie in duobus attenditur. in cō
nexione membroꝝ adinuicem: et in ordi-
ne ad vnū caput. et qui iſtam vnionē nō
tenent (inquit apoſtolus Coloſ. ij.) ſunt

inflati ſenſu carnis ſue: tenentes caudā/
et non caput. Item ratio ſancti Thome
ibidē. cū ex nullo alio quis dicaꝰ ſciſma-
ticus: niſi qꝛ ab vnitate eccl'ie eſt diuiſus
ſi iſta vnitas nō tota originareꝰ a papa ſe
q̄reꝰ ꝙ diuiſus a papa nō dicereꝰ ſciſma
ticus. hoc eſt impiū et hereticum: et con-
tra oīa iura/ humana pariter et diuina:
qꝛ quicūqꝫ ab vnitate eccleſie: que per pe
trum intelligitur: fuerit alienus: execra-
re pōt: ꝯſecrare nō pōt. in. c. audiuimus.
xxiiij. q. j. et iō ſctūs Thom̄. vbi. ſ. poſtqꝫ
concluſit in quo conſiſtit vnio eccl'ie: quia
in connexione membroꝝ adinuicem: ⁊ in
ordine ipſoꝝ ad vnū caput: ſubiūgit. ſciſ-
matici dicunꝰ qui ſubeſſe renuūt ſummo
pōtifici: ⁊ eiꝰ mēbris incorpari recuſant.

F ¶ Tertiū et vltimū correlariū quod ſequi
tur ex predictis: ꝙ claues eccleſie tradite
ſunt vni et ſoli. ſ. petro. vn̄ armachamꝰ in
lib. de queſtionibꝰ armenioꝝ. Nuſq̄ ha-
bet ſcriptura ꝙ alteri q̄ petro tradiderit
xp̄us claues regni celorum. Et cirillus in
libro theſauroꝝ. Ipſiꝰ ſolius eſt ſoluere
⁊ ligare. que ſunt effectus clauiū. Et ſi in-
uenitur in aliquibus dictis ſanctoꝝ/ ſpe-
cialiter Auguſt. ꝙ vnitati vel eccl'ie tradi
derit xp̄s claues. exponit ipſemet Augu.
dicens. vnitati. ideſt vni: ꝙ vnitati. ideſt
petro ꝓ eccleſia. vnitas em̄ eccleſie intel-
ligitur per petrū. vt ꝑallegato. c. audiui-
mus. et per petrū eccleſiam ſanctā ſignifi
cauit. xxiiij. q. j. Quocunqꝫ. et ideo textus
ibi. nullus poteſt ſoluere vl' ligare niſi au
toritate petri. De edificio ergo patet ſecū
dum. ſ. lapis incipiens: vnus ſolꝰ ſingu-
laris ſuper hanc petrā. i. ſup petrum.

Tertia pars.

¶ **Tertio ⁊ vltimo nota**
tur de iſto edificio eccleſie poteſtas ſuffi-
ciens: et iuriſditio generalis ibi. quodcū
qꝫ ligaueris ⁊c. Ex quo verbo Bernard.
ad eugenium elicit: ꝙ ſi alij multi ſint vo
cati in partē ſollicitudinis: ſolꝰ tamen ro
manus pontifex petri ſucceſſor eſt in ple-
nitudine poteſtatis. Item ex hoc eliciunt
doctores ſpecialiter magiſter Petrus de
palude. ꝙ omnis poteſtas iuriſditionis
que eſt in eccleſia: eſt immediate a petro:
vel a chriſto mediante petro. Et quando
in oppoſitum allegatur. quia ceteris apo
ſtolis ſicut petro dixit chriſtus: Quecūqꝫ
ligaueritis ſuper terram: erunt ligata et
in celis. et quecūqꝫ ſolueritis ſuper terrā
erunt ſoluta ⁊ ī celo. Hic duas dico reſpō
ſiones. Prima eſt Thome in. iiij. diſtin.
xxiiij. q. iij. ar. ij. q. iij. ad ꝑmū: q̄ dicit ſic.
ꝙuis omnibꝰ apoſtolis data ſit cōmuni
ter poteſtas ligandi. attamen vt in hac
poteſtate ordo aliquis ſignificaretur: pri
mo ſoli petro data eſt: vt oſtēdatur ꝙ ab
eo in alios debeat deſcendere. Ecce ꝙ a
petro poteſtas in alios apoſtolos deſcen
dit. quod eſt propoſitū. Secunda reſpō B
ſio eſt origenis et magiſtri Petri de palu-
de. Motiuū origenis eſt ꝙ illa poteſtas
que data eſt vel promiſſa apoſtolis: intel
ligitur de poteſtate ordinis tm̄: ſm quaꝫ
quilibet ſacerdos pōt ſoluere vel ligare ī
foro conſcientie. illa ꝓmiſſa petro intel-
ligitur de vtraqꝫ poteſtate et foro. quod
probat quia in poteſtate data petro/ dici
tur in celis. in plurali. in celo viſibili ⁊ in
uiſibili: et ſic in vtroqꝫ celo et foro. ī pote
ſtate data apoſtolis: dicitur in celo in ſin-
gulari: et in celo inuiſibili tm̄. et ſic ſoluꝫ
in foro interiori. Aliter magiſter Petrus
de palude iſtam reſponſionem declarat:
nam dicit ipſe. ſi dicta poteſtas data apo
ſtolis in vtroqꝫ foro intelligeretur: dimi-
nueret promiſſionem factam petro: quia
vt pulchre declarat: licꝫ per ſui multipli-
cationem poteſtas ordinis non minuaꝰ:
bene tamen poteſtas iuriſditionis. Et ſi
dicatur que eſt cauſa quare illa verba di-
cta petro in vtroqꝫ foro intelligantꝰ: iſta
dicta apoſtolis non: cum tamē per ꝟbum
quecunqꝫ in plurali dicantur. Reſpōdet
dn̄s petrus predictus: hec eſt cauſa. dicit
ipſe quando pricēps dat duo priuilegia:
vnum prius: alterum poſterius: ſecundū
intelligitur ſaluo primo. ⁊ allegat ad hoc
leges et iura. Quia ergo promiſſio facta
apoſtolis in continenti ſecuta eſt promiſ-
ſione facta petro in ſpeciali: hic eſt ꝙ gra
tia poſterius promiſſa apoſtolis intelligi
tur ſalua gratia prius promiſſa petro. Et
quia non poteſt intelligi de clauibus iu-
riſditionis ſine detrimento petri: quia iu
riſditio vt pulchre ipſe declarat: per ſui
multiplicationē ſuſcipit diminutionem:
licꝫ non ordo: opꝫ ergo ꝙ gratia promiſ-
ſa apoſtolis intelligatur de clauibus or-
dinis tm̄. ¶ Sed quid de paulo beatiſſi-
mo: cuius hodie ſimul cum petro celebra

mus ſolẽnia: an habuerit has iuriſditio-
nis claues equaliter cũ petro. Ratio du-
D bitandi eſt: quia et
Ratione officij.
Ratione martyrij.
Ratione meriti.
Ratione premij.
Ratione diei ⁊ tẽporis.
Ratione loci et vrbis.
Ratione muneris paritatis ⁊ grẽ equali
ter conſequũtur. et per Romanã eccliam
in plurib' coequant. Unde leo papa ĩ ſer-
mone hodierno. Petrus et paulꝰ vident
pre ceteris peculiari quadã fidei virtute
precellere: quod quidẽ ex ipſius dñi iudi-
cio poſſumus cõprobare. Nam petro ſi-
cut bono diſpenſatori clauem celeſtis re-
gni dedit: paulo ſicut idoneo doctori ma
giſteriũ eccleſiaſtice inſtitutiõis iniunxit:
vt quos ille. ſ. paulus erudierit ad ſalutẽ
iſte ſuſcipiat ad quietem: et quoꝝ corda
paulus patefecerit doctrina verboꝝ: eoꝝ
animabus petrus aperiat regna celorũ.
Paulꝰ eñ quodãmodo a xpo accepit cla
uem ſciẽtie. clauis eñ dicenda eſt qua ad
fidẽ pectora dura reſerant: mẽtium ſecre
ta pandũtur: et quicquid intrinſecꝰ clau-
ſum tenetur: in palam rationabili mani-
feſtatione producit. Ambo igitur claues
a dño acceperũt. iſte ſcientie: iſte potẽtie
diuitias ĩmortalitatis. iſte diſpenſat ſciẽ
tie theſauros: iſte largitur: ideo inter ip-
ſos quis cui preponatur incertũ eſt. puto
illos equales eſſe meritis: quia equales
ſunt paſſione: et ſimili eos fidei deuotio
ne vixiſſe: quos ſimul videmꝰ ad martyrij
gloriam perueniſſe. non eñ ſine cauſa fa-
ctum putemus ꝙ vno die: vno in loco:
vnius tyrãni tolerauere ſententiaꝫ. Uno
die paſſi ſunt: vt ad xpm pariter perueni-
rent. vno in loco: ne alteri Roma deeſſet
ſub vno pſecutore: vt equalis crudelitas
vtrũq; conſtringeret. Dies ergo ꝓ meri-
to: locus ꝓ gloria: perſecutor decretus ẽ
pro virtute. hec ibi. Sed dicendũ ad hec
omnia ſm doctores: ꝙ hec in petro et in
paulo probant paritatem quoad meritũ
et ſanctitatẽ: non tamen quoad prelatio-
nem et dignitatem. Et ſi ſtilus romane cu
rie in indulgentijs benedictionibꝰ et ana
thematizationibus eos parificet et con-
iungat. hoc non eſt quia inter eos fuerit
aliqua equalitas prelatio: ſed qꝛ in paſ-
ſione conſortij vrbem ſuo ꝯſecrarũt mar-
tyrio. Patet igitur de edificio eccleſie tria
declarata.
Primũ que fuit virtus efficiens/et autor
principalis: quia chriſtus qui dicit: edi-
ficabo ego ſcꝫ.
Scdm quis lapis incipiens: quia vnus
ſolus ſingularis ſuper hanc petram. i.
petrum.
Tertium que poteſtas ſufficiens et iuriſ-
ditio generalis: qꝛ tibi dabo claues ⁊c.
Et quodcũq; ligaueris ⁊c. Uolens ergo
chriſtus ad huius edificij fabricam proce
dere: dicit nobis/in themate ſic. Mee ec-
cleſie edificiũ inchoabo: qꝛ ſuper hãc pe-
tram edificabo. Pro finali concordantia
eccleſia eſt domus dñi firmiter edificata:
et bene fundata ſupra petram. Matthei
vij. Cuiꝰ domꝰ inhabitationẽ fabricator
et autor hic nobis concedat per gratiã: ⁊
in futuro per gloriã. Amen.

¶ In feſto beate marie Magda-
lene. Sermo. j.

DE fructu manu- a
um ſuarum laudent eam.
Prouerb. in cap. vlti. et in
epl'a hodierna ſcribit pre-
ſens thema. Scdm ꝙ di-
cunt doctores ſuper illo ꝟbo pſ. xxiij. Do
mini eſt terra et plenitudo eius orbis ter
rarum: ⁊ vniuerſi qui habitant in eo. Per
terram et ſuam plenitudinẽ. per orbẽ ter-
rarũ: qui dicitur mundus inferior: et per
vniuerſos habitatores eius/ intelligitur
eccleſia que fundatur ſuper duas marias
vnde in textu ſequitur. ſup maria funda-
uit eam. ſuper maria ĩ plurali. ideſt ſuper
duas marias. Prima maria eſt virgo ma
ter domini perfectiſſima innocẽs. ſecun-
da maria eſt maria magdalena perfectiſſi
ma penitens. Ratio eſt oẽs veri et perfe-
cti filij eccleſie/vel ſunt in ſtatu innocen-
tie: vel in ſtatu penitentie. non eſt dare
medium. modo ita eſt ꝙ tam innocentia
ꝙ penitentia ſunt virtutes maxime: ĩ qui
bus vt hõ non erret: aut deuiet: indiget
aliquo exẽplari. Sic ergo deus permiſit
veris et perfectis filijs eccleſie vt illi qui
ſunt in ſtatu innocentie: haberent ꝓ ſuo
exemplari mariam matrem domini ĩ qua
eſt perfecta innocẽtia. qui autem ſunt in

ſtatu penitẽtie: mariã magdalenã: in qua
perfecta penitentia eſt. In preſenti ergo
ſermone laudemus opus dei in maria ge
nitrice: ſed virgine. laudemꝰ in maria pec
catrice: ſed penitente. Maria hec eſt exẽ
plum innocentie. maria hec eſt exemplũ
penitentie. Ut igitur in noſtra penitẽtia
mariam glorioſam magdalenã poſſimus
imitari: mariam virginem innocentie exẽ
plum velimus ſalutare mente pia dicen-
tes. Aue maria gratia plena do. tecũ ⁊c.
De fructu manuũ ſuarũ laudent eaꝫ. Se
neca ad lucillum epiſtola. xj. dicit ſic. In
homine ſolũ laudandũ eſt qd̃ proprium
ſuum eſt. Non meliorem equũ faciũt au-
rea frena. vitẽ laudamus ſi fructu palmi
tes onerãtur. lauda in viro quod nec eri-
pi põt: nec dari: quod proprium hoĩs eſt
hec ille. Et propter hoc laus que eſt de ge
nere: vel parentela: de diuitijs et honori-
bus: de pulchritudine: de fortitudine: nõ
eſt propria: quare in illis homo laudatur
non de proprio: ſed de alieno. Apuleiꝰ de
deo ſocratis. Generoſus es: lauda paren-
tes. diues es: lauda fortunã. validus es:
egritudine fatigaberis. puer es: in ſenectu
tem abibis. formoſus es: expecta parum
et non eris. quaſi dicat. in his non eſt ꝟa
laus: quia hec et dari poſſunt: et eripi: et
ſic non ſunt propria: ſed aliena: vñ Fran-
ciſcus petrarcha lib. de remedijs. Alieno
gloriari ridiculoſa iactantia: veraꝫ laudẽ
niſi de proprio ſumpſeris: ab alio non ex-
pectes. Iſta ad propoſitum applicando:
glorioſiſſima magdalena etſi poſſit lau-
dari de genere: quia de genere regio. De
abundantia: quia magdalum poſſedebat
de apparentia: quia iuuenis et pulcherri
ma erat. quia tamen iſte laudes nõ ſunt
de proprio: ſed de alieno: ideo oportet ꝙ
laudetur de virtuoſa bonitate: que eſt ꝓ-
pria nobilitas. hoc eſt quod dicit thema.
De fructu manuũ ſuarum laudent eam.
quaſi dicat. hoc laudatur de opere quod
intelligitur per fructũ. ſed non debet lau
dari de alieno: ſed de proprio ſuo. beataꝫ
mariam Magdalenã hodie laudare opꝫ
ſed non de fructu alieno: ſed de proprio
ſuo. ideo thema. De fructu manuũ ſuarũ
laudẽt eã. et hoc pro thematis introdu-
ctiõe. Uidemus cõmuniter ꝙ fructus ar
borum laudant: ſi habeant tria.
Primo ſi ſint puri.
Secũdo ſi ſint ſani.
Tertio ſi ſint maturi.
Iſti fructus merito laudantur: quoniam
contrarij fructus. ſcilꝫ immundi: nõ ſani
⁊ acerbi/reprobantur.
Nunc fructus magdalene.
Primo habent puritatem.
Scdo habent ſanitatẽ.
Tertio habẽt maturitatem.
¶ Primo habent fructus glorioſiſſime B
Magdalene ideſt opera puritatem. Si-
mon leproſus dicebat fructus magdale-
ne. ideſt opera eſſe immunda: ⁊ ſimul ⁊ ſe
mel arguẽs chriſtum de cognitionis in-
ſufficientia et magdalenam de immundi
cia intra ſe dicebat in conuiuio. Luc. vij.
Hic ſi eſſet propheta: ſciret vtiq; que et
qualis eſt mulier que tangit eum: qꝛ pec-
catrix eſt. Et ſm imaginationẽ Auguſti.
iſte formabat intra ſe contra xpm et ma-
gdalenam quatuor argumẽta.
Primũ qui tetigerit immundũ immun-
dus erit. Leuit. xxij. Sed iſte permittit ſe
tangi ab immundiori: ergo ĩmũdus erit.
Secundum qui tetigerit picem inqui-
nabitur ab ea. Eccli. xiij. cap. ſed iſte per-
mittit ſe tãgi a turpiori pice: ergo inqui-
nabitur ab ea.
Tertium ſi manus munda tangat lutum
immũdũ: immũda efficit. Sed iſte ꝑmit-
tit ſe tangi ab immundiori luto: ergo im-
mundus erit.
Quartũ preceptũ eſt in lege nõ tãgere le-
proſum: ſed iſte ꝑmittit ſe tãgi a turpiori
leproſo: ergo ĩmũdus efficit. Sed iſta ar-
gumenta ex imaginatione Aug. nõ ſunt
ſufficientia: qꝛ deberet arguere a contra-
rio ſenſu ſic. nõ minoris autoritatis eſt in
ſua ſpẽ puritas ꝙ mũdicia: ğ ſicut effectꝰ
eſt ĩmundicie immũdũ facere: ita purita-
tis purum facere: ergo ſicut qui tetigerit
picem inquinabitur ab ea. ſic qui tetige-
rit puritatem purificabitur ab ea. Sed
magdalena tangendo chriſtum tangit pu
ritatem: immo ſummam puritatem et in
finitam puritatem. ergo purificabitur ab
ea. non ergo magdalena eſt immũda: ſed
ex contactu puritatis effecta eſt munda.
Item nec ex contactu immundicie ma-
gdalene xpus effectus eſt immundus: qꝛ
a proportione minoris inequalitatis

nō prouenit actio: ſed immūdicia magdalene in ſua ſpecie erat minoꝛ ⁊ infinite minoꝛ: ꝙ̄ mūdicia xp̄i que eſt infinita: igitur nō iſta immūdicia poterat xp̄m polluere. Sed puritas xp̄i poterat iſtā immūdiciā mūdare. vñ Aug. contra phariſeū. O immunde fetidiſſime / caro dn̄i poſſet pollui tactu mulieris: an mulier mundari tactu dn̄i. q. d. ꝙ ſcd̄m opoꝛtuit omnino fieri ⁊ nō primū. Primū nō poterat: qꝛ caro dn̄i habebat mūdiciam infinitā. Scd̄m poterat: qꝛ mūdicia infinita pōt mundare immūdiciā finitā. Itē non minoꝛis virtutis eſt caro xp̄i ꝙ̄ ſol: ſed ſol tāgēs immundū nō immūdus efficit: immo immūda mūdificat: a foꝛtioꝛi caro xp̄i. Itē caro xp̄i habebat virtutē mundādi: non inquinandi. Mat. viij. Mar. j. ⁊ Luc. v. dixit ſic leproſus. Dn̄e ſi vis potes me mūdare. ⁊ xp̄s ei rñdit. Uolo mundare. Patet ergo ex his ꝙ fructus. i. opera magdalene habēt puritatē et mundiciam. et in ſignum mundicie et puritatis dicit Iohā. xij. in euangelio / ꝙ libꝛa vnguēti cū quo ipſa vnxit caput xp̄i: fuit nardi piſtici: ſed et optimū et ſm̄ Rabanū. i. purum non adulteratū: vt dicamus cōtra phariſeū in laudē magdalene. Puriſſimi fruct⁹ ei⁹. Prouer. iij.

E ¶ Dixi ſcd̄o ꝙ fructus magdalene laudātur: qꝛ ſani et ſinceri. Plerūq; fructus pulcherrimi in viſu: molles in tactu: dulces in guſtu: ſunt moꝛtiferi in effectu. Ptz de fructu quē comedit eua. Patz ⁊ de fructu illoꝝ pomoꝝ de quibus magiſter in hiſtorijs: ꝙ naſcuntur iuxta mare moꝛtuum et ſunt pulchꝛa / et ad videndū delectabilia: ſed quādo ſcindūtur intus nō ſunt niſi cineres et fauille. Iſtum fructum tenēt qui habent guſtum humilem et ſuaue verbū: ſed in coꝛde peſſima machinātur. De iſtis Chꝛyſ. ſuper Iohannē. Nūquid colligūt de ſpinis vuas? non poſſunt (inquit) ſpine et tribuli fructus pꝛoferre: ſed vulnera tribulationes ⁊ cetera mala: queādmodū ſpina vel tribulus ex quacunq; parte conſpexeris: habꝫ aculeos. Sic ſeruus diaboli ex quacūq; parte illum conſideraueris: iniquitate plenus eſt. ſi loquitur: de dolo loquitur. ſi tacet: malum cogitat. ſi iraſcitur: inſanit. ſi patiēter agit: tempus expectat nocendi. ſi male agit: non erubeſcit. ſi bene facit: ad vanam gloꝛiā propter homines facit. Et cōcludit omnium hoꝛum cauſam. Quomodo (inquit) pꝛoferet fructum bonum: cui⁹ radix diabolus eſt. hec ille. De iſtis dicitur Sap. iiij. Fructus illoꝛum inutiles et acerbi ad manducādū. et ibidem. Uana eſt ſpes illoꝛum: et laboꝛ ſine fructu. Ad pꝛopoſitum / non talis magdalena: cui⁹ fructus ſani / ſapidi / et ſecuri. non mirum: quia fuit tranſlata de hoꝛto huius mundi in hoꝛtum familie chꝛiſti per ipſum chꝛiſtum: quem vt hoꝛtolanum vidit. vt habetur in euangelio Iohis. xx. et que in agro ſeculi plātata: fructus malos pꝛotulerat: in hoꝛtum domini tranſlata pꝛotulit fructus bonos pꝛoficuos ⁊ ſalubꝛes. vnde Aug. in homelia hodierna. Acceſſit ad dn̄m immunda vt eſſet munda. acceſſit egra vt eſſet ſana. acceſſit confeſſa vt rediret ꝓfeſſa. Beata ergo magdalena eſt arboꝛ bona que bonos fructus facit. Mat. in. c. vij.

D ¶ Dixi tertio ꝙ fruct⁹ magdalene laudantur qꝛ digeſti ⁊ maturi. Cōſtat ꝙ ſolis ꝓpinquitas ⁊ ei⁹ caliditas faciūt fruct⁹ digeſtos ⁊ maturos: ⁊ fruct⁹ arboꝝ qui ſunt verſus oꝛientē ſunt dulcioꝛes: ⁊ magis digeſti ⁊ maturi ꝓpter directionē aſpectus ſolis ad eos. Nemo vnꝙ̄ poſt virginē mariā ſic ꝓpinquū habuit ſolē iuſticie xp̄m ſicut magdalena. Nouē em̄ reperio in euāgelijs in quibus ipſa fuit ſoli iuſticie chꝛiſti pꝛopinquiſſima. ſcilꝫ

Primo ipſa pedes xp̄i lachꝛymis lauit: et capillis terſit in ſua conuerſione.
Scd̄o ipſa caput et pedes xp̄i vnguento vnxit circa paſſionem.
Tertio ipſa ad pedes xp̄i ſedit eius verbū audiuit in marthe miniſtratione.
Quarto ipſa pꝛope crucem ſtabat in crucifixione dn̄i noſtri ieſu xp̄i.
Quinto chꝛiſto tēpoꝛaliter ſubueniebat ſine intermiſſione.
Sexto ipſa aromata depoꝛtabat pꝛo tumulatione.
Septimo ipſa ſepulcrū viſitabat ſine intermiſſione.
Octauo ip̄a pꝛīo xp̄m vidit ī reſurrectiōe.
Nono ipſa reſurrectionē apl'is nunciauit cum gaudio et conſolatione.

Ecce nouē in q̄b⁹ glorioſa magdalena ſup oēs pſonas mūdi poſt ꝟginē xp̄o ſoli iuſticie fuit ꝓpinq̄ſſima: ex cui⁹ ꝓpinquitate pꝛeſentia et calefactione ipſa pꝛotulit fructus digeſtos dulces ⁊ maturos. vt de ea dicatur illud Eccli. xj. Initiū dulcoꝛis hꝫ fruct⁹ illius. Sic ergo ex bonis operibus ꝓpꝛijs ſuis hec laudat̃: qui deſignantur per fructus. Et beata magdalena habuit tales bonos fructus. ſ. mūdos / ſanos / digeſtos / ⁊ maturos: qui fructus cōiter collaudant̃. vñ de ea dicit thema. De fructu manuū ſuarū laudent eam. Ubi notāduꝫ ꝙ in iſto themate de magdalena tria nobis cōmendātur.

E Primū ꝙ debemus eam laudare.
Secundum ꝙ de fructu.
Tertium ꝙ de fructu manuū ſuarum.

Prima pars.

Circa ꝑmū ꝙ debemus

eam laudare: notandū ꝙ debemus eam laudare ſpecialiter de tribus

Primo ꝙ in amoꝛe xp̄i valde fuit feruēs.
Secundo ꝙ fuit familiaris xp̄i ſingulariter et excellens.
Tertio ꝙ fuit ꝯſtās in xp̄o nūꝙ̄ deficiēs.

¶ Dico pꝛimo ꝙ debemus eā laudare: qꝛ in amoꝛe xp̄i fuit feruētiſſima. De ſpeciali amoꝛe ad xp̄m habet̃ de trib⁹: de quib⁹ fit mētio in euāgelio. ſ. de iohāne petro / ⁊ magdalena. De iohāne legimus ꝙ xp̄s eū ſpecial'r diligebat. De petro ꝙ xp̄s an eū diligeret req̄rebat. ſed ꝙ de aliquo xp̄s aſſeruit ꝙ ip̄m diligebat non legi. De iſta dꝛ Luce. vij. Dimiſſa ſunt ei pctā multa: q̄m dilexit multū. Inq̄t Augu. qꝛ ꝑ omnē modū ardenter / feruenter / ⁊ perſeueranter / plus ꝙ̄ aliq̄s apl'oꝝ. Ptz de petro et de iohāne: q̄ plus xp̄m amabant: qꝛ ipſis de ſepulcro recedētib⁹ ipſa nō recedebat. Grego. in homelia. Penſandū eſt (inq̄t) huius mulieris mentē quanta vis amoꝛꝭ accēderat: q̄ a monumēto dn̄ico recedētibus diſcipulis nō recedebat. de ea pōt dici illud Eccli. xlvij. De oī coꝛde ſuo laudauit dn̄m: et dilexit deum.

¶ Scd̄o dixi ꝙ debemus eā laudare eo ꝙ fuit familiaris xp̄i ⁊c. Inter ſeruitoꝛes regis illi dignioꝛes ſunt ⁊ excellentioꝛes: q̄ ſolū ꝑſone regis deputant̃. martha familiaris xp̄i: ſed magdalena excellentioꝛ: qꝛ martha ſollicita circa plurima: maria ſolius dn̄i miniſterio intendebat. Chꝛyſoſt. Maria (inq̄t) nō faciebat cōeꝫ famulatū ſed ſolū ad dn̄i conſtitit honoꝛē. nō vt ad hoīem accedit: ſed vt ad dn̄ꝫ. implens illud Deut. vj. ⁊ x. repetitū Mat. iiij. Illi ſoli ſeruies. qꝛ ip̄e eſt laus tua. Itē maria magdalena deputabatur ad miniſterium ſpūale: martha ad tēpoꝛale. ⁊ ſic dignioꝛ et excellentioꝛ.

¶ Tertio et vltimo debemus eā laudare qꝛ fuit conſtās: qꝛ nec in vita: nec in moꝛte iſta xp̄m reliq̄t: nō ſic apl'i: qui relicto eo oēs fugerūt. Nec claritate diei: nec tenebꝛa noctis: nec crudelitate militum armatoꝝ: q̄ cuſtodiebāt ſepulcrū: fuit territa. nec ad dimittendū xp̄m coacta. vt xp̄s de ea dicat illud Boet̃. in. j. de cōſol'. ꝓhe metro. j. Hāc ſalteꝫ nullus potuit peruincere terroꝛ: Ne nr̄m comes ꝓſequeretur iter. vt merito ipſa dicat illud Eccli. lj. c. Laudabit vſq; ad moꝛtē aīa mea dn̄m.

Secunda pars.

F ## ¶ Dico ſecūdo pꝛincipa

liter ꝙ in themate dꝛ: ꝙ debem⁹ magdalenā de fructu laudare. de quo iam eſt laudata. qꝛ fruct⁹ eius ſunt mūdi / ⁊ puri / et ſani / ⁊ ſecuri / digeſti / ⁊ maturi. Sed cum oīs fructus ſit alicui⁹ plante / vel arboꝛis querit̃ hic cui⁹ plante vel arboꝛis eſt fructus laudabilis magdalene? Et rñdet̃ / ꝙ eſt arboꝛis triplicis / vel plante.

Primo roſe foꝛmoſe.
Secundo vitis copioſe.
Tertio palme annoſe.

¶ Primo fruct⁹ magdalene ſunt roſe foꝛmoſe. In roſa videm⁹ quinq;. Primū ꝙ de ſpinis creſcit. ſcd̄m ꝙ eſt roſa rubea. tertiū ꝙ eſt aromatica ⁊ odoꝛifera. quartū ꝙ eſt floꝛum pulcherrima. quintum ꝙ vtraq; roſa eſt ad plures medicinas ſalubꝛerrima. iſta oīa ꝯueniūt magdalene. ip̄a em̄ de ſpinis pctōꝝ creuit coꝛam deo in roſam pulcherrimā floꝝ. Rubea ꝑ ruboꝛē magnū de p̄terita neq̄cia. Greg. qꝛ grauiter erubeſcebat int⁹: nihil eſt q̄d verecundaret̃ foꝛis. Aromatica ꝑ cādoꝛē de acq̄ſita mūdicia. Itē de iſta roſa aromatica et rubea. ſ. magdalena ſiūt ſalubꝛes medicine ꝓ pctōꝛib⁹: qꝛ eis reſpiciētib⁹ ad exēplū: hn̄t noꝛmā ꝑfecte pn̄ie: ſpem certam venie: ⁊ acquiſitionis gl'ie: ipſa dicente. Ne deſperetis vos q̄ peccare ſoletis: Exēploq; meo vos reparate deo. Fructus ḡ magdalene ſunt roſe foꝛmoſe. Ip̄a eſt q̄ſi plātatio roſe in hiericho. Eccli. xxiiij.

¶ Scd̄o fructus laudabiles magdalene ſunt vitis ⁊c. Radix vitꝭ ſm̄ naturales eſt

amara: ſed fructus letificat coꝛ hoīs. ſi⸗
cut lachꝛyme magdalene in ſua ꝯuerſiōe
doloꝛoſe et amare fuerūt. Greg. Diſcite q̄
doloꝛe ardet q̄ flere inter epulas non eru
beſcit: vt ſibi nomē recte cōueniat qꝺ eſt
maria: magdalena amarū mare: et illumi
nata in turpitudine. mare fuit propter in
ſolentiā p̄cedentē. amarū ꝓpter pnīam
ſubſequentē. illuminata ꝓpter grāꝫ iuſti
ficantē et pꝛeuenientē. Sed ex hac radice
amara ꝓduxit fructus dulciſſimos: q̄ om
nem pctōꝛē letificant ⁊ ꝯſolant. Fructus
ergo laudabiles magdalene ſunt vitꝫ abū
doſe et copioſe: vt ipſa dicat Eccli. xxiiij.
Ego quaſi vitis fructificaui.

¶ Tertio et vltimo fructꝰ laudabiles ma⸗
gdalene ſunt palme annoſe. Naturales di
cunt palmā annoſam: eo ꝙ plures ānos
ſup arboꝛes duret: ⁊ vocāt eā arboꝛē vi⸗
ctoꝛialē: qꝛ ea victoꝛes coꝛonabant. Iſta
duo magdalene cōueniūt: q̄ victoꝛiam de
mūdo/ carne/ ⁊ diabolo eſt aſſecuta: ⁊ per
xxx. annos vſq; ad moꝛtē/ in palma fructꝰ
contemplationis ꝓduxit. vt de ea dicant
pctōꝛes. Aſcendā in palmā et appꝛehen⸗
dam fructꝰ eius. Cant. vij.

Tertia pars.

¶ Dico tertio principa⸗

liter ⁊ vltīo ꝙ debemꝰ laudare magdale⸗
B nā de fructu manuū ſuarū. Hic eſt q̄ſtio
in coꝛpoꝛe hoīs ſunt due manꝰ. vna ſini⸗
ſtra: alia dextera. ⁊ ſm Chꝛyſoſto. dextera
manꝰ hoīs eſt voluntas aīe. ſiniſtra eſt vo
lūtas coꝛpis. de quo fructu iſtaꝝ manuū
laudabimꝰ magdalenā? Rn̄. nō de ſiniſtra
qꝛ iſta vſa eſt an̄ conuerſionē: ſed de dexte
ra: qꝛ iſta vſa eſt poſt cōuerſionē. Uſa eſt ī
ſtatu pcti an̄ cōuerſionē manu ſiniſtra. ⁊
hoc per quinq; digitos q̄ ſunt in ea.

Primo vſa eſt pollice: non a pollēdo: ſed
a polluendo. quaſi omni genere vitioꝝ
polluta eſt. ſm Gregoꝛiū.

Scd̄o vſa eſt indice: quia laſciuiā ſuā per
ſigna alijs oſ̄ndebat: ⁊ publice īdicabat.

Tertio vſa eſt medio: qui dꝛ impudicꝰ: qꝛ
tota impudica erat.

Quarto vſa eſt medico: qꝛ medicinis car⸗
nalibus vtebatur ad apparatū et oꝛna⸗
tum. ſm Gregoꝛiū.

Quinto vſa eſt auriculari: qꝛ ſua impudi
citia inſonuit in auribus ſinguloꝛum.

Intantū ꝙ perdito ꝓpꝛio noīe: peccatrix
appellabat. Extēdit manū ſiniſtrā et hoc
an̄ ꝯuerſionē. Cōſiderās tn̄ ꝙ q̄ſi mōſtrū
ſit vti manu ſiniſtra: relicto viu dextre: ⁊
ꝙ tā notabile ſibi ſcādalū fecerat manꝰ
ſiniſtra: ſtuduit eā deſerere adimplēs illꝺ.
Si manꝰ tua vel pes tuꝰ ſcādalizat te: ab
ſcide eū ⁊c. Mat. xviij. ⁊ ī ſua ꝯuerſiōe in
cepit vti manu dextra: volūtatē aīe exe⸗
quēdo. Dixit em̄ ſibi xp̄s. magdalena op̄
manuū tuarū poꝛri. dex. Job in. ca. xiiij.
Uſa eſt ea per quinq; ſuos digitos.

Primo vſa eſt pollice nō a polluēdo: ſed a
pollēdo. qꝛ oī genere ꝟtutū pollebat ſm
Greg. Cōuertit ad numerū ꝟtutū/ nume
rū criminū: vt totū deo ſeruiret in penitē
tia: quicq̄d de ſe exhibebatur in culpa.

Secundo vſa eſt indice: quia penitētiam
ſuam omnibus indicabat.

Tertio vſa eſt medio; quia peccatoꝛibus
media eſt effecta.

Quarto vſa eſt medico. de ea dicit Greg.
Egra currit ad medicū ⁊c.

Quīto vſa ē auriculari: qꝛ iā ad aures to⸗
tius mūdi fama ſua ꝑuenit. Et qꝛ de ſini⸗
ſtra in dexterā eſt mutata: iō eſt in dei glo
ria: q̄ ſignaꝰ per dexterā: collocata. dic̄ em̄
xp̄o cū ps̄. lxxij. Tenuiſti manū dexte. meā
et in volūtate tua deduxiſti me: et cū glo⸗
ria ſuſcepiſti me. Ad quā gloꝛiā nos ꝑdu⸗
cat dn̄s ieſus xp̄s: qui cū patre ⁊c.

¶ In feſto beate marie Magꝺ. Ser. ij.

MAgiſter dic. Lu⸗

ce. vij. c. oꝛiginaliter: recita A
tiue ꝟo in euāgelio pꝛeſen⸗
tis ſolēnitatis ꝟbū ſcribiꝰ
pꝛeaſſumptū. Honoꝛabiles
domini ꝓ pꝛeſentis thematis declaratio
ne introductiua/ eſt notādū ꝙ ſm ꝙ pra
ctica docet in ſtudijs ⁊ vniuerſitatibꝰ qn̄
aliqua q̄ſtio difficilis diſputaꝰ inter diſci
pulos: ⁊ non pn̄t intelligere nec videre ſo
lutionē eiꝰ: recurrūt ad aliquē magiſtruꝫ
peritū rogātes vt eis declaret dubiū: ac
determinet q̄ſtionē. Exēplū ſi ſcholares le
gū dubitāt in aliquo paſſu alicuiꝰ legis:
recurrūt ad aliquē doctoꝛē legū: vt eis de
claret legem: ⁊ determinet queſtionē. Si
militer et canoniſte dubitantes in aliquo
paſſu alicuius capituli. idem etiā faciunt
theologi. et in qualibet alia facultate ſi⸗
mile eſt. Sic em̄ iudei diſputantes inter
ſe vnam queſtionē, ſcꝫ vtrum eſſet licituꝫ

dari cenſum ceſari an non? Quibuſdā di⸗
centibꝰ ꝙ ſic: ⁊ alijs econuerſo: licꝫ mali⸗
cioſe: acceſſerūt tamē ad magr̄m xp̄m: vt
eis determinaret queſtionē dicētes. Ma
giſter ſcimus ꝙ verax es: ⁊ viam dei ī ve⸗
ritate doces: ⁊ nō eſt tibi cura de aliquo.
non em̄ reſpicis perſonaꝫ hominū. Dic ḡ
nobis: quid tibi videꝰ. licet cenſum dari
ceſari: an non. Mat. xxij. quaſi vellent di
cere. nos ſumus diſcipuli: et tu es magr̄:
diſputamus de iſta q̄ſtione vtrum debea
mus ſoluere cenſum. vel nō. Quid tibi vi
deꝰ? Dic nobis. Et ſic ptꝫ ꝙ qn̄ de aliqua
q̄ſtione eſt dubiū inter aliq̄s: eſt recurrē
dū ad aliquē magiſtrū illius facultatꝫ ꝓ
determinatione habēda: ⁊ materia q̄ſtio
nis intelligenda. Ad ꝓpoſitum iſta appli
cando btā maria Magdalena vt audiuit
ꝙ ieſus accubuiſſet in domo ſimonis le⸗
pꝛoſi: attulit alabaſtrū vnguenti p̄cioſi: ⁊
ſtans retro ſecꝰ pedes dn̄i lachꝛymis ce⸗
pit rigare pedes eiꝰ: et capillis capitꝫ ſui
tergebat: et oſculabaꝰ pedes eis: et vn⸗
guēto vngebat: ꝓpter qꝺ meruit audire
Remittūtur ei peccata multa: qm̄ dilexit
multum. Super quo exoꝛta fuit queſtio
inter diſcipulos moyſi ſcꝫ iudeos: et diſci
pulos chꝛiſti. ſ. chꝛiſtianos. naꝫ diſcipuli
moyſi: ſcꝫ iudei dixerunt/ ꝙ homo nō po
teſt dimittere peccata. Ptꝫ quia quando
xp̄s dixit magdalene. Remittuntur tibi
peccata tua. iudei qui ibi aderant: cepe⸗
runt dicere intra ſe. Quis eſt hic qui etiā
peccata dimittit? quaſi diceret. nemo po
teſt dimittere peccata niſi ſolus deꝰ. Hic
autē. ſ. xp̄s eſt homo: ergo non pōt dimit
tere pctā. Diſcipuli aūt xp̄i dicunt ꝙ ho⸗
mo pōt dimittere pctā. Patꝫ qꝛ xp̄s q̄ eſt
homo dixit de ſe. Data eſt mihi oīs pote⸗
ſtas in celo et in terra. Mat. xxviij. ⁊ xp̄s
etiam dedit poteſtatem petro et eius ſuc
ceſſoꝛibus dimittēdi pctā/ di. Quodcūq;
ligaueris ſuper terrā: erit ligatū et in ce⸗
lis. et quodcūq; ſolueris ſuper terrā: erit
ſolutū et in celis. Mat. xvj. Quia ergo in
ter diſcipulos moyſi: et diſcipulos xp̄i:
ſcilꝫ inter iudeos ⁊ xp̄ianos eſt mota iſta
queſtio: opꝫ ꝙ recurramꝰ ad aliquē ma⸗
giſtrū. et quia non poſſumus habere me
lioꝛē magiſtrū q̄ꝫ xp̄m: qꝛ ipſe dicit de ſe.
Uos vocatis me magiſter et dn̄e: ⁊ bene
dicitis. ſum etenī. Johā. xiij. Dicamꝰ ſibi
Rabbi; ſcimus qꝛ a deo veniſti magiſter,
Johīs. iij. et ideo determina nobis hanc
queſtionē: et dic nobis illud qꝺ tibi vide
tur. et hoc eſt quod petiꝰ in incepto the⸗
mate. Magiſter dic. quod fuit thema.

¶ In quibus verbis pro deductione ma⸗
terie pn̄tis ſermonis/ et determinatione B
pꝛopoſite queſtionis/ duo facimus: et di⸗
cimus xp̄o ieſu magiſtro noſtro.

Primo confitemur ſuam altam dignita⸗
tem per ſcientiā autoꝛizatā in hoc ꝙ di⸗
cimꝰ ſibi. Magr̄. in p̄ma thematis p̄te.

Secundo petimus reſponſionem ad pꝛo
poſitā queſtionē. ibi. dic. in ſecunda the
matis parte.

Prima pars.

¶ Dico primo ꝙ de ieſu

magiſtro noſtro confitemur ſuam altam
dignitatē ⁊c. in hoc ꝙ dicimus ſibi. magi
ſter. Magna eſt em̄ dignitas et autoꝛi⸗
tas magiſtralis. Magiſtri namq; habēt
autoꝛitatē docendi/ gloſandi/ interpꝛetā
di/ ac determinādi. intātū ꝙ dicta magi⸗
ſtroꝝ habenꝰ ꝓ determinatiōe ac pꝛo ra
tione. ſi em̄ magr̄ aliq̄s nō haberet auto⸗
ritatē niſi ſicut ceteri: nō crederet ei: niſi
ſicut ceteroꝝ legibꝰ. ⁊ iō legimꝰ ꝙ hippo
crates: ⁊ pythagoꝛas hāc legē diſcipulis
ſuis indiderūt: vt de nullo quod ipſi di⸗
cerēt: auderēt q̄rere ꝓpter q̄d: ſed ꝓ rōne
eoꝝ autoꝛitas haberet. Si ḡ tanta eſt di⸗
gnitas ⁊ autoꝛitas magr̄oꝝ: ꝙ eoꝝ deter
minatio inconcuſſe et irrefragabiliter te
neaꝰ; quāto magis dignitas ⁊ autoꝛitas
xp̄i ieſu veri magr̄i erit potiſſima ⁊ longe
maioꝛ ceterꝫ. nā ꝑ cōꝑatione ad xp̄m/ nul
lus eſt q̄ debeat vocari magr̄. qꝛ xp̄s ſolū
dꝛ magr̄ ꝑ excellentiā. vn̄ ipſemet xp̄s dic̄
iudeis mat. xxiij. Nō vocemini magr̄i: qꝛ
magr̄ veſter vnꝰ eſt xp̄s. vnꝰ. ſ. ſingulariꝰ
et ꝑ excellentiā: ⁊ in h̄ apparet eiꝰ digni⸗
tas: ⁊ autoꝛitas eminēs ⁊ excelſa. De iſto
aūt magr̄o. ſcꝫ ieſu xp̄o dn̄o nr̄o/ debetis
ſcire ꝙ habuit q̄ttuoꝛ ſcholas vbi q̄ttuoꝛ
docuit: diſciplos habuit ī q̄druplici dn̄a.
Prima ſchola fuit celū empyꝛeum.
Scd̄a ſchola fuit paradiſus terreſtris.
Tertia ſchola fuit ſynagoga.
Quarta ſchola fuit eccleſia.
In pꝛima docuit ſcientiam.
In ſcd̄a docuit obedientiam.
In tertia docuit timoꝛem.
In quarta docuit amoꝛem.

Jn prima ſchola fuerūt ſcholares omnes
angeli perfecti in natura.
Jn ſcđa ſchola fuerunt ſcholares adam ⁊
eua creati in innocentia.
Jn tertia ſchola fuerunt ſcholares iudei
groſſi et litterales.
Jn quarta ſchola fuerunt ſcholares chri-
ſtiani ſubtiles et ſpirituales.
C ¶ Dico primo ꝙ magiſter noſter chriſtus
habuit pmā ſcholā in celo empyriali: vbi
docuit ſcientiam: et in iſta ſchola fuerunt
ſcholares oēs angeli pfecti in natura. Jn
principio em̄ q̄ꝫ creauit deus celum ⁊ ter
ram. Gen̄. j. conſtruxit quandā ſcholam. ſ.
celum empyreū: in qua oēs angelos tāꝙ
diſcipulos collocauit. Scđm em̄ ꝙ dicūt
Beda ⁊ Strabus: et recitatur a magiſtro
in. ij. ſen. di. ij. Hoc ſuperius celū. ſ. empy
reū/ qđ a volubilitate mūdi ſecretum eſt:
mox vt creatū eſt: ſanctis angelis impletū
eſt. Jſtos ſcholares ſtatim deꝰ docuit ſciē
tiam: quia habuerunt cognitionem dei ⁊
ſui. nam vt dicit magiſter in. ij. ſen. di. iij.
c. j. et ſunt originaliter verba Hug. de ſan
cto victore lib. j. de ſacra. parte. v. ca. vij.
Quattuor quidē angelis vident̄ eſſe attri
buta in initio ſue ſubſiſtentie. ſcꝫ eſſentia
ſimplex. i. indiuiſibilis et immaterialis: ⁊
diſcretio perſonalis: et per rationē natu-
raliter inſitam intelligentia: memoria: et
voluntas ſiue dilectio: liberum quoqꝫ ar-
bitrium. Sed vere licet hanc ſcientiā ha-
buerint a magiſtro: in quibuſdā tn̄ eoꝝ di
ctus magiſter repperit prauitatē. nā luci
fer quidam diſcipulus huius ſchole/ cete
ris eminētior euanuit in cogitationibꝰ ſu
is: et dum fieri appetijt magiſter erroris:
receſſit a ſchola veritatis. vnde dixit Eſa.
xiiij. Jn celum conſcēdam ſupra aſtra dei
exaltabo ſolium meū: ſedebo in monte te
ſtamēti in lateribꝰ aq̄lonis et ſimilis ero
altiſſimo. Et hic qui primo fuit ſcholaris
veritatis: factꝰ fuit magiſter erroris. ⁊ po
pulum qui ſibi crederet habuit. nā multi
de angelis conſentiētes et eligentes ſcho
lares eius fieri: perdiderūt ſapientiā pro-
pter eoꝝ inſipientiam. nō ꝙ perdiderunt
ſcientiam quā habebant: qꝛ vt dicit magr̄
in. ij. diſt. vij. et ſunt verba Jſidori. demo-
nes triplici acumine ſcientie vigēt. ſ. ſub-
tilitate nature: experientia tempoꝝ: et re-
uelatione ſupernoꝝ ſpirituū. Sed perdi-
derūt ſapientiā: quia ſi nō peccaſſent: eoꝝ
ſciētia fuiſſet ſapida cū amore et dilectio-
ne. ſed modo eſt ſciētia ſine amore: immo
cū odio. vnde eiecti de ſchola celi: precipi
tati ſunt in iſtū aerē caliginoſum in penā
ſuperbie. ſiue iuxta illud. ij. Pet. ij. Deus
angelis peccantibus non pepercit: ſed ru
dētibus inferni detractos in tartarū tra-
didit cruciādos in iudiciū reſeruari. Hoc
em̄ ſupplicauerunt boni angeli deo dicen
tes. Diſperdet dn̄s virū (. ſ. luciferū) qui
fecerit hoc: magiſtrū et diſcipulū de taber
naculo iacob. Malach. in. c. ij. Et hec de
prima ſchola.
¶ Dixi ſecūdo minus principaliter: ꝙ ma D
giſter noſter xp̄s habuit ſecūdā ſcholā. ſcꝫ
paradiſum terreſtrem: in qua docuit obe
dientiā. ⁊ in iſta ſchola fuerunt ſcholares
eius protoplauſti adam. ſ. ⁊ eua in gratia
creati. De iſta ſchola quam dn̄s cōſtruxit:
ſcribitur Gen̄. ij. Plantauerat autem dn̄s
deꝰ a principio paradiſum voluptatis: et
poſuit in eo hoīem: vt operaretur: ⁊ cuſto
diret illū. Habemus hic ſcholam. ſ. para-
diſum: et ſcholares. ſ. hoīem: ꝑ quē intel-
ligitur adā et eua. Jſtos ſcholares docuit
dn̄s obedientiam. nā adā ⁊ eua ſm̄ ſanio
rem opinionem et ſcripture magis conſo
nā: vt dicit ſanctus Tho. in. j. par. q. xcv.
ar. j. creati fuerūt in gratia. hoc em̄ requi-
rit ipſa rectitudo primi ſtatus: in qua de-
us hominē fecit ſm̄ illud Eccl's. vij. Fecit
deus hoīem rectū. Erat em̄ hec rectitudo
ſm̄ hoc ꝙ rō ſubdebat̄ deo: rationi xͦo vi
res inferiores: et aīe corpus. Prima autē
ſubiectio erat cauſa ſecūde ⁊ tertie. ꝙdiu
em̄ rō manebat deo ſubiecta ⁊ obediens:
inferiora ei ſubdebant̄ ſm̄ Aug̃. ſup Ge-
neſ. ad lr̄am. Sed qꝛ iſti ſcholares diſci-
plinā dn̄i. ſ. obedientie renuerūt: ⁊ doctri
nā magiſtri erroris. ſ. diaboli ſecuti ſunt:
de paradiſo eiecti: facti ſunt vagi ⁊ profu
gi ſuper terrā. vn̄ et poſteri eoꝝ ſine lege ⁊
magiſtro in errorē idolatrie inciderunt. ⁊
ſm̄ ꝙ dꝛ Sap. xiiij. Hic error tanꝙ lex cu
ſtoditus eſt. et tyrānoꝝ imperio colebant̄
figmenta. vt dicamus de adam ⁊ eua qui
eiecti fuerūt de ſchola paradiſi terreſtris:
ꝙ diſcipuli eius. ſ. adā et eua abierunt in
galileam. Matth. xxviij. in galileam. i. in
tranſmigrationem huius mundi. Et hoc
de ſecunda ſchola.
¶ Dixi tertio minus principaliter: ꝙ ma- E
giſter noſter xp̄s habuit tertiā ſcholā. ſcꝫ

ſynagogā: in qua docuit timorē. et in iſta
ſchola fuerunt ſcholares iudei groſſi ⁊ lit
terales: ſed qꝛ paruuli erāt ſenſu: ſicut di
citur Oſee. xj. Puer iſrael ⁊ dilexi eū. ⁊ iō
non poterant intelligere doctrinā perfe-
cte traditā in ꝓphetis et ſacra ſcriptura:
quapropter ſummus magr̄ miſit eis vnū
bacchalariū repetitorē. ſ. moyſen/ cum vir
ga legis: qui eos erudiret: et tēporalia bo
na ꝓmitteret. Sed qꝛ neminem ad perfe
ctū duxit. ſ. moyſes. quia ſicut ait pš. xiij.
Om̄es declinauerūt: ſimul inutiles facti
ſunt. et qꝛ ſic inutiles fuerunt: potuit dici
moyſi magiſtro eoꝝ. Magiſter increpa di
ſcipulos tuos. Luce. xix. Et hoc de tertia
ſchola.
¶ Dixi quarto ⁊ vltimo minus principali
ter: ꝙ magiſter noſter xp̄s habuit quartā
ſcholā. ſ. eccleſiā: in qua docuit amorē. et
in hac ſchola fuerūt ſcholares xp̄iani ſub
tiles ſpūales. Jn hac ergo ſchola xp̄s do-
cuit amorem. nam tota ſua doctrina ⁊ lex
amoris fuit. Patꝫ nā ſemel interrogatus
per quēdā legiſdoctorē tentātem eum: di-
ctū eſt ſibi. Magiſter qđ eſt mandatū ma
gnum in lege? Ait illi ieſus. Diliges dn̄m
deū tuum ex toto corde tuo: ⁊ in tota aīa
tua: ⁊ in tota mēte tua. Hoc eſt maximū ⁊
primū mādatū. Scđm aūt ſimile eſt huic
Diliges ꝓximū tuum ſicut teipm̄. Jn his
duobus mandatis vniuerſa lex pendet et
ꝓphete. Mat. xxij. idē Mar. xij. ⁊ Luc̄. x.
quaſi vellet magiſter xp̄s dicere. Tu q̄ris
de lege et doctrina quā p̄dico: dico tibi ꝙ
lex ⁊ doctrina mea eſt amoris: ⁊ tota cōſi-
ſtit in iſtis duabus ꝯcluſionibꝰ: qꝛ hec eſt
ſumma mee doctrine. quia ſm̄ apl'm. j. Ti
moth. j. Finis p̄cepti eſt charitas. Moy-
ſes xͦo attēdēs ꝙ diſcipuli ſui nō profece
rūt in ſchola timoris: remiſit eos ad hanc
ſcholā amoris: ⁊ ad hūc magiſtrū. ſ. xp̄m.
Sic em̄ dictū fuerat ſibi Deut̄. xviij. Pro-
phetā de gēte tua/ et de fratribꝰ tuis ſicut
me: ſuſcitabit tibi dn̄s deus tuus: ipſum
audies. Similiter et iohānes baptiſta vi
dēs ꝙ diſcipuli ſui erāt imperfecti: ⁊ non
poterāt capere ꝙ xp̄s eſſet verus meſſias:
miſit diſcipulos ſuos de ſcholā chriſti: vt
ibi informarentur: qꝛ cū audiſſet iohānes
in vinculis opa xp̄i: mittēs duos diſcipu
los ſuos: ait illi. Tu es qui venturus es:
an alium expectamus? Mat. xj. Sed iu-
dei recipere eum noluerunt: vnde et dete
ſtantes ſcholas eius: dixerunt cuidam di
ſcipulo xp̄i. ſ. ceco illuminato: quem chri-
ſtus illuminauit. Johā. ix. Tu diſcipulus
illius ſis: nos aūt moyſi diſcipuli ſumus.
Unde Augu. attendens eorū ignorantiā/
et noſtram gloriam dicit ſuper illo verbo.
Jn me ſit iſta maledictio. ſcꝫ ꝙ ſim chriſti
diſcipulus. tale maledictum ſit ſuper nos
et ſuper filios noſtros. ſ. chriſtianos. Jtē
ad hanc ſcholam venerunt quidam diſci-
puli moyſi: qui audiētes doctrinam chri-
ſti docentis de ſacramento euchariſtie et
dicentis. Caro mea vere eſt cibus: et ſan-
guis meus vere eſt potus. Dixerunt. ani-
ma noſtra nauſeat ſuper iſto cibo. Et quo
modo poteſt hic nobis dare carnē ſuā ad
manducandum? Unde ſequitur in textu.
Multi diſcipulorum eius abierunt retro
et iam non cum illo ambulabāt. Joh. vj.
Ad propoſitum beata maria magdalena/
lazarus/ et martha cum eſſent de genere
iudeoꝝ: ⁊ per conſequens fuerunt de ſcho
la moyſi: et moyſes remiſit eos ad ſcholā
chriſti. Beata autē maria magdalena con
tempſit venire ad ſcholam chriſti: in qua
docebatur doctrina penitētie gratie amo
ris et charitatis et mīe: immo vt habetur
in eius hiſtoria tempore quo magiſter no
ſter xp̄s predicabat: ipſa intātum delitijs
carnalibus ⁊ voluptati animum dedit: vt
iam ꝓprio nomine et cognomine amiſſo:
peccatrix appellabat̄ ab omnibus. Et qꝛ
ſic vaga extra ſcholam a ſpiritu diabolico
magiſtro erroris ducebatur: ſemꝑ in pec-
catis perſeuerando. diuina mīa tanꝙ no
ſtri excellentis magiſtri chriſti ieſu/ nunci
us ad eam miſſus dixit ſibi Joh. xj. Ma-
giſter adeſt: ⁊ vocat te. quaſi vellet dicere.
tu contempſiſti venire ad ſcholā chriſti: ec
ce ꝙ ipſe vocat te. ſ. per ſuā inſpirationē.
et ſequitur in textu. Jlla vt audiuit ſurre
xit cito: et venit ad eum. et proſtrata ante
magiſtrum petijt humiliter veniam: pro-
mittēs ſe nūꝙ a ſchola receſſuram dicēs.
Magiſter ſequar te quocūqꝫ ieris. Mat-
thei. viij. ca. que quotidie ſequebatur ſuū
magiſtrum dulciſſimum: vt eius doctrinā
poſſet audire. ipa em̄ eſt maria que ſedēs
ſecus pedes dn̄i: audiebat verbum illius.
Luc̄. x. Et qꝛ doctrina chriſti fuit amoris:
ideo btā maria magdalena a chriſto ma-
giſtro ſuo dulciſſimo didicit amare ⁊c̄. Et
ſic explicit ſermo. Deo gratias.

¶ In feſto beate Marie magda
lene. Sermo.iij.

Eiret vtiqꝫ que
et qualis eſt mulier que tā
git eū: qꝛ peccatrix eſt. Lu
ce.vij.⁊ ī euāgelio hodier⸗
no. Ut thema preſens ad
honorē beate marie magdalene poſſim in
troducere: quādam logicalē regulā in pre
ſenti volo vobis legere. lectio ⁊ regula eſt
iſta: Logici dicūt ꝙ de ꝓpoſitione cathe⸗
gorica tria interrogatiua formanť. ſ. que:
qualis: et quāta. que querit de propoſitio
nis ſubſtātia: qualis de qualitate. quāta
de quātitate. ¶ Ad ꝓpoſitū iſtā lectionē ⁊
logicalē regulā applicando: iſta tria inter
rogatiua in p̄nti themate applicanť: qui⸗
bus de btā ac glorioſa magdalena pōt fie
ri interrogatio: ⁊ ꝑ partes thematis dari
r̄nſio. Pōt iſtis interrogationibꝰ queri ac
interrogari de glorioſa magdalena.
Primo que eſt influētia naturalis. Rn̄det
prima pars thematis. eſt mulier.
Scdo qualis eſt in ſua cōditione ⁊ quali
tate. Reſpondet ſecūda pars thematis.
peccatrix eſt.
Pro ꝓmotiōe ⁊ dignitate rn̄det pars the
matis tertia quāta eſt q̄ tāgit eū. ſ. xp̄m.
Si ergo de glorioſa magdalena vos domi
ni queritis
Primo que eſt penſata ſua natura ⁊ perfe
ctione: rn̄det pars thematis: eſt mulier.
Scdo qualis eſt noīata in qualitate et cō
ditione: rn̄det ps thematis: peccatrix ē.
Tertio ⁊ vltimo quāta eſt reputata a deo
per conuerſionem. reſpōdet pars thema
tis. tangit eum.

Prima pars.

¶ Dico primo principa⸗
liter ꝙ pōt q̄ri de glīoſa magdalena p̄mo
interrogādo q̄ eſt ſua natura et ꝑfectio. ⁊
ad hoc rn̄det pars thematis: ē mulier. Li⸗
cet ⁊ turpia ⁊ mala in doctoribꝰ/ ⁊ ī ſacra
ſcriptura reperianť de muliere. Pctm̄ em̄
et mors ꝑ mulierē venit. A muliere initiū
factū ē pctī: ⁊ ꝑ ipam oēs morimur. Eccľi
xxv. attamē ꝓpter reuerētiā magdalene ī
vnū loquēdo: reperio in ſcriptura, tres ho
norabiles ꝓprietates mulieris: q̄ merito
glīoſe magdalene applicātur. Reperio ſi⸗
quidem in muliere

Primo pietatem et clementiam natura⸗
lem.
Secundo amorem et beniuolentiā men⸗
talem.
Tertio conſtantiam et fortitudinem cor⸗
dialem.
¶ Dico p̄mo ꝙ reperiť bona ꝓprietas in
muliere. ſ. pietas et clementia naturalis.
mulier em̄ dr̄ quaſi mollis aer. in q̄ clemē⸗
tia ⁊ pietas deſignať. ꝙ ī muliere hec pro
prietas reperiať: pꝫ. nā vbi magis ſunt ne
ceſſaria opa hūanitatis ⁊ clementie ⁊ pie
tatis: ibi ē magis neceſſaria mulier: circa
infirmoꝝ curā ⁊ obſequiū eſt neceſſaria ex
hibitio humanitatis ⁊ clemētie. vn̄ Eccľi
xxxvj. Ubi nō ē mulier īgemiſcit eger (aľs
egēs) Pro tāto ad innuēdū ꝙ mulieri in⸗
eſt naturaľr clemētia et pietas: dič ſapiēs
vbi. ś. c. x. Nō ē creata hoībꝰ ſupbia: neqꝫ
iracūdia nationi mulierū. Pro tāto dicūt
doc. ꝙ qꝛ ī muliere clemētia ⁊ pietas natu
raľr reperiť: filiꝰ dei q̄ in hūc mūdū venie
bat: ad exercēdū circa nos opa humanita
tis clemētie et pietatis: decreuit totaliter
et voluit corpꝰ ſuū recipe a muliere. quā⸗
docūqꝫ em̄ ī euāgelio īuenies aliquas do
minas exercētes opa clemētie ⁊ pietatis:
tūc q̄libet clemētia vocať mulier. Exēplū
btā virgo fuit īuitata ad nuptias cū filio
ſuo: ⁊ deficiēte vino cōpaſſa verecūdie in
uitātiū dixit. Uinū nō habēt. Xp̄s aūt in
tuēs eius pietatē: vocauit eā mulierē di.
Quid mihi ⁊ tibi eſt mulier. Johā. ij. Itē
hoſpitalitatē ſeruare ē opꝰ clemētie ⁊ pie
tatis: de q̄ xp̄s īterrogabit ī iudicio Mat
thei. xxv. Hoſpes erā ⁊ collegiſtis me. Opꝰ
pietatis exercuit martha ī xp̄o: ⁊ iō ī euā⸗
gelio vocať mulier ad deſignādū ꝙ hūani
tatis clemētia ⁊ pietas īſunt naturaliter
mulieri. Luč. x. Intrauit ieſus in qōdā ca
ſtellū: ⁊ mulier q̄dā martha noīe excepit il
lū in domū ſuā. Pꝫ g̊ ꝙ p̄ma bona ꝓprie
tas mulieris eſt: ꝙ ī ipa reperiť pietas et
clemētia naturalis. Ad ꝓpoſitū applican
do: iſta ꝓprietas in glīoſa magdalena mi
rabiliter repiť: ꝙ poſt ſuā cōuerſionē opa
pietatꝫ clemētie ⁊ hūanitatꝫ exercuit. Bre
uiter diſcernēdo opꝰ pietatꝫ ⁊ clemētie ē:
vt habemꝰ in euāgelio: cibare eſuriētē: po
tare ſitiētē: releuare egētē. Iſta opa clemē
tie ⁊ pietatis ī xp̄o mirabiľr adīpleuit. nā
ſicut ꝓuidebat: de bonis ſuis viuebat: et
iō ī euāgelio in hoc paſſu vocať mulier, ⁊

Luč. viij. legiť/ ꝙ ſeq̄banť xp̄m mulieres
inter q̄s erat maria magdalena ꝓuidētes
ei de facultatibꝰ ſuis. Nā nō legiť ī euāge
lio circa hoc opus clemētie et pietatis de
hoībꝰ ꝙ ꝯtinue xp̄m ſeq̄renť ſeruiētes ei:
et de bonis ſuis eidē ꝓuiderēt: ſed de mu
lieribus. Itē adhuc de pietate ⁊ clemētia
magdalene recreare laſſuꝫ: calore aduſtū:
itinere fatigatū. opꝰ pietatis eſt. Hoc opꝰ
pietatis ipſa in xp̄o adimplere curauit. ⁊
iō ī hoc paſſu ī euāgelio vocať mulier. vn̄
cū eēt ieſus ī domo ſimonis leproſi: attu⸗
lit alabaſtrū vnguēti: et effudit ſup caput
ipius recūbētis. ⁊ excuſans eā xp̄s a mur
muratiōibꝰ dixit. Quid moleſti eſtis huic
mulieri? opꝰ em̄ bonū: qꝛ clemētie ⁊ pieta
tis: opata eſt ī me. Itē ſepelire mortuos
opꝰ pietatis eſt: qŏ magdalena ī xp̄o mira
biliter adīpleuit. nā in morte ſtabāt iuxta
crucē maria mr̄ eius ⁊ maria magdalene.
Itē poſt mortē eum tumulauit. Itē ſepul
crū viſitauit: vnguenta parauit. vt Mat.
vlti. ⁊ Mar. xvj. ⁊ Luč. xxiij. q̄ oīa opa ma
gne pietatis fuerūt. Et ſic pꝫ declaratū ꝙ
glīoſa magdalena habuit p̄mā bonā pro⸗
prietatē mulieris: qꝛ in ipſa reperitur pie
tas ⁊č. vt ſibi dicať ꝓ cōcordātia illud Lu
ce. j. Bn̄dicta tu inter mulieres. Item ſcit
oīs ppľs mulierē te eſſe ꝟtutis. Ruth. iij.
¶ Dixi ſcdo ꝙ reperiť ſcda bona ꝓprietas
in muliere. Amor ⁊ beniuolētia ⁊č. Ualde
amāt mulieres. in Cañ. j. de mulieribꝰ iu⸗
uenibꝰ. Adoleſcētule dilexerūt te nimis. ⁊
mulier ſpōſa dr̄ in Cañ. iij. Inueni quē di
ligit aīa mea. q̄ dilectio ⁊ amor pōt expe⸗
riri ī multis mulieribꝰ valētibꝰ. Primo in
penelope vxore vlixis: que decē annis: q̄⸗
bus in bello troiano vlixes ab ea abſens
fuit: expers cuiuſlibet alteriꝰ amoris: pro
pter eius abſentiā lōga ſuſpiria traxit: vt
ponit Ouid. Scdo experiť iſte amor ī por
tia catonis filia vxore bruti: que viro in⸗
terfecto ſuperuiuere noluit: ſed arma qui
bus ſe īterimeret: poſtulauit. famulis au
tem arma negantibus ardentes prunas
tranſglutiuit vt potuit. Tertio experitur
iſte amor in lucretia: que a ſexto trāquini
filio oppreſſa: viro ſuo reuelauit: et ſe pro
pria manu gladio peremit. vt ponit Au⸗
gu. li. j. de ciuita. dei. c. xix. et ſic in multis
alijs. Pro tāto dauid volēs innuere amo
rem maximum quē habebat Ionathe; cō

parauit amori mulierū. ij. Reg. j. Ad pro⸗
poſitum iſtum amorem glorioſa magdale
na habuit ad chriſtum. vnde Greg. ſuper
illud Ioh. xx. Maria ſtabat ad monumē⸗
tum foris plorans. Penſandum eſt huius
mulieris mentem quanta vis amoris ac⸗
cenderat: que a monumento dominico re
cedentibus diſcipulis nō recedebat. Un⸗
de domini notate ſuper facto amoriſquē
ipſa habuit ad chriſtum. in euangelio le⸗
gitur ꝙ chriſtus iohannem ſpecialiter di
ligebat. Hic eſt diſcipulus ille quem dili⸗
gebat ieſus. Ioh. xx. Item in euangelio le
gitur ꝙ ieſus petrū an eū diligeret ter re⸗
quiſiuit Ioh. vlti. Simon iohānes amas
me? Itē in euāgelio legitur ꝙ chriſtus di
ligebat apoſtolos. Sicut dilexit me pr̄: et
ego dilexi vos. Iohā. xv. Item diligebat
martham ⁊ lazarum fratrem eius. Iohā.
xj. Sed ꝙ chriſtus aſſereret aut determi⸗
naret ꝙ aliqua perſona mundi eum dili⸗
geret: nunꝗ̄ hoc in euāgelio reperitur: ni
ſi glorioſa magdalena. vnde de ipſa cōtra
phariſeum murmurātē determinauit. Di
miſſa ſunt ei peccata multa: quoniam di⸗
lexit multum. Et ſic patet determinatū ꝙ
glorioſa magdalena habuit ſecūdam bo⸗
nam proprietatem mulieris. ſ. amorem et
beniuolentiam mentalem: vt ipſa ſit pro
concordātia illa mulier Prouer. xij. Mu⸗
lier diligens corona eſt viro ſuo.
¶ Tertio dixi ꝙ reperitur tertia bona pro
prietas in muliere, ſcilicet conſtantia/ et
fortitudo cordialis. Unde ſalomō in epi⸗
ſtola hodierna. Mulierem fortē quis in⸗
ueniet? Non intendit dicere aut determi⸗
nare ꝙ nulla ſit fortis: quia ipſe dicit ali
bi. Mulier fortis oblectat virum ſuū. Ec
cleſiaſtici. xxvj. Dicit magiſter Robertꝰ ꝙ
rationem habent mulieres ꝙ ſint fortes:
etiam plus ꝗ̄ homines: quia ipſe de oſſe
forti formate ſunt: homo de terra et pul⸗
uere. Itē. ij. Eſdre. iij. ꝙ tres iuuenes fue
runt coram rege dario: quilibet voluit di
cere ſermonem qui precelleret.
Primus dixit. forte eſt vinum.
Secundus dixit. fortior eſt rex.
Tertius dixit. fortiores ſunt mulieres. et
iſte fuit approbatus.
Ad propoſitum ſi vnꝗ̄ conſtantia aut for
titudo fuit repta in muliere: hec fuit glīo
ſa magdalena. Pꝫ fortis dr̄ q̄ non timet.

Iſtam fortitudinē in paſſione xp̄i non ha
buit petrus: non iohānes: nō alij. Et reli
cto eo oēs fugerūt. Mat. xxvj. Sed ma-
gdalena habuit: q: ipſa nūꝙ fugit: et ſtetit
pre omnibus: iō xp̄s ei primo reſurrectio
nem ſuā denūciauit. Item fortis dr̄ q nō
timet. et glorioſa magdalena nec tenebro
ſitatē noctis: nec caliginē. nec militū ar-
matorū ſeuitia furioſa eam terrebat. vt de
ea ac alijs mulieribus xp̄us poſſit dicere
illud Boetij lib. j. de ꝯſol. metro. j. Has
ſaltē nullus potuit peruincere terror: Ne
nr̄m comites ꝓſequerent̄ iter. Itē fortis
dr̄ ille: qui vnū magnū pondus: qđ vide-
retur excedere ꝟtutē eiꝰ: poſſet portare.
Et glorioſa magdalena cū eſſet delicata:
corpus dn̄icū magnū proportionatū pō-
deroſum potuit portare. vn̄ in die reſur-
rectionis/monumentū vacuū reperiēs: ⁊
xp̄ʒ ſublatū credēs: dixit xp̄o: q ſibi appa
ruit in ſpecie hortolani. Dn̄e ſi tu ſuſtuli-
ſti eū dicito mihi et ego eum tollā. Joh.
xx. Super quo origenes loquēdo cū ma-
gdalena de fortitudine eiꝰ dic̄ ſic. O amor
fortis et impatiens: ioſeph timuit et non
fuit auſus tollere corpus ſuum niſi de no
cte: et niſi petiſſet eū a pilato: ſed hec au-
dac̄ ꝓmittit di. ⁊ ego eū tollā. O maria
ſi forte corpus ieſu poſitū fuiſſet in atrio
principis ſacerdotū: vbi princeps apo-
ſtolorū timuit: qđ dictura eras: niſi ego
eū tollam. O mirabilis mulieris audacia
O mulier: nō mulier. et ſi ancilla oſtiaria
interogaſſet te: quid actura eras: diceres
et ego eum tollā? O ineffabilis mulieris
amor: nullū locum excipit: nullū antepo
nit: ſine timore dicit: et ego eum tollam.
hec origen̄. Pʒ ergo cōſtantia ⁊ fortitu-
do magdalene. ¶ Ad queſtionē ergo q̄ ꝑ
ſalomonē querebat̄. Mulierē fortē quis
inueniet? certe rn̄detur ſibi de magdale-
na qđ ſcribit̄ in euangelio hodierno. Vi-
des hāc mulierē? iſta eſt fortis. nā manū
ſuā miſit ad fortia. Prouer. vlti. Et ſic pʒ
prima pars ſermonis: in q̄ dixi ꝙ ad que-
ſtionem qua primo interrogatiue quere-
batur de magdalena que eſt penſata ſua
natura et ꝑfectione. iſta ps thematis dic̄
ꝙ ē mulier. ꝓprietates hʒ bone mulierꝫ.

Secūda pars.

¶ Dixi ſecūdo principa-
liter ꝙ pōt queri de glorioſa magdalena
qualis eſt nominata ⁊c. in quarta parte
thematis dic̄. peccatrix eſt. ⁊ peccatrix ap
pellabat̄. ideo de ea ī euāgelio hodierno.
Ecce mulier q̄ erat in ciuitate peccatrix.
Hic notate dn̄i ſup hoc ꝙ dr̄ peccatrix: ꝙ
doctores honorabiles aliqui: ſic̄ origenes
ſup Mat. et Lucā: ⁊ Hiero. ſup Mar. ⁊
Chryſ. ⁊ theophilus ex intētione tenent:
ꝙ glorioſa magdalena: de qua hodie ec-
cleſia ſolēnizat: nō fuit peccatrix: nec illa
de qua in euāgelio hodierno. Alij docto-
res honorabiles Gregorius in homelia
Beda ſup Johannē. Auguſtinꝰ in orone
tenēt ꝙ fuit peccatrix: et illa de q̄ in euā-
gelio ſtatim lecto. Cū q̄bus tenebimꝰ: et
quibus credemus? Certe iſtis duobꝰ dicē
tibus ꝙ fuit peccatrix: et nō primis: quia
eorū ſententiā eccl'ia autorizat: q omnium
autoritatū eſt maxima: ſine qua etiā euā-
gelio nō crederet̄. Auguſ. ꝯ manicheum.
Ego (inquit) euāgelio nō crederem: niſi
me eccl'ie catholice cōmoneret autoritas.
Item ꝙ nos autoritate eccleſie moti te-
neamus ⁊ dicamus ꝙ fuit peccatrix: et
poſtea tam excellens penitens: iſtud ſibi
non derogat. nam deus in ea ſummā mi-
ſericordiam et perfectiſſimū premium et
exēplar nobis demonſtrauit. vnde Greg.
in homelia hodierna. Cuius eñ vel ſaxeū
pectus huius peccatricꝫ lachryme ad exē
plum penitendi non emolliant. Dicit eñ
Gregorius ī alia homelia. Maria ſtabat
ad monumentū: ꝙ omnipotēs deus exē-
plum penitentie nobis poſuit eos: quos
per penitentiam poſt lapſuʒ viuere fecit.
Dat exemplū de petro: de latrone: de za-
cheo: de maria. Non te ergo peniteat: o
q̄cūqʒ es talis aīa ⁊c. Bernard. de oſcu-
lo penitentis ſermone. iij. ſuper Cantica.
Ergo cum gregorio laudemꝰ opus dei in
maria genitrice ſed virgine: laudemus ī
maria peccatrice ſed penitēte. maria hec
eſt exemplū innocentie: maria hec eſt exē
plum penitētie. vt pro concordantia dica
mus quilibet noſtrū. Confitebor domino
qm̄ oſtēdit maieſtatem ſuam in gentem
peccatricem. ſcribitur Tob. xiij. ca. Et hec
de ſcđa parte ſermonis.

Tertia pars.

¶ Dixi tertio ⁊ vltimo ꝙ
pōt q̄ri de glorioſa magdalena quāta eſt
conuerſa. ⁊ h̄ in thematꝫ ꝑte tertia. tāgit
eū. Vn̄ in euāgelio hodierno ſcribit̄: ꝙ vt
cognouit ꝙ ieſus accubuiſſet ⁊c̄. ſtans re
tro ⁊c̄. Vidēs autem phariſeus qui voca-
uerat eū ait intra dicēs. Hic ſi eſſet ꝓphe
ta ⁊c̄. Notate ꝙ iſte phariſeꝰ rephēdebat
xp̄m de ignorātia: ⁊ magdalenā de īmūdi
cia: ⁊ faciebat iſta argumēta. Primū q te
tigerit immūdū: īmūdus erit. Leuit. xxij.
ſʒ iſte tāgit vel permittit ſe tāgi ab immū
da: ḡ immūdus erit. Scđm q tetigerit pi-
cē inquinabit̄ ab ea. Ecci. xiij. ſʒ iſte ꝑmit-
tit ſe tāgi a turpiori pice: ḡ inquinabit̄ ab
ea. Tertiū ſi manus mūda tangit lutū im
mūdū: immūda efficit̄: ſed iſte ꝑmittit ſe
tāgi ab immūdiori luto: ergo immundus
erit. Quartū preceptū eſt in lege nō tāge
re leproſum: ſʒ iſte ꝑmittit ſe tāgi a turpio
ri leproſo: ergo immundus efficit̄. Ad iſta
argumēta ꝯ phariſeū rn̄dit Aug. ſup Jo-
hānē. O īmunde fediſſime caro dn̄i poſſet
tactu mulieris pollui: an mulier tactu do
mini mūdari? Primū nō poterat: q: caro
dn̄i habebat mūdiciā infinitā. Scđm po-
terat q: mūdicia infinita pōt mūdare im
mūdiciā finitam. Caro dn̄i hʒ virtutē mū
dādi. pʒ. Itē xp̄s tetigit leproſum ⁊ mūda
tus eſt. Mat. viij. Itē hʒ virtutē ſanandi:
q: de muliere q̄ ſolū tetigit fimbriā eiꝰ: et
a fluxu ſanguinis ſanata ē. Mat. ix. Pro
tāto Luc̄. vj. Oīs turba querebat eū tāge
re: q: virtus de illo exibat ⁊ ſanabat oēs.
Itē nō minoris ꝟtutis eſt caro xp̄i ꝙ ſol:
ſed ſol tāgēs immūda nō immūdus effici
tur: īmo immūda mūdat: ḡ a fortiori caro
xp̄i. Pʒ ergo: ⁊ eſt finis ſermonis: ꝙ ad q̄-
ſtionē qua tertio interrogatiuo querebat̄
de magdalena quāta eſt ꝯuerſa ⁊c̄. Rn̄det
pars thematis tāta eſt ꝙ tāgit eum. Teti
git aūt xp̄m ſpecialiter poſt aſcēſionē/per
vitā actiuā: qn̄ cū btō maximino martha
et lazaro venerūt maſſiliā: vbi idola cole-
bāt: et magdalena hoīes et principem ab
idolorū cultura reuocabat. Maxime argu
it principē venientē cū vxore ſua: q̄bꝰ fecit
miraculū: q: eis filiū impetrauit. Tūc p̄n
ceps ille deuotione ductꝰ voluit ire ī hie-
ruſalē: et videre ſctm̄ petrū: vt ſciret an ſi
cut maria de xp̄o predicabat: ſic veritas ſe
haberet. Cui vxor. q̄d eſt dn̄e putas te ſine
me ꝓficiſci? Tūc totū ꝑ ſummā et bieniū.
Poſtea tetigit xp̄m ꝑ vitā cōtēplatiuam.
Vn̄ hr̄ in hiſtoria ꝙ ſupne cōtēplationis
auida: aſperrimū heremuʒ petijt: vbi. xxx.
annis incognita manſit. Hic totum et bre
uiter. Nūc ꝟo in gloria tangit xp̄m per vi
ſionē finitimā ſeu fruitiuā: vbi optimam
partē elegit: que nō auferetur ab ea. Cuiꝰ
participes nos faciat ieſus. Amen.

¶ In feſto ſancti Chriſtofori martyris. vel
alterius ſancti. Sermo.

Habetis fructum
veſtrū in ſanctificatione. ad
Roma. vj. c. Pro declaratio
ne thematis ꝓ iſto ſctō. N.
nota ꝙ dicunt theologi: ꝙ
eſt quedā regula coronata: q̄ dicit ſic. Deꝰ
nō premiat ꝓpter noīa: ſed ꝓpter aduer
bia. hoc eſt dictu ꝙ deꝰ nō premiat aliquē
premio gl'ie celeſtis ꝓpter hoc ꝙ facit bo
nū opꝰ: q: ſi ꝓpter hoc ſolū premiaret: tūc
etiā premiaret pctōres exiſtētes in pecca-
to mortali. et etiā hypocrite faciūt multa
bona opa. ſ. orare: ieiunare: elemoſynā da
re: ſequeret̄ ꝙ ipi premiarent̄ premio vite
eterne. qđ manifeſte reprobat xp̄s Mat.
vj. ⁊ in multis alijs paſſibus euāgelij: vbi
dicit ꝙ hypocrite q bona faciūt ſolū vt vi
deant̄ ab hoībus: receperūt mercedē ſuā.
et hoc q: lʒ faciant bonū: tn̄ nō bn̄: nec bo
na intētione. Itē pctōres in pctō mortali
exiſtētes faciūt multa bona opa: q̄ de ſe ⁊
de gn̄e ſuo ſunt bona: tn̄ nō faciūt bene et
cū circūſtantia debita: q: nō in ſtatu grē:
iō vita eterna nulla premiant̄. Et iſta eſt
clara ſnīa ⁊ declaratio regule ſupradicte.
ſcʒ ꝙ deus non premiat principaliter pro
pter noīa: ſed ꝓpter aduerbia. Ad ꝓpoſi-
tum deſcēdēdo in nr̄o themate. iſte ſctūs
N. laudat̄ ꝓpter premiū: qđ hʒ ꝓ ſuis bo
nis virtuoſis operibus in vita eterna. Et
laudat̄ primo eiꝰ opꝰ bonū in prima par-
te thematis: cū ſibi dr̄. Habetis fructū ve
ſtrū. Sʒ hoc nō ſufficit ꝓ p̄mio vite eter-
ne. ſ. ꝙ opus ſit bonū: ſʒ requirit̄ ꝙ ſit bn̄
factū. Et de hoc laudat̄ in ſequēti ꝑte the
matis: qn̄ dicit in ſanctificatione. q. d. ꝙ
opera btī Chriſtofori iō ſunt digna p̄mio
vite eterne: non ſolū q: bona: ſʒ q: bn̄ ⁊ in
ſctītate facta. Et hec ē declaratio ⁊ appli-
catio nr̄i thematꝫ ad btm̄ Chriſtoforū. Ha
betis fructū ī ſctificationē. Et q: ꝓ ꝓſecu
tione iſtiꝰ thematis/ego ꝯſidero q: meri-
tū ſeu premiū btī Chriſtofori hʒ tria lau-
de digna: que in tribꝰ thematis partibus
notantur. videlʒ

Primo hʒ cauſam materialē:⁊ hec notaꝛ
in p̄ma thematis parte. habetis fructū.
Scđo hʒ ꝓprietatē virtualē: et hec notaꝛ
in ſcđa thematis parte. fructum.
Tertio hʒ ꝑfectionē totalē:⁊ hec notaꝛ in
tertia pte thematis. ꝙ eſt ī ſctificatiōe.

Prima pars.

¶ Dico primo ꝙ meritū

et p̄miū btī xp̄ofori hʒ p̄mū dignū laude.
ſcʒ cām materialē: ī p̄ma parte thematis.
habetis fructū. Dicūt doct. in. ij. ſen. ꝙ in
oī actu meritorio vel demeritorio/ē aliq̄d
materiale⁊ aliquid formale. materiale eſt
actꝰ. formale ī actu meritorio grā. ī deme
ritorio deformitas. iſte actꝰ dr̄ fructus per
quādā metaphorā ad ſiltudinē arboris.
Cā ḡ materialis ī ope vl' actu meritorio ē
fructꝰ eiꝰ. i. opꝰ eiꝰ: q̄ fructꝰ ⁊ opa ſunt di-
gna premio ꝓpter tria q̄ habēt fructꝰ mū
danoꝝ: que ſunt digna laude. Fuerūt iſti
fructꝰ ⁊ cōſiſtūt beati Chriſtofori
Integri ⁊ digni moralis ſanctitatis.
Secundo fuerūt mūdi ⁊ puri doctrinalis
veritatis.
Tertio fuerunt ſapidi et maturi glorie feli
citatis.

¶ Dico primo ꝙ fructꝰ btī Xp̄ofori fuerūt
integri ⁊c. Iſti fructꝰ cōſiſtūt in operibus
pnīe: de q̄bꝰ Luc. iij. Facite fructꝰ dignos
pnīe. Iſtos fructꝰ hʒ Xp̄oforus. pnīam fe
cit. in operibꝰ iuſticie ſe exercuit cōſilio cu
iuſdā heremite: vt hr̄ ī hiſtoria ſua. ⁊ tādē
pro xp̄i noīe martyriū ſuſtinuit. Iſtos em̄
fructꝰ ⁊ opa faciendo fuit arbor bona que
bonos fructus facit. Mat. vij.

¶ Dico ſcđo ꝙ fructꝰ btī Xp̄ofori fuerunt
mūdi et puri ⁊c. Uere iſti fructus ſunt do
ctoꝝ ⁊ p̄dicatoꝝ: de quo fructu loquiꝛ xp̄s
Ioh. xv. Poſui vos vt eatis ⁊ fructū affe
ratis: ⁊ fructus veſter maneat. Et nota ꝙ
xp̄s dicit poſui vos vt eatis ⁊ fructū affe-
ratis. Qꝛ bonꝰ hortolanꝰ nō ponit ī horto
ſuo arborē niſi a qua ſperet fructū hr̄e. ⁊ ſi
forte non faciat: debet ſuccidere eā. vt q̄d
terrā occupat? Luc. xiij. Sic xp̄s nō ponit
nec vult p̄dicatorē aut doctorē ī ecclīa: ni
ſi afferat fructū ſctē p̄dicatiōis/⁊ v̄bi dei.
Semē ſm̄ ꝙ dicit xp̄s: eſt verbū dei. qđ ſi
ꝑ p̄dicatorē ꝓponiꝛ cū bona deuotione ⁊
vita pura: qꝛ al's nihil valet. nā ſm̄ Greg.
nihil aliud reſtat niſi vt cuiꝰ vita deſpiciꝛ:
eiꝰ p̄dicatio ꝯtēnaꝛ. tūc tale ſemē cadit in
terrā bonā: ⁊ ortū facit fructū cētuplū: qꝛ
ibi cōcurrit grā diuina: qꝛ ī cētuplo. i. ī infi
nitū plus ꝙ verbū opaꝛ. Iſtū p̄dicatorē ⁊
doctorē poſuit xp̄s ī eccleſia btm̄ xp̄ofoꝝ:
iđ ſic dic. Poſui vos. vn̄. non vos me elegi
ſtis: ſʒ ego elegi vos. Ioh. vbi. ſ. ſequiꝛ. vt
eatꝭ. Qn̄ deꝰ miſit p̄mos p̄dicatores: dixit
eis. Eūtes ī mūdū vniuerſum p̄dicate euā
geliū oī creature. nō dixit ſtātes: ſʒ eūtes:
in quo notaꝛ ꝙ p̄dicatores nō ſolū debēt
p̄dicare ī vno loco: ſʒ in oī loco. ⁊ qꝛ dr̄ oī
creature: ſignificaꝛ ꝙ dʒ p̄dicare nō ſolū ī
vno ppl'o: ſʒ ī oī ppl'o. Sic btūs xp̄oforus
predicauit nō ſolū ī cāpania: vn̄ erat oriū
dus: ſʒ etiā ī lytia: vbi fructū maximū p̄di
catiōis fecit: qꝛ octo milia hoīm ad fidem
xp̄i cōuertit ſm̄ Amb. Un̄ poſſumꝰ dicere
ꝑ quadā ꝯcordātia qđ ſcribiꝛ Ioh. xij. ꝙ
multū fructū affert. ⁊ ꝓpter hoc dixit ſibi
xp̄s. Poſui vos vt eatis ⁊ fructū afferatꝭ.
Sʒ qꝛ fructꝰ doctrine nō ſufficit: niſi adſit
fructꝰ bone vite: qꝛ illaudabilis eſt illa ſcīa
quā vita maculat īpudica. ſm̄ ꝙ dic̄ Hu-
go ī didaſcalō: iđ p̄ncipalior ad fructificā
dū eſt vita ꝙ doctrina. ſm̄ Grego. nazāze
nū/plꝰ ꝓpter factū ꝙ ꝓpter verbū ꝓficit
euāgelium. iđ cepit ieſus facere ⁊ docere.
Act. j. Iđ videdū ē de btō Xp̄oforo cū fru
ctu doctrine quē fructū habuit bone vite.
Pro q̄ ſciēdū ꝙ īueniūtur q̄dā arbores q̄
faciunt fructū in triplici drīa. Prime ſunt
cuiꝰ medulla eſt bona ⁊ comediꝛ: ſʒ cortex
amarꝰ: ⁊ deijciꝛ vt nuces ⁊ caſtanee. Et iſte
ſignāt iſtos q̄ ita bn̄ faciūt vel intēdūt īte
rius: mala tn̄ exēpla oñdūt exteriꝰ. medul
la iſtoꝝ eſt bona. cortex malus. de iſtis dr̄
Hiere. xij. Seminauerūt triticū: et ſpinas
meſſuerūt. Cōfundemini a fructibus (al's
fluctibꝰ) vr̄is ꝓpter irā furoris dn̄i. Secū
de arbores ſunt q̄ faciūt fructū ꝑ ꝯtrā. cu-
ius cortex comeditur et medulla eijciꝛ: vt
pruna ⁊ dactyli. Et iſte ē fructꝰ hypocrita
rū: qꝛ nō habēt bonū interiꝰ: ſʒ apparētiā
boni exteriꝰ. ⁊ iſtis dicet xp̄s ī die qn̄ etiā
habebit victoriā de eis. quē fructū habui-
ſtis ī q̄bꝰ nūc erubeſcitis ī epl'a hodierna.
Tertie arbores ſunt q̄ faciunt fructū: cuiꝰ
cortex ⁊ medulla comediꝛ: ⁊ totū eſt bonū
ſicut ficus vue ⁊ poma. ⁊ iſti ſunt hoīes iu
ſti ⁊ ſctē vite: quoꝝ q̄dā intꝰ eſt ī cōſciētia:
et exteriꝰ in vita et cōuerſatione honeſta:
totū eſt bonū. In iſtis et flos honeſtatis:
et fructꝰ ſanctitatis totū eſt dignū laude.

Iſtos fructus habuit btūs Xp̄oforus: qꝛ
in eo et qđ intus erat in conſciētia: et exte
rius: totū erat honeſtū ⁊ ſctm̄. ⁊ qꝛ in vita
ſctūs: ⁊ cōuerſatione honeſtus: iđ pōt no
bis dicere Eccl'i. xxiiij. Flores mei fructus
honoris ⁊ honeſtatis.

¶ Tertio ⁊ vltimo fructꝰ beati xp̄ofori fue
rūt ſapidi ⁊ maturi gl'ie felicitatꝭ. iſti fru
ctus reportant premiū alioꝝ fructuū. Un̄
de gloria eiꝰ aīe/dicit xp̄s. Date illi de fru
ctu manuū ſuarum: et laudēt eū in portis
opera eiꝰ. Prouer. vlti. Et eſt ſenſus. date
illi fructū p̄mij ꝓ fructu meriti: q̄ ē fructꝰ
manuū ſuarū. i. operū ſuoꝝ. Et qꝛ fructus
btī Xp̄ofori tā in via/ꝙ in patria fuerunt
et ſunt valde dulces: ⁊ ab hoībus comeſti
biles vſqꝫ ad ſaturitatē: iđ poſſumꝰ ſibi di
cere illud pš. ciij. De fructu operū tuoꝝ ſa
tiabiꝛ terra. Patʒ ergo primū et principale
ſermōis: quđ meritū vel p̄miū xp̄ofori hʒ
cauſam materialē: in prima parte thema-
tis. i. fructum ⁊c.

Secunda pars.

¶ Sed dixi ſecundo ꝙ

meritū xp̄ofori hʒ fructū dignum laude. ſ.
pietatē virtualē. qꝛ veſtrū. Unuſquiſqꝫ dʒ
laudari ſm̄ Sene. de ꝓprio: nō de alieno.
Et iđ Frācīſcꝰ petrarcha. Alieno gloriari
ꝑiculoſa vel ridiculoſa iactātia. et ita lau
daꝛ Xp̄oforus hic: qꝛ ſibi dr̄. Habetis fru-
ctū nō alienū: ſed veſtrū. Pro q̄ debetꝭ no
tare ſm̄ Bern̄. ꝙ ſunt arbores autūnales
Alique que nullum fructum faciunt.
Alique que fructum: ſed non ſuum.
Alique que ſuū: ſed nō in tempore ſuo.
Alique que ſuū et in tempore ſuo.
Prime ſunt arbores valde infructuoſe. ar
bores autūnales. i. hoīes ocioſi: q̄ nec deo
nec hoībus de aliquo bono ope ſeruiunt.
Iſtos īprobat natura: qꝛ q̄ vetat ꝓprias
oꝑationes a rebus: vetat ꝓprias eſſenti-
as. in. ix. metaphy. Itē iſtos improbat lex
humana: que oēs ocioſos a cōitate expel
lit. Item iſtos improbat ſcriptura q̄ dicit
Arbor q̄ nō facit fructū: excideꝛ et in ignē
mitteꝛ. Luc. iij. Dicit em̄ dn̄s arboris que
rēs fructū ⁊ nō inueniēs: vt q̄d terrā occu
pat ſuccide ergo illā. Luce. xiij. Scđi ſunt
qui faciūt fructū: ſed non ſuū. iſti ſunt hy
pocrite. dicit Bernar. Cū ſimone cyreneo
crucē portantes: qm̄ religioſa intentione
carentes angariantur. et qui non amant
amore glorie quā deſiderant future cōpel
lātur. Hypocrite portāt multas cruces et
pnīas: ſed nō ſunt ſue: qꝛ nō procedūt de
bona intērione cordis ſui: ſed cogūtur ad
faciendū illa nō ꝓpter ſe: ſed ꝓpter mun
danā gloriā: quā deſiderant. Tertij ſunt q̄
faciūt fructū ſuū: ſed nō in tēpore ſuo. iſti
ſunt dicit Bern̄. q̄ ante tēpꝰ debitū fructi-
ficare volunt. q̄ in initio conuerſionis ſue
ardua faciūt ꝓpter deum orationes ieiu-
nia et multa alia: ⁊ poſtea in progreſſu de
ficiunt. Et tn̄ dicit cōtra iſtos Bern̄. ꝙ in
via dei non progredi eſt regredi. Iſti mit-
tūt manū ſuā ad aratrū: ⁊ reſpiciūt retro:
et ideo ſm̄ xp̄i ſnīam Luc. ix. nō ſunt apti
regno dei. Iſti ſunt ſimiles arborībꝰ q̄ ni
mis cito in Ianuario pullulant et florēt:
et poſtea venit frigus in Februario et per
dūtur flores et fructus. et iđ de iſtis dicit
Bern̄. ꝙ eoꝝ fructus nimis propere oriū-
tur. Quarti ſunt qui faciūt fructum ſuum
in tp̄e ſuo. iſti ſunt iuſti: quoꝝ opa ſua fa-
cta ſunt ſctā et virtuoſa: ⁊ bn̄ incipiūt: bn̄
mediāt: bn̄ finiūt. De iſtis fuit btūs Xp̄o-
forus: vt ſtatim videbitis in hiſtoria: ⁊ iđ
bene de eo prophetauit dauid in pš. j. di.
Erit tāꝙ lignū qđ plātatū eſt ſecus decur
ſus aquarū: qđ fructū ſuū dabit in tēpore
ſuo. Habuit ergo ⁊ dedit btūs Xp̄oforus
fructum ſuum: ⁊ ideo dr̄ ſibi in ſcđa parte
thematis. vr̄m. Habetis ḡ fructū veſtrū.

Tertia pars.

¶ Sed dixi in tertia par

te et finis ſermonis: ꝙ meritum et premi
um beati Chriſtofori habet perfectionem
totalem: qꝛ eſt in ſanctificatione iuxta ter
tiam partem thematis. Quando opera
ſunt bona: illa ſunt fructuoſa: et ſic habe-
tur arboris fructus: ſed quando adiungi-
tur aduerbiū. ſcilʒ ꝙ ſunt bene facta: tunc
ſunt digna premio: quia ſunt in ſanctifi-
catione. ideſt in gratia facta. et hoc eſt di-
ctū in ſermonis introitu ꝙ deus non pre-
miat propter nomina: ſed propter aduer-
bia. Quando enim homo eſt in pctō mor
tali: eſt ſeruus peccati. Iohānis. viij. Om
nis qui facit peccatum: ſeruus eſt pecca-
ti. et habet talis opera non in ſanctifica-
tionē: ſed damnationem. quando vero a
peccato conuertitur: a peccato liberatur
per gratiā: et efficitur ſeruus dei: et habet
opera ſua et fructum ſuum in ſanctifica-

tione. ita dicit aplus in epla hodierna.
Liberati a peccato: ſerui autem facti deo
habetis fructũ veſtrũ in ſanctificationẽ.
Sic autẽ habuit fructũ ſuum btũs Chri-
ſtoforus. nã primo fuit ſeruus diaboli: et
poſtea dei. nam noueritis in typo: hiſto-
riam pſequere: et fac finem.

¶ De ſancta Anna. vel alia ſctã. Ser. j.

Arbor bona fru
ctus bonos facit. Mat.
vij. Pro thematis aliqua-
li euidentia formatur ta-
lis conſequentia:
Beata anna fuit fundata et radicata in
omni virtute et charitate.
Scđo fuit plãtata et conſeruata in perfe
cta ſanctitate.
Et ſic merito põt arbor dici: et arbori fa-
ciẽti fruct⁹ bonos in ſua q̃litate cõpari.
Pro probatione iſtius conſequẽtie con-
tẽplor ꝟba xpi Mat. vij. ſic dicẽtis. Non
põt arbor mala fruct⁹ bonos facere: nec
arbor bona malos fructus facere. Super
quo dicit Augu. Arbor quippe eſt ipe hõ:
fructus ꝟo opera hoĩs. non ḡ põt malus
hõ opa bona operari: nec bon⁹ mala. Itẽ
dicit ipſe: arbor bona vel mala dr ꝓpter
voluntatẽ bonã vel malã. fruct⁹ aũt ſunt
opa: q̃ nec bona male volũtatis eſſe pñt:
nec mala bone voluntatis. Nunc dñi cer
tior cognitio quam habere poſſumus de
arbore vtrum ſit bona vel mala: eſt p fru-
ctus. Mat. vij. A fructibus eoꝝ cognoſce
tis eos. Et loquẽdo ſpũalr oſtendit nob
Augu. ſup dicto ꝟbo: q̃ ſunt tales fruct⁹
per quos arborẽ cognoſcimus. ſic di. Qui
ſunt fruct⁹ quib⁹ cognoſcim⁹ arborẽ ma-
lam: dicit apls ad Galath. v. Manifeſta
ſunt opa carnis: q̃ ſunt fornicatio immũ
dicia ⁊c. Et q̃ ſunt fructus p quos cogno
ſcimus arborẽ bonã: oſtendit apls ibidẽ
di. Fructus autẽ ſpũs eſt charitas/ gau-
diũ/ pax ⁊c. Ex dictis duas poſſumus in-
ferre ꝓpoſitiones. prima eſt.
Homo mortalis nõ inepte põt arbor dici
Scđa propoſitio faciendo precepta diui
na poſſunt boni fructus colligi.

Prima pars.

¶ Dico primo ꝙ homo
dicit arbor. Mar. viij. Video hoĩes velut
arbores ambulãtes. Et innocẽtius de vi-
litate cõditionis humane. Homo eſt ar-
bor euerſa: cuius radices ſunt crines: trũ
cus eſt caput cũ collo: ſtipes pectus cum
aluo: rami vlne cuz tibijs: frondes digiti
cũ articulis. eſt nãqꝫ folium qđ a vẽto ra
pitur: ſtipula que a vento deſiccatur. hec
ille. Et conſiderant doctores ꝙ hõ poteſt
dici arbor propter tria in quibus arbori
aſſimilatur. ſcilꝫ
In viuendo.
In creſcendo.
In fructificando.
Iſtam materiã inuenies in holkot ſuper
lib. ſapientie. illuc ergo transferas ſtudiũ
tuũ: qm̃ in exẽplari plura nõ inuenim⁹.

¶ In feſto beate Anne matris genitri-
cis dei marie. Sermo. ij.

Benedicta tu in
ter mulieres: et bñdictus
fructus vẽtris tui. Luc. j.
Geñ. xxvij. ſcribit quomõ
yſaac benedixit iacob. in q̃
benedictione imprecatus fuit ſibi rorẽ ce
li: pinguedinẽ terre: frumentũ/ vinum/ et
oleũ. Eſau autẽ orãs a patre bñdici dixit
Num vnã tm̃ benedictionẽ habes pater:
mihi quoqꝫ obſecro vt bñdicas. Et yſaac
bñdixit ei di. In pinguedine terre et ĩ ro-
re celi deſuper erit bñdictio tua. Super
iſta hiſtoria Augu. in ſermone de rebecca
dicit ſic. Sicut iacob et eſau in ſuis bñdi
ctionibus cõem habuerũt rorem celi: ita
boni et mali in eccla cõmune hñt ꝟbum
dei. Solus iacob in vna benedictione ha
buit frumentũ vinũ ⁊ oleũ: q2 licꝫ oẽs au
diant dei ꝟbum: ſolũ tñ boni cõſequunt
verbi fructũ. hec Augu. In pñti non ſolũ
hic ſum⁹ ad ꝟbũ dei audiendũ: ſed et ad
fructũ verbi percipiẽdũ. et eſt ita ꝙ ſi ſu-
pradictã hiſtoriã attendim⁹: iacob nunq̃
fructũ benedictionis attigiſſet: niſi conſi
liũ et auxiliũ mr̃is habuiſſet. Mater nr̃a
eſt ꝟgo maria: ipſa eſt mater mĩe: vt dici-
mus in illa preclara añа. Salue regĩa. iõ
vt verbũ predicatiõis in nobis poſſit fru
ctificare: eius ↄſiliũ fauorẽ et auxiliũ de-
bemus inuocare. Itẽ et magis ad thema
tis ꝓpoſitũ: hodie eſt feſtũ ſancte ãne: fru
ctus vẽtris eius eſt ꝟgo maria. fruct⁹ vẽ-
tris marie eſt ieſus/ iuxta illud. Et ieſum
bñdictũ fructũ vẽtris tui nobis poſt hoc
exiliũ oſtende; O clemẽs. O pia, O virgo

maria. Ut ergo fructũ vẽtris marie poſſi
mus obtinere: in ſermonis principio fru
ctũ ventris anne: qui eſt virgo maria: de
bemus ſalutare humiliter mẽte pia dicẽ-
tes. Aue ma. Bñdicta tu inter mulie. ⁊c.
Iſtud thema in laudẽ beate anne ꝓponi
tur: et ſibi dicitur. ꝙ eſt bñdicta inter mu
lieres. Et cã et rõ redditur: q2 eſt bñdict⁹
fructus ventris tui. Iſtius cauſalis ratio
redditur in triplici exemplo.
Primũ eſt in arte.
Secundum in natura.
Tertium in ſcriptura.

B ¶ Primũ in arte. ĩ artificialibus eñ effe
ctus pfectionem denotat ſue cauſe. cõi-
ter enim dr ꝙ opus cõmendat magiſtrũ.
et Ambro. ſuper illo Rom. j. Inuiſibilia
dei per ea q̃ facta ſunt ⁊c. declarat ꝙ etſi
deus ⁊ ſua perfectio nõ poſſit cognoſci p
ſuam eſſentiã: quia natura inuiſibilis eſt.
ſpũs eſt deus. Ioh. iiij. tamen põt cogno
ſci per eius opa ſcꝫ celũ/ terram/ mare/ et
oĩa que in eis ſunt. vñ ibi Amb. Ut deus
qui natura inuiſibilis eſt: etiã a viſibilib⁹
poſſet ſciri et cognoſci: opus fecit qđ opi
ficem ſui viſibilitate demonſtrauit. Habe
mus igitur in exẽplo artis ꝙ opus com-
mendat magiſtrũ: et effectus perfectionẽ
ſue cauſe ſignificat. ¶ Scđm exemplum
in natura a fortiori q̃ in arte. quia ars
imitatur naturã inquantũ põt. ij. phoꝝ.
in naturalibus pater et mr̃ ſunt cauſe na
turales filij vel filie: et tota perfectio pro
lis redundat in perfectionẽ parentũ: q2
imago demonſtrat perfectionem illi⁹ cu-
ius eſt imago. Filius ꝟo eſt imago pr̃is
ſm Auguſt. iõ Prouerb. x. Fili⁹ ſapiẽs le
tificat patrẽ. quia ſapientia filij redũdat
in perfectionẽ patris. ¶ Tertiũ exẽplum
eſt in ſcriptura. dicit xp̃us Mat. vij. totã
bonitatẽ et perfectionẽ arboris eſſe a fru
ctu: ita ꝙ a fructu malo arbor mala ⁊ a bo
no bona dicat. et a fructu malo arbor ma
ledicta. et a bono benedicta. Matth. xxj.
et Mar. xj. ſcribit. q2 xp̃s nõ inuenit fru-
ctũ in quadam arbore: arbor fuit maledi-
cta: et per ↄſequens vbi bonus reperitur
benedicta. Ad ꝓpoſitum beata anna arti
fex: beata virgo artificiatũ vt in exemplo
artis. ipſa mater: ꝟgo filia vt ĩ exẽplo na-
ture. ipa arbor: ꝟgo fruct⁹ vt ĩ exẽplo ſcri
pture. et cũ opus in arte redũdet in pfe-
ctionẽ magr̃i. filius vel filia in pfectionẽ
mr̃is in natura. fructus ĩ perfectionẽ ar-
boris vt in exẽplo ſcripture. Cum igit vir
go ſit opus ãne excellẽs: fruct⁹ cũctis pla
cẽs: filia laude digna vniuerſaliter. q2 fe
lix nãqꝫ es ſacra virgo maria: et oĩ laude
digniſſima. ſequit ꝙ anna nõ immerito
ſit benedicta. ꝓpter qđ ſibi dicitur in the
mate. Benedicta tu ⁊c. q2 benedictus fru
ctus ventris tui. In hoc themate btã an-
na de duobus collaudatur.
Primo de gr̃a et de dono ſpũali: q2 bene- E
dicta tu inter alias mulieres.
Scđo de excellẽtia et priuilegio ſingula-
ri: q2 inter mulieres bñdictus fruct⁹ vẽ-
tris tui. i. ſup mulieres in bñdictiõe fru
ctus vẽtris tui eſt ſingulariter bñdict⁹.

Prima pars.

¶ Dico primo ꝙ hic lau
datur anna de gr̃a ⁊ dono ſpũali: q2 bene
dicta tu ⁊c. ideſt inter alias mulieres. In
ter alia ꝓpter que hoĩes et mulieres aſſe
quũtur benedictionẽ ſunt tria.
Primo q2 ſemper deum amant mundum
relinquendo.
Secundo quia proximum iuuant miam
conſeruando.
Tertio q2 mũdiciã cordis ſeruant in ĩno-
centia perſeuerando.
¶ Primo aſſequit homo dei bñdictionẽ
ꝓpterea q2 deũ amat ⁊c. Deut. xxvij. ſcri-
bit. ꝙ moyſes cõſtituit pplo duos mon-
tes. ſ. garizim ⁊ hebel. de quoꝝ primo de-
ſcẽdebat benedictio: de ſcđo maledictio.
Sup quo dicit glo. ꝙ garizim interptat
diuiſio vel abſciſio. gebal vallis vetus. vl
vorago vet⁹. ⁊ ſubdit. Qui ſe a vitijs ſepa
rãt: ⁊ aduenas et peregrinos in h mũdo
ↄſtituũt: eternã merent bñdictionẽ. q ꝟo
in voraginẽ veterꝭ vite ſe p̃cipitãt: eterne
ſubiacẽt maledictioni. Et mũdus hꝫ ſuas
bñdictiones q̃s dat: p ↄriũ mũdus bñdi-
cit malis et pctõrib⁹. vñ pš. ix. Laudatur
pctõr in deſiderijs aĩe ſue: et iniqu⁹ bñdi
cit. Iſtis de⁹ nõ bñdicit: ĩmo maledicit.
pš. cxviij. Increpaſti ſupbos: maledi. qui
decli. a mã. tuis. Btũs Aug. tractãs illud
pš. cxxviij. Et nõ dixerũt q̃ pteribãt bñdi.
do. ſup vos bñdi. ⁊c. dicit et declarat qui
ſunt iſti q̃ pteribãt: ⁊ q̃ ſunt qb⁹ non dixe
rũt bñdictio ⁊c. De p̃mis dic ꝙ ſũt ꝓphe
pr̃iarche/ apli/ martyres/ cõfeſſores/ ꝟgi-
nes: q̃ in h mũdo nõ manebãt: ſed p̃teri-

bant. De ſecūdis dicit ꝙ ſunt in hoc mū-
do ſtantes ⁊ manētes per affectū/volun-
tates/⁊ opa: qbus qui ꝑteribāt: non di-
xerūt. Bndictio dn̄i ſuper vos ⁊c. Cauſaꝫ
ibi reddit Augu. di. qꝛ nō fuerūt auſi im-
precari bn̄dictionē illis: in qbus impſſaꝫ
videbāt dei maledictionē. Iſti habitant
in mōte hebal: de quo non venit bene-
dictio: ſed maledictio. Eſt enim de deo ⁊
mūdo in ſuis bn̄dictionibus: ſicut de ia-
cob ⁊ ioſeph filio ſuo: de quo legit̃ Gen̄.
xlviij. ꝙ ioſeph voluit ꝙ iacob benedi-
ceret duobꝰ filijs ſuis. ſ. manaſſen et ef-
fraim. et qꝛ plus dilexit manaſſen: poſuit
eū ad dexteram patris: et effraim ad ſini-
ſtram. Sed iacob inſtructꝰ in ſpū/manꝰ
ſuas cācellauit: et dexteram poſuit ſuper
effraim: ſiniſtrā ſuper manaſſen. Iſto mō
moraliter mūdus quos diligit: in ſuis bn̄
dictionibꝰ ponit ad dexterā. et ſanctos vi
ros: quos minꝰ diligit ad ſiniſtrā: ſꝫ deus
cancellat manꝰ et bn̄dicit ꝑ ꝯtrium. ita ꝙ
ſancti viri a mūdo maledicunt̃: ſed a deo
bn̄dicuntur. pſ̄. cviij. Maledicet illi: ⁊ tu
benedices. Ad ꝓpoſitū beata Anna ꝓpt̃
dei amorē mūdū dereliqt: ſolū ibi corpe/
nō mēte habitauit: nō manēs: ſꝫ ꝑteriēs
in h̄ mūdo fuit. de ea dꝛ in hiſtoria et de
ſuo viro ioachim: ꝙ erāt iuſti ante deum
incedētes ſine rephenſiōe in oībus man-
datis dn̄i. ꝓpter qd̄ a mundo ſeparata: ⁊
deo ꝯiuncta: meruit diuinā bn̄dictionē:
vt de ea dicat̃ illd̄ Judith. xv. Manꝰ dn̄i
ꝯfortauit te: ⁊ iō eris bn̄dicta in eternū.
¶ Dico ſcd̄o ꝙ homo aſſequit̃ bn̄dictio-
D nē ꝓpterea ꝙ ꝓximū iuuat ⁊c. Prouerb.
xxij. Qui pronus eſt ad mīam: benedicet̃.
Eſt de elemoſynario ſicut de quodā lapi-
de de quo habet̃ in libro de lapidibꝰ: ꝙ
ſemꝑ emittit aquā in abundantiā: et tn̄
nūqꝫ liqſcit nec minuit̃. ita ꝙ ſemꝑ dat
⁊ ſemꝑ abūdat. Et cā reddit̃: qꝛ lapis ille
eſt poroſus: ⁊ aer q̄ per poros intrat cōti
nue reſoluit̃ in aquā: ⁊ ſic ſemper dat et
nunqꝫ minorat̃. Sic eſt de hoīe liberal̄r
dante: quanto plura ꝓ deo dat: tāto am-
plius abūdat. ⁊ q̄ plura ꝓ diabolo rapit
et diſpergit: tanto minꝰ hꝫ. De his dic̄ ſa
lomon Prouer. xj. Alij diuidūt propria: ⁊
ditiores ſunt: alij rapiūt aliena: et ſemꝑ
in egeſtate ſunt. Ad ꝓpoſitū btā anna cū
viro ſuo ioachim ex hoc meruerūt dei be-
nedictionē. ſcꝫ qꝛ iuuerunt ꝓximū. Dicit̃
em̄ in hiſtoria ꝙ tres ꝑtes de bonis ſuis
faciebāt. Primā tēplo: ſcd̄am peregrinis
⁊ paupibꝰ dabant: tertiā ſibi et ſeruitori-
bus retinebāt. Sic q̄ ſeminat in bn̄dictio
nibꝰ: de bn̄dictionibꝰ ꝑ ꝯſequēs et metet
vitā eternā. ij. Cor. ix. Metēt em̄ vltima
te illā bn̄dictionē: q̄ impēdētibus dabit̃.
ſcꝫ opera pietatis. Matthei. xxv. Venite
benedicti patris mei: poſſidete paratum
vobis regnū a conſtitutione mundi.
¶ Dixi tertio ⁊ vltimo ꝙ hō aſſequit̃ dei
bn̄dictionē per mūdiciā cordialem ⁊c. vn̄
pſ̄. xxiij. Innocēs manibꝰ et mūdo corde
q̄ nō accepit in vano ⁊c. Hic accipiet bn̄-
dictionē a domino. Ubi nota quattuor
ſine quibus non pōt eſſe perfecta innocē-
tia: nec haberi dei benedictio.
Primū eſt rectitudo ⁊ ſimplicitas in opa
tione. innocēs manibꝰ. nō dicit pedibus:
qꝛ per pedes intelligunt̃ venialia. Johā.
xiij. Qui lotus eſt: non indiget niſi vt pe-
des lauet. cum quibus adhuc innocētia
conſeruatur. vn̄ ſm̄ aliquos doctores/ ſi
adam in ſtatu innocētie peccaſſet venia-
liter: adhuc conſeruaſſet innocentiam.
Secundū eſt puritas in cogitatiōe: quia
dicit. mundo corde.
Tertiū eſt amor ⁊ charitas in intentiōe:
non accepit in vano animā ſuam.
Quartū eſt veritas in locutione: nec iura
uit in dolo proximo ſuo.
Iurare em̄ in dolo eſt malū ⁊ periculoſuꝫ
Scd̄m titū liuiū ſcd̄s rex romanoꝝ tanta
pietate oīꝫ pectora imbuerat: vt roma ſo-
la fide regeret̃. Sed poſtqꝫ ad ꝑiuria cō-
uerſi ſunt: roma ꝑijt. Scd̄m pꝰm de regi
mine principū/ h̄ fuit cā deſtructiōis aſſy
rioꝝ: et cā deſtructiōis carthaginis: quia
frequēter fedus qd̄ inierūt cū ſcipiōe fre-
gerūt. Seruando igit̃ rectā ſimplicitatē
in intētiōe ꝙ ſit innocēs manibꝰ: ⁊ puri
tatem in cogitatiōe: ꝙ ſit mundo corde:
amorē et charitatē ⁊c. hic accipiet bn̄di.
¶ Ad ꝓpoſituꝫ oīa hec habuit btā anna: E
vt patꝫ ī hiſtoria. Fuit regulata q̊ad deū:
ordinata q̊ad ſe: ī amore poſita quoad ꝓ
ximū: diligebat deū ſuper oīa: ꝓximū ſi-
cut ſeipſam. Hiſtoria dicit ꝙ ipſa et vir
ſuus erāt iuſti añ deū incedētes ſine q̄re-
la in oībus mādatis dn̄i. oīa mādata dn̄i
ꝯcernūt deū ⁊ ꝓximū. Sic aſſimilat̃ iob:
qui erat vir ſimplex et rectus ac timens
deum: ⁊ recedēs a malo. Job. j. et ex hoc

fuit bn̄dictus. qꝛ ſeqtur in textu. Opibus
manuū eiꝰ bn̄dixiſti: et poſſeſſio eius cre
uit in terra. Sed dices: nos habemꝰ bn̄-
dictionē manuū et operū ī ſcriptura vt h̄
et bn̄dictionē vētris ⁊ vulue. vt ptꝫ Gen̄.
penult̃. Anna etſi habuit bn̄dictionē ma
nuū et operū: nō tn̄ ventris ⁊ vulue: imo
quoad h̄ maledicta erat: qꝛ ſm̄ legē male
dicta erat oīs ſterilis ⁊ infecūda: ⁊ ꝓpter
hoc fuit cū viro ſuo repulſa de ſacrificio.
Rn̄deo et dico ꝙ iſta fuit ſil̄is iob: q̄ poſt
bn̄dictionē manuū et operū habuit mul
tas ꝑſecutiōes/triſticias/deſolatiōes/et
opprobria. Sꝫ dꝛ ī fine lib. eiꝰ ꝙ bn̄dixit
deꝰ iob nouiſſimis plus qꝫ principio eiꝰ.
A ſil̄i anna ī nouiſſimo ſenectutꝫ ⁊ ſterili
tatꝫ ſue fuit magꝫ bn̄dicta qꝫ ī pn̄cipio iu
uētutꝫ. Per reuelationē angeli ꝯcepit et
peꝑit excellētiorē partū. ſ. ꝟginē mariā ꝙ
cetere mulieres. Dr̄ in tex. Job. ꝙ habuit
tres filias. A ſil̄i iſta dic. ſed ſequit̃ ī tex.
ꝙ vocauit pmā diē. a ſimili pma āne fi-
lia fuit ꝟgo maria q̄ vocata ē dies ꝓpter
gr̄e claritatē; Eua nox ꝓpter pcti tenebro
ſitatē. Angelꝰ dꝛ dies ꝓpter grāꝫ in q̄ per
māſit qn̄ creatꝰ fuit. diabolus nox ꝓpter
pctm̄ ī qd̄ cecidit qn̄ in ꝟitate non ſtetit.
Snīa hec ē Augu. ſuꝑ Gen̄. j. Appellauit
lucē diē: et tenebras noctē. Sic de ꝟgīe ⁊
āgelo: de eua ⁊ de diabolo exponit̃ illud
pſ̄. xviij. Dies diei eruc. ꝟbū. ſ. āgelꝰ ꝟgi
ni qn̄ dixit ſibi h̄ ꝟbū. Aue grā plena ⁊c.
et nox diabolꝰ eue nocti tenebroſe īdicat
ſciētiā. Gen̄. iij. Eritis ſic̄ dij ſciētes bonū
⁊ malū. Ptꝫ igit̃ ꝙ āna fuit bn̄dicta ⁊ bn̄
dictione manuū ⁊ operū ⁊ vētris ⁊ vulue
⁊ excellētioris ꝑſone qꝫ cetere ꝯiugate vt
dicat̃ ſibi illd̄ Judith. xiij. Bn̄dicta es tu
filia a domino deo excelſo ꝑ oībꝰ mulieri
bus ſuꝑ terram. Secūda pars.

¶ Dixi ſecūdo principa
F liter ī ſcd̄a ꝑte ſermonis: ⁊ eſt finis: ꝙ in
themate laudat̃ anna de excellētia ⁊ ꝑui-
legio ſingulari: qꝛ inter mulieres. i. ſuper
oēs mulieres bn̄dictꝰ fructꝰ ventris tui.
nimirū gl̄ioſa anna: qꝛ fructꝰ vētris tui: q̄
eſt ꝟgo maria: eſt ꝑ quā oīs maledictio ſo
luta eſt: ⁊ celeſtis bn̄dictio in totū venit
mūdū ſm̄ Greg. q̄ ſoluēs maledictionē/
dedit bn̄dictionē: et cōfundēs mortē ⁊c.
Benedictus fructus vētris tui glorioſiſſi
ma Anna: qui eſt glorioſa ꝟgo maria.
Eſt fructus lucis.
Eſt fructus nucis.
Eſt fructus ducis.
¶ Eſt fructus lucis ꝓpter puritatē. quia
fructus lucis eſt in oī bonitate. ad Ephe.
v. Puriſſimi fructus eius. Prouerbi. iij.
¶ Eſt fructꝰ nucis ꝓpter cōitatē. Diligit̃
fructꝰ iſte a pueris: ⁊ eſt bonū forū de eo.
Sic virgo maria pueris eſt bonum forū
de ea: qꝛ oībus ſapiētibꝰ ⁊ inſipientibus
debitrix ē effecta ſm̄ Bern̄. Itē piſces nu
triūtur in aq̄ amara: q̄ ſignificat tribula-
tiones huiꝰ mūdi. ⁊ cōiter dꝛ: poſt piſces
nuces. ⁊ q̄d ē hoc dictū: niſi ꝙ ꝓ q̄cunqꝫ
tribulatiōe huiꝰ mūdi ⁊ aduerſitate ſum
ma medicina ⁊ remediū eſt ꝯ eiꝰ venenū
nux. i. ꝟgo maria. Itē de nucibꝰ eſt bonū
forū: ⁊ ita de multꝫ ſctīs: q̄ de ſuis meritꝫ
⁊ interceſſionibꝰ ꝓpter ꝑuilegia eis ꝯceſ-
ſa apud deū iuuāt. ⁊ ſic de eis bonū forū
eſt vt de nucibꝰ. Sꝫ q̄d dꝛ in tex. Judico
de nucibꝰ ꝑualet vna tribꝰ. valent iſte nu
ces: ſꝫ btā virgo vna ſola nux ꝑualet his
nucibꝰ. ¶ Eſt fructꝰ ducis ꝓpter generoſi
tatē: ſicut dicimꝰ ꝙ aliq̄s fructꝰ ē regalis
vn̄ poſſumꝰ dicere ioachim de āna. Uxor
tua ſicut vitis abū. in laterībꝰ domꝰ tue.
Pſ̄. cxxvij. Et anna pōt dicere. Ego q̄ſi vi
tis fructificaui ſuauitatē odoris: ⁊ flores
mei fructꝰ honorꝫ ⁊ honeſtatꝫ. Eccl̄i. xxiiij
Et ideo qꝛ btā ꝟgo dꝛ fructꝰ vētris anne:
qꝛ eiꝰ filia: ⁊ anna eiꝰ mater: iō btā anna
dicit quod ſequitur in textu. Ego mater
pulchre dilectionis ⁊ timoris ⁊ agnitio-
nis ⁊ ſctē ſpei. q. d. ego mater ⁊ btā virgo
mea filia: q̄ q̄ttuor nominibꝰ nominatur.
Primū: pulchra dilectio: q̊ad oēs: qꝛ non
pōt ab aliq̄ amari niſi pulchre ⁊ virtuoſe
Scd̄m timor: q̊ad demōes (diligatur.
oēs demōes eā timēt: eſt ꝯ eos terribilis
ſicut caſtroꝝ acies ordinata. Cant̃. vj. Et
Ber. Sicut fluit cera a facie ignis: ſic oēs
demones fugiūt aduentū btē ꝟginis ma
rie. Et parcatꝫ: qꝛ nō īueni plus. Explicit.
¶ In feſto beati Dn̄ici p̄ris nr̄i. Ser. j.

Vos eſtis lux mū
di. Mat. v. ⁊ in euangelio
p̄ntis feſtiuitatis. Beatus
Dominicus poſtqꝫ diu ho-
minibꝰ mūdi
Predicauerat doctrinā euangelicam.
Per miracula ꝯfirmauerat ꝟtutē diuinā
Per opa manifeſtauerat ſuā vitā aplicā.
De ſemetpo omnes interrogauit in gene

rali per vocem dulciſonam.
Quem dicunt homines eſſe filium homi/
nis. Matthei. xvj.
Tunc homines mundi ei reſpondentes lo
cuti ſunt in hanc maneriē ſibi congruā.
Alij iohānē baptiſtā: alij ꝟo heliā: alij ꝟo
hieremiā: aut vnū ex ꝓphetis. Et rn̄dens
btūs dn̄icus dixit eis. Certe ego non ſum
iohānes: qꝛ nō fui ꝑ angelū annūciatus.
Ego nō ſuꝫ helias qꝛ nō ſuꝫ ī curru igneo
in paradiſum eleuatus. Ego non ſum hie
remias: qꝛ nō fui in vētre matris ſanctifi/
catus. Tūc btūs dn̄icus cōuerſus ad fra/
tres ſuos dixit eis. Vos autē quē me eſſe
dicitis? Mat. vbi. ſ. Tūc ipi reſpondētes
deuote ⁊ ardēter dixerūt. Vos eſtis lux hu
ius mūdi. Quoniam ſi conſideremus pro
prietates lucis.
Prima lux eſt in ſe pulchra et pura.
Scda lux eſt ſubito vbiqꝫ diffuſa.
Tertia lux eſt oībus generaliter cōicata.
Quarta adueniente luce omnis tenebro/
ſitas eſt effugata.

Prima pars.

¶ Dico primo ꝙ lux ha/
bet in ſe pulchritudinē ⁊ puritatē. Natu/
ra eñ lucis oīno ſingularis eſt: ⁊ nō cōpa
tit ſecū cōpoſitionē. iō ꝑ oīa eſt ſibi ſil'is:
qualiter in oī parte eſt maxime corpꝰ per/
fectū. iō Aug. lib. de libero arbitrio. Lux
eñ primū in corporibꝰ opꝫ eſſe: ⁊ eſt corpꝰ
ita mūdū ita purū/ ꝙ oēm ſordē ⁊ immū
diciā ⁊ maculā aliquā ſecū nō cōpatiť. Et
tāta eſt puritas ſua: ꝙ diffundēs ſe ſuper
immūda nō coinquinať. vñ Aug. ſup Ge
neſ. ad lrām. Lux eñ de mundi luminari
bus radios ſuos ꝓtēdit: tñ ſup queqꝫ im
mūda diffuſi: nō coinquinatur. Eſt eñ lux
pulchritudo et ornamentum oīs viſibilis
creature. hec Aug. De mūdicia ⁊ puritate
lucis loquitur ſapiens Sap. vij. Nihil in
quinatū in eam incurrit. Certe ſi cōſidere
mus iſtā ꝓprietatē lucis: hāc habuit glio
ſus dn̄icus. lux dici poteſt: qꝛ habuit vitā
clarā ⁊ lucidā: q nūqꝫ macula alicuiꝰ pcti
fuit inqnata. Audeo dicere ad laudē dei
ꝙ ſcti nr̄i ordinis. ſ. btūs dn̄icus: et btūs
petrus martyr: ⁊ ſctūs thomas nō habue
rūt in ſe maculā pcti mortalis: vt eis pa/
pa teſtificať in ſuis canonizationibꝰ. Itē
legimꝰ de iſtis glorioſis ſctis ꝙ ita fuerūt
puri ⁊ mūdi: ꝙ qlibet eoꝝ mēte ⁊ corpore
virgo fuit in hac vita. et ſi vita macula ali
cuius pcti nō fuit inqnata: ⁊ aureola vir/
ginitatis fuit decorata: nonne eſt vere lux
que in ſe pura et munda eſt cōſeruata. Vi
deatis ꝙ dicit Aug. in lib. ad ſacras vir/
gines. Nullus eſt q ambigere debeat: qm̄
aureola virginitatis/ fulgētes ſicut lux ve
ra incorrupta eccleſie luminaria ſtelle fir/
miter in deo fixe lucentes cum iocundita
te ei qui facit illas. hec ille. Poſſumꝰ ergo
de iſto glorioſo patre noſtro dominico di/
cere ꝙ eſt lux: ⁊ ꝙ tenebre. ſ. peccati/ in eo
nō ſunt vlle. j. Ioh. j. Nam eſt cādor lucis
eterne et ſpeculum ſine macula. Sap. vij.

Secunda pars.

¶ Dico ſecūdo ꝙ lux de
natura ſua clare eſt manifeſta. ideo et lux
eſt corpus puriſſimum: et reſplendens ſu/
per quecunqꝫ diffudatur. ipſa omnia no/
ta facit ⁊ manifeſtat: ideo male agētes ha
bent odio lucem. Ioh. iij. Omnis qui ma
le agit: odit lucem. ⁊ non venit ad lucem:
vt non arguanť opera eius. Et ſi propter
lucem oīa manifeſtantur: nonne ipſa ma/
gis erit manifeſta. Item dicit ſanctus do
ctor in poſtilla ſua ſuper Iohā. ſuper illo
verbo. Hic venit in teſtimoniū vt teſtimo
niū perhiberet de lumine. ꝙ manichei cō
tra nos tali vtuntur ratione. Dicatis nō/
ne dicitis ꝙ deus lumē eſt: ⁊ ꝙ ei facit te
ſtimonium. nonne lux ſeipſa teſtificatur.
dum in medio ſe diffundens clare ſeipam
manifeſtat: apparet ergo ꝙ lux de natura
ſua clare eſt manifeſtata. ideo apoſtolꝰ ad
Epheſ. v. ſic dicit. Omnia que arguuntur
a lumine manifeſtātur. omne enim quod
manifeſtatur lumen eſt certe. Si iſtam lu
cis proprietatē conſideramꝰ: pater noſter
beatus dominicus lux proprie poteſt nū/
cupari. quoniam iſta veriſſima lux fuit cla
re manifeſtata matri ſue: q in ſomnis an/
teqꝫ ipſum conciperet vidit eum in forma
catuli ardētem in ore faculam baiulantē:
qui totum mundum incēdere videbatur.
Vidit enim matrona vt lucem manifeſtā
habentem in fronte ſtellam: que totū mū
dum illuſtrabat. Et certe bene vidit eum
ardentem al's habētem ſtellam: quia bea/
tus dominicus non eſt lux terreſtris: que
alijs lucendo conſumitur et deficit: vt
patet in candela: ſed lux celeſtis vt ſtella
que alijs ſplendet ſine ſui conſumptione.

Iſta etiā lux fuit manifeſtata magiſtro re
genti: qui vidit in ſomnis ꝙ ei preſenta/
banť. vij. ſtelle. narra. Iſta ſctiſſima lux
Iohāni euāgeliſte fuit manifeſtata: quā/
do audiuit poſt ſe vocē quaſi tube loquē/
tis. veni ⁊ vide. ⁊ cōuerſus vidit ſeptem
cādelabra aurea: ⁊ in medio ſimilem filio
hoīs veſtitum podere: precinctū ad ma/
millas zona aurea: q habebat in dextera
ſua ſeptē ſtellas. Apo. j. Iſta lux eſt nota
et oībus nobis manifeſta. nōne manife/
ſta eſt nobis ſtella q̄ lucet ſuper noſtrum
hemiſpheriū: q̄ vocatur heſperus: q̄ ha/
bet originē ſuam in hiſpania: et tamē to
tū munduꝫ illuminat. Que eſt iſta ſtella
niſi beatus dn̄icus: qui habēs originem
ſuā in hiſpania. ſcꝫ in caſtella villa que dr
caleruela exomenſis dioceſis et totū mū/
dum illuminat. vnde de ſe dicit Apocaľ.
vlti. Ego ſum ſtella ſplendida. Ecce btūs
dn̄icus qūo fuit veriſſima lux que cōplu/
ribus eſt manifeſtata: ⁊ ꝯceſſa eccľie ſctē
dei. Iſta lux ꝙ fuerit manifeſtata: indi/
cat ſcriptura Eccľi. l. Quaſi ſtella matuti
na in medio nebule. et quaſi luna plena
in diebꝰ ſuis lucet. et q̄ſi ſol refulgens. ſic
iſte refulſit in templo dei.

Tertia pars.

¶ Dico tertio ꝙ lux ge/
neraliter oībus rebus eſt communicata.
Sol illuminās per oīa reſpexit. Eccľi. xlij
Ratio eſt. non eſt corpus ita ſimplex: nec
ſpendēs ſicut lux. ⁊ talis natura ꝙ ita be
ne illuminat corpus ſicut lumen: q gene
raliter illuminationē ſuam omni corpori
cōmunicat. vnde xp̄s lumē ſuū oībus cō/
municat. nā ſolē ſuū facit oriri ſuper bo/
nos et malos. Mat. v. Ecce ergo ꝙ pro/
prietas lucis eſt. q generaľr oībus rebus
eſt cōmunicata. propter quod Eccľs. j. ſic
ſcribiť. Oritur ſol et occidit: et ad locum
ſuū reuertitur: ibiqꝫ renaſcēs gyrat ꝑ me
ridiem et flectiť ad aquilonē. luſtrās vni
uerſa in circūitu pergit ſpūs et in circu/
los ſuos reuertiť. Certe ſi bñ iſtā cōditio/
nē lucis ꝯſideramꝰ: digne pr̄ noſter Do/
minicus lux potuit nominari. nā nō ſolū
ea q habebat: ſed ſeipſum multis cōmu/
nicauit. Cū miſſus fuiſſet ad ſtudiū apud
palenciā: et fames valida increſceret vē/
ditis libris et omni ſupellectili precium
pauperibus erogauit. Et nō ſolū ſua cōi/
cauit: ſed ſeipm̄ quātum in eo fuit: voluit
cōmunicare. Narra qūo pro redēptione
captiui expoſuit ſe vēditioni. Et certe ꝓ/
prie iſta eſt veriſſima lux: que non ſolum
ſua paupibus cōmunicauit: ſed ꝓ redem
ptione ꝓximi: que eſt ſuprema charitas
ſeipſum venditioni expoſuit. iō ſcribitur
j. Ioh. ij. Qui diligit fratrē ſuū in lumīe
manet. Certe ī iſto glorioſo patre noſtro
beato dn̄ico ſupreme viguit virtus cha/
ritatis. Legimus eñ ꝙ cū factus fuiſſet
canonicus etiā ſupprior ab epo exomenſi
nocte ac die nihil aliđ orabat: niſi ꝙ deꝰ
daret ſibi talem grām: ꝙ totū quicqd fa/
ceret: eſſet pro ſalute aīarum. Nonne erat
iſta maxima charitas? certe ſic. Quidam
ſcholaris cū videret eū gratiſſime ⁊ ſcien
tiſſime predicantē: interrogauit eum in
quibus libris plus ſtuderet. ipſe reſpon/
dit. in libro charitatis qꝛ oīa illa docet.
Narra quomodo verberabat ſe triplici ca
tena. cum prima pro ſe: cū ſecunda ꝓ pec
catoribꝰ in preſenti exiſtentibꝰ: cuꝫ tertia
ꝓ illis qui erant in purgatorio. nōne iſta
fuit maxima charitas.

Quarta pars.

¶ Dico quarto ꝙ lux ſu/
bito per omnē partē ſpargitur, ſm̄ ſnīaꝫ
Ariſtoť. in. iiij. phyſi. c. de vacuo. corpora
agibilia non poſſunt ſubito facere opera
tiones ſuas: quia eis reſiſtitur. iō ponit
pħus ꝙ ſi eſſꝫ vacuū: motus eſſet in in/
ſtanti: qꝛ nulla eſſet reſiſtentia. Nunc ita
eſt ꝙ lux eſt corpus leue: qđ in actiōe ſua
nullā hꝫ reſiſtentiā: qꝛ ita ſubito illumi/
nat vltimā partē medij ſicut primā: ⁊ ita
ſubito oēs ſicut vnā. pro tanto formaliter
ponit pħs ꝙ illuminatio eſt in inſtanti.
Ecce ergo ꝙ natura ⁊ proprietas lucis eſt
ꝙ ſubito ꝑ oēm partē ſpargiť. Pro tanto
Iob cuidam amico ſuo dixit. Interroga
bo te rn̄de mihi ꝑ quā viā ſpargitur lux.
Iob. xxx. nōne iſta glioſa lux pr̄ nr̄ btūs
dn̄icus fuit ſubito ꝑ oēꝫ ptē ſparſa? certe
ſic: vt intendo ꝓbare. Sed vt aliquid de
ſua hiſtoria poſſim vobis narrare: debe/
tis ſcire qꝛ eccľia ſancta dei eſt in ꝯtinuo
bello: et in ꝯtinuo conflictu cū inimicis
ſuis. ſ. cū diabolo et eiꝰ ſequacibꝰ: a qbꝰ
continue terribiľr īpugnať: ꝓ tanto con/
gregationi xp̄i fidelium. q dr eccľia: diciť
Apoc. xij. Deſcēdit ad vos diabolus hñs

iram magnā ſciens qꝛ modicū tēpus hꝫ.
ideo dr̄ militās eccl'ia: qꝛ ſtrenui milites
ſui terribiliter inuadūt hoſtes nefandos
ſcꝫ diabolos. ⁊ q̄ creditis ꝙ ſunt iſti mi⸗
lites valētes: qui terribiliter propugnant
fidē et ſanctā eccl'iaꝫ: certe iſti ſunt p̄dica
tores. iſti ſunt qui pugnāt vt dicit Greg.
in moral'. declarās illud v̄bum. Tota pul
chra es amica mea. terri. vt caſt. acies or⸗
dinata. Cū militū valentū inter q̄s erat
btūs dn̄icus acies ab hereticis in partibꝰ
tholoſanis terribiliter impugnaret: diui
na ꝓuidētia in caſtella fuit facta magna
armatura militū valētū inter quos p̄ici
palis erat btūs Dn̄icꝰ et ep̄s exomenſis.
Et cum venerabili comitiua iterū rediit
ad partes tholoſanas ad inimicos fidei
impugnādū. Narra quomō prima nocte
hoſpitē ſuū iſta glorioſa lux illuminauit:
et ad fidē ꝯuertit. ideo ſcribit de eo Eſai.
lviii. Orietur in tenebris lux tua. Dū fuit
in illis partibus iſte miles valentiſſimus
ꝑ ſuā predicationē hereticos terribiliter
īpugnauit. intm̄ ꝙ quadā die dū predica
ret apud fanū iouis et ꝯ hereticos diſpu
taret: ſtatutū fuit apud eos ꝙ libri ꝓiice
rent in ignē. Narra quomodo liber bti
Dominici ter ab igne icombuſtus ꝓſiliit
Item quō dū cuꝫ quadā die ꝯ hereticos
v̄tute ſctē predicationis ꝑliaretur: q̄dam
matrone fuerūt ad eū cōuerſe: ⁊ quō oſtē
dit diabolū in ſpē catti. Narra. vn̄ pōt di
cere iſte glorioſus miles id quod ſcribit
Job. xxix. Conterebaꝫ molas iniqui: ⁊ de
dentibus eiꝰ auferebā predam. Sup quo
Grego. Totiens ex iniqui ore p̄dā tollit:
quotiēs ex erroribꝰ morſu adam p̄dicādo
hec dirupit. hec ille. Iſte fuit tam valens
miles: ꝙ nunq̄ꝫ de inimicis ſuis fuerit vi
ctus. nam cū ei inſidie pararent et ei ad
mortē minarentur non timuit. Narra. ita
fuit iſte miles valens in prelio ꝙ comi⸗
tem tholoſanū: et quendā magnū regem
q̄ defendebāt hereticos: non timuit: imo
dū ab eis eſſet cū aliis obſeſſus: ꝓphauit
ꝙ cū gentes eccl'ie venirent: vnus princi⸗
palior ex eis qui erāt in obſidione: more⸗
retur in bello: qd̄ et factū eſt. Et ſi vultis
ſcire quomodo pater noſter btūs Dn̄icꝰ
valenter pro eccl'ia dei p̄dicauit ꝯtra he⸗
reticos: ⁊ ꝯ ipſos preliatus eſt: audite ie⸗
ſum qui fatetur ſe vidiſſe iſtam pugnam
Apoc. vi. ſic dicētē. Audiui vnū de quat⸗
tuor animalibus tanq̄ꝫ vocē tonitrui ma
gni. veni et vide. et ecce equus albus: et
qui ſedebat ſuper illū habebat arcū: ⁊ da
ta eſt ei corona: et exiuit vincēs vt vince⸗
ret. Declara figurā iſtā. Pugna quam ha
buerūt btūs dn̄icus: ⁊ ſui fratres: ⁊ victo
riam ꝯ illos magnos duos defendentes
hereticos: fuit figurata. i. Parali. xx. vbi
ſic ſcribit. Factū eſt eo tēpore quo ſolent
reges ad bella ꝓcedere: cōgregauit ioab
excercitū et robur militie: ⁊ vaſtauit ter⸗
ram filiorum āmon. Perrexitqꝫ ⁊ obſedit
rabba. Porro dauid manebat in hierl'm:
et tulit coronā melchon de capite eiꝰ. gl.
vbi rogo aīaduertite. ioab bellū īchoauit
dauid perfecit. Chriſtus em̄ bellū agit cū
predicatoꝝ ordine contra mūdi potētes:
ſcutū fidei apponit: ⁊ finis certaminis ad
xp̄m refertur: qui operat̄ in eis velle ⁊ ꝑfi
cere. hec in glo. Finaliter cū btūs domi⸗
nicꝰ magnā victoriā de hereticis habuiſ⸗
ſet: et multos ad fidē xp̄i conuertiſſet: co⸗
gitauit de inſtitutiōe ordinis. Narra oīa
vſqꝫ ad illā partē vbi vidit ſanctū Frāci⸗
ſcum incluſiue. Nūc dn̄i in iſta parte ſer⸗
monis ego habebā probare: ꝙ pater nr̄
dn̄icus eſſet lux: que ſubito per oēm par⸗
tem eſſet ſparſa: qd̄ cōtemplor pro tāto:
dū quadā vice poſt ꝯfirmationē ordinis
rome in eccleſia ſancti petri oraret: appa⸗
ruerūt ei apl'i petrꝰ et paulꝰ: quoꝝ vnus
baculū: alter librū dedit ei dicens. Uade
et predica: q̄m ad hoc miniſterium es ele⸗
ctus. Quibus verbis finit(: ſubito in mo⸗
mento tēporis: vt dicit hiſtoria: vidit fra⸗
tres ſuos ꝑ totū mūdū diſperſos: binos
⁊ binos incedentes: et populis verbū dei
predicātes. Certe iſte eſt propriiſſime lux:
cuius per oēm partē mūdi radii ſui ſparſi
dū fratres ſui per totū mundū v̄bis ſan⸗
cte p̄dicationis populos illumināt. Pro
tanto ſcribit Job. xxxvii. Nubes ſpargūt
lumē ſuū: q̄ illuſtrant cūcta per circūitus
Gregoriꝰ in moralibus. Nubes em̄ lumē
ſpargere eſt predicatores ſctōs et loquen
do ⁊ agendo dilatare. Sequitur. nubes
igitur dei cuncta per circūitū illuſtrāt: qꝛ
p̄dicatores luce fines illuminār. h̄ Greg.
Et hec quātū ad penultimā ꝑtē ſmonis.

Quarta pars.

¶ Dico ergo ꝙ luce ve⸗
niente tenebra et obſcuritas abſentatur.

Iſtud clare ptꝫ per experientiā. nam op⸗
poſita ſunt et poſito vno cōtrarioꝝ remo
uetur reliquū. pro tanto dicit apl'us. i. ad
Corint'. vi. Que ſocietas luci ad tenebras
q. d. nulla: qꝛ ſimul eſſe non poſſunt. Cer⸗
te ſi iſtā proprietatē lucis conſideramus:
pater nr̄ beatus dn̄icus lux pōt nomīari.
nā ipſo veniente tenebra ⁊ obſcuritas ab
ſentatur. Ad qd̄ declarandum occurrit ꝙ
homo hꝫ duplex eſſe. vnū naturale: aliud
in grā. Homo ꝑ pctm̄ ānihilat̄ quātū ad
eſſe grē. ⁊ cauſa eſt: qꝛ nullus ſeruꝰ ē ma⸗
ior dn̄o ſuo: nec apl's maior eſt eo q̄ miſit
illū. Johā. xiii. Nūc aūt homo ꝓpt̄ pctm̄
efficitur ſeruꝰ peccati. Job. viii. ergo hō
nō eſt maioris dignitatis q̄ꝫ peccatū: ſed
pctm̄ eſt nihil ſm̄ Aug. ergo hō eſt nihil
Modo dn̄i ita eſt ꝙ tp̄e beati dn̄ici tāta
et tā grauia erāt pctā in mūdo: ꝙ licꝫ ho
mines mūdi quātū ad eſſe grē: cū adhuc
xp̄s volebat eos deſtruere quantū ad eſſe
naturale. Narra viſionē quā vidit frater
minor: q̄n xp̄s cū tribus lanceis volebat
deſtruere totū mūdū: q̄ fuit placatꝰ ꝑ glo
rioſam matrē ſuā: q̄ preſentauit ſibi btōs
dn̄icū et franciſcū et paulū. et tūc xp̄s ad
rogamina matris ſue nō deſtruxit mūdū
quantū ad eſſe grē. Mō dicit btūs Aug.
ꝙ recreatio mūdi debet creationi eiꝰ aſſi
milari: iō in creatione mūdi p̄mo creauit
deus celū ⁊ terrā. Quid per celū niſi btūs
dn̄icus: ⁊ ſctūs frāciſcꝰ. qui ſunt celi ꝑ al⸗
tam cōtēplationē. attn̄ lꝫ iſti celi fuiſſent
creati: tenebre erāt ſupfaciē abyſſi īterio
ris ignorantie. et cecitatis pctōꝝ. et tunc
dixit deꝰ. fiat lux. ſ. btūs dn̄icꝰ: et facta eſt
lux. q̄ lucet toti mūdo. et vidit deus lucē
ideſt btm̄ dn̄icū/ꝙ eſſet bona: ⁊ diuiſit lu
cē a tenebris. ſ. tenebras abſentādo. poſt⸗
ea deus fecit duo luminaria magna. et q̄
creditis ꝙ ſint iſta luminaria niſi beatus
dn̄icꝰ et franciſcꝰ. quibꝰ loquit̄ apl'us ad
Philippē. ii. Uos lucetis ſicut luminaria
in mūdo/v̄bū vite ꝯtinentes. Fecit etiaꝫ
ſtellas q̄ recipiūt lumē a luminaribꝰ ma
ioribus. et q̄ ſunt iſte ſtelle niſi fratres p̄⸗
dicatores ⁊ minores: q̄ recipiūt lumē ſctē
predicationis a beatis dn̄ico et frāciſco ⁊
cōmunicāt toti mūdo. Et poſtea fecit deꝰ
hominē: qꝛ mediante lumine predicatio⸗
nis homo dimittit peccatū. et ſic recupe⸗
rat eſſet gratie. Ecce ergo quō veniente
iſta glorioſa luce tenebra ⁊ obſcuritas eſt
abſentata. ſcꝫ ignorātie et cecitatis ⁊ pec
catoꝝ ſm̄ glo. Iſta glorioſa lux tā mirabi
liter lucet in aqua: in mari. Narra de na⸗
ui q̄ veniebat de crapana apud ianuam.
Item quō ſigno crucis obediuit ſibi plu⸗
uia. Lucet in igne. Narra de tunica ſua q̄
nō fuit cōbuſta. Lucet in terra miracula
faciēdo: ⁊ mortuos ſuſcitādo. lucet ī abyſ
ſo quātū in ſe fuit: verbo ſue predicatiōis
demones illuminādo. Narra de eis deus
reppuliſti nos ⁊c. Lucet in celo: quia iſta
glorioſa lux luſtrauit ſic terre obſcuritatē
per tpalem p̄dicationē: tn̄ nō ceſſat mitte
re radios ſctē predicationis nobis mediā
tibꝰ ſuis filiis. Poſſunt g̊ ſibi filii ſui dice
re ꝑ ꝯcluſione ſermonis. pater nr̄ beate
dn̄ice. qꝛ oēm tenebroſitatē et obſcurita⸗
tē et maculā pcti generalr̄ extirpaueris.
Tu merito oīa illuminās lux clara vocari
poteris. ergo vos eſtis lux mundi. Et pro
concordātia dicat̄ de eo: ꝙ erat lux v̄a q̄
illuminat oēm hoīem venientē in hunc
mundū. Joh. i. Placeat vobis ꝙ iſta ver
ba ſibi dicamꝰ. O lumen eccl'ie doctor ve⸗
ritatis. aquā ſapientie propinaſti gratis
predicator gratie nos iūge beatis. Amē.

¶ In feſto beati Dn̄ici pr̄is nr̄i. Ser. ii.

Magnus vocabi
tur in regno celoꝝ. Mat.
v. Ex xp̄i doctrina euāgeli
ca/et grecorum ſnīa edoce
mur: ꝙ īter doctores q̄ po
pulū edocebāt: triplex eſſet diſtinctio et
differentia: ex quo tribus diſtīctis nomi⸗
nibꝰ nominabantur.

Primi ſolū docebant verbo: et iſti dice⸗
bantur oratores.
Secūdi ſolū opere: et iſti philoſophi vir
tutis amatores.
Tertii verbo ſimul et ope: ⁊ iſti ꝑfecti do⸗
ctores.
Primi reputati ſunt minimi.
Secundi maiores: ſed parui.
Tertii ſimpliciter perfecti/et magni.

¶ Dico p̄mo ꝙ ex xp̄i doctrina euāgel'. et
grecoꝝ ſnīa edocemur: ꝙ q̄dā erāt docto
res: q̄ ſolū docebāt v̄bo: ⁊ dicti ſūt orato
res qꝛ ore ſolū docebāt: ſꝫ nō ſctō vl' ope:
ſic phariſei de q̄bꝰ xp̄s Mat. xxiii. Super
cathedrā moyſi ſederūt ſcribe et phariſei
et hic ſequit̄. Dicūt em̄ et nō faciūt. Iſti
ſm̄ Bern. multa ſciunt ⁊ ſeipſos neſciūt.
Iſti ſunt q̄ ſm̄ Greg. qd̄ v̄bis predicant

morib⁹ impugnant. Ex quo reputati ſunt
minimi. nam ſm Ariſto. in. ij. Ethic. ſcire
ſine facere parum vel nihil proficit ad vir
tutem. faciendo em̄: non ſciendo: fiunt ho
mines virtuoſi. hec ibi Ariſto. ſm em̄ Au
gu. ix. de ciui. dei: licet demones ſint maxi
me ſcientes: qꝛ tamē nec bona: nec bn̄ face
re ſciunt: nullatenus poſſunt fieri virtuo⸗
ſi. et xp̄s dans differentiā inter ſcire ⁊ face
re dicit: ꝙ facere beatificat/ nō ſcire. vnde
loquens diſcipulis de preceptis datis di.
Beati eritis ſi feceritis ea. Joh. xiij. dicti
ſunt philoſophi virtutis amatores. philo
ſophus em̄ interpretat̃ amator ſapiētie.
¶ Dixi ſcd̄o ꝙ alij erāt doctores qui doce
bant ſolum opere: et iſti dicti ſunt amato
res ſapiētie. i. virtutis. iſti ſolum docebāt
bona vite bono exēplo: nō verbo. Jſti fue
runt antiqui ph̄i ſicut Socrates: ⁊ multi
alij: de quo ſocrate ad propoſitū Sene. in
epiſtola ad Lucillū. Turbā ſapientū plus
ex morib⁹ q̄ ex verbis ſocrates traxit. Jſti
dicti ſunt maiores reſpectu prioꝝ. nā ſm
Lactantium de fama et religione deoꝝ/ ⁊
apud grecos maiores in gl'ia fuerunt ph̄i
q̄ oratores. Hi enim fuerunt doctores be
ne dicēdi: illi bene faciēdi: quod eſt longe
preſtabilius. nam bene dicere ad paucos
pertinet. bene facere ad omnes: ſed parui
ſunt reſpectu alioꝝ qui vtroq̄ȝ modo do⸗
cent: de quibus

B ¶ Dixi tertio ꝙ aliqui ſunt qui docēt ver⸗
bo ſimul et opere/ et iſti dicuntur perfecti
doctores. talis fuit magiſter noſter xp̄s: q
cepit facere ⁊ docere. Act. j. qui fuit vir ꝓ⸗
pheta: potēs in op̄e ⁊ ſermone. Lu. xxiiij.
qui doctores ideo dicunt̃ ſimpliciter ꝑfe⸗
cti ⁊ magni: qꝛ nihil volūt docere: qd̄ pri⸗
mo nō faciāt. vn̄ Ambro. de ſancta virgini
tate. Jd̄ doctrina xp̄i fuit ſalutaris: qꝛ no⸗
luit docere qd̄ nō faceret. Et Grego. nazā
zenus. Plus ꝓpter factū q̄ ꝓpter verbū
profecit euangeliū et doctrina xp̄i euāge⸗
lica. Supradictis cōcordat xp̄s in euāge⸗
lio hodierno inſtruēs ap'los quō debebāt
docere populum: et qualiter debebāt eſſe
magiſtri et perfecti doctores. Dixit eis/ ꝙ
ipſi erant lux mundi: illuminātes per ver
bum. et ſal terre/ cōdiētes per exemplū. et
ſi illuminabant per verbum vt lux: ⁊ non
cōdiebant per exemplū vt eſſent minimi:
qui ſciuerit vnum de mandatis iſtis mini
mis ⁊c. minimus vocabit̃ in regno celoꝝ.

Si ſ̃o vtrunq̄ȝ facerēt: ꝙ ipſi in regno ce
loꝝ eſſent magni. qui aūt fecerit et docue
rit: hic magnus vocabit̃ in regno celoꝝ.
Ad propoſitum beatus pater noſter domi
nicus fuit de eccleſie dei doctorib⁹. O lu⸗
mē eccleſie doctor veritatis. Et vt videbi
tur in legenda: nō docuit ſolum verbo/ vt
oratores. nō ſolū opere/ vt ph̄i virtutum
amatores: ſed verbo ſimul ⁊ opere/ vt per
fecti doctores. nō ergo minimus: non me
dius: ſed perfectus et magnus vocabitur
inter dei ſanctos et ſeruitores. hoc eſt qd̄
dicit thema. Magnus vocabit̃ in regno
celorum. Jn quo quidem themate de bea
to patre nr̄o dominico/ due lectiones no⸗
bis oſtenduntur.

Prima de virtute quam acquiſiuit: ꝑ quā
magnus eſt effect⁹. primo in prima par⸗
te thematis d̄r. magnus vocabitur.
Scd̄a de erroneo iudicio hoīm/ ꝙ hoc in
terreno regno nō cognoſcit: ſȝ in regno
celorum. propter qd̄ d̄r in ſcd̄a parte the
matis. in regno celorum.
Jta vt ſit ſenſus prime et ſecūde lectiōis:
beatus pater noſter dominicus per virtu
tes eſt magnus: ſed iſta magnitudo ꝓpter
erroneū iudiciū nō cognoſcitur in regno
terrenoꝝ. ibi em̄ quod eſt magnū reputa⸗
tur paruum. et econuerſo. ſed ſolum eius
magnitudo cognoſcitur in regno celoꝝ.
magnus ergo vocabitur in regno celoꝝ.

Prima pars.

C ¶ Dico primo principa⸗
liter ꝙ in prima lectione de btō patre no⸗
ſtro dn̄ico tractabit̃: de virtute quā acqui
ſiuit ⁊c. ꝓpter qd̄ magn⁹ vocabitur. Jſta
magnitudo nō eſt quātitatis: ſȝ virtutis:
que ſm Ambro. ſuper Lucā. non eſt fines
alicuius ꝓpugnare: nō imperiū dilatare:
nō triūphos belli certamine reportare: ſȝ
qd̄ amplius eſt: delitias hoīm/ corporiſq̄ȝ
laſciuiā magna animi virtute calcare. Et
ſubdit Ambro. Vir ille magnus d̄r: qui ca
ret terrore puericie: et lubricum adoleſcē⸗
tie animi maturitate non ſentit. hec ille.
Verū ꝙ iſta magnitudo virtutis: lȝ nō ſit
quātitatis: magnitudinis: tn̄ ad ſimilitu⸗
dinē quantitatis eſt. Sicut ſm magnitu⸗
dinē corporalem aliqua res d̄r magna ſm
quattuor dimēſiones quātitatis. ſ. altitu⸗
dinē/ longitudinē/ latitudinē/ et profun⸗
ditatē: ſic ſm ſpūalem magnitudinē: que

eſt magnitudo virtutis: dicimus deū ma⸗
gnum.
Primo ſm lōgitudinem: que eſt ſua eter⸗
nitas. Si em̄ aliqua linea eſſet infinita
ſm longitudinem: ⁊ careret principio ⁊
fine propterea eſſet eterna.
Scd̄o ſm altitudinem: que eſt ſua digni⸗
tas. Dn̄s in ſion magnus: et excelſus ſu⸗
per omnes populos. magn⁹ dn̄s: in eter
num. ſcribitur in p̄s. xcviij.
Tertio ſm latitudinem que eſt ſua preſen
tia que eſt vbiq̄ȝ. Etiam imaginatio fuit
ſm doctores ꝙ deus eſt ſphera infinita
cuius centrum eſt vbiq̄ȝ: circunferentia
ſ̃o nuſq̄. q̄ fuit etiā opinio empedoclis.
Quarto ſm ꝓfunditatem: que eſt ſua in⸗
comprehēſibilitas. qꝛ intellectus noſter
ad eius incōprehenſibilē eſſentiā: et oc⸗
cultiſſimā prouidētiā nō attingit. Deus
magn⁹ vincēs ſciētiā noſtrā. Job. xxxvj.
Jn ſole duo ſunt nobis occulta. Primum
eius magnitudo: quia cū ſit octies maior
terra: non videt̃. ſic in deo magnitudo ſue
eſſentie ⁊ virtutis: qꝛ ſic infinita ⁊ eterna:
eam nō cōprehēdimus: immo de ea ſtupe
mus et admiramur. Stupebant autē oēs
in magnitudine dei. Luc. ix. Scd̄m quod
in ſole eſt nobis occultū: eſt eius mot⁹: cū
moueat̃ velociſſime. ſic motus diuine pro
uidētie ⁊ ſciētie ⁊ inattingibilis ſapientie
eſt nobis occultus: qꝛ cū ſit velociſſimus:
nobis ignorātibus apparet tardiſſimus.
Hec admirās ſapiēs ait. Magna ſunt iu
dicia tua dn̄e: et inenarrabilia verba tua.
Sap. xvij. Sic conſiderando deū ſine quā
titate magnū ſm virtutē/ ad ſimilitudinē
iſtarū quattuor dimenſionū. ſ. ſm lōgitu⸗
dinē/ latitudinē/ altitudinē/ et profundi⸗
tatē: comprehēdimus cū oībus ſcīs que
ſit longitudo/ latitudo/ ſublimitas/ ⁊ pro
fundū. Ephe. in. c. iij. ſicut ſcimus que ſit
ſupereminēs magnitudo virtutis ei⁹. ibi⸗
dem in. j. c. ¶ Ad ꝓpoſitū btūs pr̄ nr̄ dn̄i⸗
cus magnus vocabit̃: et debet vocari ma
gnitudine virtutis. Cōſidero enim tripli⸗
cem magnitudinē in ſcriptura: et ſm quā
libet beatus pater noſter dominicus dici
tur magnus.
Primo eſt magnitudo corporis: et iſta eſt
quantitatis: ſm quā quis d̄r magnus.
Scd̄a magnitudo cordis: et ſm iſtā quis
dicitur magnanimus. i. magni animi.
Tertia eſt magnitudo operis: ⁊ ſm iſtam

quis d̄r magnificus. i. magna faciens.
¶ Dico primo ꝙ p̄ma magnitudo eſt cor⸗
poris: ꝓpter quā quis d̄r magnus. et iſta
eſt quātitatis: que conſtat ex quattuor di
menſionibus ſupradictis. Jſto modo ſimi
litudinarie et metaphorice btūs pater no
ſter dominicus dicitur magnus.
Primo per profunditatem de fide firma ⁊
radicata.
Scd̄o ꝑ ſublimitatē de ſpe bn̄ regulata.
Tertio per amplam charitatem ad proxi⸗
mum dilatatam.
Quarto per longam et continuatam vite
ſue perſeuerantiam.
¶ Dico primo ꝙ beatus pater noſter dn̄i⸗ D
cus dicitur magnus per profunditatē de
fide ⁊c. eo ꝙ habet rationē profunditatis
in corpore. illa enim habet rationē funda
menti in edificio: vt conſtat ſm magiſtrū
lib. iij. ꝙ fides eſt fundamentū in edificio
ſpūali. et ap'ls. j. Coꝝ. iij. Fundamentum
aliud nemo pōt ponere preter id qd̄ poſi⸗
tū eſt: qd̄ eſt xp̄s ieſus. i. fides xp̄i ieſu. Hu
ius rō ſic fundatur. nā illa ex quibus con
ſtituit̃ fundamētum: cū lateant ſub terra:
nō vident̃. ſic fides eſt de nō viſis. ergo ⁊c.
Jſtam fidem habuit beatus pater noſter
dn̄icus pro prima dimenſione ⁊ fundamē
tali ſue magnitudinis: que habebat eum
facere magnū. ſciuit enim ꝙ fide moyſes
magnus effectus eſt. Hebre. xj. Unde zelo
fidei cum didaco oxonienſi epo in partes
tholoſanas venit: vbi decē annis fidē ca⸗
tholicam predicauit: et poſt recedēte ep̄o
cū duodecim abbatibus ciſtercieñ. in pre
dicationis officio permanens: multa mi⸗
racula fecit. Patet in fano iouis: et de li⸗
bello ter in flāmas tradito. Jtem ꝓpe car
caſſonam de pluuia ſigno crucis ⁊c. Et in
tholoſa prima nocte hoſpitem ſuū hereti
cum ad fidem conuertit. Omnia iſta fecit
zelo fidei ex quo factus eſt magn⁹ ſm pro
funditatem: vt ſibi dicatur. Magna eſt fi
des tua. Mat. xv, ideſt fides tua magnuȝ
te fecit.
¶ Dixi ſcd̄o ꝙ btūs pater nr̄ dn̄ic⁹ eſt ma⸗
gnus ꝑ ſublimitatē ⁊c. et iſta eſt dimenſio
ſcd̄a que facit aliquē magnū ſm quātita⸗
tē. ſpes em̄ eleuat ⁊ erigit hoīem ad deū:
ſic facit eū creſcere in altū. Spes enim pa
tris noſtri dn̄ici iſta fecit: que fecit eū ſpe
cialiter tā magnū vt ordinē quendā impe
traret: qui predicatoꝝ diceret̃ ⁊ eēt. et hoc

in fauorem predicatiõis cõtra hereticos.
Iſtud propoſitũ reuelauit dño Fulchioni
epo tholoſano cũ quo iuit ad lateranenſe
cõciliũ: vbi ſuper hoc ex parte ipſius bea-
ti dñici patris nr̃i: et Fulchionis epi ſup-
plicatio fuit pape Innocẽtio p̃ſentata: in
qua ambo. ſ. eps ⁊ btũs pr̃ nr̃ dñic⁹ erant
expectãtes beatã ſpẽ ⁊ aduentũ glorie ma
gni dei. vt d̃r ad Titũ. ij. Uerũ cũ papa er
ga hoc redderet ſe difficilẽ: a ſua ſpe bea-
tus pr̃ nr̃ dñicus non excidit: ambroſium
ſciẽs in hexameron dicẽtẽ. De diuina mi-
ſeratione tũc amplius ſperãdũ eſt: cũ pre-
ſidia humana defecerint. Unde cõtigit ꝙ
nocte ſequenti papa vidit in ſomnis ꝙ ec
cleſia lateraneñ. minabat̃ ruinã: ⁊ beatus
pr̃ noſter dñicus eã ſuis humeris ſuſtẽta-
bat: ⁊ tũc papa ſupplicationẽ concedens
dixit ſibi: ꝙ iret ad ſocios ⁊ regulam elige
ret approbatã: et poſtea Romã rediẽs in
nocẽtio defuncto a ſucceſſore ſuo honorio
qđ poſtulauerat: impetrauit. Ex quo ordi
ne quõ pr̃ nr̃ dñicus ſit effect⁹ magnus pa
ter. ¶ Aliquis etiam ex modo loquẽdi ſcri
pture d̃r magnus ex quattuor.

E ¶ Primo rõne filioꝝ. De hierobaal. hoc ẽ
Gedeone. ſcribit̃ Iudicũ. viij. ꝙ habebat
lxx. filios: ⁊ erat hõ magnus. Et btũs pa-
ter nr̃ dñic⁹ hꝫ filios: aliquos papas: plu
res cardinales et prelatos: quattuor ſan-
ctos canonizatos: ⁊ plures alios: lꝫ nõ ca
nonizatos: plures in virtutib⁹ et meritis
perfectos.

¶ Scđo quis d̃r magnus rõne clericoꝝ: ſi
cut papa d̃r magnus: q: eſt magnus cleri-
cus: et hꝫ ſecũ magnos clericos. Sed bea
tus pr̃ nr̃ dñicus hꝫ magnas et perfectas
ſciẽtias. habuit grãmaticã magnam in ca
tholicõ. magnã logicã ĩ fratre petro hiſpa
no: q̃ fuit prim⁹ declarator Ariſto. magnã
pħiam in Alberto magno. magnã theolo
giã in ſctõ thoma ⁊ in pluribus alijs. ma-
gnus in predicatione frater Iacob⁹ de vo
ragine. in poſtillatione hollkot. Petr⁹ de
palude de taranthaſia. Hugo de ſctõ caro
cardinalis: Gorra: qui quattuor vltimi po
ſtillauerunt totã bibliã. magn⁹ in hiſtoria
rũ narratione frater vincẽti⁹. magn⁹ in iu
re frater Raymũdus de pena forti: qui cõ
pilauit decretales ⁊ bartolus. item frater
iohãnes lector: ⁊ multi alij. Magna virt⁹
eius: ⁊ ſapientie eius nõ eſt numerus, ſcri
bitur in pſ. cxlvj.

¶ Tertio quis dicitur magnus ratiõe ho-
norum. De naaman dicit̃ ꝙ erat magnus
et honoratus apud dominum ſuum. iiij.
Reg. v. Eccleſia romana ſemper hũc ordi
nem in decretalibus et ſtatutis pre alijs
honorat et preponit.

¶ Quarto ⁊ vltimo quis dicitur magnus
ratione nominis et ſanctorũ: magnorum
ſicut beatus pater noſter dominicus: cu-
ius nomẽ eſt magnum. interpretatur eñ
dominicus domini cuſtos: vel a domino
cuſtoditus. dic potius ꝙ magna eſt digni
tas animarum: ꝙ quelibet habeat ange-
lum cuſtodem. Sed nũquid maior digni-
tas patris noſtri dominici: ꝙ ipſe ſic dici
tur cuſtos. Maior dicitur dignitas homi
nis quando eſt cuſtoditus a deo q̃ ab an
gelo. Sed nũquid maior dignitas patris
noſtri dominici: quando non ſolum cuſto
ditus ab angelo: ſed etiam a deo. a domi-
no cuſtoditus interpretatur dominicus:
vt ſibi dicat deus. Feci tibi nomẽ grande
iuxta nomen magnorum qui ſunt in ter-
ra. ij. Reg. vij.

F ¶ Dixi tertio ꝙ btũs pr̃ nr̃ dñicus d̃r ma-
gnus per amplã charitatẽ ad ꝓximũ dila
tatã. Per latitudinẽ in virtutibus intelli
git̃ charitas: q̃ ad vtrãqꝫ partẽ: amicos ⁊
inimicos: a dextris ⁊ a ſiniſtris dilatatur.
Latũ mãdatũ tuũ nimis. ſcribitur in pſ.
cxviij. loquit̃ de precepto charitatis. Iſtã
charitatẽ beat⁹ pr̃ noſter dñicus habuit.
cũ eſſet canonicus in eccleſia oxonieñ. ora
bat cõtinue ex charitate ꝙ quicquid face
ret: eſſet ꝓ ſalute ꝓximoꝝ. Itẽ ex charita-
te oĩ nocte tres diſciplinas cũ virgis fer-
reis ſibi dabat. Ex charitate etiã cuꝫ eſſet
palẽtie ꝓpter vrgentẽ famẽ vẽditis libris
oĩa in elemoſynã eſt largitus. Itẽ ex cha-
ritate voluit ſe vendere ꝓ captiuo. ex qua
charitate effect⁹ eſt magn⁹ ſm virtutẽ: q:
inter virtutes maior eſt charitas. j. Coꝝ.
xiij. Maior aũt hoꝝ eſt charitas.

¶ Dixi quarto ⁊ vltimo ꝙ beat⁹ pater no
ſter dñicus d̃r magnus ꝑ longã perſeuerã
tiã. Sciuit illud Bernar. Cũ oẽs virtutes
ad brauium currãt: ſola perſeuerãtia coro
nat̃. In predicatione eñ quã incepit con
tinuauit: et in ea vitã fundauit poſt cõfir
mationẽ ordinis. Rome cũ oraret appa-
ruerunt ſibi petrus et paulus ⁊c. Et poſt

per vniuerſum mundum predicauit: ⁊ fra
tres ad predicandum miſit. Diuerſos con
uentus et monaſteria edificauit. et ſic feli
cem curſum ſuũ conſummauit: vt de lõgi
tudine/ cõtinuatione/ et perſeuerãtia ſua
dicatur: ꝙ magnitudinis eius non eſt fi-
nis. in pſ. cxliiij. Magnitudo patris no-
ſtri dominici poteſt conſiderari vt magni
tudo ſtelle: que dicitur magna ex lucis ag
gregatione in ſuo orbe: que quanto plus
abundat: tanto ſtella eſt maior. Sic btũs
pater noſter dominicus lucis abundãtia.
ideſt virtutum redundantia eſt magnus:
vt ipſe ſit illa ſtella de qua Apocalip. viij.
Cecidit de celo ſtella magna ardẽs tanq̃
facula. quia viſus eſt matri carnali in frõ-
te habere ſtellam. Et bene ardens dicitur
quaſi facula: quia viſus eſt matri carnali
tanq̃ catulo accenſam in ore faculam ba
iulans. Secundum ergo predictas quat-
tuor dimẽſiones beatus pater noſter bea
tus dominicus ibat proficiens atqꝫ ſuc-
creſcens donec magnus vehementer effe
ctus eſt. Geñ. xxvj.

G ¶ Dixi ſecũdo principaliter ꝙ beatus pa-
ter noſter dominicus habuit ſecundã ma
gnitudinem: que eſt cordis: ſm quã quis
dicitur magnus. ideſt magni animi. Iſta
eſt magnitudo ⁊ virtus animi: que ſine ti
more facit aggredi difficilia. ſm Tullium
lib. j. de officijs. magnanimitas eſt virt⁹:
ſpontanea difficiliũ aggreſſio rationalis:
facit nos fortes: veritatis amicos / mini-
meqꝫ fallaces: nec homini ſuccũbere/ nec
fortitudine. hec Tullius. Iſtam magnani
mitatem cordis habuit beatus pater no-
ſter dñicus: qui ſine timore aggreſſus eſt
difficilia. etiam aggreſſus martyriũ quan
tum in ſe fuit. Unde in tholoſa irridebãt
eũ aduerſarij veritatis: ſputa ⁊ luta proij
cientes in eum. Cumqꝫ mortem ſibi mina
rentur: reſpondebat imperterrite. nõ ego
martyrij dignus ſum gloria. et illi. quid
acturus eras ſi cõprehendiſſemus te. nun
quid vere tu mortis horrore cõcuteris ⁊c.
Fuit ergo magnanimus. i. magni animi:
vt ſibi dicatur quod ſcribitur. ij. Reg. vij.
Secundum cor tuum feciſti omnia ma-
gnalia hec.

H ¶ Dixi tertio ⁊ vltimo p̃ncipaliter ꝙ bea
tus pater noſter dominicus habuit iſtam
magnitudinem: que eſt operis; ſm quam
quis dicitur magnificus. ideſt magna fa-
ciens. Nõ eſt dubium ꝙ beatus pater no
ſter dominicus: et franciſcus magna fece-
runt: magna miracula: magna opera me-
ritoria. docuerunt magnam obedientiam
magnam caſtitatem: magnam voluntari-
am paupertatẽ. et ſm iſta opera ſunt ita
magni ꝙ celum attingunt. Magnum eſt
ſm Gregorium/ moral. xxvij. in hoc mun-
do viuere: ⁊ de mundi huius concupiſcen
tijs nihil habere: aliena nõ appetere: pro
pria non tenere: laudes mundi deſpicere:
et pro deo opprobria amare: gloriã fuge-
re: deſpectum ſequi: adulantes deſpicere:
deſpicientes honorare: mala nocẽtium ex
corde dimittere: et erga eos immortalem
dilectionis gratiã ex corde retinere. Que
omnia in patribus Franciſco ⁊ dominico
verificantur. Dicamus ergo de patre no-
ſtro dominico. Magnus es tu et faciens
mirabilia. ſcribitur in pſ. lxxxv. Poteſt cõ
parari magnitudo patrum noſtrorum do
minici et franciſci magnitudini gigantũ:
qui edificauerunt ciuitates: ſubiugarunt
populos: fecerunt bella. Sic iſti edifica-
uerunt eccleſiam: ſubiugarunt populos
in fide catholica: bella fecerunt contra de
monem/ mundum/ et carnem: vt de ipſis
dicatur illud Baruch. iij. Fuerunt gigan-
tes nominati: ſtatura magna: ſciẽtes bel-
lum. Immo poteſt dici ꝙ eorum magni-
tudo fuit maior q̃ gigantum. Menſurãt
aliqui magnitudinem ipſam attingendo
ex parte capitis locum vel lineam altio-
rẽ: aliqui ex parte manus. Sed beati pa-
tres noſtri tam ex parte capitis: per quod
ſignatur intentio: q̃ ex parte manus: per
quam operatio ſignatur: attingunt celũ:
et nullus gigantum hoc fecit: igitur ma-
gnitudo eorum maior q̃ gigantũ. ¶ Sed
nunquid nos filij ſucceſſores in magnitu
dine patres noſtros imitamur: ita vt ſi-
mus gigantes ſicut ⁊ illi. Uere nos ſum⁹
illi exploratores terre ꝓmiſſionis: de qui-
bus Numeri. xiij. ꝙ redeuntes in forma
iſtam relationem fecerunt. Populus quẽ
aſperimus procere ſtature eſt. ibi vidim⁹
monſtra quedam filiorum enach de gene
re giganteo: quibus comparati quaſi lo-
cuſte videbamur. Ita et nos explorantes
dicta et facta gigantum patrum noſtro-
rum Dominici et Franciſci / in compa-

ratione eorum/non ſumus niſi locuſte. Pꝫ ergo ex oībus iſtis ꝙ in veritate beatus pater nr̄ dominicꝰ eſt magnus: ita vt prima pars thematis de eo verificetur ꝙ magnus vocabitur.

Secunda pars.

¶ Dixi in ſecūda et vltima contēplatiōe: ꝙ cōcluderē de iudicio erroneo hoīm ⁊c. ſed in regno celoꝝ. q. d. non in regno terrenoꝝ: q: in illo qꝺ magnū eſt iudicatur paruū. et econuerſo: ſꝫ in regno celoꝝ. Queritur quare tale iudiciū eſt in regno terrenoꝝ: q: magni apud deum iudicanᷣ parui apud mundū. Ratio huiꝰ prouenit ex errore mūdanoꝝ: qui errāt circa deū et diuina: queadmodum erratur circa illud qꝺ videtur diſtans vel a remotis. Sed viſibilium diſtantia facit errare circa tria.

¶ Primo circa quantitatē. da exemplum de ſole: q̄ cum ſit octies maior terra: vix videtur bipedalis. Itē de turre (al's terra) que videtur a remotis: q̄ eſt magna: et tn̄ iudicatur parua. Iſto modo mūdani circa dei quantitatē errāt non credētes deū magnū. Non ſic conſiderabat q̄ dixit. Ego cognoui ꝙ magnꝰ eſt dn̄s ⁊c. ps̄. cxxxiiij. Et domus dr̄ magna. O iſrael q̄ magna eſt domus dei. Baruch. iij. Item cōuiuiū dei dr̄ magnū. vnde. Homo quidam fecit cenam magnā. Luce. xiiij. Item eiꝰ dulcedo ē magna. Q̄ magna multitudo dulcedinis tue dn̄e. in ps̄. xxx. Tota cā iſtius erronei iudicij eſt: q: ſunt nimis elōgati: et deū conſpiciunt a remotis.

¶ Scd̄o diſtantia facit errare circa qualitatem. dat baſilius exemplū de velis nauiū: que cū ſint albe: videntur nigre. Sic mundani errant circa dei qualitatē: non ꝯſiderantes illud apoſtoli. Quod oculus non vidit: nec auris audiuit. nec ī cor hominis aſcendit: que preparauit deus his qui diligunt illum. j. Corinth. ij.

¶ Tertio diſtantia facit errare circa figuram. dat baſilius exemplū de turribus: q̄ cū ſint quadrete: videnᷣ rotūde. Iſto modo mundani errant circa figurā beatitudinis dei et ſanctoꝝ: non conſiderantes quomodo gloria et beatitudo ſanctorum ſit ſtabilis et eterna. eſt eñ in quadro poſita. Apocalip. xxj. quadratum ſtat firmiter et fixe. Beatus ergo pater nr̄ Dn̄icus eſt magnus: ſed non in regno terrenorū: quia ibi magnū iudicaᷣ paruum: ſed ſolum in regno celoꝝ. Magnus ergo vocabitur in regno celoꝝ. Explicit deo grās.

¶ In feſto ſancti Michaelis archangeli. Sermo. j.

Angeli eoꝝ ſemper vident faciem patris: Mat. xviij. et in euāgelio hodierno. Honorabiles domini ꝓ introitu ſermonis conſiderandū ꝙ docēte experientia: princeps magnꝰ et prepotens hn̄s ⁊ eligēs ſibi multos ſeruitores generoſos et nobiles: quos intēdit notabiliter ꝓmouere: ⁊ ꝓ ſuo bono ſeruitio p̄miare: ſi reperit aliquos malos: de aula ⁊ de palatio ſuo abijcit: bonos retinet: ⁊ eis q̄tidie facial'r ⁊ p̄ſentialiter aſſiſtit. Ad propoſitū deus ī mūdi pricipio ſimul cū celo empyreo tpe et materia prima/creauit naturā angelicaꝫ. Iſta ſunt quattuor coeua: de quibus magr̄ ſententiarū in ſcd̄o. Inter iſtos angelos ad dei ſeruitiū creatos multos: q: milia miliū miniſtrabāt ei: ⁊ decies cētena milia aſſiſtebant ei. Dan̄. vij. in ſua natura excellentes ⁊ nobiles: aliq̄s repperit prauos ⁊ malos et peccantes et ꝑ ſuperbiā ingratos de beneficio creationis. Ecce qui ſeruiunt ei nō ſunt ſtabiles. et ī angelis ſuis repperit prauitatē. Iob. iiij. et ideo iſtos tanq̄ ingratos et malos de aula ſua. i. de celo empyreo eiecit. Angelis peccātibus non pepercit deus: ſed rudentibus inferni detractos in tartarū/tradidit cruciādos in iudiciū reſeruari. ij. Petri. ij. Et ī epl'a ſancti iude cap. vnico. Angelos qui non ſeruauerūt ſuū principatū ſed dereliquerunt ſuum domicilium: ī iudicium magni dei vinculis eternis ſub caligine reſeruauit. Alios vero reppit bonos et gratos ſibi adherentes: ⁊ ad eū ſe conuertētes ꝑ gratiam: ⁊ iſtos ſecum in aula retinuit. cū eis ſtat: et cum eis loquitur: cum eis gaudet: cum eis omnia negocia mūdi tractat et ordinat: omnia diſponit: et eis ſemꝑ preſentialiter et facialiter ſe demonſtrat: et ſemꝑ eū vident. ꝓpter qꝺ de iſtis: de quibꝰ hodie feſtiuamus: dicit thema. Angeli eorum ſemper vi. fa. pa. Pro ꝓſecutione tractādo in preſenti ſermone de angelis beatis: iuxta thematis

materiā et eius partes/totus nr̄ ꝓceſſus diuidetur ſub triplici tractatu.

Primo tractabiᷣ de angelis quātū ad ſuam nobilē et excellentem naturam. quia ſunt angeli.

Scd̄o tractabiᷣ de angelis quātū ad humanā creaturā. q: ſunt eoꝝ.

Tertio tractabiᷣ de angelis quātū ad ſuā felicitatem duraturam. quia ſemper vident faciem patris.

Primus tractatus de angelis erit de ſua cōditiōe totaliter ſpūali: q: angeli ſunt.

Secundus tractatꝰ de angelis erit de ſua miniſtratione impenſa nature humanali: quia ſunt eorum.

Tertiꝰ tractatꝰ de angelis erit de ſua beatificatione perpetuali. quia vidēt faciem patris. Et ex oībus his concluditur hoc ꝙ angeli eoꝝ

Primo ſunt excellentes in ſua creatione: quia ſunt angeli.

Secundo ſunt humiles ⁊ infimi in amminiſtratione: q: ſunt eoꝝ.

Tertio ſunt rapti in cōtēplatione: q: ſemper vidēt faciem patris.

Prima pars.

¶ Dixi primo principaliter ꝙ primꝰ tractatꝰ de angelis erit de eorū nobili natura: ⁊ tractabiᷣ ꝙ ſunt excellētes in ſua creatiōe. q: ſunt angeli: iuxta primā partē thematis. Angelꝰ eñ natura creatꝰ eſt ſpūs. ⁊ iſte terminꝰ eſſentialiter dr̄ de eo. ſemꝑ eñ q̄libet angelꝰ eſt ſpūs. ſꝫ officio dr̄ angelus. q: ſm̄ Greg. angelꝰ nomē officij eſt: nō nature: et iſte terminꝰ dr̄ de eo eſſential'r: q: nō niſi qn̄ aliqꝺ officiū exercet. in ſua tn̄ creatione creati ſunt ſpiritus: q̄ eſt altior conditio creaturarū ſm̄ magr̄m ſen. in. ij. vn̄ ps̄. ciij. Qui facis angelos tuos ſpūs: et miniſtros tuos flāmā ignis. Et ī iſta autoritate vide de triplici cōditione angeli in ſua creatione.

Prima ex ꝑte dei angelū creantis magna dignitas. q: ipē facit angelos ſuos ſpūs. ipē. ſ. deꝰ īmediate nō cōiūctiōe elemētorum: nec feminarū cōmixtione: ſed immediata dei creatione.

Scd̄a ex parte angeli creati magna puritas. q: facit eos ſpūs. Angelꝰ eſt ſubſtātia mere ⁊ pure ſpūalis. ſm̄ Diony. ſpeculum purū ⁊ īmaculatū nihil habēs corꝑale aut mortale. nō habens os: nec carnē. q: ſpūs carnem et oſſa non habent. Luc. xxiiij.

Tertio ex ꝑte angeli creati excellēter ornati ⁊ dotati magna claritas. q: facit eos flāmā ignis. Ignis ē illuminatiuꝰ: iō ꝑ ignē illuminatio ⁊ illuſtratio: q̄ eſt in ītellectu angeli: denotaᷣ q̄ ⁊ qualis et quāta. Pro h̊ notādū ꝙ ſm̄ pħm ī. iij. de aīa triplex ē ignis. lux ignis: flāma ignis: carbo ignis. Per iſtos tres ignes ſm̄ ꝙ mutuo ī claritate ⁊ puritate ⁊ ſimplicitate p̄mi deficit: Scd̄m lumen eſt intellectꝰ hoīs. et iſte eſt ignis carbo. ⁊ iſte omnibus ſubeſt: cū ſibimet aliquā obſcuritatē patiaᷣ. Sic ītellectus hoīs: cū nō ſit ſine fantaſmate: ⁊ ſine diſcurſu ⁊ ꝯuenit: obſcuritatē ⁊ erroris tenebrarū patiatur. De hoc doc. ī. ij. ſen. Cū angeli ſint ꝑ deū creati excellēter: q: ipē īmediate fecit ſuos corruptiōi nō ſubiugatos: q: fecit angelos ſuos ſpūs ī ſui cognitione multos illuminatos. q: ſunt flāma ignis. Sequiᷣ igiᷣ ⁊ cōcludiᷣ p̄mꝰ tractatus de angelis quātū ad ſuā nobilē naturā: q: ſunt excellētes ī ſua creatione. iō dicunᷣ angeli iuxta primā partē thematis. nō deſcribēs hic officiū: ſed naturam.

Secunda pars.

¶ Dixi ſecūdo principaliter ꝙ ſcd̄s tractatꝰ erit de āgelis quātū ad humanā creaturā. Et hic tractabiᷣ ꝙ angeli ſunt humiles et īfimi ī ſua adminiſtratione: q: ſunt eoꝝ. ſ. hoīm. Hominum vero ſunt angeli tripliciter.

Primo hoībꝰ miniſtrādo ī tꝑe neceſſitatꝭ.

Scd̄o hoīes docēdo in rebꝰ dubijs.

Tertio homines cuſtodiēdo in periculis et aduerſis.

¶ Dico primo ꝙ angeli ſunt eoꝝ. ſ. hoīm: hoībꝰ miniſtrādo ī tꝑe neceſſitatꝭ. Lꝫ eñ ꝓuidētie diuine cura ſit de oībꝰ ꝓ q̄cūq̄ tꝑe: ꝓ q̄cūq̄ hora: ꝓ quocūq̄ momento: ꝓ tꝑe famis ⁊ ſterilitatis: ꝓ tꝑe abūdātie et largitatis: tn̄ ſumma ꝓuidētia nō īplet circa hoīes: niſi ꝑ angelos ⁊ eoꝝ miniſterio. Qn̄ xp̄s ieiunauit. xl. diebꝰ: ⁊. xl. noctibus poſtea eſurijt. Mat. iiij. poſtea ſequitur in tex. Acceſſerūt angeli ⁊ miniſtrabāt ei. Iō dicᷣ apl's de angelis ad Heb. j. Nōne oēs ſunt adminiſtratorij ſpūs in miniſteriū miſſi ꝓpter eos q̄ hereditatē capiūt ſalutis. Et in orōne dicimus. Deꝰ q̄ miro ordine angeloruꝫ miniſteria hominumq̄ diſpenſas.

¶ Dixi ſcđo ꝙ angeli ſunt eoꝝ.ſ.hoīm/ho
mines docēdo in rebꝰ dubijs. In quo enī
dubio ſuꝑ ſalute hoīm maxime ſpirituali
hoīes certificant̃ ꝑ angelos:⁊ habent ma
giſtros angelos. ꝓphete ⁊ doctores in du
bijs ſacre ſcripture īformati ⁊ edocti ſunt
ꝑ angelos. Quis docuit et īformauit moy
ſen ſuꝑ directorū ppl'i ꝑ deſertū vſqꝫ quo
veniret ad terrā ꝓmiſſionis? certe angelꝰ
vt pꝫ in Exo. Quis informauit eū de lege
in mōte ſinai:et apparuit ei loquēs in ru
bro? certe angelus in pſona dn̄i.pꝫ ibidē.
Et iſte fuit ſm̄ doctores angelꝰ michael.
Quis informauit beatā virginē de myſte
rio incarnationis xp̄i/ paſſionis/reſurre
ctionis/aſcenſionis/ ⁊ alioꝝ articuloꝝ fi
dei? certe angelus. ⁊ iſte fuit gabriel.patꝫ
Luc.j. Quis informauit danielē de dura
tione captiuitatis babylonie. de aduētu
meſſie.de paſſione eiꝰ.de deſtructione hie
ruſalē.de ceſſatione ſacrificij? certe ange
lus. ⁊ iſte fuit gabriel. pꝫ Dan̄.ix.c. Ita ꝙ
in quocūqꝫ myſterio cōcernēti maxime ſa
lutē hoīm:ſpecialiter ſemper informātur
hoīes ꝑ angelos. et ſic ſunt eorū.ſ.hoīm/
hoīes docēdo. Itē ſnīa eſt doctoꝝ ꝙ in an
gelis ſunt tres hierarchie. Prima illumi
natur ⁊ docet̃ a deo īmediate:ſcđa illumi
nat̃ a prima:tertia a ſecūda. ⁊ ſic angeli ſu
periores illumināt inferiores eos purgā
do a neſciētia:illuminādo in ſciētia:perfi
ciēdo in dei gr̄a. Et angeli inferiores illu
mināt ⁊ docent hoīes ſm̄ tres actus hie
rarchicos hos ſupradictos. de hoc magi
ſter ⁊ doctores in.ij.ſen. et illuminant ho
mines cuſtodiendo.
¶ Dixi tertio ꝙ angeli ſunt eorū.ſ.hoīm/
hoīes cuſtodiēdo in periculis ⁊ aduerſis.
Videmꝰ cōiter ꝙ rex habens duas ciuita
tes.vnā in loco pacis:aliā in loco guerre:
de prima nō ſollicitat̃: ſꝫ ad aliā mittit ſu
os valentes milites:ꝗ ſunt in ciuitate pa
cifica: vt ciues illiꝰ ab hoſtibꝰ defendāt ⁊
cuſtodiāt. Eccl'ia triūphās eſt ciuitas dei
regis ſummi ſita in loco pacis: qꝛ in pace
factꝰ eſt locus eiꝰ.in pſ̄.lxxv.Eccleſia mili
tās eſt in loco guerre:ꝗ quotidie a diabo
lis impugnatur:iō mittit ad eā ſuos valē
tes milites.ſ.angelos: qui eā cuſtodiāt:⁊
ab hoſtibus defendāt.Et nō ſolum mittit
eos vt ciuitatē cuſtodiant in generali:ſed
etiā quēlibet ciuiū ī ſpeciali.vn̄ pſ̄.xc.An
gelis ſuis deꝰ mādauit de te; vt cuſtodiāt
te in oībꝰ vijs tuis. In qua cuſtodia oſtē
dūtur nobis tria. Primo ex ꝑte hoīs ma
gna dignitas.vnde Hiero. Magna eſt di
gnitas aīarū vt vnaqueqꝫ habeat ab exor
dio ſue natiuitatis angelū bonum ad ſui
cuſtodiā delegatū. Scđo ex parte angeli
magna generoſitas. qꝛ cū cuſtos detur ali
cui ſm̄ ſctm̄ Tho.in.ij.vel ꝓpter imbecil
litatē vt iuuetur vel defendatur in pericu
lis: vel ꝓpter ignorātiā vt inſtruat̃ in du
bijs. Sic hoībus cuſtodes angeli aſſignā
tur: qꝛ ad ꝯſequēdū ſalutē ſuā ſpūalē:ꝗ ē
ſupra naturā: imbecillis eſt quoad opera
tionē: ⁊ ignarus quoad cognitionē:vt iu
uetur igit̃: et inſtruat̃ indiget angeloꝝ cu
ſtodia. ī quo oſtēdit̃ nobilitas nature an
geli iuuantis homines ⁊ inſtruentis. Ter
tio ex parte dei tāgit̃ magna benignitas.
vn̄ Bern̄. Benignus es dn̄e:ꝗ nō es cōten
tus nr̄a fragilitate:ſed ad ipſoꝝ hoīm cu
ſtodias angelicā cuſtodiā ſupponis. Pa
tet igit̃ ꝙ miniſtrādo tꝑe neceſſitatꝭ:īfor
mando in dubijs:⁊ cuſtodiendo in pericu
lis/angeli ſunt coꝝ.ſ.hoīm. Et ſic cōcludi
tur ſcđs tractatus preſentis ſermonis de
angelis quātū ad eoꝝ humilitatē et infe
rioritatē in adminiſtrādo et ſeruiendo hu
mane creature ⁊c̄. ¶ Hic poſſunt fieri ali
que curioſe queſtiones. qꝛ dicit Hiero. ꝙ
vnaqueqꝫ aīa ab initio ſue creationis ha
bet angelū ⁊c̄. Prima queſtio eſt ſi adā ꝓ
ſtatu īnocētie habuit angelū cuſtodē. Vi
det̃ ꝙ nō: qꝛ ſm̄ ꝙ dictū eſt: cuſtos datur
alicui vel ꝓpter periculū vt defendat̃: vel
ꝓpter dubiū vt inſtruat̃. ſicut qn̄ aliquis
neſcit viā ꝑ quā habet ire ad terminū:da
tur ſibi cuſtos ductor ⁊ doctor: vt eū diri
gat ⁊ doceat. Adam in ſtatu innocētie nō
habuit periculū: qꝛ ex dono originalis iu
ſticie in oībus cuſtoditus ⁊ ordinatꝰ erat.
igit̃ ⁊c̄. Rn̄deo dicendū ꝙ ꝓ illo ſtatu ha
buit periculū: nō ex pctō qđ cōmiſiſſet: ſꝫ
ex peccādi potētia quā habebat: ⁊ ex dia
boli expugnādi malicia. Itē erat debilio
ris cōditionis ꝙ angelus: iō vt clariꝰ illu
minaret̃ īdigebat āgelica cuſtodia. ¶ Se
cūda q̄ſtio vtrū in gratia cōfirmati et ſan
ctificati in vtero habeant angelum cuſto
dem. videtur ꝙ non: quia contra impedi
mentum prouenienſ ex peccato/ data eſt
cuſtodia angelica: et tales nō poſſunt pec
care niſi ſaltem venialiter. Patet in petro
poſt receptionē ſpiritusſancti in qua fuit

confirmatus in gratia. Reſpondeo ꝙ etſi
peccare non poſſunt: tamen debent profi
cere in bonum: et eorum profectus poteſt
impediri: ⁊ propter hoc datur angelorum
cuſtodia ad remouendū a malo: ⁊ ad pro
mouendum ad bonum: a quo retrahit an
gelus malus. ¶ Tertia queſtio vtrū pueri
in vtero matris habeant angelū cuſtodē.
videtur ꝙ non: qꝛ datur angelus propter
ſalutem ſpiritualem conſequendam: que
haberi non poteſt ſine ſuſceptione ſacra
mentorum: quorum ipſi nō ſunt capaces
pro illo ſtatu: ⁊ ſic inutilis videtur iſta cu
ſtodia. Reſpondeo ꝙ ſacramēta conferū
tur per miniſtros eccleſie: et licet pro illo
ſtatu pueri non ſubdantur autoritatibus
angelorum: et ideo ab inſtanti infuſionis
anime datur eis angelus cuſtos per queꝫ
prohibet̃ virtus diaboli ab eius nocumē
to. poſſet enim per diabolum in vtero ma
tris extingui: et ſic propter peccatum ori
ginale dānari. ¶ Quarta queſtio vtrū an
tichriſtus habebit angelum cuſtodem. vi
detur ꝙ non: qꝛ dicit apl's.ij. ad Theſſal'.
ij. ꝙ aduētus eius erit ſm̄ operationem
ſathane. que cuſtodia datur contra ſatha
nā: ideo fruſtra eſſet in eo angelica cuſto
dia. Reſpōdeo ꝙ ſic. quia lex communis
non debet mutari propter vnum. In hoc
eius pena apparebit iuſta: quia beneficia
toti nature promiſſa non ſunt ei negata.
Sed talis cuſtodia angeli erit fruſtra: ex
quo nō poterit conuerti ad bonum. Dico
ꝙ ſi non cōuertatur ad aliquod bonuꝫ: ex
cuſtodia tamē angeli boni ceſſabit a mul
tis malis. Et nota ꝙ hunc effectum cōſe
quitur ad minus ſemper angelus cuſtos
in quocūqꝫ obſtinato. ¶ Quinta qđ vtrū
beata virgo habuit angelum cuſtodem. ⁊
videtur ꝙ non: qꝛ erat confirmata in gra
tia: et non poterat peccare: igitur ⁊c̄. Re
ſpondeo ꝙ ſic: quia non minoris dignita
tis erat beata virgo ꝙ alij homines: ſꝫ ha
bere angelum cuſtodē eſt dignitas homi
num et animarum: igitur ⁊c̄. Secundo qꝛ
datur cuſtos: vt dictum eſt: non ſolum vt
liberet a periculo: ſed etiam vt inſtruat: iō
beata virgo etſi primo non indiguit: ſecū
do inſtructa fuit per angelum gabrielē de
chriſti incarnatione. de modo ſue conce
ptionis. vt patet Luce.j. Item de fuga in
egyptum. de perſecutione herodis cōtra
puerum chriſtum; et de reditu in terrā iſ
rael poſt obitum herodis. vt patet Mat
thei.ij. Dicūt enim doctores ꝙ cuſtos vir
ginis fuit gabriel. Alij dicunt ꝙ habuit
mille angelos deputatos ad ſui cuſtodi
am. et hoc dicunt declarando illud quod
dicitur in Canti.ca.iiij. Mille clypei pen
dent ex ea: omnis armatura fortium ⁊c̄.
¶ Sexta queſtio vtrū chriſtus angelū cu
ſtodem habuit. videtur ꝙ ſic: quia nō de
buit priuari dignitate aliorum hominū:
ſed habere angelum cuſtodē pertinet ad
dignitatem hominis: vt dictū eſt. Reſpō
deo ꝙ non: quia etſi ad dignitatem viato
ris pertinet ꝙ habeat angelum cuſtodē:
quia datur pro cuſtodia vie. Angelis ſuis
mandauit de te: vt cuſtodiant te ⁊c̄. habe
re tamen cuſtodem non pertinet ad digni
tatem comprehenſoris. vnde patet ꝙ dia
bolus falſum dixit chriſto Mat. iiij. An
gelis ſuis ⁊c̄. chriſtus vero non ſolum via
tor fuit: ſed etiam comprehenſor: et adiu
torio nō indigebat aliquo: quia eius bo
num vel malū impedire non poterat. Itē
nec poterat illuminari per angelū: nec in
ſtrui: quod eſt alius effectus angeli. quia
eius aīa verbo vnita immediate illumi
nabatur perfectiſſime ab eodē: immo chri
ſti anima ex illuminatione verbi illumina
bat angelos. et non econtra. Et ſi dicatur
videtur contrarium Luce. xxij. ꝙ factus
in agonia tempore paſſionis apparuit de
celo angelus confortans eum. Dicēdum
ꝙ non per modum cuſtodis eum iuuan
do vel inſtruendo: ſed per modum mini
ſterij formā eius congratulando: ſicut ho
mo naturaliter cōfortatur ad preſentiam
amicoꝝ. ¶ Septima et vltima queſtio: cū
deus principaliter ſit cuſtos hominum.
Job.vij. Quid faciam tibi o cuſtos homi
num: ⁊ cuiuſcunqꝫ cuſtodia nihil valet ſi
ne ſua. quia niſi dn̄s cuſtodierit ciuitateꝫ
fruſtra vigilat qui cuſtodit eam. pſ̄. quia
fruſtra ſit per plura ⁊c̄. ſm̄ pħm. Secun
do cuſtodia et conſeruatio hominum eſt
per gratiam: ſed deus per ſe immediate
infundit gratiam nō per alium: igitur ⁊c̄.
Tertio vnus effectus angelorum cuſtodie
eſt ꝙ portant orationes hominum ad de
um. Tobie.xij. Quando orabas cū lachry
mis dicit raphael: ego obtuli orationem
tuā domino. Alius effectus eſt ꝙ portant
aīam ad celū. iuxta illud Luc. xvj. Factū
eſt vt moreretur mendicus: et portaretur

ab angelis ꝛc. Et totū hoc deus pōt face re ꝑ ſeipſum ſolū: igiť angelorū cuſtodia eſſet fruſtra. Rñſio ad iſta ꝙ deus tanꝙ̄ principalioꝛ hoīm cuſtos pōt oīa iſta ſu⸗ pradicta facere ꝑ ſe ſolū: ſed vult facere per inſtrumēta ſua et ꝑ miniſtros. Lex eſt diuinitus ordinata ſm ꝙ dicit Dionyſiꝰ de celeſti hierarchia: vt inferioꝛa reducā⸗ tur ad ſuperioꝛa ꝑ media: deus eſt ſuꝑioꝛ homo eſt inferioꝛ: angelus eſt mediꝰ. Itē quoad effectū cuſtodie: quoꝝ vnus eſt ho minum orōnes offerre deo: alius eſt aīas in celū ducere ꝛ gratiā per ſeipſum infun dere. Dicendum ꝙ in hoc deus vtiť ipſis angelis tanꝙ̄ inſtrumentis. Uidemꝰ em̄ in artificialibꝰ ꝙ inſtrumēta diſponunt ad formā: vt ignis mollificando ferrum. et martellus dilatādo: ſed forma cultelli induciť ab artifice ſm ſimilitudinē artis quā hꝫ principale agens. Ita et deus pri mus cuſtos inducit vltimā perfectionem coniungentē fini tanꝙ̄ formam: et hec eſt gratia ꝛ gloria. ſed angeloꝝ eſt per illumi nationes/et per eius cuſtodiā/et ad illuꝫ finem diſponere et preparare. Ex quibus om̄ibus finis imponitur ſcđo iſtius ſer⸗ monis trectatui: in quo dicebať ꝙ tracta retur de angelis quantū ad humanā crea turam: in quo dicebať ꝙ angeli ſunt hu⸗ miles ꝛ infimi ſeu baſſi ꝑ adminiſtratio⸗ nē: qꝛ ſunt eoꝝ. ſcꝫ hoīm: quia cuſtodes ꝛ miniſtratores oēs ſunt.

Tertia pars.

¶ Tertio dixi pricipali⸗

ter et vltimo ꝙ tertiꝰ tractatus pn̄tis ſer monis eſſet de angelis quantū ad ſuam felicitatem perdurabilem. Et hic tracta⸗ biť ꝙ angeli ſunt rapti in cōtēplatione: quia ſemper vident fa: patris. iuxta ter⸗ tiam partē thematis. In angelis ſimul et ſemel eſt duplex vis ſm doctores. Una miniſtratiua: qꝛ nobis mittunť: ſm iſtaꝫ deſcendūt. Alia contēplatiua: qꝛ deo per viſionē facialē et preſentialē: vñ eſt eoꝝ premiū: ſemꝑ fruūtur: et ſic rapiuntur et aſcēdunt. Hos vidit iacob Gen. xxviij. qñ vidit ſcalam ſtantē in terra: et cacumē ce lum tangens: ꝛ angelos aſcēdentes ꝛ de ſcendentes ꝑ eam: et dn̄m innixū ſcale. Per angelos q̄ deſcēdūt ſignť ipſimetip⸗ ſi: q̄ ad hoīes deſcēdūt ad cuſtodiā et mi niſtrationē. Per angelos qui aſcendūt ſi⸗ gnificāť ipſimet āgeli: q̄ deo familiariter vtunť per beatitudinē et contēplationē. Per ſcalā intelligiť claritas qꝛ vterqꝫ mo dus de claritate procedit. Uñ dicit beatꝰ Petrꝰ ꝙ deus eſt in quē deſiderāt angeli proſpicere. j. Peť. j. iō ſtatim in principio ſue creationis fuerūt ei adherētes. de be⸗ neficio creationis grās reddentes: cū pſ̄ dixerunt. Dn̄e deus virtutū cōuerte nos: et oſtēde faciē tuā et ſalui erimꝰ. Iſta eſt felicitas. Sicut em̄ angeli mali vbicūqꝫ ſunt et vadūt: ſemꝑ ſua pena comitantur ſic angeli boni ſua gloria: vt eos laudādo et cōmendādo deo dicamus illud qđ ſcri biť. iij. Reg. x. Beati viri tui: ꝛ beati ſerui tui qui ſtant corā te ſemꝑ. Et ſic habemꝰ tertiā partē ſermonis: et per ꝯſequens fi niť ſermo. ¶ Sed qꝛ hodie fit ſpecialiter feſtū de beato Michaele: ideo in eius ho norē ſpecialr̄ dicenda ſunt. viij. de eo. Primū eſt ꝙ ꝓpter virtutes bene fama⸗ tur. Ptꝫ ex eius noīe: qui interꝑtať virtꝰ dei: qs vt deus alter deus cū mira ꝟtute Gregoriꝰ dicit de tribꝰ angelis q̄ venerūt ad abraā et eius noībꝰ: qꝛ ex noīe differūt quid in cōparatiōe valeāt. Scđm ꝓpter victorias multū laudať. Ptꝫ Apocal. xij. Factū eſt preliū magnū in celo ꝛc. Tertiū eſt qꝛ idolatriā fugauit: vt ptꝫ de corpore moyſi (de h̄ iudas in epl̄a ſua. c. vnico.) qđ voluit diabolus iudeis ꝓdere: vt euꝫ adorarēt. Quartū eſt qꝛ pplꝫ gubernauit. Ipſe ſynagogā de egypto traxit. plagas egyptijs intulit. mare rubrū diuiſit. pplꝫ per deſertū duxit: ꝛ in terrā promiſſionis introduxit. Exo. iij. Quintū qꝛ contra an tichriſtū pugnabit. Danie. xij. In tꝑe illo conſurget michael princeps qui ſtat ꝓ fi⸗ lijs populi tui. Sextū qꝛ ipſum interfi⸗ ciet. Ptꝫ. ij. ad Theſ. ij. Quē dn̄s ieſus in terficiet ſpū oris ſui. Iſte ſpūs ē michael ſm doctores. Septimū qꝛ mortuos reſu ſcitabit. j. ad Theſ. iiij. Ipſe dn̄s in iuſſu et in voce archāgeli/et in tuba dei deſcē⸗ det de celo. Octauū qꝛ habet autoritateꝫ aīas in celū eleuare. vñ data eſt poteſtas archāgelo michaeli ſuꝑ oēs aīas ſuſcipiē das. Et ſic patent cuilibet contemplanti octo excellētie: que ſpecialiter ꝑtinent ad beatū Michaelē: et ꝑ conſequens habe⸗ mus totū ſermonē. Placeat deo ꝛc.

¶ De ſancto Michaele ſeu de ange⸗ lis. Sermo. ij.

Angelis ſuis mādauit de te: vt cuſtodiāt te in oībꝰ vijs tuis. ſcribitur in pſ̄. xc. Pro declaratiōe iſtiꝰ ꝛc. videmꝰ ꝑ experien tiam ꝙ rex ꝑ̄potens hn̄s duas ciuitates vt ſupra ī ſermone ꝑ̄cedēti ꝛc. iō ꝯcludiť thema. Angelis ſuis ꝛc. Uñ honorabiles dn̄i eſt notandū ꝓ ꝓſecutiōe materie/ ꝙ āgelꝰ ſm Greg. eſt nomē officij: ꝛ nō na⸗ ture. nā ſm eūdē ille celeſtes creature ſꝑ ſunt ſpūs: ſꝫ ſemꝑ vocari angeli nequaꝙ̄ poſſunt. tūc em̄ vocanť angeli: cū ꝓ exer⸗ cendo aliquo officio ad nos mittunť: et ideo angelꝰ grece đꝛ nuncius latine. ideo qꝛ angelus nomē officij eſt: reꝑio ꝙ nouē officia angeli circa hoīes exercent ſm nu merum. ix. ordinū angelorū.

Primum officiū angelorum eſt homines paſcere.
Scđm eſt eos ad bonū promouere.
Tertium eſt deuiantes dirigere.
Quartū eſt diabolū retinere: et eius pote ſtatem refrenare.
Quintū eſt peccatorē reprehendere: et ab eo non diſcedere.
Sextū eſt ſuper penitēte gaudere: ꝛ inde gaudiū demonſtrare.
Septimū eſt deū continue laudare.
Octauum eſt aīas ad celū eleuare.
Nonū eſt animas cuſtodire.

Et de iſto vltimo officio loquiť thema cū dicit. Angelis ſuis ꝛc.

¶ Dico primo ꝙ qꝛ angelus nomē officij eſt: nō nature: reꝑio ꝙ primū officium qđ circa hoīes exercēt eſt cibū hoībus ꝓuide re: ꝛ eos paſcere. Hoc pꝫ. iij. Reg. xix. vbi legiť ꝙ angelꝰ attulit panē ꝛ aquā helie ꝛ dixit. ſurge ꝛ comede. grandis em̄ reſtat tibi via. Qui comedit ꝛ bibit: ꝛ ambula⸗ uit in fortitudine cibi illiꝰ vſqꝫ ad montē dei oreb. vñ ptꝫ ꝙ paſcūt hoīes ꝛc. In q̈ hiſtoria q̈ttuoꝛ cōtēploꝛ. Primū eſt hiſto riale circa h̄ ꝙ diċ ꝙ angelꝰ attulit panē helie: de q̄ comedit. in quo dať nob̄ innui ꝙ panis et vinū et qđcūqꝫ aliud qđ ſuffi⸗ cit ad ſuſtentādū vitā hoīꝫ: ꝑ angelos no bis miniſtranť. Ipſi fugāt mala tꝑalia: tē peſtates/glacies/grādines. qꝛ iſta prohi⸗ bent et cōſumūt. Per angelos em̄ malos venit grando ī egyptū: q̄ omne fenū con ſumpſit: et oē lignū regionis cōfregit; vt habeť Exođ. ix. ꝛ in pſ̄. lxxvij. đꝛ de egy⸗ ptijs. Miſit in eos irā indignatiōis ſue: indignationē ꝛ irā ꝛ tribulationē: imiſſio nes ꝑ angelos malos. A ſimili ꝑ ꝯ̄ria per miniſteriū āgeloꝝ bonoꝝ venit nob̄ abū⸗ dantia ꝛ aeris tēperies. Angeli miniſtrāt horas dies mēſes annos et tēpora. ad qđ facit illud Apoċ. ix. ꝙ angeli pati erāt in horā diē mēſem et annū. Et ſm ꝙ ponit ſctūs Tho. in. j. ꝑte. q. art. j. oīs crea⸗ tura corꝑalis adminiſtrať ꝑ angelos: et ī ſolutionibꝰ argumentoꝝ allegat origenē ſuꝑ numerū di. ꝙ a deo opꝰ eſt angelis. angeli em̄ preſunt iumentis et neceſſitati aīaliū ꝛ plātationū ꝛ tormētis ꝛc. h̄ ille. (Scđo eſt notandū ꝙ iſta hiſtoria eſt mo ralis: circa hoc ꝙ đꝛ ꝙ helias comedit de illo pane ſibi ꝑ angelū miniſtrato: et in fortitudine cibi illiꝰ ambulauit. xl. diebꝰ ꝛ xl. noctibꝰ. Inde docemur moralr̄ ꝙ iſte panis eſt pn̄ie. de quo ī pſ̄. lxxix. Cibabis nos pane lachrymaꝝ. quo mediāte ambu lamꝰ. xl. diebꝰ et. xl. noctibꝰ: qui eſt nūerꝰ ꝑfectꝰ pn̄ie. ieſus em̄. xl. diebꝰ ꝛ. xl. nocti bus ieiunauit: et pn̄iam fecit. Mat. iiij. Et ambulamus in fortitudine eius/vſqꝫ ad montē dei oreb. i. grē: qꝛ per pn̄iam di mittiť culpa: ꝛ conferť grā. et ſic ꝑ. xl. ve⸗ nimus per ꝑtes ſuas aliquotas in. l. qui eſt nūerus iubileus remiſſiōis et gratie. Per āgelos iſte panis nobis miniſtratur immo de iſto pane ipſe angelꝰ paſciť et recreať: qꝛ ſm Bern. ſuꝑ canť. ſer. lxviij. lachryme pctōꝝ delitie ſunt angelorum. Tertiū ꝟbū qđ eſt in iſta hiſtoria: eſt ſpiri tuale. ſ. ꝙ panis euchariſtie ſacramenta⸗ lis: q̄ đꝛ angeloꝝ. pſ̄. Pa. ange. m. homo. In cuius fortitudine nō ſolū ꝑuenimꝰ ad locū pn̄ie: ſed ad. l. remiſſionis culpe/et collatiōis grē ꝛ glīe. Angeloꝝ miniſterio nobis miniſtrať ad ipſiꝰ dignā ſuſceptio nē ſuis ſctīs āmonitionibus ꝑ̄parando. Quartū et vltimū notatur ꝙ ꝑlatus ꝛ ſa cerdos: q̄ angelꝰ đꝛ. mala. ij. Labia ſacer⸗ dotis cuſtodiunt ſciētiā: et legē requirēt ex ore eiꝰ: qꝛ angelꝰ dn̄i exercituū eſt. hn̄t officiū paſcendi pplꝫ: ꝓpter qđ dicti ſunt paſtores a paſcendo. đꝫ em̄ paſcere pplm̄ triplici pane. ſ. exēplo ꝟtuali: ꝟbi doctri⸗ nalis: ꝛ ſuſtētatiōis materialis. In ſignū huius xp̄s petro maxīo angelo/et ſupre⸗ mo ꝑlato/dixit Io. xx. Paſce oues meas. Et hec de primo officio angeloꝝ ꝛc.

¶ Scđm officiū angeloꝝ circa homines
eſt ad bonū ꝓmouere. Et de hͦ officio ptꝫ
Mat. ij. vbi legit̄ ꝙ angelus dn̄i appa. ī
ſom. Jo. dicēs. Surge ⁊ accipe. pu. ⁊ ma.
eius: ⁊ fu. in egyptū. q̄ fuga fuit bona ad
vitandū mortē pueri xpi'q̄ ꝓcurata fue/
rat. Jn quo moraliter edocemur: ꝙ qn̄ in
volūtate cōcipimus bonū ꝓpoſitū et ip/
ſum ꝓſequimur deducēdo ad opus: tunc
ab herode. i. diabolo ꝓcurat̄ ⁊ mors ma
tris. i. bone volūtatis: et pueri. i. nati bo
ni operis executi: ſed per bonū angelum
ammonemur vt ab herode. i. diabolo/ fu
giamus: ne matrē et puerū per pctm̄ per
damus. Un̄ ẜm Bern̄. ẜmo. xxxj. ſuꝑ cāti.
angelus ſemꝑ exhortat̄ aīam hoīs: ⁊ dei
dilectā ad bonū promouere nō ceſſat. pſ.
xxxvj. Delectare in dn̄o: et dabit tibi peti/
tiones cordis tui. et rurſum ibidē. Expe/
cta dn̄m ⁊ cuſtodi viā eius. Jtē Abachuc
ij. Si morā fecerit expecta illū: q2 veniēs
veniet ⁊ non tardabit. Fidelis peramplꝰ
Bern̄. dicit. angelꝰ q̄ mutui amoris dei: ⁊
aīe conſcius: ſed nō inuidus: non querit:
ſed dei gloriā diſcernit. medꝰ inter dile/
ctū et dilectā vota offerēs referēs dona.
execrat iſtū: placat illū. Jntēdit quoqꝫ lꝫ
raro repreſentet: eos pariter ſibi ẜm hūc
rapiens: ſed illū adducens. hec Bernard.
Et hec aq. ſecundo.
¶ Tertium officiū angelorum circa hoīes
eſt eos deuiantes ad rectam viā dirigere:
Jſtud officiū patꝫ Tob. v. de Raphaele q̄
duxit Tobiā in rages ciuitatē medorum
ꝑ iter qđ Tobias egrediebat̄: vn̄ dixit ra
phael tobie de filio ſuo. Ego ducam eum
et reducā ſanū ad te: q2 viam noui et iti/
nera eius frequēter ambulaui. Jn iſta hi/
ſtoria moraliter inſtruimur ꝙ in oībꝰ vijs
et itineribus in quibꝰ in pn̄ti via ambu/
lamus: angelos habemꝰ ductores. Jn ſi/
gnum huiꝰ dicit̄ in themate. Jn oībꝰ vijs
tuis. Si erras viā: te ducit. exemplum in
agar ancilla ſare: q̄ cū fugeret a facie dn̄e
ſue: et erraret in ſolitudine: angelus dn̄i
dixit ſibi. Agar vnde venis: et q̄ vadis ⁊c.
Reuertere ad dn̄am tuā et humiliare ſub
manu eius. Gen̄. xvj. Si erras ipſe viam
tibi oſ̄det. vn̄ angelus dixit petro extra/
hens eū de carcere. Circūda tibi veſtimē
tū tuū: et ſeq̄re me. Act̄. xij. Et populus ꝑ
deſertū habuit angelū ductorē. Angelus
dn̄i ꝑcedebat caſtra iſrael. Exodi. xiiij. Et
moyſi dixit dn̄s Exo. xxxij. in fine. Uade ⁊
duc populū iſtū de quo locutus ſum tibi
angelꝰ meus precedet te. Jđ pōt intelligi
de q̄libet nr̄m illđ: qđ dixit dn̄s Malach.
iij. et habet̄ Matth. xj. Ecce ego mitto
angelum meū ante faciem tuam: qui pre
parabit viam tuam ante te.
¶ Quartū officiū angeloꝝ circa hoīes eſt
diabolū retinere ⁊ ſuā ptātē refrenare ⁊c.
Jſtud officiū pertinet ad ordinē poteſta/
tum. ⁊ factū eſt hͦ officiū per raphaelē in
aſmodeo: q̄ interfecerat ſeptem viros ſa/
re: quē religauit ī deſerto ſuperioris egy
pti: vt ptꝫ Tob. viij. Ex qua hiſtoria duo
poſſum notare. Primū ꝙ accedētes libi/
dinoſe ad cōiugiū fundantes ꝯctū matri
moniū non in honeſto: ſed delectabili ſic
fecerūt illi ſeptē viri ſare: per demonē ſpi
ritualiter ſuffocant̄. Et nota pulchre ad
hoc hiſtoriam Tob. vj. qūo raphael dixit
tobie ꝙ oportebat eū accipere ſaram in
vxorē. et cōcluſionē quā ſibi dixit. ſ. Audi
me: et oſtendā tibi: q̄ ſunt q̄bus pōt ꝑua
lere demoniū ⁊c. Et nota ꝯcluſionē. et tu
caue vt non in coniugio libidini vaces ſi
cut equus et mulus: q̄bus non eſt intelle
ctus. Scđo potes hic notare: ꝙ diabolꝰ
ꝯ quēcūqꝫ hoīem: quantū in ſe eſt recipit
ptātem: ⁊ eā potenter exeq̄ret̄: niſi per bo
nū angelū refrenaretur: et iđ adiutorio
bonoꝝ angeloꝝ indigemus: vt nobis aſſi
ſtant: vt nos defendant: et maloꝝ ptātes
repellāt. q2 ẜm ꝙ dicit Bern̄. ſermone. vij
ſuꝑ cant̄. ſi ſe a nobis boni ſpūs elōgaue
rint: impetꝰ maloꝝ q̄s ſuſtinebit? Pro tā
to ipſe Bern̄. ſermone. xxxix. tractās illud
Cant̄. j. Equitatui meo in curribꝰ pharao
nis aſſimilaui te amica mea. dicit ꝙ aīa
ſctā xpi ſponſa nunq̄ eſt ſine angeloꝝ cu
ſtodia: q̄ eā emulant̄ dei emulatiōe: ſolli/
citi ſuo viro ſeruare: ⁊ virginē caſtam xpo
exhibere. Ergo (inq̄t ipe) angelicis fulta
myſterijs: ⁊ ſuꝑno ſtipata agmine currit
vt caſtroꝝ acies ordinata incedēs. Siliſ
eſt equitatui meo in curribꝰ pharaonis.
¶ Quintū officiū angeloꝝ circa hoīes eſt
pctōrem reprehēdere et ab eo nō diſcedere.
Hoc officiū eſt practicatū Act̄. xij. ī petro
in carcere exiſtēte ꝑ angelū: q̄ ei aſtitit: et
lumē refulſit in habitaculo carceris: cuiꝰ
latus ꝑcuſſit: ⁊ a ſomno excitauit dicēs.
Surge velociter ⁊c. Jn q̄ hiſtoria habet̄
ꝙ petrꝰ in carcere erat dormiēs īter du

os milites vinctus catenis duabus ⁊ ſe/
cundo erāt cuſtodes an̄ oſtiū: q̄ cuſtodie/
bāt carcerē. Jn hiſtoria iſta moral'r edo/
cemur. ꝙ petrꝰ in carcere dormiēs eſt pec
cator mala irretitꝰ ꝯſuetudine de q̄ carce
re cupit extrahi Pſ. di. pſ. cxlj. Educ de
carcere (al's de cuſtodia) aīam meam ⁊c.
Scđo milites inter q̄s iacet: ſunt mors ⁊
demon. mors inſidiat̄ corpi. demon aīe.
Due catene ſunt amor delitiādi: et pudor
reuelādi. Duo cuſtodes obſeruātes ne ex/
eat carcerē: ſunt ꝓſumptio venie: ⁊ ꝯfidē
tia vite. prime huic ſtat angelꝰ: et eū cor/
ripit ꝑ monitionē. ⁊ ꝑcutit ꝑ violentatio
nē di. Surge velociter. ſ. a pctō. Hoc fac̄
angelꝰ nō ſolū blāde ſuadēdo: ſed pctōrē
ꝯſuetū aliqua plaga ꝑtutiēdo: et q̄ſi vio/
lētando. Jn figurā huiꝰ angeli coegerunt
loth/ et vxorē eiꝰ/ ⁊ duas filias ſuas exire
de ſodomis: et ꝑ manus ipſis diſſimulāti
bus extraxerūt eos. Geneſ. xix.
¶ Sextū officiū angeloꝝ eſt ſuꝑ penitēti
bus gaudere: ⁊ gaudiū demōſtrare. Luce
xvj. Gaudiū eſt angel' dei ⁊c. Gaudēt pri
mo ꝓpter ſuū nūerū. ſcđo ꝓpter ſui cuſto
die fructū. ſicut medicꝰ de īfirmo ꝑ eū cu
rato: et ꝓſtine valitudini reſtituto. Et no
tate diligēter: ꝙ mlto mag̃ āgeli gaudēt
de ꝓfectu hoīm poſt xpi incarnationem
ꝙ ante: qđ demōſtrat̄ nobis ī figura. iij.
Reg̃. vj. vbi legit̄ ꝙ ſalomō fecit fieri in
ꝓpitiatorio āgelos: de q̄bꝰ īter alia/ legi
mꝰ circa pmū ꝙ fec̄ eos de lignis oliuaꝝ.
ſcđo ꝙ habebāt alas expāſas q̄ſi paratas
ad volādū. tertio ꝙ habebāt facies eleua
tas: ⁊ mutuo ſe reſpiciebāt. Alterꝰ nota
te de āgelis: ꝙ tꝑe pn̄ti poſt xpi incarna
tionē: multo mag̃ gaudēt de ꝓfectu hoīꝫ
ꝯrian̄. Primo q2 an̄ erāt circa hoīes duri
⁊ ferrei ꝓpter incōpaſſionē: nūc ṽo ſunt
de lignis oliuarū. i. ad hoīes miſicordes
⁊ pij. Scđo an̄ habebāt alas demiſſas: q2
quaſi inuite/ ⁊ cū difficultate ad hoīes ve
niebāt: ſed mō hn̄t alas extēſas et expan
ſas q̄ſi paratas ad volandū: q2 modo ad
nos cito veniunt. Tertio an̄ nr̄am naturā
quaſi inferiꝰ et deiectā baſſe reſpiciebant
mō videntes eā in xpo ſuꝑ eos exaltatā/
cū magna reuerētia ⁊ honore/ cū eleuatis
faciebꝰ: et mutuo ſe reſpiciētibus pre ſue
glīe admiratiōe eā intuent̄ ſuꝑ ſe. et oēs
celos eleuatā: et ad pr̄is dexteram collo/
catā.
¶ Septimū officiū eſt deū ſem/
per laudare ⁊c. Cōtinue eñ deū laudant
Eſa. vj. Seraphin clamabāt ⁊c. Sāctus
ſanctus: ſctūs. Et in ꝑfatione. Nō ceſſant
clamare q̄tidie ⁊c. Hic notate ꝙ ex hͦ offi
cio multū circa hoīes ſollicitant̄: vtꝫ ſimꝉ
cū eis hoīes deū laudēt. q2 angeloꝝ laus
ſine hoīꝫ laude/ nō eſt ꝑfecta. ẜm ꝙ pul/
chre declarat Bern̄. ſuꝑ cant̄. ẜmo. lxviij.
tractās illđ pſ. viij. Ex ore īfantiū et lactē
tiū ꝑfe. lau. Un̄ inq̄t Bern̄. angelis dabis
mihi infantes et lactētes: q̄rū ex ore lau/
des ꝑficiat deꝰ. āgeli nō hn̄t infantes: hꝫ
eccl'ia: q̄bus et dicit lac potū vobis dedi:
nō eſcā. et hi ad laudē q̄ſi cōplendā a pro
pheta inuitant̄/ dicēte. Laudate pue. do.
Tu putas deū nr̄m totā habiturū ſue glo
rie laudē: donec veniat q̄ in ꝯſpectu āge/
loꝝ pſallat ſibi/ di. Letati ſumꝰ ꝓ diebus
q̄bꝰ nos hūiliaſti. annis q̄bꝰ vidimus ma
la. Hoc genus laudis nunq̄ angeli niſi ꝑ
hoīes ſciuerūt. Q2 angeloꝝ igr̄ laus ꝑ lau
des hoīm ꝑficit̄: idcirco angeli in laudā/
do deū in choro. in pſal. in cātico hoīes
ꝑueniūt. ẜm ꝙ dicit Bern̄. vbi. ſ. ſermo.
vij. eccleſijs dic̄ pſ. Preuene. prīci. cōiū.
pſallētibꝰ: ⁊ hoīes corā āgelis pn̄tibꝰ lau
dāt deū. vn̄ dđ īq̄t. Jn ꝯſpectu āge. pſal.
tibi deꝰ meꝰ. īmo etiā ẜm ꝙ dic̄ Bern̄. in
ſupradicto ſermone: ipſi inuitant nos ad
deū laudādū/ dicē. illud pſ. Pſallite deo
noſtro pſallite. Sic cū celi cātoribꝰ/ inq̄t
Bern̄. laudē in cōi ducētes vt pace ciues
ſctōꝝ et domeſtici dei pſallite ſapienter.
¶ Octauū officiū angeloꝝ eſt aīas ꝓ mer
cede ad celū eleuare. Luce. xvj. Factū eſt
aūt vt moreret̄ mēdicꝰ: et portaret̄ ab an
gelis in ſinū abrae. Jn iſta hiſtoria nota
vnū documētū: qđ tibi multū ꝓficiet. nā
ibidē hr̄ ꝙ mortuꝰ eſt diues: ⁊ ſepultꝰ eſt
in īferno. Hic debes notare diligenter: ſi
cupis ꝙ aīa tua portet̄ ab angelis cū mē
dico ⁊c. ⁊ nō cū diuite ſepeliaris ī īferno
nā de diuite dr̄ ꝙ mortuꝰ eſt: qđ ſiḡt par/
ticipiū ꝑteriti ꝑfecti. de mēdico dr̄ factū
eſt vt moreret̄. qđ eſt ṽbū ꝑteriti impfe/
cti. Diues mortuꝰ erat ꝑfecte: q2 mors ẜm
totā latitudinē ſuā/ ⁊ ſui dn̄ij/ occupabat
eū: q2 in corꝑe et aīa: ⁊ ſic ꝑfecte mortuus
erat. Mendicꝰ mortuꝰ erat impfecte: q2
mors ẜm totale dn̄iū ſuū/ eū non poſſide
bat. lꝫ eñ eſſet mortuꝰ in corꝑe: non tn̄ in
aīa: et ſic impfecte. Facies igit̄ tu ꝓ tꝑe
mortꝭ tue/ ꝙ mortuꝰ ſis impfecte. ſ. ī cor/
pore: et nō in aīa: et tūc tu ab angelis in
ſinū abrae deportaberis cū mendico.

¶ Nonũ et vltimũ officiũ angeloꝝ eſt ani
mas ſibi cõmiſſas cuſtodire ꝛc. de hoc offi
cio in themate dr. Angelis ſuis deus ꝛc.
Super quo noto duo magna. Primũ ma
gna aīe dignitas. vñ Chryſ. vel Hierony.
Magna dignitas animarũ: vt vnaqueqꝫ
habeat cuſtodē angelum ab initio ſue na-
tiuitatꝭ. Scdo magna dei pietas. vñ Ber
nar. ſuper illud Eſa. lxij. Super muros tu
os hieruſalē ꝯſtitui cuſtodes. dicit ſic. Be
nignus es tu dñe: qui nõ es contētus no-
ſtroꝝ fragilitate moꝝ: ſed ipſi humane cu
ſtodie etiaꝫ angelica ſuperponis auxilia.
Hic ſunt ſiēde nouē queſtiones ſm nouē
officia predicta: et nouē ordines angeloꝝ
allegatas circa cuſtodiam angeloꝝ.

Prima ſi chriſtus vel eius anima habuit angelum cuſtodem.
Secunda ſi beata virgo.
Tertia ſi adam in ſtatu innocentie.
Quarta ſi confirmati in gratia.
Quinta ſi pueri in vtero matris.
Sexta ſi antixps habebit angelũ cuſtodē
Septima ſi angeli relinquunt hominē ad cuſtodiam ſibi deputatum.
Octaua ſi angeli dolent de dānatione hominis: quem cuſtodiunt.
Nona cũ deus ſit perfectiſſimus hominũ cuſtos. Job. vij. Quid faciā tibi o cuſtos hoīm. et in pš. Niſi dñs cuſtodierit ꝛc. quare voluit hoīes p angelos cuſtodiri?
Reſponde ad oēs iſtas queſtiones ſm ſanctũ Tho. in. ij. ſen. et in prima parte ſm q habes alibi. Et ſic explicit ſermo.

¶ In feſto btī Luce euāgeliſte. Sermo.

QUid tibi vide-
tur. Mat. xxij. verbum ſta-
tim dictũ ꝛc. Dñi mei verbũ
preſens hꝫ iſtā ſniam. Ima
ginor q hodie eſt perlamē-
tum gratũ ſiue colloquium inter deũ pa-
trem/et glorioſum ſanctum. Nā deus pa
ter tāq amico ſuo ſpeciali facit ſibi duas
queſtiones: ꝛ dicit ſibi. Quid tibi videt?
Prima eſt de mundo.
Scda de gloria paradiſi.
¶ Prima queſtio quā ſibi facit de iſto mũ
do miſerabili et tranſitorio: eſt iſta. dicas
mihi amice: ecce ego te creaui ad figuram
et ſimilitudinē meā: ꝛ in hoc mũdo te po-
ſui: in q diu vixiſti: dic mihi imaginationē
tuā purā: cũ ipm bñ expertus ſis: qd boni
ab eo recepiſti? Dñe ſermo tu9 veritas eſt.
Job. xvij. et veritatē meditabitur guttur
meũ. Prouerb. viij. Uerum dicā tibi. Iſte
mũdus trāſitorius plen9 eſt anguſtijs/mi
ſerijs/ꝛ calamitatib9: q in eo cõfidit: non
habebit niſi triſticiam/miſeriam/dolorē/
et planctũ: quapropter relinquēdus eſt.
¶ Facit ſibi aliā queſtionē de glīa paradi
ſi: ꝛ dicit ſibi. Ad palatiũ altiſſimũ: qd ab
origine mũdi pparaui: te vocaui: vt ibidē
eternaliter regnes: dicas mihi ſi ad id ſis
bñ diſpoſitus? Et tu mihi dices. Dñe veri
tatē dico: ꝛ nõ mētior. ad Rom. ix. Eſt cla
rũ ꝛ lucidũ oī carens tenebroſitate: valde
nobile et glorioſum oī hoī cupiēti illuc in
trare: quapropter oī mea intētione potē-
tiſſime ꝛ metuēdiſſime dñe: cum intelligo
q tua ſit voluntas: illud cupio poſſidere.
¶ Sed dñi ptractādo rñſionē prime qſtio
nis ꝛc. de mũdo quomodo eſt plen9 ama-
ritudine ꝛc. Domini ſi oculis mentalibus
cõſidero: iſte pſens mundus nõ eſt ſine la
bore et dolore triſticia et merore. propter
hoc Aug. In hoc mũdo nõ timere: nõ do
lere: nõ laborare: nõ periclitari impoſſibi
le eſt. Uñ ſi cõſideramus pncipiũ hoīs: ſi
reſpiciam9 mediũ ꝛ finē: totũ eſt flet9. Nā
primũ qd facit creatura qñ naſcit: incipit
flere. Si eſt maſculus dicit. a. a. ſi femina
e. e. ad denotādum q iā incipiũt in triſti-
cia ꝛ dolore: et totā vitā ſuā habet ducere
in amaritudine huius mũdi. propter hoc
puerbiũ inqt. dicit. e. vel. a. oīs q naſcit
ab eua. Si reſpiciamus mediũ: qs eſt qui
vnq duxerit vnā diē bonā? Certe nullus.
ppter qd Ezech. Eſa. xxxviij. dicebat. De
mane vſqꝫ ad veſperā finies me. Sꝫ in fi
ne reſpiciam9 qd erit ī morte: niſi dolor et
flet9. Finis oīm terribiliũ mors. phs. Et
ſm ſniam Berñ. tāt9 ꝛ tā terribilis eſt do
lor in articulo mortis: q cor ſcindit dolo
re: ꝛ in duas partes diuidit. Ecce quõ mũ
dus ē plen9 triſticijs ꝛ anguſtijs. Uis dice
re. cõfides in diuitijs: in parētib9: in iuuē
tute: in gñe ꝛ in vana glīa hui9 mũdi non
cõfidas: q: tranſitoria ſunt: ꝛ vana. Eccl's
j. Uidi cuncta que fiunt ſub ſole: ꝛ omnia
vanitas. Et tranſit mundus ꝛ cõcupiſcen
tia eius. j. Job. ij. Tranſeũt cuncta que fe
ſtiue celebrant. Sꝫ prochdolor ſunt mul-
ti: qui iſta non conſiderant: immo ſequun
tur vitam miſeram huius mũdi trāſitoriā
et fallacem: et dum credunt bene habere

nihil habent: imo ſunt decepti. Ideo con
ſiderans vitam huius mundi ꝛ miſerum
mũdũ btũs Aug. in lib. de vita miſera ſic
ait ad ppoſitũ. O inqt/vita pſens vita mi
ſera q multos decipis: q multos ſedu-
cis. que cũ videris vmbra es: cum fugis
nihil es: cum exaltari cupis fumus es. O
vita dulcis es ſtultis: amara vero ſapien
tibus. qui te amant: nõ cognoſcunt. q te
contēnunt: te intelligunt. hec ille. In ſi-
gnum quoꝝ albumazar tractatu. vj. mi-
norꝭ introductorij deſcribit vitā hoīs ali-
quibus figuris: et primo ad modũ homi-
nis tenentis virgā in ſiniſtra manu: thu-
ribulum in dextra: gladiũ in pectore. Ubi
ſupplico notate de homine.

Primo ſuā naturā valde inſtabilē. q: virgam habet in manu.
Secũdo ſuā altitudinē variabilē. q: thuribulum in manu dextra.
Tertio ſuā ſtaturā nociuā ſeu dānabilē: q: gladium in pectore.

¶ Primo ergo oſtēdit de homine ſua na-
tura ꝛc. vñ ad modũ virge nullius ſtabi
litatis eſt homo. Et ppter hoc iob. xiiij.
Homo natus de muliere breui viuēs tem
pore repletur multis miſerijs. Qui quaſi
flos egre. et conte. et fugit velut vmbra. ꝛ
nũq in eodē ſtatu pmanet. q: ſm q for-
tuna vult ipſum mutare: mutatur: aliqñ
in parte ſuperiori. aliqñ in inferiori. ali-
quando a dextris: aliquādo a ſiniſtris. le
ge de fortuna ſm q ſcis de boetio.
¶ Scdo oſtēdit ſua altitudo ruinoſa ꝛ va
riabilis ꝛc. q: thuribulũ ꝛc. Thuribulum
eñ aliqñ aſcendit: aliqñ deſcēdit. Sic ho
mo in hac vita preſenti aliqñ aſcēdit: ali-
quādo deſcendit. aſcendit p honores. ali
quādo deſcendit per bona opera: aliquā-
do per amorē aſcendit. aliqñ deſcendit p
odium. aliqñ aſcendit per diuitias: aliqñ
deſcēdit p penuriā. vñ ad modũ arboris
homo ramos ptendit vſqꝫ ad celũ: aliqñ
deijcit vſqꝫ ad terrā. Ex quibus oīb9 duo
poſſumus notare documenta.

Primũ q non eſt confidendũ in homine neqꝫ preſumendũ quin mundus poſſit deficere. q: t. e. ꝛ. d. põt.
Scdo q nõ ē deſpandũ quin aliqd bonũ poſſumus cõſequi: et eo mediāte bñ viuere: q: t. e. ꝛ aſcendere põt.

¶ Tertio dixi q oñdit ſua ſtatura nociua
ꝛc. eo q habebat gladiũ in pectore. Gla-
dius ſignificat mortē: quā homo ſecũ de-
fert. nā ſm phm/oīs mot9 denoīat a ter-
mino ad quē. et iõ vita nr̄a tendit ad mor
tem. Uidens igit iſte glorioſus ſanct9: et
euāgeliſta q iſta tranſitoria ꝛ vana feſti-
nant et tranſeunt et celebrant et in pīcu-
lo cõmorant maxime qtidie qſtioni p ie-
ſum xpm ſibi facte ſupi9 rñdit cuꝫ ꝟitate
ſicut prius. mũdus eſt plenus amaritudi
ne ꝛc. ¶ Quantũ ad rñſionē quam fecit
iſte glorioſus de gloria celeſti: q eſt clara
abſqꝫ tenebris ꝛc. Nec mirũ dñi: qm ibi ē
claritas eterna. ſ. fili9 dei ſupma claritas
fugās oēm tenebroſitatē: et ibi pennis le
ticia regnat. Si qris qd ibi ſit vbi tāta re
alis btītudo pſiſtit: nõ põt ibi eē niſi qd
bonũ: et qd malũ eſt: nunq eſt. Quid in-
quā bonũ eſt. qd me interrogas? vide qd
dicit apl's. j. Cor. ij. Ocul9 non vidit: nec
auris audiuit: nec in cor hoīs aſcēdit que
pparauit de9 diligentib9 ſe. Et iõ videns
iſte glīoſus euāgeliſta iſta tā mirifica et
tā pulchra: mũdũ contēpſit: et oēm orna-
tũ eius: et glīaꝫ paradiſi elegit. quod dice
bat rñſio ſcde īterrogatiõis. In qua ſine
fine viuit et regnat de9. Amen. Hic hiſto
riam: et fac finem ſermonis.

¶ In die omniũ ſanctoꝝ. Sermo. j.

MErces veſtra co a
pioſa eſt ī celis. Mat. v. c.
originalr trāſſumptiue in
euāgelio pñtis celebritatꝭ
ꝟbũ ſcribit nũc aſſumptũ.
Sācta mater eccl'ia hodie
ſolēnizat de oīb9 ſctīs q ſunt in glīa para
diſi: quoꝝ gloria magna: ꝛ btītudo infini
ta pandit in themate: qm eis dicit xpus.
Merces vr̄a: nõ modica: nõ trāſitoria: ſꝫ
copioſa eſt in celis. Pro cui9 thematis de
claratione introductiua eſt notādũ q ſm
phm/quilibet tenet dare mercedē ei: q p
ſe laborat. ꝛ q: ſm q phus exemplificat:
princeps laborat p tota multitudine: dā
da eſt merces ei ab illa. Hec merces nihil
aliud eſt q reuerētia et honor: qui regi a
ſubditꝭ eſt exhibēdus. ꝛ iõ ſcribit. Tobie
iiij. c. Quicũqꝫ tibi aliqd opat9 fuerit: ſta
tim ei mercedē reſtitue: ꝛ merces mercen
narij tui apud te oīno nõ remanet. qm vt
habet in decretꝭ. xiiij. q. v. immolās. Qui
defraudat hõ ſanguinis eſt. qui effundit
ſanguinē et q fraudē facit: neceſſario frat

tres ſunt. Ex qͥbus pꝫ et colligit̃ recte: ꝙ ſm iuſticie rectitudinē / q̄libet tenet̃ pro ſe laborāti dare mercedē. Ad propoſitum deus ꝓmiſit ⁊ dixit ſe redditurū mercedē ꝓ ſe laborantibꝰ. Reddet deus iuſtis mercedē laboꝝ ſuoꝝ. Sap. x. Et ſancta mr̄ eccleſia in perſona xp̄i cantat. Sancti mei q̇ in hoc ſeculo certamē habuiſtis: mercedem laborū ego reddā vobis. Quia ǧ xp̄s nō ſolū debito iuſticie: ſed etiā debito ꝓmiſſionis (quia quilibet tenet̃ facere qđ ꝓmiſit) dat et p̄ſtat retributiōis mercedem oībus ſanctis q̇ ſunt in gl'ia: nō qualem ipſi merent̃ de condigno: ſed qualem ipſum ⁊ ſuā liberalitatē maximā decet de cōgruo. ſ. mercedē infinitā maximā et copioſam: ⁊ hoc eis offert et p̄ſentat in themate p̄aſſumpto. Merces vr̄a copioſa eſt in celis. qđ fuit thema. In quibus quidē verbis ad laudē et gloriā omniū ſanctoꝝ tria de eis notantur.

Primū ſuum p̄miū qualiter eſt exceſſiuū et equale: qꝛ merces copioſa. iuxta p̄mā thematis partem.

Scđm ſuum officium qualiter eſt cōtemplatiuum cum diuerſitate. in ſcđa parte thematis. ſcꝫ veſtra:

Tertiū notatur locus ſanctoꝝ quantū ſit dignus: qđ notat̃ ibi cum dꝛ. in celis. in tertia parte thematis.

Prima pars.

B ¶ Dico p̄mo ꝙ ī verbis preaſſumptis oſtēdit̃ de oībus ſctīs ſuuꝫ premiū qualiter eſt exceſſiuū et equale: qꝛ dꝛ ꝙ merces eſt copioſa. Pro quo notādū ꝙ valde videt̃ mirū: immo incōpoſſibile ꝙ merces ſanctoꝝ ſit exceſſiua: et excedat meritū eoꝝ: et tn̄ cum illo habeat equalitatē. Pro cuiꝰ declaratione ſciendū ꝙ doctores et ſignāter ſctūs Thom̄. in. ij. ſnīarum diſtin. xxvij. arti. iij. et in. ſ. ij. q. cxiiij. articu. iij. mouet dubium vtrum homo in gratia cōſtitutus poſſit mereri vitā eternā ex condigno? Et ex iſta queſtiōe oritur incōueniēs in nr̄a diuiſione. nā ſi aliquis vitā eternā meretur de condigno: tūc erit equalitas inter premiū et meritū: et non erit exceſſus. ſi vo non meret̃ de cōdigno tūc erit exceſſus meriti ad p̄miū: et ꝑ conſequēs nō erit equalitas: ⁊ ſic diuiſio erit impropria: et thema quodāmodo falſuꝫ. Qđ aūt aliqͥs non mereat̃ vitā eternā de cōdigno: pꝫ per illud ap̄li ad Rom̄. in. c. viij. Non ſunt ꝯdigne paſſiones huius tēporis ad futurā gloriā: q̄ reuelabit̃ in nobis. Qꝛ vo mereat̃ aliquis eā de cōdigno: ꝓbat̃. illud qđ reddit̃ alicui ſm rectā iuſticiā: videt̃ eſſe merces cōdigna: ſed vita eterna reddit̃ a deo ſm iudiciuꝫ iuſticie. ſm illud. ij. Timoth. iiij. In reliquo repoſita eſt mihi corona iuſticie. et ſic videtur ꝙ vita eterna datur a deo ſanctis ſm iuſticiā: et ꝑ ꝯn̄s de condigno. Pro reſponſione huiꝰ queſtionis / et declaratiōe materie / eſt notādū ſm ſctm̄ Thomā in. ſ. ij. vbi. s. ꝙ opus meritoriū hoīs dupliciter cōſiderat̃. Uno mō ſm ꝙ ꝓcedit ex libero arbitrio. Alio mō ſm ꝙ ꝓcedit ex gr̄a ſpūſſcti. Si conſideret̃ ſm ſubſtātiā operis. ſ. prout procedit ex libero arbitrio: ſic nō pōt ibi eſſe cōdignitas ꝓpter maximā inequalitatē: et ſic erit ibi exceſſus et non eq̄litas: ſed eſt ibi cōgruitas ſm quandā equalitatē proportionis. videtur em̄ congruū vt homini operāti ſm ſuā vtutem deꝰ recōpenſet ſm excellentiā ſue vtutis. Si autē loquamur de ope meritorio ſm ꝙ ꝓcedit ex gr̄a ſpūſſcti: ſic eſt meritoriū vite eterne de cōdigno. ſic em̄ valor meriti attendit̃ ſm virtutē ſpūſſancti mouētꝭ nos in vitā eternā. ſm illud Ioh̄. iiij. fiet in eo fons aque ſalientis in vitā eternā. Attendit̃ etiā preciū opis ſm dignitateꝫ gr̄e: ꝑ quam homo cōſors factus diuine nature: adoptat̃ in filiū: cui debet̃ hereditas ex ipſo iure adoptionis. ſm illđ Ro. viij. Si filij et heredes. ⁊ ſic eſt eq̄litas inter p̄miū et meritū. Et ſic pꝫ quō eſt eq̄litas exceſſus diuerſimode inter p̄mium et meritum ſctōꝝ qui ſunt in gl'ia. Uel aliter rn̄detur ſm ſctm̄ Thomā in. ij. vbi. s. ꝙ circa iſtā queſtionē ſunt due opiniones.

C Quidā dicūt ꝙ aliqͥs vitā eternā mereri nō pōt ex condigno: ſed ex cōgruo. Alij dicunt ꝙ ex condigno pōt etiā quis mereri vitā eternā. Mereri ex cōdigno eſt qn̄ inuenit̃ equalitas inter p̄miū et meritū ſm rectā eſtimationē. Ex ꝯgruo aūt qn̄ talis equalitas nō inuenit̃: ſed ſolū ſm liberalitatē dantis munꝰ tribuit̃ qđ dantē decet. Uident̃ autē vtriqꝫ quantū ad aliqͥd verū dicere. Cū em̄ duplex eq̄litas ſit. ſcꝫ quātitatis: et ꝓportionis. ſm quātitatꝭ equalitatē ex actibus virtutū vitam eternam ex condigno nō meremur. non enim tantum bonū eſt in quantitate actus virtutum: quantū premiū glorie: qđ eſt finis eius. ſm autē equalitatem proportionis etiā ex cōdigno nō meremur vitā eternā. Attendit̃ aūt equalitas ꝓportionis quādo equaliter ſe hꝫ hoc ad illud: ſicut aliđ ad alterum. non aūt maius eſt deo vitam eternā tribuere q̄ nobis actum virtutis exhibere: ſed ſicut hoc congruit huic: ita et illud illi: et iō quedam ꝓportionis eq̄litas inuenitur inter deū premiantem / et hoīem merentem: dū tamē premiū referatur ad idē genus in quo eſt meritum. vt ſi p̄miū eſt qđ oēm facultatē humane natura excedit ſicut vita eterna: meritū etiā ſit per talē actū in quo fulgeat bonū illiꝰ habitus qui diuinitꝰ infundit̃ deo nos conſignās. Illi tn̄ q̇ dicūt nos ex condigno vitam eternā poſſe mereri: verius dicere vident̃. Cū em̄ duplex ſit ſpecies iuſticie: vt ꝑhus in. v. ethic. dicit. ſ. iuſticia cōmutatiua: et diſtributiua. et cōmutatiua q̄ eſt ī cōtractibus vt in venditione ⁊ emptiōe / reſpiciat equalitatē arithmeticā: que tendit in equalitatem quātitatis. iuſticia vo diſtributiua equalitatem reſpicit geometricā: q̄ eſt equalitas ꝓportiōis. In redditione aūt premij ad merita magꝭ ſeruatur forma diſtributiōis: cū ipſe vnicuiqꝫ ſm opa ſua reddat: q̄ cōmutationis: cū deꝰ a nobis nihil recipiat: q̄uis a ſctīs qñqꝫ īueniat̃ metaphorice dictū / ꝙ bonis opibus regnū celoꝝ emit̃: inquantū deꝰ accipit opa nr̄a vt acceptās ea. ⁊ iō verius dꝛ ꝙ ex condigno merent̃ ſancti dei vitam eternā: qꝫ non ex condigno. Ad dictū aūt ap̄li Rom̄. viij. Nō ſunt cōdigne paſſiones huiꝰ tēporis ad futurā gloriā. rn̄det̃ ꝙ per iſtud dictū excludit̃ equalitas quātitatis: qꝛ nō eſt tāta acerbitas paſſionū quas ſctī ꝑtulerūt ꝓ xp̄o: quanta merces vel gaudiū future glorie. Et ſic patꝫ quō eſt equalitas. ſ. ꝓportionis inter p̄miū et meritū ſanctoꝝ. Sed videamꝰ quō eſt exceſſus p̄mij et mercedis ſctōꝝ ad meritū: qꝛ dꝛ / ꝙ merces eſt copioſa. i. abūdans ſuperexcedēs vel exceſſiua. quod pꝫ ſic. naꝫ merita ſctōꝝ qui ſunt in gloria.

Sunt finita in menſura ⁊ magnitudine.

D Sunt finita in numero et multitudine.

Sunt finita in termino et lōgitudine.

Omnia em̄ opera ſctōꝝ / quantūcūqꝫ magna et virtuoſa / ſunt finita limitata ⁊ terminata: et ſub termino / numero / et magnitudine poſita. iuxta illud. Omnia in menſura et numero et pondere diſpoſuiſti. Sapiē. in cap̄. xj. Sed merces ſanctorū eſt nimis exceſſiua. nam

Eſt immēſurabilis propter ſui magnitudinem.

Eſt innumerabilis propter ſui multitudinem.

Eſt interminabilis propter ſui longitudinem.

¶ Dico primo ꝙ hec merces eſt immenſurabilis propter ſui magnitudinem. Hec em̄ merces conſiſtit in poſſeſſione illius: cuiꝰ magnitudinis nō eſt finis. vt ſcribit̃ in pſ̄. cxliiij. et in illa beatifica coniūctione diuine eſſentie ad intellectū humanū que quidem diuina eſt eſſentia: eſt quedā veritas ⁊ bonitas infinita. vnde hec merces in ſacra ſcriptura dꝛ magna nimis. Gen̄. xv. Noli timere abraam: ego protector tuus: et merces tua magna nimis. vn̄ magnitudo ſiue copia et abundantia huius mercedis figuratur in paulo: qui de ſeip̄o dicit Act̃. xxij. Media die ſubito de celo circūfulſit me lux copioſa. Paulꝰ ſignificat quēlibet ſctōꝝ: qui eſt in paradiſo: qꝛ paulus interp̄tat̃ electꝰ mirabilr̄: et ſic oēs ſancti qui ſunt in paradiſo: ſunt electi a deo. vn̄ de eis dꝛ Apoc. xvij. Cū illo ſunt vocati et electi ⁊ fideles. Iſti ſemper hn̄t meridiē: qui ſunt in paradiſo. nā recte ſicut eſt meridies qn̄ ſol ſtat in medio inter orientē et occidentē preſentialiter: ita xp̄us qui eſt ſol iuſticie. (vt cantat ſancta mater eccl'ia. Ex te em̄ ortus eſt ſol iuſticie xp̄s deus noſter.) lucet illis qui ſunt in paradiſo magis q̄ illis q̇ ſunt in hoc mūdo. vbi poſſumus imaginari orientem: qm̄ hic incipit oriri gr̄a dei: ⁊ magis q̄ illis qui ſunt in occidente. ſ. in inferno quia illis non lucet per gratiam: ꝑ quam debeant habere gloriā dei: et iſtud eſt qđ dicebat ſctūs Iohānes de ciuitate paradiſi. Apocal. xxj. Claritas dei illuminabit eam. Dicit ergo beatus paulus ꝙ media die circūfulſit eum lux de celo copioſa: ad dandū intelligi: ꝙ illi qui ſunt in paradiſo: habent lucem copioſam. ſ. cognitionē dei: qui eſt lumē intellectꝰ: qui ſufficit ad declarationem eorum: quia nihil aliud deſiderant nec optant. et ideo beatus Auguſt. xxij. libro de ciuitate dei cap̄. vlti. de

iſta gaudij abundantia et copia ita dicit. Quid eſt aliud quod per prophetā dñs dixit. Ero illoꝝ deus: et ipſi erūt mihi plebs niſi ꝙ ego ero vnde ſatientur: ego ero quecūqꝫ ab oībus honeſte deſiderant: ⁊ vita: et ſalus: et victus: et copia: et gloria: ⁊ honor: et pax: et oīa bona. hec ille. Intātum ergo eſt magna et copioſa atqꝫ excedens iſta merces ſanctoꝝ: ꝙ ſm ꝙ dicit Augu. ſuſpicari nō pōt: ſed deſiderari pōt. Econtrario autē merces mūdi adeo modica eſt vt nūꝙ̄ replere potuerit vnū ſpm̄ humanū. nūꝙ̄ eñ pecunia impleuit auarū: nec mūdi gloria ambitioſum: nec carnalis laſciuia voluptuoſum. vñ Augu. oēm mundi mercedē quantūcūqꝫ copioſam ⁊ abūdantē egeſtatē appellat dicēs. Oīs copia que deus meus nō eſt: egeſtas mihi eſt.

E ¶ Dico ſecūdo minus principaliter ꝙ hec merces eſt innumerabilis ꝓpter ſui multitudinē. Tot eñ erūt ibi premia: quot premiati. qꝛ quilibet gaudebit ibi de bono alterius vt de ſuo. vñ Aug. erit ibi in diſpari claritate par gaudiū. Nec mirū ſi ī hac vita defectuoſa hō ſocietatem perſone alicuius ardēter dilecte/ reputat quaſi paradiſum. Quid erit in paradiſo: vbi erit tanta ſocietas beatoꝝ: vbi eſt vna vox letantium: et vnus ardor cordiū. vnde Luc. vj. hec merces dicitur multa. Gaudete (inqt dñs) et exultate: ecce enim merces veſtra multa eſt in celo.

¶ Dico tertio minus principaliter ꝙ hec merces eſt interminabilis ꝓpter ſui longitudinē. Nō eñ erit merces trāſitoria: ſed eterna. vñ Eccli. xviij. Ne vereris vſqꝫ ad mortē iuſtificari. Si eñ iuſtū eſt vno die laborare pro victualibꝰ vnius anni: quanto magis iuſtū eſt per totā vitam preſentē laborare ꝓ delitijs mercedis eterne: cuiꝰ cōparatione vita preſens nec hꝫ equalitatē: nec quātitatē momēti. vnde merito arguēdi ſunt illi: qui per totam vitam ſuam laborant pro mercede mūdi. Unde ſciēdū ꝙ hec merces ꝑdit tribus de cauſis.

Prima propter pigritiam et ocioſitatē.
Scōa propter incōſtātiam et leuitatē.
Tertia ꝓpter fraudulētiā et malignitatē.

F ¶ Primo ergo perdit hec merces propter ocioſitatē et pigritiā. nō eñ dat hec merces niſi laborātibꝰ in agro meritorie actionis: qꝛ etiā in hac vita non ocioſi: ſed operarij mercede ſunt digni, iuxta illud Luce x. Dignus eſt operarius mercede ſua. ⁊ j. Corinth. iij. dicit apl's. Unuſquiſqꝫ ꝓpriā mercedē accipiet ſm ſuū laborē. Unde q̄ operari in hac vita renuerit: de mercede ſperare nō poteſt. Prouer. xx. Propter frigus piger arare noluit: mendicabit ḡ eſtate ⁊ non dabitur illi. Nota de ſeruo pigro Mat. xxv. O ꝙ̄ diligenter debemus laborare in agro dñi: cū ſemper habeamꝰ ſpeculatorē celeſtē deū ſuper celū. vñ Boe. in fine vlti. lib. de cōſola. Magna vobis eſt: ſi diſſimulare nō vultis: neceſſitas indita probitatis: cum ante oculos agatis iudicis cuncta cernentis.

¶ Secundo perditur hec merces propter leuitatē et incōſtantiā: quia nō datur hec merces niſi perſeuerātibꝰ pugnatoribꝰ in bello tentationis. de ſero eñ/ et nō in nona: vel in tertia dixit paterfamilias Matthei. xx. Uoca operarios: ⁊ redde eis mercedem. Unde ſeipſos decipiūt qui in mane iuuētutis opus dñi incipiūt: ⁊ in nona virilis etatis: ſeu veſpere ſenectutis operari deſiſtūt: ſperātes ꝓpter laborem quo in iuuētute dño ſeruierūt. vñ. ij. Job. vnico ca. Uidete voſmetipſos ne ꝑdatis que operati eſtis: ſꝫ vt mercedē plenā accipiatis. ſciētes ꝙ oīs qui recedit et nō permanet in doctrina xp̄i: deū nō habet. vñ Luce. vj. Beati eritis cū vos oderint hoīes: et cū ſeparauerint vos: ⁊ exprobrauerint: et eiecerint nomē veſtrum ⁊c̄. qm̄ merces veſtra multa eſt in celo: qꝛ quot habuerūt iniuriarum illationes aut tribulationes: tot habebunt mercedes.

¶ Tertio perditur hec merces ꝓpter malignitatē et fraudulentiā: qꝛ nō datur hec merces nō fideliter miniſtrātibus in thalamo deuotionis. Uñ de hypocritis q̄ de opere qō faciūt: mercedē tēporalem querūt: dicit dñs Mat. vj. Amen dico vobis: qꝛ receperunt mercedē ſuā. Tales ſimiles ſunt guloſis: qui nō pñt expectare fructꝰ donec veniant ad maturitatē. quibus dicitur. Accede ad ſapientiam: et ſuſtine bonos fructus illius. Eccli. vj. Sic ergo ptꝫ quō premiū ſanctoꝝ ⁊ gloria: quā habent ſancti eſt exceſſiua cū equalitate: vt iā de copia et abundātia mercedis ſanctoꝝ dicamus cantando cum ſancta matre eccleſia. Ecce merces ſanctorū copioſa eſt apud deū. ipſi ꝟo mortui ſunt ꝓ xp̄o: et viuunt in eternū. Et hec de primo principali: vbi

dixi ꝙ tractarem de omnibus ſanctis de ſuo premio qualiter eſt exceſſiuum ⁊ equale: ꝙ merces eſt copioſa. in prima parte thematis.

Secunda pars.

G ¶ Dixi ſecūdo principaliter ꝙ oſtēditur de oībus ſanctis: q̄ ſunt in gloria ⁊ ſuū officiū qō eſt cōtemplatio quō habeat diuerſitatē. qō notatur in ſecūda parte thematis. veſtra. Pro quo notādū ꝙ officiū ſanctoꝝ: qui ſunt in gloria paradiſi: eſt deum cognoſcere/ laudare/ et amare. Hec eſt vita eterna vt cognoſcant te ſolū deū verū: ⁊ quē miſiſti ieſum xp̄m. Job. xvij. et pš. lxxxiij. Beati qui habitāt in domo tua dñe: in ſecula ſeculoꝝ laudabūt te. Unde Aug. xij. lib. de ciuita. dei loquēs de iſto officio dic̄. Ibi tota virtꝰ erit videre qō amas: et ſumma felicitas amare qō videas: et ibi beata vita: ibi veritas viſionis clariſſime aperit. Et ſic pꝫ ꝙ officiū ſanctoꝝ: qui ſunt in gloria: eſt deū cognoſcere ⁊ laudare: ſed hoc eſt cū diuerſitate. nā ſancti nō oēs equaliter deū cognoſcunt. Sed videt ꝙ oēs debeāt equaliter cognoſcere. nam ſcribitur Mat. xx. Uoca operarios: ⁊ redde eis mercedē. et ſequit. Acceperunt ſingulos denarios. denarius aūt ſignificat aliquid qō oēs cōiter habebūt. Scōo videtur ꝙ premiū eoꝝ/ et merces eoꝝ/ ſit equalis: et nō diuerſa. Reſpōdetur ſm ſanctum Tho. in. iiij. di. xlix. ar. iiij. q. ij. in corpore. ꝙ cū beatitudo in operatione cōſiſtat: gradus btitudinis eſt attēdēdus ſm gradus perfectionis in operando. Perfectio aūt operationis in qua conſiſtit felicitas: ex duobus pēſatur. ſ. ex parte operātis: et ex parte obiecti. Unde phs dicit. x. Ethicoꝝ/ ꝙ perfectior operatio eſt: que eſt potentie altiſſime nobiliſſimo habitu perfecta. qō eſt ex parte operātis reſpectu nobiliſſimi obiecti. Obiectū aūt in quo cōſiſtit beatitudo: eſt omnino vnū ⁊ idē. ſ. diuina eſſentia: ex cuius viſione oēs erūt beati. Uñ ex hac parte nō erit aliquis gradus in btitudine: ſed ex parte operātiū operatio nō erit eodē modo perfecta: qꝛ ſm ꝙ habitus perficiens operationē predictā. ſ. lumē glorie/ erit ꝑfectior in vno ꝙ̄ in alio: ſm hoc ꝑfectior erit operatio ⁊ delectatio maior. et ſm hoc nō in eodem gradu beatitudinis erūt oēs beati: immo diuerſimode. Ex quo ſequitur ꝙ inter oēs ſanctos/ qui plus habebit de lumine glorie: que infundit ſm maiorē vel minorē charitatē: plus habebit de charitate: et qui plus habuerit de charitate in hac vita: plus habebit de gloria in alia. ⁊ qꝛ cōſtat ꝙ beata virgo poſt xp̄m/ habuit maiorē charitatē ꝙ̄ quicūqꝫ angelus/ vel alius ſctūs: ideo maiorem gloriā cunctis alijs habet: ⁊ deinde ſancti martyres: qui maximā charitatē habuerūt. qꝛ maiorem hac dilectione nemo habet ꝙ̄ vt aīam ſuā ponat quis ꝓ amicis ſuis. Job. xv. Et ſic poſſumus gñaliter cōcludere ꝙ inter angelos ⁊ ſanctos ſunt gradus diuerſitatis glorie/ ſm gradus charitatis. Cuiꝰ ratio eſt: quia vbi eſt pluralitas vel multitudo: opꝫ ꝙ ſit diuerſitas inter ꝑſonas illiꝰ multitudinis: mō in paradiſo eſt magna multitudo. nā vidit propheta daniel: ꝙ milia miliū miniſtrabāt ei: et decies centena milia aſſiſtebant ei. Dañ. vij. et tamē oēs iſti erāt angeli. et ad hoc debēt ibi eſſe tot homines quouſqꝫ cōpleatur numerus ex caſu demonū diminutus. vt dicit magr̄ ſen. in. ij. diſt. ix. c. non eñ ⁊c̄. vnde neceſſaria eſt ibi diuerſitas: et iō ſicut eſt diuerſitas meriti inter eos: qꝛ non oēs ſunt equalis meriti: ita erit diuerſitas p̄mij: qm̄ lꝫ oēs videant diuinā eſſentiā: plus tñ ⁊ maiorē cognitionem habebūt illi qui in hac vita fuerūt maiores in opere. et ideo dicit apoſtolus. j. Coꝝ. xv. Stella a ſtella differt in claritate. ſic ⁊ reſurrectio mortuoꝝ. Unde Grego. iiij. moral'. ita dicit. Qm̄ electis in hac vita eſt diſcretio operū: in alia quoqꝫ vita erit diſcretio dignitatum: vt quo hic alius aliū ſuperat: illic alius aliū retributione tranſcendat. et ꝙ̄uis in iſta retributione dignitas eadē nō ſit vna: tñ oībꝰ vita beatitudinis erit. Sic ergo ptꝫ glorie eoꝝ magna diuerſitas: qꝛ intātū vnus habet plus ꝙ̄ alius maiorē dignitatē: quantū plus cognoſcit: ⁊ clarius videt diuinitatē. Et iſtud demonſtratum eſt in quadā viſione cuidam viro ſancto. require in floribus ſanctoꝝ in fine hiſtorie huius feſti. ſicut eñ ei videtur corporaliter vnus aliū precellit: et ideo dicit beatus Aug. ꝙ erit in diſpari claritate par gaudium. Gaudium quippe par erit: quia vt dicit magiſter iiij. ſen. di. xlix. de q̄buſcūqꝫ gaudebit vnꝰ: et omnes gaudebūt. Et ſic patet ſatis de-

ductū quomodo ſancti in gloria habēt di
uerſos gradus glorie/ ſm diuerſitatē gra
duum meriti. et hoc eſt quod dicebā in ſe
cunda contēplatione: ꝙ tractarem de om
nibus ſanctis de ſuo officio quod eſt con-
tēplatio qualiter habet diuerſitatē: cū di
cit. veſtra. in ſcd̄a parte thematis. Et hec
de ſecundo principali.

Tertia pars.

D ¶ Sed dixi tertio princi
paliter ꝙ tractarē de oībꝰ ſctīs de ſuo lo-
co ⁊c. in tertia pte thematis. Pro quo no
tandū ꝙ celū eſt locus glorie: nō locus ne
ceſſitatis: ſed locus congruitatis. Patet
hoc: qm̄ alibi ꝗ in celis deus poteſt dare
paradiſum cuilibet: immo in inferno. nā
xp̄s exiſtens in cruce dixit latroni. Amen
dico tibi: hodie mecum eris in paradiſo.
Luc. xxiij. ſed conſtat ꝙ xp̄s protunc non
erat in celis: nec fuit vſqꝫ ad diem aſcēſio
nis. Aſcendit ſuper omnes celos. Epheſ.
iiij. Sed quia latro vidit diuinā eſſentiā
in inferno: ideo habuit paradiſum. ⁊ ideo
vbicunqꝫ videtur deus: ibi eſt paradiſus.
Et ſic patet ꝙ celum empyreum nō eſt lo-
cus glorie ex neceſſitate: ſed ex congruita
te. Ratio autē huius congruitatis poteſt
eſſe iſta. nam ſm pħm in. iiij. Phyſ. Lo-
cus et locatum debēt proportionari. ⁊ qꝛ
deus eſt puriſſimus et incorruptibilis: iō
locus vbi ipſe eſt per gloriā: debet eſſe pu
riſſimus et icorruptibilis. Ualde indecēs
eſſet ꝙ res mūda collocaretur in loco im-
mundo: ⁊ res incorruptibilis in loco cor-
ruptibili: et quia celum eſt purū mūdum
et incorruptibile: talis locus decet deū et
ſanctos eius pro loco glorie. vnde ſcribit
in pſ̄. x. Dn̄s in templo ſancto ſuo: dn̄s in
celo ſedes eius. Celum enim habent ſan-
cti pro hereditate ⁊ loco proprio ⁊ cōgruē
ti glorie. Unde beatus petrus. j. Petri. j.
c. Benedictus deus et pater dn̄i noſtri ie-
ſu xp̄i qui ſm mīam ſuā magnam/ regene
rauit nos in ſpem viuam per reſurrectio-
nem ieſu chriſti ex mortuis in hereditatē
incorruptibilē incontaminatam ⁊ immar
ceſſibilem conſeruatam in celis. Et ſic pa-
tent tria de ſanctis declarata.

Primo de ſuo premio qualiter eſt exceſſi-
uum cum equalitate.

Secundo de ſuo officio quod eſt contem-
platiuum cum diuerſitate.

Tertio de ſuo loco qui dignus eſt cum cō
gruitate. Et ſic explicit ſmo. Deo gras.

¶ In eodē feſto oīm ſanctoꝝ. Sermo. ij.

A B Eati qui habi-
tant in domo tua dn̄e. pſ̄.
lxxxiij. originaliter: recitati
ue aūt in officio matutina
li hodierne feſtiuitatis ver
bum ſcribitur preaſſumptū. Sancta ma-
ter eccleſia ſolennizat et feſtiuat hodie de
oībus ſanctis: qui ſunt in gloria paradiſi
qui vidēt deū facie ad faciē: in cuius viſio
ne cōſiſtit eorū gloria ſiue beatitudo: quā
inſinuat pſ̄. in verbo preaſſumpto/ dicēs.
Beati qui ⁊c. Pro cuius thematis declara
tione introductiua: vt aliquid de ſumma
beatitudine/ quaſi balbutiēdo dicamus:
eſt notandum/ ꝙ diuerſi de ſumma beati-
tudine vel felicitate locuti ſunt. Nā tres
ſunt ſecte pħoꝝ: qui de beatitudine locu-
ti ſunt: ſed cum errore.

Primi epicurei.
Secundi ſtoici.
Tertij peripatetici.

¶ Primi ſunt epicurei: et dicuntur ab epi
qd̄ ē ſupra vl' cura vel cutꝫ. qſi ſupra modū
curā cutꝫ vel carnis habētes. ⁊ iſti dicebāt
ſummā felicitatē vel beatitudinē/ carnis
voluptatē: que conſiſtit in delectationibꝰ
carnalibus: in cibis: et potibus. Hec opi-
nio tangit a ſalomone Eccs. v. Hoc itaqꝫ
viſum eſt mihi bonū: vt comedat quis et
bibat et fruatur leticia ex labore ſuo: quia
hec eſt pars illius. Sap. ij. Ubiqꝫ relin-
quamus ſigna leticie. Uino precioſo ⁊ vn
guētis nos impleamus: et non pretereat
nos flos tp̄is. Coronemꝰ nos roſis anteꝗ
marceſcant: nullum pratū ſit: qd̄ non per
trāſeat luxuria nr̄a ⁊c. qm̄ hec eſt pars no
ſtra: ⁊ hec eſt ſors nr̄a. Hic eſt etiam error
cherintianoꝝ a cherinto quodā nuncupa
toꝝ. hi inter cetera circūciſionē obſeruant
mille annos poſt reſurrectionē ī volupta
te carnis futuros predicant. vn̄ ⁊ grece ci
liaſte: latine miciliaſte qſi millenarij ſunt
appellati. de his et multis alijs in decre-
tis. xxiiij. q. iij. c. quidā autē heretici. Hic
quoqꝫ eſt error iudeoꝝ et ſaracenoꝝ: q̄ fa-
bulātes iuſtorū retributionē in hmōi vo-
luptatibꝰ ponūt. Hoꝝ aūt opinio ſiue er-
ror nō pōt ſtare, et ꝓbat ſic rōne. Sūma

hoīs pfectio nō cōſiſtit ī hoc ꝙ cōiūgitur
rebꝰ ſe inferioribꝰ: ſed in hoc ꝙ cōiūgitur
alicui rei ſe altiori. Finis em̄ eſt melior eo
qd̄ eſt ad finē: delectationes aūt pciſe cō-
A ſiſtūt in hoc ꝙ hō ſm ſenſum cōiūgit ali
quibus ſe inferioribꝰ. ſ. ſenſibilibꝰ quibuſ
dā. igit felicitas nō eſt in voluptatibꝰ po
nēda. Itē actꝰ virtutū ſunt ex hoc lauda-
biles ꝙ ad felicitatē ordinant: ſi igitur in
delectationibꝰ ꝯſiſteret humana felicitas
actꝰ virtutis magis eſſet laudabilis in ac
cedendo ad has delectationes ꝗ in abſti
nēdo ab eis. hoc aūt ptꝫ eſſe falſum. nam
actus tēperātie maxime laudat ī abſtinē-
do a delectationibꝰ. vn̄ ⁊ ab hoc denoīat:
nō eſt igit in delectationibꝰ p̄miſſis hoīs
btītudo: īmo potiꝰ in abſtinēdo: qꝛ Beati
mūdo corde: qm̄ ipi deū videbūt. Mat. v.
B ¶ Secūdi pħi opinātes de btītudine fue
runt ſtoici: ⁊ dicebant ſtoici a ſtoga: q̄ eſt
quedā porta athenis: vbi morabantur: ⁊
iſti dicebāt ſummū bonū vel beatitudinē
eſſe diuitias vel honores. Huius etiā opi
nionis ſunt hodie multi hoīes mūdi aua
ri ⁊ cupidi: q̄ colūt auariciā ꝓ deo: et ha-
bēt pecuniā ꝓ btītudine dicētes: hominē
habētem copiā ⁊ abūdātiā diuitiarū eſſe
btm̄: de quibꝰ loquitur dauid in pſ̄. cxliij.
Btm̄ dixerūt populū cui hec ſunt. ſ. bona
tp̄alia: qd̄ eſt falſum: īmo btūs ppl's cuiꝰ
dn̄s deus eiꝰ. Hoꝝ error nō pōt ſtare: qd̄
ꝓbat rōne ſic. Sūmū hoīs bonū nō ſub
iacet fortune. nam fortuita abſqꝫ ſtudio
rationis proueniūt. opꝫ aūt ꝙ p rōnē hō
finē ꝓpriū cōſequat: in cōſecutione autē
diuitiarū maximū locū hꝫ fortuna. nō eſt
igit ī diuitijs hoīs felicitas. Itē etiā pōt
fieri rō ſuperiꝰ tacta de delitijs carnalibꝰ
qꝛ actꝰ virtutū laudabilis eſt ⁊c. ſm ꝙ ad
felicitatē accedit: ſꝫ magis hō accedit ad
felicitatē p ꝟtutē liberalitatꝫ: p quā diui-
tie emittunt: ꝗ ecōtrario. qꝛ tūc faciliꝰ hō
cōtēplat deū ꝗ cū magnis diuitijs: ergo
btītudo nō eſt in diuitijs: ſꝫ potiꝰ ecōtra-
rio in liberalitate vel pauptate. qꝛ beati
pauperes ſpū qm̄ ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ. ī
euāgelio hodierno. Mat. ī. c. p̄allegato.
C ¶ Tertij pħi de btītudine opinātes ſunt
peripatetici. ⁊ dicuntur peripatetici a pe-
ri qd̄ eſt circū: et patos qd̄ eſt calcans vel
ambulās: quaſi circūcalcās vel ambulās.
circūibant em̄ p ſcholas vt plures ſenten
tias audirēt ⁊ nihilominꝰ memorie cōmē
darēt. et iſti meliores ſunt ꝗ primi ⁊ ſecū
di. ponebāt em̄ ſummū bonū ⁊ beatitudi
nē in cōſideratione ſpeculatiuarū ſciētia
rū. In hoc hodie gl'iant multi mali xp̄ia-
ni/ ſapiētes/ doctores/ ⁊ magr̄i: q̄ ſunt ſa-
piētes huiꝰ mūdi: ſꝫ ſtulti facti ſunt apud
deū. quibꝰ d̄r Hiere. ix. Nō glorieſ ſapiēs
in ſapientia ſua. Horū error ſtare nō pōt:
qd̄ probatur rōne ſic ſm ſctm̄ Tho. xij. q.
iij. ar. vj. Cōſideratio ſpeculatiue ſcientie
nō ſe extēdit vltra virtutes principiorū il
lius ſciētie: qꝛ in principijs ſciētie virtua-
liter tota ſciētia cōtinet. prima aūt prin-
cipia ſpeculatiuarū ſciētiarū ſunt per ſen
ſum accepta. vt pꝫ per pħm in principio
Metaphy. ⁊ in fine poſterioꝝ. vn̄ tota cō
ſideratio ſpeculatiuarū ſciētiarū non pōt
vltra extēdi ꝗ ſenſibiliū cognitio ducere
pōt. in cognitione aūt ſenſibiliū non pōt
cōſiſtere vltima hoīs btītudo: que eſt vlti
ma eius perfectio. nō em̄ aliquid perficit
aliquo eo inferiori. igitur vltra felicitas
nō eſt in ſciētijs ſpeculatiuis: ſed potiꝰ in
cōtēplatione dei. et iō dicit deꝰ Hiere. ix.
Qui gloriatur in hoc glorieſ: ſcire ⁊ noſſe
me. Patꝫ ergo quō tres ſecte pħoꝝ loquē
tes de btītudine varie errauerūt. Dicamꝰ
ergo nos catholice loquēdo cū catholico
pħo Boe. iij. de ꝯſo. pſa. xij. deū eē ipſam
btītudinē neceſſe eſt ꝯfiteri. ⁊ ꝙ btītudo
hoīs eſt ī actu intellectꝰ. ſ. in cōtēplādo ⁊
vidēdo diuinā eſſentiā ꝯſiſtit ex ſacra ſcri
ptura. nā xp̄s qn̄ interrogauit diſcipulos
ſuos. Quē dicūt hoīes eſſe filiū hoīs? qꝛ
petrꝰ contēplādo diuinitatē dixit. Tu es
xp̄s filiꝰ dei viui. meruit a xp̄o audire. bea
tus es ſimō bariona: qꝛ caro ⁊ ſanguis nō
reuelauit tibi. Mat. xvj. Itē etiā dixit di
ſcipulis vidētibꝰ hūanitatē: ſꝫ cōtēplāti-
bus diuinitatē. Btī ocl'i q̄ vidēt q̄ vos vi
detis. Ptꝫ g̊ ꝙ btītudo vera ⁊ pfecta ꝯſi
ſtit in viſione ⁊ ꝯtēplatione dei. qꝛ cū ap-
paruerit ſimiles ei erimꝰ: ⁊ videbimꝰ eū ſi
cuti eſt. j. Joh. iij. Hāc pfectā ⁊ verā beati
tudinē obtinēt ſancti in gloria/ ⁊ ī domo
dn̄i: qd̄ innuit ꝓpheta in noſtro themate
dicens. Beati qui habitant in domo tua
domine. quod fuit thema. Materia pre-
ſentis ſermonis diuidetur in duas contē
plationes iuxta duas partes thematis.

Prima contemplatio tractabit de quodā
ſitu ſanctorum perfecto et gaudioſo: qd̄
notatur in prima parte thematis. btī.

Secunda contēplatio tractabit de quo-
dam loco valde iocundo et delectabili:
quia in domo tua dn̄e. iuxta ſecundam
partem thematis.

Prima pars.

D ¶ Dico primo ꝙ prima
contemplatio tractabit de quodā ſitu ⁊c.
Pro quo notandum ꝙ duplex eſt beati-
tudo ſm doctores. Prima eſt beatitudo
imperfecta ſiue in ſpe que habet̄ in via:
Alia eſt beatitudo perfecta ſiue in re:q̄
habetur in patria.

¶ Prima beatitudo impfecta ſiue in ſpe:
que habet̄ in via:eſt in viris excellētibus
in v̄tute:qui ꝓpter excellentiā v̄tutis vi-
dent̄ vitā humanā excellere; et ad vitam
beatā quodāmodo appropinquare. et ta
les dicunt̄ bt̄i quodāmodo. q: qđ paruꝫ
diſtat quaſi nihil reputat̄ vt dicit pħs in
ij. phyſicoꝝ. Et hoc modo pueri dicunt̄
felices: nō ꝙ exerceant actꝰ virtutū:in q̄-
bus conſiſtit felicitas ſm pħm: ſed q: ha
bent ad hoc bonā diſpoſitionē:dicunt̄ ta
les de ꝓpinquo ad hoc diſpoſiti. Hec em̄
beatitudo nihil aliud eſt q̄ꝫ actus ſiue ꝑ-
fectio aīe purgate immediate ad beatitu
dinē. Et ſicut ad v̄tutē pertinet bene age
re:ita et bn̄ pati. In h̄ em̄ bene ſe hꝫ ho-
mo qn̄ tribulatione imminēte nō recedit
a v̄tute:⁊ hoc fit ꝑ fortitudinē q̄ eſt virtꝰ
politica. Sed excellētius hoc fit ꝑ beati-
tudinē que pōt dici quedā fortitudo diui
na. Iſtā beatitudinē multipliciter ⁊ va-
rie deſcribit btūs mattheus in euangelio
preſentis ſolēnitatis dicens. Beati pau-
peres ſpiritu ⁊c. Beati mites. Beati miſe
ricordes. ⁊ ſic de alijs.

E ¶ Scđa beatitudo pfecta ſiue in re: q̄ ha
betur in patria: cōſiſtit in viſione diuine
eſſentie ſm doctores. Vn̄ Ioh. xvij. Hec
eſt vita eterna vt cognoſcāt te verū deū:
et quē miſiſti ieſum xp̄m. Iſtā beatitudi-
nē diffiniendo Boetiꝰ in. iij. de ꝯſolatiōe
proſa. ij. dicit ꝙ beatitudo eſt ſtatꝰ oīꝫ bo
noꝝ aggregatione pfectus. Et ꝙ in viſio-
ne diuine eſſentie ī gloria ſit aggregatio
perfecta omniū bonoꝝ: ptꝫ quia in illa vi
ſione completur et delectat̄ et quietatur
omne deſideriū humanū. iuxta illud. pſ.
cij. Qui replet in bonis deſiderium tuuꝫ.
Quod pꝫ per ſingula diſcurrēdo, nam ho
mo pōt conſiderari dupliciter.

Primo modo inquantū intellectualis.
Scđo modo inquantū rationalis.

¶ Inquantū ergo eſt intellectualis: ineſt
ei quoddā naturale deſideriū ſciēdi ⁊ ha-
bendi cognitionē veritatis. quia omnes
homines naturaliter ſcire deſiderant. te
ſte philoſopho in prohemio metaphyſice
qđ q̄dē deſideriū ꝯſequuntur hoīes ꝑ ſtu
dium contēplatiuū: ſed impfecte in vita
p̄nti. nam nullus quantūcūq̄ꝫ in ſcientia
fundatꝰ ⁊ cōtemplatiuꝰ pōt perfecte ſcire
nec contēplari primā veritatē: que deꝰ eſt
quō eſt trinus et vnꝰ. quō natura diuina
et humana ſunt vnite in diuino ſuppoſi-
to. quomodo corpus xp̄i eſt in ſacramen
to. quomō relatio et eſſentia ſola differāt
rōne. quomodo attributa diuīa vt ſapiē-
tia ⁊ bonitas ⁊ ſic de alijs. ſola rōne diffe
rant: ⁊ ſic de oībus articulis fidei. Itaq̄ꝫ
nihil horū in hac vita poſſumꝰ pfecte co-
gnoſcere: niſi ſub quadā vmbra et velami
ne. Sancti aūt qui ſunt in patria: oīa vi-
dent clare nude ⁊ aperte. vn̄ apl's. j. Cor.
xiij. Videmus nūc per ſpeculū in enigma
te: tunc autem facie ad faciē. Itē nunc co
gnoſco ex parte: tūc aūt cognoſcam ſicut
⁊ cognitus ſum. ¶ Scđo homo pōt ꝯſide
rari inquantū rōnalis ſm ꝙ hꝫ rationē:
qua inferiora diſponere pōt. qđ quidem
ꝓſequūtur hoīes per ſtudiuꝫ actiue vite
⁊ ciuil̄. qđ deſideriū ad hoc principal'r eſt
vt tota hoīs vita ſm rationē diſponatur
qđ eſt viuere ſm virtutē. Conſequuntur
ciuilē vitā quedaꝫ bona appetibilia: qui-
bus homo indiget ad ciuiles operatiōes
que ſunt ab homine inquantū eſt ratio-
nalis: que omnia conſequūtur in patria.
et ſunt quinq̄ꝫ.

F Primꝰ appetitꝰ eſt in hac vita honorari.
Secūdus ī hac vita bona fama laudari.
Tertius in hac vita in ſuo eſſe cōſeruari.
Quartus in hac vita abundanter ditari.
Quintus ī hac vita carnaliter delectari.

¶ Primus appetitus hominis inquantū
rationalis/quoad vitam ciuilē/eſt ꝙ ho-
mo cupit honorari. i. ꝙ appetitur hono-
ris ſublimitas: quam homines inordina
te appetentes in hac vita ſuperbi et am-
bitioſi ac vitioſi fiunt. Ad ſummam autē
honoris altitudinem ꝑ illam viſionem di
uine eſſentie omnes ſancti ſunt ſublimati
inquantū deo quodāmodo ſunt vniti. Et
propter hoc ſicut ipe deus rex ſeculorum
eſt: ita et beati ei coniuncti reges dicūtur.
ideo btūs petrus. j. Pet. ij. Vos eſtis ge-
nus electū: regale ſacerdotiū: gēs ſancta:
populus acquiſitionis. et Apoc. xx. Btūs
et ſanctus q̄ habet partē in reſurrectione
prima. ⁊ in his ſcđa mors nō habet pote-
ſtatē. Sed erūt ſacerdotes dei ⁊ xp̄i: et re-
gnabūt cū illo mille annis. Et ſic ptꝫ quō
deſideriū honoris: qđ habet̄ in via: cōple
tur in patria. Et ſancti ſunt valde honora
ti: q: ſunt reges. in cuius ſignum ſunt co-
ronati. vt de quolibet beato dicatur. Co-
rona aurea ſuper caput eius expreſſa ſi-
gno ſanctitatis. Eccl'i. xlv. Et nō ſolū in ſi
gnum honoris/ſancti habent vnam coro
nā: ſed aliqui habent duas: ⁊ aliqui tres.
dic de aureolis.

¶ Secundus appetitus hominis inquā-
tum rationalis/quoad vitā ciuilem eſt bo
na fama laudari. Homines em̄ in vita ci-
uili appetunt fame celebritatē: per cuius
inodinatū appetitum in vita preſenti ali-
quando fiunt inanis glorie cupidi. Beati
autem per illam viſionem redduntur cele
bres: non ſm hominum (qui decipi et de-
cipere poſſunt) opinionem: ſed ſm veriſſi
mam cognitionem dei et omnium beato-
rum: quia gloria que cōſurgit ex laude bo
ne fame: eſt cū noticia. vnde Ambro. Glo-
ria eſt perfecta cum laude noticia. Et Tul
lius. Gloria eſt frequens de aliquo fama
cum laude. Quia deus claram habet no-
ticiam de celebri ſanctorū fama: ideo ſan-
cti de hoc habent gloriam. propter qđ di-
citur. Gloria hec eſt omnibus ſanctis eiꝰ.
pſ. cxlix.

¶ Tertius appetitus hominis inquātum
rationalis/quoad vitam ciuilem eſt homi
nem in ſuo eſſe cōſeruari. Eſt naturale de-
ſiderium omnibus rebus cōmune: ꝙ con
ſeruationem ſui deſiderāt ſm ꝙ poſſibile
eſt: per cuius immoderantiā homines ti-
midi fiunt: ⁊ nimis ſibi a laboribus parcē
tes: et aliquibus nociuis abſtinentes tali
ter vt conſeruentur. deſiderium aūt iſtud
cōpletur in patria: quia beati perfectā cō
ſequūtur ſempiternitatem ab omni nocu
mento ſecuri. ſm illud Eſa. xlix. ⁊ Apoca.
vij. Non eſuriēt: neq̄ꝫ ſitiēt amplius: neq̄ꝫ
cadet ſup illos ſol: neq̄ꝫ vllus eſtus.

G ¶ Quartus appetitus hoīs inquantū ra-
tionalis/quoad vitam ciuilem/eſt copio-
ſe ditari. per cuius inordinatū appetitum
homines in vita ciuili illiberales ⁊ iniuſti
fiunt diuitias congregando: et eas auare
retinendo. Sed deſiderium iſtud et appe
titus diuitiarum completur in patria. nā
beati in illa beatitudine habēt bonoꝝ om
nium ſufficientiam: inquantum beati per
fruūtur illo: quod cōprehēdit bonoꝝ oīm
perfectionē. propter qđ dicit quilibet bea
tus in patria Sap. vij. Venerūt mihi oīa
bona pariter cū illa. ſ. viſione diuine eſſen
tie: et ideo inquit pſ. Gloria et diuitie in
domo eius. in pſ. cxj.

¶ Quintus et vltimus appetitꝰ hominis
inquātum rationalis/quoad vitam ciuilē
eſt ī hac vita carnaliter delectari. Hoc de-
ſideriū eſt hominibus ⁊ alijs cōmune ani
malibus vt delectationibus perfruantur:
qđ homines maxime proſequūtur ſm vi-
tam voluptuoſam: que eſt vita beſtialis. j.
Ethic. et per eius immoderantiā inconti-
nentes et intemperati fiunt. in illa v̄o feli
citate eſt delectatio perfectiſſima. tāto q̄-
dē pfectior ea que ſm ſenſus eſt: qua etiā
bruta animalia perfruūtur: quanto intel-
lectus eſt altior ſenſu. Illud etiā bonū in
quo delectantur beati: maius eſt ſenſibili
bono: et magis intimum: et magis conti-
net delectationes. Illa etiā delectatio eſt
nimis pura ab oī permixtione contriſtan
tis: aut ſollicitudinis alicuius moleſtan-
tis. Ibi enim ſpiritualē panem angelorū
ſancti māducabunt. ſcribitur in pſ. lxxvij.
Ibi bibent ſancti vinū diuini amoris. Et
inebriabuntur ab vbertate domus tue: et
torrente voluptatis tue potabis eos. ſcri
bitur in pſ. xxxv. Patet ergo quomodo oē
deſideriū hoīs: quod habet̄ in via ſiue in-
quantū intellectualis: ſiue inquantum ra
tionalis: cōpletur in patria in illa pfecta
beatitudine viſionis diuine eſſentie. ergo
bn̄ dixit Boe. li. iij. ꝓſa. ij. de illa loquēdo
ꝙ eſt ſtatus bonoꝝ oīm ꝯgregatione per
fectus. vt iā merito nos dicamus xp̄o do-
mino de oībus ſanctis q̄ ſunt in gloria: il-
lud qđ ſcribit̄. iij. Reg. x. Beati viri tui: et
beati ſerui tui hi qui ſtant corā te ſemper:
et audiunt ſapientiam tuam.

¶ Sed circa hoc mouetur vnum dubium H
cum beatitudo ſit ſtatus bonoꝝ oīm con-
gregatione perfectus. et oīa deſideria cō-
pleātur: vt dictum eſt: cum ſancti habeāt
adhuc vnum deſideriū naturale. ſ. ad vnio
nem corporis: ſequitur vel ꝙ ipſi nō ſunt

perfecte beati: vel ꝙ nõ omnis appetitus completur in patria. Quod ſancti habeãt illud .ſ. appetitũ et deſiderium: probatur ſic. Primo dicto Aug. xij. ſuper Geneſ. ad litterã. c. x. Minime dubitãdum eſt raptã animam a carnalibus ſenſibus poſt mortem ipſa carne depoſita trãſcẽſis ſenſibus et ſimilitudinibus corporaliũ: quin poſſit videre incõmutabilem ſubſtãtiã ſicut angeli vidẽt: quin alia ſit latẽtior cauſa ſiue ratio: quia eis ineſt quidam naturalis appetitus corpus adminiſtrandi: quo retardatur ne tota intentione feratur in illud ſummũ bonum: donec appetitus ille conquieſcat. Et hec eſt etiam intẽtio hieronymi quaſi ſub eiſdem verbis. Hoc etiam patet per Bern. de diligẽdo deũ. c. xiij. exponendo illud Can. v. Inebriamini ⁊ bibite chariſſimi. qui etiam inquit. Grauati adhuc carne: quaſi tauri habẽtur pro charitate quam habent. qui vo ſoluti carnis cõpede: ſunt deo chariores: quo ꝓpinquiores et expeditiores ad amãdum facti. porro pro vtriſqꝫ nominantur ⁊ ſunt chariſſimi qui recepta ſecũda ſtola: in corporibꝰ vtiqꝫ eſt gloria reſumptis: tãto fiũt in dei amore liberiores et altiores: quãto eis de propoſito iam nihil reſiduũ eſt: quod eas ſollicitet vel retardet: qđ quidem ſibi neutro reliquoꝝ ſtatuum vendicat. Item etiã Bernar. eodẽ. c. ſuper illo. Bibi vinũ meũ cum lacte meo. ad propoſitũ dicit. Sicut vinũ diuini amoris cũ dulcedine naturalis dilectionis/ per quã res nũc corpus ⁊ ipm̃ glorificari deſiderat ſituatũ eſt. iã ergo ſunt ſctĩ charitatis potati vino: ſed nõ plene vſqꝫ ad ebrietatem: qm̃ temperat ardorem hm̃õi lactis permixtum. hec Bern. Et ſic patet ꝙ beati in patria nõ ſunt perfecte beati: q nõdum cõpletus eſt eoꝝ appetitus vel deſideriũ de reſumptione corpoꝝ. Ad quod reſpondetur ꝙ ꝗꝗ anime habeãt iſtud deſiderium de corpoꝝ reſumptione: ⁊ eorum beatitudo augeatur extẽſiue et intẽſiue ſm ꝙ determinat ſanctus Tho. lib. iiij. diſtin. xlix. q. j. ar. iiij. q. j. ſtat tamen adhuc ꝙ eorum beatitudo eſt perfecta. nam ſm doctores: ſicut patet in rebus naturalibus triplex eſt perfectio. ſcilꝫ diſpoſitionis/ forme/ ⁊ finis. Perfectio diſpoſitionis eſt vtputa quando materia eſt perfecte diſpoſita ad formã. Perfectio forme eſt que eſt perfectior. nã ille calor perfectior eſt qui ꝓuenit a forma ignis: ꝗ̃ ille qui ad formam ignis diſponebat. Perfectio finis eſt ſicut ignis habet ꝑfectiſſime ſuas qualitates: cum ad locum ſuum peruenerit. Sic anime beatorum in gloria ſunt perfecte btẽ et perfectione diſpoſitionis/ et forme: ſed nõ finis. quia nondum cõſecute ſunt illum finem: quia nõdum eorum gloria et beatitudo redundat in corpus. Et ſic patet qualiter ſancti qui ſunt in gloria: ſunt ꝑfecte beati. propter quod poſſumus dicere: ꝙ beati qui ad cenam nuptiarum agni vocati ſunt. Apocalip. xix. Et ſic patet prima cõtemplatio: in qua dixi ꝙ tractarem de quodã ſitu ⁊c̃.

Secunda pars.

¶ Dixi ſecũdo ꝙ ſecũda contemplatio pertractabit de quodam loco ⁊c̃. quia in domo tua domine. iuxta thematis ſecundam partem. Pro cuius contẽplationis deductione/ noto ꝙ aliquis locus vel aliqua domus eſt grata et delectabilis ad inhabitandũ cũ hꝫ in ſe tria. I

Primũ ꝙ ſit bene fundata et nõ ruinoſa.
Scm̃ ꝙ ſit magna et ſpacioſa.
Tertium ꝙ ſit clara et luminoſa.

¶ Dico primo ꝙ ad hoc ꝙ aliqua domus ſit delectabilis ad habitãdum: oportet ꝙ ſit bene fundata: et non ruinoſa: caſui propinqua. non enim in talibus habitãt homines cum delectatione et placentia: immo cum timore et diſplicentia: ſicut patet ad ſenſum. domus autem domini in qua ſancti habitãt: et ſuam habent felicitatẽ: nõ eſt ruinoſa: nec timet caſum: quoniam firmiſſime eſt fundata ſupra firmã petrã. petra autẽ erat xp̃s. j. Corinth. x. De hoc fundamento loquitur apl's. j. Coꝝ. iij. Fundamentũ aliud nemo poteſt ponere (.ſ. in hac domo) preter id quod poſitum eſt: qđ eſt chriſtus ieſus. Patet ergo ꝙ domꝰ domini eſt delectabilis ad inhabitãdũ: quia eſt bene fundata: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ cadet: immo perpetua eſt: ideo dixit dauid pš. xcij. Domum tuam decet ſanctitudo dñe: in lõgitudine dierum. Et hoc de primo.

¶ Dixi ſecundo ꝙ ad hoc ꝙ aliquis locus vel aliqua domus ſit delectabilis ad inhabitãdum in ea: requiritur ꝙ ſit magna et ſpacioſa. K Cuiꝰ ratio eſt: quia res pulchra delectabilis eſt. Cõſtat ſm pħm in ſua ꝑſpectiua: ꝙ principium pulchritudinis eſt magnitudo. ergo ad hoc ꝙ domus aliqua ſit delectabilis: requirit̃ ꝙ ſit magna. Sꝫ domus dñi vbi ſancti habitant: et ſuã habent felicitatem: eſt magna et valde ſpacioſa: ergo ſequitur ꝙ ipſa eſt valde delectabilis. Q autem ſit magna et ſpacioſa: patet per illud quod ſcribitur Baruch. iij. O iſrael ꝗ̃ magna eſt domus dei: ⁊ ingẽs locus poſſeſſionis eiꝰ. Magnus eſt ⁊ non habet finẽ: excelſus et immenſus. Ibi fuerunt gigãtes. Ubi iſta magnitudo deſcribitur quãtum ad tres dimenſiones corporis ſiue loci. ſ. quãtum ad latitudinẽ: quia ingens locus. quãtum ad longitudinem: quia magnus et non habens finem. quãtum ad altitudinẽ: quia excelſus et immẽſus. Et cõgruum eſt ꝙ iſta domus ſit magna: quoniam ibi debebant habitare magni gigãtes. ſ. oẽs ſancti: qui ſunt magni gigantes potentes a ſeculo: et viri famoſi Geñ. vj. Et ideo propter pulchritudinem huius domus: que eſt ratione magnitudinis: dilexit eã dauid dicens in pš. xxv. Domine dilexi decorem domus tue: et locum habitationis glorie tue. et alibi pš. cxxj. In domũ domini letãtes ibimus. Et hoc de ſecundo.

L ¶ Dixi tertio ꝗ̃ aliquis locꝰ vel aliqua domus eſt grata et delectabilis ad habitandum: quãdo eſt clara et luminoſa: quia in domo obſcura ⁊ tenebroſa triſtabiliter homines habitant. vnde Tob. v. Quale gaudium mihi erit: qui in tenebris ſedeo: ⁊ lumen celi nõ video. Et iõ clamauit Eſaias in perſona generis humani: vt cantat ſancta mater eccleſia. O clauis dauid et ſceptrum domus iſrael ⁊c̃. totã. Domus autem domini vbi ſancti habẽt gloriam: eſt valde clara et luminoſa: et per conſequẽs delectabilis et gaudioſa. et hoc quia illuminatur quadruplici lumine. ſcilꝫ

Primo lumine proprio et ſubſtantiali.
Secundo lumine increato et diuinali.
Tertio lumine creato et ſpirituali.
Quarto lumine corporum et radiali.

¶ Primo domꝰ domini: vbi ſancti habent gloriam: eſt delectabilis ⁊ gaudioſa: quia illuminatur lumine proprio et ſubſtantiali. Bene eñ eſſet aliqua domꝰ clara: ſi parietes de ſe eſſent ſubſtantialiter luminoſi. Sic eſt domus dñi: que eſt celũ empyreum: qui eſt locus altus et oĩ alio altior: luminoſus et ſplendens. et ideo dꝛ empyreum. i. ignitum nõ ab ardore: ſed ſplẽdore: quia de ſe ſplẽdet et lucet: ⁊ ex tali ſplẽdore ſanctos delectat: vt iam dicamus de domo illa: ꝙ claritas dei illuminabit eam idest claritas quã habꝫ de ſe datã a deo in ſui creatione. Apoca. xxj.

¶ Scđo domus dñi: in qua ſctĩ habitãt ⁊ habent ſuã btĩtudinẽ ⁊ felicitatẽ: eſt delectabilis ad habitandũ: q illuminatur lumine increato ⁊ diuinali. ibi eñ deus qui eſt lux per eſſentiã: que illuminat oẽm hominẽ venientẽ in hunc mundũ: illuminat illam domũ. q deus lucẽ habitat inacceſſibilẽ: quẽ nullus hoĩm vidit. j. Timo. vj. vt ſic de ea dicamus Apoca. xxj. ꝙ ciuitas illa non eget ſole neqꝫ luna vt luceant in ea. nã claritas dei illuminabit eam.

¶ Tertio domus dñi: in qua ſancti habẽt ſuã beatitudinẽ: eſt delectabilis ad habitandum: q eſt clara ⁊ luminoſa: q illuminatur lumine creato et ſpũali. Intellectꝰ eñ creatus lumine ſue nature non põt in domo illa diuinã eſſentiã videre: q infinite diſtat ab ea. et ideo indiget aliquo ſubleuante et confortante ipſum: vt ſic poſſit deum videre: et hoc fit per lumen creatũ. quando enim aĩa ingreditur domum domini: ſtatim deus infundit ſibi quoddam creatum lumen: quo mediãte deũ videat. de quo in pš. xxxv. ſcribit̃. In lumine tuo videbimus lumẽ. in lumine tuo. ſ. creato. videbimus lumẽ. ſ. diuine eſſentie. et hoc in domo tua domine.

¶ Quarto et vltimo domꝰ dñi: in qua ſancti ſuã habẽt beatitudinẽ: eſt delectabilis ad habitandũ: quia eſt clara ⁊ luminoſa. illuminat̃ enim lumine corporum radiali. Ibi enim corpora ſanctorum erũt glorioſa ex redundantia glorie animarum: et ex hoc erunt clara et ſplendẽtia: quia fulgebunt iuſti ſicut ſol in regno dei. Matthei xiij. immo ⁊ ſeptempliciter plus ꝗ̃ ſol. Et ſic patet quomodo domꝰ domini: vbi ſancti habent gloriam: eſt delectabilis ⁊ gaudioſa: et hoc quia eſt clara et luminoſa.

¶ Item domus iſta eſt valde bene diſpoſita et bene ordinata. nam ibi: licet omnes habeant idem premium obiectiue: tamen habent diuerſimode ⁊ nõ equaliter: ſed ſm ordinem meritorum/ eſt ordo glorie ſecundum magis et minus. Hic quomodo maiorem gloriam habet chriſtus: deinde beata virgo: et deinde alij ſancti

Ƶm gradus charitatis habent et gradus
glorie et ſic hñt ordinez inter ſe. Et potes
dicere viſioné q̄ eſt in hiſtoria: et conclu⸗
dere de domo iſta quomō eſt bene ordina
ta: per illud qđ ſcribit Eſa. liiij. Sternaz
per ordinem lapides tuos: et fundabo te
in ſapphyris ꝛc. Et ſic patēt duo declara⸗
ta in preſenti ſermone. ſcꝫ

Primū de quodam ſitu ſanctoꝝ perfecto
et iocundo. Beati.

Secundū de quodā loco valde iocundo
et delectabili. ſcilꝫ in domo. Et ſic expli⸗
cit ſermo. Deo gratias.

¶ Nota de beatitudine moraliter.

DIcit Boetius
lib. iij. proſa. ij. ꝙ beatitu⸗
do eſt ſtatus bonoꝝ oīum
cōgregatiōe pfectus. Ubi
notant tria videlꝫ. quid ē
ſtatus: et qđ eſt pfectus ſtat⁹: et quid eſt
ꝯgregatio bonoꝝ oīm. Perfectū dicēdo
ſtatū tria remouet que ſtatui ꝯriant. ſcilꝫ
caſum/ motū/ et ſeſſionē. Caſum vtiqꝫ du
plicē. ſ. per veniale. Prouer. xxiiij. Septi⸗
es in die cadet iuſt⁹. qꝛ excepto xpo/ ꝛ btā
virgine: ſi dixerim⁹ qm̄ pctm̄ nō habem⁹
ꝛc. j. Joh. j. Caſum p mortale. j. Corin. x.
Qui ſe exiſtimat ſtare: videat ne cadat.
Prim⁹ quidē caſus oīm: ſed ſcđs multoꝝ
etiā perfectoꝝ. pš. xc. Cadēt a latere tuo
mille. de hoc duplici caſu adapta hoc. In
hac ḡ vita caſus: ſed ibi ſtat⁹: qꝛ peccatū
vobis nō dn̄abit. Rom. vj. ꝛ ibi erūt oēs
ſicut angeli dei. Matth. xxij. et Zach. xij.
Et erit qui offenderit ex eis in die illa q̄ſi
dauid ꝛc. Item nō erit motus: ſed ſtat⁹.
Modo em̄ mouemur in terra. ſ. p q̄ttuor
affectiones: de quibus Boetius lib. j. de
cōſolatione phie metro vlti. ſic loquitur.
Tu quoqꝫ ſi vis Lumine claro Cernere
verū: Tramite recto Carpere callez: Gau
dia pelle: Pelle timorē: Spēqꝫ fugato:
Nec dolor adſit: Nubila mēs eſt: Uincta⸗
qꝫ frenis: Hec vbi regnāt. Sed ibi fugiet
dolor et gemit⁹: quia iam nō erit ampli⁹
nec luct⁹: nec clamor: ſed nec vllus dolor:
qm̄ priora tranſierunt. Item mouemur
extra per laborē diuerſum: ad quem naſci
mur: ſed ibi requieſcūt a laboribus ſuis.
Idē de ſeſſione. hic ſedemus per ocium:
ibi in cōtinua laude dei: qꝛ in ſecula ſecu⸗
lorū laudabunt te. ¶ Item eſt ſtatus oīm
bonoꝝ congregatione pfectus: qꝛ ſi volu
ptates querimus: quas epicurei dixerūt
ſummū bonū: ibi ſunt ſupabundāter. vnđ.
pš. xxxv. dicit. Torrēte voluptatis tue po⸗
tabis eos. nō dicit calice: ſed torrēte. ada
pta. Itē ſi diuitie et honores q̄rantur: q̄s
ſtoici ſummū bonū dicūt: ibi ſunt veraci⸗
ter et excellenter. pš. cxj. Glia ꝛ diuitie in
domo ei⁹. et Prouer. iij. Lōgitudo dierū
in dextera eius: ꝛ in ſiniſtra ei⁹ diuitie et
gloria. ꝛ Prouer. viij. Mecū ſunt diuitie
et gloria opes ſuperne. In his oīb⁹ perfe
ctus ſtatus eſt. Perfectū eſt em̄ cui nihil
deeſt. iij. phoꝝ. Aug. In celo nihil deeſt:
nihil abeſt. Non ſic in hoc mundo: vbi ſi
vnū bonū habet: multa deſunt. adapta.
¶ Scđo innuit habitationē eoꝝ delecta⸗
bilem: cū dicit. Beati q̄ habitāt in domo
tua dn̄e. Hec em̄ dom⁹ non eſt terreſtris:
ſed celeſtis exaltata ſup oēs colles. iuxta
illud Eſaie. ij. Erit mōs domus dn̄i ī ver⸗
tice montiū. ꝛ ex h̄ plura delectabilia in⸗
nuit in illa domo. Illa em̄ que in vertice
montiū ſunt: pulchra ſunt: et ſole perlu⸗
ſtrata ſunt. Apoc. xxj. ciuitas illa nō eget
ſole: neqꝫ luna ꝛc. ſed lucerna ei⁹ eſt agn⁹
ꝛc. Et non ſolū fulgebit claritate dei: ſed
etiā oīm ſctōꝝ: qꝛ fulgebūt iuſti ſicut ſol.
nō ſicut hic. Itē ea q̄ ſunt in vertice: ſana
ſunt ꝑpter aeris ſubtilitatē. Apocal. xxj:
mors vltra nō erit. aer em̄ malus nō po⸗
terit ibi naturā corrūpere ſicut hic. Aug.
Libenter dꝫ ibi homo morari: vbi nō poſ
ſet mori. Itē amena ſunt ex remota viſio
ne: qꝛ non eſt qđ ipſos lateat: qꝛ oīa vide
runt ſicut dicit Grego. Itē ſecura ꝛ paci⸗
fica ſunt: qꝛ in alto. pš. xc. Nō accedet ad
te malū. Eſa. xxxij. Sedebit populus me⁹
in pulchritudine pacis. hic autē non eſt
pax. Quō enim homo hꝫ pacē in domo:
vbi habet malā vxorē. ſ. carnē: q̄ ſemp cō
cupiſcit aduerſus ſpm̄. Galath. v. ꝛ q̄nqꝫ
filios q̄ruloſos: qui nunq̄ ſatiant. quiqꝫ
ſenſus. Eccl's. j. Nō ſaturat oculus viſu:
nec auris auditu implet. Adapta de oīb⁹
ſenſibus. In glia ꝟo oculus et alij ſenſus
ſatiabuntur deū vidēdo. vñ Bern. in ſer⸗
mone de ſinu abrae. Tūc fratres in eter⸗
na ꝛ pfecta beatitudine fruemur deo: vi⸗
dentes eū in oībus creaturis: habentes
eū in nobiſipſis. et qđ his oībus iocūdi⁹
atqꝫ beati⁹ eſt: ipſam quoqꝫ in ſemetipāz
trinitatē: et gloriā ſine enigmate mundo

cordis oculo contēplantes. ¶ Tertio tan
git beatorum actionem mirabilem: cum
dicit. In ſecula ſeculoꝝ laudabunt te. ad
differentiā illoꝝ/ q̄ ſunt in inferno: q̄ vlu⸗
lant ꝑpter ſtridorē dentiū. Item quō in
ſecula ſcl'oꝝ: ad differentiā illoꝝ/ qui in
hoc mūdo ſunt: qui etſi aliq̄n laudāt: non
tamē in ſecula ſeculoꝝ: Sed ī vtroqꝫ bea
tus popul⁹ q̄ ſcit iubilationē. pš. lxxxviij
Et ſic explicit. Deo gratias.

¶ In feſto omnium ſctōꝝ. Sermo. iij.

BEati q̄ habitāt
in domo tua dn̄e: in ſecula
ſeculoꝝ laudabunt te. Pš.
lxxxiij. Scđm auguſtinum
et Boetiū oēs appetūt bea
titudinē. Inquit Aurelius Aug. lib. x. de
ciui. dei cap. j. Oīm certa ſentētia eſt: qui
rōne quoquo modo vti poſſunt: beatos
eſſe oēs hoīes velle. Et Seuerin⁹ Boeti⁹
lib. iij. de cōſol. phie. proſa. ij. Oīs morta
liū cura: quā multipliciū ſtudiorum labor
exercet: diuerſo quidē calle ꝓcedit: ſed ad
vnū tm̄ beatitudinis finē nititur puenire.
Et cām etiā exprimit ſctūs Tho. j. ij. q. v.
art. viij. ſic. Cū beatitudo p Boetiū. iij. de
ꝯſolatiōe/ ſit ſtatus oīm bonoꝝ aggrega⸗
tione pfectus ꝛc. Sed notādū ꝙ circa hu
iuſmōi btītudinē fuerūt q̄ttuor errores:
quos eliminat pſalmiſta p q̄ttuor thema
tis partes.

¶ Primus error circa beatitudinis ſubie
ctū. quidā dixerūt ꝙ ſolū in aīa. i. in ſola
animi ꝟtute: et in corpe nihil. Iſti fuerūt
ſtoici: q̄ dicti ſunt ꝓprie: q̄ in ciuitate mo
rant. a ſtoa grece qui porticus dr latine.
fuit em̄ athenienſis portic⁹: in qua picta
erant geſta ſapientū et fortiū hiſtorie. in
hac porticu ſapiētes philoſophabant. vñ
ſtoici dicti ſunt. horū primas et capita⸗
neus zeno. hi dicūt ſine ſubiecti virtute
nullū beatum eſſe: omne pctm̄ vniforme
eſſe: ꝛ aīam cum corpe ſimul perire.

¶ Secūdus error circa idē. quidā dixerūt
ꝙ ſolum in corpore ſine aīa. et iſti fuerūt
epicurei: q̄ ponunt ſoluz in voluptate cor
poris. Iſti fuerūt qui ſolū ſup curē curaz
habebant: dicētes voluptatē corpis ſum
mū bonum. Et dicti ſunt epicurei a quo⸗
dam Epicuro: quē philoſophi porcū vo⸗
cabant: qꝛ nihil ſibi cure fuit: niſi de volu
ptate. Hi dicebāt deū et prouidētiā nihil
in mundo agere: oīa conſtare ex corpibus
aīam nihil eſſe niſi corp⁹. dixit ille in fine
non ero poſtq̄ȝ mortu⁹ fuero. Iſtos duos
errores circa beatitudinis ſubiectū elimi
nat pš in prima parte thematis dicens.
Beati q̄ habitāt. vbi ptꝫ ꝙ dicit beatitu⸗
dinē eſſe in aīa ſimul et corpore. non in
vno ſolum: quia dixiſſet: beate anime: vel
beata corpora que habitant.

¶ Terti⁹ error circa beatitudinis locū di.
in hoc mūdo eſſe. ſ. in diuitijs/ ꝛ delitijs/
et honorib⁹. qđ eſſe nō pōt. Ad qđ ꝓban
dum/ adducit ſctūs doctor rationes. j. ij.
q. ij. arti. iiij. Et prima (dimiſſis alijs) eſt,
cū beatitudo ſit summū hoīs bonū: non
cōpatit ſecum aliqđ malū aut defectum:
ſed p̄dicta ſunt hmōi. ḡ ꝛc. Et hoc probat
Boetius lib. iij. de cōſol. ꝓſa. ij. de pote⸗
ſtate. de voluptate. vide ibi quia pulchra
ſunt dicta boetij. Et Aug. xx. de ciui. dei/
probat ꝙ in hac vita non pōt deſiderium
nr̄m impleri: nec om̄e malū excludi. Sed
ſubijci opꝫ hāc vitā multis miſerijs ꝛ de
fectibus: vt ſunt ignorantia in intellectu
in appetitu inordinata affectio. penalita
tes in corpore. Hūc errorem eliminat pš
di. ꝙ non in h̄ mundo: ſed in eterna vita
quia in domo tua domine.

¶ Quartus error circa durationē. quidaz
dixerūt aīas q̄n de hac vita egrediūt: bea
titudinē conſeq̄: ſed poſt multoꝝ annorū
curricula ad corpora reuerti: ꝛ iterum mi
ſerijs ſubijci. Hoc dixit origenes quorun⸗
dam platonicoꝝ errorē ſequendo. pš con
tra hoc dicit: ꝙ ſine fine in ſecula ſcl'oꝝ.

¶ Quītus error circa occupationē. quidā
dixerūt ꝙ cibis et potib⁹ et feminarū cō⸗
iūctionib⁹ vt iudei et ſaraceni: ſed pſalmi
ſta ꝯ hoc dicit. ꝙ ſolū ī laude diuina. lau
dabunt te. Ex q̄b⁹ ptꝫ ꝙ pš deſcribit bea
titudinē quātum ad quattuor contra di⸗
ctos errores.

Primū quantū ad ſubiectum fundamen
tale. beati qui habitāt.

Scđm quantū ad ſtatū et manſionē loca
lem. in domo tua dn̄e.

Tertiū quantū ad durationē eternalē. in
ſecula ſeculoꝝ.

Quartū quantū ad opus placēs et ꝟtua⸗
le. laudabūt te. Prima pars.

¶ Quantū ad primū cō
tra primū errorē. totus hō in aīa et cor⸗

poꝛe beatificabit̃. Pꝛo quo ſciendū quā⸗
tum ad coꝛpꝰ ꝙ in pn̄ti hꝫ quadruplicem
defectū.ſ.moꝛtale/obſcurū/ ponderoſuꝫ/
⁊ groſſum:que tollent̃ per quattuoꝛ iſtis
ꝯria: in quibus beatificabit̃ coꝛpus. ⁊ di
cuntur dotes coꝛpoꝛis gloꝛificati:de qui⸗
bus apl's.j.Coꝝ.xv. Seminat̃ coꝛpus in
coꝛruptione ⁊c. ſeminat̃ ſcꝫ per naturam
coꝛruptibile:ſurget in īcoꝛruptiōe.i.in ī⸗
paſſibilitate que eſt pꝛima dos.Obſcuri⸗
tas trāſibit in claritatē:ideo dꝛ Semina⸗
tur in ignobilitate:ſurget in gl'ia.i. in cla
ritate que erit ſepties maioꝛ ſole que nūc
eſt. ſctūs Tho.in.iiij.diſt.xlviij.vtrum in
vltima nouatiōe coꝛpoꝛibꝰ celeſtibꝰ clari
tas augeatur:exponit ibi illud Eſaie. xxx.
Erit lux lune ſicut lux ſolis:⁊ lux ſolis erit
ſeptēpliciter.⁊c.vide ibi pulchꝛa.Et arti.
vij.declarat illud apl'i.j. Theſſal'.iiij. ꝺm
quoſdā: Deinde nos q̄ viuimus ⁊c. vide
ibi. Tota ponderoſitas trāſiet in agilita⸗
tem:ideo dicit ſeminat̃ in infirmitate.i.
impotēs pigrum ⁊ graue. Sap̄.ix.Coꝛpꝰ
qd̊ coꝛrumpitur aggrauat aīam. iō dicit
ſurget in ꝟtute.Tota groſſities tranſibit
in ſubtilitatē: ideo dicit ſeminat̃ coꝛpus
aīale:ſurget ſpūale.i. ſpiritui ſubiectum
ad eius motū.Hec de beatitudine coꝛpo
ris.¶ De btītudine aīe beatificabit̃ quā⸗
tum ad ītellectiuā potētiā:affectiuā:⁊ ap
petitiuam. In hac vita ſciētia nr̄ habet
multiplicem defectum. Pꝛimū qꝛ obſcu⸗
ra:imperfecta:⁊ a ſenſibilibus accepta.iō
apl's.j.Coꝝ.xiij.dicit nos hic eſſe per ſpe⸗
culū:et in enigmate videntes.ſic obſcura
cognoſcere:iō imꝑfecte loquivt paruulꝰ.
Cū eſſem paruulꝰ loq̄bar vt paruulus ⁊c.
apl's vbi.s.ſic a ſenſibilibꝰ accepta. Sed
tūc in patria erit clara cōtra pꝛimū: ideo
dicit:Nūc per ſpeculū:tunc facie ad faciē
et ſic non imꝑfecta:nec a ſenſibilibꝰ acce⸗
pta:et ideo dicit. Qn̄ factus ſum vir:eua
cuaui q̄ erāt paruuli .qꝛ nō addiſco pau⸗
latiue ⁊ ſucceſſiue ſicut paruuli faciunt.
Sed in eſſentia diuina/ſcio oīa et video
q̄ mihi deus reuelat. Et ſic aīa ibi tribus
dotibꝰ eſt oꝛnata ⁊ induta:q̄ reſpōdēt tri
bus ꝟtutibꝰ theologalibus. viſio clara fi
dei vie.appꝛhenſio ſiue poſſeſſio ſpei.dile
ctio pr̄ie charitati vie: q̄ in pr̄ia ꝑfectioꝛ
erit:qꝛ nō excidit.et ex iſtis aīe gloꝛia re⸗
dūdat in coꝛpꝰ.Aug.ad dioſcoꝝ. Tāto
potēti natura fecit deus aīaꝫ:vt eius ple⸗
niſſima beatitudine redūdet in inferioꝛēꝫ
naturā incoꝛruptiōis vigoꝛ. Sicqꝫ ptꝫ tā
coꝛꝑis ꝙ aīe ꝑfecta btītudo ꝯ erroꝛē ꝑdi
ctā. Sed hic vide ſi hn̄t oīa q̄ requirūtur
ad perfectam beatitudinē que ſunt in ꝓ⸗
poſito tria.

Pꝛimū perfecta ſciētia ⁊ clara veritas.

Scōm cōplementū eius quod cupit tota
voluntas.

Tertium ſingularis leticia ⁊ iocūditas.

¶ Quātū ad pmū/dicēdū ꝙ ſicut hic ha⸗
buimꝰ ſciētiā imꝑfectā:⁊ multas ignorā⸗
tie tenebꝛas. Sed iſta oīa ꝑfecte tollunt̃
⁊ ꝑfecte illuminant̃.Vn̄ ꝯtingit imagina
ri diuinā eſſentiā eſſe quoddā lumē infini
tum: qd̊ Dionyſiꝰ vocat diuinū lumē: exi
ſtēs in medio ciuitatꝭ ꝑadiſi: ⁊ oēs ſancti
in circūitu illuminant̃ ab illis radijs ꝓce
dētibꝰ ab illo lumīe infinito ꝺm mag̃ et
minꝰ.Uel pōt ꝯſiderari vt fons vite clariſ
ſimꝰ:q̄ exhauriri nō valet ꝓpter ſuā infi⸗
nitatē:⁊ riuuli ꝓcedētes a fonte attigen⸗
tes circūſtātes ſctōs ꝑficiūt et beatificāt
eminēter.Sed nō eq̄l'r participāt fontis
riuulos:ſic nec luminis radios:vt videbi
tur.ſicqꝫ ꝑfecte illuminati ſciētiā ꝑfectaꝫ
obtinēt ſine igrantia.Apoc̄.vij.Agnus q̄
in medio thꝛoni eſt:reget illos:⁊ deducet
eos ad vite fontes aquarū. ¶ Circa iſtā
ſcientiam et viſionem beatoꝝ:in quibus
eoꝝ beatitudo cōſiſtit inſtādo:aliqs que⸗
ſtiones declarabo ſequēdo doctrinā ſan⸗
cti Thome.

¶ Pꝛima q̄ſtio ſi ex hoc ſunt btī: qꝛ deum
vidēt:q̄rit̃ ſi oēs eq̄l'r vident: Dicendum
ꝙ nō:ſed ꝺm merita et ſctītates:ſed non
oīm eq̄lis ſctītas:qꝛ virgo maria excellit
oēs hierarchias hoīm et āgeloꝝ īmedia⸗
te poſt filiū eius.ergo et ſic perfectiꝰ ipſa
poſt alij ꝺm meriti gradus.

¶ Scōa q̄ſtio cū oēs videāt totū deū: qd
eſt ꝙ nō vidēt eq̄l'r: Dicendū ꝙ h̊ ex de⸗
fectu ꝓpꝛio creature.declarat̃ ſic.ſi vnus
magr̄ legit vel ꝑdicat oībꝰ eq̄l'r pꝛoponit:
ſed nō equal'r percipiūt :qꝛ nō ſunt eq̄lis
ingenij.nec equale hn̄t ſcietie lumē.cōſe
quēter ſic in ꝓpoſito deꝰ docet et reuelat
ſe oībꝰ eq̄liter. eſſentia ſua eſt liber expā⸗
ſus coꝛā oībus:qui melioꝛē viſum hꝫ:cla

¶ Tertia q̄ſtio eſt.vn̄ eſt ꝙ (rius intuet̃.
vnꝰ ibi alio clarioꝛē viſum hꝫ: Dicēdū qꝛ
plꝰ hꝫ de lumīe gl'ie:qd̊ req̄rit̃ ad h̊ vt aīe
eleuent̃ ad videndū diuinā eſſentiā: quia

ſicut ſtelle nō ſunt equales ī lumine ⁊ cla
ritate:ſed ſtella differt a ſtella:vt ait apl's
.j.Coꝝ.xv.Sic ſctī deſignati ꝑ ſtellas nō
eq̄les in ſctītate:lꝫ aliqui duo ſint equa⸗
les vel tres ſicut reuelauit Auguſti.de ſe⸗
ipſo et ſancto thoma de aquino.

¶ Quarta q̄ſtio q̄re lumen hoc eſt beatis
ineq̄le: Dicēdū ꝙ lumē gr̄e fuit inequale:
quod ꝓceſſit ex inequalitate conatus ꝺm
quē datur gr̄a : ⁊ ꝺm eam in patria lumē
gloꝛie et gl'ia.non igitur oēs equaliter:lꝫ
omnes perfectiſſime contētentur.

¶ Quinta q̄ſtio.ſi eſſentia diuina vr̄ clare
vel ſi eſt aliqd̊ medium q̄ videat̃: Dicēdū
ꝺm ſctm̄ Tho.i.iiij.di.xlviij.ꝙ nō erit ibi
mediū q̄ deus ꝑ ſpēs alioꝝ cog̃ſcat̃:ſicut
nūc cognoſcimꝰ:rōne cuiꝰ dꝛ nūc videri ī
ſpeculo.nec mediū quo qd̊ eſt foꝛma viſi⸗
bilis ⁊c. pulchꝛa vide ibi.

¶ Sexta qd̊ ſi iſta beatitudo erit ꝑpetuo
vniformis ⁊ an̄ reſurrectionē et poſt: Di⸗
cendū ꝙ erit maioꝛ poſt iudiciū extēſiue:
qꝛ tūc nō ſolū ī aīa:īmo etiā in coꝛꝑe. Et
etiā btītudo aīe augebit̃ extēſiue inquan
tū ipſa nō ſolū gaudebit de bono ꝓꝑo:ſꝫ
de bono coꝛꝑis:verū nō erit btītudo ta⸗
lis niſi accidentalis.

¶ Septima qd̊ tūc qn̄ tota btītudo poſt
iudiciū erit ꝯſeruata:ſi beati ſciēt oīa que
deꝰ ſcit ſciētia viſiōis.ſ.pn̄tia/ꝑterita/ac
futura: Rn̄det ſan.Tho.in.iiij.diſt. xlix.
arti.xiij.in coꝛꝑe.q.et ſolutione vlti.arg.
et dic̄ vnū notabl'e vbi arguit̃ magna dei
mīa ⁊ liberalitas.ſic nihil ꝓhibet dicere
ꝙ poſt diē iudicij ⁊ oēs beati ſcient oīa q̄
deꝰ ſcīa viſionis.vide ibi qꝛ pulchꝛū eſt.

¶ Octaua qd̊ ſi videbūt btī penas dāna⸗
toꝝ: Dicendū ꝙ ſic vt btītudo eis magis
cōplaceat:⁊ deo vberioꝛes gr̄as reddant.

¶ Nona qd̊ querit̃ ſi dolēt: Dicēdū ꝙ nō
duplici de cā. Pꝛima qꝛ tāta eſt delecta⸗
tio viſionis diuine eſſentie/ꝙ oēꝫ aufert
doloꝛē et triſticiā.Scōa qꝛ appetitꝰ eoꝝ
eſt ita oꝛdinatꝰ:ꝙ nihil iuſtū diſplicet eis
pꝛo eo ꝙ eoꝝ volūtates cōfoꝛmant̃ volū
tati diuine.Et ſic gaudēt de pena nō per
ſe:ſed amoꝛe iuſticie.

¶ Decima qd̊ ſi hūanitas xp̄i pōt videri
oculis coꝛpoꝛeis: Dicendū ꝙ ita. Job.x.
Per me ſi q̄s introierit:ſaluabit̃: et ingre
diet̃ et egrediet̃.⁊c.Exponit̃ ingredietur.
intra ꝑ contēplationē diuinitatis oculis
mētis.Et egrediet̃ extra per contēplatio⸗
nem diuinitatis oculis coꝛpoꝛis.et pari⸗
ter videbit̃ coꝛpꝰ ꝟginis mr̄is dei: et alio
rū ſanctoꝝ.Ex quibus omnibus reſulta⸗
bunt accidentalia gaudia infinita.

¶ Undecima q̄ſtio.cū beatitudo ſit in ce⸗
lo empyꝛeo:btī ſtabunt ibi īmobiliter:vl'
mouebunt̃ ad alia loca: Dicēdum ꝙ ſic.
ſctūs Tho.in.iiij.di.xliiij.art̃.xxiiij. ī coꝛ
poꝛe.q.dicēdū ꝙ coꝛꝑa gl'ioſa moueri ali
qn̄ neceſſariū eſt.vide ibi totū qꝛ pulchꝛū
eſt. Declaratū eſt igr̄ ſufficiēter q̄l'r ſancti
ex viſione diuine eſſentie/ſunt beati:⁊ ha
bent ſcientiā perfectam modo pꝛedicto:
vt ꝯcludatur iſta pars per illud.iij.Reg.
x.Beati viri tui:et beati ſerui tui hi q̊ ſtāt
coꝛā te ſemꝑ:⁊ audiunt ſapiētiam tuā.

¶ Habēt inſuper ⁊ alias ꝓꝑietates ad
verā btītudinē ꝑtinētes.vt ſunt ſingl'are
gaudiū ⁊ iocūditas.Hn̄t etiā illud qd̊ ap
petit eoꝝ volūtas:⁊ in h̊ ſtat felicitas.vn̄
ꝺm Auguſti. btūs eſt q̄ habet q̄cq̄d vult:
et nihil male vult.De gaudio eoꝝ clamat
Aug.Ibi cūcta leticia:req̄es ſctā pax ꝟa:
iocūditas īfinita.Iſtud eſt gaudiū qd̊ ne
mo tollet.Jo.xvj.de q̄ Bern. Illō eſt veꝝ
et ſolū gaudiū:qd̊ nō de creatura: ſed de
creatoꝛe ꝯcipit̃ ⁊c.Et notādū eſt ꝙ lꝫ q̄lꝫ
cognoſcat gaudiū alterꝰ:tāta ibi vnitas
aīoꝝ et coꝛdiū:ꝙ nullꝰ inuidet alteri:nec
īferioꝛ ſuꝑioꝛi:q̄uis videat eū ī gl'ia emi⸗
nere.Sed tātū gaudet q̄libet de gaudio
alterꝰ:quātū de ſuo:ꝺm Anſel. Et qꝛ ad
tātā ꝑfectiōeꝫ req̄rit̃ magnꝰ honoꝛ:iō xp̄s
rex magnꝰ ſuꝑ oēs deos:q̄ a regalibꝰ ſedi
bus venit: ipſos honoꝛauit dupliciter.
Pꝛīo qꝛ facit eos reges illꝰ regni:de q̄ et
q̄bꝰ dicit Mat.xxv. Uenite bn̄dicti pr̄is
mei:poſſi.para.vo.⁊c.Et cū ad iſtā digni
tatē ꝑtineat coꝛona:iō ipſos coꝛonat co⸗
rona aurea ꝑ charitatē ſummā oꝛnatam
duodecī lapidibꝰ ꝑcioſis: ſiue duodecim
ſtellis. ꝺm Bern. Quaꝝ pma mēoꝛia ſine
obliuiōe.ſcōa rō ſine erroꝛe. tertia volun
tas ſine turbatiōe.q̄rta īpaſſibilitas ſine
coꝛruptione.q̄nta claritas.ſexta agilitas
ſeptīa ſubtilitas. octaua diligere ꝓximū
in ꝟitate.nona videre pximū ī puritate.
decīa diligere deū plꝰ q̄ ſeipm̄. vndecīa
diligere ſe tm̄mō ꝓpt̃ deū.duodecīa vide
re deū diligētē ſe plꝰ ꝙ ipe met ſe diligat.

¶ Secūdus honoꝛ; quia facit eos ſuos fi
lios et deos.Ego dixi dij eſtis ⁊c.pſ̄.lxxxj.
participatiue. Pꝛo oībꝰ iſtis clamat Ber⸗

nar. Reuera ſi hec ſine heſitatione crederemus: libēter morti pro his nos exponeremus. Et q̄d eſt ꝙ nō per medios enſes ſi oporteret ad hec gaudia nō tranſiremꝰ: niſi qꝛ fides noſtra mortua eſt. Pro corona cantant ſancti congratulando. Uenite adoremus regē regū: qꝛ ip̄e eſt corona ſanctoꝝ oīm. Pro cōmendatione regni eoꝝ cātat eccleſia in veſperis. O q̄ʒ glorioſum eſt regnū: in quo cum xp̄o gaudēt oēs ſancti ⁊c. Et ſic patet tota prima pars ſermonis declarata circa beatitudinis ſubiectū Tobie. xiij. Beati oēs qui diligunt te. fruitiue. ſ. et qui gaudebunt ſuper pacem tuā eternam. Et hec quoad primum.

Secunda pars.

¶ Secundo principaliter

beatitudinis locus in domo tua domine; cōtra ſcōm errorē. Domus dei hʒ ſufficientiā oīm pertinentium ad perfectionē nobiliſſime domus quantū ad fundamenta/parietes/paratas ⁊ ſculpturas: de quibus Eſaie. liiij. Ecce ego ſternam per ordinē lapides tuos: et fundabo te in ſapphyris: ⁊ ponā iaſpidem propugnacula tua: et portas tuas in lapides ſculptos: ⁊ oēs terminos tuos in lapides deſiderabiles. Iſta domus eſt in eminenti loco: qꝛ ſupra decimū celū: qd̄ vocatur empyreū: vbi diuinā eſſentiā contemplātur. Et merito ſupra decimū celū: quia decē ſunt mandata dei: que ſancti perfecte ſeruauerūt: quorū obſeruatio neceſſaria eſt: vt ad vitā intremus. Si vis ad vitā ingredi: ſerua mādata. Mat. xix. Sancti ſunt in gloria in tali loco. Et iſtud ſignificat illud qd̄ abraā petijt Gen̄. xviij. vt ſi. l. vel. xxx. vel vſq̄ʒ ad. x. et nō inferiꝰ deſcēdit: ad innuendū ꝙ opʒ decē ſeruare mandata: ⁊ in nullo deficere ſm̄ glo. qꝛ q̄ in vno offendit factꝰ eſt oīm reus. Iaco. ij. Et iſta domus dꝛ celū empyreum. i. igneū: nō ab ardore: ſed a ſplēdore. ſm̄ ꝙ dicūt Strabus ⁊ beda: mox creatum ſanctis angelis eſt repletū. Et addit Baſilius in hexamerō ſic. Sicut damnati in tenebras vltimas aſſignātur: ita remuneratio ꝓ dignis operibus in ea luce que eſt extra mūdū: quietis domiciliū coronetur. Et hoc eſt valde cōueniēs: vt inchoaretur vita ſpūalis ab ipſo mūdi principio in btītudine angeloꝝ: quoꝝ felicitas ſanctis ꝓmittit̄. Hec ſctūs doctor parte. ſ. q. lxvſ. ar. iij. Et ſic pʒ de loco ſiue domo beatoꝝ: ꝙ excedit oēs alios celos in claritate/perfectione/magnitudine/altitudine. Baruch. iij. O iſrael q̄ʒ magna eſt domus dei: et ingens locus poſſeſſionis eius. Et hoc quoad ſecundum.

Tertia pars.

¶ Tertio principaliter

duratio btītudinis cōtra aliū errorē. in ſecula ſeculoꝝ. Poſtq̄ʒ habuerint ſemel beatitudinē: nūq̄ʒ amittēt. Quattuor de cauſis aliq̄s domū: quā actu poſſidet: poteſt amittere. Prima qꝛ erat cōducta ad tēpꝰ. ſcd̄a qꝛ eſt ab hoſtibus ablata. tertia quia eſt ruine expoſita. quarta qꝛ creditoribus aſſignata. Nullo iſtorū modorū ſctī amittēt. Eſa. xxxij. Sedebit ppl's meꝰ in plenitudine (al's pulchritudine) pacis ⁊c. Ubi oſtēdit̄ ꝙ nō ſunt habitatores cōducticij qꝛ ppl's meꝰ. Nec ab hoſtibus pōt auferri qꝛ in plenitudine pacis. Nec exponit̄ ruine: qꝛ in tabernaculis fiducie. Nec ex paupertate vel debitis: qꝛ oēs diuites ⁊ opulēti: quia in requie opulēta. Et ꝓpter hec oīa rōne iſtiꝰ perpetuitatis/ipſi dicuntur beati: qꝛ aliter nō. ſicut pʒ de paulo ⁊ moyſe: q̄ q̄uis viderint diuinā eſſentiā: ꝓpter qd̄ oēs ſunt btī: attamē qꝛ in raptu: et nō cū ꝑpetuitate: iō ꝓtūc nō fuerūt btī. ideo ps̄. lxiiij. Btūs quē elegi. ⁊ aſſum. inha. in atrijs tuis. glo. habitabit nō mouēdus in atrijs tuis. Et alibi ſcʒ ps̄. cxxiiij. Nō commouebit̄ ī eter. q̄ ha. in hie. Et h̄ de tertio vbi pʒ duratio btītudinis in ſcl'a ſeculoꝝ.

Quarta pars.

¶ Quarto et vltimo operatio

vel occupatio btītudinis. laudabūt te. ꝯ aliū errorē. Ubi nota ꝙ duo ſunt officia btōꝝ. Primo deū laudare. ſcd̄o ꝓ nobis orare. Sunt em̄ ordinati ad deū ⁊ ꝓximū ꝑ charitatē ꝑfectā. ¶ Sʒ fit hic. xij. qō ſi laus iſta erit vocalis vel mētalis? Dicēdū ꝙ nūc mētalis: ⁊ ſimul vocabis reſumptis corporibus. ſctūs doctor. iiij. ſen. di. xliiij. ar. xvſ. ⁊ in ſolutione. iiij. argu. vide ibi. Et tex. Exultatiōes dei ī gutture eoꝝ. ¶ Decimatertia queſtio ī qua lingua laudabūt deū vocaliter? Dicēdū ꝙ in hebraica: que fuit prima. Un̄ Remigius ſic. Tūc omnis lingua ceſſabit: et ſola hebrea: que fuit ade: remanebit: vt ſtatus innocentie ſtatui ꝑfectionis profectiſſimo corrn̄deat beatoꝝ. ⁊ ſicut ī ſtatu īnocētie nō fuiſſent ꝟba turpia: nec vana: ſic nec in p̄ria. Iſidorus dicit ꝙ lingua hebraica fuit p̄ma ⁊ erit vlt̄ia. Et dicit rabbi moyſes ꝙ ī illa līgua nullū eſt vocabulū ad exprimēdū aliqd̄ inhoneſtū. Ex quibus tria notabilia eliciūtur. Primū ꝙ vocabula turpitudinū non fuerūt ab inſtitutione diuina: ſed inuētiōe humana. Scd̄m ꝙ talia inhoneſta vocabula multū deo diſplicent. ptʒ qꝛ ponere noluit in lingua quam primo homini concreauit. Tertiū ꝙ ille hʒ linguā celeſtem: qui a talibꝰ abſtinet: ⁊ ſe ſeruat immunem: ſimilis eſt iam beatis: qui tali lingua vtunt̄: vbi nihil ⁊c. vt dicat quilibet beatꝰ Eccl'i. lſ. Dedit mihi dominꝰ linguā mercedē meā: ⁊ in ip̄a laudabo eum. Et hoc quoad primū officium.

¶ Scd̄m officiū beatoꝝ eſt ꝓ nobis orare. vn̄ Hierony. contra vigilātiū. Si apoſtoli et martyres adhuc in corpore conſtituti ⁊c. Un̄ ſanctꝰ doctor de hac materia in. iiij. diſt. xlv. Sed ſi queritur quare nō ſemper exaudiuntur. nec nos in nr̄is petitionibus. vide ibi. Item pōt queri ſi ſemper maiores ſctōs interpellare debemus vel interdū minores? Dicendū ibidē ſm̄ ſanctū Thomā/ꝙ q̄uis maiores ſint magis deo accepti: vtile tamen eſt etiam minores orare propter quinq̄ʒ rationes. Prima quia aliq̄s hʒ maiorē deuotionē ad ſctm̄ minorē: q̄ʒ ad maiorē. ⁊ ex deuotione maxime pendet orationis effectus. Secūda ꝓpter faſtidiū tollendū: qꝛ aſſiduitas vniꝰ rei faſtidiū parit. Tertio datum eſt aliquibus ſanctis a deo ſpecialibus in aliquibus caſibꝰ patrocinari: ſicut ſancto Antonio ad ignē ⁊c. Quarto vt oībus honor exhibeatur. Quīto vt pluriū oratiōibꝰ petita: faciliꝰ impetrētur. Iſta ſunt que nos obligant ſumme ad laudādum deum et ſanctos ſuos: precipue iſta die: qꝛ indigemus eis: et ſunt in tāto numero ꝙ non ſufficerent oēs dies totiꝰ anni ad faciendū feſtum de quolibet. vnde Hierony. dicit: ꝙ nullus dies eſt quo nō vltra quinq̄ʒ milia martyrū reperiri poſſit aſcriptus: excepto die kalendarū ianuarij. Ideo omnes ſimul hac die laudare debemus: iuxta illud Eccl'i. xliiij. Laudemus viros glorioſos et parentes nr̄os in gn̄atione ſua. Ideo eccleſia oēs laudat ſm̄ ſtatum proprium: et cuilibet gradui ſanctoꝝ vnum reſpōſoriū adaptat ſm̄ eorum inſignia opera.

¶ Primū opus qd̄ eccleſia hodie conſiderat excellēs: eſt mundi creatio. Gen̄. ſ. in quo deuenimus in cognitiōeʒ trinitatis: quia ibi repreſentat̄ patris potentia: filij ſapiētia: ſpūſſancti bonitas et clemētia. Et ideo in totius trinitatis laudem cātat primū reſpōſoriū: Summe trinitati ⁊c.

¶ Scd̄m opus qd̄ eccleſia hodie ⁊c. eſt humani gn̄is redemptio: qd̄ opus fuit in vētre virginis glorioſe angelo ſibi dicente. Luce. ſ. c. ⁊c. ideo in eius laudem cantat eccleſia ſcd̄m rn̄ſorium. Felix nāq̄ʒ es ⁊c.

¶ Tertium opus ⁊c. eſt in angelis diuine laudis continuatio: qꝛ non ceſſant clamare quotidie ⁊c. in eoꝝ laudē cantat tertiū reſpōſoriū ⁊c. Te ſanctū dominū ⁊c.

¶ Quartū opus ⁊c. eſt filij dei venturi in hunc mundū prenūciatio et ꝓphetatio. et hoc opus in patriarchis et ꝓphetis: ⁊ qꝛ iohānes baptiſta eos rep̄ſentat: qꝛ ip̄e propheta et plus q̄ʒ ꝓp̄ha: et ipſe chriſto viam preparauit Luce. ſ. ca. Tu puer propheta ⁊c. ideo in eius laudē cātat eccl'ia. Inter natos mulierū ⁊c.

¶ Quintū opus in apl'is mūdi illuminatio. Uos eſtis lux mundi. Mat. v. ideo in laudē eoꝝ cantat eccl'ia: Qui ſunt iſti qui vt nubes volant ⁊c. propter verbi dei ꝑ mundū ſeminationē et irrorationē.

¶ Sextū opus martyrū glorioſa paſſio. ad Heb. xſ. Alij ludibria ⁊c. ideo in laudē eoꝝ canit eccl'ia. Lauerūt ſtolas ſuas ⁊c.

¶ Septimū opus in confeſſoribus iuſta vita et ſancta conuerſatio: ideo in laudeʒ eoꝝ decantat eccl'ia. Sint lumbi vr̄i ⁊c.

¶ Octauū opus in virginibus olei in lāpadibus ſumptio. i. in cōſciētijs gaudiū de operibꝰ ſanctis. ſicut oleū fomentum luminis: ſic gr̄a boni operis: ideo ī laudē earū canit eccl'ia. Audiui vocē de celo ⁊c.

¶ Nonū opus in oībus ſanctis finalis et mirabilis vite pn̄tis conſummatio: iō in laudem oīm cantat eccl'ia. Cōcede nobis dn̄e ⁊c. Et ſic ptʒ totus proceſſus p̄ſentis ſermonis. Dicamus ergo laudādo eos cū eccl'ia. Beati eſtis ſancti dei oēs: q̄ meruiſtis ꝯſortes fieri celeſtiū virtutū: ⁊ ꝑfrui claritatis gl'ia: ideoq̄ʒ p̄camur vt memores nr̄i intercedere dignemini ꝓ nob̄ ad dn̄m ieſum xp̄m. ieſus: ſancta maria: ſctā maria magdalena: katharina: agnes: barbara; dn̄ice: petre: thoma: xp̄ofore. Deo. g

¶ In feſto omniũ ſanctoꝝ. Sermo.iiij.

SAlutant vos omnes ſancti: maxime aũt illi q̃ de ceſaris domo ſunt Ad philip.vlti. ſcribit̃ preſens thema. Honorabiles dñi/ille venerabilis doctor beat⁹ Bern. indicãs nobis amorẽ et affectionẽ quam hñt ſancti ad nos: cõſulens ꝙ debem⁹ ad eternã patriã feſtinare: in vigilia natalis dñi ita inquit. O ſi cognoſceremus quõ aduentũ nr̃m expectant ſancti: quantum deſiderãt: ꝙ̃ ſollicite querunt: ꝙ̃ libenter de nobis audiunt. Feſtinem⁹ obſecro dilectiſſimi: feſtinemus. nos tota curia celeſtis expectat. exultare facim⁹ angelos qñ ↄuerſi ſumus ad pñiam. Proficiſcamur ⁊ feſtinemus ad eos venire: vt cõpleatur de nobis eoꝝ leticia. hec ille. Ex iſtis verbis poſſumus ↄcludere ꝙ ſancti qui ſunt in paradiſo: verſus nos hñt amorẽ et affectionẽ. Et hoc ptꝫ. nam ſunt in ↄtinuo deſiderio ꝙ veniam⁹ ad eos ꝑ ſaluationẽ et per amorẽ et affectionẽ. Quod deſiderãs apl's paulus proponit illud nobis ꝑ v̾ba incepta dicẽs. Salutant vos oẽs ſcti ⁊c. Et vt de iſtis verbis poſitis habere poſſimus aliqualẽ introductionẽ: de duabus breuibus lectionibus erit tota mea predicatio.

Prima tractabit de amore et dilectione: quã hñt ſcti erga nos gñaliter. q: ſalutãt vos oẽs ſancti.

Secunda tractabit de vna affectione ꝓficua quaꝫ habẽt erga nos ſpecialiter. maxime autẽ illi qui ſunt de domo ceſaris.

Prima pars.

¶ Dico primo ꝙ p̃ma lectio tractabit de vna dilectõe amoroſa ⁊c. q: ſalutant vos oẽs ſancti. Scdm ꝙ dic̃ Johãnes ianuẽſis ſalutare idẽ eſt qđ ſalutẽ optare. nã illũ ſalutam⁹: cui⁹ ſalutẽ deſideram⁹. Nũc autem dñi ita eſt ꝙ oẽs ſancti qui ſunt in paradiſo: multũ cupiũt et optant noſtram ſalutem. Quod cõtemplor per tria: q:

Primo deſiderãt nr̃am ſalutẽ: quia continue orant pro nobis.

Scđo ꝙ deſideriũ eoꝝ propter hoc conſequitur ſuum finẽ.

Tertio ꝙ ad inueſtigandũ noſtrã ſalutẽ; ſunt ſolliciti et parati.

¶ Dico primo ꝙ ſancti qui ſunt in paradiſo: optant ſalutẽ noſtrã: q: continue faciũt oronẽ ꝓ nobis. Venerabilis Hieronymus ↄ vigilantiũ/ qui ponit ꝙ ſancti q̃ ſunt in paradiſo: non orant ꝓ nob̃ fundamẽtaliter vtitur tali ratiõe. helias exiſtens in corpe mortali orauit vt nõ plueret ſup terrã: ⁊ nõ pluit annos tres ⁊ menſes ſex. et rurſum orauit et celũ dedit pluuiã: ſm ꝙ patꝫ. iij. Regũ. xvij. Luc. iiij. et Jacob. v. Moyſes exñs in corpe mortali orauit dñm ne iraſceret̃ in ppl'm ſuũ: qui fecerat ſibi vitulũ: dicens. Cur dñe iraſcit̃ furor tuus ↄ ppl'm tuũ ⁊c. quod mediãte orone ſua eſt factũ: ſm ꝙ dr̃ Exoď. xxxij. Aaron exiſtens in corpe mortali: cũ chore dathan et abiron et alij murmuraſſent ↄ eũ ⁊ moyſen: ⁊ cũ m'titudo fuiſſꝫ cõbuſta ab igne tabernaculi: ſtans inter viuos et mortuos/ orauit dñm: ⁊ mediãte ſua oratione plaga ceſſauit ſm ꝙ habet̃ Nume. xvj. Vñ ad iſtud ꝓpoſitũ loquit̃ ſalomon Sap. xviij. Tetigit aũt et iuſtos tentatio mortis: et cõmotio ĩ heremo facta ẽ multitudinis: ſed nõ diu permanſit ira tua. Properãs eñi homo ſine q̃rela deprecari ꝓ populis ꝓferens ſeruitutis ſue ſcutum oronẽ: et per incenſum deprecationẽ allegãs reſiſtit ire. et finẽ impoſuit neceſſitati. Sic apl'i ꝓphete ⁊ alij ſcti exiſtentes ĩ corpib⁹: orauerũt ꝓ populis et obtinuerũt. Sic dicit Hierony. ↄ vigilantiũ. Jſti adhuc exiſtẽtes in corpe ꝓ nobis orauerũt: quãto magis debẽt eſſe ſolliciti nũc: q̃ ſunt in gloria paradiſi: vbi nulla ẽ miſeria. Vbi dicit ſic Hieronym̃. Si adhuc apl'i ⁊ martyres eſſent in corpe: multũ eſſent ſolliciti ꝓ nobis orare: quãto magis poſt coronas victorie: hec ille. Ecce g̊ ſcti qui ſunt in paradiſo ꝓ nobis faciũt orationẽ. ¶ Sed hic eſt dubiũ quid intẽdãt ſancti q̃ ſunt in ꝑadiſo: ⁊ nos q̃ ſum⁹ in hoc mũdo: dũ oramus: Nã q̃cq̃d in orone petimus: iã illud diuina ꝓuidẽtia eternal'r diſpoſuit ſe facturam in certo tpe. ĩ certo die: ⁊ in certa hora: et iõ illud non anticipabit: nec tardabit. q̃d igitur opꝫ orare: Jſtud dubiũ valde pulchre declarat glorioſus Thomas ſuꝑ dionyſiũ de diuinis noib⁹. c. iiij. vbi recitat opinionẽ quorũdã circa dei ꝓuidẽtiã de futuris. dicit enim ſic. Quidã opinati ſunt dei prouidentiam nullã eſſe: et poſuerũt oĩa accidere a caſu et a fortuna. et hec fuit opinio epicurioꝝ. Quidã opinati ſunt dei ꝓuidentiã eſſe de reb⁹ incorporeis ⁊ ſpũalibus: et circa res humanas oĩa accidere a caſu. et hec opinio fuit ꝑipateticoꝝ. Quidã opinati ſunt dei ꝓuidentiã de reb⁹ eſſe oĩb⁹: ſed ex ea oĩa de neceſſitate euenire. et hec fuit opinio ſtoicoꝝ. Quidã opinati ſunt dei ꝓuidentiã eſſe: ſed mutabilem. ⁊ hec fuit opinio egyptioꝝ. Quidã opinati ſunt dei ꝓuidentiã eſſe immutabilẽ: ſed ex ipſa res ꝓcedere mutabil'r et cõtingẽter. Et h̃ fuit opinio platonicoꝝ: q̃ ſola inter iſtas ẽ vera: ⁊ cõcordat cũ doctorib⁹ catholicis: q̃ dicũt ꝙ licꝫ de⁹ ex ſua immutabili prouidentia eternal'r diſpoſuerit circa nos: tñ nos ſum⁹ liberati mediãtib⁹ oronib⁹ ſanctoꝝ. Ecce igit̃ cãm quare ſcti orãt ꝓ nob̃ q: quicq̃d ex immutabili dei ꝓuidẽtia habeat nobis euenire: tñ de⁹ vult ita ꝙ nõ niſi ꝑ orones ſanctoꝝ. Pro tanto beatus Greg. in lib. dialogoꝝ ad ꝓpoſitũ loquit̃ in hec v̾ba. Obtinere nequaq̃ꝫ poſſunt q̃ p̄deſtinata nõ ſunt. Sed ea q̃ ſancti orando efficiũt: ita p̄deſtinata ſunt: vt eoꝝ p̄cibus obtineant̃. hec ille. Eſt etiã alia cã ſatis pulchra q̃re ſancti orãt ꝓ nobis: quaꝫ ponit Dionyſi⁹. iij. de diuinis noĩb⁹: fundans ſe ſup illud damaſceni: Oro eſt aſcẽſus mẽtis a deũ ad nos. ĩmo eſt oppoſitũ q: ĩmo eleuamur nos ad deũ. qđ pꝫ ĩ duobus exẽplis. Primũ eſt ꝑ imaginationem q̃dã catena luminis q̃ penderet a ſummitate celi vſq̃ꝫ deorſum terre. ſi acciperem⁹ illã catenã: et ſemꝑ mutaremus viã v̾ſus ſurſum aſcẽdẽdo: videremur trahere q̃dẽ catenã. ſed eſſet ecõtra. nam nos per catenã eleuaremur. Sic eſt de orone. Scdm exẽplũ eſt. ſi eſſem⁹ in naui: et teneremus funes in manib⁹ pẽdẽtes a ripa exteriori: ⁊ traherem⁹ fortit̃ funes: videremur ripã trahere ad nos: ſed eſſet ↄriũ. Sic eſt de orone. per ipſam videt̃ nobis ꝙ traham⁹ deũ ad nos: ſꝫ ꝑ oppoſitũ fit: q: ĩmo nos eleuamur et appropiquam⁹ ad eũ. Et ex hoc aſſignat̃ cauſa q̃re ſancti orãt ꝓ nobis: q: cupiunt nos eleuare et appropiare ad deũ: qđ fit ꝑ orationẽ ſui: qđ declaratum eſt. Et certe in hoc faciunt inſtructionem. Nam dicit ſanctus doctor. iiij. ſententiarũ diſt. xlv. allegans dionyſium. Ordo eſt diuinitus inſtitutus: vt per media vltima reducantur in ſua principia. Nunc autem ita eſt: ꝙ nos ſumus finis: deus principiũ: ſunt in medio ſancti: et ꝑ cõſequẽs per ipſos habemus reduci ⁊ eleuari in deũ: ⁊ hoc mediãtib⁹ oronibus eorum. Patet igitur generaliter declaratuꝫ ꝙ ſancti qui ſunt in paradiſo: cupiũt noſtram ſalutem: et pro nobis faciunt continuam orationem. Pro tanto dixit magiſter ſententiarũ lib. iiij. diſt. xlv. ſic. Intercedũt igit̃ ꝓ nobis ad deũ ſancti. ⁊ merito dũ illoꝝ merita ſuffragant̃ nobis: ⁊ affectu dũ vota nr̃a cupiũt ĩpleri. hec ille.

¶ Sed dixi ſecundo ꝙ ſancti cupiunt noſtram ſalutẽ: quoniam propter hoc deſideria ſua conſequuntur finẽ et perfectionem. Qđ contẽplor ꝓ tanto. ſñia generalis eſt oĩm doctoꝝ: ꝙ aĩe ſanctoꝝ: qui ſunt in paradiſo: natural'r deſiderãt glorificationẽ corpis. Et iſtud declarat venerabilis doctor Aug. xij. ſuꝑ Geñ. ad l'ram c. xij. et vltimo et recitat̃ a magr̃o ſñiarũ lib. iiij. di. xlix. vbi Auguſtin⁹ mouet iſtaꝫ q̃ſtionẽ. Ad q̃d neceſſe eſt corpa mortuoꝝ reſurgere: ex q̊ aĩab⁹ ↄfert̃ beatitudo perpetua: q̃lis dat̃ ãgelis: Cui q̃ſtioni rñdet Aug. ꝙ lꝫ aĩab⁹ ſctõꝝ cõferat̃ btĩtudo ꝑpetua ſicut angelis: tñ nõ ſimili mõ. Naꝫ angeli nullũ hñt ĩpedimẽtũ per qđ retardent̃ ne tota intẽtione diuinã eſſentiam cõtẽplent̃. Et aĩe ſctõꝝ hñt. Nã ineſt eis naturalis appetit⁹ adminiſtrãdi corpus (al's redeũdi ad corp⁹) qđ retardat eos a totali ↄtẽplatiõe diuine eſſentie. vñ dicit Aug. Aĩe ineſt q̃dã natural' appetit⁹ adminiſtrãdi corp⁹ q̃ retardat̃ quodãmõ ne tota intẽtio ꝑgat in illud ſũmũ bonũ: donec ille appetit⁹ req̃eſcat. h̃ ille. Ptꝫ igit̃ ꝙ aĩe ſctõꝝ natural'r deſiderãt cõiũctiõeꝫ ⁊ corpis glorificationẽ. Nũc aũt ita eſt ꝙ iſtud nõ poſſunt hr̃e ſine nobis vſq̃ꝫ nos ſimus cum eis. vñ apoſtolus ad Heb. xj. Hi oẽs teſtĩonio fidei ꝓbati inuẽti ſunt. nõ acceperũt repromiſſonẽ deo ꝓ nobis meli⁹ ꝓuidẽte: vt nõ ſine nob̃ cõſummarent̃. Et iſtud figurabat̃ Apoc. vj. loq̃tur ibi iohes ⁊ dicit ſe vidiſſe ſubt⁹ altare dei aĩas interfectoꝝ ꝓpter v̾bũ dei/ ⁊ ꝓpter teſtimoniũ ieſu xpi: qui clamãt voce magna di. Vſq̃ꝫquo domine ſctũs ⁊ verus non iudicas: ⁊ nõ vindicas ſanguinem noſtrum: de his qui habitant in terra. Et date ſunt illis ſingule ſtole albe;

et dictum eſt illis vt expectarēt modicum
tempus donec impleat numerus fratrū
veſtrorum. vbi dicit glo. Omnes cum deſide-
rio clamant petentes vindictam malorū:
et glorificationē corporum: ſed date ſunt il-
lis ſingule ſtole: q̄r tantūmodo beatitudi-
nem anime. ⁊ ꝙ expectent donec impleat
numerus ⁊c. Et tunc habebūt aliam ſtolā
ſcȝ beatitudinem corporis. ita ꝙ ſine no-
bis glorificationem non habebunt corpo-
ris. Si igitur ſancti deſiderant glorifica-
tionem et illā non poſſunt habere ſine no-
bis: ſequit ꝙ de nobis ſint ſolliciti vt ve-
niamus ad ſaluationē. Et ideo faciūt ora-
tionē vt deſideria ſua impleantur. Et hoc
de ſecundo.
¶ Sed dixi tertio ꝙ ſancti qui ſunt in pa-
radiſo: cupiunt et optant ſalutē noſtram:
qm̄ ad hoc tenent de precepto de dilectio-
ne proximi. Iſtud declaratur pro tanto q̄r
ſm̄ beatum Augu. preceptum de dilectio-
ne dei: et per conſequēs de dilectione pro-
ximi: q̄r vnū non poteſt impleri ſine alio:
perfectius et plenius impletur in patria q̄
in via. Si igitur ſancti dum erant in via:
erant ſolliciti de nobis: et nos diligebant
et hoc ex precepto charitatis: ſequit ergo
ꝙ multo magis nunc quando ſunt in pa-
tria. cum ergo charitas ſic perficiat iſtam
ſententiā. Hec pulchre ponit beatus Ber-
nar. in ſermone ſupradicto in his verbis.
In feſtiuitatibus ſanctorum vigilanter cōſi-
dere debemus. ſequitur. Si enim dū hic
adhuc viuerent miſerti erant peccatoribus
et orabant ꝓ eis: nūc tanto amplius quā-
tū verius nouerint miſerias orant pro no-
bis patrem. quia beata illa patria: q̄r cha-
ritas eius non minuit: ſed augmentatur.
hec ille. Patet igitur ꝙ omnes ſancti qui
ſunt in patria: orant pro nobis: q̄r ad hoc
tenentur ex charitate. Iſtud figurat Apo-
cal. v. vbi iohannes dicit ſe vidiſſe vigin-
tiquattuor ſeniores: qui ceciderunt ante
agnum habētes ſingulas citharas ⁊ phia-
las aureas plenas odoramētorum: que ſunt
orationes ſanctorū. Per vigintiquattuor
ſeniores intelligūtur ſancti qui habent ci-
tharas. i. laudem dulcē. ⁊ phialas aureas
per quas ſm̄ glo. que ſunt vaſa lata in me-
dio: intelligūtur corda ſanctorū: que ſunt
lata et plena charitate: ex quibus ꝓcedūt
orationes ſancte pro proximis. Patet igi-
tur gnāliter declaratum ꝙ ſancti qui ſunt
in paradiſo: cupiunt noſtram ſalutem: qḋ
declaraui per tria. Nunc igitur cōcluden-
do noſtram lectionē: formemus talē con-
cluſionē (al's rationē) Salutare idem eſt
quod ſalutem optare: et ſalutem optāt ꝓ
nobis omnes ſancti. igitur bene cōcludit
cū dicitur. ſalutāt vos omnes ſancti: que
fuit prima pars thematis. ⁊ ſic finitur pri-
ma lectio principalis.

Secunda pars.

¶ **Sed dixi ſecūdo in ſe**cunda et vltima lectione ꝙ tractaret de
vna affectione proficua ⁊c. maxime autē
qui ſunt de domo ceſaris. Unde glo. ſup
illo verbo dicit. hos ſignificat propēſiorē
affectionē habere circa illos. Et ꝙ iſti glo-
rioſi martyres iſtius eccleſie ſpecialē affe-
ctū habeāt ad nos: contēplor ꝓpter tria,
Primo quia naturaliter ex amore ad nos
ſunt inclinati.
Secūdo quia deuote ad eos afficimur vt
ſint noſtri aduocati.
Tertio quia miſericorditer per eorum me-
rita ſumus conſeruati.
¶ Dico primo ꝙ in hoc poſſumus cōtem-
plari affectum ⁊ amorē ſpecialē: quem ha-
bēt iſti ſancti martyres erga nos: q̄r natu-
raliter ex amore ⁊c. Certū eſt ꝙ illi qui ali-
cuius patrie vel ciuitatis ſunt ꝯciues: na-
turaliter ſe diligūt. modo qui ſunt in gra-
tia et in gloria ſunt conciues noſtri. ſ. ſan-
cti dei: ideo ⁊c. vnde ſm̄ doctores gratia
non deſtruit naturam: ſed perficit.
¶ Dico ſecūdo ꝙ habent ſpecialē affectū
ad nos: qm̄ deuote ad eos afficimur ⁊c.
qm̄ ſm̄ ſniam doctorum: ſi aliquem facimus
aduocatū noſtrū: ad illum recurrimus ro-
gantes eū pro nobis apud deū fieri adiu-
torem. Certe quilibet talis ſic faciēs obti-
nebit qḋ petit dūmodo quattuor in ſe ha-
beat: que ponit Diony. vij. celeſtis hierar-
chie ſic dicēs. Dico aūt ꝙ vtiles oratiōes
ſanctorum ſunt ſm̄ hunc modū. ſi aliqs ſan-
cta deſiderās dona ad participationē ip-
ſorum habitum habēs: ſicut cognitor ꝓprie
prauitatis: veniens ad aliquem ſanctorū
rogans eū fieri ſuſceptorē et de eo orato-
rem: conſequitur omnino diuiſiua que pe-
tit dona. hec ille. Hic ponit Diony. quat-
tuor que debet habere ille qui rogat ſctm̄
aduocatū: ſi vult habere et conſequi illud
quod petit per orationem illius ſancti.

Primū eſt deſideriū rei habende. ita dicit
Diony. Si quis ſancta deſiderans dona.
deus em̄ ſua dona negligēti nō dat: ſȝ de-
ſideranti. Deſiderium pauperū exaudiuit
dn̄s. in ps̄. ix. Scḋm mūdicia culpe: iō di-
cit Diony. ſanctū habitū habens. i. mūdū
affectū gerens. Si em̄ habet ꝓpoſitū pec-
candi: et orent ſancti pro eo obtinere non
poterūt. Hiere. xv. Si ſteterint moyſes et
ſamuel coram me: nō eſt aīa mea ad popu-
lū iſtū. Hic pōt aliquid dici contra vitia.
Pro tanto dixit Eſa. lix. Nō eſt aggrauata
auris dn̄i vt nō audiat: ſed et iniquitates
veſtre diuiſerūt inter vos et deū veſtrum.
et peccata veſtra abſcōderunt faciē ſuam
a vobis. Tertiū eſt cognitio prauitatis ꝓ-
prie. ideo dicit Diony. ſicut proprie praui-
tatis cognitor. Legitur. iiij. Reg. ij. ꝙ cū
heliſeus pallio helie aquas iordanis per-
cuſſiſſet: non ſunt diuiſe: q̄r in ſuo merito
confidere videbat. ſed poſtq̄ magiſtri me-
ritū implorauit: di. Ubi eſt deus helie: ſta-
tim diuiſe ſunt aque. Quartum eſt poſtu-
latio rei diuine: ideo dicit Diony. cōſeque-
tur oīno diuiſiua dona que petijt. nā vir-
tutes ⁊ gratias: q̄ dicunt res diuine. Opȝ
igit ꝙ habeamus iſta quattuor: ⁊ tūc me-
diātibus orōnibus ſctōrum: q̄ ſunt nr̄i aduoca-
ti: q̄ petimus obtinebimus. ⁊ hoc ꝓpter ma-
gnū affectum quem habent ad nos.
¶ Dixi tertio ꝙ in hoc poſſumus cōtēpla-
ri affectū ⁊ amorē ſpecialē quē habent iſti
ſancti martyres erga nos: qm̄ miſericordi-
ter per eorum merita ſumus conſeruati. Mi-
ſericorditer deprecantur deū ꝓ nobis di.
Parce dn̄e: parce populo tuo: ⁊ ne des he-
reditatē tuā in opprobriū: neqȝ in ꝑditio-
nē. Iohel. ij. Patet igit ꝙ ſancti dei ſpe-
cialiter qui ſunt de domo ceſaris: ſpeciali
affectu afficiuntur ad nos: et intercedunt
pro nobis ad deū: q̄r naturaliter ex amo-
re ⁊c. Tum q̄r deuote ad eos afficimur ⁊c.
Tum q̄r miſericorditer per eorum merita ⁊c.
Et ſic patet ſecunda lectio et vltima. Pa-
tent igitur duo declarata iuxta duas par-
tes thematis: in quibus nobis monſtran-
tur due lectiones. Prima tractat de vno
amore et dilectione gratioſa ⁊c. Salutāt
vos omnes ſancti. Secūda tractat de vna
affectione proficua ⁊c. maxime autem illi
qui ſunt de domo ceſaris. Placeat altiſſi-
mo ⁊c. Amen.

¶ In feſto oīm ſanctorum. Sermo. v.

Gloria hec eſt oībus ſanctis eius. ps̄. cxlix.
Reuerēdi domini poſtq̄ da-
uid eximius ꝓphetarum in
ſuis pſalmis multas et va-
rias electorum dei enarra-
uit virtutes dignitates et priuilegia: ge-
nerali quodam compendio ipſorū conclu-
dit preconia dicēs. Gloria hec eſt omnibus
ſanctis eius. In quibus quidem verbis ad
eorum preconium deſcribit ſanctorum.
Generale vie meritum: cum dicit. omni-
bus ſanctis.
Singulare vite premium: cum dicit. glo-
ria hec eſt:
Originale vtrorunqȝ principiū: cum dicit.
eius. ſ. xp̄i. dicentis in Ioh. viij. Ego ſum
principium qui et loquor vobis. Ipſe eſt
enim alpha et. o. boni totius principiū et
finis. Dicamus ergo cum ꝓpheta ſancto-
rum omnium hodie generaliter ſolennita-
tis preconium. gloria hec eſt ⁊c. Sed quia
certum eſt ꝙ electi dei ad tam glorioſa nō
perueniſſent premia: niſi in eiſdem preceſ-
ſiſſent digna merita ratione ſctītatis deſi-
gnata: ideo ad eorum laudem et vite no-
ſtre directionem / cōſideremus ſanctorum
merita: que probant tria principia. videlȝ
Summa conſcientie puritas: per quā al-
tiſſimo complacebant.
Mira virtutum multiplicitas: per quam
ſeipſos exornabant.
Sancta cōuerſationis honeſtas: per quā
proximos edificabant.
Relucebant igitur ſancti dei in conſciētie
puritate: dicere valentes cum apoſtolo. ij.
Corinth. j. Gloria noſtra hec eſt: teſtimo-
nium conſcientie noſtre. que ad honorem
dei regulat intentionem / affectum et cogi-
tatū cordis. dicit ergo dauid. Glīa hec eſt
omnibus ſanctis eius. ¶ Notādum ꝙ in
his verbis ponuntur quinqȝ rationes ad
quinqȝ: quas de ſanctorum gloria poſſu-
mus facere queſtiones. Cū em̄ dicat Am-
bro. ꝙ gloria eſt clara noticia cum laude:
et beatus iohannes. c. xvij. hec eſt autē vi-
ta eterna ⁊c. Apparet ꝙ ſanctorum gloria
ſtat in dei viſione: de qua viſione poſſumus
facere quinqȝ queſtiones per ordinem.
Prima ſancti dei ſi vident deum obſcure
vel facialiter et clare. Rūdetur ꝙ faciali-
ter et clare: quia hec gloria.

Secunda ſi vident eum perpetuo vel temporaliter. Reſpōdet᷑ ꝙ perpetualiter in hoc ꝙ dicit. eſt. quod dicit permanētiā. Exo. iij. Qui eſt miſit me ⁊c̄.

Tertia ſi vident eum omnes ſimul vel ſingulariter. Reſpondetur ꝙ generaliter: quia omnibus.

Quarta ſi vident eum totum vel partibiliter. Reſpondet᷑ ꝙ totaliter. eius. ſ. qui eſt indiuiſibilis.

Quinta ſi vident eum diſtincte vel equaliter. Reſpondetur ꝙ inequaliter. ſctīs. ſ. ſm̄ eoꝝ ſanctitatem. et qꝛ nō equales in ſanctitate: neqꝫ in viſione conueniunt.

Iſte quinqꝫ rn̄ſiōes ſunt ī figura q̄nqꝫ panes quibus ſatiauit nos ꝓpheta in deſerto huius mundi fameſcentes: ⁊ ſunt q̄nqꝫ ſecreta nobis a domino ſuperius reuelata: ſed deficiunt hic.

¶ Prima ergo queſtio eſt ſcire de gloria et viſione ſanctoꝝ ſi vidēt deū clare ⁊ ſine velamine. et rn̄det ꝓpheta ꝙ nude et clare. declarat᷑ ꝑ caſum. Pono caſum aliq̄s filiꝰ eſt q̄ habet excellentē patrē: quē nunq̄ vidit: et deſiderat multū videre. ſi iſte videret aliqua opera que pr̄ ſuus feciſſet ꝓprijs manibus multū gauderet: ſꝫ deſiderium quietatū nō foret: ſed magis ac magis arderet. Si poſtmodū pr̄ litteras ſibi mitteret: plus gauderet: et plus de eo cognoſceret: ⁊ deſiderium maius foret. Et ſi poſtmodū pr̄is veſtes ei offerrent᷑: et videret: plus gauderet: ſꝫ deſideriū adhuc maius foret. Si g̊ pr̄ vellet filij deſideriū q̄etare: nō eēt aliud remediū: niſi ꝙ oſtenderet ſe ſibi nude ⁊ facie ad faciē. Ita ī ꝓpoſito q̄libet nr̄m et marie vir ſctūs/ eſt dei filiꝰ creatione ⁊ adoptione. iſte pr̄ eſt excellētiſſimus: qꝛ deꝰ creator oīm. Ipē eſt pater tuꝰ qui poſſedit te: et fecit ⁊ creauit te. Deut᷑. xxxij. Naturaliter aūt q̄libet deſiderat eū videre ⁊ maxime iuſtus. oſtēdit nobis deꝰ opa q̄ formauit ꝓprijs manibꝰ: qꝛ creaturas celeſtes: vt ſolē/ lunaꝫ. et terreſtres vt hoīes ⁊ iumēta ⁊ arbores. In iſtis cognoſcimꝰ diuinā ſapiētiā in gubernando: ⁊ potētiā in formādo: ⁊ bonitatē in cōmunicādo. Et quāto plꝰ iſta conſideramꝰ: tāto plꝰ eū videre deſideramus. ⁊ iſto mō cognouerunt eū ph̄i. et hec cognitio non eſt ꝑfecta: īmo ab iſta in multis ph̄i ſumpſerūt errorē. Poſtmodū oſtēdit ſe nobis deꝰ in ſuis litteris, i, in ſcripturis ſanctis que ſunt littere de celo nobis miſſe: in quibus ſecreta trinitatis ⁊ multa diuina cognoſcimꝰ. Et hoc deſideriū non ſatiat: ſed magis ſitim augmentat. nā ſcripture ſctē nō ſunt niſi q̄dā gutte emanationis diuine bonitatis. ⁊ hec cognitio nō eſt ꝑfecta. et iſtā habēt doctores hic ⁊ ſtudioſi. Poſtmodū oſtēdit ſe deus in ſuis veſtimentis: qꝛ filiꝰ dei ſe oſtēdit apl'is et diſcipulis in ſua humanitate: que eſt indumētum dei. nec hoc ſatiat: ſꝫ deſideriū augmētat: ⁊ ꝓpter hoc clamauit philippus. Dn̄e oſtēde nobis patrem: ⁊ ſufficit nobis. Ioh. xiiij. He tres viſiones ſunt enigmatice: ⁊ iō nō beatifice. de iſta loquitur apl's. ſ. ad Coꝛ. xiij. Uidemus nūc ꝑ ſpeculū. ſ. creaturarū ſcripturarū ⁊ veſtimētoꝝ. in enigmate. i. obſcure. Et iō volens deꝰ quietare totū filioꝝ ſuoꝝ ſctōꝝ deſideriū: oſtēdit ſe eis nō cū imagine vel ſpeculo: ſed nude ⁊ in ſeipſo. ⁊ de iſta loquit᷑ apl's in p̄dicto loco ſtatim poſt illa verba. Tunc aūt facie ad faciē. et hec ſatiat ex toto. pſ. xvj. Satiabor cū apparuerit gloria tua. et in tali viſione ſtat gloria ſanctoꝝ. Et nō ſolū vidēt deū: ſed etiā xp̄i humanitatē nude: ⁊ alios cōſortes ⁊ parētes. ⁊ hec viſio eſt ſumme delectabilis. ¶ Sed diceret aliq̄s quō delectātur tm̄ vt videāt interdū parētes ſuos et germanos ī inferno cruciari? Rn̄det᷑ ꝙ nō dolēt: nec triſtant᷑ de penis eoꝝ. ⁊ hoc dupliciter. Primo qꝛ tāta eſt delectatio viſionis diuine: ꝙ oēm aufert dolorē. ſi em̄ acquiſitio pecunie aufert dolorē laboris: quāto magis cōtēplatio viſionis diuine. Scd̄o qꝛ in ſctīs ita eſt appetitus rationi ſubiectus: ꝙ nihil iuſtū diſplicet: qꝛ cōformat᷑ diuine volūtati. Et qꝛ vidēt ꝙ dānati iuſte ſunt dānati: iō nō diſplicet eis: ꝙ poſtq̄ ſunt mali: ꝙ ſunt dānati: īmo gaudēt de penis eoꝝ: nō rōne pene: ſꝫ amore iuſticie: quā vident in eos exerceri. Si em̄ amor rebecce ſponſe yſaac ita mitigauit ⁊ extīxit dolorē quē habuerat yſaac de morte matris ſue ſare: vt dꝛ Gen̄. xxiiij. Quāto magis amor dei ⁊ eiꝰ preſentia facit ſctōs ſumme gaudere ⁊ de nulla re dolere. certe ſic. Sed poſſet dici adhuc. ſancti recordātur peccatoꝝ que cōmiſerūt: vel ergo placēt eis peccata vel diſplicēt. ſi placent: ergo cōtinue peccant mortaliter ⁊ in mortali perſeuerant. ſi diſplicent: ergo triſtant᷑: et non perfecte delectantur. Rn̄detur dupliciter. vno modo q̄ recordant᷑ nō ad penā: ſed ad gloriā: qꝛ vident ꝙ poſiti fuerūt in maximis periculis: que tm̄ euaſerunt: ⁊ in quibus alij remanſerunt. Alio modo ꝙ q̄uis pctā plus diſpliceant q̄ placeāt: tm̄ ex nimia delectatione que conſurgit ex diuina viſione: nulla triſticia generat᷑. Ponatur ꝑ caſum ꝙ perdens ~~q̄n eras~~ pauper vnū denariū: poſtea effectus multū diues recordās illius perditionis: claret ꝙ non placet: ſed plus diſplicet q̄ placeat: tamē ex abundantia diuitiarū nullā triſticiā generabit. Ita eſt in propoſito. tāta eſt delectatio ⁊c̄. applica.

¶ Secunda queſtio eſt: poſtq̄ ſctī vident clare et in ſeipſo deum: ſi videbūt eum ſic ad tempus: vel perpetuo. Reſpondet propheta. eſt: qđ dicit perpetuitatē ⁊ ꝑmanētiā. Declaratur. aliquis eſt in magno honore in curia regis: ſi conſtaret ſibi de perdēdo honore magna triſticia ſibi eēt. Ita in ꝓpoſito. ſi ſanctis qui ſunt in curia regis eterni conſtaret: vel dubitarēt de perdēda gloria: maxima triſticia eſſet eis. nā quantum confert delectationis aliq̄d delectabile cum poſſidetur: tātum infert doloris poſſeſſi perditio. et cū poſſidere gloriam ſit maxime delectabile. a cōtrario ſcire poſſe perdere eſſet magne triſticie: ⁊ per conſequens non eſſet ibi vera beatitudo. Et quia btūs paulus et moyſes viderunt eſſentiam diuinam: ſed non perpetuo: ſed in raptu et tranſitu quodam: protunc nō fuerunt vere beati. Sancti igit᷑ videbunt perpetuo: et ideo chriſtus dicet iniuſtis vt patet Matth. xxv. Diſcedite a me maledicti ⁊c̄. Sanctis et iuſtis. Uenite benedicti patris mei ⁊c̄. Hec autem viſio q̄uis continua et perpetua: non tamē eſt tedioſa. ſi enim non tedet te eſſe cum filio tuo: vel cum vxore tua continue per totū tempus vite tue: in quibus vix eſt vna gutta bonitatis: quanto magis eſſe cum deo. videre eius eſſentiam repreſentatiuam omnium. Si enim nō tedioſum fuit cuidam monacho deſideranti ſcire minimū paradiſi gaudium: audire vnam auiculam per quadringentos annos: quanto magis audire deum: et eius vnigenitum. Si vnum minimum gaudium paradiſi tātum intulit delectationis: quāto magis ſummum gaudium quod eſt videre deum.

¶ Tertia queſtio eſt. poſtq̄ viſio eſt clara et perpetua: ſi eſt generalis omnibus? Reſpondet propheta ꝙ ſic: qꝛ omnibus. Patet quia viſio hec et gloria confertur pro bonis meritorijs: vt dictum eſt ſuperius. et omnes ſancti fuerunt tales. al's nō fuiſſent ſancti. omnibus igitur eſt gloria generalis. Sicut ſol poteſt videri ab omnibꝰ: ita deus a ſanctis omnibus. Hec autem viſio q̄uis non ſit priuata: ſed omnibꝰ generalis et communicata: non propter hoc eſt minus delectabilis: nec minus appreciata. Patꝫ per caſum. ponatur ꝙ diligas multum decem filios quos habes vel fratres. ſi vere eos diligeres: quanto plures illorum eſſent in magno honore: plus delectareris: et magis velles ꝙ omnes haberent magnum honorem: et tu cū illis: q̄ tu ſolus. Ita in ꝓpoſito ꝙ omnes ſancti diligāt ſe omnes charitatiue: quilibet gaudet de gloria ſua: et de gloria alioꝝ: et ideo quāto plures ſunt: tāto plus gaudent: vt aſſerit Auguſtinus. et ex hac cauſa dixit chriſtus Luc. xv. Gaudium eſt angelis dei ⁊c̄.

¶ Quarta queſtio eſt. ſi poſtq̄ vident eū: ſi vident eum totum vel partialiter. Reſpondet propheta dicens. eius. ſ. dei: qui eſt vnus ⁊ indiuiſibilis. et ſic vident eum totum. Patꝫ per caſum. Si aliqua res eſſet que non haberet partem et partem: ſi aliquid eius videretur: tota videret᷑. Sic eſt de anima vel ſpiritu. ⁊ quia deus eſt talis: quia eſt ſpiritus. vt dicitur Ioh. iiij. ideo poſtq̄ a ſanctis videtur: totus videtur. eſt enim tanq̄ quoddam ſpeculū: qđ eſt omnibus manifeſtum. Hec autem viſio ex eo ꝙ eſt in totum deum: non eſt magis obſcura: nec minus perfecta. Patet per exemplum. omnes enim totum ſolem videmus: nec magis obſcure. Eodem modo. licet quiſqꝫ audiat philomenam eandem cātantem et perfecte: non ex hoc minus clare audit.

¶ Quinta queſtio eſt. ſi vident equaliter poſtq̄ vident totum: et non partialiter. Reſpōdet propheta. ſanctis. ideſt ſm̄ eorum ſanctitatem. ⁊ quia eorum ſanctitas non eſt equalis: nec eorum gloria: nec cognitio eſt equalis. Sed quō eſt ꝙ omnes videant eum totum et totaliter: ⁊ tm̄ non equaliter. Pꝫ ꝑ caſum ⁊ exēplū. Ponatur ꝙ vnus magiſter legit multis diſcipulis: ſicut ego predico omnibus. Item omnes

audiunt totā lectionē. Uos totū meū ſermonē: ⁊ tamē nō equaliter oēs intelligūt lectionē. nec vos totū ſermonē: ſed ille q̄ eſt melioris ingenij. vel hꝫ magis de lumine ſciētie: magis ibi intelligit. ille ṽo q̄ eſt rudioris ingenij: et minus hꝫ de lumīe ſciētie: minus ibi intelligit. Hoc aūt non eſt ex defectu magiſtri legētis: qꝛ bene et clare legit. nec mei ꝑdicantis: qꝛ equaliter dico et clamo oībus: ſed ex parte audientis. Ita in ꝓpoſito deus eſt q̄ docet et reuelat ſeipm̄ oībus: ⁊ eius eſſentia eſt tanq̄ liber expanſus corā omnibus. illi q̄ hn̄t plus de lumine: illi vident plus. ⁊ illi qui vidēt minus: hn̄t minus. ⁊ qꝛ oēs ſctī nō hn̄t hic lumen gr̄e equaliter: neqꝫ vident deū illic equaliter. vn̄ ſicut ſtelle non ſunt equales in lumine et claritate: ſꝫ ſtella differt a ſtella in claritate: vt dꝛ. j. Coꝛ. xv. ita oēs ſancti nō ſunt equales in ſctītate: et in diuina viſione. Non dico quin ſint aliqui duo vel tres equales ſicut reuelauit Augu. de ſe ⁊ ſctō Thoma doctore: ſed non oēs dico ſunt equales. Un̄ autē ꝓueniat iſta inequalitas in lumine gl'ie. Dicendū ꝙ ex inequalitate in lumīe gr̄e. et hoc ex inequalitate conatus. vn̄ ſm̄ conatum daṫ hic gr̄a: ⁊ ſm̄ gr̄am confertur gloria. Et qꝛ non ſunt hic oēs equales in conatu: et per ꝯn̄s neqꝫ hic in gr̄a: nec in pr̄ia in gl'ia. Et ſic nō vident deū: neqꝫ habent gloriā equal'r: nec delectanṫ equaliter: q̄libet tn̄ ſufficienter. Ptꝫ etiā ꝑ caſuꝫ duo filij multū deſiderāt videre prēꝫ ſuū: qꝛ multū eum amāt: ſed ponatur ꝙ plus amat vnus q̄ alius: et plus deſiderat eū videre. Pater veniat: clarū eſt ꝙ deſideriū cuiuſlibꝫ quietabiṫ: ⁊ quilibet delectabiṫ: ⁊ tn̄ plus vn⁹ delectabiṫ: q̄ ali⁹: quia ille qui pl⁹ eū deſiderabat. Ita ī ꝓpoſito nos dei filij ſumus: ipſuꝫ amam⁹: et ipm̄ deſideramus: ſed qꝛ non equal'r amam⁹: nec equaliter videre deſideramus: iō qn̄ eum videbimus non equaliter delectabimur: ſicut ſancti q̄ eū vidēt nō equal'r delectantur. Hec autem viſio et gloria: q̄uis ſit inequalis: et vnius maior q̄ alterius: nulla tamen eſt ibi inuidia. Patꝫ per caſum. Mittat rex duos ambaſiatores ad curiaꝫ: vel duos milites ad pugnā et redeat quilibet cum victoria: rex ratione victorie induit eos de illo pāno et petia qua ipe eſt indutus; ſed quia milites illi non ſunt equales in perſona: induit eos veſtibus inequalib⁹: quia maiori dat maiorē. et minori dat minorem ſm̄ eorū quantitatem. bene autem videt minor ꝙ plus valet veſtis maioris: tamen attendens quia de panno eodem ſunt ambe veſtes: et ꝙ cuilibet eſt ꝓuiſum bene ſm̄ conditionem ſtature ſue: neqꝫ inuidet maiori: neqꝫ appetit eius veſtem: nec turbatur contra dn̄m ita diuidentē: ſed remanet ita contentus de ſua minore: ſicut maior de ſua veſte maiore. Ita in propoſito oēs ſancti fuerunt in iſto mūdo ſicut in bello pro xp̄o et victoriā obtinuerunt. xp̄s induit eos veſtimento glorie et īmortalitatis quo ipſe eſt indutus: quia ſicut gloria dei vel ꝓrimi eſt videre eſſentiam: ita et ſanctoꝝ ille eſt ibi maior: qui ē maioris charitatis: ⁊ ille minor qui habꝫ minus. charitas em̄ eſt aīe quantitas. confert ergo deus cuilibet ſm̄ ſuam quantitatem. ſcilꝫ charitatem/de gloria. et ideo q̄uis ſancti bene videāt ꝙ nō ſunt equales: non propter hoc inuident ſibi: nec indignantur deo ſic inequaliter conferenti: ſed quilibet contentaṫ. Patēt ergo quīqꝫ ſolute queſtiones: et ita ptꝫ que ⁊ qualis eſt gloria ſanctoꝝ. Iſtos ergo inter nos ⁊ deū mediatores ponamus et dicam⁹ qđ hodie eccleſia cantat. Concede nobis domine queſum⁹ veniā delictoꝝ: et intercedentibus ſanctis om̄ibus: quoꝝ hodie ſolēnia celebramus: talem nobis tribue deuotionem: vt ad eorum peruenire mereamur ſocietatem. Amen.

¶ In feſto martyꝛū ceſarauguſtanoꝛū. et cōtra peſtem moꝛtalitatis. Sermo.

NOn ceſſamus pro vobis orātes et poſtulātes. ad Coloſ. j. et ī epiſtola concurrenti. Pro euidentia ſermonis hec declarabuntur.

Qꝛ propter hanc tēpeſtatē ad deū mittimus legationem.
Rogantes hos ſanctos vt deo pro nobis preſentent orōnem.
Sed contra nr̄os nuncios inſurrexerunt quattuor ſorores indiuiſe ꝑ dilectionē.
Si deinde a ſanctis cupimus ſcire eorū intentionem.
Nobis reſpondent ad iſtius ſermonis inchoationem.
Non ceſſamus pro vobis orantes ⁊ poſtulantes. quod eſt thema.

¶ Dico primo ꝙ propter hāc tēpeſtatē ad deū mittimus legationē. Greg. in home. ſup illo euāgelio. Cū audieritis prelia. ita dicit. Minus iacula feriūt que preuidentur. Et tolerabilius mala ſuſcipim⁹: ſi cōtra hec per clypeū prudētie munimur. ſagitta em̄ precognita facilius euitaṫ. hec ille. Ex iſtis verbis habeṫ ꝙ ſi ſuper nos debeat euenire aliqua plaga vel dei ira: ſicut modo timemus: multū eſt magna ſapientia ſi diſponimus ꝙ illam fugiamus. Hoc videbaṫ nobis cōſulere xp̄s Luc. xxj. Attēdite aūt vobis ne forte grauētur corda veſtra in crapula et ebrietate ⁊ curis hui⁹ vite: et ſuperueniat in vos repentina dies illa. Tanq̄ laqueus em̄ ſuperueniet in oēs qui ſedēt ſuper faciem oīs terre. Uigilate itaqꝫ oī tp̄e orantes: vt digni habeamini fugere iſta oīa que vētura ſunt: ⁊ ſtare ante filiū hoīs. Sup quo theophilus. Ut digni habeamini fugere oīa iſta que ventura ſunt. ſ. famē ⁊ peſtē et cetera hmōi: que tēporaliter electis ⁊ alijs imminēt. ſequitur. Illa em̄ aliter cauere nō poſſumus: niſi per vigilias ⁊ orationes. hec ille. Et cauſa quare iram dei debemus fugere ⁊ timere eſt: quia ira dei
Non declinatur aliqua fortitudine: nec poteſtate.
Non debilitatur longo tempore: nec tarditate.
Excitatur vnius offenſa et prauitate.
Non mitigatur niſi humilitate.

¶ Prima igiṫ cōditio ire dei eſt ꝙ non declinaṫ viriū poteſtate. Ante faciē indignationis eius/quis ſtabit? ⁊ q̄s reſiſtet ī ira furoris ei⁹? Indignatio eius effuſa eſt vt ignis. Naū. j. Et quis nouit poteſtatē ire tue: ⁊ pre timore tuo irā tuā dinumerare. pſ̄. lxxxix. Ab ira hoīs pōt q̄s fortaſſis ſe abſcōdere vel ſubterfugere: ab ira dei q̄s? Glo. ſuper illo verſu dicit ſic. Poteſtas ire hoīs eſt corpus occidere: poſt nihil facere pōt: de⁹ aūt pōt occidere: ⁊ poſt in gehēnā mittere. Boe. in. j. de cōſol. metro. iiij. probat ꝙ hō bon⁹ nō dꝫ timere irā cuiuſcūqꝫ tyrāni ſic ꝙ nihil timeat ꝑdere: qđ tyrannus pōt auferre: nec aliq̄d ſperet ab eo recipere. ⁊ tūc reddit irā tyrāni totaliter impotentē. Modo aūt ſic nullus pōt facere de deo: qꝛ nō ſic ipm̄ facere impotentē nō appetēdo qđ pōt dare. nec timēdo qđ poteſt inferre. Nā btītudinē quā pōt dare: oēs appetim⁹. Oēs em̄ hoīes btī eſſe volunt: idqꝫ vnū ardentiſſimo amore appetūt. Aug. ī. xiij. li. de trini. c. v. Etiā īpoſſibile eſt ꝙ nō timeam⁹ qđ pōt inferre. ſ. penā eternā: qꝛ vt ibidē dicit Aug. ꝙ nullo modo poſſumus velle miſeros eſſe.

¶ Sed ſcđa conditio ire dei eſt: ꝙ nō debilitaṫ tp̄is tarditate. Eccl'i. xvj. In ſynagoga peccantiū exardebit ignis: ⁊ in gēte incredibili exardeſcet ira. Narrat poſtillator ꝙ in quadā patria anglie ꝯtigit ꝙ blada in eſtate pulcherrime nutrita erant: et appropinquāte meſſe gen⁹ muſcarū venit in tāta multitudine: ꝙ totū bladū cōſumpſerūt. Hoīes ṽo quaſdā de illis ceperūt: et nūq̄ ſimiles viderāt. ⁊ inuenerūt ꝙ in vna ala habebāt ſcriptū ira: ⁊ in alia dei. vt manifeſtū eſſet ꝓpter demerita populi vindictā diuinā fuiſſe. Certe de illis hoībus poſſum⁹ dicere ꝙ ſeminauerunt triticū et meſſuerūt ſpinas. hereditatē acceperūt ⁊ nō eis ꝓderit. Cōfundemini a fructibus vr̄is ꝓpter irā furoris dn̄i. Hiere. xij.

¶ Sꝫ tertia cōditio ire dei eſt: ꝙ ī plures excitaṫ vni⁹ prauitate. Pꝫ Gen. xx. ꝙ tota dom⁹ abimelech punita fuit ꝓpter demeritū abimelech. Et tot⁹ ppl's iſrael ꝓ pctō achan. iō dixit dn̄s ad Ioſue. Nō poterit iſrl' ſtare ante hoſtes ſuos: eoſqꝫ fugiet: qꝛ pollut⁹ ē anathemate. ⁊ infra. Nō poteris ſtare corā hoſtib⁹ tuis donec deleaṫ ex te q̄ cōtaminat⁹ eſt hoc ſcelere. Ioſue. vij. Pro tanto dixit ioſue cuidā parti filioꝝ iſrael. Uos hodie reliq̄ſtis dn̄m: ⁊ cras in vniuerſum iſrael ira ei⁹ deſeuiet. ſequitur. Nōne achā fili⁹ zari ꝑterijt mādatū dn̄i: ⁊ ſuper oēm iſrl' ira ei⁹ incubuit? Ioſue. xxij. De⁹ em̄ aliq̄n punit hoīem ꝓ pctō alterius tēporaliter: ſed eternaliter non.

¶ Quarta ꝯditio ire dei ē: ꝙ mitigaṫ hūilitate. Eſa. lxiiij. Ne iraſcaris dn̄e ſatis: et nō vltra memineris iniquitatis nr̄e. Ecce dn̄e reſpice ppl's tuus oēs nos. Iō. ij. Paral'. xij. Qꝛ hūiliati ſunt: auerſa eſt ira dn̄i. Ecce ꝓprietates ire dn̄i. Uere ḡ magna ſapiētia ē ſi anteq̄ veniat ſup nos: ei reſiſtamus. Sꝫ quō eſt poſſibile ꝙ reſiſtam⁹ ei⁹ ire. Iob. ix. ſcribiṫ. De⁹ cui⁹ ire reſiſtere nemo pōt. Et eſa. xlvj. Cōſiliū meū ſtabit: et oīs volūtas mea fiet. Sup quo oſtendi f:

qui pn̄t reſiſtere ire dei: ⁊ qui nō. Ad iſtud
rn̄det glo. ꝙ reſiſtiť ire dei. i. eius cōmina
tioni: nō eius diffinitioni. In his q̄ apud
deū diffinita ſunt: nemo reſiſtit. Et Greg.
in moꝛa. ſuꝑ eodē verbo. Ire dei reſiſti va
let: qn̄ ille q̄ iraſcitur opitulať. ⁊ reſiſti nō
valet qn̄ et ſe ad vlciſcēdū excitat: ⁊ precē
que ei offertur nō acceptat. hec ille. Quili
bet ergo ꝓ cōcoꝛdātia dicat. Dn̄e ne in fu
roꝛe tuo arguas me: neq̄ꝫ ī ira tua coꝛripi
as me. Nūc ḡ videamꝰ. ciues iſtius ciuita
tis fecerūt poſſe ſuū: ꝙ reſiſtāt ire dei. iſti
tempeſtati. Certe ſic. ⁊ quō. lꝫ ipſi viderēt
deū iratū: tn̄ recoꝛdati ſunt verbi. Cū iratꝰ
fueris: mīe recoꝛdaberis. Abachuc. iij. Et
infra tres dies miſerūt dn̄o tres legatos.
quoꝝ vnus vocať oro: aliꝰ ieiuniū: aliꝰ ele
moſyna. Infra tres dies miſerūt iſtos nū
cios iuxta oꝛdinē ⁊ cōſiliū Tobie. viij. De
precemur deū hodie et cras et ſcd̄m cras.
Cū orone ſimul ieiuniū ⁊ elemoſynā miſe
rūt iuxta cōſilium Tobie. xij. Bona eſt oꝛa
tio cū ieiunio et elemoſyna: magis q̄ꝫ the
ſauros auri recondere.

Prima pars.

¶ Primo igitur miſerūt

primū nūciū. ſ. oronē. Certe iſte eſt fidelis
nūciꝰ. vn̄ Aug. ſupꝛa pš. Oronis pure eſt
magna virtꝰ: ⁊ velut fidelis nūciꝰ manda
tū peragit: ⁊ illuc intrat quo caro nō ꝑue
nit. hec ille. Miſimꝰ aūt iſtū nūciū: qm̄

Per eum celum aſcendimus.
Per eum iram dei mitigamus.
Eſt ſcutum quo nos defendimus.

¶ Dico ꝑmo ꝙ ꝑ iſtū nūciū ad deū aſcēdi
mus. Oro eſt aſcēſus mētis ī deū / ſm̄ da
maſcenū. Et oro ſi pura eſt: ſi caſta eſt: ce-
los penetrans vacua nō redibit. Augu. in
quodā ſermo. quapꝛopter Eccli. xxxv. Oꝛa
tio humiliātis ſe nubes penetrabit.

¶ Scd̄o dico ꝙ ꝑ oꝛationē irā dei mitiga
mus. Vn̄ ꝑ oꝛationē mox placatꝰ eſt dn̄s.
Nūe. xiiij. dixit dn̄s ad moyſen. Vſq̄ꝫ quo
detrahet mihi ppl's iſte. Feriā igiť eos pe
ſtilētia: atq̄ꝫ ꝯſumā. Et tūc oꝛauit moyſes
di. Dimitte obſecro pctm̄ populi tui huiꝰ
ſm̄ magnitudinem mīe tue. Dixitq̄ꝫ dn̄s
moyſi. Dimiſi eis iuxta verbū tuū. Et glo.
ſuper Tobie. iij. Oro lenit deū: lachꝛyma
cogit. hec mitigat. illa pungit.

¶ Sed dixi tertio ꝙ eſt ſcutū nr̄e defenſio
nis. Mat. xxvi. Vigilate ⁊ oꝛate ne intre-
tis ī tētationē. Suꝑ quo Hiero. Impoſſi
bile ē humanā aīam nō tētari. ḡ nō ait vi
gilate ⁊ oꝛate ne tētemini: ſꝫ ne ītretis ī tē
tationē. hoc ē tētatio nō vos ſuperet. h' il
le. Sꝫ cū iſto nūcio. ſ. orone mittiť aliꝰ. ſ.
ieiuniū q̄. ſ. oꝛat pꝛo pctis. ſ. guloſitatis ⁊
luxurie. Mat. xvij. Hoc genꝰ pctōꝝ. ſ. gulo
ſitatis ⁊ luxurie: vt dič glo. nō eijciť niſi ꝑ
oronē et ieiuniū. Mittiť etiā cū iſtis ele-
moſyna: q̄ ſm̄ ꝙ dicūt doctoꝛes in vtroq̄ꝫ
iſtoꝝ includiť. Elemoſyna a moꝛte liberat
et ipa ē q̄ purgat pctā: ⁊ facit īuenire vitā
eternā. Tob. xij. Iō de iſtis dič Iſiō. Qui
vult vt oro ſua volet ad dn̄m: faciat eiꝰ du
as alas. ſ. ieiuniū et elemoſynā. Ecce ergo
vt clare vidiſtis his diebꝰ: ciues iſtiꝰ ciui-
tatis miſerūt iſtos tres ſolēnes nūcios: q̄
ſunt tres ꝑtes ſatiſfactiōis ꝓ pctīs ſm̄ ꝙ
dicūt oēs docto. dn̄o rogātes vt eripiant
ab iſta peſte. Vn̄ de iſta ciuitate poſſuꝫ di
cere ꝙ legationē mittēs: rogat ea q̄ pacis
ſunt. Lu. xiiij. Et finiť ꝑma ꝑs ſermonis.

Secunda pars.

¶ Sed tranſeūdo ad ſe

cūdā ꝑtē: dico ꝙ rogamꝰ iſtos ſctōs mar-
tyꝛes: ꝙ deo ꝓ nobis ꝑſentēt oronē: qm̄ ſi
ꝯſideremꝰ circūſtātias q̄ reqͥrunť ad oro-
nē: de q̄bꝰ lōgū eſſet dicere: foꝛte deus

Noſtras oꝛationes non recipit.
Noſtra ieiunia deſpicit.
Noſtras elemoſynas nō reſpicit.

¶ Dico ꝑmo ꝙ foꝛte deꝰ nr̄as orones ⁊c̄.
vn̄ Greg. lib. x. moꝛa. ſic di. Hoī ꝑſens deꝰ
ſepe eiꝰ pꝛecē ī ꝑturbatiōe deſerit: q̄ pꝛece
pta eiꝰ ī trāquillitate ꝯtēnit. Et eſa. j. ſcri
biť. Cū multiplicaueritis oronē nō exau-
diā. manꝰ em̄ vr̄e ſanguine plene ſunt.

¶ Dixi ſcd̄o ꝙ foꝛte deꝰ noſtra ieiunia ⁊c̄.
Eſa. lviij. Nunqͥd tale ē ieiuniū qđ elegi: ꝑ
diē affligere hoīem aīam ſuā. Nūqͥd ꝯtoꝛ
quere q̄ſi circulū caput ſuū: ⁊ ſaccū in cine
re ſternere. Nūqͥd iſtud vocabis ieiuniū: ⁊
diē acceptabilē dn̄o. Nōne hoc eſt magis
ieiuniū qđ elegi. Diſſolue colligatiōes im
pietatis. ſolue faſciculos depꝛimētes ⁊c̄.

¶ Tertio foꝛte deus nr̄as elemoſynas ⁊c̄.
Mat. vi. Cū facis elemoſynam noli tuba
canere ante te. Ergo debemꝰ rogare iſtos
ſctōs gl'ioſos martyꝛes ꝯciues nr̄os: vt ꝓ
nobis ꝯ iſtā peſtē deo oronē offerāt: et nū
cios nr̄os an̄ eiꝰ ꝯſpectū dirigāt. Greg. in
paſtoꝛali ita inq̄t. Talis inqͥrendus eſt ad
oꝛādū: q̄ ſit idoneꝰ ad īpetrādū: qꝛ cū is q̄
diſplicet ad intercedēdū mittiť: irati ani-
mus ad deterioꝛa ꝓuocať. hec ille. Vn̄ ve
niet auxiliū mihi. Et iſti gl'ioſi martyꝛes
oꝛāt ꝓ nobis. Certe ſic Hiero. ī q̄dā ſmo.
Si apl'i ⁊ martyꝛes adhuc in coꝛꝑe poſiti
pn̄t oꝛare ꝓ ceteris: qn̄ de ſe deberent eſſe
ſolliciti: quāto magis poſt coꝛonas victo-
rias ⁊ triūphos. Et nō eſt dubitādū quin
oꝛēt: qꝛ oēs ſctī tenenť ex charitate. et nō
ſolū hoc ab eis habemꝰ: ſꝫ etiā deus ſuſti
net nos hic ex eoꝝ meritis. Aug. O īmēſa
dei pietas: martyꝛū merita nr̄a vult eē ſuf
fragia. illos examīat vt nos erudiat: illos
cōterit vt nos acq̄rat. illoꝝ cruciatꝰ nr̄os
vult eſſe ꝑfectꝰ. hec ille. Hic bꝛeuiter inſe
rať hiſtoꝛia. Demū etiā iſti ſctī deo pꝛeſen
tāt nr̄m nūciū. ſ. oronem. Ita dicit Iohā.
Apoč. viij. Data ſunt illi. i. xp̄o īcēſa mul-
ta vt daret de oronibꝰ ſctōꝝ. dicit glo. in-
cēſa multa. i. orones multe deo a ſanctis
oblate vt pꝛeſentarēt. ſ. deo patri.

Tertia pars.

¶ Sed ſubditur in ter-

tia ꝑte ſermonis ⁊ vltima / ꝙ q̄ttuoꝛ ſoꝛo-
res īſurrexerūt ꝯ nr̄os nūcios. quarū vna
vocať iuſticia: alia mīa: alia veritas: alia
pax. Iſte quattuoꝛ ſoꝛoꝛes ſemꝑ comitan
tur deū. iſte ſunt eiꝰ filie. ſ. dei pr̄is: q̄ qui
dē ſunt nutrices xp̄i. Nam xp̄s

Cum mīa erat creſcens.
Cum veritate loquens.
Cum iuſticia pergens.
Cum pace moꝛiens.

Ab infantia mea creuit mecum miſeratio
Iob. xxxi. Nō ē īuētꝰ dolꝰ ī oꝛe eiꝰ. Eſa. liij.
Iuſticia ante eum ambulabit. pš. lxxxiiij.
In pace factus eſt locus eius. pš. lxxv.

¶ Videamꝰ ḡ ſi iuſticia ē hic. Tria ꝑtinēt
ad iuſticiā: q̄ nulli alteri rei cōpetūt. ſ. mā
dare: declarare: defendere. Vere mō iſta
tria nō facit iuſticia: ſꝫ antiiuſticia. ſ. pecu
nia: ⁊ ſibi iſtas ꝓpꝛietates attribuit. Ipa
em̄ ꝑcipit magnis / ꝑuis / diuitibꝰ / paupe
ribus: ⁊ oēs ei obediunt. Eccs. x. Pecunie
obediunt oīa. ¶ Scd̄o ipa declarat. Ipſa
em̄ ſcit oīa iura ſiue eccl'iaſtica ſiue ciuilia
arguit multū pulchꝛe ꝓ ⁊ ꝯ. Ad ꝓpoſitū
ſuū de iſtis dꝛ Mich. iij. Pꝛincipes eiꝰ in
muneribꝰ iudicabāt: ⁊ ſacerdotes ī merce
de docebāt. ⁊ ꝓphete eiꝰ ī pecunia diuina
bāt. ¶ Tertio pecunia defendit. Si hō hꝫ
pecuniā: ſtatī multos hꝫ defenſoꝛes. Eccs
vij. Sic em̄ ꝓtegit ſapiā: ſic ⁊ ꝓtegit pecu
nia. Narrat autoꝛ lapidarij. c. iiij. tres cō-
ditiōes iaſpidis. vna ē ꝙ caſte poꝛtet: fa-
cit poꝛtātē tutū: ⁊ potētē et ſanū. Scd̄a ē
ꝙ ſi ꝑtās facit falſum iudiciū: lapis ꝑdit
ꝟtutē ſuā. Tertia ꝙ lapis nō exercet ꝟtu-
tē ſuā potiſſime niſi īcludať ī argēto. Mo
raliter iſte lapis figurat iuſticiā. hec em̄ ē
virtus: q̄ habētē facit tutū ⁊ ſanū ⁊ foꝛtē.
Pꝛouer. xij. Nō ꝯtriſtabit iuſtū q̄cq̄d ei ac
ciderit. Scd̄o ſi habēs iuſticiā facit falſuꝫ
iudiciū: certe iuſticia ꝑdit virtutē ſuā. Eze
chiel. xviij. Si auerterit ſe iuſtꝰ a iuſticia
ſua: ⁊ fecerit īiq̄tatē: oēs iuſticie eiꝰ q̄s fe-
cerat: nō recoꝛdabunť. In ꝑuaricatione q̄
ꝑuaricatꝰ ē: ⁊ ī pctō qđ fecit moꝛieť. Sed
tertio lapis potiſſime nō exercet ꝟtutē ſu
am niſi includať ī argēto. Sic ꝓnūc iuſti
cia nō exercet ꝟtutē ſuā: niſi īuoluať ī pe-
cunia. Recte ḡ poſſuꝫ dicere illud qđ ſcri-
biť Ecci. viij. Multos ꝑdidit aurū ⁊ argē
tū: ⁊ vſq̄ꝫ ad coꝛ regū extēdit ⁊ ꝯuertit. Ec
ce ꝙ mō iuſticia hic nō ē: ſꝫ pecūia: q̄ vſur
pauit vices ſuas: ex q̄ ſequunť homicidia:
furta: falſa iuramēta. Perdunt hoīes res
ſuas: ⁊ hoc qꝛ nō ē iuſticia. Nōne deꝰ req̄-
ret iſta: dicit pš. xliij. Iſtis q̄ ſic faciūt īiu
ſticiā ꝓpter cupiditatē pecunie: cōminať
btūs Bern. in q̄dā epl'a ad robertū mona
chū di. Veniet q̄ male iudicata reiudica-
bit: illicite iurata cōfutabit: q̄ faciet iudi-
ciū īiuriā patiētibꝰ. dies ī quā dies iudicij
vbi plꝰ valebūt pura coꝛda q̄ꝫ aſtuta ꝟba:
⁊ ꝯſciētia bona: q̄ꝫ marſupia plena: qm̄ iu
dex nō falleť ꝟbis nec flecteť donis. h' ille.

¶ Videamꝰ nūc ſcd̄o ſi hic eſt mīa. Certe
dico ꝙ hoīs ad hoīem nō eſt mīa

In generali.
In ſpeciali.
In nobis nequit moꝛari.

¶ Primo ī nob nō ē mīa ī gn̄ali. nullꝰ mo
ueť ad cōpatiēdū alteri. ij. ad Tim̄. iij. In
nouiſſimis diebꝰ īſtabūt tꝑa periculoſa: ⁊
erūt homines ſeipſos amantes. ¶ Scd̄o
nō eſt in nobis ī ſpeciali. Si aliqua ꝓmo
tio debeat fieri: plus reſpiciunt homines
ꝙ conſanguineus pꝛomoueatur: q̄ꝫ alius
extraneus: qui plus indiget: ⁊ melius me
retur. Eccl'i. xviij. Miſeratio hominis cir
ca ꝓximū ſuū: mīa aūt dei ſuꝑ oēm carnē
¶ Tertio ī nobis modicū durat. Oſee. vi.
Mīa vr̄a quaſi nubes matutina: ⁊ q̄ſi ros

mane tranſiens. Nō ſic docuit nos ap̄l'us Col. iij. Induite vos ſic̄ electi dei ſancti ⁊ dilecti viſcera mīe. nō dic̄ ꝟba ſꝫ viſcera. Multi ſermonib⁹ cōpatiunt̄: ſed opibus valde pauci. ⁊ cū de ſolis opibus mīe fiet cōputatio in iudicio gn̄ali. vn̄ Petr⁹ Rauēnas in quodā ſermone. Corā omnibus angelis in cōuētu reſurgētiū: ꝙ abel paſſus ſit: ꝙ mundu; ſeruauit noē: ꝙ abraā fidē cuſtodiuit: ꝙ moyſes legē tulit: ꝙ petrus crucē aſcēdit: dn̄s tacet: ⁊ clamat qđ pauper comedit. di. Eſuriui em̄ et nō dediſtis mihi mādūcare: qꝛ em̄ miſericors eſt: miſericordia dignus eſt. hec ille.

¶ Sed poſtea dico ꝙ nō eſt hic alia ſoror ſcꝫ ꝟitas: qꝛ corruit ꝟitas in plateis. Eſa. lix. hoc eſt qđ dicebat Daniel. Proſternet̄ veritas in terra. Dan̄. viij. Diminute ſunt veritates a filijs hoīm. pſ. xj. ¶ Sed poſtea dico ꝙ nō eſt pax. Ezech. xiij. Deceperūt ppl'm meū dicentes. Pax pax ⁊ nō eſt pax. Contra iſtos loquit̄ propheta Micheas. c. iij. Seducūt ppl'm meū: q̄ mordent dentibus ſuis et predicāt pacē. Ecce ergo iſte quattuor ſorores improbant noſtros nūcios: qꝛ ipſe ſemꝑ ſunt cū deo: et hoc qꝛ nobiſcū non manēt. Ecce qđ dicit nobis dn̄s. Si volumus ꝙ nūcij nr̄i bene apud deū recipiant̄. Hec ſunt ꝟba que facietis. Loquimini veritatē vnuſquiſꝗ cū proximo ſuo: veritatē et iudiciū pacis: iudicate in portis veſtris: et vnuſquiſꝗ malū contra proximū ſuū ne cogitetis in cordibus veſtris: ⁊ iuramentum mendax ne diligatis: Oīa hec ſunt que odi: dic̄ dominus. Zach. viij. Ergo eſt

Cꝛ propter hanc tēpeſtatē ad deū mittimus legationem.

Rogantes hos ſanctos vt deo pro nobis preſentent oronem.

Sed contra noſtros nuncios inſurrexerunt quattuor ſorores indiuiſe per dilectionem.

Forte iſti glorioſi ſcti nō corꝑal'r obtinēt qđ nob deo petūt vt liberet oēs ab iſta peſte. q̄dā glo. ſuper illo verbo Iac̄. v. Multum valet deꝑcatio iuſti aſſidua. dicit ꝙ multū valet: ſed non ad totū valet: et nō eſt defectus ex parte illius q̄ orat: ſed ex parte illius pro quo orat. hec gloſa.

Sed iſti nobis denūciant ſuā intētionē. Circa p̄ntis ſermonis inceptionē. dicentes. Non ceſſamus ⁊c. Deo gras.

¶ In feſto beate Katharine virginis et martyris: Sermo.

VNa p̄cioſa margarita. Matth. in. c. xiij. et in euāgelio p̄ntis ſolēnitatis ſcribit̄ preſens verbum. A
Ut magis deuote ⁊ ordinate et non immerito circa laudes virginis dulciſſime Katharine valeā inſiſtere: ad ſui gloriā et honorē tres contemplatiōes iuxta tres ꝑtes thematis pertractabo: et ſic ſermonē terminabo.

Prima contēplatio eſt iſta ꝙ virgo Katharina fuit firma in dn̄o: cum dicitur quia fuit vna.

Secūda contemplatio eſt iſta: ꝙ dulcis Katharina cōparatur ⁊ eſtimat̄ valore ineſtimabili: cū dicitur precioſa.

Tertia ⁊ vltima contēplatio eſt ꝙ beata katharina fuit munda: cū dicitur: margarita. vna ergo precioſa margarita.

Prima pars.

¶ Dico primo ꝙ prima contēplatio de virgine katharina pertractāda iuxta primā partē thematis: eſt ꝙ fuit firma ⁊c. quia vna. Reuerendi dn̄i. j. Cor. in. c. vj. ſcribit̄. qui adheret deo: vn⁹ ſpūs eſt. vbi gl. Unus ſpūs eſt copula dilectiōis charitatis ⁊ amoris. Nam ſm̄ ꝙ dicit Auguſt. et allegat̄ a poſtillatore: humilitas nos deo ſubijcit: puritas iungit: charitas ac amor vnit. Ex quibus verbis habetur ꝙ amor vel dilectio creature ad deū/ facit eā eſſe vnā cū deo. Et rō huius eſt: nā amor de natura ſua inducit inter duo vnitatem. vn̄ Auguſt. in lib. de trinitate. Quid eſt amor niſi quedā vita copulans duo. ſ. amantē et qđ amatur. Pro tāto Dionyſius de diuinis noībus cap. iiij. Amor hꝫ quandā vim vnitiuā et trāſformatiuā: q̄ non ꝑmittit amatores ſui ipſorum eſſe: ſed amatoꝝ. Inter q̄cunꝗ enim venerādi dn̄i eſt amor: iā ille qui amat: nō eſt ali⁹ niſi ille qui amat̄. et hoc ꝓpt̄ vim vnitiuā quā hꝫ amor. nā vnit et facit eſſe vnū amantē et qđ amat̄. Un̄ iſtā vnionē et trāſformationē amātis in amatū conſiderās Hugo in lib. ſuo de arra aīe ita dic̄ Aīa mea q̄cq̄d diligis: illud es. Si celum diligis: celū es. ſi terrā: terra es. audeo dicere: ſi deū diligis: deus es. Ptꝫ ḡ quō natura amoris eſt talis: ꝙ inter duo inducit vnionē. Ouidi⁹ em̄ in. vij. meta. recitat fabuloſe hiſtoriā de duobus ſocijs. et theo ſcilꝫ ⁊ pirocheo: q̄ intantū dilexerūt ſe: ꝙ orauerunt deos ſepe ꝙ ſicut habebāt duas aīas ⁊ duo corꝑa: ꝙ ex eis duob⁹ fieret vna aīa ⁊ vnū corp⁹: final'r vn⁹ mortu⁹ ē: ali⁹ ad īferna deſcēdit infernū clamorib⁹ replens. ſ. ꝙ nō poſſet viuere ſine ſuo ſocio cū eēnt vnū ꝑ amorē. De h̄ habet̄ exēplum in ſcriptura. j. Reg. xviij. vbi dꝛ ꝙ aīa ionathe ꝯglutinata ē aīe dauid. ⁊ dilexit eū ionathas q̄ſi aīam ſuā. Modō dn̄i ego dico ꝙ ꝟgo dulciſſima katharina habuit magnū amorē ad deū: ⁊ ꝑ ꝯn̄s pōt dici vna cū deo. venerabil' Gregori⁹. li. xliiij homeliaꝝ homelia. xxx. dicit ꝙ in h̄ cognoſcitur ꝙ aliq̄s amat deū: ſi tꝑalia ⁊ trāſitoria ꝯtēnit. ⁊ q̄nto plus ꝯtemnit: tāto pl⁹ diligit deū. vn̄ ꝟba ſua ſunt iſta. Ille ꝟo deū amat: cui⁹ mētē delectatio praua nō ſuꝑat. tāto q̄ſꝗ a ſuꝑno amore diſiungit̄ q̄nto inferi⁹ delectat̄. hec Gregori⁹. Nunc ita eſt ꝙ btī̄ſſima katharina valde tꝑalia ſpreuit ⁊ ꝑ ꝯn̄s valde deū dilexit. vnde de ipa dꝛ ī hiſtoria. Nobil' ⁊ pulchra prudēs katharīa puella Flagrat amore dei ſꝑnit vana gaudia mūdi. Et ꝙ ipſa habuit ad deū iſtū amorē: poſſum⁹ cōtēplari ex hoc qđ ſcribit̄ Cāti. in. ca. viij. ꝙ fortis eſt vt mors dilectio. qđ ē dicere ꝙ ille q̄ veracit̄ aliquē diligit: fortit̄ inuariabil'r vnanimiter illū diligit. Sicut em̄ mors nō pōt īpediri minis: aut donis: aut tormēt;: ſic nec ille q̄ veraciter alium amat vel diligit: ab amore pōt diuelli: qđ certe fuit in katharina. Primo em̄ ab amore dei nō fuit īpedita ꝓpt̄ minas. cū em̄ īꝑator ſibi minaretur: ſibi rn̄dit ſic. Quecūꝗ tormēta potes cogitare ne differas: qꝛ corp⁹ ⁊ ſanguinē meū ꝓ xp̄o offerre deſidero. Scđo nō fuit impedita ꝓpter dona: cū imꝑator ſibi ꝓmitteret/ di. Iuuētuti tue ꝯſule: ⁊ poſt reginam in palatio meo ſcđa eris. Ipſa ſibi ſic rn̄dit. Deſine talia dicere: quia ſcelus eſt etiā cogitare. ego me xp̄o ſponſam tradidi. ille gloria mea: ille amor me⁹. Ecce ſimul fortitudo amoris/ et vnitas: qꝛ fuit vna cū prima rn̄ſione. Tertio nō fuit īpedita ab amore dei ꝓpter tormēta: immo ipſa oīa contēpſit vt audietis in legēda. Si ḡ dilectio creature ad deū facit eā eſſe vnā cū deo. hunc amorē habuit ꝟgo Katharina vt declaratū eſt. ſequitur ergo ꝙ ipſa pōt dici vna ipſi deo. et h̄ per amor; inheſionē. Et ſic iam ꝑma contēplatio finiat̄. in qua dixi ꝙ virgo katharina ⁊c. qꝛ fuit vna: vt pro concordantia de ea dicatur. Una vni cōiungit̄. Iob in ca. xlj. Et hec de prima contemplatione.

B

Secūda pars.

¶ Sed dixi ſecūdo principaliter ꝙ ſcđa contēplatio eſſet iſta: ꝙ dulcis katharina ⁊c. qꝛ precioſa. Iſta virtus ſua eſt virginitas: q̄ ipſa plurimū collaudat̄. et dꝛ precioſa: ⁊ non īmerito. ꝙuis em̄ oēs virtutes dicant̄ precioſe ⁊ valoris ineſtimabilis (vnde ſocrates ꝓpter acquirendas virtutes/ immēſum pōdus auri proiecit in mari) ſpecialius tn̄ dꝛ virginitas p̄cioſa ꝓpter hoc. Si em̄ aliqua res magni p̄cij vl' precioſa ſic ſe habeat ꝙ ſi perditur: faciliter recuperari poteſt: nō eſt nimis precioſa: ſed ſi ſemel perditur ⁊ nunꝙ pōt recuꝑari: certe illa merito pōt dici p̄cioſa et dꝫ dici. A ſimili eſt de ꝟginitate. virginitas em̄ ſm̄ doctores/ ſtat in duob⁹. ſ. in integritate carnis: ⁊ in propoſito mētis: ⁊ ſi aliq̄s iſta duo ꝑdit: tūc nō eſt ꝟgo: ⁊ ꝟginitatē ampli⁹ recuꝑare non pōt: nec de⁹ poſſet facere. vn̄ Hierony. ad Euſtochiū virginē. et allegat̄ in decretis xxxij. q. v. ca. ſi paul⁹. ad iſtud ꝓpoſitū. audacter loquar cū oīa poſſit deus: ſuſcitare virginem nō poteſt poſt ruinā. ¶ Sed poteſtis hic q̄rere aliq̄s queſtiones pulchras ad ꝓpoſitum que pertractantur a doctorib⁹. Prima ſi aliq̄ ꝟgo violēter opprimat̄: mēte tn̄ ꝓpoſitū ꝟginitatis habeat: nūq̄d virgo dici pōt? Dicēdū eſt ſm̄ doctores: ꝙ ſic: nec ꝑdit meritū ꝟginitat; nec aureolā: qꝛ etſi ītegritatē carnis ꝑdidit: nō tn̄ mentis. vn̄ dixit Lucia. Si me inuitā violari feceris: caſtitas mihi duplicabit̄ ad coronā. nō q̄dē ꝙ habeat duplicem aureolam: ſed de hoc duplex premiū reportabit. vnū de virginitate cuſtodita: aliud de iniuria illata. ¶ Scđa queſtio ſi aliqua ſit ꝟgo carne integra: mente ꝟo corrupta: an talis dꝫ dici virgo? Dicūt doctores ꝙ nō: qꝛ principali⁹ virginitat; ꝑdidit. Sed an pōt recuꝑari ꝟginitas in tali? Dicēdū ꝙ ſic. nā cū ꝑdidit ꝟginitatē nō perdidit niſi ſm̄ ꝙ eſt ꝟtus: ⁊ virt⁹ nō amittit̄ niſi per peccatum: penitendo de C

peccato recuperat virtutē et aureolam?
¶ Tertia q̄ſtio ſi aliqua virgo ſit deſpōſa
ta: ⁊ decedat viro īcognita: talis obtinet
virginitatis meritū et aureolam? Dicen-
dū ꝙ non. ⁊ cauſa eſt: q2 tradendi ſe viro
ꝑ matrimoniū mente et corꝑe ꝑpetuo ꝓ-
poſitū habuit. Cū ergo ꝟginitas ꝯcernat
vt dictū eſt: iſta duo. ſ. integritatē mētis
et carnis: qui perdit iſta duo: nunꝗ̄ pōt
amplius recuperare eam. Merito ꝗ̄ iſta
virtus ꝓcioſa dr̄: q2 ſemel amiſſa nunꝗ̄ re
cuperat̄. Iſtam virtutē virgo dulciſſima
katharina habuit excellētiſſime. Ip̄a em̄
iſtā tanꝗ̄ theſaurū abſconditum in agro
inuenit: ⁊ pre gaudio illi9 vēdidit vniuer
ſa que habuit: ⁊ emit eā. Matth. vbi the
ma. Ipſa em̄ iſtā virtutē tanꝗ̄ precioſum
encenium: cū tribus regibus aurū thus ⁊
myrrham. vt per aurū intelligam9 ꝓpoſi
tum mētis. per myrrhā integritatem car
nis. per thus deuotionē orōnis. dn̄o ob-
tulit. Mat. in. c. ij. Et videatis rogo quō
in ea iſta ꝟtus fuit merito precioſa. Illud
dr̄ precioſum qđ magno precio emit̄. qn̄
em̄ pro cōſeruatione vel cōſecutiōe alicu
ius rei homo exponit ſe magno periculo
et finaliter obtinet qđ vult: tūc certe illđ
dicit̄ precioſum: q2 chare vel magno pre-
cio emitur. exemplū de dđ. ij. Regū. xxiij.
qn̄ aquā adductā ſibi de ciſterna bethleē
noluit bibere: ſʒ ſanctificauit dn̄o: q2 aq̄
ſanguinis erat. Modo ita eſt ꝙ in virgi-
ne katharina iſta virtus fuit expoſita ma
gnis periculis: ſed finaliter per eā cōſer-
uata: et iđ precioſa. Quinqꝫ em̄ ſunt dn̄i
in q̄bus caſtitas periclitatur.

Primo in rerū affluentia ⁊ largitate.
Scđo in multa cū hoīb9 conuerſatione.
Tertio in libertate.
Quarto in iuuentute
Quinto in pulchritudine.

¶ De primo ⁊ ſcđo dr̄ in hiſtoria. Diuitijs
et pueris plena. De tertio ſequit̄. ſola re
māſit. De quarto dr̄. Cū eſſet ānoꝝ. xviij.
De quinto ⁊ vltīo ſequit̄. Erat em̄ ſpecio-
ſa valde ⁊ incredibili pulchritudine: oīm
oculis admirabilis videbat̄. Cū ergo ꝟgi
nitas dulciſſime Katharine iſtis ꝑiculis
eſſet expoſita: ⁊ tn̄ ꝑ eā finaliter ꝯſeruata
nunq̄d ex h̄ merito ſua virginitas potuit
dici ꝓcioſa? Certe ſic. vt iā ſcđa cōtempla
tio finiat̄: in qua dixi: ꝙ dulcis kathari-
na cōparat̄, et eſtīat̄ ⁊c, q2 precioſa; vt
ꝓ cōcordātia iſti9 partis dicam9 de ea: ꝙ
dn̄s de ea dixerat: qđ ſcribit̄ Eſaie. xxviij.
Mittā in fundamētꝫ ſion lapidē ꝓcioſuʒ
vt per ſion q̄ interꝓtat̄ ſpecula: intelliga
tur virgo Katharina: q̄ ſpeculata eſt deū
per lapidem precioſuʒ ſua virginitas. Et
hoc de ſecūda contemplatione.

Tertia pars.

¶ Sed dixi in tertia ⁊ vl
tima contēplatione ꝙ beata katharina
fuit mūda ⁊c. quia margarita. Margari-
ta, em̄ venerādi dn̄i, q̄ grata eſt oībus: lʒ
nō ſit oīm gēmarū precioſiſſima: eſt tamē
cādidiſſima. vn̄ ſm̄ Iſidorū oīm candida
rū gemmarū obtinet principatū. Sic a ſi
mili de virtute ꝟginitatis: lʒ non ſit ꝟtu-
tum optima: q2 complures alie virtutes
ſunt meliores ea. nam melior eſt hūilitas
ꝗ̄ virginitas: eſt tn̄ oīm virtutū pulcher-
rima: et oculis iocunda. Aug. et Bern̄.
plus placuit deo marie humilitas: ꝗ̄ vir
ginitas. quātūcūqꝫ em̄ ꝟgo fuiſſet: niſi
hūilis em̄ fuiſſet nequaqꝫ dn̄m cōcepiſſʒ.
Sicut em̄ flos eſt illđ qđ eſt pulcherrimū
in arbore: lʒ nō ſit optimū: ſʒ fruct9. Sic a
ſimili ꝟginitas nō eſt optima oīm ꝟtutū
ſed eſt flos eaꝝ. vn̄ Cyprian9. Uirginitas
eſt flos eccl'iaſtici germinis: dec9 et orna-
mentū grē ſpūalis. ⁊ iđ eſt oīm pulcherri
ma. vn̄ Cyprian9 ad ꝓpoſitū de ꝟginita-
te ita inq̄t. Pulchritudinē maiorē q̄s eſti
mare pōt decore ꝟginitatꝫ: q̄ amat̄ a xp̄o
ꝓbat̄ a iudice: dedicat̄ deo: ꝯſecrat̄ dn̄o:
que ſola meret̄ audire. Tota pulchra es
amica mea: ⁊ macu. ⁊c. Hec Cyprian9. Et
q2 ſic virginitas eſt ꝟt9 ita pulchra ⁊ mū-
da: reperio ꝙ digne tribus rebus valde
pulchris ⁊ mundis cōparatur.

Primo margarite: quā comparationē in
preſenti tractam9.

Secundo ſapphyro: qui eſt lapis ſumme
medicine. de quo dicit lapidarius. et qui
eū portat: caſtiſſimus eſſe iubetur.

Tertio regno celeſti vel ciuitati paradiſi.
vn̄ poſtꝗ̄ Iohes in Apocal'. c. xxj. dixit ꝙ
muri ciuitatꝫ erāt ex oī lapide ꝓcioſo: ⁊ ꝙ
ciuitas erat mūda ſicut aurū mūdū: dicit
ꝙ habebat duodecī portas: q̄ quidē ſunt
ex. xij. margaritis. Dictū eſt em̄ iā: ꝙ per
margaritā intelligit̄ ꝟginitas. ex quo ſe-
quitur ꝙ ꝟginitas eſt porta celi. Hoc aūt
non ſic eſt ītelligēdū: ꝙ ſole ꝟgines intrēt

celū: ſed dr̄ ꝓ tanto: q2 ſicut ꝑ portā quis
intrat domū vel ciuitatē: ſic mediāte btā
ꝟgine: q̄ nec ꝑmā ſimilē viſa eſt nec hr̄e ſe
quentē: q̄ eſt ſtella matutina: mundi prin
ceps ⁊ regina: ſola ꝟgo digna dici. ſ. mat̄
dn̄i: hoīes ītrāt domū vel ciuitatē celeſtē
vn̄ ipſa dr̄. felix celi porta. In figura hui9
Iohes ꝟgo in atriū pōtificis pri9 ītrauit
et petrū ꝯiugatū ītroduxit. Iſtā ſi'litudi-
nē ꝟginitatꝫ. ſ. cū regno celeſti oſtēdēs ſal
uator Mat. xxv. dicit. Simile eſt regnuʒ
celoꝝ. x. virginib9. lʒ em̄ per iſtū numeruʒ
vniuerſitas virginum intelligi poſſet: tn̄
ſpāl'r pn̄t intelligi. x. excellētiſſime ꝟgīes.
Prima q̄ inter oēs obtinet ꝓncipatū: eſt
maria mater dei. ſcđa dulcis katharina.
tertia gratiſſima agnes. quarta gl'ioſa lu
cia. quinta precioſa agatha. ſexta ſancta
cecilia. ſeptima formoſa eulalia. octaua
gratioſa engratia. nona ꝟtuoſa iuliana.
decima ⁊ vltima pulcherrima vrſula. Pri
ma em̄ iſtarū ducit quandam choream in
regno celeſti an̄ faciē dei et agni. Poſt eā
veniūt ille. nā adducent̄ regi ꝟgines poſt
eā. in pſ̄. xliiij. Et oēs inſimul cātāt vnā
cantilenā ita gratā: ita melodioſaʒ: ꝙ ne-
mo pōt dicere niſi ipſe. vn̄ Iohes de ꝟgi-
nib9 in Apoc̄. xiiij. dic̄ ꝙ cantabāt ⁊c. ſeq̄
tur. nemo poterat dicere canticū niſi ille.
Et ſm̄ ſctm̄ doctorē. ij. ij. q. clij. iſtud eſt:
q2 leticiā: q̄ denotat̄ in cātico: de integri-
tate mētis ⁊ corꝑis, nemo hʒ niſi ſole vir
gines. Et ſic tertia et vltima contēplatio
finit̄: in qua dixi ꝙ btā katharina ꝑ ꝟtu
tem ſue ꝟginitatis munda eſt ⁊c. q2 mar-
garita: vt de ipſa dicat̄ pro concordantia
ꝙ eſt margarita fulgens. Prouer. xxv. Et
hec de tertia et vltima contēplatione. Di
cat̄ hiſtoria et fiat finis. Deo grās.

¶ In feſto ſctē Lucie ꝟgī. ⁊ mar. Ser. j.

LUceat omībus
qui ī domo ſunt. Mat. v.
c. ⁊c. Quia nomē virginis
glorioſe hʒ duas deriuatio
nes et interpretationes.
prima introductio ſm̄ primā deriuatio-
neʒ: vel interpretationem. eſt iſta. Sicut
ꝓp̄a oꝑatio ignis ē calefacere vel ardere:
ita ꝓpria oꝑatio lucis eſt lucere ⁊ illumi
nare. ſed intātū eſt intrīſecū: q2 ſi hoc nō
faceret: nō eſſet ignis. igit̄ intantū lucere
et illuminare ꝓpriū luci: ꝙ ſi hoc nō face
ret: nō eſſet lux, ſi igit̄ ignis; opʒ ꝙ arde-
at. Unde dixit xp̄s. Ignē veni mittere in
terrā: ⁊ quid volo niſi vt accēdat̄. Luc̄. xij
Igit̄ ſi lucia dr̄ a luce: ⁊ eſt lux: opʒ ꝙ lu-
ceat. ⁊ hoc eſt qđ dic̄ thema de ea. Luceat
oībus qui in domo ſunt. Scđa introdu-
ctio thematis vel interpretatio eſt iuxta
iſtud nomē lucia. Nam dr̄ quaſi lucis via
oēs ſm̄ ꝙ dicit apl's in hac vita preſenti
ſumus viatores. per fidē et ſpeʒ ad termi
nū glorie et vite eterne tendim9. Mō ita
eſt ꝙ ambulātes ꝑ aliquā viā indigēt lu-
ce: vt dicit xp̄s Ioh. xij. Qui ambulat in
tenebris: neſcit quo vadat. Pro tāto quia
īvita ſua īdigebat luce Zacharias ad am
bulandū: orabat deū et dicebat Luce. j.
Illuminare his q̄ in tenebris et ī vmbra
mortis ſedēt: ad dirigendos pedes nr̄os
in viā pacis. Quia oēs igit̄ in domo dn̄i
cū conſenſu vnius fidei ⁊ ſpūs in via dn̄i
ambulamus: ⁊ luce ſpūali ꝑ viam indige
mus: ⁊ lucia eſt lucis via: igit̄ luceat oīb9
q̄ in domo ſunt. qđ eſt thema. Pro ꝓſecu
tione iſtius thematis, in preſenti ſermo-
ne due ſpeculationes ſunt tractāde ad ho
norem beate lucie.

Prima ſpeculatio q̄re dicit̄ beate lucie in
prima ꝑte thematis imꝑatiue. luceat.
Scđa ſi beata lucia habeat potētiā ſuffi-
cientē vt luceat oībus qui ī domo ſunt.

Prima pars.

¶ Circa primuʒ nota ꝙ
dr̄ btē lucie īꝑatiue ꝙ luceat ꝓpt̄ duo.
Primo ꝓpt̄ noſtrā indigētiā humanalē.
Scđo ꝓpter ſuā prerogatiuā ſpecialem.
¶ Quātū ad ꝑmū nota ꝙ dixit de9 ſtatim
poſt creationē mūdi Gen. j. īꝑatiue. Fi-
at lux. Dicūt doctores ꝙ h̄ erat valde ne-
ceſſariū in creatione: q2 cū non poſſet ali-
quid ītellectualiter nec corꝑal'r palpare
vel videre ſine luīe: fruſtra mūdus ꝑ deū
fuiſſʒ creat9 ꝓpt̄ hoīeʒ niſi videret mūdū.
Cū igit̄ nihil poſſet videri ſine lumīe: ne-
ceſſariuʒ erat creare lucem. Un̄ Amb. de
mūdi ornatu. Exordiū ſumere niſi a luce.
fruſtra em̄ eſſent niſi viderent̄: edificium
aliqđ dignū patriſfamilias habitaculo: q̄
extruere deſiderat: anteqꝫ fundamēta po-
nat: vn̄ lucē imponat explorat. q̄ ſi deſit
tota dom9 deformis eſt. lux em̄ eſt que re
liquos domus cōmēdat ornat9. hec ille.
Ptʒ igit̄ ꝙ in mūdi creatiōe īꝑatiue di
xit de9. fiat lux. Lux em̄ eſt de9. lux ei eſt q̄
reliquas dom9 cōmēdat ornat9; q2 ſine lu

mine nõ poterãt aliquid videre: percipe⸗
re: cognoſcere: vel intelligere. Ad ꝓpoſitũ
ſicut eſt in mũdi creatiõe materiali: ſic eſt
in mundi recreatione ſpirituali ſm Aug.
ſuper Geñ. ad litterã. Imperatiue dr̃ bea⸗
te lucie in prima parte thematis. Fiat lux
q: hoc eſt ſpũali hoĩe in vita ſpũali. Uide
mus em̃ in practica ⁊ in ſciẽtia ꝑſpectiua
ꝙ ad hoc ꝙ ſe potẽtia viſiua cõiũgat̃ ſuo
obiecto viſibili: neceſſaria eſt lux. ſi em̃ nõ
ſit integra ⁊ bene diſpoſita ⁊ obiectum in
debita diſtãtia et proportione approxima
tũ ⁊ mediũ ſit illuminatũ: nũꝙ potẽtia at
tingeret ſuũ obiectũ. ſpecialiter aĩa nr̃a ẽ
quedã potẽtia: ĩmo tres potẽtie. ſ. memo
ria/ intelligẽtia/ volũtas. que habẽt cõiũ⸗
gi in ſuis bonis operibꝰ ſuo obiecto: q̇ eſt
deus: nõ tñ pñt coniungi ſine medio illu⸗
minãte. ſ. interceſſionibus ſanctoꝝ: ⁊ meri
tis ſpecialiter bt̃e lucie: que eſt lux vie. vñ
dicit Diony. de celeſti hierarchia. ꝙ regu
la eſt inuiſibilis deitatis: vt ĩferiora redu⸗
cant̃ ad ſuperiora ꝑ media. hoc mediũ eſt
bt̃a lucia: ſine quo obiecto aĩa nr̃a ſpũali
ter deo cõiũgi nõ põt. Et ideo ꝓ ſalute im
petranda orabat dauid dicens. Emitte lu
cẽ tuã et veritatẽ tuã. Sapiẽs Ecc̃i. xxxvj.
Oſtende nobis lucẽ miſerationũ tuarũ. i.
beatã luciã. Patet igitur ꝙ noſtra indigẽ
tia humanalis dicit beate lucie ꝙ luceat.
¶ Sed dixi ſcd̃o ꝙ beate lucie dr̃ impera⸗
tiue ꝙ luceat ꝓpter ſuũ priuilegiũ ſeu pre
rogatiuã ſpecialẽ. Regulã iuris dic̃. Pri⸗
uilegiũ dꝫ amittere: q̇ permiſſa ſibi abuti
tur ptãte. et ſunt verba Greg. in regiſtro:
que etiã allegant̃. xj. q. iij. c. priuilegiũ. Et
alia regula. priuilegiũ dꝫ amittere qui cõ⸗
miſſa ſibi nõ vtitur poteſtate. ¶ Ad ꝓpoſi
tũ tria ſunt priuilegia lucis.

Primum purgare.
Secundum delectare.
Tertium ſanare.
Purgat feces.
Delectat oculos.
Sanat infirmos.

Iſta ꝑuilegia bt̃e lucie appropriant̃. Pur
gat feces rõne ſui puritatꝭ virginalis. Nã
fuit ita pura ꝙ datis ſibi minis per paſca
ſiũ ꝙ duceretur ad lupanar: vt fugeret ab
ea ſpũſſctũs. Rñdit nõ inquinat̃ corpus:
niſi de cõſenſu mẽtis. Et ſi me inuitã vio⸗
laueris ⁊c̃. Et notate de eiꝰ puritate virgi
nali ſicut notat ſctũs Tho. ĩ verbis lucie.
Nõ inq̃nat̃ corpꝰ. q: virginitas eſt virtus
deo placẽs. ⁊ ꝑncipaliter ⁊ formaliter ſtat
in integritate mẽtis. ſcd̃o materialiter in
integritate corꝑis. Et ſi ꝑmũ ꝑdit̃. ſine ſe
cũdo ꝑdit. ſi ſcd̃o ſine ꝑmo nihil ꝑdit quo
ad deũ: ĩmo ſi patit̃ iniuriã hꝫ meritũ du⸗
plicatũ. iõ ſequit̃ in hiſtoria: ꝙ tãto põde
re fixit eã ſpũſſctũs. Nota duo. ꝑmũ ꝙ in
corꝑe nõ fuit mota. Nã ꝑ hoĩes lenones ⁊
boues tracta: nõ fuit mota ⁊ ĩmobilis ꝑ⸗
mãſit. vñ nota ꝙ ex ĩmobilitate corꝑis ar
guit̃ ĩmobilitas mẽtis. ſicut pꝫ. ꝙ q̇ ĩuitꝰ
ad aliq̇d trahit̃: in q̇ innuit̃ ꝙ illud qd̃ fa
cit ĩ ope: nõ hꝫ ĩ corde. ſequit̃ ĩ hiſtoria ꝙ
ꝑ malos pctõres ⁊ lenones tracta nõ fuit
illuſa. In q̇ pꝫ magna pietas ad alios. In
q̇ pꝫ ꝙ de ea poſſumꝰ dicere illud qd̃ ſcri⸗
bit̃ Iob. j. Lux ĩ tenebris lucet: ⁊ tenebre
eã ⁊c̃. Et ſic pꝫ de puritate lucie exercitata
Et ſic hꝫ primũ ꝑuilegiũ lucis. ſ. purgare
feces. Scd̃m ꝑuilegiũ lucis ẽ ꝙ delectat
oclos. Eccs. xj. Dulce lumẽ ⁊ delectabile ẽ
oclis videre ſolẽ. Iſtud ꝑuilegiũ hꝫ lucia
a deo ſibi ꝯceſſum ſuꝑ lumẽ oclo͛. Tertiũ
ꝑuilegiũ lucis ẽ ꝙ ſanat ĩfirmos. nã infir
mi q̇ in nocte fuerũt grauati aduenĩẽte lu
ce releuant̃. Iſtud ꝑuilegiũ ꝯceſſum eſt lu
cie: q̃ ſanauit matrẽ ſuã a fluxu ſanguinis
ad ſepulcrũ bt̃e agathe. dic. ſi igit̃ priuile⸗
giũ dꝫ amittere q̇ ſibi ꝯceſſa abutit̃ ptãte
et nõ vtit̃ ptãte: cũ priuilegia lucis ſint cõ
ceſſa bt̃e lucie. Nã ĩperatiue dr̃ ĩ themate.
Luceat lucia. Et ſic pꝫ ꝑma pars nr̃i ſmo
nis: q̃re ĩperatiue ſibi dr̃: luceat. Sic luce⸗
at bt̃a lucia lux vr̃a corã hoĩbꝰ: vt videant
opera vr̃a bona: et glorificẽt patrẽ veſtrũ
qui in celis eſt. Mat. vbi thema.

Secunda pars.

¶ Dixi in ſecunda parte

ꝑncipali ꝙ eſt vidẽdũ ſi bt̃a lucia ad hoc
habeat potẽtiã ſufficiẽtẽ: vt luceat oĩbꝰ q̇
in domo ſunt. Rõ iſtiꝰ inq̇ſitiõis eſt: q: ali
qua eſt lux q̃ nõ põt lucere oĩbꝰ q̇ in domo
ſunt: vt cãdela vel cereus vl̓ ignis q̃ nõ lu
cẽt oĩbꝰ: ſꝫ magis ꝓpinquioribꝰ ⁊ alijs ſm
ꝙ magis vl̓ minꝰ diſtãt ab illo lumine. Si
igit̃ bt̃a lucia hꝫ lucẽ talis ꝯditiõis nõ po
terit lucere oĩbꝰ q̇ ĩ domo ſunt. ſꝫ illis qui
ꝓpe. nõ illis q̇ lõge. Rñdeo duplex ẽ lux.
q̃dã celeſtis vt ſol ⁊ ſtella: q̃dã elemẽtaris
vt ignis. ꝑma illumĩat ĩdifferẽter ad oẽm
partẽ longe et ꝓpe. a dextris ⁊ a ſiniſtris.
ſecunda nõ niſi illis qui ſunt ꝓpe: vt ptꝫ
intuẽti. Ad ꝓpoſitũ lux lucie fuit ſpũalis
nõ elemẽtalis: ideo fuit ſufficiens ad illu
minandũ oẽs longe ⁊ ꝓpe. Pꝫ igr̃ ꝙ bea
ta Lucia habuit potẽtiã ſufficientẽ: vt lu
ceat oĩbus qui in domo ſunt. vt poſſimꝰ
de ea dicere ꝓ concordãtia. Erat lux vera
que illuminat ⁊c. Et ſic beata lucia hꝫ ⁊c.
Quattuor em̃ ſunt q̃ lucẽt ſicut lucia.

Primo res attenuata.
Scd̃o res clara.
Tertio res fricata.
Quarto res vncta.

Sic beata lucia ad ſimilitudinẽ iſtaꝝ re⸗
rũ lucet et dat lucẽ. primo ſicut res atte⸗
nuata per abſtinentiã. ſcd̃o ſicut res cla⸗
ra per ſapientiam. tertio ſicut res fricata.
ꝑ patiẽtiã. q̃rto ſicut res vncta per mĩam.
¶ Dico primo ꝙ lucet res attenuata. Ptꝫ
q: lux in ſubtilibꝰ ⁊ tenuibus recipitur: ⁊
a groſſioribus repellit̃: non recipitur lu
men niſi in ſuꝑficie vt pꝫ de pãno veteri vl̓
veſte. ptꝫ de laterna. de corꝑe autẽ tenui:
vbi lumẽ eſſet: ſi eſſet groſſuꝫ nihil recipe
ret̃ de lumine. ſicut lux ſpecial̓r lucia ipa
erat pãnus attenuatus. vel ꝑ abſtinen⸗
tiã corpus ſuũ erat ſubtile et extenuatũ
ꝑ ieiunia et vigilias. Uigilauit ad ſepul
crũ beate Agathe ꝓ infirmitate matris
ſue: et ſic corpus macerauit. et ſic lumen
ſue puritatis ⁊ ỽginitatis qd̃ intꝰ in aĩa
ſua erat: qd̃ ſicut candela in lucerna. ſic in
ea tenebre trãſierũt matrimonij: et verũ
lumen. i. virginitas iã lucet. ſ. Iob. ij. Q:
igit̃ lucia eſt res attenuata per abſtinen⸗
tiaꝫ/ recipit lumẽ per continentiã. ⁊ talis
res. ſ. ſubtil̓ tenuis ⁊ attenuata cõit̃ in ea
lumẽ lucet. g̃ luceat oĩbꝰ q̇ in domo ſunt.
¶ Dixi ſcd̃o ꝙ lucet res clara. vt pꝫ ĩ aere
ꝑ difformitatẽ vbi recipit̃ lumẽ. Pꝫ ĩ aq̈.
in aquis relucẽt vultus ꝑſpicientiũ. ſicut
ſpecialiter lucia ꝓpter diuinalẽ ſapiẽtiã.
ſapiẽtia diuinalis clara eſt: ⁊ nunꝙ mar⸗
ceſſit: ideo dic̃ de ea ſalomon Sapiẽ. vij.
Propoſui ꝓ luce habere illã. Iſtam diui
nam ſapiẽtiã habuit lucia. q: cũ paſcaſio
de ea diſputauit et allegauit apl̓m dicẽtẽ
Caſte viuẽtes tẽplũ dei ſunt. dic. De iſta
ſapiẽtia ſcribit̃ Eccl̓s. viij. ſapiẽtia hoĩs
lucet in vultu eiꝰ. quia ſapiens hꝫ vultũ
verſuꝫ ad deũ: qui eſt vera lux ſicut ad ſpe
culũ. Et ſicut claritas ſpeculi lucet ĩ facie
verſa ad ipſum; ſic ſplendor diuine ſapiẽ⸗
tie relucet in facie ſapientis ſm deũ: non
ſapientis ſm mundũ. ſapiẽtia diuina: ⁊
nõ terrena de qua loquit̃ Iacobꝰ in cano⸗
nica ſua ca. iiij. que hꝫ dorſum ad deũ. Et
nota ꝙ bñ dicit tex. ſapiẽtia hominis. ſcꝫ
dñi lucet in vultu eius. ſ. in anterioribus
in ſpũalibus q̃ anteriora ſunt. nõ ſicut ſa
pientia mũdi: qui ſapiens ſm mundũ lu⸗
cet in vultu eiꝰ. et non in anterioribus in
ſpũalibus: ſed in poſterioribꝰ que mundi
ſunt. q: igit̃ lucia fuit res clara per ſapiẽ⸗
tiã diuinalẽ: et talis res cõiter lucet. igit̃
lucia luceat omnibus qui in domo ſunt.
¶ Dixi tertio ꝙ lucet res fricata. Patꝫ in
enſe vel gladio vel armis politꝭ. q: radiꝰ
deſcendens ſuꝑ corpus politum: generat
ſplendorẽ reſultantẽ in politũ ſicut lux lu
cia per patientiã. ptꝫ in ſuo martyrio. qd̃
ꝓ xp̃o ſuſcepit. vbi tribulationẽ martyrij
ſuſtinuit patiẽter. ſicut em̃ puluis aufert
a gladio vel enſe immũdiciã et rubiginẽ.
Ita tribulatio ſanctoꝝ que dat̃ in marty
rio cũ ipſorum patientia culpã omnẽ ab⸗
ſtergit. q: falce martyrij oĩa reſecantur. ⁊
politum martyrẽ et lucentem reddit. ſic
martyres q̇ ſunt ſtelle polite et ſtelle lucẽ⸗
tes: q̃ nõ extinguũtur a nocte. i. ab aduer
ſitate: vel ad tribulationẽ: que dãt lumẽ
in cuſtodijs ſuis. Baruch. iij. Quia igitur
lucia fuit res fricata in martyrio per pa⸗
tientiã: et talis res cõmuniter lucet. luce
at ergo lucia oĩbꝰ qui in domo ſunt.
¶ Dixi quarto ⁊ vltimo ⁊ finis: ꝙ lucet
res vncta. ptꝫ in oleo qd̃ eſt clarũ et niti⸗
dũ: et multũ recipit de lumine res vncta
et lucet. ſic vnxit lucia per mĩam vitam
ſuã. põt dicere cũ dauid. vnxit me vnctio
ne mĩe ſue. Diſtraxit oĩa que habuit et
pauperibus dedit. habes in hiſtoria. Dic
ideo pro cõcordãtia poſſumꝰ ſibi dicere:
quaſi luna plena. ſ. rore ⁊ humore mĩe. in
diebus ſuis lucet. Eccl̓i. l. q: lucia eſt lux.
et ſibi dr̃ in patientia luceat. et ad lucen⸗
dum hꝫ potentiã ſufficientẽ oĩbus qui in
domo ſunt. vt igit̃ habeat ſuũ opus et ef
fectũ: lucia luceat oĩbꝰ q̇ in domo ſunt.

¶ In feſto ſctẽ Lucie ỽgi. ⁊ mar. Ser. ij.

Ecce ego mitto:

angelũ meuꝫ: q̇ preparabit
viam tuã ante te. Matth.
xj. ⁊c. Quia ergo in ꝑſenti
ſermone de beata Lucia: vt

de angelo debemus loqui: reginã angelorũ debemus primo ſalutare dicẽdo. Aue maria. Ecce ego ⁊c. In preſenti ſermone de beata Lucia iuxta duas partes thematis/erũt due cõſiderationes.
Prima ꝯſideratio ꝙ beata lucia cũ ãgelo habet cõparationẽ. Nã de ea dicit xp̃s. Ecce ego mitto angelũ meum.
Secunda conſideratio beata lucia cũ angelo non habet differentiam in ſuo ope Nam de ea dicit xp̃us. Qui preparabit viam tuam.

Prima pars.

¶ Prima igitur cõſideratio nr̃i ſermonis erit videre quõ beata Lucia cũ angelo hꝫ conuenientiã et cõparationẽ. quia xp̃s dicit de ea in ꝑma parte thematis. Ecce ego mitto angelũ meũ. Et ꝓ declaratiõe iſtiꝰ tractatus habemꝰ hoc fundare ꝙ lucia ꝓpter ꝟginitatẽ cõparat angelo. ⁊ hoc ex ſnĩa Chryſoſtomi: qui dicit ſuꝑ Mattheũ. qꝛ xp̃s dicit ſaduceis querẽtibꝰ. Mat. xxij. de quadã ſeptẽ nupta in reſurrectiõe cuiꝰ erit vxor? qui rñdit eis ſic. In reſurrectione neqꝫ nubẽt neqꝫ nubẽtur: ſed erũt ſicut angeli dei in celo. Xp̃s hic dicit duas propoſitiones. Prima ꝙ hoĩes ſunt ſicut angeli dei. ⁊ nota ꝙ li ſicut dicit cõparationẽ. Scd̃a ꝙ non oẽs hoĩes ſunt ſicut angeli dei: ſed illi q̃ nec nubẽt nec nubẽtur; ſed tales ſunt ꝟgines: ſequit igit ꝙ hoĩes propter virginitatẽ cõparant angelis dei in celo. Hoc ꝓbat Hierony. dicens. Uirginitas ſoror eſt angeloꝝ. Nã et in carne viuere ꝑter carnẽ: magis eſt angelicũ ꝙ̃ humanũ. Et merito ꝟgines comparant angelis propter tria q̃ ipſis angelis ſunt annexa ⁊ ꝓpa.
Primũ cum deo propinquitas.
Scd̃m in natura ſimplicitas.
Tertiũ in ſuo eſſe incorruptibilitas.
¶ Dico ꝑmo ꝙ angeli habẽt cũ deo propinq̃tatẽ. Inter oẽs ſpecies creatas: angelica eſt deo ꝓpinquior. qꝛ magis participat de diuina bonitate. ſic ꝑ oĩa ꝟtꝰ virginitatis eſt deo ꝓpinquior. qd̃ ptꝫ: Naꝫ xp̃s nullã rem ꝓpinquiorẽ habuit in hoc mũdo: ꝙ̃ matrẽ ſuã. et illa ꝟgo virginũ. Item xp̃s venit in hunc mundũ ſicut viator. viatori aũt propinquior eſt qui ꝑmo eũ precedit: ⁊ qui ꝑmo eũ ſubſequit. ſed qui prius eũ preceſſit fuit Iohẽs baptiſta: et ille virgo. et qui primo eũ ſubſecutus eſt in gradu ꝓpinquiori: qꝛ filij duaꝝ ſororꝝ fuit iohãnes euãgeliſta virgo: ꝓpt qd̃ fuit diſcipulꝰ quẽ diligebat ieſus. Sequit igit ꝙ virginitatis virtus inter oẽs virtutes ꝓpinquior fuit xp̃o. ĩmo et magis dilecta virtus. Un̄ dicit Beda ſuꝑ lucam: ꝙ ſicut xp̃s natus eſt tp̃e pacis ad innuẽdum ꝙ multũ diligit pacem: ita naſci voluit de virgine et eſſe virgo: ad innuendũ ꝙ multũ diligit virginitatẽ. In ſignũ inquit huiꝰ beda: virginẽ habuit matrem: virginẽ precurſorẽ: virginẽ dilectũ. Per iſtam virtutẽ multũ fuit propinqua xp̃o beata Lucia. Nã iſtam ꝟtutẽ amauit: iſtã elegit: iſtam vocauit. vñ habetur in hiſtoria cũ mater ſua tractaſſet ſibi ſponſum: ⁊ vellet eã in matrimonio copulare: ipſa ꝑ virginitatẽ amoris: nõ habentẽ niſi xp̃m ſponſum reſpõdit mr̃i iam curate a fluxu ſanguinis meritis filie et interceſſionibꝰ beate agathe. dicẽs. Mater mea ecce ſanata es: ꝑ ipſum te precor q̃ ſuis orõibꝰ te ſanauit ꝙ de cetero nõ nomines mihi ſponſum. Patꝫ igit ꝙ ꝑ virtutẽ virginitatis beata lucia cõparatur angelo: qꝛ hꝫ cum deo ꝓpinquitatẽ: ꝓpter quod merito ex quo lucia cũ angelo in hoc hꝫ conuenientiã et comparationem: xp̃s de ea dicit ĩ themate. Ecce ego mitto ange. meũ.
¶ Dixi ſcd̃o ꝙ angeli hñt in ſua natura ſimplicitatẽ. ſunt eñ angeli ſc̄m doctores ſpũs non mixti: ſed ſimplices et materia carẽtes. Sic virtus ꝟginitatꝭ fecit beatã Luciã ſpũalem nõ carnalẽ: formalem nõ materialẽ. qꝛ in virginibꝰ maxime viget rõ. in quo conſiſtit ratio formalis hoĩs et dñatur carni que ẽ materiã eſſe ſubiectã. Non ſic in alijs luxuriantibus: et mr̃imonio male vtẽtibus. Iſtã ſimplicitatẽ habuit a ſpũſancto btã lucia: qñ dixit paſcaſio. Caſte viuentes tẽplũ dei ſunt: et ſpũſſctũs habitat in eis. Ioh. iij. qd̃ natũ eſt ex ſpũ: ſpũs eſt. Item habuit in hͦ ꝓprietatem corporis glorificati. qd̃ quãtãcũqꝫ violentiã habeat nõ mouet niſi ſpũs velit ipſuꝫ mouere. Itẽ formalitatẽ habuit qñ ſuo corpori qd̃ erat materia intãtũ dominata eſt: ꝙ mille viri ⁊ tot paria boum nõ potuerũt eã trahere: ſed tãto pondere fixit eã ſpũſſctũs vt ꝟgo dñi ĩmobilis permaneret. Dñiũ iſtud qd̃ habuit ſupra carnem ſicut forma ſuꝑ materiã; figurat dominio qd̃ habuit homo in ſtatu innocentie: q̃ dñatus eſt oĩbꝰ aĩalibus q̃ mouent ſuꝑ terrã. Geñ. j. Sic et btã lucia ꝑ ꝟtutẽ hũilitatis et ꝟginitatꝭ. i. oĩbꝰ moribus q̃ ſunt a carne: q̃ dicunt aĩalia q̃ſi ſine rõne ꝯ ſpm̃ inſurgũt. vñ pꝫ ꝙ btã lucia cõꝑat angelo ꝑ virginitatẽ: qꝛ habuit ĩ natura ſua ſimplicitatẽ. fuit ſcꝫ nõ caro. fuit forma nõ materia: ꝓpter qd̃ merito ex q̃ lucia cũ angelo habuit ꝯuenientiã. et cõꝑatiõnẽ: xp̃s de ea dic̃ in themate. Ecce ego mitto angelum meũ.
¶ Dixi tertio ⁊ vltimo ꝙ ſicut angelus hꝫ incorruptibilitatẽ. Angeli natura ſunt incorruptibiles: qꝛ ſpũs ſunt: ⁊ materiã nõ hñt: q̃ ſubiectũ gñationis et corruptiõis eſt. in. j. ꝑhoꝝ. Pro tãto dic̃ Dionyſius de celeſti hierarchia ſuꝑ illo qd̃ ſcribit Exo. xxxvj. ꝙ moyſes fecit q̃ttuor colũnas ĩ tabernaculo de lignis ſethim ĩputribilibꝰ ⁊ incorruptibilibꝰ: ꝑ quas colũnas angeli deſignant. Inq̃t Diony. Bene he colũne de lignis ſethim facte dicunt. qꝛ ſpũs angelici ĩcorruptibiles natura ⁊ ĩmortales ſunt cõditi: ⁊ ĩ ſua ꝯditiõe ſemꝑ puritatẽ cuſtodiũt. Ad ꝓpoſitũ btã lucia ꝑ virginitatem in hoc angelo eſt ſimilis: qꝛ ꝟginitas virtꝰ eſt incorruptibilis. Un̄ Hieroñ. ꝟginitas eſt in carne corruptibili ꝑpetua cũ incorruptione. Iſtã incorruptibilitatẽ habuit btã lucia. nã non potuit corrũpi a ſua matre carnali: nec a ſuo ſpõſo mr̃imoniali. non a tyrãno paſcaſio. Sciebat eñ ꝙ dato ꝙ vim et violẽtiã ĩ corꝑe pateret nõ ꝑderet meritũ virginitatꝭ ⁊ incorruptibilitatis in aĩa. Un̄ dixit paſcaſio ſibi minanti ꝙ faceret eã duci ad lupanar vt illuderet a lenonibꝰ. Rñdit ſi me inuitã violari feceris: caſtitas mihi duplicabit ad coronã. Ptꝫ igit ꝙ btã lucia ꝑ ꝟtutẽ virginitatis cũ deo hꝫ ꝓpinquitatẽ. In ſua natura ſimplicitatẽ. In ſuo eſſe incorruptibilitatẽ. ſicut habent angeli. ideo xp̃s merito vocat eam angelum dicendo. Ego mitto angelũ meum. iuxta primam partem thematis.

Secunda pars.

¶ Sed pro introductione ſcd̃i tractatus et ꝯſideratiõe eiuſdẽ qꝛ dic̃ xp̃s de beata lucia. Ego mitto angelũ meũ. poſſumꝰ dicere ad q̃d mittit eũ. ſcilꝫ iſtũ angelũ/ſctãm luciã? Et ꝑ rñſionẽ ad iſtam queſtionẽ tractabit iſta ꝯſideratio quõ beata Lucia cũ angelo nõ hꝫ drĩam in ſua oꝑatiõe. iuxta ſcd̃aꝫ ꝑtẽ thematis. vbi eſt rñſio iſtiꝰ q̃ſtionis. q̃ prepabit viã ante te. Multa eñ ſunt officia angeloꝝ. nec diuina ꝓuidẽtia aliq̃d circa hũanam creaturã gñalr: et circa hoĩes in ſpeciali oꝑat niſi angeloꝝ miniſterio. Un̄ Greg. in collecta. Deus q̃ miro ordi. ange. miniſteria hoĩmqꝫ diſpẽſas ⁊c. Un̄ ſan. Tho. .j. ꝑte ſum. q. cx. c. j. allegans origenẽ ſuꝑ numerũ angeloꝝ dic̃ mũdus opꝰ eſt angelis. Angeli eñ ꝑſunt iumẽtis ⁊ neceſſitati aĩalium ⁊ virgultoꝝ et plantationũ incremẽtis. Itẽ preſunt tꝑibꝰ annis mẽſibꝰ diebꝰ ⁊ horis. Ad qd̃ fac̃ qd̃ ſcribit Apoc. ix. vbi legit: ꝙ ãgeli parati erãt in annũ horã et mẽſem ⁊ diem. Sed lꝫ multa ſint miniſteria ⁊ officia angeloꝝ circa hoĩes: ſpeciale tñ offm̃ eſt angeloꝝ hoĩes dirigere in via ⁊ in vijs iuxta illud pſ. xc. Angelis ſuis deꝰ mãda. ⁊c. Qd̃ poſſumꝰ ꝓbare Nã populꝰ iudeoꝝ ꝑ deſertũ ambulãs angelũ habuit cuſtodẽ: q̃ oſtendebat per deſertũ ei viã. vñ dixit dñs moyſi Exo. xxxij Angelus meꝰ precedet te. Et iſte angelus ſc̄m doctores fuit michael. Itẽ tobias ꝓ eundo in rages ciuitatẽ medoꝝ/angelũ habuit: q̃ oſtendit ⁊ ꝑparauit ſibi viã. iſte fuit raphael vt hr̃ Tob. v. Et angelus qñ (vt hr̃ Mat. ij.) appꝑuit ĩ ſomnis ioſeph di. ſibi. Surge ⁊ accipe pueꝝ ⁊ matrẽ eiꝰ: et fuge in egyptũ ⁊c. Angelũ habuit q̃ duxit eũ ꝑ viã. et iſtemet angelꝰ poſt mortẽ herodis reduxit dicẽs ioſeph. Surge ⁊ accipe puerũ ⁊ matrẽ eiꝰ ⁊ vade in terrã iſrl̃ defuncti ſunt eñ qui q̃rebãt aĩam pueri. Et iſte fuit ãgelꝰ gabriel: q̃ fuit cuſtos ꝟginis marie ſc̄m doctores: imo ꝟgo maria habebat nõ ſolũ vnũ ãgelũ: ſed mille angelos ad ſui cuſtodiã deputatos. iux illõ Cant. iiij. Mille clypei pendent ex ea ⁊c. Un̄. cõcludit ꝙ multa ſunt officia et miniſteria ãgeloꝝ circa hoĩes: ſꝫ iſtõ eſt vnũ potiſſimũ: dirigere ⁊ cuſtodire hoĩes ĩ via Ad ꝓpoſitũ hͦ applicãdo ſc̄m metaphorã ⁊ ſilitudinẽ acceptã lucia dr̃ ãgelus. q̃ris qd̃ miniſteriũ vel offm̃ angeli habꝫ? certe reſpondet tibi xp̃s in themate. ꝙ preparat viã ante te. Sed ꝓ fine ſermonis/ſũt hic vidẽda tria et notanda.
Pro iſte angelꝰ btã lucia quã viã prepat.
Secundo quibus viam preparat,

Tertio quomodo preparat.
¶ Quantum ad primū. angelus beata lu-
cia quam viam preparat hominibus per
virtutes ſuas et merita: viam que eſt xp̄s
de qua ipſe dicit Iohā. xiiij. Ego ſum via
veritas ⁊ vita. ¶ Secundo quia per viam
non bene preparatam ſine luce: quia in te
nebris: non bene videt̃ via: propter quod
dicit xp̄s Iohis. xij. Qui ambulat in tene
bris: neſcit quo vadat. Iō lucia bn̄ eſt an-
gelus: q̄ preparat hoībus viā: que eſt xp̄s.
q̄ ipſa dr̄ lucia quaſi lucis via. vel lux que
ducit ad vitā. Mali ⁊ pctōres qui nō ha-
bēt angelū lucis luciā ad xp̄m: qui eſt via:
ductorē. tales in tenebris ambulāt ſine lu
cia ⁊ ſine luce. viā errant: ad terminū non
perueniūt: habēt angelū dn̄i nō ductorē:
ſed perſecutorē. vn̄ pſ. xxxiiij. de iſtis. Fi-
ant vie illorū tenebre ⁊ lubricū: ⁊ angelus
dn̄i perſequēs eos. ¶ Tertio ex quo eſt vi-
ſum ꝙ eſt angelus beata lucia: quā viam
preparat: et quō preparat: eſt vidēdū qui
ſunt illi quibus iſtā viā preparat. Et repe
rio ꝙ aliquid narrando de hiſtoria ſua: ꝙ
preparat xp̄m viā quattuor gn̄ibꝰ hoīm.
Primi ſunt errantes et excecati per lumi-
noſitatem.
Secundi ſunt luxuriātes ⁊ inquinati per
caſtitatem.
Tertij ſunt diuites et abundantes per ele
moſynam et pietatem.
Quarti ſunt timidi ⁊ puſillanimes ꝑ mar
tyrium et penalitatem.
¶ Dico primo ꝙ primi q̄bus angelus btā
lucia preparat viā ſunt errantes et exceca
ti. Nō ſolū hoc facit ſpecialr̄ nr̄ angelꝰ lu-
cia ꝑ ſuas virtutes et merita. Vn̄ dicūt q̄
ſunt in tenebris pctōrū: ⁊ nolunt videre et
ambulare ꝑ xp̄i viā: illud Luc. j. Illumina
re his q̄ in tenebris ⁊ in vmbra mortis ſe-
dēt: ad dirigēdos pedes nr̄os in viam pa
cis. Sed etiā hoc facit corporaliter. vnde
deꝰ dedit ſibi gratiā ſpecialē ⁊ priuilegiū
ſuꝑ lumē oculorū: ſine quo nō videtur via:
nec ambulat̃ ꝑ viā. iō dr̄ lucia. q. dās lucē
oculis vt videāt viā. vnde xp̄s dicit de ea
Eſa. xlij. Dedi te in lucē gētiū: vt aperires
oculos cecorū. ⁊ ꝑ eā implet̃ illud euāgelij
vbi thema. Ceci vident: claudi ambulant:
leproſi mundantur.
¶ Dixi ſcd̄o ꝙ ſecūdi quibꝰ angelus lucia
ꝑparauit xp̄m viā ſunt luxuriātes ⁊ imun
di ꝑ caſtitatē. Ipa continet lucē, ſicut em̄
lux ꝑ immūda trāſiēs nō inquinat̃. exem-
plū de radio ſolis: imo immūda ab imun
dicia exiccat ⁊ purificat. Sic lucia ꝑ imū
dos hoīes lenones trāſiēs nō fuit inq̄na-
ta: imo in multis luxurioſis ⁊ immundis
exēplo eiꝰ imundicia fuit extincta. In hoc
priuilegio eſt ſimilis btē virgini: q̄ tanta
virtꝰ in eiꝰ facie fuit ꝙ oēm motū luxurie
in eā reſpiciētibus extinxit. Vn̄ de ea dici
pōt illud Ioh. j. In tenebris lucet: ⁊ tene
bre eā nō ꝯprehēderūt. ſic alijs luxurioſis
⁊ imūdis viā xp̄m parat ꝑ v̄tutē caſtitatꝭ.
¶ Dixi tertio ꝙ parat iſte angelꝰ viā xp̄m
diuitibꝰ ⁊ abūdantibꝰ / ꝑ elemoſynā ⁊ pie
tatē. Dicit̃ in hiſtoria ꝙ dixit mr̄i: ꝙ quic
quid datura ſibi erat in dotē: daret ſibi vt
pauperibꝰ erogaret. ⁊ ſequit̃ ꝙ ꝯtinue fie
bat rerū diſtractio ⁊c̄. Sꝫ fiat h̄ q̄ſtio quō
talis rerū diſtractio elemoſynarū largitio
cōiter et indifferēter ad oēm partē nō īue
nit̃ ꝙ faciebat lucia: Rn̄ſio q̄dā eſt lux ce
leſtis ⁊ nō impreſſa materie vt ſol ⁊ ſtelle.
quedam elemētalis ⁊ materie impreſſa vt
ignis. Prima illuminat indifferenter ⁊ ſe
cōicat ad oēm partē ⁊ lōge ⁊ ꝓpe. qualis
erat nr̄ angelus. Scd̄a nō illuminat: nec
calefacit niſi illos q̄ ſunt ꝓpe vt pꝫ intuē
ti: quales ſunt hoīes mūdi diuites ⁊ potē
tes: q̄ ſibi ꝓpinq̄s calefaciūt lumine ſuo:
et nō alios. Viā ſuā ſic lucia xp̄m prepara
uit diuitibꝰ ⁊ abūdātibꝰ: ꝙ eis nō viā illā
quā ducitis: ꝑ cōicationē veniendi ad deū
oſtēdit: ſed longe prope ⁊ indifferenter cō
municādo: ſicut facit lux celeſtis.
¶ Dixi q̄rto et vltimo ꝙ angelꝰ vere lucia
viā xp̄m preparauit timidis ⁊ puſillanimi
bus ꝑ martyriū ⁊ magnā penalitatē. Acer
bū em̄ fuit martyriū eiꝰ. Per iſtā viā venit
ad xp̄m. ꝑ iſtā viā venerūt oēs martyres.
Iſtā viā parat timidis angelꝰ nr̄ lucia. pa
rat viā ſui martyrij exēplo oñdēdo formi-
dinē: auferēdo timorē. ꝓpter qd̄ dixit in
martyrio. Impetraui a dn̄o īdutias mar-
tyrij mei: vt credētibꝰ martyriū auferā paſ
ſionis: ⁊ nō credentibꝰ vocē exultationis:
Pꝫ igit̃ lucia quā viā ꝑparauit vt ſibi me
rito dicere poſſimꝰ illud Mat. xxij. Viam
dei in veritate doces ⁊c̄. Explicit.

¶ Finiūtur ſermones ꝓprij de ſanctis ve
nerabilis Santij porta ſacri ordinis pre-
dicatorū profeſſoris: necnon ſacrarū litte-
rarum interpretis profundiſſimi.

¶ Sequuntur eiuſdem ſermones commu
nes de ſanctis. Item ſermones ſeu colla-
tiones pro defunctis: cum quibuſdam fi-
guris biblie: vna cum earūdem moraliza-
tionibus valde vtilibus.

¶ De apoſtolis ſiue ꝓ vno ſancto ſiue plu
ribus. Sermo.
¶ Sequebatur illum magnificans deum,
Luce. xviij.
¶ Relictis oībus ſecuti ſunt eū. Luc̄. v.

Relictis omni
bus ſecutus eſt eū. Lu-
ce. v. Secūdū ꝙ recitat
ſacra ſcriptura: ⁊ decla-
rat doctorū ſn̄ia vera: il-
le merito xp̄m ſequit̃ et
imitat̃; q̄ in hoc mundo
viuit ⁊ vadit per viam
Caſtitatis et mundicie.
Paupertatis et indigentie.
Aſperitatis et penitentie.
¶ Primo dixi ꝙ ille perfecte ſequit̃ xp̄m
qui relinquit deſideria carnis: ⁊ ſeruat ca
ſtitatē ⁊ mundiciā. Rō eſt. ſicut em̄ deſide
ria carnis: ⁊ delectatiōes corporales īpe-
diūt hoīem: ⁊ elōgāt a dei ſeruitio. ſimili-
ter ꝑ oppoſitū / mūdicia ⁊ caſtitas faciūt ⁊
reddūt nos aptos ⁊ diſpoſitos in eiꝰ obſe
quio. Ita inuit apl̄s. j. ad Corī. vij. Qui ſi
ne vxore eſt: ſollicitꝰ ē q̄ ſunt dn̄i: quō pla
ceat deo. q̄ aūt cū vxore ē: ſollicitꝰ ē q̄ ſunt
mūdi: quō placeat vxori: ⁊ diuiſus eſt. Iō
xp̄s q̄ caſtitatē ſeruauit ⁊ p̄dicauit: iohan
nē euāgeliſtā eiꝰ dilectū nubere volētē: a
nuptijs reuocauit: vt liberiꝰ eū ſeq̄ret̃. Ex
quo manifeſte apparet: ꝙ illi q̄ xp̄m perfe
cte imitant̃ ⁊ ſequūtur: oīa blādimēta car
nalia debēt dimittere ⁊ cōtēnere. Virtutē
huiꝰ rōnis tangit Cyprianꝰ loquēs in hec
verba. Si xp̄m ꝯtinētia ſequitur: ⁊ regno
dei virginitas deſtinat̃: q̄d eſt virginibus
cū terreno cultu ⁊ cū ornamentis: q̄bꝰ dn̄
hoībꝰ placere geſtiūt: deū offendūt. hec il
le. Figurā huiꝰ habemꝰ Apoc̄. xix. ꝙ btūs
Iohānes vidit celū aptū: ⁊ ecce equus al
bus. glo. i. caro xp̄i portās dei verbū. et q̄
ſedebat ſuꝑ eū: vocabat̃ fidelis ⁊ verax. ⁊
vocabat̃ verbū dei. et exercitꝰ q̄ ſunt in ce
lo: ſeq̄bant̃ eū ī eq̄s albis. Vbi dic̄ glo. ex
ercitꝰ. i. fideles ꝯ diabolū dimicātes. qui
xp̄m ſequunt̃ ī eq̄s albis. i. corporibꝰ mū-
dis: vt de talibꝰ dicat̃ illō Apoc̄. xiiij. Vir
gines em̄ ſunt ⁊ ſequunt̃ agnū q̄cūq3 ie-
rit. Apparet igit̃ prima clauſula.
¶ Scd̄o dixi ꝙ ille xp̄m ſequit̃ q̄ tenet viā
pauꝑtatis ⁊ indigētie. rō ē q̄ illi q̄ volūt
ad ſtatū ꝑfectiōis deuenire: ꝯſueuerūt ta
les oīa impedientia relinquere. Ita dicit
btūs Grego. xl. lib. mora. Sūt nōnulli iu-
ſtorū: q̄ ad cōprehēdendū culmē ꝑfectiōis
accedētes dū altiora interiꝰ appetūt: exte
rius cūcta relinquūt. Modo ita eſt ꝙ di-
uitie tꝑales valde impediunt ⁊ retardāt
nos a cōtēplatione dei: ⁊ a ſtatu ꝑfectio-
nis. ⁊ ſunt q̄ſi quoddā onꝰ impediēs ⁊ re
tardās nos: ne ꝑfecte poſſumꝰ xp̄m ſequi
Nā vt dicit apl̄s. j. ad Timoth. vlti. Qui
volūt diuites fieri: incidūt ī tentationē ⁊
in laqueū diaboli. Ideo ſeneca loquēs de
diogene ph̄o diuitiarū maximo cōtēptore
dicit ꝙ dum alexāder rex offerret ſibi mu
nera: ſic rn̄dit. tolle inq̄t: nō em̄ ſunt hec
munera hoīz: ſꝫ onera iumētorū. Apparet
igit̃ ꝙ q̄ vult xp̄m ſeq̄: ⁊ cū eo eē ꝑfectꝰ et
virtuoſus: dꝫ diuitias dimittere ⁊ abijce-
re: vt ipm ꝑfectiꝰ ſequat̃. Ita q̄dā ph̄i fe-
ciſſe legūt̃ ꝓut Hierony. in epl̄a ad pauli
nū dicit: ⁊ allegat̃ ī decretꝭ. xij. q. ij. c. gl̄ia
epi. in hec v̄ba. Socrates ille thebanus
hō quōdā ditiſſimꝰ: cū ad philoſophādū
athenas ꝑgeret: magnū auri pōdus ī ma
ri proiecit: nec putauit ſe poſſe diuitias ⁊
virtutes poſſidere. Vn̄ multomagis ſm̄
rōnē rectā ē vt hō oīa ſua relinq̄t ad h̄ ꝙ
xp̄m ꝑfecte ſeq̄t̃. Iō Hiero. ī epl̄a ad ruſti
cū mōachū. Nudū xp̄m nudꝰ ſeq̄re. Iſtud
etiā ꝯfirmat̃ v̄bo xp̄i Mat. xix. vbi legit̃
ꝙ q̄dā iuuenis diues venit ad xp̄m ⁊ ait il
li. Magr̄ bone q̄d boni faciā vt habeam
vitā eternā: ait illi xp̄s. Si vis ꝑfectꝰ eſſe
vade ⁊ vēde oīa q̄ habes: ⁊ da pauperibꝰ
⁊ veni ſeq̄re me. Appꝫ g̃ ſcd̄a clauſula.
¶ Tertio dixi ꝙ ille xp̄m ſeq̄t̃: q̄ tenet viā
aſperitatꝭ ⁊ pn̄ie. Rō ē q̄ eſt differētia in
ter illos q̄ ī h̄ mūdo hn̄t delectatiōes ⁊ cō
ſolationes: ⁊ illos q̄ ſuſtinēt tribulatiōes
⁊ aduerſitates. q̄ ꝙuis illi q̄ ī hoc mūdo
ꝓſperant̃: in h̄ mūdo reputent̃ felices et
bti ac tuti: ſꝫ tn̄ ſm̄ rei v̄itatē ſunt infeli-
ces. Ita dicit ſeneca lib. de ꝓuidētia vbi
ait. Nihil īfelicꝰ eo cui nūq̄ accidit ad ad
uerſum: q̄ male iudicauerunt dij de ipō.
Idem epiſtola. lxx. Segetem nimia vber
tas ſternit: rami onere frangūtur. ad ma-

turitatē nō ꝑuenit nimia fecūditas. hoc
eīm euenit illis: quos nimia felicitas cor⸗
rūpit. Et iō narrat valeriꝰ. li. vij. ca. ij. ꝙ
anaxagoras cuidā interrogāti qſnā eſſet
btūs: ipe rn̄dit. nemo inqt ex his: qs tu fe
lices exiſtimas: ſ; in illo nūero reperies q
a te miſer credit̄. qꝛ ḡ tales infelices ſunt
xp̄m nō ſequūt̄: ſ; potiꝰ mūdū ⁊ diabolū.
S; ꝑ oppoſitū illi q ī h̄ mūdo ꝓpter deū
ſuſtinēt aduerſitates: ⁊ ī h̄ mūdo reputā
tur miſeri ⁊ infelices: tn̄ apud deū ẜm rei
ꝟitatē ſunt felices ⁊ btī. qꝛ vt dꝛ Mat. v.
Btī q ꝑſecutionē patiunt̄ ꝓpter iuſticiā:
qm̄ ipoꝝ ē regnū celoꝝ. Jō tales xp̄m imi
tātur ⁊ ſequunt̄: q de h̄ reliqt nobis exē⸗
plū. ꝑut hr̄. j. Pet̄. c. ij. Xp̄s paſſus ē ꝓ no
bis vobis relinquēs exēplū: vt ſeqmini ve
ſtigia eiꝰ. Jſtud etiā p; ⁊ ꝯfirmat̄ ſnīa xp̄i
Luce. ix. vbi legit̄ ꝙ cū xp̄s predicaſſet di
ſcipulis ſuis: ꝙ oportebat xp̄m multa pa
ti: ⁊ a ſenioribꝰ ⁊ principibꝰ ſacerdotū re⸗
probari ⁊ occidi ſubiūxit. Si qs vult veni
re poſt me: abneget ſemetip̄m: ⁊ tollat cru
cē ſuam: ⁊ ſequat̄ me. Apparet igit̄ tertia
clauſula: ⁊ ꝑ ꝯn̄s tota regula paſſumpta.
¶ Modo p̄dicta nr̄o ꝓpoſito applicādo
inuenio ꝙ iſte glīoſus apl̄s ⁊ martyr. N.
tenuit excellētiſſime predicta tria.
Primo ſeruauit mūdiciam ⁊ puritatē.
Scd̄o ſuſtinuit indigentiā ⁊ paupertatē.
Tertio ꝑtulit tribulationē ⁊ aduerſitatē.
¶ Dixi p̄mo ꝙ btūs. N. ſeruauit mūdiciā
⁊ puritatē. Et rō ē: qꝛ caſtitas ē tāta virtꝰ
⁊ tāte efficacie: ꝙ oīa bona opa ſine cōti⸗
nētia ⁊ caſtitate impfecta ſunt. vn̄ dicit
Hiero. ī qdā epl̄a. Quacūq; ꝟtute polleas
qbuſcūq; opibꝰ niteas: ſi cīgulo caſtitatꝭ
careas: per te irā trahes. hec ille. Volēs ḡ
btūs. N. ꝙ opa eiꝰ eēnt pfecta: ⁊ deo ḡta:
ſeruauit mūdiciā ⁊ caſtitatē: vt p; ī eiꝰ vi
ta. dic ⁊c̄. vt merito poſſit dicere illud To
bie. iij. Mūdani ſeruaui aīam meā ab oī
concupiſcentia.
¶ Dixi ſcd̄o ꝙ btūs. N. ſuſtinuit īdigētiā
et pauptatē. Et rō ē. qꝛ pauptas ē tāte vir
tutis: ꝙ ē qdā via q ducit hoīe; ad celū.
Jta dicit Chryſ. ẜmo. xviij. ꝙ paupertas
eſt qdā manuductrix q ducit ad celū. Et
Aug. de ꝟbis dn̄i. Via celi eſt pauptas: ꝑ
quā venit̄ ad patrē. īcipe erogare ſi nō vis
errare. hec ille. Volēs igit̄ btūs. N. ire re⸗
cto tramite ad celum: ſuſtinuit pauperta
tē ⁊ īdigētiā: vt p; ī eiꝰ legēda. dic ⁊c̄. Jta
vt de ſeipſo poſſit dicere illud pſ. lxxxvij.
Pauper ſum ego: ⁊ in laboribus ⁊c̄.
¶ Dixi tertio ꝙ btūs. N. ſuſtinuit tribula
tiones et aduerſitatē. Et rō eſt. qꝛ quanto
aliqs in hac vita maiores ſuſtinet tribula
tiones: tāto ī celo maiorē ꝯſequet̄ retribu
tionē. Jta dicit Hiero. ī epl̄a ad cyprianū
loquēs ī hec ꝟba. Quāto ī hoc ſcl̄o ꝑſecu⸗
tionibꝰ: pauptate: inimicoꝝ potētia: mor⸗
boꝝ crudelitate fuerimꝰ afflicti: tāto plꝰ ī
futuro maiora p̄mia ꝯſequemur. Jdeoq;
beatus. N. iſtā retributionē ſperabat ⁊ cu
piebat: iō ſuſtinuit tormēta ⁊c̄. vt p; ī eiꝰ
legēda. Potuit ḡ ſibi xp̄s dicere illud Apo
ca. ij. Suſtinuiſti ꝓpter nomē meū: et nō
defeciſti. Ex antedictis igit̄. ſ. ex maiori et
minori fiat rō ⁊ concludat̄ ſic thema. igit̄
btūs. N. relictis oībꝰ. ſ. vitijs carnis/ diui
tijs/ ⁊ cōſolationibꝰ corporalibꝰ: ſecutꝰ eſt
eū. ſ. xp̄m. Jn qbꝰ verbis duo notant̄.
Primo dilectio inflammata priuans noxi
um. relictis omnibus.
Secūdo perfectio inchoata omne fugās
ocium. ſecutus eſt eum.
¶ Circa p̄mū ē ſciēdū ꝙ cor īflāmatū ⁊ il⸗
luminatū igne diuini amoris ꝑ cognitio⸗
nē ſpūaliū: ꝯtēnit oīa tpalia tāq̄ noxia ⁊
nociua. iō btūs Bern̄. ita inqt. O munde
immūde ſi qs videret te: et cognoſceret te
quō tranſiturꝰ es: recederet a te: ⁊ fugeret
vanitates tuas. qꝛ vt dic̄ Joh̄. ī ſua epl̄a
cano. j. Joh̄. ij. c. Trāſit mūdus et cōcupi
ſcentia eiꝰ. Hec oīa pfectiſſime in btō. N.
ſunt impleta: qꝛ mūdū pfecte vidit ⁊ cōtē
pſit: ⁊ receſſit ab ipō: ⁊ ſecutꝰ ē xp̄m. iō me
rito pōt dicere illud Johā. xvj. Relinquo
mūdū ⁊c̄. Et vt iſta meliꝰ videatis: narra⸗
bo vobis hiſtoriā ⁊c̄. Deo gratias.
¶ Jn feſto plurimoꝝ martyrū. Sermo.

Fortes facti ſūt in bello. ad Hebreos. xj. c.
Prout docet ſcriptura: et h̄
idē docet cōis experientia:
ac doctorū vera ſnīa: ꝓpter
tria in ſpeciali aliquis dicitur ⁊ iudicatur
eſſe fortis. ſcil;
Cū pōt pfecte mūdū fugere ⁊ conculcare.
Cū pōt facile ſuū hoſtē vincere ⁊ ſupare.
Cum poteſt intrepide tormenta ſufferre ⁊
tolerare.
¶ Prima clauſula ſic declarat̄. Jlle Ma⸗
crob. ī li. de ſomnio Scipionis volēs oſtē

dere que ſunt illa que ꝑtinēt ad fortitudi
nē: ita dic̄. Fortitudinis ē aīm ſupra ꝑicu
lū ⁊ metū agere: nihilq; niſi turpia time⸗
re: fortiter aduerſa ⁊ proſpera tolerare. Ex
quo p; ꝙ ille dꝛ ⁊ pōt dici fortis: q turpia
vt ſunt pctā vitat et fugit: et aduerſitates
huiꝰ mūdi patiēter ſuſtinet. Qd̄ ſic decla⸗
ro. ꝑut dicit Sene. epl̄a. cvj. ꝙ ꝓpriū eſt
hoīs habere nobilē ſpm̄ ⁊ cor altū qrentē
vbi honeſtiſſime viuat: ⁊ nō vbi viuat vi⸗
tioſe ⁊ īqete. ⁊ iō d; dedignari ſubijci vili
bus: ⁊ maxime pctīs ⁊ vilitatibꝰ huiꝰ mū
di. Vn̄ Sene. ī quadā epl̄a. Si ſcirē deos
ignoſcituros: ⁊ hoīes ignoraturos: pecca
re dedignarer. Propter qd̄ tūc hō oſtēdit
ſuā fortitudinē: qn̄ h; opportunitatē pec⸗
candi: ⁊ nō vult peccare. Talis fuit ille io
ſeph: de q legit̄ Gen̄. xxxix. ꝙ maluit diffa
mari ⁊ īcarcerari: q̄ ſi ꝯ p̄ceptū dn̄i veniſ
ſet: et peccaret cū dn̄a ſua. Scd̄o vt dixi:
oſtēdit ꝙ eſt fortis ille q aduerſitates: vt
pauptates ⁊ huius mūdi moleſtias patiē
ter tolerat: nec curat de amiſſiōe honoꝝ ⁊
bonoꝝ mūdialiū. Rō ē: qꝛ ſicut aurū ī for
nace ignis ꝓijcit̄ vt ſic eiꝰ bonitas cōpro
bet̄: ⁊ pulchritudo demōſtret̄: ita ſi hō for
tunā ⁊ aduerſitatē mūdi ſuſtineat ⁊ patiē
ter toleret: oñdit ꝙ eſt virtuoſus ⁊ fortis.
Tales erāt antiq ph̄i. Legit̄ de qdā ph̄o:
ꝙ cū oībꝰ amiſſis euaſiſſet de incēdio: rn̄⸗
dit cuidā ſibi cōpatienti. nihil inqt ꝑdidi
oīa mea mecū ſunt. qꝛ non reputabat bo⸗
na fortune bona ſua. Apparet igit̄ ex p̄di⸗
ctis ꝙ ille dꝛ fortis: q mūdi pctā ⁊ aduerſi
tates ꝯtēnit et fugit. Et hoc ē qd̄ ꝯfirmat
btūs Greg. viij. li. moral̄. Fortitudo ē car
nē vincere: voluptatibꝰ contraire: delecta
tionē huiꝰ vite extinguere: huiꝰ mūdi aſ⸗
pera ꝓ eternis p̄mijs amare: ꝓſperitatis
blādimēta ꝯtēnere. hec ille. Exēplū habe
mus ī ſacra ſcriptura. ij. Machab. vj. de
illo eleazaro: q cōpellebat̄ ꝑ ꝓcuratorē re
gis antiochi: ꝙ comederet carnes porci⸗
nas: qd̄ erat ꝯ diuinū preceptū: noluit ac
quieſcere: ſ; vt dicit tex. glorioſam mortē
magis q̄ odibilē vitā amplectēs: volūta
rie ibat ad ſuppliciū. ⁊ ſequit̄. Jſte quidē
hoc mō vita deceſſit: nō ſolū iuuenibꝰ: ſed
et vniuerſe gēti memoriam mortis ſue ad
exēplū ꝟtutis ⁊ fortitudinis derelinquēs.
¶ Scd̄a clauſula ſic declarat̄. vt dic̄ ph̄s
iij. Ethi. ꝙ maxie eſt fortitudo circa mortē
q eſt ī bello. Ex quo p; ꝙ ille dꝛ fortis; cū
nō refugit: nec timet intrare bellū cū ſuo
inimico: nec timet vulnerari ab eo: ſed au
dacter īuadit. Rō eſt. dicit Solinꝰ ꝙ īter
alia q faciūt hominē bellicoſum ⁊ audacē
eſt ſanguinis copia: qꝛ nō timet vulnera⸗
ri. Jō dicit Vegetiꝰ li. j. de re militari. c. ij.
ꝙ bellatores ſunt eligēdi de medijs regio
nibꝰ: non nimis ꝓpinqs ſoli: nec nimis a
ſole diſtātibꝰ. qꝛ nimis ꝓpinq ꝓpter deſic
cationē a ſole/ modicū habēt de ſanguie:
iō naturalr̄ metuūt vulnerari: qre nō ſunt
audaces. S; nimis diſtātes a ſole/ ꝓpter
abūdātiā ſanguinis/ ſunt īpetuoſi: et qua
ſi naturalr̄ furibundi: ⁊ iō prudētia nō re
gunt̄: qd̄ tn̄ eſt maxime neceſſariū ad bel⸗
lū. Medij autē ẜm Vegetiū/ nō ſolū ſunt
audaces: ſ; etiā prudentes. Septētriona
les ꝟo inducūt formidinē ꝓpter maximā
ſtaturā. hec Vegetiꝰ. Pt; ḡ ꝙ tota cā qua
re aliqs nō timet ab īimico vulnerari: eſt
ſanguinis copia. ⁊ iō tales dicunt̄ fortes.
Vn̄ Ariſto. iij. Ethic̄. maxie dꝛ fortis q cir
ca bonā mortē intimidus eſt: ⁊ quecunq;
mortē inducūt. maxime aūt talē fortitudi
nē oſtēdit qn̄ pugnat cū forti aduerſario:
et illū nō timet: ſed illū ſubiugat ⁊ deuin⸗
cit. Talis erat ille ſtrenuus miles Joſue:
qui pugnauit cū abimelech: ⁊ ip̄m ſupera
uit: ⁊ cū quinq; regibus amorreoꝝ: et ip⸗
ſos proſtrauit: ac in quadā arbore ſuſpen
dit. ciuitatē hiericho cepit et deſtruxit: et
multas et crebras victorias obtinuit. Jō
ſcribitur de eo Eccl̄i. xlvj. Fortis in bello
ieſus naue ſucceſſor moyſi in prophetis: q
fuit magnus ẜm nomen ſuum. maximus
in ſalutem electorum dei expugnare inſur
gētes hoſtes. Apparet igit̄ ſcd̄a clauſula.
¶ Tertia clauſula ſic declarat̄. dicit beatꝰ
Aug. in lib. de moribus eccleſie: ꝙ fortitu
do eſt amor facile oīa tolerās ꝓpter illud
qd̄ amatur. hec ille. Ex quo pt;/ ꝙ ille co⸗
gnoſcit̄ eſſe fortis corporaliter: q propter
aliqd qd̄ amat: patiēter ſuſtinet tormēta:
et mala. Rō eſt: qꝛ vt dicit ph̄s. nulla vir
tus manifeſtat̄ niſi ꝑ actus. ſicut virtꝰ la⸗
pidis precioſi nō oſtēdit̄ niſi ſanādo. Si⸗
militer virtus ⁊ fortitudo militis oſtendi
nō pōt: niſi in p̄lio ſuſtinuerit ictꝰ et vul⸗
nera. vn̄ Greg. Nemo in pace vires ſuas
cognoſcit: ſi bella deſunt. ⁊ experimēta nō
proderūt. Similiter nullus pōt iudicari
patiēs ⁊ fortis donec ꝓ re: quā diligit: ſu
ſtinuerit tormenta firmiter et patienter.

Ideo dicit ariſtoteles lib.iij.ethicoꝝ:ꝙ ĩ
ſuſtinēdo triſticiā maxime aliq̄ dicūt for⸗
tes.triſticiam aūt vocat moleſtias paſſio⸗
num ⁊ tormenta. Talis erat miles ille ro
manꝰ pōpeiꝰ noīe:de q̄ narrat valeriꝰ li.
iiij.ꝙ dū apđ quēdā regē gētiliū legatio⸗
nis officio fungeret̃:ab eo captꝰ fuit:⁊ vt
ſenatus ꝯſilia diceret cogebat̃. at ille vir
fortis in p̄ntia regis digitū igni immiſit ⁊
totū ardere ꝑmiſit ſine mutatiōe vultus
et ſic tormēta nulla ſe timere oñdit.qđ dū
vidit rex eiꝰ fortitudinē expauit nec vltra
ab eo q̄ſiuit:ſꝫ recipi ĩ amicitiā romanoꝝ
poſtulauit. Hoc etiā pꝫ ꝑ exemplū ĩ ſacra
ſcriptura de illo iuda machabeo:q̄ mltas
tribulatiōes ⁊ ꝑſecutiōes ſuſtinuit ꝓ de
fenſiōe p̃rie ⁊ ppl'i iſrael.vñ đr in.j.li.ma⸗
chabeoꝝ.c.iij.de eo. Induit ſe loricā ſicut
gigas:⁊ſuccĩxit ſe arma bellica ſua ĩ plijs
⁊ ꝓtegebat caſtra gladio ſuo. ſil'is factus
eſt leoni ĩ operibꝰ ſuis: ⁊ ſicut catulus leo
nis rugiēs in venatione. Iō de xp̄o ſcribi
tur.j.Machab.ij. Iudas machabeꝰ vir
fortis viribꝰ a iuuētute ſua. Apparet ergo
tertia clauſula:⁊ per cōſequens tota regu
la preaſſumpta.

¶ Modo p̄dicta nr̄o ꝓpoſito applicādo
beati. N. fecerunt predicta complete.
Primo mundū perfecte contēpſerunt.
Scđo ſuos inimicos ſtrenue vicerunt.
Tertio penas ⁊ tormenta patienter ſuſti⸗
nuerunt.

¶ Primo dixi ꝙ mūdū:⁊ q̄ in mūdo ſunt
contēpſerūt:⁊ diuitias ⁊ honores ⁊ pctā.
Et rō ē.videmꝰ ꝙ hō đꝫ fugere locuꝫ in q̄
eſt ꝑiculū:q: infirmat̃ depaupat̃ ⁊ fallit̃:
⁊ q̄rere locū ſanū ⁊ pacificū in q̄ poſſideat
tute bona ſua. Iſte mūdus ē locꝰ:ĩ q̄ oēs
q̄ ibi ſunt: turbant̃ infirmant̃ ⁊ moriunt̃
et ĩ finē tm̄ depaupant̃ ꝙ nihil ſecū expor
tāt. ſꝫ ꝑ oppoſitū ꝑadiſus ē locꝰ in q̄ oēs
habitātes viuūt in q̄ete:ibi ditant̃:⁊ ſem
per durāt ⁊ nūq̄ moriūt̃. Et h̃ eſt qđ dic̃
Aug. O amatores mūdi:nō eſt req̄es vbi
q̄rit̃ eā. vitā btām q̄rit̃ ĩ regno mort̃:nō
eſt h̃. quomō ibi btā vita: vbi nec vita:ꝙ
ſi amat̃ iſtā miſerā fluidāq̄ȝ vitā:vbi cuꝫ
tāto labore viuitis:quātomagis debetis
amare illā btām vitā:vbi nullū laborē ſu
ſtinebit̃:hec ille. Et iō vidētes iſti glorio
ſi. N. defectū ⁊ ꝑiculū huiꝰ mūdi:⁊ perfe⸗
ctionē ac ſecuritatē alteriꝰ:iſtū mundū: ⁊
oīa que in eo ſunt: ꝯtempſerūt ⁊ fugerūt
dic ſicut habes in eorū legēda. iō merito
poſſunt dicere illud.j.Coꝝ.ij. Nos auteꝫ
non ſpiritū huius mundi accepimus. Et
hec quantū ad primū.

¶ Secundo dixi ꝙ inimicos deuicerunt.
Ratio eſt. dicit beatꝰ Ambro. laus factu⸗
re factoris eſt titulus. nā in bono artifi⸗
cio/artifex cōmendatur. et in bono diſci⸗
pulo/magiſter. et rex in milite ſtrenue mi
litante. Conſiderantes igitur iſti glorioſi
N. nobilitatē dñi ſui: qui eſt dñs totius
creature et ꝯditor:⁊ gratias quas ab ip̄o
receperunt:ideo laborauerunt vt hoſtes
ſuos vincerent. deus laudaretur in eis
iuxta illud. Glorioſus deus in ſctīs ſuis.
Et vt ipſi apud dñm ſuū magnum hono
rem ⁊ gloriam obtinerent. Dic quomodo
tyrānos contēpſerunt et ſuperauerūt. Id
circo de eis dicit beatus Auguſ. Vicerūt
verbis:vicerunt penis:vicerūt confeſſio⸗
ne:vicerūt tribulatiōe. In penis namq̄ȝ
grauiſſimis cōſtituti dñm ieſum xp̄m cō⸗
feſſi ſunt omniū creatorem et redempto⸗
rem.hec ille.

¶ Tertio dixi ꝙ tormenta leuiter ⁊ patiē
ter ſuſtinuerūt. Ratio eſt. dic̃ btūs Greg.
cōſideratio premij diminuit vim flagelli.
Vñ videmꝰ ꝙ milites pergunt ad locum
vbi ſtipendia dantur magna:⁊ exponunt
ſe ꝓ ipſis vulneribus ⁊ morti frequēter.
Premiū aūt militū xp̄i eſt regnū celorum
vñ Sap.v. Iuſti aūt in ꝑpetuū viuēt: et
apud dñꝫ eſt merces eoꝝ:⁊ cogitatio illoꝝ
apud altiſſimū. Iō accipiēt regnū decor̃
⁊ diadema ſpēi de manu dñi. Iſti ḡ gl'ioſi
martyres xp̄i beati. N. ꝯſiderātes merce⸗
dem:quā victoribꝰ ſuis dñs cōfert: ſuſti⸗
nuerūt ⁊c. iō de ipſis loquēs Chryſo. in
q̄dā homelia ita dicit. Hoꝝ martyꝝ itaq̄ȝ
corpa gl'ioſa ſiue p̄cioſa ſunt:q: plagas ꝓ
dño ſuſceperunt:⁊ ſtigmata propter xp̄m
impreſſa circūferūt. et ſicut ex corona re⸗
gali vndiq̄ȝ fulgores emittunt̃:ita marty
rum corpora ꝓ xp̄o vulneribus diſtincta
oīm regū diademate delectabiliora ſunt.

¶ Ex antedictis igit̃ formet̃ rō. ſ. ex maio
ri et minori ⁊ ꝯcludat̃ ſic thema. ḡ fortes
facti ſunt ĩ bello: q̄ ſunt v̓ba theāt̃ p̄aſ⸗
ſumpti. In q̄bꝰ duo oñdit nobis aplus.
Primo ꝙ fuerūt fortes ad oīa tormenta
tolerandum. q: fortes in bello.
Secūdo ꝙ fuerunt diligentes ad diu cō
tinuandū. quia facti ſunt.

¶ Primo dixi ꝙ fuerūt ⁊c. Rō eſt. dic̃ em̄
Tulliꝰ ꝙ fortitudo ē rōnabil' terribiliū ag
greſſio:⁊ eoꝝ ꝯſtās ꝑpetuatio. Terribilia
em̄ ſunt tormēta corꝑis: ⁊ mors:q̄ ē finis
terribiliū:quoꝝ aggreſſio đꝫ eē rōnabilis
i. ex rōnabili cā. ſ. ꝓpter fidē: vel ꝓ bono
oꝑe faciēdo: vel ꝓ pctō vitādo. Hec igit̃
fortitudo ⁊ valētia fuit ĩ btīs. N. q: ex rō⸗
nabili cā. ſ. ꝓpter fidē xp̄i defendēdam et
nō negādā:elegerūt tormenta ⁊ mortē. et
nec verberibꝰ: nec ꝓmiſſionibꝰ potuerūt
ſuperari nec flecti. propter qđ dici pōt de
ip̄is illud Iudicū.xx. Erant viri fortiſſimi
ita ſiniſtra vt dextera p̄liātes. Per ſiniſtrā
em̄ aduerſitates. per dexterā v̓o ꝓſperita
tes deſignant̃. Fortes v̓o fuerūt iſti mar⸗
tyres gl'ioſi: q̄s neq̄ȝ tp̄aliū ꝓmiſſio: aut
vulnerū frequēs ĩnouatio auertere potu⸗
it a iuſticia:iō talia vultu hilari tolerabāt
Et hec quantum ad primum.

¶ Dixi ſcđo ⁊c. q: ĩ eis fuit fortitudo cōti⸗
nuitatis ⁊ ꝑſeuerātie. Rō ē ꝓut dicūt do
ctores quedam virtutes ſunt quaruꝫ actꝰ
ꝑ totā vitā đꝫ durare. vt fides. ſ. ad virtu⸗
tes theologicas: q: aſpiciunt vltimū finē
hūane vite. Et nota ꝙ dicit btūs Aug. in
lib. de ꝑſeuerātia:ꝙ nullꝰ pōt dici habere
ꝑſeuerātiā q̄diu viuit: niſi ꝑſeueret vſq̄ȝ
ad mortē. hec ille. Et talē perſeuerātiā ha
buerūt iſti gl'ioſi martyres btī. N. ⁊ nō ſi⸗
ne cā:q: xp̄s iuuabat ⁊ confortabat corda
eoꝝ:dicēs eis illud Augu. Pugnate iuua
bo. vincite coronabo. qđ et fecerūt:iō can
tat eccl'ia de ipſis. Terrore victo ſeculi:pe
niſq̄ȝ ſpretis corporis:mortis ſacre cōpē⸗
dio:vitam beatam poſſident. Ad quā vi⸗
tam nos perducat ieſus ⁊c̄.

¶ In feſto vnius martyris ſiue vnius alte
rius ſancti. Sermo.

Abora ſicut bo
nus miles xp̄i.ij. ad Tim̄.
ij. Pꝫ experiētia:⁊ idē pro
bat doctoꝝ ſnīa:ꝙ bonus
miles quattuor proprieta
tes et excellentias debet habere.
Debet eſſe fidelis ſm ſuā promiſſionē.
Debet eſſe liberalis ſm munerum diſtri⸗
butionem.
Debet defendere oppreſſos et ſuꝑ eis ha⸗
bere compaſſionem.
Debet eſſe fortis ad ſuſtinendum tribu⸗
lationem.

¶ Dico p̄mo ꝙ bonꝰ miles đꝫ eſſe fidelis:
ac tenere fidē ꝓmiſſam. Qđ ſic declarat̃.
dicit Vegetiꝰ de re mili. li. iiij. c. j. ꝙ mili
tes iurāt ꝑ deū:⁊ ꝑ xp̄ꝫ eiꝰ:⁊ ꝑ ſpm̄ſctm̄:⁊
ꝑ maieſtatē p̄ncipis: ꝙ ſtrenue faciēt oīa
q̄ p̄ceperit p̄nceps. Iurāt em̄ nūq̄ deſer⸗
turos militiā:vel mortē recuſare ꝓ repu⸗
blica q̄n aſcribunt̃ militie. iō appet ꝙ mi
litis nomē amittit: q̄ p̄ncipi ſuo fidē ſua
re nō nouit. Iō dicit Petrꝰ bleſeñ. in q̄dā
epl'a. Nihil deteſtabiliꝰ nota ꝓditiōis in
milite. ſola fidelitas ē q̄ dilatat gl'iam po
puli:q̄ pacē firmat:et terrorē ĩcutit inimi
cis. Nō ſolum aūt decet eos eē fideles ad
p̄ncipes:ſꝫ ad ſeip̄os vt fideli iūgant̃ ami
citia:⁊ ꝙ ſimul ſtēt ꝓ vtilitate reipublice:
q: vt đr ĩ decret̃. xxiij. q. iij. c. vlti. Sūma
militie laus ĩter alia bona merita/hec eſt
obediētiā reipublice vtilitatibꝰ exhibere.
ſicut ponit Aug. exēplū li. j. de ciui. dei. c.
xv. de marco regulo:q̄ cū captiuꝰ ductꝰ eſ⸗
ſet:a carthaginēſibꝰ miſſus ē romā ſub iu
rōne r̄ndēdi ꝓ captiuoꝝ cōmutatiōe. Il⸗
le v̓o romā veniēs ꝯciliū ĩtrauit:romanis
ꝯſuluit ꝙ nullo mō cōmutarēt captiuos:
eo ꝙ illi erāt adoleſcentes ⁊ boni milites
ip̄e aūt ſenectute ꝯfectꝰ. Et cū retineret̃ a
ꝓpinq̄s ⁊ amicis redire maluit ad crude
liſſimū hoſtē:q̄ eū ĩterficeret:q̄ fidē hoſti
datā fallere. De fidelitate aūt quā debent
adinuicē hr̄e ⁊ ad cōitatē:exēplū habemꝰ
ij. Reg. x. c. vbi legitur/ꝙ illi duo milites
ioab ⁊ abiſai q̄ ꝯ ſyros ⁊ amonitas bellan
tes ſibijnuicē fideles amicitie ſubſidia p̄⸗
ſtātes hoſtes ĩ fugā verterūt. Vñ dixit io
ab abiſai. Eſto vir fortis ⁊ pugnemꝰ ꝓ po
pulo nr̄o:⁊ ꝓ ciuitate dei nr̄i. Si p̄ualue
rint aduerſum me ſyri: eris mihi ĩ adiuto
rium. ſi aūt filij amon preualuerint aduer
ſum te:ero auxiliator tui. Sicq̄ȝ pugnan⸗
tes omnes fugauerunt: et ſuperauerunt.
Apparet igitur prima clauſula.

¶ Scđo dixi ꝙ bonꝰ miles đꝫ eē liberalis
in munerū donatiōe ⁊ diuiſione. Et rō eſt
ſm ꝙ dic̃ Boe. ij. de ꝯſo. ph̃ie. pſa. v. Lar
gitas facit p̄ncipes eſſe amabiles ⁊ famo
ſos ⁊ claros. Et q: milites debēt laborare
vt famā bonā acquirāt ⁊ nomē celebre:iō
debēt eē liberales ⁊ nō auari. q: ſic nō ha
berēt ſequelā:immo dimitterent̃ a ſuis:⁊
forte adhererēt aduerſario. ſicut legit̃ ĩ hi
ſtoria alexādri ꝙ milites regis pyrrhi:qui
auarꝰ ⁊ auſterꝰ erat:audiētes magnificen

tiā regis alexādri dimiſerūt ipm pyꝛrhū
cui ꝑmo ſeruiebāt: ⁊ adheſerūt alexādro
⁊ ſic pyꝛrhus fuit vict⁹ ⁊ occiſus. Et ꝗuis
largitatē ſemꝑ hr̄e debeāt: tn̄ ſpāl'r īminē
te belli ꝑiculo. q: tūc ſicut cōis ē oīm vi-
ctoꝛia: ſic etiā dꝫ eē ꝑda: q: ſic dicit Iſido.
lib. Etymo. ⁊ hr̄ in decret. di. j. c. ius mili
tare. ius militare eſt ꝑde deciſio: ⁊ ꝓ ꝑſo
narū q̄litatib⁹ ⁊ laboꝛib⁹ iuſta diuiſio. De
hoc habem⁹ exēplū de dauid. j. Reg. xxx.
q̄ dixit eq̄ erit poꝛtio deſcēdentꝫ ad ꝑliuꝫ
⁊ remanētis ad ſarcinas. ꝓpter qd̄ poſt-
modū nō ſolū ꝑncipē militie: ſꝫ etiā regē
iſrl' elegerūt. Sꝫ q: oppoſitū faciūt hodie
milites nr̄i tꝑis: iō merito nomē militis
debēt ꝑdere. de q̄b⁹ optīe loquit̄ Pet. ble
ſen. ī q̄dā epl'a di. Hodie militarꝫ diſcipli
na: quā vegeti⁹ renat⁹: ⁊ pleriq̄ȝ alij docue
rūt: ꝑꝛſus euanuit. nā ex q̄ hodie militari
cīgulo decoꝛant̄: ſtatī ſpoliāt ⁊ ꝑdant̄ ſub
iectos ſibi paupes: ⁊ miſerabilr atq̄ȝ īmi-
ſericoꝛditer affligūt. clypeos deferūt opti
me deauratos: ⁊ ꝑdā poti⁹ hoſtiū q̄ victo
riā optāt. h̄ ille. Apꝑet igit̄ ſcd̄a clauſula.
¶ Dixi tertio ꝙ dꝫ oppꝛeſſos defendere ⁊
de ipis hr̄e cōpaſſionē. Rō ē: naꝫ vt dicit
Sene. lib. j. de clemētia. c. iij. ꝙ magnani
mi ꝓꝑū ē placidū eē: ⁊ iīurias atq̄ȝ offen
ſas ſūme deſpicere. ⁊ ſeq̄t̄ ibidē. Quid ma
gis decoꝝ ē q̄ȝ clemētia q̄buſcūq̄ȝ modis
⁊ q̄cūq̄ȝ iure ꝓpoſit⁹ ſit. Et ponit exēpluꝫ
rex inq̄t apū ſine aculeo ē. noluit em̄ nec
ſeuū eē: nec vltionē petere. h̄ ille. Et ideo
cū miles alijs ſit ꝓpoſit⁹: ⁊ dꝫ hr̄e ⁊ cupi-
at famā ⁊ nomē ꝑclarū: iō de oppꝛ̄ſſis dꝫ
cōpaſſionē hr̄e: ⁊ cū ad victoꝛiaꝫ venerit
inimicū ꝓſtratū viuificare: cū poſſit occi
dere nō dꝫ. q: hr̄ ī decretis. xxiij. q. j. c. q̄d
culpat̄. ꝙ in bello repꝛehēdit̄ cupiditas
nocēdi ⁊ vlciſcēdi crudelitas. Talis fuit
ille de q̄ narrat Valeri⁹. li. v. c. vj. Marc⁹
marcellin⁹ q̄ captꝫ ab eo ſiracuſanis: cuꝫ
eēt ī arce conſtitut⁹: ⁊ opulētiſſime vꝛbis
tūc afflicte foꝛtunaꝫ ex alto cerneret ⁊ ca-
ſum lugubꝛē: fletum cohibere nō potuit.
Exēplum etiā habem⁹ ī ſacra ſcriptura. ij.
Reg. xviij. Vbi legit̄ de illo milite ioab
noīe exercit⁹ dauid: ꝙ debellato abſalone
cū ſuo exercitu: cecinit buccina ⁊ retinuit
ꝑpl'm ne ꝑſequeret̄ fugiētē iſrl': volēs ꝑce
re multitudini: cū moꝛtui eēnt ex eis q̄ſi
viginti milia. Apꝑet igit̄ tertia clauſula.
¶ Quarto dixi ꝙ dꝫ eē miles foꝛtis ad ſu-
ſtinendū tribulationes. Rō eſt. q: vt dicit
Policrat⁹ li. v. c. vij. miles nomē laboꝛis
et honoꝛis eſt. iōq̄ȝ q: miles hꝫ multa ma
la ſuſtinere: non dꝫ eſſe delicate nutritus
Nā vt dic̄ Vegeti⁹ renat⁹: miles nutritus
tenere: nō eſt aptus ad militādū. Et talē
cām dat Hiero. in epl'a ad theodoꝝ ita di
cēs: De cubiculo ad aciē de vmbꝛa egredi
ens ad ſolē: coꝛp⁹ aſſuetū ad tunicā loꝛice
on⁹ nō ſuſtinet: caput opertū linteo / gale
am recuſat: mollē ocio manū dur⁹ exaſpe
rat ſcopul⁹. foꝛtioꝛ aūt miles ex cōfragoſo
venit. hec ille. Nō ḡ milites debēt eē deli
cati: nō effeminati vel toꝛpidi: ſed in labo
re nutriti: caloꝛē ſolis ſuſtinere: vmbꝛā fu
gere: balnea neſcire: paruo contenti cibo.
ita ꝙ ſint indurata ad oēm laboꝝ tolerā-
tiā eoꝝ mēbꝛa. tales em̄ nō foꝛmidāt vul-
nerari: nec timent moꝛi: et iō ſunt apti ad
militandū. Talis fuit ille miles luciboni-
das noīe: de quo narrat Valeri⁹ lib. vj. ꝙ
cū trecentis militib⁹ eſſet pugnaturus cō
tra Xerxem regē potentiſſimū ꝓ libertate
ꝑrie: alacri aīo eſt eos hoꝛtat⁹ ſic di. Pran-
dete cōmilitones mei tāq̄ȝ apud inferos
cenaturi. Cui oēs intrepidi paruerūt. de-
nūciauit em̄ eis nihil reſtare niſi moꝛtē. ⁊
ſic aīauit eos ad oīa patienter ſuſtinēda.
De hoc habemus exēplum. ij. Reg. xj. de
vꝛia milite: cui cū dictū eſſet ꝑ dauid. Va
de ī domū tuā ⁊ laua pedes tuos. ait vꝛi-
as ad dauid. Arca dei ⁊ iſrael ⁊ iuda habi
tāt ī papilionib⁹: ⁊ dn̄s me⁹ ioab: et ſerui
dn̄i mei ſuꝑ faciē terre manēt: ⁊ ego ingre
diar domū meā vt comedā ⁊ bibā: et doꝛ-
miā cū vxoꝛe mea? Per ſalutē tuā: ⁊ ꝑ ſalu
tē aīe tue: q: nō faciā rē hāc. Apparet igi-
tur quarta clauſula: et per conſequēs to-
ta regula pꝛeaſſumpta.
¶ Modo predicta noſtro pꝛopoſito appli
cando: reperio ꝙ iſte glorioſus ſanct⁹. N.
habuit pꝛedictas quattuoꝛ boni militis
pꝛopꝛietates et excellētias.
Pꝛimo fuit deo valde fidelis.
Scd̄o fuit multū liberalis.
Tertio habuit pꝛoximi ſui pietatem.
Quarto ſuſtinuit vtuoſe oēm aduerſitatē
¶ Pꝛimo dixi ꝙ fuit deo valde fidelis. Ra
tio eſt. ille vaſallus eſt fidelis dn̄o ſuo: qui
cōplet et operat̄ oīa pꝛecepta dn̄i ſui. Ta
lis fuit ille dauid de quo dꝛ. j. Regū. xxij.
Quis in oībus ſeruis tuis ſicut dauid fi-
delis et gener regis ingrediēs ⁊ pergens
ad imperium eius. Sed btūs. N. fuit deo
in oībus obediēs. Declara ſicut habes in

ei⁹ vita vel legēda. Ergo fuit deo fidelis:
vt merito de ipo poſſit itelligi illud. j. Io
hā. j. Fidelis ⁊ iuſtus eſt.
¶ Scd̄o fuit in dādo valde liberalis. Ra-
tio eſt. dicit Ariſto. in. iiij. Ethic. ꝙ libera
lis eſt ſuꝑabūdare in datione: ſed beatus
N. fuit talis: q: amoꝛe dei coꝛpus ſuū mar
tyꝛio tradidit: bona mūdana cōtēpſit. dic
ſicut habes in eius legēda. Ergo maxime
fuit liberalis: vt merito poſſit dicere illud
Hiere. xij. Reliqui domū meā: dimiſi he-
reditatem meā: dedi dilectā aīam meā in
manus inimicoꝝ eius.
¶ Tertio habuit ꝓximi ſui cōpaſſionem.
Rō eſt: q: ille eſt verus cōpatiēs: q̄ doloꝛē
ac infirmitatē ⁊ periculū alterius ſentit ⁊
iuuat. q: vt dicit btūs Greg. in quadā ho
mel. cōpaſſio eſt cū malū inopie ꝓximo ſu
ſcipere nō metuimus: vt eū cōpaſſione li-
beremus. hec ille. Sed btūs. N. iuuit ꝓxi
mū ⁊c̄. igit̄ habuit ꝓximi ſui cōpaſſionē:
vt merito poſſit dicere illud Iob. xxx. Fle
bā quondā ſuꝑ eo qui afflictus erat: ⁊ cō
patiebatur aīa mea pauperi.
¶ Quarto ſuſtinuit multas aduerſitates
virtuoſe. Rō eſt: q: tribulationes ⁊ aduer
ſitates ducūt hoīem ad gloꝛiam dei ſi pꝛo
xp̄o ſuſtineant̄. ita dꝛ Mat. v. Beati q̄ ꝑſe
cutionē patiunt̄ ꝓpter iuſticiā: qm̄ ipſoꝝ
eſt regnū celoꝛū. Et q: btūs. N. volebat et
cupiebāt regnū celoꝛū: iō ſuſtinuit ⁊c̄. dic
tribulationes: q̄s ſuſtinuit: vt merito poſ
ſit dicere cū ps̄. lxviij. Qm̄ pꝛopter te ſuſti
nui oppꝛobꝛiū. Ex antedictis igit̄ foꝛmet̄
ratio talis. Duo declarauimus.
Pꝛimo ꝙ bonus miles dꝫ laboꝛare vt ha
beat quattuoꝛ ꝓpꝛietates ſiue ꝯditiōes.
Scd̄o ꝙ btūs. N. vt pꝛedicta haberet ꝑfe
cte laboꝛauit. Recte igit̄ tenuit apl'i ꝯſi
liū datū in verbis pꝛeaſſumptis. Labo-
ra ſicut bonus miles xp̄i. In quib⁹ ver-
bis apl's ipm ad duo hoꝛtatur.
Pꝛimo ꝙ iuſte viuat: et fugiat omnē ocio
ſitatem. Laboꝛa.
Secūdo hoꝛtatur ꝙ animoſe defendat fi
dem quapꝛopter ſperat habere ſaluatio
nem. ſicut bonus miles ⁊c̄.
¶ Pꝛimo hoꝛtat̄ eū ⁊c̄. Rō ē: q: ocioſitas
reddit hoīem quaſi moꝛtuū: q: vt videm⁹
hō moꝛtu⁹ nō pōt laboꝛare ⁊ operari: ſed
viuus. Ideo dicit Seneca. Ociū ſine lr̄is
moꝛs ē: et viui hoīs ſepultura. Ideo btūs
N. nō fuit ocioſus: ſed laboꝛauit ⁊c̄. dic la
boꝛes q̄s ſuſtinuit. Pōt ḡ dicere illd̄ Eſa.
j. ⁊ Hiere. vj. Laboꝛaui ſuſtinēs. ſ. ꝓ fide.
¶ Scd̄o hoꝛtat̄ eū ad defendendū fidē. dꝫ
em̄ miles laboꝛare ꝓ exaltatione fidei ca
tholice. Petr⁹ bleſen. in quadā epl'a. Poꝛ
ro oꝛdo militū nunc eſt oꝛdinē nō tenere.
nā cui⁹ os maioꝛi ſpurcitia polluit̄: q̄ dele
ctabilius iurat: q̄ min⁹ timet deū: q̄ mini
ſtros eccleſie vilificat: q̄ eccleſiā nō veret̄:
iſte hodie ī cetu militū foꝛtioꝛ et noīatioꝛ
reputat̄. hec ille. Idē. Nō aūt pictura: nō
aurū: nō lapides: ſꝫ ſcutū euulſum: galeā
fractā: habētē gladiū: faciē vulneratā dici
mus cedere militibus ad oꝛnatum. hec il
le. Et ſic finitur ſermo.
¶ Milites introduxit ad ſe. iiij. Reg. xj.
¶ Habeo ſub me milites. Mat. viij.
Pꝛoſequere vt. ſ.
¶ De vno ſancto. Sermo.

REpoſita eſt mi-
hi coꝛona iuſticie. ij. ad Ti-
moth. iiij. Iuxta ſcripture
veritatem pꝛemitto talem
pꝛopoſitionem.
Bonus miles ſtrenue ſuperans et vincēs
ſuum inimicum moꝛtalem.
Doctoꝛ homines docens fideliter ſcriptu
ram diuinalem.
Homo perfectus caſte viuens: et ſeruans
mundiciam coꝛpoꝛalem.
Iſti obtinent pꝛemium ſufficiens / et coꝛo
nam perpetualem.
¶ Pꝛima ps̄ regule ſic declarat̄. Hr̄ in de-
cre. xxiij. q. j. niſi bella. ꝙ nos ī h̄ mūdo ha
bem⁹ duos īimicos. ſ. coꝛꝑales ⁊ ſpūales.
Coꝛꝑales īuadim⁹ ⁊ vincim⁹ armis coꝛꝑa
lib⁹. ⁊ vt ibidē dꝛ: bella iſta coꝛꝑalia gerūt
figurā ⁊ exēplū belli ſpūalis. iō apl'i tradi
derūt legi in eccl'ia hiſtoꝛias iudeoꝝ: vt ꝑ
bella q̄ hic geſſerūt: nos īſtruamur ad bel
lū ſpūale. Cū ḡ ītrātes bellū coꝛꝑale: ⁊ re
poꝛtātes de īimicis victoꝛiā: ꝓ remunera
tiōe coꝛonabāt̄: ꝓut narrat Hiero. ī epl'a.
cxvij. de romanis. req̄re ī ſmo. honoꝛe di
gnus eſt. Etiā. j. Mach. x. legit̄ ꝙ cū regi
alexādro narraſſent ꝓlia ⁊ virtutes: quas
fecerat ionathas: īmediate miſit ſibi pur
purā ⁊ coꝛonā et epiſtolam in hec verba.
Rex alexāder fratri ionathe ſalutem. Au-
diuimus de te ꝙ vir potēs ſis viribus: et
aptus es vt ſis amic⁹ nr̄. ſequit̄. Miſi tibi
purpurā ⁊ coꝛonā aureā: vt q̄ nr̄a ſunt ſen

tias nobiſcum:et conſerues amicitias ad
nos. Si igitur tales ꝓ victoria corporali
coronabant̃:multomagis eſt credendum
de illis qui vincũt inimicos ſpũales ⁊ fi⸗
dei. Et hoc eſt qđ btũs Bern̄. dicit in hec
verba. Uere tuta ꝓ xp̄o et cũ xp̄o pugna:
in qua nec vulneratus ꝓſtratus:nec con
culcatus fraudaberis a victoria. tm̄ ne fu
gias. ſola cã qua perdere poſſes victoriã:
fuga eſt. fugiẽdo potes illã amittere:mo⸗
riendo nõ potes. ⁊ beatꝰ ſi pugnãdo mo⸗
riaris:qꝛ mox coronaberis. hec ille. Hoc
pꝫ per exẽplum in vitaſpatrũ:vbi legitur
ꝙ quidã ſenex ſollicitus erat docere quẽ⸗
dam diſcipulũ ſuũ de ꝓfectu aĩe. et cum
ſolus oraret:factus eſt in extaſi:⁊ vidit lo
cum glorioſum:⁊ ſedem in eo: ⁊ ſup ſedeꝫ
ſeptẽ coronas. Et dictũ eſt ei. hec eſt diſci
puli tui:qui iſtas ſeptẽ coronas lucratus
fuit:qꝛ ſepties diabolice tentationi reſti⸗
tit. Ideo ſcribit̃ Jacobi. j. Beatus vir qui
ſuffert tentationẽ: qm̄ cum ꝓbatus fue⸗
rit:accipiet coronam vite. Apparet ergo
prima clauſula.

¶ Secũda pars regule ſic declarat̃. Naꝫ
doctor et p̄dicator v̄bi dei hꝫ ignorantes
docere et eccl'iam dei illuminare. iſtud au
tem non pōt bene facere niſi prius didice
rit. Nã vt dicit Sidonius lib. v. ep̃larum
miſer q̃ ante cõpulſus eſt docere ꝙ̃ diſce⸗
re : et ante preſumens bonũ predicare ꝙ̃
facere:tanq̃ ſterilis arbor : cũ nõ habeat
opera ꝓ pomis:ſpargit v̄ba ꝓ folijs. hec
ille. Un̄ talibus q̃ illuminant eccleſiã dei
doctrina et exẽplis/dicit xp̄us Mat. v. ꝙ
ſunt lux mũdi. lucerna ſup candelabrum.
ciuitas ſupra montẽ poſita. vn̄ de iohan⸗
ne q̃ p̄dicabat populo:ꝙ erat lucerna ar⸗
dens ⁊ lucens. Joh. v. Etiã in hiſtoria ec⸗
cleſiaſti. xj. li. c. viij. de gregorio nazãzeno
dꝛ:ꝙ cũ vocatus eſſet apud ꝯſtãtinopoli
ad docendũ eccleſiã dei: multa excellẽter
docebat v̄bis:et plura exẽplis: ⁊ ꝙ nihil
imparet qđ ipē prius nõ faceret. ⁊ ſic ma
gnam vtilitatẽ populo acq̃ſiuit. Apparet
ergo ꝙ doctoris ⁊ predicatoris officiũ eſt
ignorãtes docere:qđ eſt actus virtutis ⁊
miē:qꝛ inter ſpũales elemoſynas compu
tatur. iō tales in ſignũ excellẽtie et perfe⸗
ctionis debẽt et merent̃ coronari. Exem⸗
plũ habemus in btō paulo apl'o:qui ſcri⸗
bẽs ad philppi. q̊s ipſe ad fidẽ ꝯuerterat
dicit in. c. iiij. Fratres mei chariſſimi et
deſideratiſſimi gaudium meum ⁊ corona
mea. Ubi dic̃ glo. i. q̃ eſtis gaudiũ. de q̃rũ
fide et ope gaudeo : et corona mea. i. per
quos in p̄ſenti letificor : ⁊ in futuro coro⸗
nabor. diſcipulis em̄ in agone victoribus
dignus erit corona magiſter. Et hec quã⸗
tum ad ſecundum.

¶ Tertia ps regule ſic declarat̃. nam ſm̄
iuſticiã diuinã et humanã/ premiũ ꝓ me
rito correſpõdet. vn̄ xp̄s dixit Apoc̃. vltio
Merces mea mecũ eſt reddere vnicuiq̃
ſm̄ opa ſua. Et etiã dicit Iſidorꝰ. iij. lib.
de ſummo bono. Quot tẽtationes q̊s ſuf
fert:tot coronas premij meretur. Cũ igit̃
ſeruantes caſtitatẽ multas ⁊ varias tẽta
tiones ſuſtineant:qꝛ dicit btũs Augu. in
q̊dã ſermone. Inter oĩa certamina xp̄ia⸗
noꝝ/duriora ſunt prelia caſtitatis. nam
ibi continua pugna:⁊ rara victoria. Etiã
dicit Hierony. ꝙ in carne p̄ter carnem vi
uere:potiꝰ angelicũ ꝙ̃ humanũ eſt. Igit̃
cũ ſeruantes caſtitatẽ ſeu virginitatẽ ſin
gularẽ quandã victoriã optineãt de car⸗
ne ꝯ quã continuũ geritur bellũ : g̊ tales
coronã que aureola nominat̃:merentur.
In huius exẽplũ habet̃ in legenda beate
cecilie v̄ginis:ꝙ angelꝰ ei apparuit : qui
duas coronas ex roſis ⁊ lilijs in manu ha
bebat:et vnã cecilie: ⁊ aliã valeriano ſpō
ſo ſuo tradidit:di. Iſtas coronas immacu
lato corde ⁊ mũdo corpe cuſtodite : qꝛ de
padiſo eas vob̄ attuli:⁊ nunq̃ marceſcẽt:
nec odorẽ amittent : nec ab alijs niſi q̊bꝰ
caſtitas placuerit:videri poterunt. vn̄ de
talibus dꝛ Sap̄. iiij. O ꝙ̃ pulchra eſt ca⸗
ſta generatio cũ claritate. ſequit̃. In per
petuũ coronata triũphat. Apparet ergo
tertia pars: ⁊ per conſequens tota regu⸗
la preaſſumpta.

¶ Modo predicta noſtro ꝓpoſito appli⸗
cãdo beatꝰ. N. p̄dicta tria fecit mirabil'r.
Primo ſuũ inimicũ mortalẽ vicit fortiter
et ſuperauit.
Secundo ſanctam ſcripturã fideliter do⸗
cuit et predicauit.
Tertio caſte vixit:et corporis mundiciam
ſeruauit.

¶ Primo vicit inimicos. Rō eſt. cuilibet
em̄ volẽti vincere neceſſe eſt ꝙ fidẽ habe
at ĩ pugne aggreſſione. hec ē em̄ armatu⸗
ra:ꝑ quã ſcĩ vicerũt regna:ſicut dicit̃ ad
Heb. xj. et qꝛ iſtã fidẽ habuit btũs. N. iō
inimicos fidei vicit, narra ⁊c. Un̄ merito

ſibi poſſumus dicere illud Judicũ. xj. Cõ⸗
ceſſa eſt tibi victoria de hoſtibus.

¶ Scđo docuit ſacrã ſcripturam. Rō eſt.
nã dꝛ Mat. v. Qui aũt fecerit ⁊ docuerit
hic magnꝰ vocabit̃ in regno celoꝝ. Uolẽs
igit̃ btũs. N. eſſe magnꝰ apđ dñm: docuit
et p̄dicauit xp̄i fidẽ hereticis et paganis.
dic qual'r ⁊c. Un̄ de ipſo poſſumꝰ dicere il
lud Luce. xix. Erat q̊tidie docẽs ĩ tẽplo.

¶ Tertio ſeruauit mũdiciã et caſtitatem.
Rō ē. qꝛ dic̃. b. Greg. ĩ homel'. ſupgredit̃
v̄ginitas ꝯditionẽ hũane nature: ꝑ quaꝫ
hoĩes angelis aſſimilant̃. Uolens igitur
btũs. N. angelis aſſimilari:v̄ginitatẽ ſer
uauit. dic ſic habes ĩ eiꝰ legẽda. vt merito
ſibi dicamꝰ illđ Judith. xv. Cõfortatũ eſt
cor tuũ eo ꝙ caſtitatẽ amauerꝭ. Ex ãtedi
ctis igr̃ formet̃ rō ⁊ ꝯcludat̃ ſic. igr̃ pōt di
cere v̄ba thematꝭ. Repoſita eſt mihi coro
na iuſticie. In q̊bus v̄bis duo nob̄ oſten⸗
(dũtur.
Primo ꝙ in ieſu xp̄o oẽm ſuã fi⸗
duciam conſtituit. Repoſita eſt mihi.
Scđo ꝙ magnam dignitatẽ/ et ſummaꝫ
mercedem obtinuit. ſcꝫ corona iuſticie.

¶ Quantũ ad primũ eſt ſciẽdũ ꝙ ſolũ in
deo hõ ſapiẽs ⁊ diſcretꝰ dꝫ fiduciã ſuã po
nere. Rō eſt. qꝛ ſpes hoĩs eſt recte ſic̃ colũ
na q̃ totã domũ hꝫ ſuſtẽtare. qꝛ ſi talis co
lũna ſit vana ⁊ fragilis:ꝑmittit totũ edi⸗
ficiũ cadere. Sic ſpes q̃ eſt in mũdo : ⁊ in
rebꝰ mũdanis ꝑmittit hoĩeꝫ cadere. nam
dꝛ Prouerb̄. xj. Qui ꝯfidit ĩ diuitijs ſuis
corruet. iō btũs. N. vidẽs huiꝰ mũdi fra⸗
gilitatẽ:non ponebat ſpẽ ſuam in eo: ſed
ſolũ in deo:q̃ nunq̃ ſuis amicis deficit.
Dic quõ ſpẽ ſuam poſuit. iō poterat dice⸗
re illud Job. xix. Repoſita eſt h̄ ſpes ⁊c.

¶ De pluribus ſanctis. Sermo.

SEruierũt domi
no cũctis diebꝰ. Judic̃. ij.
Prout reperio in ſacro elo
quio : ille perfecte ſeruit
deo cum in ſuo ſeruitio ob
ſeruat tria.
Quando ſeruit hilarit̃er ſine violentia et
turbatione.
Qñ ſeruit humil'r ſine ſupbia ⁊ p̄ſũptiõe.
Qñ ſeruit fidel'r ſine fraudulẽtia ⁊ fictõe.

¶ Primo dixi ꝙ ille ꝑfecte ſeruit deo quã
do ſeruit deo hilariter ⁊c. qꝛ vt dicit apl's
ij. ad Coꝝ. ix. hilarem em̄ datorem diligit
deus, et prout dicit beatꝰ Augu, non pla⸗
cẽt deo coacta ſeruitia. Etiã qꝛ voluntas
humana eſt talis cõditionis : ꝙ in nullo
vult cogi:ſed oĩa vult facere libere. vnde
dic̃ ſeneca. Generoſus ē aĩmꝰ hoĩs:⁊ faci
liꝰ ducit̃ ꝙ̃ trahat̃. Qñ aũt hõ ĩclinat̃ ad
faciẽdũ aliqđ opꝰ quãtũcũq̃ ſit difficile:
ex q̊ illud volũtarie agat:ſibi facile ⁊ leue
vr̃. vn̄ dic̃ Teren. in eunucho. Facere volẽ
ti oĩa leuia ſunt. ⁊ nulla res tã facil': quin
difficilis ſit:ſi inuitus facias. Qꝛ bn̄ facili
tas volẽti rẽ facere ꝓbata fuit ſeruo : de
quo narrat Trogꝰ põpeiꝰ. lib. iij. ꝙ cum
q̊dã pricẽps hanibalẽ in bello occidiſſet:
ſeruꝰ q̊dã hanibalis poſt bellũ caſtra in⸗
trãs:illũ principẽ occidit : q̃ ſtatim captꝰ
fuit: ⁊ dũ crudeliſſime torq̃ret̃:dicebat ꝙ
hilariter moriebat̃:⁊ iſta v̄ba vſq̃ ad mor
tẽ fatebat̃ ſiue tenuit. Exẽpla q̃ſi infinita
habemꝰ ĩ martyribꝰ:q̃ ꝓ xp̄o dura ĩ corꝑi
bus ꝑtulerũt tormẽta: ⁊ tñ nec murmur:
nec v̄ba dolorꝭ ĩ illis tormẽtis fuerũt au⸗
dita. Sil'r ad ꝓpoſitũ in vitaſpatrũ nar⸗
rat̃ de ſctō Iſidoro : ꝙ cũ ille nihil coctũ
comederet:ſꝫ tm̄ bis vel ter in ſeptimana
micã panis cum herbis crudis ⁊ ſale gu⸗
ſtabat: ⁊ tñ vultus eiꝰ tã hilarior appare
bat:et corpulẽtia plena:ꝙ neſcientibꝰ eiꝰ
btãm vitã: appareret ꝙ lautioribꝰ cibis
q̊tidie nutriretur. Et cũ a fratribus cauſa
huius quereret̃:rn̄dit. ꝙ libens ſuſtineo
gaudenter. placentia eſt mihi ꝓ cibo. Et
ꝓpter hoc bene dicebat ꝓpħa in pſ̄. xcix.
Seruite dño in leticia.

¶ Scđo dixi ꝙ ille ⁊c. cũ ſeruit humiliter:
qꝛ ſeruꝰ p̄ſumtuoſus ⁊ ſupbꝰ nõ pōt eſſe
gratꝰ dño ſuo. iō dñt ſ̄ui teneri ſub virga
ne ſurgãt ⁊ intumeſcãt vt dic̃ Ariſtotel'. j.
Politic̃. c. xvij. Nõ eſt apđ ſeruũ vtẽdũ do
ctrina:ſꝫ p̄cepto. iō dñs dꝫ ſ̄uos ſub v̄ga
tenere vt ſint hũiles:qꝛ vt dic̃ Seneca in
ꝓuerbijs. c. iij. Minor. i. peior: ꝙ̃ ſ̄uꝰ eſt
dñs q̃ ſeruos timet. Et fortiori rõne vult
deꝰ hr̄e ſ̄uos hũiles dicẽs Eſa. lxvj. c. Ad
quẽ reſpiciã niſi ad hũilẽ ⁊ q̊etũ. ⁊ Mat.
xj. Diſcite a me:qꝛ mitꝭ ſum ⁊ hũilis corde
Ergo q̃ vult eẽ ꝑfectꝰ ſeruꝰ xp̄i: ſit hũilis
ad exẽplũ Pauli ſimplicis anachorite:de
q̊ dꝛ in vitaſpatrũ. ꝙ cũ ipē eſſꝫ ſine lr̄is:
tãte ſimplicitatꝭ ⁊ hũilitatꝭ fuit: ꝙ demo
nes añ cellã ſuã trãſire nõ poterãt:nec au
debãt:q̃ꝓpter ꝯtigit ꝙ quẽdã obſeſſum
a demonio abbas Machab. q̃ tante excel
lẽtie fuit ꝙ fugabat demones:nõ potuit

curare: ſꝫ miſit ad paulũ heremitã. Et cũ adductꝰ fuiſſꝫ ad eũ demõ clamabat: hũilitas pauli expellit me. ⁊ ſic dimiſit hoĩeꝫ. Igit̃ ſicut dr̃ in pſ̃. Seruite dño ĩ timore filiali: ⁊ non ſeruili.

¶ Tertio dixi ꝙ ille ⁊c. cũ fuit fidelit̃. nã ſeruꝰ fictꝰ aut negligẽs nulliꝰ ẽ valoris: ſicut dic̃ apl's ad Epheſ. vj. Nõ ad oculũ ſeruiẽtes qſi hoĩbꝰ placẽtes: ſꝫ vt ſui xp̃i faciẽtes voluntatẽ dei ex aĩo cũ bona voluntate. Et nõ ſicut ille falſus ſeruus: de q̊ dr̃ ĩ legẽda ſctĩ appollinar̃: ꝙ ipe falſus xp̃ianꝰ fingebat ſe eẽ ſuũ xp̃i: ⁊ ponebat ſe in ſocietate bonoꝝ ⁊ ſctoꝝ fingẽdo exteriꝰ qð nõ erat interiꝰ: ſꝫ inſidiãs caute ſi in vita vl' ↄuerſatiõe xp̃ianoꝝ eẽt aliq̃d rep̃hẽſibile. qð btũs apollinaris p̄cepit prudẽter ⁊ dixit ſibi. O falſe ⁊ p̄uerſe ſerue diaboli: tu ad modũ ſerpẽtis ĩſidiãdo circũuolas ⁊ lates: vt xp̃ianos accuſes. qð ille audiens aufugit: ⁊ ad iudicẽ btm̃ appollinarẽ accuſauit ꝙ eẽt xp̃ianꝰ ⁊ ſeductor gẽtiũ: ⁊ fecit ipm̃ martyrizari. Et ille falſus ſeruꝰ miſerabilit̃ diabolo ſeruiẽs: vitã finiuit. Propter qð btũs Greg. ĩ homelia ſup̄ ezechielẽ ſic inq̃t. Nemo põt ĩ vna ⁊ eadẽ re ſeruire deo: atq; eiꝰ hoſtibꝰ gratꝰ exiſtere. Nã deo ſe amicũ denegat: q̃ eiꝰ placet inimico. hec ille. Et iõ ſeruꝰ fidelis ẽ q̃ toto corde: ⁊ tota aĩa: ⁊ affectu deo ſeruire intẽdit. Vñ btũs Berñ. Fidelis ſeruꝰ ẽ: q̃ eſt prudẽs in cõtẽplatione dei: ⁊ cuſtodia cordis ſui. de tali dr̃ mat. xxiiij. ⁊ Luce. xij. Btũs ille ſeruꝰ: quẽ cuꝫ venerit dñs: inuenerit ſic faciẽtẽ. Appet igit̃ tertia pars regule: ⁊ per conſequens tota regula preaſſumpta.

¶ Modo p̄dicta nr̃o ꝓpoſito applicãdo btĩ. N. p̄dicta tria p̄fecte cõpleuerunt.
Prĩo ſeruiert̃ deo hilarit̃ ſine turbatiõe.
Scðo ſeruierũt hũiliter ſine p̄ſumptiõe.
Tertio ſeruierũt fideliter ſine fictione.

¶ Prĩo dixi ꝙ ſuierũt deo hilariter. Rõ eſt. qr̃ dicit glo. Aug. ſup̄ illð. ij. Cor. ix. Nõ ex triſticia aut ex neceſſitate. Quicq̃d boni facis: cũ hilaritate fac ⁊ tũc bene facis. ſi aũt cũ triſticia facis: ſic de te nõ tu facis. h̃ ille. Qð vidẽtes btĩ. N. ⁊c. iõ hilariter ⁊ volũtarie dño ſeruierunt: vñ q̃libet eoꝝ poſuit in corde ſuo illð dictũ btĩ Berñ. Quid beatiꝰ ⁊ ſublimiꝰ: q̃ꝫ vt illi ſeruias: cui ſeruire regnare eſt. hec ille.

¶ Dixi ſcðo ꝙ ſeruierũt humiliter ⁊ ſine preſumptione. Et ratio eſt: qr̃ tot bñficia ſibi deꝰ dederat in corporis ⁊ aĩe creatione ꝙ hũiliter eẽt ei ſeruiendũ: cognoſcebãt iõ dic̃ btũs Ber. Quid iuſtiꝰ q̃ vt ſeruias ei: a quo creatꝰ es: et ſine quo nec eſſe potes: In hac creatione dedit deus homini maxima bona. ſcꝫ corpꝰ ⁊ aĩaꝫ ⁊ mũdũ. vñ Aug. Dedit tibi o hõ deus aĩam cũ viribus: corpꝰ cũ ſenſibus: mũdũ cũ cõtentis. hec ille. Si g̊ homo ſeruit hũiliter homini ꝓ dono viginti librarꝝ: multomagis hũiliter ſeruire dꝫ huic dño: q̃ tot et tãta nobis ↄtulit. ideo iſta conſiderãtes beati N. ⁊c. dic ſicut habes in eoꝝ legenda.

¶ Dixi tertio ꝙ ſeruierunt fideliter. Et rõ eſt: qr̃ dicit ſeneca in quadam ep̄la. Nihil retinet q̃ fidẽ perdit. q̃ ſine fide eſt: oĩ bono vacuus eſt. hec ille. vñ dr̃ Prouer. iiij. Omĩ cuſtodia ſerua cor tuũ. Iſta fecerũt btĩ. N. ⁊c. dic ⁊c. ¶ Ex antedictis igit̃ formetur rõ et cõcludat̃. igit̃ ſeruierunt domino cunctis diebus. que ſunt verba thematis. Ubi duo facit.
Primo oſtẽdit ꝙ hi ſctĩ non fuerũt ocioſi ſed laborauerũt pro ſua ſaluatiõe. quia ſeruierunt dño.
Secundo ꝙ hi ſancti fuerunt diligentes in ſui officij ↄtinuatiõe. qr̃ cũctꝭ diebꝰ.

¶ Quantũ ad p̄mũ et ſcðm ꝙ iſti ſeruierũt cũctꝭ diebꝰ dño: vt ꝓ p̄mio haberẽt ſaluationẽ. qr̃ Apoc. xxij. dr̃. Serui eius ſeruient illi: ⁊ videbũt faciẽ eius. q̃ viſio dic̃ btũs Augu. eſt tota merces. Seruitiũ em̃ qð ei impẽderũt beati. N. fuit bone op̄ationis inſtãtia. qr̃ Apoc. xix. ſcribit̃. Laudẽ dicite deo nr̃o oẽs ſancti eius: ⁊ qui timetis deũ puſilli et magni. Glo. interliniaris. Laudẽ dicere eſt bñ op̄ari. Naꝫ vt dicit beatꝰ Hieroñ. ſemp̄ aliq̃d boni operis facito: vt diabolꝰ te ĩueniat occupatũ. Laborare ergo dꝫ ſeruus xp̃i et op̄ari: ſed maxime ad conuerſionẽ aĩarũ: quia iſtud ſeruitiũ eſt deo valde acceptũ. vñ Grego. Nullũ oĩpotẽti tale ſacrificiũ offerri põt: quale eſt zelꝰ aĩarũ. Iõ circa h̃ beati. N. laborabãt et ſe occupabãt. Dic ſicut habes in hiſtoria. et fac finẽ. Deo grãs.

¶ De vno ſancto. Sermo.

Hic iuſtus eſt. Ezechiel. xviij. Pro nr̃i ſmonis introitu/ dat̃ talis regula ſiue p̄poſitio: ꝙ ille merito põt dici iuſtus: qui in ſe tres conditiones habet.
Quando docet clare doctrinã veritatis.
Qñ ſuſtinet v̄tuoſe moleſtiã aduerſitatꝭ.
Quando hꝫ continue v̄tutẽ humilitatꝭ.

¶ Prĩa clauſula ſic declarat̃. nã dic̃ beatꝰ Greg. in q̃dã homel. ꝙ plꝰ eſt v̄bi pabulo victurã ĩ p̄petuũ mẽtẽ reficere: q̃ᷓ moriture carnis eſuriẽ terreno pane ſatiare. hec ille. Cũ igr̃ dare elemoſynã: ⁊ reficere eſuriẽtẽ iuſtificet hoĩeꝫ. put dr̃ Tob. iiij. Elemoſyna ab oĩ pctõ: ⁊ a morte liberat. ⁊ etiã Luc. xj. dic̃ xp̃s. Date elemoſynã: et ecce oĩa mũda ſunt vob. igit̃ docere ⁊ inſtruere aliũ iuſtificat hoĩeꝫ: et fac̃ p̄fectũ. Hãc rõnem cõfirmat ille ſapiẽs ſalomon Prouer. x. Labia iuſti erudiũt plurimos. Exẽplũ habemꝰ Mat. xxij. de xp̃o q̃ fuit doctor ⁊ magr̃ veritatꝭ: quẽdmodũ iudei p̄hibuerũt ſibi teſtioniũ dicẽtes. Magiſter ſcimꝰ: qr̃ verax es: ⁊ viã dei ĩ v̄itate doces. Iõ ille cẽturio: q̃ eiꝰ doctrinã audierat: ⁊ viderat miracula q̃ op̄atꝰ fuerat: de eo ait. Vere h̃ hõ iuſtus erat. Luce. xxiij. Apparet igitur prima clauſula.

¶ Scða clauſula ſic declarat̃. nam hõ p̄fectus ⁊ iuſtꝰ ↄtumelias ⁊ iniurias ſuſtinet patiẽter. Iõ antiq̃ p̄hi circa hãc v̄tutẽ legunt̃ maxĩe ſtuduiſſe. Legit̃ em̃ in ꝓuerbijs p̄hoꝝ: ꝙ q̃dã p̄hs xenophõ nomine cuidã ſibi maledicẽti ait. tu didiciſti male dicere: ⁊ ego didici maledicta contẽnere. Legit̃ etiã ꝙ cũ olim p̄hie ſtudiũ floreret athenis: ſenex q̃dã ſedebat ĩ porticu ciuitatis: ⁊ qñ ſcholaris veniebat ad ſtudiũ: ſenex ille cõuicijs ꝓuocabat illũ: et ſi videbat ĩ eo ſignũ ĩpatiẽtie: nõ p̄mittebat eũ intrare: ſed tãq̃ ineptũ a ſtudio repellebat. Sic fac̃ deꝰ ſuis electꝭ multas ĩmittit tribulatiões: vt ſic p̄ v̄tutẽ patiẽtie mereant̃ ↄſeq̃ vitã eternã. Et cã eſt: qr̃ ſic virtus vaſis ꝓbat̃ p̄ feruorẽ fornacis: ſic et q̃lis ſit hõ p̄ virtutẽ patiẽtie ꝓbat̃. vñ et Eccl'i. xxvij. dr̃. Vaſa figuli ꝓbat fornax: ⁊ hoĩes iuſtos tẽtatio tribulatiõis ⁊ patiẽtia. Iõ dixit q̃dã v̄ſificator. Optĩa v̄tutũ patiẽtia ſit tibi ſcutũ: Nulla valet tm̃ virtus: patiẽtia quãtũ. Appet g̊ ꝙ qñ aliq̃s v̄tuoſe ⁊ patiẽter ſuſtinet mala ⁊ aduerſitates: tũc cognoſcit̃ ꝙ eſt p̄fectꝰ ⁊ iuſtus. Hãc ſniãꝫ ↄfirmat ille ſalomõ Prouer. c. xij. Nõ ↄtriſtabit iuſtũ q̃cq̃d ei acciderit. Exẽplũ habemꝰ. ij. li. Reg. c. xvj. de dð: q̃ a q̃dã de cognatiõe ſaul noĩe ſemei/ fuit vitup̄atus: ⁊ mittebat lapides ↄ eũ: ⁊ cũ ſerui dauid vellent eũ punire: noluit dð: ſed ait ad eos. q̃d mihi ⁊ vobis. dimittite eũ vt maledicat. Et cũ p̄ſeq̃ret̃ eum ſaul: volẽs eum interficere: patiẽter ſuſtinuit: etiã cũ multotiẽs potuiſſet ſaul ĩterficere noluit. Qð videns ſaul ait ad dð. Iuſtior tu es q̃ ego. tu em̃ tribuiſti mihi bona: ego autẽ reddidi tibi mala. j. Regũ. xxiiij. Apparet igit̃ ſecunda clauſula fore vera.

¶ Tertia clauſula ſic declarat̃. Illud ꝓpt̃ qð hõ magꝭ a deo p̄miat̃: ⁊ maiorẽ remunerationẽ meret̃: illud maxĩe hoĩeꝫ iuſtificat et reddit p̄fectũ: ſꝫ p̄ v̄tutẽ hũilitatꝭ hõ remunerat̃ a deo: qr̃ exaltat̃ in celeſti glia. nã vt dicit beatꝰ Grego. in regiſtro: tãto veriꝰ aſcẽdimꝰ: quãto ĩ valle lachrymarũ humiliꝰ ſubiacemꝰ. Hoc idẽ confirmat. b. Ber. di. Quãto hũilior ẽ cuiuſcũq; ↄſciẽtia: tãto altior ẽ illiꝰ vita. Hãc rõneꝫ ↄfirmat ille eccl'iaſticꝰ Eccl'i. xix. Eſt iuſtꝰ q̃ ſe nimiũ ſubmittit a multa humilitate. Exẽplũ habemꝰ Luc. xviij. vbi legr̃ ꝙ duo hoĩes aſcẽderũt in tẽplũ vt orarẽt: et vnꝰ orauit ſup̄be alios ſp̄nẽdo ita di. Deꝰ gratias ago tibi: qr̃ nõ ſum ſicut ceteri hoĩm iniuſti raptores adulteri ⁊c. q̃ſi dice. oẽs ſunt pctõres: ⁊ ego iuſtus. Alius aũt orauit hũiliter: ⁊ nõ audebat oculos ad celũ leuare: ſed p̄cutiẽdo pectꝰ ſuum dicebat. Deꝰ ꝓpitiꝰ eſto mihi pctõri. et iõ ſubiunxit xp̃s. Amẽ dico vobis: deſcẽdit hic iuſtificatꝰ in domũ ſuã ab illo. Apparet igr̃ tertia clauſula: ⁊ p̄ ↄñs tota rl'a p̄aſſũpta.

¶ Modo p̄dicta nr̃o ꝓpoſito applicãdo btũs. N. habuit p̄fectiſſime h̃ tria p̄dicta.
Primo docuit clare doctrinã veritatis.
ſcðo ſuſtinuit v̄tuoſe moleſtiã aduerſitatꝭ
Tertio habuit cõtinue v̄tutẽ humilitatꝭ.

¶ Primo dixi ꝙ doctrinã veritatꝭ docuit Rõ eſt. ille em̃ prudẽter ⁊ clare docet ſciẽtiã ſuã: qñ prodeſt auditoribꝰ: et eã intelligunt: qr̃ ſi nõ intelligerẽt: nihil p̄ficeret ⁊ ĩ vanũ doceret. Iõ dic̃ btũs Aug. Quid ꝓdeſt clauis aurea ſi ap̄ire nõ põt qð volumꝰ. ⁊ q̃d obeſt lignea ſi põt: cũ nihil q̃ramus niſi patere qð clauſum eſt. hec ille. Cũ igitur doctrina beati. N. habuit h̊ ꝙ fuit vtilis auditoribꝰ. qð patuit ex eo ꝙ multos ad fidẽ cõuertit. dic ſicut habemꝰ in eius legẽda ⁊c. apparet g̊ ꝙ doctrinã v̄itatis ipſe clare docuit: vt de eo merito ĩtelligat̃ illud Mat. xxj. Docebat eos de regno dei. Apparet igitur primũ.

¶ Scðo dixi ꝙ aduerſitates v̄tuoſe ſuſti-

nuit. Ratio eſt. deus enim ſeruos et ami⸗
cos ſuos in preſenti vita flagellat: ⁊ ꝑmit
tit flagellari: vt eos a pena eterna liberet
ita dicit apl's ad Heb. xij. Flagellat deus
omnem filium quem recipit. Et cauſa eſt:
quia videmus manifeſte: ꝙ illi qui ſunt
periculoſe infirmi: aliquotiens patiũtur
abſcindi manũ vel pedem: ideo ne totum
corpꝰ amittaꝛ. Sic viri ꝑfecti ſuſtinent ꝓ
xp̃o aduerſitates ⁊ tribulationes: vt vitã
eternã acq̃rant ⁊ poſſideãt: qꝛ vt dicit bea
tus Greg. mala q̃ nos hic ꝑmunt: ad deũ
ire cõpellunt. Et iõ btũs. N. volens penã
eternã vitare: et gloriã celeſtẽ acq̃rere: ſu⸗
ſtinuit ꝓ defenſione fidei libẽter tribula⸗
tiones. Hic tribulatiões et tormẽta q̃ ſuſti
nuit. Põt ḡ dicere illud v̾bũ ꝓbi Eleaza⸗
ri pro lege dei occiſi. ij. Machab. vj. Pro
pter amorem tuum libẽter hec patior. Ap
paret ergo ſecundum.

¶ Tertio dixi ꝙ virtutẽ humilitatis ipſe
habuit: iſtiꝰ mũdi vanitatẽ ⁊ ſupbiã cõtẽ
nẽdo. Rõ ẽ: qꝛ ſupbia tantũ nocet hoĩ: ꝙ
oĩa bona q̃ ſunt ĩ eo aufert. Ũn q̃dã verſi
ficator ſic dič. Si tibi grã: ſi ſapientia: for⸗
maq; detur: Deſtruit oĩa ſola ſupbia: ſi co
miteꝛ. Unde ſicut hoĩes cuſtodiũt ſe a la⸗
tronibꝰ: ne eos ſpoliẽt: ſic etiã debẽt caue
re a ſupbia: qꝛ vt dič btũs Aug. ĩ regula.
ſupbia v̾o etiã bonis opibꝰ inſidiaꝛ vt pe
reãt. Iõ btũs. N. fugit huiꝰ mũdi ſupbiã:
et tenuit humilitatẽ ac ſeruauit. Hic opa
hũilitat; q̃ fecit. vt merito poſſit dicere il
lud Mat. xj. Mitis ſum ⁊ humilis corde.
Ex antedictis igiꝛ. ſ. ex maiori ⁊ minori for
meꝛ rõ: ⁊ ꝯcludaꝛ. ḡ poſſumꝰ dicere ꝙ hic
iuſtꝰ ẽ. q̃ fuerũt v̾ba thematis. In q̃bus
duo oſtenduntur.

Primo ꝙ. N. habuit magnam dignitatẽ:
et ſingularem excellentiam. hic eſt.

Secundo ꝙ habuit ſpecialẽ ſanctitatẽ: ⁊
magnam mundiciam. iuſtus.

¶ Dixi primo ꝙ habuit magnã dignitatẽ
et ſingularẽ excellẽtiã. Rõ ẽ. ſm eñ ſapiẽ
tẽ Prouer. xxij. meliꝰ eſt nomẽ bonũ ꝙ di
uitie multe. ⁊ iõ plꝰ peccat q̃ aufert alicui
nomẽ ſuũ ⁊ famã: ꝙ diuitias. ⁊ d; vtrũq;
reſtituere ille q̃ abſtulit. Nõ eſt eñ multũ
cõmendari vel noĩari a malis. qꝛ nõ minꝰ
eſt: vt ait Seneca: laudari ob turpia: ꝙ a
turpibꝰ. Btũs aũt. N. fuit ĩ ſe ⁊ noĩatꝰ de
ſanctitate. ſ; a quo? certe a deo. Mat. xj.
Hic eſt de quo ſcriptũ eſt. Ecce ego mitto
angelũ meũ. qd̾ p; ⁊ tãgitur in hoc ꝓno⸗
mine demonſtratiuo. hic.

¶ Dixi ſcd̾o ꝙ habuit ſpecialẽ ſanctitatẽ
et magnã mũdiciã. iuſtꝰ. Dič btũs Greg.
in li. mora. ꝙ ſctĩtas eſt virtꝰ ꝑ quã opera
mur q̃ a deo ſunt iuſta. Idẽ dič Iſid̾. ſ. ety
mo. Ex q̃ apparet ꝙ ille q̃ iuſtꝰ eſt ſctĩtatẽ
h;: ⁊ ſil'r oẽm v̾tutẽ: qꝛ ꝑ oẽm v̾tutẽ hõ d̾r
iuſtꝰ: ſicut ꝑ fidẽ. ꝓpter patiẽtiã iuſtus. ⁊
ſic de alijs. Iõ dicit Ariſto. v. Ethi. ꝙ iu⸗
ſticia ẽ ꝑclariſſima virtutũ. qꝛ ꝓhibet oĩa
vitia: ⁊ ꝑcipit actꝰ virtutũ. iõ ſm iuſticiã
hõ d̾r iuſtꝰ: ſicut ab albedine albꝰ. Modo
btũs. N. vitia fugit: ⁊ virtutes acq̃ſiuit: iõ
merito põt dici iuſtꝰ: vt de eo intelligaꝛ il
lud Geñ. vj. de Noe ſcriptũ. Uir iuſtꝰ atq;
perfectꝰ fuit. Ut aũt meliꝰ ꝑdicta videat;
hiſtoriam ſuam vobis breuiter enarrabo.

Finitur ſermo. Deo gratias.

¶ Pro pluribꝰ ſctĩs. Iuſti ſunt apud deũ.

¶ Pro vna ſancta. Iuſta eſt.

Proſequere et applica ad ꝓpoſitũ tuum
ſm tenorem preſentis ſermonis.

¶ De vno ſancto. Sermo.

HOnore dignus
eſt. Heſter. vj. Reuerẽdi do
mini/ ꝑut docet experiẽtia
et hoc idẽ legiꝛ in ſacra ſcri
ptura: aliquis honoratur
propter tria.

Primo ſi eſt fortis et victorioſus.
Scd̾o ſi eſt ſapiens et ingenioſus.
Tertio ſi eſt fidelis et virtuoſus.

¶ Prima clauſula ſic declaraꝛ. ſm eñ va
litudinẽ ⁊ ꝓbitatẽ cordis/ vnuſquiſq; me
reꝛ honorẽ. vñ ſi aliq̃s ĩ bello ſtrenuus nõ
fuerit: neq; inimicũ vincere valuerit: non
mereꝛ vt habeat honorẽ debitũ victorie.
vñ dicit Hiero. in quadã epl'a. Non eſt di
gnũ vt inde exigas honorẽ: vnde refugis
laborẽ. hec ille. Sed per oppoſitũ quãdo
aduerſarius eſt victus: tũc ille qui eum vi
cit ⁊ ſuperauit: meretur coronari ⁊ hono⸗
rari: al's nõ. qꝛ vt dicit apl's. ij. ad Timo.
ij. Nõ coronabiꝛ niſi q̃ legitĩe certauerit.
Hoc ſeruabãt antiquitus romani: prout
narrat Hiero. in epl'a. xvij. Quãdo miles
de inimicis triũphabat: exhibebatur ſibi
q̃druplex honor q̃ñ redibat romã. Primꝰ
ꝙ oẽs deuictos ligatis manibꝰ retro du⸗
cebat. Scd̾s ꝙ ponebaꝛ ĩ cathedra aurea
ſup currũ quẽ trahebãt q̃ttuor equi albi.

Tertiusꝙ totus populus romanꝰ ei ob⸗
uiã exibat: et aſſociabat vſq; ad capitoliũ
et frangebaꝛ ſibi murus: nec permittebãt
ꝙ ꝑ portam intraret. Quartꝰ honor erat
ꝙ eũ induebãt veſte dei apollinis: q̃ erat
alba: ⁊ corona de lauro erat coronatus.
Exẽplũ habemꝰ etiã in ſacra ſcriptura. j.
Reg. xviij. vbi legiꝛ ꝙ cum dauid leonez
et vrſum interfeciſſet: ⁊ philiſteũ viciſſet:
ex hoc a populo iſrael multũ honoratꝰ et
cõmendatꝰ eſt: qꝛ mulieres cantãtes cum
intrabat vrbes: occurrebãt ei cum tympa
nis leticie: ⁊ in citharis: et precinebãt di⸗
centes. Saul ꝑcuſſit mille: et dauid decẽ
milia ⁊c. Et de illa ſctã vidua iudith ſcri⸗
biꝛ: ꝙ fuit valde honorata holoferne tru
cidato: vt p; Iudith. xiij. vñ ſibi dicebãt
Tu gloria hierl'm: tu leticia iſrael: tu ho⸗
norificẽtia populi nr̃i. eiuſdẽ. xv. c. Appa
ret igitur prima clauſula.

¶ Secunda clauſula ſic declaraꝛ. dič Ari
B ſtotel'. j. politič. ꝙ hoĩes intellectu vigẽ⸗
tes naturaliter ſunt alioꝝ dñi et rectores.
hoĩes autẽ robuſti corpore: et ĩtellectu de
ficiẽtes alioꝝ naturaliter ſunt ſerui. Cu;
igiꝛ per prudentiã et ſcientiã intellectus
noſter perficiaꝛ: quia vt dicit Ariſtoteles
in. iij. de aĩa. anima nr̃a in principio ſue
creationis eſt tãq̃ tabula raſa: in qua ni⸗
hil eſt depictũ. ideo apparet: cũ ſcientia
noſtrũ perficiat intellectum: ꝙ per ipſam
quis meretur honorari. Iſtud confirmat
Caſſiod̾. lib. viij. epl'aruz: vbi dicit. Iuſtũ
eſt vt ille q̃ eſt ſcientia ꝑditus: reddatur
honore reuerẽdus. Ita faciebãt antiqui.
narraꝛ in antiquis hiſtorijs ꝙ quidã rex
quendã philoſophũ honorificauit ꝓpter
ſuã ſapiẽtiã. Et dixerũt ſibi aliqui inuidi
tã vili ortũ proſapia/ ſic honorificas ⁊ ma
gnificas? Rñdit rex. qd̾ vituperare puta⸗
ris magis laudaꝛ. et adiunxit. roſa q̃ de
ſpinis orta eſt nequaq̃ blaſphemaꝛ. Hoc
etiã p; per exẽplũ ſacre ſcripture Danie.
ij. vbi legiꝛ: ꝙ poſtq̃ daniel interꝑtatus
fuit ſomniũ nabuchodonoſor regi de ſta⸗
tua illa quã viderat: rex Danielẽ in ſubli⸗
me extulit: ⁊ ei munera magna et multa
dedit: et conſtituit eũ principẽ ſup omes
ꝓuincias babylonis: ⁊ prefectũ et magi⸗
ſtrum ſuper cunctos ſapiẽtes babylonis.
Idem p; in ioſeph. Geñ. xlj. c. Apparet
igitur ſcd̾a clauſula.

¶ Tertia clauſula ſic declaraꝛ. dicit Tul⸗
lius. ij. lib. de beneficijs cap̃. v. ꝙ ille ho⸗
nore dignus eſt: q̃ alios virtutibus exce⸗
dit. q̃ illis vitijs caret: q̃bꝰ alij de facili nõ
reſiſtũt. hec ille. Et rõ eſt: qꝛ merces ⁊ pre
miũ boni et v̾tuoſi eſt gloria et honor. qꝛ
dicit pħs. viij. ethič. c. v. honor eſt exhibi
tio reuerentie/ in teſtimoniũ virtut;. hec
ille. qꝛ prout dicit ipſa veritas: dignꝰ eſt
operarius mercede ſua. Luč. x. Mõ mer
ces et premiũ hoĩs virtuoſi (prout dictũ
fuit) eſt honor: iõ tales debẽt honorari.
Ita p; per Chryſoſto. et recitaꝛ in decre
tis diſt. xlj. c. multi ſacerdotes. qui dicit.
ſuper illud Actuũ. xj. c. Erat vir bonus: ⁊
ſpũſancto plenus. ꝙ non qui maior fue⸗
rit in honore ĩter homĩes: ille eſt iuſtior:
ſed q̃ fuerit iuſtior ille eſt maior. Propter
qd̾ narrat btũs Auguſt. lib. v. de ciui. dei
cap̃. xij. ꝙ romani duo tẽpla fecerũt. ſcil;
honoris ⁊ v̾tutis: ſic adinuicẽ ordinata ⁊
coniuncta: ꝙ nullus poſſet intrare tẽplũ
honoris: niſi prius tẽplum virtutis trãſi
ret. In cuius ſignũ/ nullus apud eos re⸗
portabat honorẽ: niſi primũ per virtutes
aliquã meruiſſet tranſire: qꝛ via ad hono
rem eſt virtus. Ideo Sene. li. de carmini
bus dicit. In vita humana non diuturni
tas annoꝝ: ſed v̾tus morũ hoĩem reddit
dignũ honore. hec ille. Exẽplũ habemꝰ in
ſacra ſcriptura Heſter. vj. de mardocheo
iudeo: ꝙ ex hoc ꝙ fidelis fuit. ſ. regẽ aſue
rum preſeruando a morte: et ppl'm ſuum
iudeoꝝ diligendo: iõ poſt regẽ primus
ſup oẽs in toto regno honoratꝰ fuit. nam
fecit eũ aſuerus rex indui veſtibꝰ regijs: ⁊
imponi ſup equũ: q̃ de ſella regis erat: et
diadema regium ſuper caput eius poni.
et aman princeps militie regis tenebat
eũ per plateas ciuitatis ⁊ incedẽs clama
bat. Hoc honore dignus eſt: quẽcũq; vo⸗
luerit rex honorare. Apparet ergo tertia
clauſula: ⁊ ꝑ ꝯñs tota regula ꝑaſſumpta.

¶ Modo predicta noſtro ꝓpoſito appli⸗
cando beatꝰ. N. habuit perfectiſſime pre
dicta tria. videl;

Magnã fortitudinẽ et potentiam.
Magnã diſcretionẽ et ſapientiã.
Magnam virtutis abundãtiam.

¶ Primo dico ꝙ fuit fortis ⁊ valẽs ad ex
pugnandũ inimicos fidei: et ſuſtinendu;
tribulatiões. Et rõ eſt. nihil eſt qd̾ faciat
hoĩem ita fortem ad ſuſtinendũ aduerſa
ſicut charitas vel amor. Cantič. viij. For

tis eſt vt mors dilectio. quia propter dei
dilectionē contēnit hō mortē: vt fecerūt
ſancti martyres. nā hanc virtutē nihil de
mūdo pōt vincere. vñ Seneca. Amor dei
contra omnia te armabit. oīa eñ ſeua et
immania facilia et ꝓpe nulla facit amor.
vt dicit Aug. Modo btūs. N. habuit iſtā
virtutē: q2 nec multitudo hoīm: nec tor⸗
menta varia: nec horrēdi carceres/ potue
runt ipſum amouere: vel elongare a cha⸗
ritate xpi. ideo oīa contēpſit ⁊ ſuperauit.
Hic tribulationes q̄s ſuſtinuit ⁊c. vt nos
poſſimus dicere illud Sap. x. Certamen
forte dedit illi vt vinceret.

¶ Secundo dixi ꝙ fuit prudēs vel ſapiēs
Ratio eſt. ſm eñ doctores duplex eſt ſa⸗
piētia. ſcꝫ terrena: ⁊ celeſtis. et inter iſtas
eſt talis dr̄ia: qualis eſt inter lumē ignis
et ſtellarū. Nā lumen ignis cōſumit ma⸗
teriā in qua eſt: et quā tāgit: ſicut ceram/
oleum/ lignū: et finaliter tamē extinguit
cū exhalatione fumi ⁊ fetoris: ſed lumen
ſtellarū non ſic. Reuera ſapientia terrena
cōſumit in corpe in quo eſt: oēm deuotio
nem ad deū: et compaſſionē ad ꝓximum.
de pma dicit apl's ad Rom. viij. Pruden
tia carnis mors eſt. de ſcda vo dr Prouer.
xiiij. Sapiens timet ⁊ declinat a malo.
Modo beatꝰ iſte. N. primā ſapientiā nō
habuit: quia dānoſa eſt. ſed ſcdaꝫ habuit
quia dr de eo Eccli. xv. Adimpleuit eum
dñs ſpū ſapiētie et intellectꝰ. et ideo mul
tos in tenebris infidelitatis errātes illu
minauit: eos ad veritatē fidei reducēdo.
Hic ſicut habes in legēda. merito ergo de
eo poſſumꝰ dicere illud. iij. Reg. iiij. Erat
ſapientior cunctis hominibus.

¶ Tertio dixi ꝙ fuit fidelis et virtuoſus:
qd̄ probat̄ ſic. homo eñ non dr bonꝰ niſi
a bona voluntate. ſic nec virtuoſus niſi a
vtute. ſed ſm Auicēnā volūtas eſt bona
a bono qd̄ diligit. vñ dic̄ Hugo de ſancto
victore. Ea vis amor eſt: vt talē te eſſe ne
ceſſe ſit: quale eſt illud qd̄ amas. ergo qui
diligit bonū bonꝰ eſt. qui aūt diligit ma⸗
lū: talem ſe facere ꝓ poſſe opatur. q2 vt di
cit btūs Aug. Amor eſt vis vnitiua ꝯiun⸗
gens amātē cū amato. Cū ergo btūs. N.
xpm dilexerit: qui eſt ſumme bonꝰ. quod
pꝫ per hoc ꝙ oīa mundana ꝓpter ipſuꝫ
dimiſit: et ſancte vixit: iō apparet ꝙ fuit
bonus et virtuoſus. Hic qualiter et quid
predicauit ⁊ docuit verbo et exēplo; ſicut
in eius legenda. Propter qd̄ de eo poteſt
dici illud Mat. xxij. Magiſter ſcimus q2
verax es: et viā dei in veritate doces.

¶ Modo igitur ſic formetur ratio ex ma⸗
iori et minori: et cōcludat̄ thema. ꝙ bea⸗
tus. N. honore dignus eſt. qd̄ fuit thema.
In quibus verbis duo oſtēdunt̄.
Primū ex parte chriſti.
Secundum ex parte huius ſancti. N.
Primo ex parte xpi notatur exhibitio ex⸗
cellētis premij: q̄ iſtū ſanctū honorauit
quia dicit. honore.
Secūdo ex parte ipſius: meriti magnitu⸗
do. q2 dicit: dignus eſt.

¶ Quantū ad primū ſciendū ꝙ xp̄s btō
N. dedit ꝓ hereditate honorꝫ excellentiā
Ratio eſt. dicit eñ phus. j. Ethicoꝝ. c. ij.
ꝙ honor magis eſt in honorante q̄ in ho
norato. pꝫ ſic. q2 ſi duo eq̄les ſint in boni⸗
tate: ⁊ alter honoret̄ a rege: ⁊ alter a ruſti
co: amplꝰ honorat̄ quē rex honorat: ⁊ ita
totꝰ honor depēdet ab honorāte. Modo
ſic eſt ꝙ homo pōt honorari a deo ⁊ mun
do. honor mūdi eſt impfectꝰ ſicut ipe mū⸗
dus: iō nec honor ꝓprie eſt dicēdus: iō di
cit btūs Aug. O hoīes vt q̄d honores q̄⸗
ritis ī hac valle miſerie: q̄s aūt honor pōt
eſſe miſeris exhibitꝰ: ſꝫ honor a deo eſt ve
rus ⁊ eternꝰ. hec ille. Cōſiderans ꝙ btūs
N. ꝙ impfectꝰ ſit honor iſtiꝰ mūdi: q̄ car⸗
ni tm̄mō exhibet̄: iō ipm contēpſit: ſꝫ ho
norē aīe q̄ſiuit: q̄ pfectꝰ ⁊ abſq3 labore eſt
exhibitꝰ a rege celeſti ⁊ a curia ſua. ⁊ eccle
ſia q̄ honore magno ꝑ totū mūdū ipꝫ ho⸗
norat: ⁊ de ipſo ſolēnizat. oēs eū diligūt.
oēs ꝑ eū bñficia expectāt. oēs bonū ipm
credūt. ⁊ ita ab oībꝰ cōit̄ honorat̄. Et ecce
quā hereditatē deꝰ ſibi dedit: q2 dotauit
illū honore: vt merito de ipſo poſſit dici
illud. iiij. Reg. v. Erat vir magnꝰ apud
dñm ſuū ⁊ honoratꝰ. Nota h̄ ſi vis hiſto⸗
riā de honore exhibito mardocheo Heſter
vj. c. ⁊ applica huic ſancto.

¶ Dixi ſcdo ꝙ ex eo ꝙ fuit in perfectione
ſingularis: ſatis ſibi debebat̄. q2 dignus
eſt. Et rō eſt. deꝰ eñ ſic ſapiens ⁊ iuſtꝰ eſt:
ꝙ neq̄q̄ honorat niſi dignū: ⁊ ſm exigen
tiā meriti ⁊ pſone ipm pmiat ⁊ honorat.
Apoc. v. Dignꝰ eſt agnꝰ q̄ occiſus eſt: acci
pere honorē ⁊ gl'iam ⁊ bñdictionēꝫ. Mō
dignū eſt vt ille honoret̄ ab illo: cui ipſe
impēdit ſeruitiū. ſic q̄n dñs honorat ſer⸗
uum ꝓpter exhibitū ſibi ſeruitiū. ⁊ q2 ni⸗

hil hꝫ hō de quo poſſit ſeruire: niſi de eo
qd̄ ab eo recepit: Recepit aūt hō tria. ſ.
aīam: corpꝰ: ⁊ res corpales: vel tpales. iō
btūs iſte. N. de iſtis tribus ei ſeruiuit. ſ.
xpo. Primo de corde ⁊ aīa: q2 ipm ſup oīa
dilexit: ⁊ pluſq3 vitā: q2 ꝓ eo ſuſtinuit tor
mēta: ⁊ pdidit vitā. Scdo de corpore: q2
corpꝰ multis laboribꝰ expoſuit: ⁊ a pctō
cuſtodiuit. Tertio de rebꝰ tpalibus: q2 tē⸗
poralia ꝓpter eū cōtēpſit. iō apparet ꝙ
dignꝰ eſt honore: vt de ipō merito poſſit
dici illud ad Hebreos. iij. Amplioris gl'ie
iſte p̄ moyſe dignꝰ habitꝰ ē: q̄nto amplio
rē honorē hꝫ. Cōpletū eñ eſt ī eo illō. pſ.
viij. Gl'ia ⁊ honore coronaſti eum ⁊c. ſ. in
eterna retributione. quā nobis ⁊c.

¶ De vno confeſſore pōtifice. Sermo.

Elegit eū ex om⸗
ni carne. Eccli. xlv. Iuxta
ſcripture vitatē: ⁊ ſanctoꝝ
doctorū autoritateꝫ: decla
rabitur talis regula ſiue
ꝓpoſitio: ꝙ tria ſunt ſigna diuine electio
nis: ꝓpter que aliquis eligitur a deo in
pontificem ſeu prelatum.
Primo ſi eſt diſcretus ⁊ ſcit ignorātes in⸗
ſtruere.
Secundo ſi eſt humilis ⁊ ſcit ſuperbiam
fugere.
Tertio ſi eſt perfectus ⁊ conſueuit exem⸗
plariter viuere.

¶ Dico primo ꝙ aliquis meretur eligi: et
illum deus eligit: ex eo ꝙ eſt diſcretus et
ſcit ignorantes inſtruere. Ratio eſt: q2 ne
ceſſe eſt vt prelatus vl' iudex ſit ſapiēs ta
liter vt ſciat ſeipſum et alios dirigere et
gubernare prouide. alioquin non erit ſub
ditis vtilis ad informandum eos contra
peccata et circūſtantias. ideo volunt iu⸗
ra: vt habetur in decretis. j. q. iij. cap̄. ex
multis. ꝙ non eligantur in domo dñi qui
maiores ſacculos pecunie conferant: ſed
illi qui moribus et diſciplina atq3 ſcien⸗
tia diuites pro officio ſuo ipſam valeant
ſuſtentare eccleſiam. Et circa iſtam obſer
uationem bene obſeruabant antiquitus
ſapientes. Narrat valerius lib. vj. de cor⸗
nelio ſcipiōe: ꝙ cum ſibi offerretur hiſpa
nia ad regendum, Reſpōdit ſe nolle illuc
ire. ⁊ addidit cauſam: quia recte illud fa⸗
cere neſciret. et ideo foret inutilis ad re⸗
gendum. Tales igitur prohibentur qui
ſunt ignorantes: ne alios regant. quia ta
les a deo non eliguntur: ſed reprobantur
vnde Oſee. iiij. cap̄. dicit dominus. Quia
tu ſcientiam repuliſti: repellam te ne ſa⸗
cerdotio fungaris mihi. Sed per oppoſi
tum viros prudentes et ſciētes alios in⸗
ſtruere: et regere ſibi populum cōmiſſuꝫ.
tales eligit dominus. Exemplum de aa⸗
ron de quo legitur Eccli. xlv. Ipſum ele⸗
git ab omni viuente offerre ſacrificium
deo: incenſum et bonum odorem: memo⸗
riam placare pro populo. Et dedit illi in
preceptis ſuis poteſtatem: in teſtamen⸗
tis iudiciorum: docere iacob teſtimonia:
et in lege ſua lucem dare iſrael. Apparet
igitur pmum.

¶ Secūdo dixi ꝙ aliquis meretur eligi a
deo ꝓpter virtuteꝫ humilitatis. qd̄ ſic de
clarat̄. deus eñ ſuperbos non eligit: ſed
reprobat. quia dr Iudith. ix. Nec ſuperbi
ab initio placuerūt tibi. Ita habemꝰ exē
plum de illo Ozia rege. ij. paral'. xxvj. qui
neglexit dñꝫ deū ſuū: ingreſſuſq3 templū
dñi/ accepit thuribulū in manu vt adole⸗
ret incenſum: ⁊ ſtatim orta eſt lepra ī frō
te eius (q2 ex ſua ſuperbia officiū ſacer⸗
dotis vſurpauit.) Sed per oppoſitū deꝰ
humiles eligit et diligit. j. Coꝝ. j. Igno⸗
bilia mundi et ꝯtemptibilia elegit deus.
In exemplū huius legit̄. j. Reg. xv. ꝙ di
xit ſamuel ad ſaul. Nōne cū paruulus eſ⸗
ſes in oculis tuis: caput in tribubus iſrl'
factꝰ es. Vnxitq3 te dñs ī regē ſup iſrael.
Bene dixit ſamuel ad populū quando pe
tebat regē. j. Reg. x. et cum ſaul ſtaret in
medio popl'i et altior fuit vniuerſo popu
lo ab humero ⁊ ſurſuꝫ. Certe videtis quē
elegit dñs: q̄m non ſit ſimilis illi in omī
populo. Et hoc quantū ad ſecundū.

¶ Tertio dixi ꝙ aliquis eligi meretur: et
eligit̄ a dño (vel a deo) ex eo ꝙ eſt perfe⸗
ctus. Ratio eſt. q2 officium prelati vel iu⸗
dicis eſt peccata ſubditoꝝ reprehendere:
q2 dicit Iſidorus in lib. de ſummo bono:
ꝙ prelati iniquitate ſubditorum mentes
damnant: ſi eos vel ignorantes non eru⸗
diant: vel peccātes nō corrigāt. vñ talibꝰ
dic̄ dñs illō. iij. Reg. xx. Cuſtodi virū iſtū:
q̄ ſi lapſus fuerit; erit aīa tua ꝓ aīa eius:

Ideo ſi ipſe non̄ ſit bone fame/et bone vi
te:vt ita valeat ſubditos reprehendere: ⁊
retrahere a pctō:et ſi nō poſſit: debet eoꝝ
dimittere prelaturā. Sic enim fecit mālí-
us:de quo Ualerius li. vj. narrat. ꝙ cum
romani ei conſulatū offerrēt:⁊ inſtarēt ꝙ
eū acciperēt:ipſe cunctis ait. Aliquē volē
tem querite in quē hūc honorē deferatis.
nam ſi eum me ferre cogatis:nec ego mo-
res veſtros ferre:nec vos meū perpeti po
teritis imperiū. Sic fecit etiā btūs bn̄di-
ctus:qui cū eligeret ait. Mores eoꝝ ⁊ ſu-
os nō poſſe cōuenire: et cū intelligeret ꝙ
de morte eius/ poſt electionem tractarēt.
Fratres ait:miſereat̄ veſtri deus. ⁊ ſic eos
dimiſit. Ex predictis ergo apparet: ꝙ ille
qui eligitur:debet habere ſanctitatē vite:
vt ſic per bonū exemplū ſubditos ad bene
agendū inſtruat:⁊ a malo retrahat. ⁊ hoc
eſt qȯ dicit beatus Hiero. et notat̄ in de-
cretis. viij.q.j.c. moyſes. Moyſes amicꝰ
dei:cui facie ad faciē deus locutus eſt:po
tuiſſet ſucceſſores principatꝰ ſui/ filios ſu
os facere:⁊ poſteris propriā relinquere di
gnitatē:ſed extraneus de alia tribu eligit̄
ioſue:vt ſciremus principatum in populo
nō ſanguini:ſed ſanctitati vite eſſe deferē
dum. Exēplū habemus. j. Reg. xvj. vbi le
gitur ꝙ cū ſamuel vellet eligere de māda
to dn̄i regē ſuper iſrael: dixit ſibi deꝰ. Ne
reſpicias vultū eiꝰ:neq̄ȝ altitudinē ſtatu-
re eius ⁊c̄. quia nō iuxta intuitū hoīs ego
iudico. Et preſentatis ſibi ſeptē filijs iſai:
ait. Nō hos elegit dn̄s. Adducto aūt corā
eo dauid : qui alios pfectione excellebat:
dixit ei deus. ſurge vnge eū. vn̄ dr̄ Nume-
ri. xvj. Quecūq̄ȝ dn̄s elegerit:ipē erit ſan-
ctus. Apparet ergo tertiū:⁊ per cōſequēs
tota regula preaſſumpta. ¶ Modo predi-
cta oīa noſtro ꝓpoſito applicādo/habuit
iſte. N. pfectiſſime iſta tria. Habuit em̄

Scientiam veritatis.
Uirtutem humilitatis.
Uitam ſancte honeſtatis.

¶ Dico primo ꝙ habuit ſciētiā veritatis.
eſt illa ignorātes docere: et abſtrahere ab
oī pctō. Non docuit ſcientias gētiliū:nec
mundanas:aut fabuloſas.
¶ Scd̄o dixi ꝙ habuit virtutē humilita-
tis. Ratio eſt. Uidemus manifeſte ꝙ ſm̄
motū ſuperioꝝ inferiora mouentur. ſicut
planete ab oriēte in occidentē ferūtur mo
tu firmamenti. ſimiliter oīa mēbra corpo-
ris cordi ſubdūtur. Cū igitur deus ſit ma
ior: et dn̄s oīm creaturarū:⁊ ipē fuerit hu
milis:et nobis dederit exēplum humilita
tis: vt ptȝ Mat. xj. Diſcite a me:qꝛ mitis
ſum ⁊ humilis corde. iō btūs. N. volēs ip
ſum imitari:fuit humilis. dic ſicut habes
in eius legēda ſigna humilitatis. propter
qȯ ipē pōt dicere illud pſ̄. cxiiij. Propter
quod humiliatus ſum et liberauit me.
¶ Tertio dixi ꝙ tenuit viā ſanctatis et p-
fectionis. Ratio eſt. nihil eſt qȯ faciat ho
minē ita perfectū ⁊ ſanctū ſicut charitas.
ad Ephe. j. Elegit nos ante mūdi cōſtitu-
tionē. glo. predeſtinādo. vt eſſemus ſcti et
immaculati in conſpectu eiꝰ in charitate:
glo: i. per charitatē dei : qꝛ amor dei facit
hoc. qꝛ vt dicit Augu. in quodā ſermone.
Charitas eſt radix oīm bonoꝝ. Mō bea-
tus. N. habuit perfectā charitatē dei : qꝛ
ipſe eius amore ſuſtinuit paſſiones ⁊c̄. et
mundū cōtēpſit. iō apparet ꝙ ſanctus et
pfectus fuit. iō pōt dicere illud Prouerb.
xx. Mundū eſt cor meū:purus ſum a pec-
cato. Patȝ ergo ex dictis ꝙ elegit eū dn̄s
ex omni carne. que ſunt verba mei thema
tis. In quibus duo oſtenduntur.
Primo ꝙ adeptus eſt ſingularē dignita-
tē in ſua cōditione:qꝛ elegit eum.
Scd̄o ꝙ fuit exemplar ſanctitatis in ſua
perfectione. ex omni carne.
¶ Quantū ad primū et ſcd̄m inſimul: cir-
ca qȯ eſt aduertendū: ꝙ iſta eſt dr̄ia inter
iudiciū diuinum ⁊ humanū:ꝙ deus iudi
cat per interiora/⁊ ſic recte: ſed hoīes per
exteriora:et ſic aliquotiēs non recte:quia
multi de alijs non ſm̄ merita virtutū:ſed
ſm̄ affectionē: iō frequēter eligūt minus
idoneos:⁊ dimittūt meliores:figurati. iij.
Reg. j. per illos qui iuuabāt partes ado
nie:et nō ſalomonē: qui in cūctis fuit me
lior adonia. Sic multi frequenter eligunt
minus idoneos moti affectione inordina
ta. qꝛ vt dicit Sene. tūc perdit̄ iudiciū:cū
res tranſit in affectū. Sed deus nō elegit
niſi purū ſanctū et dignū:vt ſuperiꝰ dictū
fuit. In hoc em̄ ꝙ xp̄s beatū. N. elegerit:
oſtenditur ſua dignitas. ideo de eo poſſu-
mus dicere illud pſ̄. lxiiij. Beatus quē ele
giſti:et aſſumpſiſti:habitabit in atrijs tu-
is. ſ. in gloria paradiſi. Ad quam gloriam
nos perducat xp̄s. Amen.
¶ Pro vno confeſſore pontifice. vel dn̄ica
xxiiij. poſt trinitatem. Sermo

A Ece p̃nceps vnꝰ
Mat. ix. Reuerēdi dn̄i ꝓut
in ſacra ſcriptura recitat̄: ⁊
hoc idē ꝑ doctores ꝯfirma
tur:aliquis pōt dici eē prin
ceps merito: et ſimilis principi qn̄ habet
in ſe tres conditiones. videlȝ

Si habet ſciētiam:qua ſciat populum gu
bernare.
Si habet iuſticiam:qua poſſit maleficos
emendare.
Si fugit auariciam: et ſcit ſua liberaliter
erogare.

¶ Prima clauſula ſic declaratur. dicit que
dā glo. ſup illud Sap. vj. Cōcupiſcentia
ſapiētie deducit ad regnum perpetuū. qꝛ
tūc bene regit̄ reſpublica: cū phi regnāt:
et reges philoſophant̄. Et rationē reddit
ille Uegetiꝰ in lib. de re militari:qui dicit
Nullus eſt quē oporteat vel plura vel me
liora ſcire:ꝙ principē:cuiꝰ doctrina dȝ oī
bus ꝓdeſſe ſubditis. Iō dicit Ariſto. in li
bro topic̄. ꝙ nemo eligit iuuenes duces:
eo ꝙ nō cōſtat illos eſſe prudētes. qm̄ rex
ſapiēs populi ſtabilimentū eſt. vt dicitur
Sap. vj. Un̄ legit̄ in hiſtorijs romanorū:
ꝙ rex romanus amicabiliter ſcribēs regi
francoꝝ hortatꝰ eſt eū vt filios ſuos libe-
ralibus diſciplinis inſtrui procuraret: di.
ꝙ rex illitteratꝰ eſt q̄ſi aſinus coronatus.
De hoc habemꝰ exēplū in ſacra ſcriptura
Deut̄. j. vbi legit̄:cū populꝰ iſrael iret per
deſertū:⁊ trāſiret iordanē: ac totā illā ter
rā ſubiugaſſet: dixit moyſes ad pplm̄. qꝛ
dn̄s deꝰ veſter multiplicauit vos: et eſtis
hodie ſicut ſtelle celi/plurimi:qꝛ nō valeo
ſolꝰ negocia vr̄a ſuſtinere et pōdus ⁊ iur-
gia: date ex vobis viros ſapientes ⁊ gna-
ros:quoꝝ cōuerſatio ſit ꝓbata in tribubꝰ
veſtris:vt ponā eos vobis principes. Ap
paret igitur prima clauſula.
¶ Scd̄a ſic declarat̄. Sap. j. habet̄. Dili-
gite iuſticiā q̄ iudicatis terrā. Ex quo ptȝ
ꝙ princeps debet eſſe iuſtus. et hoc nulli
qȯ ſuū eſt auferēdo: nec auferri permittē-
do:furta cohibēdo:⁊ mala puniēdo. qꝛ vt
dicit Hiero. ſup Hieremiā: ⁊ recitat̄ in de
cretis. xxiij. q. v. c. regū. Regum officiū eſt
propriū facere iudiciū atq̄ȝ iuſticiam:⁊ li-
berare de manu calūniātiū vi oppreſſos:
et peregrinos pupilliſq̄ȝ ⁊ viduis:qui fa-
cilius opprimuntur a potentibus:prebe-
re auxiliū. hec ille. Talis erat ille traianꝰ
princeps romanoꝝ:de quo legit̄ ꝙ cū fili-
us ſuus indomitū equū equitaret: cū pe-
dibus equi filiū cuiuſdā vidue paupcule
interfecit. iō eidē vidue ſibi cōquerenti fi
liū ſuū ꝓ filio illiꝰ vidue mortuo dedit:vt
ſibi ſeruiret loco illius. De hoc habemus
exēplū. ij. Paral̄. xix. vbi legit̄/ ꝙ cū ioſa-
phat rex iuda veniſſet ī hierl̄m:ꝯſtituit ibi
iudices ⁊ principes terre: dicēs ⁊ p̄cipiēs
eis. Uidete q̄d faciatis. nō em̄ hoīs exerce
tis iudiciū:ſed dn̄i:et quodcūq̄ȝ iudicaue
ritis:in vos redūdabit. Sit timor dn̄i vo
biſcū:et cum diligētia cūcta facite. Nō eſt
em̄ apud dn̄m deū noſtrū iniquitas: neq̄ȝ
perſonarū acceptio. Apparet igitur ſecun
da clauſula.
¶ Tertia clauſula ſic declarat̄. p̃nceps em̄
dȝ oībus ꝓdeſſe:⁊ dȝ eſſe oībus amabilis:
ideo opȝ ꝙ ſit largus et liberalis. qꝛ dicit̄
Prouer. xix. Diuitie erogate addent ami-
cos plurimos. Et vt dicit Tullius li. ij. de
officijs. c. xviij. Largitas facit eē p̃ncipes
amabiles/et famoſos/et claros. Talis le
gitur fuiſſe ille titus imperator romanoꝝ:
prout legit̄ in policrato lib. iij. c. xiiij. qui
ſibi ſtatuerat ne accedētē ad eū gratia po
ſtulādi/ſine re vel ſine ſpe habendi dimit-
teret. Et interrogatꝰ ab inimicis cur plu-
rima pollicitaret̄ ꝙ preſtare poſſet. Rn̄dit
qꝛ nō decet quēq̄ a ſermone principis tri
ſtem diſcedere. Etiā quodam die recorda-
tus ꝙ tota illa die nihil dediſſet: gemens
dixit. O amici hūc diē perdidi. Et de hoc
etiā habemus exēplū Exo. xviij. vbi legit̄/
ꝙ Ietro cognatꝰ moyſi vidēs ꝙ nō pote-
rat ſuſtinere moyſes ſolus ad iudicanduȝ
populū:dedit ſibi cōſiliū vtile dicens. pro
uide de oī plebe viros ſapiētes (al's potē
tes) glo. i. ſapientes. ecce primū. timētes
deū:in quibꝰ ſit veritas. ecce ſcd̄m. et qui
oderint auariciā. ecce tertiū. et cōſtitue ex
eis tribunos ⁊ centuriones et quinquage
narios:et decanos:qui iudicēt populū oī
tempore. glo. principes appellauit tribu-
nos. Apparet tertia clauſula:et ꝑ ꝯn̄s to-
ta regula preaſſumpta.
¶ Modo predicta noſtro propoſito appli- B
cando:beatus. N. habuit predictas prin-
cipis tres excellentias. videlȝ
Primo ſcientiam veritatis.
Scd̄o iuſticiam equalitatis.
Tertio frequentiam liberalitatis.

¶ Primo dico ꝙ habuit perfecte ſciētiam cū qua populū xpianū inſtruxit. Quod ſic declarať. dr Eccli. xxxvij. Vir ſapiēs plebē ſuā erudit. vbi dic̄ glo. rector erudit plebē ſibi cōmiſſam ꝟbo ⁊ exēplo. Et fuit eiꝰ predicatio laudabilis. q2 dr Prouer. j. Audiens ſapiēs ſapiētior erit. Btūs. N. ꝑdicauit alijs virtutem ſacre ſcripture: ⁊ in fide xpiana inſtruxit multos: ⁊ ꝯuertit ⁊c̄. Dic ſicut habes in eius legēda. iō pōt figurari per dauid de quo. ij. Regū. xxiij. Dauid ſedēs in cathedra ſapientiſſimus. Per dauid ꝗ manufortis dr: intelligiť btūs. N. ꝗ fortiter cū infidelibus diſputauit. legerat em̄ illud verbū dicētis. Sapientia eſt non eloquia dei ſcire: ſed ſm̄ eloquia dei viuere.

¶ Scdo dixi ꝙ fuit ī eo iuſticia. Qđ ſic declarať. glo. ſup illo verbo Mat. v. Btī qui eſuriunt ⁊ ſitiūt iuſticiā. dicit ſic. Juſticia eſt reddere vnicuiq3 qđ ſuū eſt. ſ. proximo pietatē: ſubiectionē ꝟo deo. Ex quo apparet ꝙ iuſticia conſiſtit primo in hoc ꝙ reddamus pietatem et miam primo. ita dicitur Prouer. xi. Semināti iuſticiā merces fidelis. ſemināti iuſticiā. i. miam pauperi tribuenti dabiť merces fidelis. glo. i. in celis retributio eterna. Hāc habuit beatus N. ſicut p3 in eius legenda ⁊c̄. Et ſic poſſumus de eo dicere illud pſ. cxi. Diſpſit dedit pauperibus: iuſticia eius manet in ſeculū ſeculi. Scdo dixi ꝙ iuſticia cōſiſtit in hoc ꝙ reddamus deo ſubiectionem ⁊ obedientiā. de hoc dr. ij. Macha. ix. Juſtū eſt ſubditū eſſe deo. Hanc iuſticiā habuit. N. q2 nō ſolū ſeruauit mādata: immo etiā et xpi cōſilia: iō potuit dicere illud Prouer. viij. Jn vijs iuſticie ambulo. Apparet ergo ſcdm. ſ. qualiter btūs. N. fuit iuſtus: et que iuſticia in eo fuit quoad proximum: ⁊ quoad deum.

¶ Tertio dixi ꝙ habuit liberalitatē: et fugit auariciā. Qđ ſic declarať. Sene. in li. de beneficijs dicit ſic. Nō eſt liberalis aliquis ex hoc ꝙ aliquid ſibiipſi donat. Ergo per oppoſitū ex hoc aliqs dr liberalis: qui ſua alijs donat. Et iō q2 liberalitas eſt pncipiū dationis: non ptinet ad liberalē: ꝙ ſit prōptus ad recipiēdū: et multo minus ad petēdū. q2 vt dicit phs in. iiij. ethicoꝝ. ad liberalē pertinet eſſe emiſſiuū. Vn̄ etiam bene liberalitas alio noīe largitas nominať. q2 largū nō eſt retētiuū: ſed emiſſiuū. Modo beatus. N. oīa bona ſua diſtribuit ⁊ cōicauit. q2 bona tpalia pauperibꝰ erogauit. corpus ſuū ꝓ xpo pnīe et laboribus ac pſecutionibꝰ expoſuit. Dic ſicut habes in eius legenda. Apparet ergo ꝙ fuit liberalis. merito ergo pōt dicere illud Johā. xvij. Oīa ꝗ dediſti mihi dedi eis. Concludamus ergo ſic introductionē. Habēs in ſe pncipis cōditiones: d3 princeps appellari: ſed btūs. N. habuit in ſe tria ꝑdicta principi conueniētia. ergo nō immerito dicit thema de eo. Ecce princeps vnus. Jn quibus verbis duo notantur.

Primo ꝙ deus contulit ſibi excellentē dignitatem: quia dicit. princeps.

Secūdo ꝙ ipſe habuit cū deo gratioſam vnitatem: quia dicit. vnus.

¶ Quātum ad primū eſt ſciēdū ꝙ ſubditi debent defendi ꝑ dn̄m vel principē. Et rō eſt. q2 dicit btūs Amb. in li. de officijs / ꝙ ille ꝗ defendēdo nō repellit iniuriā proximi ſui ſi pōt: in pctō eſt: ſicut ille ꝗ facit iniuriā. et poniť expreſſe in decretis. xxiij. q. iij. c. nō inferēda: Nō inferēda: ſed depellēda iniuria lex virtutis eſt. ⁊ ſequitur. Qui em̄ nō repellit a ſocio iniuriā ſi pōt: tā eſt in vitio: ꝙ̄ ille ꝗ facit. Et huius figurā ponit decretū allegatū de moyſe: qui cum vidiſſet quēdam hebreū manifeſte ſuſtinere magnā iniuriam a quodā egyptio: qui nō erat de lege ſua: nolēs illā ſuſtinere: ſtati3 interfecit illū. Et ecce ꝗd ex hoc fuit ſecutū. ꝙ dn̄s vidēs ꝙ moyſes ita zelare cepiſſet ꝓ pplo ſuo: ⁊ ita defendebat illū: cōſtituit eū rectorē ⁊ gubernatorē ſiue pncipē ppli ſui. Sequiť igiť ex ꝑdictis: ꝙ ille meretur eſſe princeps: ꝗ ſcit et pōt ſubditos defendere et vindicare. Vn̄ legiť. j. Reg. viij. ꝙ populus iſrael ſamueli clamabat. Cōſtitue nobis regem: qui bella nr̄a expugnet. Modo btūs. N. habuit hec. et quia nos ꝓtegit: ⁊ defendit ab inimicis ſpūalibus: ergo merito pōt dicere illud Joſue v. Sū princeps exercitus domini. Et hoc quantum ad primum.

¶ Quātū ad ſcdm eſt ſciēdum / ꝙ hō efficitur vnū cū deo ꝑ mentis integritatē. Rō eſt. cordis eni3 diuiſio eſt ſignum mortis. Oſee. x. Diuiſum eſt cor eoꝝ: nūc īteribūt. Proculdubio ꝙ̄diu res eſt vna: tādiu durat et h3 eſſe. vn̄ Boe. lib. iij. pſa. xi. Vnū eſt indiuiſum in ſe ⁊ diuiſum a quocunq3 alio. Et iō cū charitas ſit eſſe ⁊ vita hoīs:

et ideo habet et eſt cauſa vnionis: et eſt cā quare beatus. N. fuit deo vnitus ꝑ amorē et charitatem. quod probat beatus Aug. Charitas eſt duo aliqua copulans: vel copulare appetens. amantē. ſ. ⁊ amatū. qualiter iſte ſanctus. N. habuit: ita clare pat3 in eius hiſtoria: quia cum xpo regnat ⁊ in eius gloria. Ad quam ipſe filius dei nos perducat. Amen.

¶ Pro trāſlatione alicuius ſcti. Sermo.

A

PLacuit deo et tranſlatus eſt. Eccli. xliiij. Juxta ſcripture veritatem poniť talis ꝓpoſitio. Propter tria aliqs placet deo. videlicet

Primo ſi cauet a pctō: et viuit ſinceriter.

Scdo ſi fugit vanitatē: ⁊ viuit humiliter.

Tertio ſi compatitur proximo: et ſibi ſuccurrit miſericorditer.

¶ Prima clauſula ſic declaratur autoritate ſacre ſcripture. Scribitur Prouer. xij. Qui fideliter agunt placēt deo. Exemplo etiam patet Gene. v. vbi legitur ꝙ poſtꝙ̄ enoch. ccclxv. annis vixiſſet in innocentia et ſimplicitate: et ambulaſſet cū deo: ſubito non apparuit: quia tulit eū dn̄s in paradiſum voluptatis. Jdeo diciť de eo Eccli. xliiij. Enoch placuit deo: et tranſlatus eſt in paradiſum. Et hoc quātū ad primū.

¶ Scda clauſula declaratur autoritate et exēplo. Autoritate ꝓbať Judith. ix. Nec ſuperbi placuerūt tibi ab initio. Et etiam dicit Hiero. in quadā epiſtola. Nihil eſt qđ nos ita gratos deo ⁊ hoībus faciat: ſicut ſi vite merito magni: humilitate infimi ſimus. hec ille. Exēplum habemus Judith. xiiij. de illa ſancta dn̄a Judith. cum eſſet per inimicos ſuos obſeſſa in ciuitate betulie: q2 deo ſe humiliauit affligēdo corpus ſuū ieiunio ⁊ cilicio: iō eā deus de inimicis liberauit. vnde ipſa dicit vt habeť eodem cap̄. Humilium et manſuetoꝝ ſemper tibi placuit deprecatio. Apparet igiť ſecunda clauſula.

¶ Tertia clauſula ſic declaratur autoritate et exēplo. Autoritate ꝓbatur Prouer. xxi. vbi dr. Facere miam ⁊ iudiciū: magis placet dn̄o ꝙ̄ victime. Exēplū habemꝰ Geneſ. xix. vbi legitur / ꝙ loth ideo q2 reinuit hoſpitalitatē: ⁊ recipiebat libēter omnes peregrinos: ideo fuit liberatus de ſubuerſione ſodome. vnde dic̄ aplſ ad Heb. xiij. Fratres hoſpitalitatem nolite obliuiſci. per hāc em̄ placuerūt quidā angelis hoſpitio receptis. Apparet igitur tertia clauſula: et per ꝯn̄s tota regula preaſſumpta.

¶ Modo predicta nr̄o ꝓpoſito applicando: btūs. N. habuit predicta tria cōplete qui hodie tranſlatus eſt. videl3

Primo vixit innocenter.

Scdo conuerſatus eſt humiliter.

Tertio cōpaſſus eſt proximo miſericorditer.

¶ Primo dixi ꝙ vixit innocēter et ſancte. Et hoc q2 habuit ſcientiam veritatis: ⁊ illam ignorātes docuit: et deum timere: et amare: et abſtinere ab oī peccato. Tob. j. Nō docuit ſciētias gētiliū: nec mūdanas: aut fabuloſas: ſ3 dei ſcientiā. q2 oīa ꝗ xps dixit ⁊ fecit ⁊ predicauit. q2 talia ſunt nobis via perueniēdi ad ipm. Dic qualiter ⁊ ꝗd ꝑdicauit ⁊ docuit verbo ⁊ exēplo: ſicut habes in eiꝰ legenda. ꝓpter qđ de eo pōt dici illud Mat. xxij. Magr̄ ſcimus q2 verax es: ⁊ viā dei in veritate doces.

¶ Dixi ſcdo ꝙ habuit virtutē hūilitatis. Rō eſt. Videmꝰ manifeſte ꝙ ſm̄ motū ſuperioꝝ / inferiora mouentur. ſicut planete ab oriente in occidentē feruntur motu firmamenti. Similiter omnia mēbra corporis cordi ſubduntur. Cū ergo deus ſit maior: et dn̄s oīm creaturarū: et ipſe fuit humilis: ac etiam dedit nobis exemplū humilitatis. quod patet Mat. xi. Diſcite a me: q2 mitis ſum ⁊ humilis corde. Jō beatus. N. volens ipſum imitari: fuit humilis. Dic ſicut habes in eius legenda ſigna humilitatis. propter quod de ſe poteſt dicere illud pſ. cxiij. Humiliatus ſum: et liberauit me.

¶ Dixi tertio ꝙ fuit cōpaſſus proximo. Ratio eſt. q2 ille eſt verus cōpatiēs: qui dolorē ac infirmitatē et periculū alteriꝰ ſentit et iuuat. q2 vt dicit btūs Greg. in quadā home. Cōpaſſio eſt cū malum inopie proximi ſuſcipere non metuimus: vt eum liberemus. hec ille. Sed btūs. N. iuuit proximum ⁊c̄. igitur habuit proximi ſui compaſſionē: vt merito poſſit dicere illđ Job xxx. Flebam quōdā ſuper eo qui afflictus erat: et cōpatiebatur aīa mea pauperi. Ex antedictis igitur. ſ. ex maiori ⁊ minori cōcludať thema. igiť placuit deo ⁊ trāſlatꝰ eſt. que ſunt verba thematis. Cetera ꝑ te vide: et adapta propoſito tuo.

¶ De vna virgine. Sermo.

a Queſiui eã mihi ſpõſaꝫ aſſumere. Sap. viij
Prout reperio in ſacra ſcri
ptura: illa q̃ vult eſſe ſpõſa
xp̃i: debꝫ habere quattuoꝛ
bonas excellentias ſuper alias mulieres
ſcꝫ ad modũ virginis matris ieſu xp̃i.

Primo ſapientiã: qua ſuũ coꝛpus conſer
uet in omnimoda puritate.

Secũdo pulchꝛitudinẽ abſq; omni defoꝛ
mitate.

Tertio honeſtatẽ ſine repꝛehenſione.

Quarto humilitatẽ cũ feruẽti deuotiõe.

¶ Primo dixi ꝙ ad modũ ꝟginis glorio
ſe/debet habere pꝛudentiã cuſtodiendo
ſuã virginitatẽ: quia pꝛout dicit Hieroñ.
ĩ ep̃la ad demetriadẽ ꝟginẽ: ꝟginitas eſt
theſaurus impꝛeciabilis: et irrecuperabi
lis poſtꝙ eſt amiſſus. Ut ergo virgo ſit
deo grata: debet habere integritatẽ car
nis. aliter non haberet ſeu acciperet co
ronã regie dignitatis. Ideo qñ ep̃s cõſe
crat virgines: nõ intendit coꝛruptas do
mino conſecrare ſeu deſponſare: ſed ſolũ
puellas virgines. qꝛ ſi coꝛrupte ſunt: non
tenet mr̃imoniũ. iõ tales repudiat ⁊ odit
et p̃cipit Deut. xxij. ſi nõ eſt in puella in
uenta virginitas eijcient eam extra foꝛes
domꝰ patris ſui: ⁊ lapidibꝰ obꝛuent eaꝫ.
Et xp̃s vult ſponſaꝫ ſuã cauere ne habeat
noticiã vel conſoꝛtiũ hoĩm: ad modũ illiꝰ
rebecce de qua dꝛ Geñ. xxiiij. Ecce rebec
ca egrediebat̃ puella decoꝛa nimis ꝟgoq;
pulcherrima et incognita viro. Talẽ em̃
xp̃s diligit: et in ſponſam aſſumit. et hoc
eſt qđ dicit beda ſuper lucã. Chꝛiſtus de
virgine natus eſt: vt ſe virgineũ decꝰ dili
gere oſtenderet. Et in huius rei ſignũ/ele
git virginẽ matrẽ: virginẽ pꝛecurſoꝛẽ: vir
ginem diſcipulũ familiarem. Apparet igi
tur pꝛima clauſula.

¶ Secũdo dixi ꝙ ad modũ virginis vult
ꝙ habeat pulchꝛitudinẽ ſpũaleꝫ. ita dic̃
ap̃ls. j. ad Coꝛ. vij. Uirgo cogitat que do
mini ſunt vt ſit ſancta coꝛꝑe ⁊ ſpũ. Et ra
tio eſt: qꝛ pulcher ſponſus debet habere
ſpõſam ſpecioſam: ſicut ptꝫ de dauid: qui
erat pulcher ⁊ vultu decoꝛꝰ: qꝛ interp̃tat̃
vultu deſiderabilis: iõ accepit ſponſam
abigail: de q̃ dꝛ. j. Reg. xxv. Erat abigail
mulier pꝛudẽtiſſima ⁊ ſpecioſa. Cũ g̃ xp̃s
ſit ſuꝑ oẽs creaturas pulcher ⁊ ſpecioſus:
ita dꝛ in pſ̃. xliiij. Specioſus foꝛma pꝛe
filijs hoĩꝫ. ita vult ꝙ ſpõſa ſua ſit ſpecioſa
⁊ mũda ĩ ſua mẽte: ⁊ talẽ ip̃e vult ⁊ diligit
vñ Hierony. Illa virgo ſponſa xp̃i eſt: cu
ius nec mente cogitatio: nec carnẽ libido
maculat. hec ille. Iõ in figurã huius deꝰ
p̃cepit Leuit. xxj. ꝙ ſummꝰ ſacerdos vxo
rem duceret ꝟginẽ: nõ meretricẽ ſoꝛdidã.
Figurabat̃ ꝙ xp̃s q̃ eſt ſummus ſacerdos
(pꝛout dicit apoſtolus ad Hebꝛe. ix.) nõ
ducit ſoꝛdidã; nec turpẽ: ſed ſolũ pulchꝛã
mẽte ⁊ coꝛꝑe. Apparet igit̃ ſcđa clauſula.

¶ Tertio dixi ꝙ debet habere honeſtateꝫ
ſine oĩ repꝛehenſione. ſemꝑ cũ honeſta ſo
cietate incontaminata: nõ vaga: non di
ſcurrens per plateas ⁊ vicos: vt oſtendat
ſuã pulchꝛitudinẽ: qꝛ talibꝰ frequenter ac
cidit ſicut illi dine filie iacob: de qua legit̃
Geñ. xxxiiij. Egreſſa autẽ eſt dina filia lye
vt videret mulieres regionis illiꝰ: quã cuꝫ
vidiſſet ſichen filius emoꝛ euei pꝛinceps
terre illius: adamauit eam et rapuit: ⁊ doꝛ
miuit cũ illa vi oppꝛimens virginẽ. vnde
dꝛ vulgariter. la muger y la gallina poꝛ
andar ſe pierda ayna. Non dꝫ igit̃ eſſe ta
lis ſponſa xp̃i: ſed clauſa/honeſta/ſolita
ria. exẽplo beate virginis: quã angelꝰ in
loco ſecreto inuenit ſolitariã. et illiꝰ ſan
cte vidue iudith. Judith. viij. que fec̃ ſibi
cubiculũ ſecretũ: in q̃ clauſa moꝛabat̃ cũ
puellis ſuis. Tales deo placẽt. tales xp̃s
diligit. Ideo hierony. cuidã ſpõſe xp̃i ſcri
bens ita dicit. In te ſit honeſtas admira
bilis: ſtupenda verecũdia: mira patiẽtia:
virginalis inceſſus: ⁊ vere pudicitie habi
tus: ſermo ſemꝑ modeſtꝰ: ⁊ in ſuo tempo
re pꝛoferendus. hec ille. Apparet ergo ter
tia clauſula.

¶ Quarto dixi ꝙ debet habere humilita
tẽ cũ feruẽti deuotione. Eſt ratio: qꝛ dicit
Augu. in lib. de bono virginali: ꝙ humili
tas eſt cuſtos virginitatis. Iõ xp̃i ſponſa
dꝫ eſſe humilis: qꝛ ſibi parũ placet virgi
nitas ſine humilitate. vñ dicit beatꝰ Ber.
Si maria humilis nõ fuiſſet: filium dei
nunq; cõcepiſſet. Quod ſatꝭ expꝛeſſit xp̃s
in illa parabola: quam poſuit Mat. xxv.
de illis quinq; ꝟginibꝰ: que licꝫ eſſent vir
gines: non tñ intra beatitudinis ianuam
recepte fuerũt. ꝯfidẽtes em̃ de ſua ꝟgini
tate: venerũt nouiſſime tanq; p̃ſumptuo
ſe dicentes. Dñe dñe: aperi nobis. At ille

reſpõdẽs ait. Amẽ dico vobis: neſcio vos.
Et in ſignũ huiꝰ/moniales q̃ xp̃o deſpon
ſant̃: induũtur velo nigro: ⁊ defoꝛmes ve
ſtes poꝛtãt/in ſignũ honeſtatis ⁊ humili
tatis: quã debẽt habere. Apparet g̃ ꝙ ve
ra ſpõſa xp̃i dꝫ eẽ deuota ⁊ humilis ⁊ obe
diẽs ſpõſo ſuo. Figurã habemꝰ Heſter. j.
de illa vaſthi: q̃ qñ fuit humilis ⁊ obediẽs
ſpõſo ſuo aſuero: eã dilexit: ⁊ cũ eo fuit. ſꝫ
qñ fuit ſibi cõtumax ⁊ inobediẽs: eã de cu
ria eiecit. Aſuerꝰ interpꝛetat̃ btitudo: ⁊ ſi
gnificat xp̃m q̃ eſt nr̃a btitudo. Uaſthi ꝟo
interpꝛetat̃ finis ſignatꝰ: et ſignificat vir
gines xp̃o ꝑ ſupbiã inobediẽtes. tales re
pꝛobat xp̃s. et em̃ veniũt ad finẽ ſignatũ:
q̃ eſt dãnatio eterna. Apparet igit̃ tertia
clauſula: ⁊ ꝑ ꝯñs tota regula p̃aſſumpta.

¶ Modo predicta noſtro ꝓpoſito appli
cando. beata. N. habuit perfecte pꝛedicta
quattuoꝛ. videlꝫ

Primo ſuum coꝛpus conſeruauit in om
ni puritate.

Secundo habuit pulchꝛitudinem abſq;
defoꝛmitate.

Tertio habuit ſine repꝛehenſione magnã
honeſtatem.

Quarto habuit cum deuotione nimiam
humilitatem.

¶ Primo dixi ꝙ cũ magna pꝛudẽtia cuſto
diuit coꝛpꝰ ſuũ in virginitate. Et rõ eſt. qꝛ
virginitas ex quo ſemel eſt amiſſa: decete
ro nõ põt recuperari. nã ſicut lãpas ſemel
fracta nõ reparat̃: ita ſi q̃s amiſerit virgi
nitatẽ ſuã: ſi totũ mũdũ daret plenũ auro
nõ recuperaret eã. ita dicit Hiero. in ep̃la
ad euſtochiũ. Audacter loquoꝛ: cũ oĩa poſ
ſit deus: ſuſcitare nõ põt virginẽ poſt rui
nã. Ualet q̃dẽ liberare de pena: ſꝫ nõ vult
coꝛonare coꝛruptã. h̃ ille. Et allegat̃ in de
cretis. xxxij. q. v. c. ſi paulꝰ. Iõ qꝛ tãtꝰ the
ſaurꝰ ſemel amiſſus nõ põt recuperari: iõ
beata. N. pꝛudẽter virginitatẽ cuſtodiuit
⁊c̃. Dic ſicut habes in eius legẽda. ꝓpter
qđ dixit Tobie. iij. ſara. Tu ſcis dñe: quia
nũꝙ cõcupiui virũ: et mundã ſeruaui ani
mã meã ab omni concupiſcentia.

¶ Scđo dixi ꝙ ipſa ſine defectu ſpiritua
li habuit pulchꝛitudinem. Rõ eſt: qꝛ caſti
tas coꝛpoꝛis ſine mũdicia mẽtis: eſt ſicut
pulchꝛitudo in pariete picta. pulchꝛitudo
coꝛpoꝛis: qꝛ ſi pictura de pariete tollatur:
apparebit vitiũ qđ eſt interius. Sic ſi pul
chꝛitudo coꝛpoꝛalis ſit ſine ſpũali: appa
rebit eius defectus. qꝛ ergo vt dicit beatꝰ
Aug. nihil diligitur niſi pulchꝛũ: et deus
beatã. N. nõ dilexiſſet niſi pulchꝛa fuiſſet:
ideo voluit eſſe pulchꝛa nõ in coꝛpoꝛe: ſed
in aĩa per gratiã ⁊ virtutes: eo qꝛ peccato
caruit: qđ deturpat animã: ideo dicit ſibi
ſponſus illud Cãticoꝛum. vj. Pulchꝛa es
amica mea.

¶ Tertio dixi ꝙ habuit honeſtatẽ ſine re
pꝛehẽſione. Rõ eſt. dicit btũs Aug. ꝙ vir
tus nihil aliud eſt: ꝙ diligere quod diligẽ
dum eſt. Omne aũt qđ diligitur: ſub rõne
boni diligitur: vt dicit ph̃s. Cũ igitur xp̃s
ſit ſummũ bonũ et ſumma honeſtas: ideo
ip̃m ſolũ beata. N. ita dilexit: ꝙ oĩa mun
dana q̃ſi vana ꝓpter ip̃m contẽpſit: et ho
neſte vixit: qꝛ ipſa fuit honeſta in ſua con
uerſatione: honeſta in locutione: honeſta
in geſtu coꝛpoꝛis ⁊ in oĩbus factis ſuis: vt
merito poſſit dicere illud Eccli. xxiiij. Flo
res mei fructus honoꝛis et honeſtatis.

¶ Quarto dixi ꝙ fuit humilis et deuota.
Ratio eſt. qꝛ deus ſuperbos odit et repꝛo
bat. humiles aũt ⁊ deuotos ipſe defendit
et amat. et talibus dat ſuam gratiã. ideo
ſcribitur Iaco. iiij. et. j. Petri. v. Deus ſu
perbis reſiſtit: humilibus aũt dat gratiã.
Ideo beata. N. volens xp̃i gratiã habere:
voluit eẽ humilis. dic humilitatẽ quã ha
buit ⁊c̃. vt merito poſſit dicere illud Mat
thei. xj. Mitis ſum et humilis coꝛde. Ex
antedictis ergo. ſ. ex maioꝛi et minoꝛi con
cludatur propter quattuoꝛ pꝛedicta effici
tur aliqua digna vt ſit ſponſa xp̃i: et quia
virgo. N. habuit hec oĩa: vt dictũ eſt: ideo
xp̃s voluit eam in ſponſam aſſumere ꝓut
dicũt verba thematis. Queſiui eam mihi
ſponſam aſſumere. ¶ In quibus quidem
verbis duo oſtenduntur. videlꝫ

Primo ꝙ ipſa maximam nobilitatẽ ade
pta eſt pꝛopter chꝛiſti deſpõſationem. qꝛ
dicit. ſponſam ⁊c̃.

Secundo ꝙ pꝛopter ſuam bonitatem me
ruit hanc coniũctionem: quia dicit. que
ſiui eam mihi ⁊c̃.

¶ Quantum ad pꝛimũ eſt ſciendum ꝙ in
hac virgine eſt oĩs nobilitas ⁊c̃. Eſt rõ. di
cit ph̃s. v. politicoꝝ. ꝙ nobiles ſunt in q̃
bus exiſtunt pꝛogenitoꝝ virtus ⁊ diuitie.
modo pꝛogenitoꝛ oĩm xp̃ianoꝛũ eſt deus
pater. j. Petri. j. Benedictus deus ⁊ pater
dñi noſtri ieſu xp̃i: qui ſm̃ miam ſuã ma
gnã regenerauit nos ⁊c̃. Uirtutes autẽ et

diuitie iſtius patris fuerūt date. N. dedit enim ſibi multas virtutes ꝛc. dic virtutes quas habuit. ſ. virginitatē/humilitatem/ et patiētiā/et firmitatē in tormētis ꝛc. ita vt de iudicibus eā perſequentibus: dicaſ illud Eſa. iij. Ignobilis contra nobilē. Et hoc quantum ad primum.

¶ Quantū ad ſcd̄m/ dixi ꝙ fuit in ea magna bonitas ꝛc. maior em̄ bonitas quam pōt habuere mulier: eſt ꝙ ſit ſponſo ſuo fidelis. Prouer. xij. Mulier diligēs corona eſt viro ſuo. Modo btā: N. fuit multū fidelis xp̄o: vt ſuperius fuit oſtēſum ꝛc. vt merito de ip̄a poſſit dici illud Judith. xj. Nō eſt talis mulier ſup terrā in aſpectu: ī pulchritudine: et in ſenſu vboꝝ. ergo nos ſibi dicamus illud Judith. viij. Ora ꝓ nobis: qm̄ mulier ſancta es. qꝛ tuis poſſum⁹ orationibus adiuuari: et potes nobis hic diuinam gratiā obtinere: vt in futuro habeamus ſuam gloriam. Quam nobis preſtare dignetur. Amen.

¶ Pro vna virgine. Sermo.

A V Irgo cogitat que dei ſunt. j. Coꝝ. vij. Reperio ī ſacra ſcriptura/ ꝙ ille qui vult cogitare illa que dei ſunt: opꝫ ꝙ tria figat et ponat in mente ſua: vt propter primum ipſum timeat. propter ſcd̄m ſibi obediat. propter tertium diligat.

Primo debet conſiderare in deo ſue maieſtatis nobiliſſimum ſtatum.

Secundo ſue voluntatis iuſtiſſimum preceptum.

Tertio ſue paſſionis doloroſiſſimum tormentum.

¶ Primo dixi ꝙ dꝫ cogitare diuinā maieſtatē: vt ſic deū timeat. Et rō eſt. put dicit Sene. Generoſus eſt anim⁹ hoīs. ideo homines q̄ de terrenis ꝛ de pctīs ſemp cogitāt: nō habēt cor generoſum: ſꝫ baſſum et deſpectū. qꝛ a talibus ſpūſſctūs ſe elōgat: vt dꝛ Sap̄. j. Spūſſctūs auferet ſe a cogitationib⁹ q̄ ſunt ſine intellectu. ꝛ iō in talibus cor hoīs implicari nō dꝫ. Sed ꝑ oppoſitū ille totus hꝫ cor generoſum ꝛ altū: q̄ alta vt ſunt diuina cogitat. vt ſit de numero illoꝝ de quib⁹ dꝛ Sap̄. v. Cogitatio illoꝝ apud altiſſimū. ideo Prouer. iij. dicitur. In oībus vijs tuis cogita illum: ꝛ ipſe diriget greſſus tuos.

¶ Scd̄o dixi ꝙ dꝫ ſuā voluntatē ꝛ ſuū preceptū cogitare vt illud īpleat. ita dꝛ Eccli iij. Que precepit tibi de⁹ illa cogita ſemp. Et rō eſt. Mat. xix. ſcribiſ. Si vis ad vitā ingredi ſerua mādata. Inobediētia enim primoꝝ parētū clauſit nobis regnum celorū: ſed obediētia fuit illa que recuperauit et aperuit. vñ xp̄s dixit petro obediēti. Tibi dabo claues regni celoꝝ. Matthei. xvj. Modo eſt ſic ꝙ nos non poſſum⁹ bñ diuinis p̄ceptis obedire: niſi illa ſciam⁹ perfecte: ideo cōſuliſ nobis Eccli. vj. Cogitatū tuū habe in preceptis dei. et in mandatis illius maxime aſſiduus eſto. ſ. vt impleas illa. Similiter precipitur nobis Deuſ. vj. Hec meditaberis ſedēs ī domo tua: ꝛ ambulās in itinere dormiēs atqꝫ cōſurgens: et ligabis ea q̄ſi ſignū ī manu tua: eruntqꝫ et mouebunſ inter oculos tuos: ſcribeſqꝫ ea in limine et oſtijs domus tue. Apparet igitur ſecunda clauſula.

¶ Tertio dixi ꝙ dꝫ hō xp̄i aſperitatē ꝛ doloroſam paſſionē cogitare: vt ſic eum diligat. ita dꝛ. j. Peſ. iiij. Xp̄o paſſo ī carne et vos eadē cogitatiōe armamini. Et rō eſt: nullus em̄ eſt ita tepidus aut frigidus in amore xp̄i: ꝙ ſi intueaſ quātū in paſſione nos amauit. ꝛ quanta mala ꝓ nobis ſuſtinuit: q̄ nō accēdaſ ad amādū xp̄m. vñ beatus Bern̄. dicit. Super oīa reddit te mihi amabilē bone ieſu calix paſſionis: quē bibiſti opus nr̄e redēptionis. hec ille. Pꝫ ḡ ꝙ cogitatio nr̄a dꝫ verſari circa paſſionē xp̄i. Et hoc cōfirmat apl's ad Heb. xij. Recogitate eū q̄ talē ſuſtinuit a pctōrib⁹ aduerſus ſemetip̄m cōtradictionē. Apparet ergo tertia clauſula: et per conſequēs ꝛc.

¶ Modo predicta nr̄o propoſito applicādo: hec glīoſa virgo btā. N. p̄dicta tria cogitauit ꝛ cōtēplata mirabiliter fuit. B

Primo diuinum ſtatū ꝛ ſuā maieſtatem.

Scd̄o diuinū preceptū et ſuā voluntatē.

Tertio chriſti paſſionem et mortem et cruciatus eius acerbitatem.

¶ Dixi prīo ꝙ cogitauit diuinū ſtatū ſiue maieſtatē. Et rō eſt. nā dicit btūs Grego. ꝙ facile laqueos euadit in terris: qui ſemper oculos hꝫ in celis. Et cauſa eſt: qꝛ inimicus humani gn̄is. ſ. diabol⁹/in hoc mūdo ponit diuerſos laqueos pctōꝝ ꝓponēdo hoī queqꝫ delectabilia. ita dic ps̄. lvj. Laqueū parauerūt pedib⁹ meis: ꝛ incuruauerūt aīam meā, et ſic multotiēs peccatorē capit et occidit qn̄ continue terrenis inhiat: ſed qn̄ hō a terrenis ſe elongat: et ſemper celeſtia contēplatur: tūc euadit laqueos diaboli. Ita btā. N. volens inimici laqueos euadere: terrena contēpſit. dic ſicut habes in eius legēda. et celeſtia cogitauit. ita vt poſſet dicere illud ps̄. xxiiij. Oculi mei ſemper ad dn̄m: qm̄ ip̄e euellet de laqueo pedes meos.

¶ Dixi ſcd̄o ꝙ diuinā voluntatē ꝛ diuinū preceptū cogitauit: vt ſibi obediret. Et rō eſt. iuſtū enim eſt vt cui oēs creature obediūt: ꝙ etiā homo obediat. cum ergo oēs creature ſuo obediāt creatori tam ſenſibiles ꝙ inſenſibiles. ita dicit ps̄. ciij. Terminum poſuiſti quē non tranſgredientur. et Mat. viij. Qualis eſt hic qꝛ venti ꝛ mare obediūt ei. multo magis hō debꝫ obedire diuinis preceptis: et eius volūtati. Unde hoc vidēs beata. N. cogitauit ꝛ contēplata fuit diuina precepta: et illa iuxta poſſe cōpleuit. qꝛ deū ſuper oīa dilexit et proximum: et ſic de alijs preceptis ꝛc. Propter quod poteſt dicere illud ps̄. cxviij. Ego autem nō dereliqui mandata tua.

¶ Dixi tertio ꝙ xp̄i paſſionē durā quā pro ip̄a ſuſtinuit: cogitauit. Et rō eſt. nihil em̄ eſt qd̄ tantū prouocet hoīem ad bene operandum: et ad laborandum moueat: ſicut frequēs memoria paſſionis xp̄i. ita dicit beatus Bern̄. Hoc eſt qd̄ plus me mouet: me viget: et plus accendit calix tuus dn̄e quē bibiſti. hec ille. Ideo hoc cōſiderans beata. N. cogitabat dirā paſſionem xp̄i: et reducebat ad memoriā: vt ſic meli⁹ tormēta et labores cū patiētia exēplo xp̄i/ ſuſtineret. dic ſicut habes in ei⁹ legēda ꝛc. Propter quod ſciebat illud verbum qd̄ ſcribitur. j. Peſ. ij. Chriſtus paſſus eſt ꝓ nobis vobis relinquens exemplum: vt ſequamini veſtigia eius. Ex antedictis igitur. ſ. ex maiori et minori formetur ratio et concludatur ſic thema: Ergo hec virgo cogitat q̄ dei ſunt. que ſunt verba noſtri preſentis thematis. In quibus quidem verbis duo de ipſa oſtenduntur.

Primo ꝙ peccatis reſiſtendo virginitatē ſeruauit: qꝛ dicit. virgo cogitat.

Secundo ꝙ mundum deſpiciendo in dei ſe amore firmauit: qꝛ di. que dei ſunt.

¶ Quantum ad primum eſt ſciendum ꝙ dicit Chryſo. Si mens ſobria fuerit et caſta; naturalium motuum peccatum nullum erit. Ex quo patet ꝙ illa que vult virginitatē ſeruare: oportet ꝙ ſobrie viuat: quia ſm̄ Hiero. virginitas in delitijs periclitatur. Et cum virginitas que eſt ſoror angelorum ſm̄ Cyprianum: ſit puriſſima. quia virgo a virore diciſ: eo ꝙ viroris ſui et pulchritudinis non eſt paſſa aduſtionē quia ſm̄ Augꝰ. virginitas eſt in carne corruptibili incorruptionis perpetua meditatio. Apparet ergo ꝙ non debet op̄a carnis peragere: ſed potius per abſtinētiam carnē mortificare vt ſpiritus viuat. Et ratio eſt. Uidemus manifeſte ꝙ quādo aliqua terra de nouo dedicanda eſt diuino cultui: prius debet a principib⁹ terre mortificari. Modo terra deo dedicata eſt caro virginea: cui debeſ fructus centeſimus ſm̄ Hiero. ideo debet mortificari per abſtinentiam. ſcilꝫ vigilijs et ieiunijs: vt caro in virginitate conſeruetur: que eſt virtus ita precioſa ꝙ prefertur coniugali ac viduali ſtatui. et que confert ac operatur multa bona: et ſpecialiter inter alia quatuor. videlꝫ

Primo merita multiplicat.

Scd̄o a periculis liberat.

Tertio dona augmentat.

Quarto deo acceptabiles preſentat.

¶ Primo dico ꝙ multiplicat merita: quia per ſuam excellētiam ducit ad regnum celorum: et ad vitam celeſtem. quia enim vita celeſtis eſt incorruptibilis ꝛ perpetua: vt dicit beatus Augꝰ. Unde hec virtus tātum eſt nobilis: vt dicit Hierony. ꝙ diſcipuli platonis in honorem ſui magiſtri docuerunt ꝙ de virgine natus ſit: non credentes ꝙ vir tantas virginitates conſeruare feciſſet: niſi de virgine natus fuiſſet. vnde ipſe plato ꝛ diſcipuli hanc virtutem ſeruare docebant. D

¶ Secundo dixi ꝙ ip̄a liberat a periculis nam legitur in antiquorum hiſtoria ꝙ romani captis hoſtibus virginibus et paruulis parcebant. Idem legitur Numeri xxxj. ꝙ cum filij iſrael pugnaſſent contra madianitas: et omnes ciuitates et caſtella igne combuſiſſent: ac principes interfeciſſent et omnes maſculos: duxerunt ſecum mulieres et paruulos. Quod videns moyſes iratus p̄ncipib⁹ ait, Cūctos interficite q̄cq̄d gn̄is maſculini eſt etiā in paruulis: et mulieres que nouerunt viros in coitu iugulate. puellas autē et omnes fe

minas virgines reſeruate vobis. Paganoꝝ etiã virgines quedã legunt̃ euaſiſſe pericula: et q̃dã feciſſe miracula merito ꝟginitatis ſue. Nã teſtat̃ Augu. lib. x. de ciui. dei. cap̃. xvj. ⁊ lib. xxij. c. xj. cũ quedã ꝟgo rome de ſtupꝛo diffamaret̃ et accuſaretur: illa vt ſe oſtenderet virginẽ: cũ cribꝛo ad tyberim fluuiũ iuit: et ipſum aqua impleuit: ⁊ vſqꝫ ad capitoliũ plenũ tulit: et nihil oĩno de aqua fluxit: nihil oĩno de aqua perdens. qđ valde eſt admirandum cũ ſit vas foraminibꝰ plenũ totũ. Et ꝓut teſtatur Hieronymꝰ: fuit rome alia virgo que ad virginitatẽ ſuã cõpꝛobãdã cingulo ſuo maximã nauẽ traxit ad terrã: quaꝫ multi mouere nõ poterant. Idem aſſerit Augu. lib. x. de ciui. dei. ca. xvj.

¶ Tertio dixi ꝙ virginitas impartit ſeu impetrat dona. nã ſibylla per ꝟginitatẽ ꝓphetico ſpũ claruiſſe dꝛ. Saluatoꝛ quoqꝫ mundi virginitatẽ ipſam honoꝛat: et gratijs plurimis et donis exoꝛnat. nã virginẽ matrẽ elegit: ⁊ virginitatẽ ipſiꝰ honoꝛe fecũditatis oꝛnauit. Inter diſcipulos etiã: duos: qui legunt̃ expꝛeſſius virgines extitiſſe: amplioꝛibꝰ pꝛiuilegijs et gratijs decoꝛauit. ſ. iohannẽ et paulũ.

¶ Quarto dixi ꝙ virginitas efficitur deo grata et hoĩbus deuota. Ita dicit Amb. Pulchꝛitudinẽ quis põt maioꝛẽ eſtimare pudoꝛe virginis: qui amat̃ a rege: pꝛobatur a iudice: dedicat̃ a dño: conſecrat̃ a deo. hec ille. Et iđ cum virginitas ita ſit deo accepta et grata: apparet ꝙ ille que ſunt virgines ante debent oĩa ſolacia / et cõmoda: imo etiã et coꝛpoꝛalẽ vitã perdere: ꝙ̃ virginitatẽ amittere. ſicut ⁊ quedam pagane virgines hoc feciſſe legunt̃. Narrat Hieronymus ꝙ nicanoꝛ thebis deuictis atqꝫ ſubuerſis / vnius virginis captiue amoꝛe deuictꝰ: eius coniugiũ impetẽs qđ captiua optare debebat. illa cogitauit mẽte pudica virginitatis bonum eſſe maius ꝙ̃ regnũ. ⁊ ſic manu pꝛopꝛia ſe interemit. Narrant etiã ſcriptoꝛes grecie: fuiſſe virginẽ quãdã: quã hoſtis macedo coꝛruperat: illa coꝛrupta diſſimulauit pauliſper doloꝛem: ſed virginitatis ſue violatoꝛem poſtmodũ doꝛmientem tandẽ cum gladio iugulauit. et ſeipſam occidit gladio. vnde nec viuere voluit poſt virginitatẽ perditã: nec ante moꝛi qꝫ vindicatrix exiſteret ſue coꝛruptionis. Licꝫ aũt dicte mulieres cõmendari non poſſint: ꝙ ſe occiderint: tñ quia maius crimen fuit occiſio ſuijpſius ꝙ̃ fuiſſet coꝛrũpi ab alio ſiue fuiſſent coꝛrupte per violentiã: in quo ex parte earũ nullũ fuiſſet crimen: ex quo nõ conſenſiſſent. qꝛ non coinquinat̃ coꝛpus niſi de conſenſu mentis. ſiue etiã in volũtate conſenſiſſent: qꝛ adulteriũ eſt leuius peccatũ ꝙ̃ homicidiũ ſpecialr̃ ſuijpſius. Et licꝫ quedã ſancte femine tp̃e perſecutionis fideliũ legant̃ idem feciſſe: quarũ memoꝛia in eccl'ia celebꝛat̃: tñ beatꝰ Hieronymꝰ excuſat eas. qꝛ hoc fecerunt ex occulto inſtinctu et conſilio ſpũſſancti ſicut ⁊ ſamſon ſeipſum occidit. Cõmendantur tñ iſte femine de magno ꝟginitatis amoꝛe. Apparet ergo ꝙ virginitatis bonum debet pꝛeferri oĩbus tẽpoꝛalibus bonis: q̃ poſſident̃ exterius. qꝛ vt dꝛ Eccli. xxvj. Oĩs ponderatio nõ eſt digna continẽtis aĩe. Conſiderans ergo beata. N. ꝙ per virginitatẽ tot bona conſequeretur: ⁊ placeret deo: ideo virginitatẽ ſeruauit: et citius moꝛtem tempoꝛalẽ ſuſtinere voluit: ꝙ̃ iſtam ꝟginitatẽ amittere. Hic ſicut habes in eius legenda ⁊c. Pꝛopter quod de ipſa põt dici vel intelligi illud Gen. xxiiij. Ecce puella decoꝛa nimis: ꝟgoqꝫ pulcherrima: et incognita viro. Hanc ergo virginem honoꝛemus: ⁊ ad eam deuotionem habeamus: ac humiliter depꝛecemur: vt nobis in hac vita chꝛiſti ſui ſponſi obtineat gratiam: et in futuro habeamus ſuã gloꝛiam. Amen.

E

¶ Collationes ꝓ defunctis eiuſdem Santij non contẽnende lectionis.

¶ Sermo ſeu collatio pꝛo conſolatione illoꝛum qui perdunt amicos.

Conſolamini inuicem in ꝟbis iſtis. j. ad Theſſa. iiij. Dñi mei reuerendi / ſup moꝛtem amicoꝝ et parẽtũ nr̃oꝝ multis de cauſis nõ debemus contriſtari: ſed potius cõſolari: et ſpecialiter ꝓpter tres cauſas. videlꝫ A

Pꝛimo quia ſic placet diuine maieſtati.

Secundo qꝛ hoͦ ꝯſonat iuſticie ⁊ equitati.

Tertio qꝛ ſic debet fieri de neceſſitate.

¶ Pꝛima cauſa vel ratio quare non debetis triſtari: ſed potius ꝯſolari: eſt cõſideratio diuine volũtatis: cui debemus noſtram cõfoꝛmare in oĩbus: vt dic̃ Hiero. ĩ ep'la ad oꝛoſiũ conſolatoꝛia de moꝛte filie ſue. Reſurgere credimus nr̃os: et plangimus. q̃d faceremus ſi moꝛi pꝛeciperet tm̃ deus? Voluntas vtiqꝫ ſola ſufficere deberet ad ſolaciũ: cui nullũ affectũ pꝛeponere debemus. hec ille. Et in huius exemplũ narrat valeriꝰ lib. v. c. vj. itẽ Auguſti. lib. iiij. de ciui. dei ca. xx. ⁊ lib. v. c. xviij. ꝙ rome ĩ media parte foꝛi repentino hiatu terra aperta fuit: et iuſſerunt dij vt illud qđ romani haberẽt optimũ: immitterẽt. Quidã aũt curtius noĩe adoleſcens ⁊ genere nobiliſſimꝰ militaribus inſignijs oꝛnatus equũ aſcendit: eumqꝫ cũ calcaribꝰ vrgens in illud ꝓfundum ſe cũ equo immerſit. Si ergo paganꝰ nullã habẽs ſpeꝫ de reſurrectione / moꝛti ſe dedit: quia dij hoc iuſſerant: quanto magis nos xp̃iani nõ deberemꝰ de nr̃a vel amicoꝝ noſtroꝝ moꝛte dolere. ex quo ſcimꝰ deũ hoͤ ſic velle. Ergo dicit nobis ap'ls ĩ verbis pꝛeaſſumptis. Conſolamini inuicem in ꝟbis iſtis. Huic etiã ſententie ꝯcoꝛdat ſeneca ĩ ep'la ad lucillũ dicens. Placeat homini quicquid deo placet: ob hoc ipſum / quod deo placet. hec ille.

¶ Secũda cauſa et rõ ⁊c. eſt conſideratio equitatis: qꝛ licitũ eſt ac iuſtũ: vt vnuſq̇ſqꝫ quod ſuũ eſt: recipiat. vñ dicit Hiero. in ep'la ad tyꝛaſiũ conſolatoꝛia. Nihil abſtulit tuũ qui recipere dignatꝰ eſt ſuũ. Pꝛopꝛium creditũ recipe decuit creditoꝛẽ: et nihil aliud decet: qꝫ creatoꝛi gr̃as agere: et dicere cum iob. Dñs dedit: dñs abſtulit: ſicut dño placuit: ita factũ eſt. ſit nomen dñi benedictũ. hec ille. Etiam hoc requirit iuſticia. qꝛ tali ſentẽtia dãnati ſumus in pctõ ade. Gen. ij. In quacũqꝫ die comederis ex eo: moꝛte moꝛieris. Nullus debet cogitare ꝙ hanc ſnĩam poſſit euadere: qꝛ nec xp̃s eã euaſit. vñ btũs Bern. Qui non pepercit filio ſuo: quomõ parcet ſeruo ſuo? Sic moyſes et alij pꝛophete moꝛtui ſunt. hec ille. Exemplũ ad hoc habemus. narrat Iohãnes damaſcenus: ꝙ cum ioſaphat rex duceretur cuꝫ omni gaudio et omni genere muſicoꝝ: obuiũ habuit lepꝛoſum et cecum. Et cum quereret quid hoc eſſet. dictũ eſt ei: ꝙ he ſunt humane paſſiones et defectus: qui non ſunt oĩm: ſed eſſe poſſunt. Poſt cũ videret ſenẽ decrepitũ et incuruatũ incedentem cum baculo: interrogauit quid hoc eſſet. Rñderunt ei. ꝙ habent oẽs ad hoc deuenire: niſi moꝛs pꝛeoccupet etatẽ. nec põt homo viuere circa centũ annos. Hec audiens iuuenis cepit de moꝛte cogitare: et mũdana abhoꝛrere: ⁊ deſiderabat ſcire ſi eſſet alia vita. Si ergo iuſticia hoc exigit vt omnes moꝛiamur: apparet ꝙ vos ⁊c. non debetis dolere: ſed debetis conſolari. quia dicit̃ Eccl's. xij. Reuertat̃ puluis ĩ terram ſuam vnde erat: ⁊ ſpũs redeat ad deum qui dedit illum. ergo conſolamini inuicẽ in verbis iſtis.

¶ Tertia cauſa vel ratio eſt conſideratio neceſſitatis: qꝛ ſicut iſte moꝛtuus eſt: ita moꝛiemur et nos: nec ad hoc nos poterimus contradicere: nec fugere: ideo nõ debemus eos flere: qui nos pꝛeceſſerũt. vñ ſeneca in epiſtolari ad lucillũ. Que querela eſt? quod incõmodũ? ſi quod debeat deſinere deficit. quid abſurdiꝰ ꝙ̃ vt id qđ ſcias hominibus cõmune: quaſi ſpeciale deploꝛes? hec ille. Refert Auguſti. lib. de cura ꝓ moꝛtuis agenda de quodam rege pagano: ꝙ cũ dijs ſuis in templo ſacrificaret: nunciatur ei ꝙ filius ſuus obijſſet: qui non reliquit ſacra que gerebat manibus: nõ lachꝛymatꝰ eſt: nec omnino ſuſpirauit. ſed ait. ſepeliatur. memini genuiſſe me filium moꝛtalem. Et ſubdit Auguſti. ꝙ diabolus in iudicio dicet coꝛam xp̃o. Ecce hic cultoꝛ meus: cui nec reſurrectionem: nec paradiſum pꝛomiſeram. ꝓ moꝛte vnici nobilis ⁊ ſapiẽtis filij / ſacra mea non reliquit: neqꝫ fleuit: tui aut xp̃iani pꝛo quibus iam moꝛtuus es: vt moꝛtem non timerent: et eſſent de reſurrectione ſecuri: non ſolum lugent moꝛtuos et voce et habitu: ſed etiam ad eccleſiam ꝓcedere confunduntur. Et ideo quia ꝓpter luctum vel lachꝛymas nihil ꝓficitis: ſed potius deum / et aĩam veſtram grauatis: ideo conſulo ac ſupplico vobis: vt teneatis conſilium apoſtoli dicentis verba thematis. Cõſolamini inuicẽ in verbis iſtis. Et habebitis hic diuinam gratiam: et in futuro eternam gloꝛiam. ad quam ipſe filius dei nos perducat. Amen.

¶ Alia collatio pꝛo moꝛtuis.

a NOlite flere ſuper me. Luc. xxiij. Domini mei reuerendi / ſuper mortuis nõ debem⁹ flere: immo debemus moderari luctũ: et hoc propter tres rõnes. videlʒ

Primo quia vitam adeptus eſt immortalem.

Secundo quia miſeriam euaſit mũdialẽ.

Tertio quia luctus offendit valitudinem corporalem.

¶ Prima rõ q̃re de morte iſtius defuncti non debetis flere: eſt conſideratio ſuperne vtilitatis. qꝛ ipſe per mortẽ / vitam immortalẽ adeptus eſt. vnde Hieronymus ad theodorã de morte lucini viri ſui dicit Nos dolendi magis ſumus qui in prelio ſtamus: vulnera accipimus: vitijs ſordidamur: ꝙ ille qui mortuus eſt: qꝛ ille iam ſecurus et victor te aſpicit in excelſo: et iuxta ſe tibi locũ preparat. hec ille. In huius exemplũ legimus in lib. j. de ciui. dei cap. xxij. vbi dicit Auguſti. ꝙ quidã philoſoph⁹ Theobrotus noĩe dum libellum platonis de ĩmortalitate anime legeret volens et cupiens fieri immortalis: ſe precipitem dedit de muro: vt de hac vita migraret ad eam: quã credidit eſſe meliorem. Et democritus alter philoſoph⁹ dũ hunc finẽ ardenter appeteret: volẽs fieri immortalis ſe in ardentẽ montem cicilie dedit precipitẽ. Si ergo homines pagani tantã fidem dederunt dictis alteri⁹ pagani: quanto magis chriſtiani per dominũ noſtrũ de beata vita certificati: nõ debent de ſua vel ſuorũ morte dolere: vt ad beatam vitam poſſent pertingere. Vñ Ambroſius in ſumma lib. j. Fleant ſuos qui eos in perpetuum interijſſe exiſtimãt quia ſpem rationis non habent: nobis ꝟo quibus mori huius vite finis eſt: quia natura ipſa reparatur in melius: mortis caſus abſtergat oẽs fletus. hec ille. Si ergo iſte defunctus propter mortem conſecutus fuit (vt ſperamus) vitã immortalem: apparet ꝙ non debemus triſtari: ſed poti⁹ gaudere. ideo dicit verbũ themat̃. Nolite flere ſuper me.

¶ Secunda ratio quare ⁊c. quia ꝑ mortem liberatus eſt a preſentibus miſerijs ⁊ periculis. Ita dicit Hieronymus in ep̃la ad tiraſiũ cõſolatoria de morte filie. Plãgere nequaq̃ deberemus amicos de ſeculo recedentes: ſi ſeculi contra nos inimicitias minime ſentirem⁹: quid ergo ꝓ dormiente lachrymas fundis: quaſi neſcias quid in teipſo quotidie patiaris. propter hoc em̃ dñs diſcipulos admonet dicens. Si diligeretis me: gauderetis vtiq̃: quia vado ad patrem. hec ille. Huius exẽplum habemus in multis paganis: de quibus dicit ſolinus. ꝙ apud plurimos eſt conſuetudo: ꝙ quando puer naſcitur: parentes et amici faciũt planctũ magnum: ex eo ꝙ in hunc mundũ venit: vbi paſſurus eſt multiplices miſerias. quando ꝟo moritur: faciunt magnũ feſtuʒ: ex eo ꝙ de miſerijs huius mũdi exeat. Et ſi forte aliquis obijceret: ꝙ xp̃s in morte lazari fleuit. Rñdet Hierony. doluit lazarum non dormientẽ: ſed potius reſurgentem: ⁊ flebat quem cogebat propter alios ſaluandos ſeculo reuocare. hãc vitam dans ingemiſcebat: quam tu doles eſſe ſublataʒ: contra lachrymas eius lachryme tue pugnant: et amor tuus amori eius non conuenit. hec ille. Si ergo iſte defunct⁹ a preſentibus miſerijs per mortem liberatus eſt: apparet ꝙ non debetis flere de eius morte: quia dicit nobis. Nolite flere ⁊c.

b ¶ Tertia ratio quare ⁊c. quia eſt nobis damnoſum. Luctus em̃ ⁊ triſticia damnificant hominẽ in corpore: ſm̃ illud Eccl'i. xxx. Multos occidit triſticia: et non eſt vtilitas in illa. Ideo tales lugentes reprehendẽs Seneca in libro de remedijs fortuitorum / ita dicit. Stultus eſt qui mortem mortaliũ deflet. nil em̃ hoc nouũ aut mirum. De hoc etiã narrat valerius maxim⁹ ꝙ Anaxagoras audita morte filij ait Nil inquit inexpectatũ mihi annuncias: ego em̃ ex me natum ſciebam eſſe mortalem. Unde in huius exemplum legitur Ezechiel. xxiiij. ꝙ dñs dixit ezechieli. Fili hominis. ecce ego tollo a te deſiderabile oculoꝝ tuorum in plaga: ⁊ non planges: neq̃ plorabis: neq̃ fluent lachryme tue: ingemiſce tacens mortuoꝝ luctum non facies. Locutus ſum ergo (inquit ꝓpheta) ad populum mane: ⁊ mortua eſt vxor mea veſpere. Et ideo plorare non debemus: quia fletus eſt nobis et mortuo dãnoſus. Ideo vobis ꝓſulo vt vr̃i chari ⁊c.

vt audiatis que vobis dicit. Nolite flere ſuper me. que fuerũt verba mei themat̃.

¶ Alia collatio ꝓ mortuis.

a NOn cõtriſtemini ſicut et ceteri qui ſpem non habent. j. ad Theſſal. iiij. Si conſideremus ſeriem ſacre ſcripture: reperiemus manifeſte ꝙ vos ꝓpter tres rationes nõ debetis flere de morte. N. ⁊c. ſiue triſtari: ſed potius conſolari. videlʒ

Primo ꝓpter ꝯſiderationẽ diuine diſpoſitionis.

Scd̃o propter incõmoditatẽ veſtre afflictionis.

Tertio propter maiorẽ libertatẽ ad opera deuotionis.

¶ Prima ratio quare de morte vr̃i. N. ⁊c. contriſtari non debetis: ſed potius gaudere: eſt conſideratio diuine diſpoſitiõis que nouit q̃diu expediat viuere homini: et quando mori. Vñ Hierony. in epiſtola ad tiraſium conſolatoria dicit. Plãginus beneficia dñi qui nouit quid noſtre expediat ĩfirmitati. hoc eſt quod dñs dicit in euãgelio Matth. vj. Scit enim pater veſter quid opus ſit vobis. Ideo diuina ꝓuidentia magnã fecit veſtro charo gratiã. quia ſi diu vixiſſet: cum in vita multa ſint pericula: malicia mutaſſet intellectum eius: ⁊ maloꝝ veſtigia ſecutus fuiſſet. ideo quia placida erat deo anima illius: propter hoc properauit educere illum de medio iniquitatũ. Sapiẽtie. iiij. Et in huius exemplũ legitur. iiij. Regum xxij. ꝙ ioſie regi iuda pro magno beneficio a deo promiſſum eſt: ꝙ ipſum citius ad patres ſuos in pace colligeret: ne mala ventura videret. Et ideo quia deo cura eſt de vobis: quare deo de toto debetis regratiari: quia pro meliori ſuo et veſtri ſic ordinauit. Ideo dicatis illud verbum Auguſtini in libro ſoliloquioꝝ. De ſalute (inquit) corporis mei quid mihi ſit vtile neſcio: tibi dñe hoc committo. hec ille. Ideo rogo vos vt nõ ꝯtriſtemini: ſic̃ ⁊c.

¶ Secũda ratio ⁊c. quia nec luctus: neq̃ triſticia mortuũ poteſt a morte reuocare: nec a pena liberare. ideo vanum eſt tales lugere. vnde dicit Seneca ĩ epiſtolari ad lucillũ. Non affligitur ſapiens in amiſſione liberoꝝ: nec amicorũ. eodẽ enĩ aĩo fert illorum mortem: quo expectat ſuam. ego em̃ illos habui tanq̃ amiſſurus: ⁊ amiſſi tanq̃ habeam. hec ille. Exemplum habemus de illo rege dauid ſanctiſſimo. Hic em̃ cum pro filio ſuo egrotante: vt legit̃ ij. Regum. xij. ſe coram dño ieiunijs ⁊ lachrymis afflixiſſet: mox vt de illius morte nunciũ audiuit: de terra ſurgẽs lachrymas abſterſit. Et cauſam requiſit⁹: reſpõdit. Propter infantem cum adhuc viueret ieiunaui et fleui: ſi forte dñs eum mihi donaret: nunc vero quia mortuus eſt: quare ieiuno? nunquid potero eum reuocare amplius? Ego magis ad eum vadã: ille ꝟo non reuertetur ad me. Sic ergo fecit apponi menſam et comedit: et cõſolatus eſt berſebee vxorem ſuam.

¶ Tertia ratio ⁊c. eſt conſideratio ꝓprie vtilitatis: quia facilius poteritis deo ſeruire. nam amici huius mundi frequẽter impediunt iter ſalutis. Nam ⁊ cor diligẽtis / ad mundũ alliciunt. et vt dicit Auguſtinus ſup Geñ. ſepe offendit de⁹: ne offendat amicus. ideo dñs papa (vt dicit) ad nullũ mortuũ ingreditur: quia ſacerdos et pontifex habet deo miniſtrare et ſeruire. Ideo dr̃ Leuitici. xxj. ꝙ de⁹ dixit. Pontifex ad omnẽ mortuũ non ingredietur omnino. Sup patre quoq̃ ſuo ⁊ matre ſua mortuis non contaminabitur: nec egreditur de ſanctis: ne polluat ſanctuariũ dñi: quia oleum ſancte vnctionis dei ſui ſuper eum eſt. De hoc habem⁹ exẽplum de ſctã malania: de qua dicit Hieronym⁹ in ep̃la ad paulã. Sancta malania nr̃i tẽporis ĩter xp̃ianos chriſtiana nobilis: q̃ caleſcente adhuc mariti corpe necdũm humato: duos perdidit filios. Rem dictur⁹ incredulã ſed veraʒ: ſtetit immobilis et obuoluta xp̃i pedibus q̃ſi ipſum teneret: adiunxit dicens. Expeditius tibi ſeruitura ſum dñe: qꝛ tanto onere me liberaſti. Cũ ergo modo poſſitis magis libere deo ſeruire: iõ non debetis ꝯtriſtari: ſed gaudere. Ideo placeat vobis diligenter audire ⁊ tenere conſiliũ apoſtoli dicẽtis verba thematis. Non cõtriſtemini ſicut ⁊ ceteri. Ad quam gloriã.

¶ Alia collatio ꝓ mortuis.

a Miſeremini mei ſaltem vos amici mei. Job xix. Augu. in lib. ix. de ciuita. dei ita dicit. Mīa ē aliene miſerie in nr̄o corde cōpaſſio: qua vtiq̄ ſi poſſemꝰ ſubuenire cōpellimur. Ex quo ptꝫ regula generalis pro nr̄o ꝓpoſito: ꝙ illis q̄ ſuſtinent miſeriā et penā: obligamur naturaliter ſuccurrere ⁊ dare adiutoriū. Rō eſt. qꝛ ad hoc faciēdū inducit nos natura: et admonet ſctā ſcriptura. Primo docet natura: naturale eſt em̄ vt mēbrū mēbro cōpatiatur ⁊ miſereatur. j. Cor. xij. Si qd patit̄ vnū mēbrū: cōpatiunt̄ oīa mēbra. Vn̄ ꝯtra naturā videt̄ peccare: ⁊ naturam cōem degenerare qui miām nō facit proximo indigēti. Ad hoc etiā faciendum nos admonet ſancta ſcriptura Luc. vj. Eſtote miſericordes: ſicut ⁊ pater veſter celeſtis miſericors eſt. Qui ergo negat miām: negat ſe habere deum patrē: ſed diabolū: de quo dr̄ Hiere. vj. Crudelis eſt et non miſerebitur.

¶ Modo predicta noſtro ꝓpoſito applicādo: iſte defunctus eſt poſitus in magna miſeria ⁊ neceſſitate. qđ declaratur ſic. qꝛ illi q̄ ſunt in purgatorio: ſunt ī magna miſeria ⁊ neceſſitate: qꝛ ſunt demonibꝰ aſſociati: qui dāt eis diuerſa tormēta: indigēt nr̄is orationibꝰ ⁊ elemoſynis. Cū igit̄ iſte defunctus fuerit pctōr: ſicut ⁊ nos: idō clare non poſſumus iudicare ꝙ ſit in paradiſo: et cū in fine perfecte fuerit cōfeſſus: et iniūctā penitentiā humiliter ſuſceperit: ⁊ alia ſacramenta eccleſiaſtica deuote receperit: ideo poſſumus iudicare ꝙ nō eſt in inferno: ſꝫ ꝙ eſt in purgatorio: vbi crematur ⁊ ſuſtinet tormēta. qꝛ vt dicit Augu. et allegat̄ in decretis diſt. xxv. c. qui ī aliud. ignis purgatorij etſi eternus nō ſit: miro tn̄ modo eſt grauis. excellit em̄ oēm penā quā vnq̄ paſſus eſt aliq̄s in hac vita: vel pati pōt. Si ergo ſuſtinētibus penā ⁊ miſeriam: nos debemus ſuccurrere: ⁊ iſte defunctus talia ſuſtinet: ideo vos gn̄aliter: ⁊ ſpecialiter amici ſui: debetis eum iuuare: cum de hoc vobis ſupplicet dicēdo verba thematis. Miſeremini mei ſaltē vos amici mei. In q̄bus quidē verbis duo tāgit.

Primo ex parte ſua magnā allegat neceſſitatē. qꝛ dicit. miſeremini mei.

Secundo ex parte noſtra oſtēdit ꝙ debemus ei ſuccurrere ꝓpter affinitatem. qꝛ dicit. vos amici mei.

¶ Quātum ad primū eſt ſciendum ꝙ illis qui magis īdigēt: debemꝰ maxime ſuccurrere. ⁊ q̄s poſſet eſſe q̄ magis indigeat noſtro adiutorio q̄ iſte defunctus: q̄ hꝫ ſtare corā tāto iudice. de quo dicit Aug. in lib. de ſymbolo. Ille iudex nec grā ꝑuenitur: nec mīa iā flectit̄: nec pecunia iā corrūpit̄ nec ſatiſfactione mitigat̄. Hic dū tpa habet aīa agat ꝓ ſe q̄diu eſt locus pnīe: qꝛ ibi erit locus iuſticie. hec ille. Idō nos cām habemꝰ ꝙ debemꝰ eū iuuare: qꝛ ē poſitꝰ ī magna neceſſitate. Et hͦ quantū ad pͥmū.

¶ Quātū ad ſcđm eſt ſciēdū: ꝙ amici obligātur ſpecialiter eū iuuare: q̄ cū eo comederūt: biberūt: dormierūt: truffauerūt: locuti fuerūt ⁊c̄. modo oīa bona ſua in morte receperūt. agros: vineas: pecunias ⁊c̄. Tales em̄ tenent̄ rōne ꝓpinq̄tatis/ vtilitatis/ ⁊ familiaritatis. ideo iſtū defunctū illaqueatū/ vinculatū/ incarceratū/ ī purgatorio clamātē ad nos ꝓ ſua liberatiōe oēs debemus iuuare: ore ⁊ opere. ſ. orōnibus/ et elemoſynis. nā Prouer. xvij. ſcribitur. Omni tpe diligit q̄ amicus eſt: et frater in anguſtijs cōprobat̄ vt ſit adiutꝰ veſtris orōnibus: poſſit illud pſ. xxxvij. dicere. Amici mei et ꝓximi mei aduerſum me appropinquauerūt. ⁊ nos inueniemus q̄ faciet ſimile pro nobis: vt gloriā dei cōſequamur. Ad quam ⁊c̄.

¶ Alia collatio pro mortuis.

Relinquo mūdū Job. xvj. Btūs Greg. xxiij. moral. ita dicit. Electis ſuis ad ſe pergētibꝰ dn̄s iter aſperū fecit: ne dū quiſq̄ delectatur in via: obliuiſcatur quod deſiderabat in patria. hec ille. Ex qua autoritate habetur ꝙ perſone electe et iuſte: qꝛ vitam celeſtem deſiderant: ideo volūtarie in mūdo iſto remanere nolūt. Rō eſſe poteſt: qn̄ em̄ aliq̄s viuit cū magno labore: cū magna anguſtia et dolore: ſi cogitat ꝙ per mortē/ et relinquendo mundū iſtum: euadet illum dolorē: in iſto mūdo amplius remanere nō vult. Figurā huiꝰ habemꝰ iij. Reg. xix. cum em̄ helias a regina ſamarie iezabel ꝑſequeret̄: timuit helias: ⁊ ſurgēs ibat q̄cūq̄ eū ferebat volūtas. Cūq̄ veniſſet in deſertū viā vniꝰ diei: ⁊ ſederet a

iuxta vnā iuniperū: petijt aīe ſue vt moreret̄: et exiret de mundo iſto: et ait. Sufficit mihi dn̄e: tolle aīam meā. Sꝫ ecōtra cum q̄s viuit in iſto mundo cū delectatione/ et placentia magna: nūq̄ vellet relinquere mūdū iſtū. Modo viri iuſti ⁊ amici dei/ opa bona facientes: dū ſunt in hͦ mūdo: ſunt in anguſtia et dolore poſiti. Ita dixit xp̄s Jo. xvj. In mūdo preſſurā habebitis: ſed confidite: qꝛ ego vici mundū. Sed econtra viuūt pctōres cū delectatione in hoc mūdo: ideo ſemp vellent eſſe in mūdo. Ideo de talibꝰ loquēs btūs Bern̄. ita dicit. Bona mors iuſti ꝓpter requiē: melior ꝓpter nouitatē: optima ꝓpter ſecuritatē. Sequitur econtra. mors peccatoꝝ peſſima. Mala ſiquidē in mūdi amiſſione: peior in carnis ſeparatiōe: peſſima in itineris igniſq̄ duplicis conſumptione. hec ille.

¶ Modo iſte defunctus quātū hoīes valent exteriꝰ iudicare: erat talis: quia ī bonis operibus et iuſtis perſeuerabat. ⁊ dic ſic tibi videbitur. Ideo inter huiꝰ mundi varietates affligebat̄: ideo poterat dicere illud Job. vij. Ego nō ſuꝫ de hoc mūdo. Propt̄ qđ liberter exiuit de mūdo: ⁊ aīam ſuā reddidit creatori ſuo. et idō in eiꝰ pſona cantat eccl'ia ſuper funus. Anteq̄ naſcerer nouiſti me: ad imaginē tuā dn̄e formaſti me: modo reddo tibi creatori aīam meam. Poteſt igit̄ vobis dicere v̄ba preaſſumpta. Relinquo mundū ⁊c. In q̄bus quidē verbis duo oſtendit.

Primo ꝙ a ſe elōgauit: ⁊ abiecit oē impediens. qꝛ relinquo.

Scđo ꝙ contēpſit: et effugit oē inficiēs. quia mundū.

¶ Quantū ad primū eſt ſciendū ꝙ nihil eſt qđ ita impediat hoīem in hoc mūdo: ne poſſit ad deū ire: ſicut pctm̄. pſ. cxviij. Longe a pctōribus ſalus. et qꝛ ille qui eſt in peccato: eſt longe a deo: ſepe errat de ipſo. nimia em̄ elongatio ſm̄ Baſiliū fac̄ errare hoīes. ſic ponit exēplū ī ſole: cū ſit ſaltē octies maior tota terra: ꝓpter tn̄ nimiā elongationē valde paruꝰ eſſe videt̄. Eodē modo cum pctōr ſit a deo nimis elōgatus: nō cognoſcit deū quantus ſit. i. q̄ potens ⁊ immenſus: qꝛ ſi cognoſceret ipſum timet. Hierem̄. x. Quis nō timebit te o rex gentiū. Ideo iſta perpēdens defunctus iſte: peccata reliquit confitēdo diligenter et ſatiſfaciendo ⁊c. dic ſicut tibi videbitur. ſciebat em̄ illud v̄bū quod habetur Prouerb. xxviij. Qui confeſſus fuerit peccata ſua et reliquerit ea: miām conſequetur. Et hoc quantū ad primū.

¶ Quantū ad ſecundū eſt ſciēdum ꝙ mūdus inficit et maculat aīam: qꝛ aufert ſibi illud qđ aīam ornat. ſ. charitatem diuinam: qꝛ ſicut dr̄. j. Job. ij. Si quis diligit mundū: non eſt charitas patris in eo. qꝛ amor mundi reddit hoīem ſordidum ⁊ fetentem: qꝛ vt dr̄ ibidem. omne quod eſt in mundo: aut eſt concupiſcentia carnis: aut cōcupiſcētia oculorum: aut ſuperbia vite. Ideo iſte defunctus p̄ſens hodie propter iſta oīa/ mundū contēpſit et reliquit et preparauit ſe confitendo et ſatiſfaciendo. ſacramēta eccl'iaſtica deuote recipiendo: vt in celeſti gloria habitaret. vnde ſi forte indiget nr̄is orōnibus: placeat vob̄ ꝓ anima eius deū orare: vt inueniatis q̄ idem faciat ꝓ vobis: et habebitis hic diuinam gratiam: ⁊ in futuro eius gloriā. Ad quam nos perducat ieſus marie.

¶ Alia collatio pro mortuis.

Intēde aīe mee a ⁊ libera eā. ⁊ pſ. lxviij. ſcribitur p̄ns verbū. Btūs Hieronymus volēs oſtendere qualiter dolorē ⁊ malū alterius ſentire debemꝰ: ⁊ iuxta poſſe iuuare cū a nob̄ petit auxiliū: ita dic̄. Jubet deꝰ alterius anguſtias vt tuas ſentire. ⁊ quomodo ſi eſſes tu in tali tribulatione: tibi ſubuenire cuperes: ita ⁊ tu ſubuenias alteri ꝓpter deū. hec ille. Ex qua autoritate pōt formari talis regula. ꝙ ille qui eſt in captiuitate vel tribulatione: ſi clamet ad nos ⁊ petat adiutoriū: tenemur adiuuare. qđ declarat̄ dupliciter.

Primo exemplo naturali.

Scđo teſtimonio figurali.

¶ Primo exemplo naturali. Dicūt naturales ꝙ camelis iſta pietas ineſſe dicitur vt ſi aliq̄s egritudine detentus: in grege nō manducat: ceteri cōpatientes abſtinēt ſic ⁊ nos ꝓximū in neceſſitatibꝰ debemus iuuare: ⁊ ei cōpati. Ita faciebat beatus Paulus: q̄ dicebat. ij. Cor. xj. Quis infirmatur ⁊ ego nō infirmor:

¶ Figuram habemus Exod. iij. ꝙ filij iſrael doloroſa captiuitate affligebant̄ in

egypto: qꝛ ad amaritudinē perducebant
vitā eoꝝ operibus duris luti et laterꝫ. id⸗
circo oſtenderūt deo ſuā doloꝛoſam capti
uitatē. vñ ingemiſcētes filij iſrael vociſe
rati ſunt: et clamoꝛ eoꝝ aſcendit ad deū.
Quo facto ſtatim compaſſus eſt: et contu
lit auxiliū. vñ dixit ad moyſen. Uidi affli⸗
ctionē populi mei q̄ eſt in egypto: et cla⸗
moꝛem eoꝛum audiui: ideo deſcendi vt li⸗
berem eum.
¶ Modo iſte defunctus ſicut et alij: qui
ſunt in purgatoꝛio: eſt poſitus in captiui
tate crudeli. Quod declaratur ſic. volenti
em̄ ꝯſiderare diligēter: apparebit ꝙ nulla
doloꝛoſioꝛ ⁊ crudelioꝛ captiuitas ꝙ moꝛ⸗
tuoꝝ in purgatoꝛio: nec magis indigens
alieno auxilio et ſuffragio: qꝛ ſunt extra
terrā pꝛopꝛiam exulati: incarcerati et vin
culati. nam ipi ponunꝭ in purgatoꝛio: vt
in carcere teterrimo. vñ pſ. cxlj. Educ de
carcere (al's de cuſtodia) aīaꝫ meā. Et nō
ſolum in terra aliena: ſed etiaꝫ ſub terra.
vñ pſ. lxxxvij. Poſuerūt me in lacu infe⸗
rioꝛi in tenebꝛoſis ⁊ in vmbꝛa moꝛtꝭ. Et
nō ſolū iſta ſuſtinēt: imo adhibenꝭ hec. ſ.
ignis: fletus hoꝛribilis: ſtridoꝛ dētium: ⁊
multa alia tormena: q̄ eſt ſūme doloꝛoſa.
Ideo iſte defunctus cuilibet noſtrū ſuo
clamoꝛe inſinuat ſupplicādo vt confera⸗
mus ei auxiliū: dicens verbum thematis
pꝛeaſſumpti. Intēde aīe mee ⁊c. In qb⁹
quidē verbis duo petit. videlꝫ
Pꝛimo ꝙ ſuā egeſtatē cōſideremus. quia
intende aīe mee.
Scd̄o ꝙ noſtrā pietatē ſibi non negem⁹.
qꝛ dicꝭ libera eam.
¶ Quantū ad pꝛimū eſt ſciēdū / ꝙ anima
iſtius defuncti ita fuit in moꝛte nudata ⁊
depauperata: ꝙ ſibi penitus nihil remā⸗
ſit de hac vita: niſi modicus pannus cum
quo iuit ad ſepulcrū. et ideo cū neceſſitas
et nuditas ꝓximi hoīem ꝓuocet ad ad⸗
iuuandū: et iſte ſit in purgatoꝛio ſine hu⸗
mano auxilio: ⁊ acerbiſſimis penis affli⸗
ctus: ideo dicit nobis cum pſ. cxiiij.
Conuertere anima mea in requiē tuam:
B qꝛ dñs bñfecit tibi ⁊c.
¶ Quantū ad ſcd̄m eſt ſciendū: ꝙ quat⸗
tuoꝛ modis ſoluuntur a penis purgatoꝛij
aīe defunctoꝝ. Pꝛimo miſſarū celebꝛatio
ne. vñ hoſtia in tres partes diuidiꝭ. Illa
que poniꝭ in ſanguine ꝓ viuis offertur:
vt deus det eis gratiā et perſeuerantiā.
Alia ꝓ his qui ſunt in purgatoꝛio: vt cō⸗
ſequātur veniā. Alia ad grarū actionē ꝓ
his qui ſunt ī gloꝛia. Eadē rō cum dꝛ ſan
ctus et agnus. Dicit em̄ beatus Auguſt.
ꝙ mīa miſeris eſt neceſſaria. et iō dicim⁹
miſerere nobis in hoc exilio. miſerere no
bis in purgatoꝛio. dona nobis pacem in
paradiſo. Scd̄o ōronibus iuuanꝭ. dꝛ. ij.
machabeoꝝ. xij. Sctā et ſalubꝛis eſt cogi
tatio ꝓ defunctis exoꝛare: vt a pctīs ſol⸗
uanꝭ. Tertio elemoſynarū largitione. vñ
Tob. iiij. dꝛ. Elemoſyna ab omni peccato
⁊ a moꝛte liberat: et non patieꝭ aīam ire
in tenebꝛas. vñ Aug. in enchiridion. necꝫ
negandū eſt aīas pietate ſuoꝝ viuentiuꝫ
releuari: cū pꝛo illis mediatoꝛi ſacrificiū
offertur: vel elemoſyne fiunt. h̄ ille. Quar
to amicoꝝ afflictione. vt cū quis ꝓ eis ie⸗
iunat: peregrinaꝭ ⁊c. Hoc idē habetur in
decretis. xiij. q. ij. ca. aīe defunctoꝝ. Ideo
q̄uis iſte defunctus fuerit bene cōfeſſus
⁊c. ſupplicat tñ vobis: ꝙ velitis iſtis q̄t⸗
tuoꝛ modis ipſum iuuare: et a penis pur
gatoꝛij: ſi foꝛte ſuſtinet: liberare. ⁊ ſine du
bio inuenietis qui idē faciat ꝓ vobis: et
habebitis hic diuinam gratiam: ⁊ in futu
ro ſuam gloꝛiā. Ad quam ⁊c.

¶ Alia collatio ꝓ moꝛtuis.

AModo iam di⸗
cit ſpūs vt requieſcāt a la
boꝛibus ſuis: opa em̄ illo⸗
rū ſequuntur illos. Apoc.
xiiij. In iſtis verbis tangū
tur tres rationes: pꝛopter quas null⁹ de⸗
bet triſtari: ſed per oppoſitū cōſolari ſup
moꝛte defuncti.
Pꝛima reſpicit diuinā voluntatē: qꝛ hoc
dicit ſpūs. i. deus.
Scd̄a reſpicit moꝛtuoꝝ felicitatē. i. hoc
vult de⁹: qꝛ requieſcant a laboꝛib⁹ ſuis.
Tertia reſpicit ipſoꝝ vtilitatem. qꝛ opera
illoꝝ ſequunꝭ illos.
¶ Pꝛima ergo rō quare null⁹ debet ſuper
moꝛtuū ploꝛare: aut triſtari: reſpicit diui
nā volūtatē. qꝛ hoc iā dicit ſpūs qui. ſ. eſt
deus. Spūs eſt deus. Ioh. iiij. ⁊. ij. Coꝛ.
iij. Pꝛo iſtis aūt tribus punctis adduco
duodecim rōnes: quas pene oēs aut plu
res tangit beat⁹ Hierony. in ep̄la ad tira
ſium conſolatoꝛia. quas etiā miſit frater
Uincēti⁹ ad regē ludouicū ſuper moꝛte

filij ſui pꝛimogeniti ludouici. Pꝛime aūt
q̄ttuoꝛ reſpiciūt diuinā volūtatē: cui nul
li licitū eſt ſe diffoꝛmare. alie q̄ttuoꝛ reſpi
ciunt moꝛtuoꝝ felicitatē: alie q̄ttuoꝛ reſpi
ciūt viuoꝝ vtilitatē. Pꝛima rō eſt diuine
voluntatis conſideratio: cui in oīb⁹ debe
mus nos cōfoꝛmare. vñ dicit ibi Hieroñ.
Si noſtros defunctos deplangimus: q̊s
tñ reſurrecturos credim⁹: quid facerem⁹
ſi moꝛi tm̄ pꝛeciperet dñs: voluntas eius
vtiq̄ꝫ ſola ſufficit ad ſolatiū: cui nullū pꝛe
ponere iubemur affectū. h̄ ille. Huic etiā
ſententie hieronymi conſonat ſeneca in
ep̄la ad lucillū. Placeat homini quicq̄d
deo placet ob ipm ꝙ deo placet. Ioh. ij.
Quodcūq̄ꝫ dixerit vobis facite. Secūda
rō eſt equitatꝭ cōſideratio: qua licitum et
iuſtū eſt cuiq̄ꝫ qd̊ ſuū eſt recipere. vñ ibi
dem ſubdit Hierony. Nihil abſtulit tuū:
qui dignatus eſt accipere ꝓpꝛium. credi⸗
tum ſuum decuit recipere creditoꝛem. et
nihil aliud decet ꝙ creatoꝛi gratias age⸗
re mutuanti et dicere cū iob dicente. c. j.
Dñs dedit dñs abſtulit ſicut dño placuit
ita factū eſt ⁊c. De hac debiti ſolutione dꝛ
Eccl's. xij. Reuertetur puluis in terrā ſuā
vnde erat: ⁊ ſpūs ad deū qui dedit illum.
Et ſap̄. xv. Reducit ſe vnde acceptus eſt:
repetitus anime debitum quā habebat.
⁊ Sap̄. xij. Quis dicet tibi. q̄d feciſti? Ter
tia rō eſt conſideratio neceſſitatis: q̄ om⸗
nes diuina lege ſum⁹ ad moꝛiēdū aſtricti
iuxta illā dei ſnīam. Quacūq̄ꝫ die cōede⸗
ris ex eo: moꝛte moꝛieris. Gene. ij. vnde
in perſona moꝛtui diciꝭ cuilibet viuenti
Eccl'i. xxxviij. Memoꝛ eſto iudicij mei. i.
moꝛtis inflicte homini iuſto dei iudicio.
ſic etenim erit et tuū. i. moꝛieris et tu ſicꝰ
et ego moꝛtuus ſum. Nā quis eſt q̄ viuet
et non videbit moꝛtē? quaſi dicat nullus
pſ. lxxxviij. tibi em̄ et in bꝛeui moꝛs ve⸗
niet. qꝛ ſicut dicit gregoꝛi⁹. bꝛeue eſt q̄c⸗
quid finē hꝫ. vñ ibidem in Eccl'iaſtico ſe⸗
quitur. Mihi heri et tibi hodie. hoc eſt.
meū iudiciū iam pꝛeteriuit: et tuum iam
imminet. vñ bene dicit: hodie. et nō cras
qꝛ ipſum pꝛeſens vite nr̄e tempus via eſt
ad moꝛtē. ita ꝙ viuendo moꝛimur. vnde
Augu. hanc vitā moꝛtalē / vocat etiā moꝛ
tem vitalē. Huic etiā ſnīe alludit ſeneca
ep̄la. xxiiij. Quotidie (inquit) moꝛimur:
qꝛ quotidie pars aliqua vite demitur: et
tunc quoq̄ꝫ vita decreſcit: cū creſcimus.
Idem. lv. ep̄la. In hoc niſi falloꝛ erram⁹:
ꝙ moꝛtem ſequi iudicamus: cū pꝛeceſſe⸗
rit et ſecutura ſit. quicquid em̄ ante nos
fuit moꝛs eſt. hec ſeneca. Hinc etiam Gili
bertus cenomañ. loquens de exilio ſuo
in metro luſit hoc modo. Hec ē lex homi⸗
nis ſemꝑ cum tēpoꝛe labi: Et ſemꝑ qua⸗
dam cōditione moꝛi. Ideo recte diciꝭ. ij.
Reg. xiiij. Oēs moꝛimur ⁊ quaſi aque di
labimur. Hec q̄ cōſideratio debet nos fa
cere moꝛtē amicoꝝ equanimiter tolerare
vñ ſeneca in ep̄la ad lucillū. Que querela
qd̊ incommodū ſi qd̊ debebat deficere de
ficit? Hinc etiā ambꝛoſius dicit vbi. ſ. li⸗
bꝛo. ij. Quid abſurdius q̄ꝫ id qd̊ ſcis oīb⁹
eſſe pꝛeſcriptū quaſi ſpeciale deploꝛes. h̊
eſt aūt ſupꝛa conditionē tuā te extollere:
legē cōem non recipere: nature conſoꝛtiū
recuſare: ⁊ carnis ipſius mēſuraꝫ neſcire
q̄d abſurdi⁹ ꝙ neſcire qd̊ ſcis: ⁊ affirmare
qd̊ nō ſcis: aut q̄d impꝛudenti⁹ q̄ꝫ qd̊ fu⸗
turꝝ ſcias: id cū acciderit ferre nō poſſes.
Ne aūt aliquā excellentioꝛē nature pꝛero
gatiuā nobis videamur arrogare: aut cō
muneꝫ recuſare: moꝛs equalis eſt oībus
hec Ambꝛoſi⁹. De hac etiā moꝛtis eq̄tate
vel equalitate dicit Boeti⁹ de cōſolatiōe
li. ij. metro. vij. Moꝛs ſpernit altā gl'iam
inuoluit humile pariter et celſum caput:
Equatq̄ꝫ ſummis infima. Idē hoꝛati⁹ in
lib. carminū odarū. Pallida moꝛs equo
pulſat pede pauperum tabernas: regūq̄ꝫ
turres vita ſumma bꝛeuis oēs manet vna
moꝛs equa tellus pauperi recludiꝭ regū⸗
q̄ꝫ puluis. Alius quoq̄ꝫ poeta claudian⁹
ſcꝫ ait. O moꝛs: ſub tua purpurei veniunt
veſtigia reges: Depoſito luxu turba cum
paupere iuxta. Omnia moꝛs equas tu dā
natura: nocentes: Tu requiē datura pijs
te iudice ſontes Impia cogētur vite com
miſſa fateri. Quarta ratio eſt cōſideratio
diuine diſpoſitiōis: qꝛ nouit quātū expe
diat hoī viuere: ⁊ qñ moꝛi. vñ dicꝭ ibi Hie
ronymus. Plāgimus beneficia dñi q̄ no⸗
uit quid noſtre pꝛeſtet infirmitati. hoc eſt
qd̊ diciꝭ ab ipo dño Mat. vj. Scit em̄ pr̄
veſter q̄d opus ſit vobis. Hinc Aug. ī li.
ſoliloquioꝛū. De ſalute (inquit) coꝛpoꝛis
mei ꝙdiu quid mihi vtile ſit neſcio: tibi
dñe hoc cōmitto. vñ. j. Pet. v. Oēm ſolli⸗
citudinē veſtrā ꝓijcientes in eū: qm̄ ipſi
cura eſt de vobis. Pꝛo hac rōne facit illd̊
Luc. vij. Dico huic vade ⁊ vadit: ⁊ alio ve
ni ⁊ venit: ⁊ ſeruo meo fac h̊. ⁊ facꝭ. Pꝛopꝭ
iſtas q̄ttuoꝛ rōnes: nō eſt multū ploꝛādū

ſuꝑ moꝛtuo: eo qꝛ iſta eſt volūtas diuina: cui ꝗlibet dꝫ ſe ꝯformare in volito ſi ꝯſtet ſibi illō velle dn̄m: ſic̄ ꝯſtat nobis ꝙ dn̄s vult iſtū eſſe moꝛtuū: qꝛ aliter moꝛtuꝰ minime fuiſſet: niſi deꝰ illō efficaciter voluiſſet. hoc em̄ iam dicit ſpūs. Luce. xx. Magiſter ſcimus quia recte dicis ⁊ doces.

¶ Sequit̃ ſcđa pars thematis: ī qua ſubditur etiā rō quadruplex ꝓpter quā non multū eſt triſtādū ſuper moꝛtuū. ſ. ꝓpter moꝛtuoꝝ felicitatē. qꝛ requieſcūt a laboꝛibꝰ ſuis. Prima rō eſt ꝯſideratio future reſurrectionis: in qua. ſ. ad vitā reducent̃: qui cū doloꝛe amittūtur: ſm̄ illud. j. Coꝛ. xv. Omnes quidē reſurgemus. Hec em̄ cōſideratio debet eſſe lugentiū cōſolatio: ſm̄ illud. j. ad Theſſalonicē. iiij. Nolumꝰ vos ignoꝛare de doꝛmientibus: vt nō cōtriſtemini ſicut ⁊ ceteri qui ſpem non habent. Hic etiam Hieronymꝰ vbi ſupꝛa poſuit omniū gaudioꝛū cōfirmationem. ſequit̃ ꝙ in reſurrectione ſcꝫ inuicē nobis a dn̄o refoꝛmati reddent̃. ſicut ſcriptū ē. Si em̄ credimus ꝙ ieſus moꝛtuus eſt ⁊ reſurrexit ⁊c. Itaqꝫ ſi ſcutū fidei tue penetratuꝫ vulneribus oꝛbitatis: que ſopire debuerat ſpes reſurrectionis. nunqꝫ em̄ cū doloꝛe cōcoꝛdat ſpes: nec quācunqꝫ iacturā ſentit fides. Idē etiā dicit ad Theodoꝛā ſuꝑ moꝛte lucini viri ſui. Aduerſus moꝛtis neceſſitatē que īterdiuidit chariſſima inter ſe noīa crudelis ⁊ diuiſa ſociat: hoc ſolo erigimurqꝫ in breui viſuri ſumus: qđ abſentes dolebamus. Neqꝫ em̄ moꝛs appellatur ſm̄ apl̄m: ſꝫ ſomnus. hec Hiero. Hinc etiam beatus Ambꝛoſius in lib. de officijs vbi ſupꝛa lib. ij. Moꝛtē itaqꝫ pꝛobamus non eſſe lugendū. Primo qꝛ cōis eſt atqꝫ debita cunctis. deinde qꝛ nos a ſeculi huiꝰ abſoluit erūnis: poſtremuꝫ qꝛ ad modū ſomni a laboꝛe mūdi requieſcere facit in ſpe reſurrectionis. Idē in lib. j. Ceſſabūt igit̃ lachꝛyme mee: qꝛ dꝫ aliqͥd inter fideles et perfidos intereſſe. Fleant ſuos qui in perpetuū eos interiſſe exiſtimāt: qꝛ ſpē reſurrectiōis nō hn̄t. ſꝫ nobis qbꝰ nature moꝛi huiꝰ vite finis eſt: qꝛ natura ipa reparabit̃ in melius; moꝛtis caſus abſtergat oīs fletus. hec Ambꝛoſius. Itaqꝫ de moꝛte amici luctꝰ vel triſticia ſꝫ moderari ⁊ maxime iuxta meritum ipius defuncti: iuxta illud Eccli. xxviij. Amare fer luctū illius vno die vel duobus. i. paruo tp̄e ſm̄ magis vel minꝰ. ⁊ hoc ſm̄ meritū eiꝰ: qꝛ ſm̄ ꝙ iuſtioꝛ eſt minꝰ lugēdus eſt. Nā de moꝛte amici iuſti nō debemus triſtari: ſꝫ potius gratulari. tum pꝛopter eius vtilitatē: qꝛ pericula ⁊ miſerias euaſit. tum etiam ꝓpter noſtrā: qꝛ liberius q̄ꝫ ante pꝛo nobis ad deū interceder.

¶ Alia collatio pꝛo moꝛtuis.

CEcidit in terrā bonā. Luc. viij. Illuſtriſſime pꝛinceps congregatio pꝛeſens eſt congregata hic veſtro intuitu ad cōmēdandum et repꝛeſentandum defunctionē inclyti et illuſtris dn̄i ducis grande. Et ſm̄ ꝙ dicit Bernar. in lib. de agenda cura ꝓ moꝛtuis: tales cōmemoꝛationes et repꝛeſentationes fiūt ꝓ recōmendatione moꝛtuoꝛum et infoꝛmatione viuoꝛum: et ideo in pꝛeſenti due imaginatiōes mihi occurrunt pꝛo noſtra infoꝛmatione.

Prima imaginatio pꝛo noſtra infoꝛmatione eſt ꝙ obitus iſtius illuſtris ducis eſt triſtabilis: quia incurrit penam generalem: quod pꝛobat pꝛima pars thematis cum dicit. cecidit.

Scđa imaginatio ꝙ eius obitus eſt cōſolabilis: quia ſuccurrit gratia diuinalis. quod tangitur in ſecunda parte thematis. in terram bonam.

¶ Pꝛo aliquali iſtiꝰ imaginationis declaratione/ notandū ꝙ ſtare ⁊ cadere ſunt cōtraria. et ſm̄ veritatē theologicā: quā ponūt doct̃. tēpus innocētie ante pctm̄/ fuit tēpus ſtandi per gratiā. tunc em̄ hoīes ſtetiſſent ſi in gratia conſeruati fuiſſent. tempus ỽo nature lapſe per culpā/ fuit tēpus cadēdi per peccatū et penā: que eſt moꝛs: quā oēs generaliter incurrūt. qꝛ per vnū hoīem intrauit pctm̄ in mundū: ⁊ per peccatū moꝛs. ad Roma. v. angelus ⁊ hō peccauerūt per ſuperbiā: iō de ſtatu venerunt in caſum. ꝓpter qđ dauid abhoꝛret illam ſuꝑbiā: ꝗ angelos ⁊ hoīes facit cadere di. Nō veniat mihi pes ſuperbie ⁊c. pš. xxxv. ſequit̃. Ibi ceciderūt ⁊c. ſ. angeli ⁊ homines: expulſi ſunt: ⁊ nō potuerūt ſtare. De angelo pꝛimo qui cecidit per peccatū ſuꝑbie dꝛ Eſaie. xiiij. Quō cecidiſti lucifer ⁊c. de hoīe ỽo cum tota ſua poſteritate. Eſa. lxiiij. Cecidimus quaſi folium vniuerſi.

¶ Nota ſuꝑ iſto termino vniuerſi: ꝙ nō excipit aliquē a ſua iuriſditiōe ⁊ poteſtate. Un̄ Sap. vij. dicit ſalomon/ ꝙ oēs hoīes gn̄aliter ſine exceptione habēt eūdem modū naſcēdi: et eūdē modū moꝛiēdi. Nemo inquit ex regibus aliud habuit natiuitatꝭ initiū. Unus introitus eſt oībus ad vitā. et ſimilis exitus. qđ eſt valde triſtabile et flebile. vn̄ verſus. Moꝛs dn̄m ſeruo: ſceptra ligonibꝰ equat: Diſſimiles ſimili conditiōe trahit. Paupis ⁊ regis cōis lex moriēdi: Dat cām flēdi: ſi bn̄ ſcripta legꝫ. Un̄ diogenes inuētus ab alexandro in quodā cimiterio: vbi erāt multa oſſa moꝛtuoꝝ: ⁊ ea reuoluēs interrogatꝰ ab eo cur illud faceret. Rn̄dit perquiro dr̄iam inter oſſa regū ⁊ ſubditoꝝ: nobiliū et ignobiliū: diuitū et pauperū: ⁊ nō inuenio. De oībꝰ gn̄aliter dꝛ de dn̄o et ſeruo ⁊ paupere et ruſtico ⁊c. cecidimꝰ quaſi foliū vniuerſi. a quo caſu nō fuit exceptus iſte illuſtris dux: ꝓpter qđ dixi in pꝛincipio iſtiꝰ imaginationis: ꝙ eius obitus eſt triſtabilis. qꝛ incurrit penā generalē: qꝛ cecidit iuxta pꝛimā partē thematis. Et qꝛ iſta pena eſt moꝛs: que facit homīes cadere iuxta thema: habeo in pꝛeſenti iſtā ꝯſiderationē: ꝙ moꝛs eſt vnus magnus grāmaticus: ⁊ ſcit bene ꝙ ſex ſunt caſus in grāmatica, ſcilꝫ

Nominatiuus.
Genitiuus.
Datiuus.
Accuſatiuus.
Uocatiuus.
Ablatiuus.

Per quos caſus facit hominem cadere diuerſimode.

Primo reges ⁊ pꝛelatos ꝑ nominatiuū.
Scđo diuites auaros per genitiuum.
Tertio iudices malos per datiuum.
Quarto dominoꝝ pꝛiuatos et familiares per accuſatiuum.
Quinto aduocatos per vocatiuum.
Sexto foꝛtuna ſublimatos ꝑ ablatiuū.

¶ Primo ⁊c. iſti cōiter ſtudent habere magnū nomē ⁊ vitā ſtrenuā viuēdi. cōqueſtādo nomē ⁊ famā ꝑ guerras ⁊ cōqueſtas: qꝛ ſicut dicit Iſiđ. xviij. etymo. Oē regnū bellis cōquiritur: victoꝛijs ꝓpagat̃. Sic fecerūt greci. ſic troiani. ſic romani. ſic habuerūt noīatiuū hercules/ achilles/ iulius ceſar. ſcipio africanꝰ: quoꝝ imaginatio fuit ꝙ haberēt noīatiuū. ſic ꝙ ꝑ talia opa coꝛpoꝛis: quā ꝯſeruare nō poterāt: ſaltē ꝑpetuaret̃ vita in noībꝰ eoꝝ. Imaginatio de iſto noīatiuo impꝛobat̃ a Boe. ij. de cōſo. pꝛoſa. iij. et per multas ratiōes ⁊ ſignāter per tres.

Primo qꝛ ille nominatiuus per breue ſpacium diuulgatur.
Secundo quia talis nominatiuus a multis impꝛobatur.
Tertio qꝛ per moꝛtē ſilentiū aſſignatur.

¶ Dico pꝛimo ꝙ illud noīatiuum qđ volūt reges et nobiles nō eſt magne glīe: qꝛ per breue ſpaciū diuulgat̃: quia ſolū ꝑ ſpaciū terre de qua cōſtat ſm̄ aſtrologos: ꝙ non eſt niſi vnꝰ pūctꝰ reſpectu celi. Itē de illo breui ſpacio terre/ ſm̄ ꝙ dicit Ptolomeꝰ: vix quarta pars terre eſt habitabilis. ſi ḡ de vno pūcto tertia pars dirimit̃: iā illud noīatiuū erit breuiſſimū. Itē quia adhuc ad illā quartā ptē terre habitabilē vix peruenit illud noīatiuū. ¶ Dixi ſcđo ⁊c. nam ſm̄ ꝙ ponit ibi Boe. qđ vna gens appꝛobat: alia impꝛobat. De hoc exemplū magiſter Nico. de trineto in glo. apud ſcythas laudabile iudicat̃ parētes moꝛtuos: ne a vermibꝰ coꝛrodant̃: comedere apud alios impꝛobat̃. Scđo apud eoſdē laudabile ē parētes ſexagenarios īterficere: apud alios vituperabile. ¶ Dixi tertio ꝙ ꝑ moꝛtē ⁊c. nota de ludo ſcatoꝝ: qn̄ in burſa mittitur: oēs aliqn̄ reges ſunt inferioꝛes ⁊c. vn̄ verificat̃ de talibꝰ qđ ſcribit̃ Sap. ij. Nomē noſtrū obliuionem accipiet.

¶ Dixi ſcđo pꝛincipaliter ⁊c. Iſti ſunt qui male cū vſura ⁊ barathariꝭ accipiūt ⁊ acquirāt pecunias. ꝗ male expēdūt ⁊ peius xp̄i pauperibus diſtribuūt. Pena iſtoꝝ vt cōiter eſt diuino iudicio ꝙ in heredibꝰ et legitimis ſucceſſoꝛibꝰ puniunt̃. Cōiter dꝛ De male acqſitꝭ nō gaudebit tertiꝰ heres. Et de talibꝰ dicit dauid pš. xlviij. Et relinquent alienis diuitias ſuas. Ideo in iſtis moꝛs facit cadere per genitiuū: qꝛ non dimittūt heredem ab eis genitum.

¶ Dixi tertio ⁊c. Iſtos deus cōpꝛehendit: qꝛ ꝑuertūt iudiciū ꝑ datiuū caſum. ſ. per dona ⁊ munera: de qbꝰ Deut̃. xvj. Munera excecāt oculos ſapiētū: et mutāt verba iuſtoꝝ. ⁊ Eccli. xx. Exenia ⁊ dona excecant oculos iudicū. ⁊ in. c. xxxiiij. Dona iniquoꝝ nō ꝓbat altiſſimꝰ. Ecce quō moꝛs facit cadere iudices per datiuū. Nota de cābiſe iudice malo excoꝛiato. reqre exēplū de malo iudice in ſermone dn̄ice quarte in. xl. ꝗ

incipit. Eijce ancillam et filium eius.
¶ Dixi quarto. multotiens qui magnis re
gibus et principibus ſunt magis familia
res et coniuncti: facilius cadūt etiam per
mortem. exēplum Boe. de ſene qui fuit fa⸗
miliaris neronis imperatoris.
¶ Dixi quinto ⁊c̄. iſti qui per iſtum caſum
cadūt: ſunt illi de quibus xp̄s Mat. xxiij.
ꝙ amāt primas cathedras ī ſynagogis et
p̄mos accubitos in terris: ⁊ vocati ab ho
minibus rabbi. Iſti vocātur per multos:
et inuocātur oēs ſemel: ſed vocatiuus eo⸗
rū nō ſemꝑ permanet: ideo cadēt. Rō eſt:
q: de eis dicit pſ̄. xlviij. Vocauerūt nomi
na ſua in terris ſuis. Iſti vocātur ⁊ habēt
vocatiuū ſuū in terra: ⁊ non in celo. Et rō
eſt: q: nullꝰ hʒ vocatiuū niſi habeat noīa⸗
tiuū. Iſti nō habēt noīatiuū in celo: ſʒ in
terra: ergo nō habēt in celo: ſʒ ſolū in ter⸗
ra. pʒ ad lr̄am Luc. xvj. de diuite dānato:
qui ſepultus eſt in inferno. et de lazaro q̄
portatus eſt ab angelis ⁊c̄. Nota in tex. di
ues ille nō hʒ noīatiuū nec noīatur: iō in
textu ſine noīe ponit: q: nō d: petrus nec
iohānes ⁊c̄. ſecus eſt de paupere: de quo
d:. Erat quidā mēdicus noīe lazarus. Vo
catiuum iſtoꝝ cadit ⁊ delet̄ ꝑ mortē: cū ſit
in terra: ⁊ nō in celo. nā q: eſt in terra ſcri
ptū cōculcat̄ pedibus: et radit̄: et ꝑpetua
obliuione deletur. Multi em̄ ſunt vocati:
pauci ꝟo electi in celo. Mat. xx.
¶ Dixi ſexto. noueritis ꝙ mors eſt vnꝰ ma
gnus latro. pro nulla re mūdi dimittit ca
ſum ablatiuū. Aufert hoī bona nature. in
geniū / pulchritudinē / fortitudinē. de bo⸗
nis fortune nihil dimittit: nec pecuniā ⁊c̄.
Nota quātūcūqꝫ ſapiēs. nā dic̄ pſ̄. xlviij.
Sapiēs et ſtultus ſimul peribunt: ⁊ relin
quēt alienis diuitias ſuas. De hoc Iob. j.
Nudus egreſſus ſum de vtero m̄ris mee:
nudus reuertar illuc. Vn̄ noueritis ꝙ vir
giliꝰ preclariſſimꝰ poeta fecit tres libros.
In p̄mo poſuit artē paſtoralis cure. in ſe⸗
cundo agriculture. in tertio artē militie ſi
ue pugne. et circa finē vite ſue in lib. iſto
eneidos. De iſtis tribus libris per eū com
poſitis: ponit in fine iſtos verſus. Paſtor /
arator / eques / paui / colui / ſuperaui: Ca⸗
pras: rus: hoſtes: frōde ligone manu. nec
de capris ⁊c̄. ideo dicatur et concludatur.
Cecidit in terram bonā ⁊c̄. Ad quam nos
perducat ieſus marie filius ⁊c.

¶ Sermo pro mortuis.

Venit ad monu⸗
mentū orto iam ſole. Mar.
vlti. Honorabiles dn̄i mei
in preſenti ſepultura huius
venerabilis. N. ꝓ bona in⸗
formatione viuoꝝ: et digna cōmemoratio
ne mortuoꝝ / iuxta duas partes preſentis
thematis: duas cōtēplationes in preſen⸗
ti collatione vobis intēdo declarare.
Prima contemplatio erit pro informatio
ne viuorum.
Secunda contemplatio erit pro commē⸗
datione defunctorum.
Prima cōtemplatio erit de quodā caſu ne
ceſſario ⁊ ineuitabili huius defuncti. N.
ſ. ꝙ venit ad monumentum.
Scd̄a cōtemplatio erit pro defuncto ſpe⸗
cialiter de quodam remedio ſufficiēti et
conſolabili. ſ. ꝙ diuina gratia eum ſocia
uit: quia venit orto iam ſole.
¶ Prima igitur cōtemplatio informatiua
vel inſtructiua viuorū / eſt vnus caſus ⁊c̄. A
q: hic defunctus venit ad monumētū. Vn
de in iſto defuncto debent informari viui
ſpecialiter de duobus: iuxta primā partē
thematis. venit ad monumētū. Primū ꝙ
oēs hoīes q̄ in hoc mundo viuūt: opʒ per
mortē venire ad monumētum: ſiue hoīes
moriātur in terra: ſiue in aqua: ſiue ī igne:
ſiue fuerint ſepulti: ſiue cōbuſti: ſiue a be⸗
ſtijs comeſti: ſiue in aere ſuſpēſi. opʒ veni
re ad monumentū: q: illa loca: vbi mortui
ſunt: et vbi remanēt quocunqꝫ modo: illa
ſunt eoꝝ monumēta: q: ſm̄ ſctm̄ Tho. q̄t⸗
tuor elemēta ſunt quattuor mortuoꝝ mo⸗
numēta. Hec eſt xp̄i ſn̄ia Iob. v. loquētis
de die iudicij / ⁊ reſurrectiōe mortuoꝝ. Ve
nit hora in q̄ oēs qui in monumētis ſunt:
audiēt vocē filij dei. Cōſtat ꝙ iſta vox erit:
ſurgite mortui ⁊ venite ad iudicium. Au⸗
diēt oēs hoīes mortui: vbicūqꝫ ſint. ſequi
tur ergo ꝙ ille locꝰ erit corpoꝝ monumē⸗
tū: vbi corpora erūt. Et ſic pʒ prima infor
matio: quā debēt habere viui: ꝙ opʒ eos
per mortē venire ad monumentum. qd̄ in
preſenti defuncto contēplat̄: de quo dicit
prima pars thematis: ꝙ venit ad monu⸗
mentū ⁊c̄. Scd̄m principale qd̄ debēt no
tare viui ꝓ ſua informatione et inſtructio

ne morali iuxta thema eſt: ꝙ monumētū
eſt vel dicitur quaſi monens mētem: quia
monet mentem hominis ad cogitandum
de morte. Et quia ſm̄ imaginationē Ber⸗
nar. ſuper illud pſ̄. liiij. Deſcendunt in in
fernum viuentes. Homo poteſt deſcēdere
et ire ad infernum viuens: et hoc per con
templationem / et conſiderationē eoꝝ que
ſunt in inferno. Ita etiā viuētes poſſunt
ire per conſiderationem ad monumentū:
et ad diuerſa monumenta: et ibi videbūt
quomodo gloria mundi: que in tribꝰ con
ſiſtit: vana eſt et tranſitoria: et nō durabi⸗
lis. et ideo illam debent cōtemnere. Et re
perio ſpiritualiter ꝙ debēt venire ad tria
monumenta. videlʒ
Primo debent venire ad monumentum
adonidis luxurioſi.
Secundo ad monumentum creſi diuitis
ponderoſi.
Tertio ad monumentum alexandri hono
rificati et precioſi.
¶ Primo viuētes debēt venire ad monu⸗
mētū adonidis: vt q̄ fingit̄ ꝑ poetas fuit
amaſiꝰ veneris: in q̄bꝰ erat tota cōcupiſcē
tia carnalis ⁊ luxuria. vnde Ezechiel. viij.
dicit: ꝙ vidit abominationem: mulieres
ſedebant flētes adonidē. Et q̄n viuentes
erūt in monumēto iſtius: videāt per con⸗
templationem q̄d eſt de iſtius luxuria. et
inuenient tria. Primū ꝙ tota iſtius luxu
ria ⁊ delectatio carnalis ꝑ mortē annihi⸗
lata eſt: ⁊ in nihilū redacta: ⁊ in cinerem
modicū reſoluta. Scd̄o hic poterūt addi
ſcere id qd̄ dixit metricꝰ. Et nūq̄ meliꝰ po
terit caro viua domari: Mortua qualis
erit: q̄ ſemper premeditari. Tertio ꝙ car
nalis delectatio eſt ſimilis pomis: que na
ſcunt̄ in ſodomis iuxta mare mortuū: de
quibus dicit magiſter in hiſtorijs: ꝙ ſunt
pulcherrima ⁊ ſua pulchritudine incitāt
cupiditatē edendi: que cū inciſa ⁊ diuiſa
fuerint: in cineres reſoluunt̄: ⁊ cinis intꝰ
latens ſedat concupiſcentiam: quā exci⸗
tauerat exterior pulchritudo.
¶ Scd̄o viuentes debēt ire ad monumē⸗
tum creſi pōderoſi. Iſte creſus fuit rex li⸗
doꝝ: ⁊ ſm̄ hiſtorias dicit̄ fuiſſe ditiſſimus
hominum totiꝰ mundi. Et qd̄ erunt in monu⸗
mento iſtius: videbunt per contemplatio
nem iſtius: q̄d eſt de diuitijs. ⁊ reperient
tria. Primo ꝙ diuitie poſt ſe nullum relin
quunt veſtigium. Sapiētie. v. Secūdo re
perient ꝙ diuitie ſunt macilente vacce.
quas vidit in ſomnis pharao: quibus de
uoratis ⁊ cōſumptis vaccis craſſis ⁊ pul⸗
chris: nullum ſaturitatis dedere veſtigiū
ſʒ ſimili macie ⁊ ſqualore torpebāt. Geñ.
xlj. Tertio reperiēt ſm̄ Hieronymum ad
paulinum: ꝙ diuitie auaro nō ſufficiunt:
immo faciunt eū magis pauperē. Nā ſm̄
ꝙ dicit ibi Hieronymꝰ. Auaro deeſt tam
quod habet: q̄ qd̄ non habet. Credēti to⸗
tus mūdus diuitiarū eſt. Infidelis autē
etiā obolo indiget. victus ⁊ veſtitus ſunt
diuitie xp̄ianoꝝ. Apoſtoli tm̄ nauē ⁊ retia
reliquerunt. vidua duo era miſit gazophi
latium: ⁊ prefert̄ creſi diuitijs. Facile em̄
(dicit Hieronymꝰ) contēnit omnia: qui
ſe ſemper cogitat eſſe moriturum.
¶ Tertio ⁊ vltimo viuētes debent venire
ad monumētum alexādri honorifici ⁊ pō
poſi. Alexāder ſm̄ ꝙ dicunt hiſtorie: fuit
monarcha: ⁊ habuit dominiū duorū im⸗
periorum. ſ. aſie ⁊ europe: qui audiens a
quodam milite ſuo ex autoritate democri
ti philoſophi / ꝙ innumerabiles mundi
eſſent: ingemuit et ait. Heu: heu me miſe⸗
rum: ⁊ vix ego vno potitus ſum. Veniant
ergo viuentes ad monumētum alexandri
honorifici et pompoſi: et per contempla⸗
tionem ibi videāt tria. Primum ꝙ illi cui
nō ſufficiebat mūdi latitudo: ſub vno pu
gillo cineris continetur vel concluditur.
Secundum videbunt ꝙ verum habet ex⸗
poſitio philoſophorū de admiratione ſua
ſuꝑ lapide paruiſſimo precioſo alexandro
miſſo: talis ꝓprietatis: ꝙ poſitus in vna
parte ſtatere plus ponderabat q̄ quod⸗
cunqꝫ pondus mundi lapidis vel ferri po
ſitum in alia parte: tamē illi lapidi modi⸗
co cinere ſuperpoſito: plus pōderabat in
alia parte ſtatere vnum granum milij: q̄
ipſe lapis. Quod philoſophi expoſuerunt
dicentes ꝙ ille lapis quid eſſet: ipſe indi⸗
cabat: quia in vita ſua prepōderabat om⸗
nibus hominibus mundi: tamen in mor⸗
te ſua modico terre vel cinere ſuper eum
poſito in ſepulcro / prepōderaret granum
milij: vel quecunqꝫ alia res modici valo⸗
ris. Tertium videbunt virtutes alexan⸗
dri in monumento ꝙ ſententie dicte de
eo / per plures philoſophos in die mortis
ſue: oēs continent omnimodā veritatem.

vnus dixit. Veri alexander potuit multos
a morte liberare: hodie nõ põt mortis ia⸗
cula euadere. Alius dixit. Veri alexander
duxit exercitũ: hodie ad exercitũ ducitur
ad ſepulcrũ. Alius dixit. Veri alexandrũ
oẽs timebãt: hodie oẽs eũ vilem reputãt.
Alius dixit. Veri alexãder multos habu⸗
it minores: hodie oẽs ſunt maiores. Ve⸗
niant ergo oẽs viuẽtes ꝑ conſideratiõnẽ
et contẽplationẽ/ad monumentũ vniuſ⸗
cuiuſqꝫ iſtorũ ſupradictoꝝ. ſ. luxurioſoꝝ
diuitum/et pompoſorum: ⁊ videbunt ꝙ
trãſit mundus ⁊ ꝯcupiſcentia eiꝰ. j. Joh.
ij. et non ſolum mũdus: ſed etiã eius gl'ia
q̃ conſiſtit in diuitijs/delitijs/honoribꝰ.
Et cũ veritate põt mũdus dicere illud qđ
dixit xp̃s Joh. viij. Gloria mea nihil eſt.
De quolibet aũt tali eunte per tales con⸗
ſiderationes/ad ſupradicta monumenta
poterit cũ veritate dici illud Job. xj. Va⸗
dit ad monumentũ vt ploret ibi. Et ſic fi⸗
nio primã cõtemplationẽ ſermonis mei:
que erat ꝓ informatione et inſtructiõe vi
uoꝝ. ſcilꝫ de quodã caſu ineuitabili ⁊c. q̃
dicit thema: Venit ad monumẽtũ.
¶ Secũda conſideratio q̃ verior erit: eſt
pro cõmendatione mortuoꝝ ſpecial'r iſtiꝰ
defuncti: de quodã remedio congruenti
ſufficiẽti et cõſolabili ⁊c. quia diuina gr̃a
eũ aſſociauit. quia etſi venit ad monumẽ
tum iuxta primã partẽ themat꜔: venit tñ
orto iam ſole/iuxta ſcđam ꝑtẽ themat꜔.
Per ortũ ſolis intelligit̃ gratia dei et tem
pus gr̃e. Scđm em̃ doctores/tẽpus legis
veter꜔/erat tẽpꝰ noct꜔: tẽpꝰ ꝟo pñs ẽ diei.
vñ ap'lus ad Rom̃. xiij. Nox preceſſit: dies
autẽ appropinquauit. In die oritur ſol:
q̃ dies eſt latio ſolis ſup terrã. In tẽpore
ꝑmo ſcꝫ legis veter꜔/neqꝫ iuſti: neqꝫ ſan⸗
cti. vt abraã: yſaac et iacob: vt celeſtẽ glo⸗
riam haberent: gratiam obtinere potue
runt. In p̃ſenti ꝟo tẽpore euãgelij/etiam
pctõres et latrones obtinent gratiam et
paradiſum. Vnus latro ĩ die veneris xp̃o
exiſtente in cruce: petijt gratiã: et pctõrũ
veniã obtinuit. vñ a xp̃o audiuit. Hodie
mecũ eris/in paradiſo. maria. petrus. pec
catores ſtatim obtinuerunt. Diſſimiliter
ſe hꝫ lex vetus/et euangeliũ/ſm Bern̄. ſu
per cantica ſermone. xxx. Tunc enim fuit
tẽpus iuſticie: nunc gratie ⁊ miſericordie.
tunc erat nox: nunc dies. ideo dicit apo⸗
ſtolus. Nox ꝑceſſit dies autẽ appropinq̃⸗
uit. Nũc etiã eſt ortꝰ ſolis ſpecialiter iſto
tẽpore reſurrectionis. nã tẽpore paſſiõis
fuit occaſus ſolis: quando xp̃us ſol iuſti⸗
cie fuit mortuus. In occaſu enim iſtius
ſolis fuit tenebra: quia tunc a ſexta hora
tenebre facte ſunt ſuper vniuerſam terrã
vſqꝫ ad horam nonã. Mat. xxvij. Tempꝰ
aũt reſurrectionis fuit ortus ſolis: q̃ ſm
ꝙ dicit Auguſt. in ſermone de reſurrectio
ne. hec dies magis de ſepulcro radiauit:
q̃ꝫ de ſole refulſit. Si ergo in occaſu ſolis
quando ſol erat pallidus et ſine colore:
⁊ factus eſt niger tanꝙ ſaccus cilicinus.
Apoc. vj. latro obtinuit veniã et gratiam
nonne in ortu ſolis/in die reſurrectionis
quando ſol eſt ortus lucidus ⁊ ſplẽdidus
iſte obtinebit veniam? certe multo magꝭ.
Cauſa eſt. dicit Auguſtinꝰ quia ſi aliquis
dñs vel rex concedit alicui petenti gratiã
tempore ſue ignominie/paſſionis et do⸗
loris: a fortiori multo magis concedet tẽ⸗
pore ſue victorie leticie ⁊ exultationis. vñ
Auguſti. in ſupradicto ſermone dicit ſic.
In hac die peccator de indulgẽtia deſpe⸗
rare nõ debꝫ. et ſi latro meruit paradiſuꝫ
etiã cur non merebitur chriſtianus? Et ſi
illi miſeretur dñs: cũ crucifigitur: multo
magis huic cũ reſurgit. Si em̃ humilitas
paſſionis tantũ tribuit confitenti: gloria
reſurrectionis quantũ tribuet deprecan⸗
ti? Largior em̃ ſolet eſſe ad preſtandum
leta victoria: ꝙ addita captiuitas et mi⸗
ſeria. Ad ꝓpoſitũ iſte em̃ nõ eſt diu ꝙ fuit
confeſſus cũ vera contritione peccatoruꝫ
ſuoꝝ ſicut bonꝰ xp̃ianus: et recepit eucha
riſtiã/et extremã vnctionẽ: ⁊ condidit te⸗
ſtamentũ: et dimiſit ſui teſtamenti execu⸗
tores: et fecit omnia que bonus xp̃ianus:
debet facere: ergo ꝓ ſua recõmendatione
habemus remediũ congruũ et ſufficiens
et conſolabile: q̃ licꝫ veniat ad monumẽ
tum: iuxta primã partẽ thematis: venit
tamẽ ſociatus gratia diuinali: quia venit
orto iam ſole. i. in ſtatu gr̃e/iuxta ſecun⸗
dam partem thematis. Placeat vobis ro
gare ꝓ eo. Ad quam ⁊c.

¶ Alia collatio ꝓ mortuis.

REdde quod de⸗ A
bes. Mat. xviij. Btũs am⸗
broſius diffiniẽs virtutem
moralẽ. ſcꝫ iuſticiã dicit: ꝙ
iuſticia ẽ reddere vnicuiqꝫ

quod ſuũ eſt. vel qđ ſibi debetur quocũqꝫ
modo. ⁊ dicit. Juſticia eſt que vnicuiqꝫ qđ
ſuũ eſt tribuit: aliena nõ vendicat: vtilita
tẽ ꝓpriã negligit vt cõem equitatẽ cuſto⸗
diat. Hec aũt iuſticia ſm pħm. v. Ethico.
eſt preclariſſima virtutũ. ſ. moralium: que
ſunt prudentia: temperãtia: fortitudo: iu⸗
ſticia. et excellit eas. et hoc dupliciter.
Primo quia iuſticia reſpicit bonũ cõmu⸗
ne principaliter ꝑ ſe et totã cõitatẽ terre:
vel regni: ſed cetere virtutes bonũ huius
vel illius perſone. declara ſi vis.
Scđo: q̃ iuſticia cohibet oĩa vitia ⁊ crimi
na imperãdo. ſ. et ꝓhibẽdo: ⁊ etiã punien
do: vt pꝫ in decem preceptis decalogi. nõ
occides. nõ mechaberis. non furtũ facies
⁊c. et ſic corrigẽdo ⁊ cohibẽdo vitia ⁊ pec⸗
cata: plantat et nutrit virtutes et bona.
Ex q̃bus pꝫ ꝙ iuſticia ꝑtinet maxime in⸗
ter oẽs virtutes/ad principes ⁊ reges ter
re: qui habent alios corrigere et punire: ⁊
ad virtutes inducere: ⁊ a criminibus reuo
care: et bonũ cõe cõſeruare. q̃bus đr ꝑ pro
phetã pš. cv. Beati q̃ cuſtodiũt iudiciũ: et
faciũt iuſticiam in oĩ tp̃e. Et q̃ iuſticia eſt
principaliter in principe (vt dictũ eſt) ad
quẽ pertinet ipſam imperare ⁊ cõſeruare
in ſubditis: cũ deus ſit oĩm ſummus prin
ceps vnus: regũ rex ⁊ dñs dominãtiũ: cui
ſubeſt oĩs cõitas in celo pariter et in ter⸗
ra: manifeſtũ eſt ꝙ in ipſo eſt iuſticia ma⸗
xime ⁊ principaliſſime ac perfectiſſime: q̃
iuſticie dñi recte. in pš. xviij. ⁊ Deut. xxxij.
Deus fidelis et abſqꝫ vlla iniq̃tate iuſtus
et rectus. ergo deo maxime cõpetit impe⸗
rare: ⁊ cõſeruare iuſticiã tãꝙ ſummo ꝑn⸗
cipi. Et q̃ nõ põt deficere in iuſticia: recte
ait cuilibet noſtrũ: et principaliter iſti de⸗
functo preſenti. Redde qđ debes. q̃ ſic te
opꝫ facere de neceſſitate iuſticie: cui non
poſſumus deficere. Vbi duo tanguntur.
Primo noſtra miſeria et indigentia ſiue
paupertas: quia omnes ſumus debito⸗
res. quod debes inquit.
Scđo diuina potẽtia ſeu autoritas: cũ di
cit. redde. nobis imperãdo. q̃ nõ eſt tuũ
ſed tibi accommodatum.
Sed videamus q̃d eſt qđ quis tenet alie⸗
nũ ſiue ab alio accõmodatũ. nos antẽ ni⸗
hil habemꝰ a nobis: ſꝫ totũ ab alio. q̃d em̃
habes qđ a deo nõ accepiſti? dicit ap'ſ. j.
B Coꝝ. iiij. q. d. nihil. Habemus em̃ tria. ſcꝫ
aĩam/corpus/et bona tp̃alia. ergo redde
vnicuiqꝫ quod ſuum̃ eſt. ſiue qđ ei debes.
Dicit princeps nr̃ xp̃s. videlꝫ corpꝰ terre:
aĩam deo: bona terre ꝓxĩo tuo heredi cre⸗
ditori ⁊ pauperi: q̃ iſtoꝝ ſunt: ⁊ debentur
de iuſticia: ſeu de iure. ¶ Primo ğ debes
corpꝰ terre: q̃ ab ea habes: et tenes ip̃m:
cũ ex ea ſit formatũ ⁊ factum: q̃ formauit
deꝰ hoĩem de limo terre. Gen̄. ij. ⁊ iõ Eccĩ
viij. Quid ſuperbis terra ⁊ cinis? Et q̃ na
turaliter vnũquodqꝫ reſoluit̃ in id ex quo
eſt: opꝫ neceſſario corpus ĩ terrã reſolui et
reuerti. ergo redde ip̃m ei: q̃ ſic te opꝫ fa⸗
cere velis nolis de rigore iuris et iuſticie.
ꝓpter hoc đr. j. Reg. vj. Qđ debetis red⸗
dite ei ꝓ pctõ. ergo de rigore iuris et iuſti
cie/habemꝰ ip̃m ſibi reddere: q̃ ꝓ pecca⸗
to inq̃t. deus em̃ fecerat nobis gratiã: ne
teneremur reddere vel ſoluere ei debitum
iſtud per mortẽ: ſed ꝓpter pctm̃ fuimꝰ pri
uati iſta gr̃a: tanꝙ ingrati. iõ tenemur ip
ſum reddere terre. vñ Eccl'i. xvij. Deꝰ crea⸗
uit de terra hoĩem: ⁊ ſm imaginẽ ſuam fe
cit illũ. et iterũ cõuertit illũ in ipſam. ſup
ple ꝓ pctõ: qđ non feciſſet: ſi nõ peccaſſet:
ſed de terra ip̃m trãſtuliſſet ſine morte ad
celũ: vt ibi poſtea viueret ĩ eternũ. Sap.
j. đr. Deus mortẽ nõ fecit. ſ. a ꝓncipio: im
mo fecit hoĩem quodãmõ immortalẽ: ſed
impij manibus ⁊ verbis accerſierũt illam
peccãdo. manibꝰ cibũ aſſumẽdo. ⁊ verbis
cũ diabolo colloquẽdo: ⁊ ei credẽdo: ⁊ cõ
ſentiẽdo. ergo redde terre qđ debes ei. ſcꝫ
corpus. ait dñs cuilibet ⁊ ſpecial'r iſti de⸗
functo. ¶ Scđo debes aĩam vel ſpm̃ deo:
q̃ ipſe ſolus fecit ⁊ dedit tibi et nullꝰ aliꝰ.
q̃ ipſe inſpirauit in faciẽ eiꝰ ſpiraculũ vi⸗
te ⁊c. Gen̄. ij. ⁊ pš. xxxij. Qui finxit ſingilla
tim corda eoꝝ. i. aĩas hoĩm. Dixit ğ deus
iſti defuncto ĩ mortis articulo: redde deo
quod debes. ſ. aĩam vel ſpm̃ quẽ ab eo te
nes. Sic fecit xp̃s ĩ morte. In manꝰ tuas
cõmẽdo ſpm̃ meum. et hec dicẽs tradidit
ſpm̃. Et h̄ eſt etiã qđ deſiderabat ſapiẽs:
cũ dicebat Eccl'ſ. xij. Reuertat̃ puluis in
terrã ſuã vñ erat: et ſpũs redeat ad deũ q̃
dedit illũ. Ergo reddite q̃ ſunt ceſaris. ſcꝫ
diaboli. i. pctã ceſari. Iſta em̃ ſunt ꝓprie
diaboli: q̃ ab initio diabolꝰ peccat: ⁊ facit
nos peccare. ergo reddite ea ſibi ꝑ pñiam
et ꝯfeſſionẽ. ⁊ q̃ ſunt dei deo. ſ. aĩas. ⁊ hoc
eſt qđ deus petit a diabolo ꝑ abraã dicẽs
Gen̄. xiiij. Da mihi aĩas cetera tolle tibi.
i. pctã: q̃ tm̃ amas ea ꝙ non vis deſerere

ipſa. Sed multi faciūt oppoſitū: quia red
dūt pctā deo ⁊ aīas diabolo per falſam pe
nitētiā: ſed tales nō faciūt ſolutionē: nec
iuſticiā: qꝛ nō ſoluūt qđ debēt illis quibꝰ
debēt. ¶ Tertio debes reddere bona tēpo
ralia ꝓximo tuo ⁊ ꝓpinquo. ſ. heredi tuo
et creditoꝛi et pauperi. qꝛ neceſſitas eiꝰ fa
cit bona tua/ſua. neceſſitas em̄ facit om
nia cōia. ꝗ redde bona tꝑalia cui debes:
qꝛ ipā tecū ferre nō potes. Debes ergo fa
cere tres partes. vnā redde creditoꝛibus:
aliā heredibus. tertiā pauperibꝰ ꝓ teipō.
Et ꝗ ſic iſta reddiderit in pꝛeſenti: deꝰ red
det ei bonū pꝛemiū in futuro: qꝛ reddet ei
bonū ⁊ nō malū oībus diebus vite ſue. ſ.
in celo. Pꝛouerb. xxxj. Ad quam ⁊c.

¶ Sermo pꝛo moꝛtuis.

Hodie eſt ⁊ cras
in clibanū mittiť. Mat. vj.
Juxta intellectū quem vo
lo ptractare de aīabus pur
gatoꝛij: opꝫ declarare tres
breues pꝛopoſitiones. videlꝫ
Pꝛima ꝙ pꝛeſens vita eſt ſicut vna dies
vſualis vel artificialis.
Secunda ꝙ de nulla perſona dꝛ eſſe viue
re ſi non ſtat in gratia diuinali.
Tertia ꝙ locꝰ purgatoꝛij dꝛ foꝛnax vel cli
banus de pane materiali.

¶ Pꝛima ꝓpoſitio declarať ſic. vos debe
tis ſcire ꝙ ſm ꝙ ſancta mr̄ eccl'ia diuidit
diē: qui diuidiť in ſex hoꝛas. ſ. pꝛime/ter
tie/ſexte/none/veſperoꝝ/et cōpletoꝛij. ſic
etiā vita hoīs diuidiť in ſex partes. Ho
ra pꝛime hoīs eſt in natiuitate vſqꝫ ad de
cem vel duodecim annos. Rō qꝛ ſicut cla
ritas diei incipit hoꝛa p̄me: ita tūc hō in
cipit intelligere ⁊ cognoſcere aliqua: non
tn̄ magnā claritatē ſciētie: qꝛ nec hoꝛa pꝛi
me ſol dat magnā claritatē mundo. Hoꝛa
tertie hoīs eſt a duodecim annis vſqꝫ ad
xxv. annos. Ratio: qꝛ ſicut hoꝛa tertie ſol
eſt altus claꝛioꝛ et calidioꝛ: ita tūc hō ha
bet altitudinē coꝛpoꝛalē: claritatē intelle
ctus: niſi ſit ſtultus: et caliditatē comple
xiōis. Hoꝛa ſexta hominis eſt a. xxv. anno
vſqꝫ ad. xl. annū. Ratio eſt: qꝛ ſicut ſol eſt
tūc in altiſſimo gradu: ita homo eſt in ſua
perfectione. Hoꝛa none eſt a. xl. anno vſqꝫ
ad. lv. annū. Ratio qꝛ ſicut ſol in illa hoꝛa
incipit inclinare: ita caloꝛ naturalis tunc
incipit declinare ⁊ etiam foꝛtitudo. Hoꝛa
veſperoꝝ hominis eſt a. lv. anno vſqꝫ ad
lxx. annum. Ratio: quia in illa hoꝛa iā ſol
inclinatur ad occaſum: ſic et homo. Hoꝛa
completoꝛij hominis eſt a. lxx. vel. lxxx. an
no vſqꝫ ad finem. Ex iſta ratione vita ho
minis diciť vna dies habens iſtas ſex par
tes pꝛedictas. Autoꝛitas. hodie ſi vocē eiꝰ
audieritis ⁊c. pſ. xciiij. Hodie. ſ. in tota vi
ta ſua pꝛeſenti: qꝛ in alia vita nō ſunt pꝛe
dicationes: ſed hodie. ſ. in hac vita. et ita
exponit apoſtolus ad Heb. iij. Audiť aūt
vox dei legēdo vel pꝛedicationes audiēdo
Patet ergo pꝛima pꝛopoſitio: qꝛ tota pꝛe
ſens vita eſt vna dies vſualis ſiue artifi
cialis.

¶ Secunda pꝛopoſitio. dicitur ꝙ de nul
la perſona dicitur eſſe niſi ſit in gratia di
uina: quia qui non viuit in gratia: non di
citur viuere. Ratio: qꝛ dicit phs ꝙ foꝛma
eſt que dat eſſe rei: ſic in homine eſt mate
ria. ſ. coꝛpus et foꝛma. ſ. aīa que dat eē coꝛ
poꝛi. Idē de eſſe ſpūali: qꝛ licet aīa ſit foꝛ
ma ſubſtantialis coꝛpoꝛis ⁊ eſſentialis: tn̄
ipſa aīa habet eſſe per aliam foꝛmā. ſ. per
gratiam diuinā: et ꝙdiu eſt in gratia: vi
uit. qn̄ aūt aīa perdit gratiam dei: nō ha
bet eſſe gratie dei. Ideo ꝓpheta. Patres
noſtri peccauerunt et non ſunt. Thꝛen. v.
qꝛ lꝫ habeant eſſe naturale poſt pctm̄: nō
tn̄ habent eſſe ſpirituale. Sed ille dicitur
eſſe ſpūaliter: qui eſt in gratia et deuotio
ne et dilectione dei. ideo xp̄s. ille eſt ꝗ dili
git me. Joh. xiiij. Patet ſcđa ꝓpoſitio: ꝙ
nulla perſona habet eſſe ⁊c.

¶ Tertia pꝛopoſitio dicit ꝙ locus purga
toꝛij eſt furnus de pane materiali. quia ſi
cut in furnum mittitur panis nō ad cōbu
rendum: ſed ad coquendū: et inde extrahi
tur et pꝛeſentatur pꝛelato pape vel regi: ⁊
ponitur in menſa ſua. Ita purgatoꝛiū eſt
clibanus: in quo mittūtur aīe: non vt mu
tentur in carbones: vt illi de inferno: ſed
vt mundentur et purificenť: deinde extra
hūtur ab angelis: et pꝛeſentantur pape ie
ſu et regi xp̄o: et ponūtur in menſa gloꝛie
eius. Ideo de purgatoꝛio dicit pꝛopheta.
Quaſi clibanus ſuccēſus a coquēte. Oſee
vij. Ideo loquēs thema de hoīe dicit. Ho
die. ſ. in hac vita coꝛpoꝛali. eſt. ſ. in gratia
dei. et cras. ſ. poſt moꝛtem/in clibanū mit
titur. quia nulla anima intrat purgatoꝛi
um: niſi ſit in gratia dei. Non loquiť the
ma de aīabus chꝛiſtianoꝝ perfectis: quia

ille ſtatim euolant ad paradiſum: nec de
animabus chꝛiſtianoꝛum impenitentibꝰ:
neqꝫ de infidelibus: quia ille non ſunt. ſ.
in eſſe ſpirituali: ideo ſtatim deſcēdūt ad
infernum. ſed loquitur ſolum de illis: qui
vadunt ad purgatoꝛium. de qualibet tali
dicitur. Hodie eſt et cras ⁊c. pꝫ thema.

¶ Modo volens vobis declarare ſtatum
purgatoꝛij: ſciēdum ꝙ purgatoꝛium eſt in
coꝛde terre. Sicut in coꝛde pomi ſunt do
mus: ita etiam in coꝛde terre ſunt quattu
oꝛ domꝰ. Inferioꝛ eſt ignis perpetuus: et
eſt plena domibus: et ibi ſunt anime chꝛi
ſtianoꝛum impenitētium. Alia domus eſt
ſuper illam. ſcilꝫ limbus pueroꝛum ⁊ par
uuloꝛum: in qua non eſt ignis: nec demo
nes. illuc vadunt pueri nō baptizati. Ter
tia domus eſt purgatoꝛiū in qua eſt ignis
vt flāma clara: ſed non ſunt ibi demones.
Quarta domus eſt ſinus patrum: et illa
modo eſt vacua. Modo ego habeo loqui
de purgatoꝛio: qꝛ dicitur clibanus in quo
coquitur panis animarum: quare hoc ſit:
declarat apoſtolus: cui deus oſtendit cla
re cum adhuc viueret: dicens. Si quis ſu
peredificat ſuper fundamētum hoc aurū/
argentum/lapides pꝛecioſos/ligna/fenū
ſtipulam: vniuſcuiuſqꝫ opus manifeſtum
erit. Dies em̄ domini declarabit: quia in
igne reuelabiť: et vniuſcuiuſqꝫ opus qua
le ſit: ignis pꝛobabit. Si cuius opus mā
ſerit: quod ſuperedificauit: mercedem ac
cipiet. Si cuius opus arſerit: detrimentū
patietur: ipē autem ſaluus erit: ſic tamen
quaſi per ignē. j. Coꝛinth. iij. Nota ſi quis
ſuperedificat ſuper fundamentum hoc. ſ.
fidei ſine erroꝛe dubio ⁊ falſa opiniōe. au
rum. ſ. charitatis: et argentum. ſ. creduli
tatis: et lapides pꝛecioſos. ſ. virtutū ⁊ me
ritoꝛum. ligna/fenum ⁊ ſtipulam. ſ. pecca
toꝛum venialiū: detrimentum patietur. ſ.
in purgatoꝛio: ipſe tamē ſaluus erit: ſic ta
men quaſi per ignem. Apoſtolus in dicta
autoꝛitate inuit ꝙ ī purgatoꝛio ſunt tres
partes: et ꝙ in vna ſit ignis de lignis. in
alia de feno: et in alia de paleis. et ſicut
ignis de lignis plus durat ꝙ̄ de herba ſi
ue feno: ⁊ de feno plus ꝙ̄ de paleis: ita in
purgatoꝛio aliqui ſtant diu: aliqui nō tan
tum: et aliqui modicum.
Pꝛimi comparātur lignis.
Secundi feno.
Tertij paleis.

De his tribus conditionibus habeo mo
do loqui.
Ligna ſunt imperfectiones penitētiales.
Herba ſunt cōmiſſiones veniales.
Palea ſunt omiſſiones cerimoniales.
De qualibet dicitur thema. Hodie eſt et
cras in clibanum mittitur.

¶ Dico pꝛimo ꝙ ligna ſunt perſone ꝗ mi
grant ab hoc mundo cum imperfectioni
bus penitētialibus: qꝛ licet fecerint peni
tentiam de peccatis: qꝛ aliter irent ad in
fernum: ſed non tantam: quantam requi
rūt peccata. qꝛ doctrina eſt theologoꝝ et
etiam canoniſtarum: ꝙ pꝛo quolibet pec
cato moꝛtali/homo tenetur in ſeptem an
nis de penitētia in hoc mundo: alˀs reſtat
complēda in purgatoꝛio. Si autem dica
tur ⁊ nonne penitētie ſunt arbitrarie: Di
co ꝙ in penitētia ſunt duo. ſ. qualitas. ſ.
ꝙ ſit talis vel talis: et hoc eſt arbitrariū.
Secundo quantitas tempoꝛis: et hoc nō
eſt arbitrarium: quia iam quantitas tēpo
ris eſt taxata et limitata. ſ. ſeptē annoꝛū.
verbi gratia. ſi quis furatus fuit: moꝛtali
ter peccauit: et ſufficit ad damnationem:
ſed non eſt de maioꝛibus. ꝓ iſto opꝫ face
re ſeptē annos de penitentia: et licet con
feſſoꝛ non dicat: iā limitata eſt in iure: ſed
qualitas eſt in arbitrio confeſſoꝛis. ſ. ꝙ ie
iunet ſemel in hebdomada vel in menſe.
Si vero peccatum moꝛtale ſit maius: vt
homicidium: vel periurium: qualitas pe
nitentie erit maioꝛ: ſed quantitas tempo
ris eſt ſeptem annoꝛum. Ratio: qꝛ in quo
libet peccato moꝛtali homo facit iniuriaſ
contra ſeptem dona ſpiritusſancti. ꝓpter
quod ſancti patres ſcientes dei volunta
tem in iure oꝛdinant ſeptem annos de pe
nitentia. De hoc autoꝛitas allegoꝛice: et
ſunt verba dei patris ad filiū. Si emeris
ſeruū hebꝛeū: ſex annis ſeruiet tibi: in ſe
ptimo egredieť liber gratis. Exo. xxj. No
ta. ſi emeris ſeruū hebꝛeū. i. tranſeuntem.
Emitur aūt in cōfeſſione. confeſſoꝛ eſt me
diatoꝛ qui tractat cum xp̄o: qui pꝛecio ſui
ſanguinis emit nos. ſex annis ſeruiet tibi
et in ſeptimo. ſ. cōpleto egredietur liber.
Modo fiat talis deductio. quotiens rece
piſti aut conſuluiſti diuinos ſoꝛtilegos:
ſiue coniuratoꝛes. pꝛo qualibet vice ſeptē
annos de pnīa. Itē qꝛ contra pꝛeceptum
dei: iō moꝛtaliter peccaſti. Item quotiēs
iuraſti in vanum; vel falſe: vel renegando

ſiue blaſphemãdo: licꝫ fueris cõfeſſus cõputa ſeptem annos de pnĩa ꝓ quolibet. Item quotiẽs fregiſti feſta itinerãdo. de quolibet oꝑe ſeruili. Item non audiẽdo miſſam in dñica computa ꝓ quolibꝫ: vel qlibet vice ſeptẽ annos: ⁊ ſic de ſingulis. Forte eſt hic aliqs: qui ex ſuis pctĩs debꝫ facere centũ mille annis de penitentia. O diceres tu: ſi cõfeſſoꝛ nõ dedit. Uerum eſt: ſed iã ẽ taxata. Si dicať. ego nõ viuã tantũ. Uerũ eſt: iõ complebitur in purgatoꝛio. O ſi purgatoꝛiũ nõ tantũ duraret. Propter hoc deꝰ penã centũ vel mille annoꝝ congregabit totã in vna die. O quis poterit ſuſtinere? Ecce remedia. ꝙ ſi vltra pnĩaꝫ cõfeſſoꝛis/vis addere: diminuitur tẽpus de purgatoꝛio. Propter h̔ dicit ꝯfeſſoꝛ in abſolutiõe: niſi ſit beſtia. paſſio dñi nr̃i ieſu xp̃i: et quicquid boni feceris: ſint tibi in remiſſionẽ ⁊c. Qď ſi vultis oꝛare: ieiunare: et poꝛtare ciliciũ. iſta oꝑa poterunt fieri ita deuote: ꝙ remittereť vobis menſis vel annus vel plus. Et tãta poterit eſſe contritio: ꝙ totũ dimittereť dicente xp̃o. Serue nequã omne debitũ dimiſi tibi: qm̃ rogaſti me. Matth. xviij. Itẽ audiẽdo miſſas/ſermones: dando elemoſynas: lucrari indulgẽtias: ſic paulatim hõ deobligabiť. Ecce quare dicit aplus. Si qs ſuperedificat ſuꝑ fundamentũ hoc ligna. i. imꝑfectiones pnĩales. ecce vna ꝑs purgatoꝛij ĩ qua cõburunť ligna. ſ. imꝑfectiones penitẽtiales. Uelitis ergo facere oꝑa penitẽtialia: ⁊ ſic euadetis de igne ⁊ pena purgatoꝛij q̃ eſt ita dura et aſpera. Magna fuit pena btĩ Laurentij in craticula: ⁊ ſic de alijs: ſed nihil fuerunt reſpectu pene purgatoꝛij: intantũ ꝙ momẽtuꝫ videť mille anni. Et clamãt aĩe dicentes: Heu me: qꝛ incolatus meꝰ ꝓlongatꝰ eſt. Ideo velitis adiuuare animas purgatoꝛij parentũ vr̃oꝛum ⁊ amicoꝝ: quia continue petũt teſtamenta. Modo notate hic qď pctm̃ eſt illoꝛum: qui nõ complent teſtamenta ⁊ occupant bona: quibus commiſerunt aĩam: et ipſi non curant. Ideo cum anime nõ ſentiunt adiutoꝛium: cõqueruntur deo dicẽtes. Dñe iuſticia ꝯtra illũ proditoꝛem heredẽ vel filiũ. Et creditis ꝙ deus ſit ſurdus: quia nõ audiat. cecus ꝙ nõ videat iſtas crudelitates. Ideo dicit xp̃s. Nunquid deus nõ faciet vindictam electoꝛum ſuoꝝ clamantiũ ad ſe die ac nocte: et patientiã habebit in illis? Dico aũt vobis ꝙ cito faciet vindictã. Luc. xviij. Domus illoꝝ qui non curant cõplere: ad malũ finem veniẽt: qꝛ ſi videres patrem in igne: quẽ poſſes iuuare ⁊ non curares: q̃ crudelitas eſſet? maioꝛ iſta. ideo dicit ſcriptura. ij. machab. xij. Sancta ergo et ſalubꝛis eſt cogitatio ꝓ defunctꝭ exoꝛare: vt a peccatis ſoluantur.

¶ Dico ſecũdo ꝙ fenum ſiue herba dicuntur perſone q̃ tranſeunt cũ commiſſionibus venialibus. Nota hic differentiã inter pctm̃ veniale ⁊ moꝛtale. Peccatũ moꝛtale eſt quodlibet opus: qď fit cõtra preceptũ dei. Uenialia peccata ſunt exceſſus vite: qui tñ non ſunt ꝯ preceptũ dei. verbi gr̃a. Si vos comeditis exceſſiue: vel qꝛ frangitis ieiuniũ eccleſie: vel penitentie: ſiue voti: moꝛtaliter peccatis: quia cõtra preceptũ dei facitis. ſi cum tali peccato deceditis ad infernũ ibitis. Sed ſi comeditis modicũ plus ex bonitate panis. vel bibitis plus non tñ inebꝛiamini: qꝛ tunc eſſet moꝛtale: ſi eſt in cõſuetudine. quia ſicut ſcindere manũ vł pedẽ ꝓximo eſt peccatum moꝛtale. maius eſt ſcindẽdo caput anime. ſ. intellectũ inebꝛiando ſe. ⁊ efficiť peioꝛ q̃ beſtia: que onerata ſcit tranſire ꝑ viam arctam. et ebꝛius neſcit incedere per viam latã. Secus ſi ex bonitate vini bibit plus bis vel ter veniale eſt. Not. de fratre predicatoꝛe bibente de ſero vnã taceam vini ſine aqua: vt poſſet doꝛmire et ſurgere ad matutinũ: et poſt apparuit petens auxiliũ. Idem de mulieribꝰ que oꝛnantur: alique peccant moꝛtaliter: et alique ſolum venialiter. Peccant ille venialiter; que ſolum vt placeãt viris: ne deſpiciantur ab eis: oꝛnant ſe aliquantulum. Sed ille peccant moꝛtaliter: que oꝛnãt ſe exceſſiue oſtendentes carnem miluis ⁊c. iam videtur ꝙ vultis cibare. Si dicatis: ego facio ꝓ viro mẽtimini: qꝛ ĩ domo qñ eſtis cum viro cooperitis vos: et extra domũ oſtenditis totum. Item ſi mulier ĩ veſtitu facit exceſſum: ſed non ꝯ preceptum dei: quia de ſuis redditibus: vel patrimonio vel de ſuo officio veniale eſt. ſed qñ de vſura rapina vł de furto: vł de falſis accuſatiõibꝰ vł aduocatiõibꝰ viri mulier vult hr̃e veſtes: tales ad infernũ vadunt: qꝛ faciunt etiam dãnari viros: quia vt ꝓuideant vanitati vxoꝛis; habent facere rapinam et vſurã. quia ſunt alique que non permittũt viuere viros. dant eis malum prandiũ et cenã. rum. rum. Itẽ multũ ridere veniale eſt: ſed quãdo rident de blaſphemijs: vt de truphis de deo et ſctĩs: tunc eſt moꝛtale. Item in locutione tãta difficultas eſſet fienda ad aperiẽdum os ad loquẽdũ: quantã facit auarus ad aperiendum burſam ad ſoluendũ: quia ſemꝑ diſputat: idem deberet eſſe de verbo: q̃re loquar. et ſi verbũ debet mendaciũ vel iniurioſum pꝛoximo non dicere: quia moꝛtale eſſet. ⁊ ſic de alijs. Ideo dicit Ambꝛoſius in libꝛo de paradiſo. Peccatũ eſt trãſgreſſio diuine legis: et celeſtiũ inobediẽtia mandatoꝝ. Alij autem exceſſus ſunt commiſſiones veniales. ideo dicit aplus Si quis edificat ſuper fundamentũ hoc fenũ detrimentũ patietur.

¶ Dico tertio ꝙ palee ſunt perſone q̃ migrant cũ omiſſionibus cerimonialibꝰ: qꝛ ſicut palea cito comburitur: ſic tales modicum ſtant in purgatoꝛio: qꝛ per mẽſem vel hebdomadam: per diem vel per hoꝛã. vel tranſeunt cito vt ſagitta. Ex omiſſionibus cerimonialibus que ſunt qñ homo facit aliqua bona opera: ſed nõ ita deuote ſicut fieri debẽt. verbi gr̃a quilibet veſtrũ tenetur confiteri in quadrageſima: ⁊ vos venietis ad confeſſionem impꝛemeditati: ideo diceris confeſſoꝛi. interrogetis me: qꝛ non recoꝛdoꝛ de aliquo peccato: ſed ſi confeſſoꝛ eſſet aſtutus vt peteret de vicino: vos diceretis de illo: non ſoluꝫ peccata moꝛtalia: ſed etiã venialia: ſed de ſuis nõ recoꝛdatur. Ideo quãdo homo dꝫ ire ad confitẽdum peccata ſua: pꝛimo debet pꝛemeditari quãdo peccauit coꝛde cogitando: oꝛe loquẽdo: oculis aſpiciendo: auribus audiendo. ⁊ vos venitis ad confeſſionem ſicut ad plateã. ſed ex quo confitemini non eſt moꝛtale: ſed veniale. Alii autem confitentur negligenter: qꝛ in pꝛincipio quadrageſime eſſet confitendũ et ipſi expectant vltimã diem iuris: ſed ex quo confitentur veniale eſt: alˀs fuiſſꝫ moꝛtale. Item communicare in paſcha alˀs peccant moꝛtaliter: ſed quia non bene ſe pꝛeparant abſtinendo iam in ſero a vino potu/a truſis: venialia ſunt. Item pꝛeſbyteri ſi non dicunt hoꝛas moꝛtale eſt: ſi autem dicunt; ſed non cum illis cerimonijs vt tenentur: vel non bene ſe ſignando: vel non pꝛofunde inclinando vel matutinas albas ſiue rubeas dicendo: nec repꝛeſentant illud ad quod ſunt inſtitute: venialia ſunt. Item ſi non tenent penitentiam iniunctã a confeſſoꝛe moꝛtaliter peccant. propter hoc confeſſoꝛes debent dare penitentias vt recoꝛdentur. ſi autẽ ſeruant penitentiam vel negligẽter et indeuote: quia quãdo induũtur venialia ſunt. ⁊ ſic de alijs negligẽtijs. Nota miraculum de beato Auguſtiuo cui apparuit demon cũ eſſet in ſtudio: qui poꝛtabat quendã magnum libꝛũ in quo ſcribebat peccata ⁊ negligentias hominũ: per. a. b. c. et interrogatus ſi erat ibi aliquid de eo. reſpondit ꝙ ſic. Et auguſtinus. O pꝛoditoꝛ. de peccatis ante baptiſmũ factis nõ curo: quia illa remiſſa ſunt: expoſt autẽ non habeo conſciẽtiã de aliquo. Et adiuratus demõ oſtendit ſibi libꝛũ in quo legit. Auguſti. tali die talis anni dimiſit completoꝛiuꝫ: O dixit demõ decepiſti me: qꝛ expectabã ꝙ ex iſta negligentia trãſires purgatoꝛiũ Ideo auiſetis vos: ⁊ ſitis diligẽtes; quia alˀs ille totũ ſcribit. Ideo dixit xp̃us. pſ. lxxiiij. Cũ accepero tempus. ſ. per moꝛtẽ/ ego iuſticias iudicabo. i. oꝑa iuſta: ſꝫ negligenter facta. Ideo faciatis ea cum diligentia et feruoꝛe ſpũs. Ecce quare dicit aplˀus: Si quis edificat ſuper fundamentum hoc ſtipulã: q̃ ſignificat tertiã parteꝫ purgatoꝛij: in qua comburuntur omiſſiones cerimoniales. Ecce quare diť thema. Hodie eſt et cras ⁊c.

¶ Figure quedam ex biblia peccata deſignãtes a venerabili Santio de poꝛta moꝛalizate.

¶ Figura de quattuoꝛ peccatis que in mundo regnant.

REgitur Danie. vij. ꝙ daniel vidit ſomniũ et viſionem talem. Uidebam inquit viſionẽ: et ecce quattuoꝛ beſtie grãdes aſcendebant de mari diuerſe inter ſe. Pꝛima quaſi leena: ⁊ alas habebat aquile. Et aſpiciebã donec euulſe ſunt ale eiꝰ et ſublata eſt de terra. Et ecce alia beſtia

ſimilis vrſo in parte ſtetit: ⁊ tres oꝛdines dentium erant in oꝛe eius et in dentibus et dicebant ei. Surge et comede carnes plurimas. Poſt hec aſpiciebã: ⁊ ecce alia quaſi pardus: ⁊ alas habebat quaſi auis: quattuoꝛ ſuꝑ ſe: et quattuoꝛ capita erant in beſtia. Et poſt hec aſpiciebã in viſione noctis: ⁊ ecce beſtia quarta terribilis atqꝫ mirabilis ⁊ foꝛtis nimis. Dentes ferreos habebat magnos: comedẽs atqꝫ cõminuens: ⁊ reliqua pedibꝰ ſuis cõculcãs Diſſimilis autẽ erat ceteris beſtijs quas viderã ante eã: ⁊ habebat coꝛnua decem. Conſiderabã coꝛnua: et ecce coꝛnu aliud paruulũ oꝛtũ eſt de medio eoꝝ: et tria de coꝛnibus primis euulſa ſunt a facie eius Et ecce oculi quaſi oculi hoĩs erãt in coꝛnu iſto: ⁊ os loquens ingentia. i. magna. Videamus modo quid iſta ſpiritualiter ſignificent: et quid per danielẽ: et quid ꝑ mare. q̃d per q̃ttuoꝛ beſtias ſignificet.

¶ Quantũ ad primũ daniel interpꝛetatur iudiciũ dei: ⁊ ſignificat quẽlibet xp̄ianũ bonũ in bonis operibus perſeuerantem: qui dꝛ iudiciũ dei: cũ ſeipſum coꝛã deo iudicat et accuſat de oĩbus peccatis ſuis: ⁊ iudicat quid agendũ ſit vt deo placeat: et quid fugiẽdũ et cauendũ vt deũ nõ offendat. Iſte daniel. i. bonus xp̄ianus in ſua mentali viſione conſiderat ⁊ videt: ꝙ de mari exeunt quattuoꝛ beſtie inter ſe diſſimiles. Per mare congrue intelligit mundus iſte: q̃ ad modũ maris eſt amarus et periculoſus illis qui coꝛ et deſiderium et affectũ ſuũ in eo ponũt: ⁊ ſi eis nõ videatur in p̄nti amarus: erit tñ in futuro: quãdo opoꝛtebit eos oĩa relinquere cum doloꝛe in moꝛte. Ideo dꝛ Eccli. xlj. O moꝛs ꝙ̃ amara eſt memoꝛia tua homini pacem habẽti in ſuſtantijs ſuis. Viro quieto: et cuius vie directe ſunt in oĩbꝰ: ⁊ adhuc valenti accipere cibũ. Mare etiã eſt periculoſum nauigãtibus in eo: qꝛ vt ptꝫ manifeſte et experimento: multi in eo periclitãtur. Similiter mũdus iſte nauigantibus in eo. i. ipſum diligẽtibꝰ eſt periculoſus ⁊ periclitatur ĩ coꝛpoꝛe ⁊ aĩa. Exod. xv. Electi pꝛĩcipes eius. ſ. diaboli ſubmerſi ſunt in mari rubꝛo: abyſſi operuerũt eos: et deſcenderũt in ꝓfundũ quaſi lapis. Appet ergo qualr̃ mundus iſte cõparatur mari. Sed dꝛ in viſione illa ꝙ ex mari aſcendebant quattuoꝛ beſtie grandes. per iſtas quattuoꝛ beſtias grãdes ſpũaliter intelligunt quattuoꝛ magna pctã: que ĩ iſto mũdo regnãt: que quidẽ pctã beſtie pꝛopꝛie appellant: qꝛ ad modum beſtiaꝝ ferarum ꝙ plurimos hoĩes ⁊ feminas cuiuſcunqꝫ ſtatus conſumunt deuoꝛãt ⁊ mactant. aliquando in fama: aliquando in coꝛpoꝛe et anima: ⁊ nominant a daniele ſuis ꝓpꝛijs noĩbus. videlꝫ

Pꝛima beſtia erat quaſi leena: per quam intelligitur peccatũ pꝛeſumptionis et ſuperbie.

Secunda beſtia erat ſimilis vrſo: ꝑ quaꝫ intelligitur peccatũ carnalitatis et luxurie.

Tertia erat ſimilis pardo: per quã intelligitur pctm̃ cupiditatis ⁊ auaricie.

Quarta non nominat: per quã intelligit peccatũ inuidie.

¶ Dicitur ꝙ pꝛima beſtia erat ſimilis leene: ⁊ habebat alas aquile. ⁊ certe pꝛopꝛie pctm̃ ſuperbie dꝛ leo ſiue leena: quia ſicut leo eſt dñs beſtiarũ: ſic homo ſuperbꝰ omnibus vult dñari: oĩbus vult pꝛeeſſe tam maioꝛibus ꝙ̃ minoꝛibꝰ: ꝙ̃ equalibꝰ. oẽs vult ĩppeditare. ſuper oẽs vult apparere et ſingularis haberi. Iſta beſtia dic̃ daniel ꝙ habebat alas aquile. Ale iſte ſignificant cogitationes ⁊ imaginationes: q̃s hꝫ ſuperbus de donis ⁊ gratijs: quas deꝰ ſibi dedit: per quas credit ſuper alios: exaltari: et ab oĩbus venerari: quibus male vtitur. Cogitat namqꝫ ſuperbus: ⁊ cõſiderat aliquando.

Sui generis nobilitatem.

Sui coꝛpoꝛis vigoꝛoſitatem.

Sue perſone foꝛmoſitatẽ.

Sue vite ⁊ fame bonitatem.

Sui ingenij ſubtilitatem.

Sue poſſeſſionis copioſitatẽ.

Sue pꝛelature dignitatem.

¶ Quãdo conſiderat miſeriã ſue viliſſime cõditionis ꝓpꝛie ⁊ naturalis. ꝯ iſtũ taleꝫ ſuꝑbũ loquit ſapiẽs Eccli. vij. Memoꝛare nouiſſima tua ⁊ in eternum non peccabis ⁊c. Iſte ḡ ſunt ale q̃bꝰ ſuꝑbi volãt: et ſuꝑ alios exaltant. Sed attẽdite rogo q̃d ſequit. Et aſpiciebã dicit daniel tantũ donec euulſe ſunt ale eiꝰ: ⁊ ſublata eſt de terra. O ſuperbe hõ: et q̃re nõ cogitas qualr̃ infra vnã hoꝛã ale iſte fuerũt auulſe: quia certe ſi bene conſideres modica febꝛe. modica infirmitate. modico doloꝛe/ ale iſte id eſt oĩa iſta de q̃bus gl̃iat ſuꝑbus: auferunt bꝛeui: et aliq̃n ſubita moꝛte. Vbi rogo erit tunc tui generis nobilitas? ⁊ ſic de alijs: in q̃bus confidebas. oĩa trãſierũt: et in nihilũ ſunt redacta. Et beſtia (dicit daniel) ſublata eſt de terra. qꝛ ſuꝑbus ſublatus eſt de terra viuẽtiũ. i. pꝛiuatꝰ gl̃ia paradiſi: ⁊ vadit ad terrã tenebꝛoſam ĩferni: vbi nullꝰ oꝛdo: ſed ſempiternꝰ hoꝛroꝛ inhabitat. Iob. x. Vñ ſapiẽs loquẽs in ꝑſona ſuperboꝝ dicit Sap. v. Quid pꝛofuit nobis ſuꝑbia dicũt: aut quid diuitiarum iactãtia contulit nobis? Tranſierunt oĩa tanqꝫ vmbꝛa. et nunc in malignitate nr̃a conſumpti ſumus.

¶ Scđa beſtia dicit daniel erat ſil'is vrſo: Per hanc ꝓpꝛie ſignificat et intelligitur pctm̃ carnalitatis ⁊ luxurie. Vrſus enim eſt beſtia vilis ⁊ immũda. ſic luxurioſus ẽ apud deũ et homĩes fetidus ⁊ ĩmundus Eccli. xxv. Obcecat vultũ ſuũ tãqꝫ vrſus: et quaſi ſaccũ oſtendet ſe in medio pꝛoximoꝝ. Peccatũ em̃ luxurie intellectuꝫ excecat. in tantũ: ꝙ ſicut dicit Gregoꝛius: ꝙ ſi luxuria ſemel mentem hoĩs occupauerit: vix eũ bona deſideria cogitare permittit. Talis luxurioſus ſuo malo exẽplo oſtẽdit alijs ſicut ſaccꝰ vilis et abomĩabilis. plenus om̃i ſpurcitia et fetoꝛe. De iſto pctõ Bernardus dic̃. Luxuria ẽ ſitis ebꝛia: coꝛruptio fetida: delectatio momentanea. i. ſubita: amaritudo cõtinua: pena eterna: ꝑ quam coꝛpus coꝛrũpitur: ſenſus hebetatur. i. tardat: obtundit et ꝑdit: intellectus obtenebꝛat: et ratio ꝯfundit. Attẽdite ergo et videte quanta mala operat iſtud pctm̃. Dicitur ĩ figura ꝙ iſta beſtia habebat tres oꝛdines dentiuꝫ in oꝛe ſuo: qꝛ pctm̃ carnalitatis tribus modis moꝛdet hoĩes carnales luxurioſos. videlꝫ

Per imaginatiões ⁊ malas cogitatiões.

Per ꝟba inhoneſta et pꝛauas locutiões.

Per facta realia ⁊ malas opationes.

Sed videatis q̃d ſequit in figura dicebãt ei. comede carnes plurimas. hoc ẽ qꝛ diabolꝰ loquit luxurioſo dicẽs. comede carnes plurimas. i. abutere multis ſpẽbꝰ luxurie: ⁊ ꝑſeuera ĩ illis vſqꝫ ĩ finẽ vite tue ⁊ ſic facit multos in ſuis ĩmũdicijs ꝑſeuerare: de q̃bus iohel ꝓpħa dicit. j. c. Cõputruerũt iumẽta in ſtercoꝛe ſuo. iumẽta. i. homines luxurioſi beſtiales cõputruerũt per perſeuerantiã in ſtercoꝛe ſuo. i. in peccato luxurie et carnalitatis.

¶ Tertia beſtia quã vidit daniel: dicit ꝙ erat q̃ſi ꝑdus: ⁊ alas habebat q̃ſi auis q̃ttuoꝛ ſuꝑ ſe. et q̃ttuoꝛ capita erãt ĩ beſtia. Hec em̃ beſtia ꝓꝑe ſignificet pctm̃ auaricie. Leoꝑdus eſt aĩal diuerſoꝝ coloꝝ: ſic auarꝰ diuerſis coloꝛibꝰ. i. diuerſis modis lucrat et ꝯgregat diuitias. mõ ꝑ vſuram mõ ꝑ rapinã. mõ ꝑ deceptionẽ. mõ per occultas mercãtias ſiue vẽditiões in occulto factas. Hec aũt beſtia hꝫ q̃ttuoꝛ alas: qꝛ q̃ttuoꝛ de cauſis: ſiue aliq̃ q̃ttuoꝛ modoꝝ auari ꝯgregãt diuitias. Quidã vt ab alijs timeant et honoꝛẽtur: qꝛ vt appet: diuites ĩ hꝰ ſcl'o magꝭ honoꝛant et timent ꝙ̃ pauꝑes et laboꝛatoꝛes: ſed non ſic erit in futuro ſcl'o. Quidam vt de ſuis ꝯ̃rijs ⁊ inimicis ſe poſſint vindicare. diuites em̃ citiꝰ vindictã de multis ⁊ iniuſte ſumunt ꝙ̃ pauꝑes. Quidã vt delitioſe magꝭ ⁊ affluẽter poſſint viuere. in multis em̃ delectant tã in veſtibꝰ ꝙ̃ ĩ cibarijs: in q̃bꝰ nõ p̄nt pauꝑes delectari. Quidã vt filios ſuos nepotes atqꝫ parẽtes meliꝰ poſſint hereditare: ⁊ multas poſſeſſiones eis dimittere: ⁊ ſi diuitie ſunt male acq̃ſite: oẽs taꝫ parẽtes qꝫ̃ filij vadũt ĩ infernũ: qꝛ ſcriptũ eſt Eccl's. v. Diuitie ꝯgregate (al's conſeruate) in malum dñi ſui. Et iõ ꝓpter iſtas alas q̃ et auaricia ꝓcedũt: dic̃ apl's. Radix oĩm maloꝝ cupiditas. j. ad Timo. vj. Habꝫ etiã iſta beſtia q̃ttuoꝛ capita: quia oẽs auari q̃ttuoꝛ modis poſſidẽt ⁊ cuſtodiũt auariciã ſuã ſiue diuitias male acq̃ſitas. videlꝫ.

Inoꝛdinate eas amãdo.

Laboꝛioſe eas augmentando.

Sollicite eas cuſtodiendo.

Doloꝛoſe ne perdantur timendo.

¶ Pꝛimũ caput iſtiꝰ beſtie. ſ. auaricie/ eſt inoꝛdinatꝰ amoꝛ. qꝛ auarꝰ tãtũ amat diuitias: ꝙ totũ coꝛ ſuũ. totã affectionem ⁊ volũtatẽ ponit ĩ ill': ⁊ de deo nihil curat. Et Ezecħ. ꝓpħa dicit. xxxiij. Auariciã ſuã ſeq̃tur coꝛ eoꝝ. i. affectũ auaroꝝ. Et ꝓpter iſtũ magnũ amoꝛẽ inoꝛdinatũ diuitiarũ: btũs Paulꝰ apl'us appellat auariciã idolatriã: ⁊ dicit ꝙ eſt idoloꝝ et ſimulacroꝝ ſeruitꝰ. ad coloſ. iij. qꝛ amoꝛẽ quem auari deberẽt hr̃e ad deũ ſuũ creatoꝛẽ: ponũt in diuitijs: qꝛ ſicut dic̃ b. Aug. illud qđ magꝭ colis: eſt deus tuus: ſꝫ qđ magis colis eſt pecunia: ergo eſt deꝰ tuꝰ. ſed adoꝛare creaturã ⁊ colere: eſt idolũ colere: ergo cum pe

cunia ſit creatura: ⁊ auarus eã ſup oĩa co
lit: ſequitur ꝙ ſit idolatra.
¶ Scõm caput huiꝰ beſtie/eſt cõgregatio
diuitiarũ laborioſa. Auarus eñi oĩ tpe la
borat qualiter poſſit diuitias augmenta⸗
re. modo trãſeũdo maria: modo penetran
do regna: modo frequẽtãdo nũdinas: mo
do ſic: modo aliter exponẽdo ſe multis pe
riculis: vt poſſit ſuã pecuniã augmẽtare:
et tandẽ nũq̃ ſatiatur. vñ Eccl'ſ. v. Auarꝰ
nõ implebit pecunia. Et iõ ſapiẽs Salo⸗
mon conſiderans ſitim inordinatam aua
roꝝ congregãdi ⁊ augmẽtãdi diuitias: di
cit Eccl'ſ. iiij. Cõſiderãs repperi ⁊ aliã va
nitatem ſub ſole. Unus eſt: et ſcõm nõ ha
bet. nõ filiũ: nõ fratrẽ: et tñ laborare non
ceſſat: nec ſatiãtur oculi eius diuitijs: nec
recogitat dicẽs. Cui laboro: et fraudo ani
mã meã bonis? Et vere de iſtis multi ſunt
in hoc mundo.
¶ Tertiũ caput huius beſtie/eſt cuſtodia
diuitiarũ diligens atq̃ curioſa. Auarꝰ eñi
totũ ſtudiũ ſuũ ponit circa cuſtodiã diui⸗
tiarũ: et vix aut raro põt inter alias mer⸗
cantias cor ſuũ ab illis remouere. De tali
miſero auaro loquitur Hiere. xxij. Oculi
tui ⁊ cor tuum ad auariciã.
¶ Quartum caput huius beſtie/eſt timor
perdẽdi diuitias ſubito. Auarus eñi ſem⸗
per eſt in timore. frequẽter ſomniat latro⸗
nes. ſemper timet ꝙ aliquis euꝫ decipiat
verbis vel factis. nunq̃ cõfidit de aliquo
ſiue ſit de ſua ſocietate: ſiue nõ. Si videt
diuitem potẽtem ſecum loquẽtẽ: timet ꝙ
petat vel auferat ſibi pecuniam. Si videt
pauperem venientẽ: iudicat ipſum latro⸗
nẽ. Si videt cõuicinũ in domũ ſuã intrã⸗
tẽ: credit ꝙ venit ad decipiẽdum eũ. et ſic
ſemp ſunt ſibi anguſtie vndiq̃. Uñ de ip⸗
ſo dr Eccl'ſ. v. Diuitie cõgregate in malũ
dñi ſui. ſequit̃. Cũctis diebꝰ vite ſue come
dit ĩ tenebris ⁊ ĩ curꝭ multꝭ: ⁊ ĩ erũna atq̃
triſticia. Ecce ergo q̃les quattuor alas et
quattuor capita habet iſta beſtia. ſ. auari
cia ſiue ipſemet auarus.
¶ Sꝫ dũ ꝙ daniel vidit: ⁊ ecce beſtia q̃rta
terribilis atq̃ mirabilis ⁊ fortis nimis: ⁊
habebat dẽtes ferreos. Et iſta beſtia ꝓpe
ſignificat pctm̃ inuidie. vñ Chryſoſto. ſup
Mat. home. xxxiij. loquẽs de ĩuidis dicit.
Inuidi feris deteriores ſunt. demonibus
pares: ⁊ fortaſſis illis deteriores. Recte g̃
inuidi ꝑ hãc beſtiã ſignificant̃. Sed dr ꝙ
iſta beſtia erat terribilis. Et vere pctm̃ ĩui
die dr ⁊ eſt terribile. Hac de cã dic̃ Chryſ.
ſup Mat. Cũ oĩa pctã poſſint hr̃e aliquã
excuſationẽ: ſola ĩuidia remanet inexcuſa
bilis. q; hũilis põt excuſari ꝙ ira eũ vicit.
latro egeſtas ⁊ ĩopia. luxurioſus carnis tẽ
tatio: ſꝫ miſer ĩuidus quã excuſationẽ po
teſt hr̃e: forte nullã: niſi maliciã. Malicia
ſm Aug. nihil aliud ẽ niſi amor ſiue volũ
tas nocẽdi ꝓxĩo. Ergo cũ ĩuidus nocet ꝓ
ximo ſuo: et ĩfert ſibi dãnũ vbo vel facto ĩ
ꝑſona vel ĩ rebꝰ ſuis: recte põt pctm̃ terri
bile noĩari. Et ſequit̃ ꝙ iſta beſtia cũ ore
deſtruebat q̃cq̃d poterat. Ita faciũt ĩuidi
q; cũ lingua ſua cõedũt ⁊ deſtruũt vitã et
famã ſuoꝝ ꝓximoꝝ murmurãdo: detrahẽ
do: infamãdo: ĩponẽdo falſa teſtiõnia. Et
ſi his oĩbꝰ nõ poſſunt nocere ſuis ꝓximis
ꝯculcãt eos pedibꝰ ſuis. Per pedẽ intelli
git̃ volũtas ſiue affectꝰ: q; ſemp ꝓpter ſuã
malã ⁊ terribilẽ ĩuidiã habẽt ꝓxios ſuos
odio: ⁊ malã volũtatem: nec pñt eos dili⸗
gere ꝓpt̃ malã affectionẽ ⁊ volũtatẽ quã
hñt. ⁊ ſic ĩ ſua mala volũtate ꝯculcãt eos.
Sꝫ attẽdite q̃d ĩ figura ſeq̃t̃: ꝙ iſta beſtia
habebat decẽ cornua: ꝑ q̃ ĩtelligunt̃ decẽ
modi: q̃bꝰ ĩuidi ꝓximo ſuo nocẽt. videlꝫ
Primus malũ xp̃i perquirendo.
Scõs malũ occultũ manifeſtando.
Tertiꝰ bonũ ꝓximi manifeſtũ diminuẽdo.
Quartus malum proximi manifeſtum au
gmentando.
Quintꝰ bonũ opꝰ ꝓximi ĩ malũ ꝯuertẽdo.
Sextus ꝓxĩo adulãdo falſa ſibi referẽdo.
Septimus diſplicentiam de dictis et fa⸗
ctis coram alijs oſtendendo.
Octauꝰ demõſtrãdo zelũ ſeu in fingẽdo.
Et iſte zelꝰ ẽ triplex vt patebit. Mõ videa
mus iſta cornua diſcurrẽdo per ſingula.
¶ Primũ cornu huiꝰ beſtie. ſ. ĩuidie eſt ma
lũ ꝓximi ꝑquirere. Inuidioſi eñi ſemp di
ſcurrũt hinc ⁊ ĩde faciẽdo inq̃ſitiua de ꝓxi
mo ſuo ſiue viro ſiue femina dicẽdo q̃re ta
lis ĩgredit̃ frequẽter talẽ domũ: ⁊ frequẽ
ter loquit̃ cũ tali: vel q̃re facit talia bona
opa: vel q̃re facit talẽ pniam. et ſic de mul
tis alijs. Et qñ nõ pñt aliquod malũ ſcire
de illa ꝑſona: ſtatim apprehendunt ſcõm
cornu. ſ. ſcõm modũ nocendi: quod eſt ma
lũ occultũ manifeſtare: ⁊ vadunt ad illas
perſonas cũ q̃bus de inquiſitione tracta⸗
bãt. Et ſi ſciũt aliquẽ defectũ vel aliquod
delictum occultũ illius de quo inquirũt:
ſtatim denudãt: et publicant dicẽtes ille
vel illa fecit hoc et hoc. ſꝫ vos neſcitis. Et
nõ ſufficit eis occultũ malũ ꝓpalare: ſed
ſtatim accipiunt tertiũ cornu. ſcilꝫ tertiũ
modũ nocẽdi: qd̃ eſt bonũ ꝓximi manife
ſtum diminuere: q; inuidioſi ſi ſunt in ali
quo loco vbi dicat̃ aliquod bonũ de aliq̃
ſtatim dicunt. nõ eſt ita ſicut dicitis de il⸗
lo vel de illa. vnde verũ eſt ꝙ ipſa ꝑſona
bona eſt: ſed non eſt in ea tantum bonum
quantũ dicitis. vel de illo eſtimatis. Pre
terea ſi ſit aliqua ꝑſona ĩ aliqua neceſſita
te poſita et accidat aliquod malũ infor⸗
tuniũ: et aliqui loquentes de illa perſona
cõpatientes ei: ⁊ dolentes de malo ſuo:
ſtatim inuidioſi addentes malũ malo: di⸗
cunt quartũ cornu. ex his q̃ de ipſa perſo
na dicitis poteritis cõſiderare ꝙ non eſt
iſtud peccatũ qd̃ ipſe cõmiſit: iam al's au
dacter ſimilia perpetrauit. Et non ſufficit
eis malũ ꝓximi ſui augmentare: ſed ſtatĩ
aſſumunt quintũ cornu. ſ. quintũ moduꝫ
nocendi: qd̃ eſt bonũ in malũ cõuertere.
Itaq̃ ſi aliquis faciat aliq̃ bona opa ad
reuerẽtiã dei: vt ſi vadat ad eccl'iaꝫ meliꝰ
et frequentius q̃ꝫ conſueuit. vel prolixius
oret more ſolito: vel vadat ad romeagiũ:
vel faciat elemoſynã magis q̃ꝫ ante facie
bat: ſtatim conuertũt oĩa illa bona in ma
lũ dicẽtes. Non facit iſta que videtis: niſi
ad vanã gloriã: vt videntes reputent ipꝫ
vel ipſam fore bonũ vel bonã. Itaq̃ inui
dioſi ſemper iudicãt bona opa peius quo
poſſunt ⁊ denigrant dicentes. aliud latet
qd̃ non patet extra. Et breuiter modis oĩ
bus quibus poſſunt nocẽt ꝓximis ſuis.
Sextũ cornu. ſ. modus nocẽdi/quem acci
piunt: eſt proximo adulari ⁊ falſa dicere.
Inuidioſus ſi ſciuerit ꝙ tu habuiſti cum
aliquo diſſentionẽ. vel aliqua verba ſcan
daloſa: ſtatim veniet ad te oſtendẽdo bo⸗
num vultũ: et dicet tibi. ſcitis quid dixit
ille vel illa de vobis? ⁊ quid dicis tu. Cer
te dixit hoc ⁊ hoc: ſed noueritis ꝙ nõ fuit
opus vos ibi eſſe: ego eñi ad plenũ reſpõ
di ſibi: ꝙ ipſe bene intellexit: ꝙ non erat
ſibi conueniens corã me dicere maluꝫ de
vobis. Septimũ cornu. ſ. ſeptimꝰ modus
nocẽdi: quẽ iſti maledicti accipiũt: eſt ꝓ⸗
ximũ ſuũ infamare. Inuidioſus eñi ꝓpt̃
inuidiã infamat proximũ ſuũ: ⁊ nocet ꝑ
iſtũ modũ. vadit ad aliquẽ amicũ illiꝰ cui
inuidet: et ſecrete dicit ſibi. ſcio ꝙ vos di
ligitis talem virũ vel feminã: ꝓpterea ve
nio ad vos. in vitate formo mihi cõſcien
tiã: et iõ non poſſum deſiſtere quin dicã:
q; non bñ apparet hoc qd̃ fac̃. iã multi di
xerũt mihi: et iõ corrigatis eũ ſecrete. Et
tu interrogas: q̃d eſt hoc qd̃ fecit? Et ille
fecit hoc et hoc: et q; diſplicet mihi: dico
vobis. Et ſic turbat volũtatẽ amici ſui. et
forte nõ eſt ita ſicut ille dicit. Et per iſtuꝫ
modũ inuidioſi et malicioſi et maledicti
ſub pallio cõſciẽtie et dilectiõis infamãt
ꝓximos ſuos. Iſto mõ illa talis perſona
remanebit infamata: ⁊ forte nõ eſt in cul
pa: ⁊ tunc erit peius. Et videatis qualis
dilectio: et q̃lis cõſciẽtia. hñt cõſcientiam
de factis alioꝝ: et non de malicia et infa⸗
mia quã procurãt. Octauuꝫ cornu. ſ. octa
uus modus nocẽdi inuidoꝝ/eſt zelũ oſtẽ⸗
dere. et iſte zelus eſt tripartitus. Inuidi
eñi ſpecialr̃ illi q̃ ſunt in curia: vt aliqui
magni dñi: vel magni mercatores: vt alij
non habeant qd̃ ipſi non hñt: vel intẽdũt
habere fingunt triplicem zelum. Et ꝑmo
zelũ dei dicentes ꝙ iſtud qd̃ talis petit:
nõ eſt concedendũ: q; eſt contra deũ. Se⸗
cundo zelũ iuſticie et dñi temporalis. iſti
tales accedunt ad regem vel dñm ꝯ illos
quibus inuident dicẽtes. o dñe hoc ſit mi
hi tpe vr̃o: qd̃ nunq̃ fuit factũ tẽpore an
teceſſorũ veſtroꝝ. vel hoc petit talis ſibi
concedi: qd̃ nunq̃ al's fuit conceſſum ali⸗
cui. Certe dñe verecundũ eſſet ꝙ gẽtes lo
querent̃ de vobis: ꝙ talia nõ de btis fa⸗
cere. et nõ teneatis: ⁊ faciatis iuſticiã de
tali ꝑſona ⁊ de tali. tota terra vel talis ci
uitas vl' villa erit deſtructa. Tertio zelum
cõmunitatis ſub iſto colore q; zelant bo⸗
nũ cõmunitatis. nocẽt ꝓximis ſuis: ⁊ ac
cipiũt vindictã de eis: ⁊ deſtruũt: et ꝑdũt
bona illoꝝ. Sed ſequitur in figura qd̃ di
co. Et ecce cornu aliud paruulũ ortum eſt
de medio eoꝝ: et tria de cornibus primis
euulſa ſunt. Iſtud cornu aliud ab alijs eſt
manifeſta malicia: q̃ antea in cordibꝰ in⸗
uidoꝝ latitabat. Qñ eñi oẽs vident ꝙ ne
gocia ꝓceſſerunt per modũ meliorẽ: tunc
cadũt tria cornua priora. ſ. triplex zelꝰ. vi
delꝫ dei et iuſticie: ⁊ dñi tpalis: et cõmu⸗
nitatis. Et bñ dicit̃ ꝙ euulſa ſunt: quia
iam oẽs iudicãt de talibꝰ ꝙ nõ fecerũt ꝯ
ꝓximos ſm illũ triplicẽ zelum: ſed ꝓpt̃
maliciã et inuidiã: q; excecauit eos mali
cia eoꝝ. Sap. ij. Ad quam gloriã ⁊c.

¶ Alia figura de quattuoꝛ pctīs que quaſi totū mundū implent et amplexant.

Vidi iniquitatez et ꝯtradictionē in ciuitate. pſ. liiij. Legitur Gene. xix. Sol egreſſus eſt ſup terrā: ⁊ loth ingreſſus eſt ſegoꝛ.

Ad euidentiā huius notandū ꝙ in regione ſodome ⁊ gomoꝛre erāt quinqꝫ ciuitates: et iō regio illa vocabat̄ pentapolis. a penta qḋ eſt quinqꝫ: et polis ciuitas. i. patria hn̄s quinqꝫ ciuitates. Et qn̄ deus voluit deſtruere illas ciuitates ꝓpter magna et grauia pctā: q̄ in eis hoīes perpetrabāt: miſit priꝰ duos angelos: q̄ ipſum loth educerēt de medio eoꝝ. et quattuoꝛ illarū ciuitatū/fuerūt igni cōbuſte et deſtructe: ⁊ in quinta ciuitate: que vocabat̄ ſegoꝛ: ſaluatꝰ eſt loth: in quā intrauit oꝛto iam ſole: ⁊ h̄ eſt qḋ dr̄ Sol egreſſus ⁊c.

¶ Moraliter videamus q̄d loth: q̄d angeli: quid ciuitates iſte ſignificēt. Loth īterpretat̄ declinās: ⁊ ſignificat bonū xp̄ianū qui nō ſolū recedit a malo: ſed etiā laborat vt faciat bonū. iuxta illud pſ. xxxiij: Diuerte a malo ⁊ fac bonū. Per illos duos angelos/poſſunt intelligi p̄dicatoꝛes v̄bi dei. nā ſicut angeli illi monebāt loth vt egrederet̄ ab illa regione: ne igne ⁊ ſulphure cū illis moꝛeretur: ſic predicatoꝛes verbi dei monent quotidie peccatoꝛes ꝙ egrediant̄ de ſtatu peccati: ne moꝛiantur in illis: ne puniātur igne ⁊ ſulphure eterne dānationis īferni. Per illas quattuoꝛ ciuitates poſſunt intelligi quattuoꝛ peccata: que quaſi totū mūdū implent ⁊ amplexantur. videlꝫ

Primū peccatū eſt preſumptionis et ſupbie. ⁊ iſta eſt prima ciuitas.

Scōm pctm̄ eſt luxurie ⁊ immundicie. et iſta eſt ſecūda ciuitas.

Tertiuꝫ pctm̄ eſt malicioſe inuidie. et iſta eſt tertia ciuitas.

Quartū peccatū eſt crudelitatis et immiſericoꝛdie. et iſta eſt quarta ciuitas.

¶ Dico primo ꝙ p̄ma ciuitas eſt pctm̄ ſuperbie: qꝛ in qualibet iſtarū ciuitatum eſt maxima iniq̄tas in hoībus pctōꝛibus et contradictio cōtra deū et ſeipſos: ſpecialiter in prima ciuitate: qꝛ eſt peccatū ſupbie. Hec autē ciuitas habꝫ duas poꝛtas per quas omnes ſuperbi ingrediuntur. Prima poꝛta eſt bona naturalia. ſcꝫ pulchritudo/foꝛtitudo/diſcretio/ſciētia et ſimilia: de q̄bꝰ hoīes vani extollunt̄ ⁊ ſupbiunt: cū deberēt referre grās deo bonoꝝ oīm largitoꝛi. Scđa poꝛta eſt bona tēpoꝛalia ſiue poſſeſſiones ⁊c. q̄ dant hoībus materiā ſupbiendi. et multi intrāt p iſtaꝫ poꝛtā. Hec aūt ciuitas ſuperbie/hꝫ quattuoꝛ carreras p q̄s ſupbi vadūt ſpaciatū. Prima carrera eſt qn̄ ſuperbus credit ꝙ bona illa que hꝫ. ſ. naturalia et tēpoꝛalia a ſeipſo hꝫ: et nō a deo. et hec eſt maxima ingratitudo. Scđa carrera ſupbie eſt: cū aliq̄s credit ꝙ bona que hꝫ a ſeipſo ⁊ ꝓpter merita ſua ꝓpꝛia hꝫ. Tertia carrera ſupbie eſt: cū aliq̄s credit ſe habere qḋ nō habet. O quanti ſunt hodie qui putāt ſe eſſe ſapientes et ſcientiā habere et pꝛudētiā: et ſunt inſcij et fatui. Quarta carrera ſuperbie eſt: cū aliquis credit apud ſe ꝙ eſt melioꝛ alijs in vita ⁊ moꝛibus: et alijs cōditionibus q̄buſcūqꝫ.

¶ Secūda ciuitas eſt carnalitatis et luxurie. Iſta ciuitas hꝫ duas poꝛtas: p quas multi intrāt. Prima eſt gula. ſcđa eſt accidia. Iſta duo multū comedere ⁊ bibere. ⁊ multotiēs habere cibaria exquiſita: et vina foꝛtia et exq̄ſita: et ocioſitas. ſ. non ſe occupare in aliq̄ bono: faciūt hoīez cadere in luxuriā ⁊ in pctā abominabilia etiā ſi ſit ſctūs. Hec autē ciuitas hꝫ quattuoꝛ carreras p quas vadūt carnales ſpaciatū. Prima carrera eſt qn̄ nolūt cuſtodire homines quīqꝫ ſenſus coꝛpales ⁊ a ꝓhibitꝭ et inhoneſtis. Scđa carrera eſt circūire. ⁊ q̄rere occaſionē peccādi. Tertia carrera ē in pctō continuare. Quarta carrera eſt vt habeāt pꝛolē: cōcubinā habere. multi em̄ ſunt: qꝛ non hn̄t filios: cōtēptis ⁊ ſpꝛetis vxoꝛibꝰ: hn̄t publice ꝯcubinā: et freq̄nter mulieres viratas ⁊ maritatas. Mulieres etiā: qꝛ nō hn̄t filios de viris ſuis foꝛnicāt̄ cū extraneis. hic poterꝭ dilatare materiā.

¶ Tertia ciuitas eſt pctm̄ malicie ⁊ īuidie. Hec aūt ciuitas hꝫ duas poꝛtas: p quas multi intrāt. Priā poꝛta eſt maximꝰ amoꝛ quē hꝫ quis circa ſeipm̄ ⁊ circa bona ſua. Scđa poꝛta eſt nullꝰ amoꝛ ad ꝓximum ⁊ ad bona ſua. Hec aūt ciuitas hꝫ quattuoꝛ carreras: p quas inuidi ſpaciant̄ et vadūt libēter. Prima carrera eſt pctā occulta ꝓximi ⁊ defectus reuelare. Secūda eſt falſum crimē ꝓximo ſuo imponere. Tertia eſt bona opa ꝓximi publica annihilare ⁊ denigrare: ⁊ mala augmētare. Quarta eſt ſemp velle malū et nunq̄ꝫ bonuꝫ de ꝓximo audire. O q̄ꝫ peſſima ciuitas iſta.

¶ Quarta ciuitas eſt duricie ⁊ obſtinationis in pctō. Hec em̄ ciuitas hꝫ duas poꝛtas: p quas intrāt multi. Prima poꝛta eſt fiducia lōge vite incerta: q̄ pctōꝛem retinet induratū ⁊ obſtinatū in pctō: et fiducia ꝙ hꝫ multū viuere. et iō dicit ſi modo nō cōfitearis: bn̄ poteris poſtea cōfiteri: qꝛ non moꝛierꝭ ita cito: qꝛ adoleſcēs vl̄ iuuenis es robuſtꝰ ⁊ foꝛtis. ⁊ hac de cā multi decipiunt̄. Scđa poꝛta eſt maxia confidētia de dei mīa. multi em̄ dicūt deꝰ fuit ⁊ eſt miſericoꝛs: ⁊ adhuc poſſū facere iſtḋ pctm̄: ⁊ alia multa. O miſer pctōꝛ nō ꝯſiderat ꝙ deꝰ ſi eſt miſericoꝛs penitētibꝰ: ē tn̄ iuſtꝰ iudex. iuſticiā diligit et eq̄tatē ⁊c. Hec aūt ciuitas hꝫ q̄ttuoꝛ carreras: p q̄s multi vadūt. Prima carrera eſt maxia dilectio rerū tp̄aliū. Scđa eſt īdeuotio et nō habere timoꝛē dei. Tertia nō recipe cōſilia p̄dicatoꝝ: neqꝫ ope adimplere. Quarta eſt deſpatio de dei mīa ex ꝯſideratione male vite/⁊ multoꝝ pctōꝝ. Et ſi q̄rat̄ ſub quo dn̄io ſunt iſte ciuitates: Rn̄deri pōt ꝙ ſub dn̄io regis babylonis: q̄ interp̄tat̄ ꝯfuſio. ⁊ iſte eſt diabolꝰ: q̄ ducit hoīem ad moꝛtē et ꝯfuſionē inferni/ꝓpt̄ pctā ſua. Ergo quid debes facere pctōꝛ hō: certe tu debes ī lumine ſolis. ſ. ieſu xp̄i: q̄ egreſſus eſt p tp̄alē natiuitatē/de vtero v̄gīs marie: ītrare in quintā ciuitatē: in q̄ eſt īgreſſus loth. ip̄a eſt ſegoꝛ. ſegoꝛ em̄ interp̄tat̄ minoꝛ vel parua. ⁊ hec hūilitas. Hec aūt ciuitas hꝫ q̄ttuoꝛ carreras: p q̄s hō dꝫ incedere. Prima eſt mūdū cōtēnere. ſcđa eſt neminē deſpicere. tertia eſt ſeipſum hūiliare. quarta eſt de bonis ⁊ gratijs ſibi collatis nō ſe extollere. Ad iſtā ciuitatem nemo pōt venire nec ipſam ītrare niſi p poꝛtam. Habet em̄ iſta ciuitas duas poꝛtas: p q̄s opꝫ hoīem intrare. Prima poꝛta eſt ꝯſideratio ꝓpꝛie nature: q̄l̄r eſt miſerabil̄ qꝛ de terra es ⁊ in terrā opꝫ te redire. Secūda poꝛta eſt ꝯſideratio moꝛtꝭ. Debes eī ꝯſiderare q̄l̄r in moꝛte oculi tui vertent̄ ⁊ ꝯſument̄ in capite: vene rūpent̄ in coꝛpe: coꝛ ſcindet̄ pꝛe doloꝛe: facies palleſcet: coꝛpus frigeſcet: dentes putreſcēt: et caro a vermibus ꝯſumet̄. Si p has poꝛtas ītraueris ad iſtā ciuitatē: beatitudinē adipiſceris. Chꝛiſtus em̄ ſaluatoꝛ nr̄ intrauit p primā poꝛtā in hūc mūdū veniēdo: qꝛ voluit miſeriā nr̄e carnis aſſumere: qꝛ accepit verū coꝛpus quod eſt de natura terre. Sed per ſcđam poꝛtā exiuit. ſ. moꝛtis in die ſue paſſionis ⁊c. Ad quā gloꝛiā ⁊c.

¶ Alia figura.

Legitur Gen̄. xj. ꝙ quidā poſt diluuiū recedētes de oꝛiēte venerūt in terrā ſennaar: et dixerunt. Venite faciamꝰ nobis ciuitatē ⁊ turrim cuiꝰ culmē ptingat vſqꝫ ad celū. ⁊ ſeq̄t̄. Deſcēdit dn̄s vt videret ciuitatē ⁊ turriꝫ quā edificabāt filij adā: ⁊ dixit. Ecce vnꝰ eſt ppl̄s: ⁊ vnū eſt labiū oībꝰ Ceperūt h̄ facere: nec deſiſtēt a cogitatiōibus ſuis donec eas ope cōpleāt. Venite igit̄ et deſcēdamꝰ ⁊ ꝯfundamꝰ ibi linguā eoꝝ: vt nō audiat vnuſq̄ſqꝫ vocē pꝛoximi ſui. Atqꝫ ita diuiſit eos dn̄s ex illo loco in vniuerſas terras. ⁊ ceſſauerūt edificare ciuitatē. glo. ꝙ nō intelligebāt ſe: ⁊ idcirco vocatū eſt nomē eiꝰ babel. ¶ Mō nr̄o ꝓpoſito applicādo videamꝰ q̄d ſpūal̄r iſta ſignificēt. Per recedētes ab oꝛiēte intelligo xp̄ianos: q̄ qn̄ peccāt recedūt ab oꝛiēte vbi ſol naſcit̄. i. grā ieſu xp̄i: q̄ ē ſol oꝛiēs p̄re. ſ. ex alto ſm̄ diuinitatē: q̄ illuminat oēꝫ hoīem veniētē ⁊c. Vel p oꝛiētē pn̄t intelligi illi q̄ ab oꝛiēte. i. p̄ncipio vite ſue. ſ. puericia vel adoleſcētia recedūt cōmittēdo diuerſa pctā: ⁊ vadūt ī ſennaar q̄ interp̄tat̄ fetoꝛ: et ſiḡt ſtatū pcti: qꝛ tales fetent coꝛā deo: ⁊ ſunt abominabiles ſibi. Iſti tales q̄ ſequunt̄ diabolū: edificāt ſibi ciuitatē vnā multoꝝ ⁊ diuerſoꝝ pctōꝝ: et edificāt ī medio vnā turrim altā. ſ. magnā ꝯfidētiā ⁊ p̄ſumptionem de mīa dei magna: di. ꝙ bn̄ ſaluabunt̄ qꝛ deꝰ pius ⁊ miſericoꝛs eſt: nec tn̄ ceſſant male opari: nec ꝯſiderāt dei iuſticiā. De iſta ciuitate loq̄t̄ ꝓph̄a di. pſ. liiij. Vidi iniq̄tatem et ꝯdictionē ī ciuitate: die ac nocte: vſqꝫ ibi Vſura ⁊ dolꝰ. Sed dr̄ ꝙ vnꝰ erat ppl̄s: et vnū labiū oībꝰ: qꝛ vix inuenies īter amatoꝛes huiꝰ mūdi niſi iurgia: lites ꝯtentiones: falſitates: vſuras: diffamatiōes. oēs loquūt̄ iſtud ligagiū. vnū eſt oībꝰ in toto mundo: qꝛ vbiqꝫ inuenies malefactoꝛes ⁊ peſſimos peccatoꝛes in ſuis iniquitatibus perſeuerantes. Propterea dicit deꝰ

Ecce vnus eſt ppl'ſ: ⁊ vnum labiū oībus:
qꝛ oēs ſunt p̄uaricatores: et inique agūt.
Uenite et deſcēdamus ⁊ cōfundamus ibi
linguā eoꝝ. ſunt verba trinitatis. ſ. patris
ad filiū ⁊ ſpiritūſanctū: qꝛ tūc deus deſcē
dit quādo aliquā bonā inſpirationem in
cor pctōris īmittit: vt de pctīs doleat vel
aliquā tribulationē: vel infirmitatē pctō
ri dat: vt a pctīs caueat: vel ꝑ bonū predi
catorē erudit vt deū timeat. Job. xiiij. Et
ad eū veniemus: et māſionē apud eum fa
ciemus. Et tūc deus cōfundit linguam ta
liū peccatoꝝ: qn̄ a peccatis ceſſat. Sed qꝛ
multi ſunt q̄ nec ꝓpter diuinā internā in
ſpirationē: nec propter corporalē afflictio
nē ſeu tribulationē: nec ꝓpter bonam do
ctrinā etiā predicationē/ volūt a peccatis
ceſſare: ꝓpterea dꝛ ꝙ dixit deꝰ. Ceperūtq̄
hoc facere: nec deſiſtent a cogitationibus
ſuis donec eas opere cōpleāt. ideo in die
iudicij dicet oībus ſanctis ⁊ angelis. Ue-
nite ⁊ deſcēdamꝰ ad iudiciū: ⁊ ꝯfundamꝰ
ibi linguā: qꝛ vobis aſſiſtentibus faciā in
eis iudiciū cōſcriptū: et cōfundam linguā
eoꝝ. ſ. vitā eoꝝ prauam ad infernū ſenten
tiādo. di. Diſcedite a me maledicti. ⁊ ideo
ciuitas iſta vocatur babel. i. cōfuſio: qꝛ ta
les peccatores confuſi ſunt: qm̄ deus ſpre
uit eos. in pſ̄. lij. Hec aūt ciuitas hꝫ quat
tuor portas ad modū ciuitatis hieruſalē:
quas ſcribit Neemias in. c. iij. ⁊ quelibet
porta habuit ſuum edificatorem.
Prima porta vocaꝛ fontiſ: quā fecit ſellū.
ter. Portā fontis edificauit ſellum.
Scōa porta, vocaꝛ greg: quā fecit eliaſib.
Portam gregis edificauit eliaſib.
Tertia vocatur ſterquilinij: quā fecit mel
chias. Portam ſterquilinij edificauit mel
chias.
Quarta porta vocatur piſcium: quā mul-
ti fecerunt. Portam piſcium edificaue-
runt filij aſnaa.
He aūt porte ſunt ſpiritualiter per quas
ingreditur homo ad ciuitatem babel. ſ. cō
fuſionem peccatorum.
¶ Per primā portam fontis/ intelligo pec
catum ſuperbie et arrogātie. nā ſicut oēs
aque egrediūtur de fonte: quia ſm̄ Aug.
oīs puteus eſt fons. et non econuerſo: ita
oīa peccata naſcūtur de ſuperbia ſm̄ eun
dem Augu. et Hierony. Nā initiū oīs pec
cati eſt ſuperbia. Eccli. x. Et dꝛ ꝙ iſtā por-
tam edificauit ſellū. Sellum em̄ interpre
tatur famoſus nobis habens nomē: qꝛ vi
demus ꝙ omnes guerre/ diſſenſiones/ ho
micidia/ vulnera: que ſunt opera ſupbie:
fiunt et faciūt hoīes: vt faciāt ⁊ habeant
famā/ et nomē in mundo: de quibus dicit
dauid in pſ̄. xlviij. Uocauerūt noīa in ter
ris ſuis. Et etiam dicit pſ̄. ix. ꝙ perijt me
moria eorū cum ſonitu. De hoc em̄ plura
poſſent adduci exempla.
¶ Scōa porta huius ciuitatis vocaꝛ por
ta gregis. hoc eſt beſtiarū. et hanc edifica
uit eliaſib. Per iſtā portam intelligo pec-
catū gule. Iſtud em̄ peccatū facit hoīem
ſimilē beſtijs: qꝛ carēt ratione: et ideo ſine
menſura comedunt ſicut beſtie. Sic mul-
ti hoīes beſtiales comedūt ſine ratione ⁊
ſine mēſura: modo in tabernis: mō in pla
teis. nūq̄ ieiunāt. habent ventrē pro deo.
Hāc portā edificauit eliaſib: qui interpre-
tatur incendēs formā: qꝛ incēdunt formā
ſ. corpus ſuū: qꝛ de gula ſequiꝛ luxuria: q̄
inflāmat et incendit corpus ad luxuriā: ⁊
etiam inducit graues infirmitates: ⁊ fre-
quēter mortē. Et ideo dicit ſapiens Eccli
xxxvij. ꝙ in multis eſcis erit infirmitas.
Item propter crapulam multi obierunt.
Dilata ſicut patet.
¶ Tertia porta huius ciuitatis vocaꝛ por
ta ſterq̄linij. hāc edificauit melchias. Per
iſtam portā intelligo pctm̄ luxurie. Iſtud
peccatū facit hoīem fetere et putere corā
deo et hoībus ad modū fimi ſeu ſterquili
nij fetētis. Iſtā portā edificauit melchias
qui interpretatur a principio: qꝛ iſtud pec
catū trahit principiū ab adam et eua: qui
fuerunt principium generationis homi-
nū. Adam potiꝰ voluit cōplacere eue vxo
ri ſue: q̄ deo: faciens cōtra volūtatem dei
comedendo de fructu ligni vetiti: et ſic ex
pulſus de paradiſo cognouit eam carnali
ter: et genuit filios et filias. Filij aūt eoꝝ
et oēs deſcendētes ab eis: excepto abel: ſe
cuti ſunt viā parentū: ⁊ cognouerūt femi
nas: et abuſi ſunt eis. qd̄ fuit peius intā-
tum ꝙ dixit deus. Non permanebit ſpūs
meus in hoīe qꝛ caro eſt. i. qꝛ viuit carna-
liter: et viliter ſequitur voluntatē ſuam: ⁊
propter hoc miſit deus diluuiū: et deſtru-
xit totū mundū: exceptis octo hoībus. ſcꝫ
noe cū ſua vxore: et tribus filijs et tribus
vxoribus filioꝝ: vt habetur Gen̄. vj. Et ſi-
cut ꝓpter peccatū luxurie/ mūdus fuit in
principio mundi deſtructus per aquā: ita

propter iſtud peccatū/ et alia pctā que cō
mittūt hoīes: mundus deſtrueꝛ per ignē:
ſicut habetur ex dictis ſacre ſcripture.
¶ Quarta porta huius ciuitatis vocaba
tur porta piſciū. et iſtā edificauerunt mul
ti. ſ. filij aſnaa. Per piſces a quibus ſqua-
ma excutiꝛ: intelligo pctm̄ auaricie. aua-
rus em̄ ad modū piſcis/ eſt plenꝰ ſquamis
i. diuitijs. ⁊ iſte tn̄ amoueńꝛ ab eo in mor
te ab iſtis ⁊ ab illis: ⁊ ſic totus remanet ſi
ne ſquamis virtutū in anima: et ſine ſqua
mis diuitiarū in pecunia. Iſtā portā edi-
ficauerūt filij aſnaa: q̄ interpretaꝛ delicti
eius. i. pctm̄ ſuꝑfluus: qꝛ auarus vellet ꝙ
nullus eſſet in mūdo q̄ haberet diuitias ⁊
bona niſi ipſe ſolus. Edificatores ipiꝰ por
te dicit ꝓpheta fuerūt multi: quia de mul
tis ſtatibus mūdi ſequūtur auariciam: et
oēs volūt habere cuiuſcūq̄ gradus et cō
ditionis exiſtāt: vn̄ dicit per ꝓphetā dn̄s
Eſa. lvj. Oēs in viā ſuā declinauerūt. vnuſ
quiſq̄ ad auariciā ſuam a ſummo vſq̄ ad
nouiſſimū. Et Hiere. vj. A minore vſq̄ ad
maiorē oēs auaricie ſtudēt: ⁊ a propheta
vſq̄ ad ſacerdotē cūcti faciūt dolū. Et ſic
eſt radix ⁊ fundamentū oīm maloꝝ. vnde
apl's. j. Timoth. vj. Radix oīm maloꝝ eſt
cupiditas. ⁊ eſt pctm̄ idolatrie. ſicut dicit
apl's Gal. v. Auaricia eſt idoloꝝ ſeruitus.
glo. eſt deus auari numus. Per auariciā
em̄ fuit xp̄s vēditus. et aliqui vēdūt eū. ſ.
mali ſacerdotes ꝓ minori precio q̄ iudas
qꝛ ipſe vendidit xp̄m. xxx. denarijs argen-
teis: ⁊ multi ipm̄ dāt ꝓ ſeptē de cupro vel
de alio metallo viliori. aliqn̄ ꝓ vno dena
rio: qd̄ eſt peius. Hec eſt ciuitas babel. ci-
uitas pctōꝝ. ciuitas cōfuſionis ⁊ maledi-
ctionis: habēs quattuor portas. i. q̄ttuor
pctā in q̄bus oēs ꝓ maiori parte inuoluū
tur iacēt et ꝑſeuerāt: de qua dꝛ Joſue. vj.
Sit ciuitas hec anathema. ⁊ iō debemus
ab illa fugere: qꝛ eſt valde periculoſa: ⁊ q̄-
rere illā ciuitatē plenā delitijs: ſ. gloriam
paradiſi: de qua dꝛ. iiij. Reg. ij. Habitatio
ciuitatis huius optima eſt. Quam nobis
concedat ipſe filius dei. Amen.

¶ Alia figura.

Legitur Danie.

ij. ꝙ nabuchodonoſor in
ſomnis coram ſe vidit vnā
ſtatuam magnā ⁊ grādem
et ſtatura ſublimē: ⁊ intui
tus eius erat terribilis. cuiꝰ ſtatue caput
ex auro optimo erat: pectus autem ⁊ bra-
chia de argento: porro venter ⁊ femora ex
ere: tibie aūt ferree: pedū quedā pars erat
ferrea: q̄dā fictilis. Et ecce abſciſus eſt de
monte lapis ſine manibus: ⁊ percuſſit ſta
tuam in pedibus eius ferreis ⁊ fictilibus
et cōminuit eos. Tūc cōtrita ſunt pariter
ferrū teſta es argentū et aurū: et quaſi in
fauillā redacta eſtiue aree que rapta ſunt
a vento: nulluſq̄ locus inuentus eſt eis.
In iſta figura oſtēdiꝛ qualiter amatores
mūdi: ⁊ pctā que cōmittūt finiūt. Per na
buchodonoſor qui interpretaꝛ ſedēs ī an
guſtia agnita: intelligiꝛ pctōr in pctīs ha
bituatꝰ ⁊ aſſuetus: q̄ ſatis eſt in anguſtia
agnita: ſi bene conſideret. ſi dormit miſer:
qꝛ nō cōſiderat mala que ī futuro ſibi eue
niēt: q̄ ſunt ſibi parata. Iſte videt in ſom-
nis quādā imaginē. Et bene dꝛ ꝙ in ſom-
nis videt: qꝛ qd̄ hō dormiēdo ſomniat: cre
dit ita eſſe ſicut ſomniat: tamē nihil eſt cū
euigilat. A ſimili videtur hoībꝰ de cūctis
peccatis ꝙ mūdus iſte ſit plenus delitijs
et oībus bonis: et ꝙ nulla alia bona ſint
niſi mūdana: ſed qn̄ euigilabūt in artica-
lo mortis: nihil inueniēt de diuitijs/ deli-
tijs/ honoribus mundanis. pſ̄. lxxv. Dor-
mierunt ſomnum ſuū: et nihil inuenerunt
oēs viri diuitiarū in manibꝰ ſuis. Per ſta
tuam igitur illam factā ex diuerſis rebus:
intelligi poteſt vita peccatoꝝ/ multis ⁊ di
uerſis peccatis et vitijs implicata: q̄bus
peccator inuoluitur. Sed dꝛ in figura/ ꝙ
ſtatua illa habebat caput ex auro: ꝑ quod
intelligitur peccatū ſuperbie. Sicut ergo
caput excellit omnia corporis membra: ⁊
aurū excellit in valore oīa metalla: ſic pec
catū ſuperbie excellit oīa pctā: immo ſm̄
Augu. ad quēdam comitē: nullum pecca-
tum poteſt fieri: nec committi ſine ſuper-
bia: quia deus vult ꝙ homo viuat ſm̄ vo
luntatem dei in ſanctitate et iuſticia corā
ipſo oībus diebus: ſed homo peccator ꝓ-
pter ſuam ſuperbiā/ non vult ſequi volun
tatem diuinā. ⁊ ſic dicunt peccatores deo
illud quod ſcribitur Job. xxj. Recede a no
bis: ſcientiam viarum tuarum nolumus:
Et ideo dicit Innocē. lib. de vilitate con-
ditionis humane. ꝙ vix eſt qui non inue-
niat ſociū cui adhereat: vt latro latroni: ⁊
ſic de ſingulis. qꝛ omne animal diligit ſibi
ſimile. Eccli. xiij. Sed vnus ſuperbus nō

poteſt aliū ſuperbum ſuſtinere: et ideo dicit ſapiēs Prouerb. xiij. q: inter ſuperbos ſemꝑ iurgia ſunt. Ratio eſt: q: ſemꝑ ſuꝑ alios vult locari: ſicut caput ſuꝑ alia mēbra corporis. Et q: ſimilātur lucifero hic in ſuperbia: ideo erunt ſocij eius in inferno. quia ſicut dicit Tullius. ſimilitudo eſt mr̄ ſocietatis. Apparet ergo ꝙ caput huius ſtatue eſt ſuperbia oīm pctōꝝ caput ⁊ principiū. Et reuera ſi bene hō conſideraret: nō deberet de beneficijs ſibi a deo datis/quouis modo ſupbire: q: oīa redigentur in nihil in quibꝰ homo ſuperbit. Oīa em̄ opera hominis bona vel mala que fecerit: aſſociabunt eū in morte. Apoc. xiiij. Opera em̄ illoꝝ ſequūtur illos. Sequitur in figura: ꝙ ſtatua illa ſiue imago habebat pectus ⁊ brachia de argēto. per quod poteſt intelligi peccatū hypocriſis: ⁊ ſimulatio vite. Per brachia em̄ et manus: quibus mediātibus operatur. per pectus ṽo in quo ſeu circa qđ cor hoīs ſituatur. et ꝑ argentum quod eſt metallū ſonoroſum et dat alijs metallis ſonum: vt patet in campanis. Per iſta oīa intelliguntur hypocrite: qui oīa que faciunt et dicunt ad iſtum finē: vt videantur ab hominibus: et reputentur ſancti: et habeant nomen in iſto ſeculo. de quibꝰ dicit xp̄s Mat. vj. et. xxiij. Omnia opera ſua faciūt: vt videantur ab hoībus. Et iſti ſꝫm ſnīam ſaluatoris/receperunt mercedē ſuā. Iſti nāqꝫ tales aſſimilātur ſauli regi de quo legitur. j. Reg. xv. ꝙ deus precepit ſibi ꝙ iret in terram amalech dicēs. Uade et percute amalech: ⁊ demolire vniuerſa eius. nō parcas ei: ⁊ non cōcupiſcas ex rebus ipſius aliquid: ſed interfice a viro vſqꝫ ad mulierē ⁊ paruulum atqꝫ lactentē: bouē et ouē: camelum et aſinū. et ſequit̄. Percuſſit amalech: et omne vulgus interfecit in ore gladij. Sed dicit̄ ibi ꝙ pepercit ſaul optimis gregibꝰ ouiū et armentoꝝ et veſtibus ⁊ arietibus ⁊ vniuerſis que pulchra erāt: neqꝫ voluit diſꝑdere ea. quicquid ṽo vile fuit et reprobū: hoc demoliti ſunt. Unde iratus dn̄s ꝯtra ſaul eo ꝙ propter auariciam fregerat preceptū dn̄i: miſit ad eū ſamuelē prophetā: qui ipſum reprehenderet: ſed ſaul excuſauit ſe falſe: ⁊ volens apparere iuſtus ⁊ immunis: retorſit peccatū in populū dicēs. De amalech adduxerūt ea. pepercit enim populus melioribus ouibus ⁊ armentis: vt immolarentur dn̄o deo tuo: reliqua ṽo occidimus. Qua de cauſa fuit priuatꝰ regno: et tādem mortuus mala morte. A ſimili multi ſunt in hoc mundo: qui oſtendunt alijs bonum vultū. bona verba ſicut faciunt hypocrite: ſed in corde geſtant venenū. pſ. xxvij. Loquūtur pacem cum ꝓximo ſuo: mala autē in cordibus eoꝝ. Omnia enim faciūt vt poſſint proximos ſuos decipere vel confundere. Sic fecerunt iudei contra xp̄m: qm̄ abeuntes cū herodianis cōſiliū inierunt: vt caperent ieſum in ſermone dicētes. Magiſter ſcimus q: verax es ⁊c̄. Mat. xxij. Ecce verba adulatoria. applica. ⁊ ideo dr̄ Eſaie. ix. Omnis hypocrita erit nequā. Et talis ſimulatio vite: ſi bene conſideres: modicū durat: quia vt dicitur Iob. xx. Gaudium hypocrite ad inſtar puncti. Sequit̄ in figura: ꝙ ſtatua illa habebat ventrē ⁊ femora ex ere. Dicit em̄ Iſido. xx. etymolo. q: es dr̄ ab aere: ex eo ꝙ eūdem colorem habeat cū aere celi. et cōiter nos dicimus arābre. Celū em̄ habet colorē liuidū. ſ. cardeno. Sic per iſtud metallū intelligi pōt pctm̄ inuidie: q: facit cor hoīs liuidum: ſicut qn̄ corpus ſiue plaga ex percuſſione efficit̄ liuida: ⁊ liuore circundata. Et ſicut es habet ſonum obſcurū et non clarū: ita inuidus ſonat murmurando de bono proximi: ſed nō clare ⁊ publice: ſed occulte in angulis ſpecialiter infra ſe in corde ſuo: ſi videat proximū ſuū proſperari cū maxima diſplicentia. Unde inuidi ſunt ſimiles iudeis xp̄o inuidentibus: q̄ propter inuidiā tradiderunt eū pōtio pilato vt habetur Mat. xxvij. ⁊ Mar. xv. Sic peſſimi inuidi inuidētes bone fame: bone vite proximoꝝ ſuoꝝ: et alijs bonis que deus dat eis: accuſant ⁊ infamāt eos: et deſiderant mortem eis. Sunt etiā inuidi ſimiles fratribus ioſeph: qui voluerunt eū occidere: et finaliter vendiderunt eum hiſmaelitis in egyptum. vt habetur Gen̄. xxxvij. ⁊ hoc totū propter inuidiam: q: videbatur eis ꝙ pater eoꝝ plus diligebat ioſeph q̄ alios filios. Hic dilata materiam. Ideo dr̄ Eccli. xiiij. Nequā eſt oculus inuidi. q: ſemper dolet de bonis proximi ſui. vnde Seneca. Utinam inuidi oculos haberēt in oībus ciuitatibꝰ: vt de omniū felicitatibus torquerentur. Et ideo dicit beatus Aug. Ubi eſt inuidia: amor ſupernus eſſe non poteſt. Debet ergo pctōꝝ

inuidus inungere cor ſuū ⁊ aīam oleo pietatis et charitatis: ne rubigo peccati inuidie regnet in eo. Apparet ergo qualiter ꝑ es intelligitur peccatū inuidie. Sequitur vltra ī figura: ꝙ imago illa ſiue ſtatua habebat tibias ex ferro. per quod congrue ſignificari poteſt peccatū ire. Ferrū em̄ eſt metallū forte in ſe: et ſuperat et conſumit alia metalla ſua fortitudine. Sic peccatū ire ſuper alia pctā ſuperat: et eleuat cor: ⁊ conſumit rationē et intellectū: ⁊ facit perdere amicitiā. Sap. x. Per irā homicidij fraternitas deperijt. per iram em̄ occidit cayn fratrem ſuū abel. Ideo dicit proſper in lib. de vita cōtēplatiua. Per irā ſapientia perditur: iuſticia relinquitur: ſocietas amoris diſſoluitur: pacis cōcordia rumpitur: lex veritatis amittitur. hec ille. Et beatus Aug. in quadā epiſtola: ꝙ ſicut fel et acetū corrūpunt vas: ſi multū ibi fuerint: ſic ira. dicit in pſ. xxxvj. Deſine ab ira ⁊ derelinque furorem. O quot ſunt hoīes hodie in mūdo qui in domibus ſuis ira ſunt irati. ita furioſi contra vxorē et familiam: ꝙ vix aut nullo modo pn̄t ſuſtineri. Iſti tales non vtendo ratione: ſed voluntate: nō ſunt dicendi hoīes: ſed beſtiales et demones. ad Gala. v. inter opera carnis ponunt̄ ire ⁊ rixe. Apparet ergo qualiter peccatū ire ſignificatur per ferrū. Sequit̄ vltra in figura: ꝙ quedā pars pedū illiꝰ ſtatue erat ferrea: et quedā fictilis. per quod cōgrue ſignificari poteſt peccatū luxurie. Per pedes em̄ qui ſemꝑ adherent terre et luto ⁊ immundicijs/in ſacra ſcriptura ſignificātur deſideria et delectatiōes ⁊ affectiones carnales: que ſemper adherēt immūdicijs et vilitatibꝰ luxurie. Et ſicut corpus vadit quo vult mediantibꝰ pedibus: ſic anima maliuola vadit in diuerſa pctā luxurie mediātibus cogitationibus ⁊ deſiderijs immundis: intantum ꝙ homo luxurioſus eſt cauſa ꝙ multi cadāt in pctm̄ luxurie vnde offendat̄ deus. de quibꝰ loq̄tur beatus Petrus aplſ. ij. cano. ij. ca. di. Multi ſequentur eoꝝ luxurias per quos via veritatis blaſphemabitur. De iſto peccato loquēs beatus Greg. in mora. dicit. Ex quo luxuria mētem hoīs occupauerit ſemel: vix eū bona cogitare ꝑmittit. Sūt em̄ viſcoſa hmōi deſideria: q: ex ſuggeſtione orit̄ cogitatio: ex cogitatione affectio: ex affectione delectatio: ex delectatione cōſenſus: ex conſenſu operatio: ex operatione conſuetudo: ex conſuetudine deſperatio: ex deſperatione pctī defenſio: ex pctī defenſione gloriatio: ex gloriatione dānatio. Hiero. etiā loquēs de effectibus luxurie in quadā epiſtola dicit ſic. O ignis infernalis luxuria: cuius materia gula: cuiꝰ flāma ſuperbia: cuius ſcintille praua colloquia: cuiꝰ infamia fumus: cuiꝰ cinis inopia: cuius finis gehēna: hec ille. Et ratio eſt: q: cū nihil immūdū intret in illā ciuitatē mūdiſſimā paradiſi: opꝫ ꝙ immundi luxurioſi deſcendāt in cloacā inferni. Apparet igit̄ qualiter per ſtatuā illā ſiue imaginē ex diuerſis rebꝰ factā intelligi pōt vita pctōris multis ⁊ diuerſis vitijs ⁊ peccatis occupata: que quidē pctā faciunt vnū corpus ad ſimilitudinē ſtatue per malā vitam ⁊c̄. Ad quam gloriam ipſe filius dei nos perducat. Amen.

¶ Alia figura ſatis grata.

Legitur Numeri. xxij. ꝙ filij iſrael ꝓfecti ſunt de mōte hor poſt mortem aarō per viam que ducit ad mare rubrum ⁊ tedere cepit populū itineris ac laboris: locutuſqꝫ ꝯ dn̄m et moyſen: ait. Cur eduxiſti nos de egypto: vt moreremur in ſolitudine? Deeſt panis. nō ſunt aque. aīa nr̄a iā nauſeat ſuꝑ cibo iſto leuiſſimo. Quāobrē miſit dn̄s in populū ignitos ſerpētes: ad quoꝝ plagas ⁊ mortes plurimoꝝ venerūt ad moyſen atqꝫ dixerūt. Peccauimꝰ q: locuti ſumꝰ ꝯ dn̄m ⁊ te. Ora vt tollant̄ a nobis ſerpētes. Orauitqꝫ moyſes ꝓ pplo. ⁊ locutꝰ eſt dn̄s ad eū. Fac ſerpentē eneū: ⁊ pone ꝓ ſigno. qui percuſſus aſpexerit eū: viuet. Fecit ergo moyſes ſerpentē eneū: ⁊ poſuit eū pro ſigno. quē percuſſi aſpicientes ſenabantur. Moraliter per populum iſrael eductū ꝑ moyſen de egypto/de poteſtate pharaonis pōt intelligi ppl's xp̄ianus. ꝑ moyſen pōt ītelligi dn̄s ieſus xp̄s. Moyſes em̄ interpretatur aſſumptus de aqua vel eleuatꝰ: et ſignificat xp̄m: q̄ fuit eleuatus ⁊ aſſumptus de aquis delitiarū et omi pctō: ſicut dr̄. j. Pet. ij. Qui pctm̄ nō fecit: nec inuentꝰ eſt dolus in ore eius. Moyſes ergo. i. xp̄s eduxit populū iſrl'. i. pplm xp̄ianū/ſignificatū ꝑ iſrael. Iſrael interpretatur vir vidēs deū. ppl's xp̄ianꝰ

videt deum per fideꝫ. eduxit de poteſtate
pharaonis.i.diaboli merito ſue paſſiōis
de terra egypti.i.de tenebris pctōꝝ.egy
ptꝰ em̄ interptaꝛ tenebra.et pctm̄ ī ſacra
ſcriptura intelligitur ꝑ tenebrā:quia ad
modū tenebrarū reddit aīam obſcurā in
grā: ita ꝙ caret lumine veritatis et iuſti
cie:et tollit oēm noticiā dei. Iſte moyſes
.i.xp̄s educit nos de egypto.i. de obſcuri
tate peccati ꝑ ſacramētū baptiſmi. Edu-
cit nos ſicut moyſes duxit populū per de
ſertū.ſ.penitētie/ ad terrā ꝓmiſſionis.i.
ad patriā paradiſi:que om̄i fideli xp̄iano
ꝓmittitur:ad quā debemus ire ꝑ deſertū
penitētie aſperrime:ſicut deſertū eſt aſpe
rum ⁊ tedioſum. Sed dr̄ in textu ꝙ popu
lus deſcendit de monte hor.ſic pctōres ꝑ
pctm̄ deſcendūt de monte grē et amoris
dei per viā que ducit ad mare.i.ad infer-
nū plenū amaritudine et dolore. Sed dr̄
vltra ꝙ populus murmurando locutus
eſt contra dn̄m et moyſen. qꝛ ſunt multi
mali xp̄iani:qui nō ceſſant opari et dice-
re multa mala grauia. ⁊ hoc eſt dicere ma
lum ꝯ deum:et ꝯtra grās et bn̄ficia q̄ re-
ceperūt a xp̄o vero deo et hoīe iurando ⁊
blaſphemando in ꝑiudiciū dei et totius
glorie celeſtis.propter qđ mittit deus il-
lis ignitos ſerpētes.i.demones q̄ tentēt
eos et mordeant faciendo eos cadere de
peccato in pctm̄: qꝛ ſic dicit beatꝰ Greg.
pctm̄ qđ per penitentiā nō diluitur:mox
ſuo pondere ad aliud trahit. Et illi demo
nes dicunꝛ igniti ſerpētes: qꝛ immittunt
ignitam et ardentē cupiditatē luxurie: vt
ſic tandē tradant eos ad incendiū infer-
nale. Et propter hoc quilibet pctōr q̄ ſen
tit ſe a ſerpētibus vulneratū: debꝫ curre-
re ad moyſen.i.ad ꝯfeſſorē cōfitendo pec
cata ſua:⁊ ſupplicādo ꝙ oret deū pro eo:
⁊ ceſſent ſerpētes a morſibus venenoſis
.i. ꝙ auferat ſibi tētationes diabolicas:
vt diabolꝰ non poſſit ſibi nocere. Et tūc
rn̄det deꝰ ꝙ faciat ſerpētē eneū:⁊ eleuet:
et ponat eū in palo. Per iſtū ſerpentem
eneū:qui erat ſimilis alteri ſerpēti in fi-
gura:⁊ nō in materia:ſignificaꝛ humani
tas xp̄i.ſiue corpꝰ eius: q̄ erat ſimilis al-
teri hoī pctōri:ſed nō fuit pctōr:qꝛ nō ve
nit in carne pctī:ſed ī ſimilitudine carnis
pctī. Per lignū in quo fuit ſerpēs ille ele
uatus:ſignificaꝛ crux xp̄i: in qua xp̄s ele-
uatus ⁊ crucifixus fuit. Et ſicut oēs illi q̄
aſpiciebant in illū ſerpētem: ſanabanꝛ a
morſibus ſerpentiū: ſic quilibet peccator
ſi firmiter et deuote contēpleꝛ paſſionem
xp̄i in cruce pēdentis:contēnet omnē car
nalem delectationē/⁊ mundanā vanita-
tem:q̄ a demonibꝰ ſerpentibus mordeba
tur:⁊ libenter faciet penitētiā amore dei
pro peccatis ſuis:per quā merebiꝛ a mor
ſibus demonioꝝ liberari:et gratiā conſe-
qui in p̄nti:⁊ tandē in futuro gloriam. Et
circa hāc materiā moraliter inſiſtendo:no
ueritis ꝙ pBus tractans de ꝓprietatibꝰ
ſerpentiū/et aliarū beſtiarum/dicit:ꝙ in
paleſtina ſunt multi ⁊ diuerſi ſerpētes.

Aliqui ſunt ita groſſi ſicut bos⁊ comedūt
ſimul:et interficerēt vnū ceruum:et ali-
quādo volant per aerē eleuati a terra.

Aliqui ſunt qui h̄nt duo capita: qui vo-
canꝛ amfiſibona: qui emittunt venenū
per vtrūq; caput.

Aliqui ſunt ſerpentes valde nigri et cali
diſſime nature.

Aliqui ſunt q̄ viuūt in paludibꝰ et aquis
congregatis.

Aliqui ſunt natura frigidiſſimi: ⁊ ſunt in
nemoribus ſemper ſub vmbra.

Aliqui ſunt ſemper ſub terra: et comedūt
terrā⁊ de illa viuunt.

Aliqui ſunt qui ſemper comedunt quic-
quid poſſunt habere ⁊ nunq̄ ſatianꝛ.

¶ Per proprietates horū ſerpentium in-
telliguntur ſeptem peccata mortalia: a
quibus multi homines et femine ſunt in
hoc mūdo vulnerati:et eorum morſibus
lacerati.

¶ Primus ſerpens magnus ſicut bos vo
lans per aera ſignificat pctm̄ ſuperbie et
arrogantie. Facit em̄ ſuperbia hoīem vo
lare ꝯſiderando ſuam generoſitatem / et
pulchritudinē/fortitudinē/ſcientiā/ſuaꝝ
diuitiarū abundantiā et ſimilia. Et ſi bn̄
ꝯſideraret infelix ſuperbus: magis debe
ret humiliari ex conſideratione taliū: q̄
extolli. qꝛ oīa illa dona dei ſunt. et debe-
ret referre grās deo bonorum omniū lar-
gitori.et quanto plus accepit a deo: tāto
plus obligaꝛ. quia ſicut dicit Gregorius
cū dona creſcūt:et gratiarum actio creſce
re debꝫ. qꝛ ſm̄ Bern̄ nō eſt dignus dādis:
qui nō agit grās de datis. Sed oppoſitū
faciūt ſuperbi:qꝛ contēnunt deum: et fre
quēter blaſphemāt:et contēnunt ꝓximū
et frequēter iniuriānꝛ et ledunt. vn̄ btūs

Augu.ſcribēs cuidā comiti dicit. Humili
tas hoīes ſanctis angelis ſimiles facit: ⁊
ſuperbia ex angelis demones facit. Et vt
euidēter oſtēdā:ipſa eſt oīm pctōꝝ initiū
finis et cauſa: qꝛ nullū peccatū ſine ſuper
bia cōmittiꝛ:qꝛ peccādo pctōr facit cōtra
volūtatē dei. Adā fecit cōtra ꝓhibitionē
dei et credidit diabolo dicēti ꝙ eſſet ſicut
deus. Gen̄.iij.ecce ſuperbia. Nabuchodo
noſor ꝓpter ſuā ſuperbiā fuit expulſus de
regno:et comedit herbas: et fenum ſicut
bos:⁊ cū feris fuit habitatio eiꝰ.⁊ ſic fuit
quouſq; cognouit ſuā ſuperbiā:⁊ fuit co-
rā deo humiliatus. Dan̄.iiij. Abſalon qui
tantū ſuꝑbiuit de pulchritudine capilloꝝ
de eiſdē fuit in quercu ſuſpēſus. ij. Reg.
xviij. Saul q̄ primo propter ſuā humilita
tē fuit in regē aſſumptus: ꝓpter ſuā ſuꝑ-
biam fuit a regno priuatus ⁊ mala morte
mortuus.vt pꝫ.j.lib.Reg. Superbia er
go ⁊ preſumptio eſt pctm̄ ducēs ad mortē
hominē ⁊ ad infernū. Legiꝛ em̄ in quadā
hiſtoria romana: ꝙ in curia Karoli regis
magni erat quidā miles fortis valde⁊ ſtre
nuus in armis: qua de cauſa ipe preſume
bat multū de ſeipſo:erat multū ſuꝑbus:⁊
cōtēnebat quēcūq;:ſed cōtigit quadā die
ꝙ arripuit eū febris magna. Rex vo hoc
audiēs venit ad viſitandū eū:qꝛ diligebat
eū ꝓpter ſuā ſtrenuitatē et fortitudinē: ⁊
dixit ei ꝙ cōfiteretur. Et miles rn̄dit. Dn̄e
mi rex nolo modo cōfiteri: qꝛ dicereꝛ ꝙ ꝓ
pter timorē mortis fui cōfeſſus. ⁊ nolo ꝙ
aliquis dicat ꝙ ego timeo mortē. Sed fe
bris continua ipm̄ inquietabat: ⁊ tn̄ nole
bat cōfiteri. Poſt aliquot dies inualeſcen
te infirmitate: miles erat iam in periculo
mortis. Sed rex Karolus iterato eum viſi
tās dixit ſibi: ꝙ male faciebat qꝛ nolebat
cōfiteri. Et rn̄dit miles. Dn̄e mi rex iā non
eſt tēpus cōfitēdi decetero. Dixit rex ſibi.
Nolite diffidere et deſperare de dei mīa:
qm̄ ipſe oī tpe eſt preſto ad parcēdū ⁊ dā-
dū veniā cuicūq; petēti humiliter et cōtri
to. Et miles reſpōdit. Vere dn̄e mi rex/nō
tranſiuit magnū ſpaciū:ꝙ venit vnus an
gelus bonus:⁊ oſ̄dit mihi in ſcriptis oīa
bona q̄ ego feci in hoc mūdo:⁊ erāt valde
pauca. et ſtatim poſtq̄ angelus ille bonꝰ
receſſit: venerūt ad me duo hoīes:q̄ oſtē-
derūt mihi in ſcriptis oīa mala q̄ ego feci
a pueritia mea vſq; nūc:et tot ſunt ꝙ nul
la pn̄ia poſſet ſufficere. et fuit dictū mihi
dn̄e rex: qꝛ ex quo in vita mea fui ſociꝰ de
monioꝝ ꝑ ſuꝑbiā/et vite imitationē: opꝫ
ꝙ ſim etiā poſt mortē ſociꝰ ipſoꝝ in dāna-
tionem:ad quos ſtatim vado via recta:et
his dictis expirauit. Et iō dicit btūs Au-
gu.et hr̄ in.iiij.ſen. tali aīaduerſione ꝑcu-
tiꝛ pctōr vt moriēs obliuiſcaꝛ ſui:q̄ viuēs
oblitꝰ eſt dei creatoris ſui. Et iō dicit bea
tus Hiero.ꝙ ſicut ſuperbia eſt initiū oīm
peccatoꝝ:ita eſt deſtructio omnium virtu
tum et omnium bonorum.

¶ Et per ſcđm ſerpētē habētē duo capita
emittētia venenū:ſignificaꝛ inuidus hō:
qui de quocūq; bono proximi ſui dolet:⁊
de oībus male loquiꝛ. De iſto pctō īuidie
loquēs Anſel.in lib.collationū dic̄. Inui-
dia cūcta crimina cōcitat: cūcta bona pe-
ſtifero morbo deuorat. Legiꝛ ꝙ quidā rex
voluit ſcire et ꝓbare qđ erat maius pctm̄
inuidia/vel auaricia: et fecit q̄ri duos ho
mines: quoꝝ vnus erat nimis inuidus:⁊
alter maximus vſurarius.⁊ dixit eis ꝙ pe
terēt quācūq; gratiā voluiſſent:⁊ ipſe cō-
cederet eis quicquid peterēt. Et ambo ta
cuerūt:⁊ nihil petierunt. et inuidus nole
bat petere primo: ne poſtea auarꝰ ampliꝰ
peteret vnde ipſe doleret. Auarus etiā no
luit primo petere cupiēs magis habere ꝓ
ſe q̄ ꝓ alio. Et ſic vnus rōne alterius non
petebat:neq; audebat: ⁊ ſic fuerūt ꝑ tres
dies. Die vo tertia accerſitis ambobus:
dixit rex ꝙ peterēt expedite:quia nolebat
ampliꝰ expectare. Tūc inuidus vidēs hoc
dixit. Dn̄e mi rex iſte auarus nō vult ꝑmo
petere vt poſt me ampliꝰ petat ꝓpter ſuā
auariciā:ego vo nollē petere primo:ne ip
ſe tātū petat:ꝙ ego ꝓpter meā inuidiam
inde habeā dolorē et diſplicētiā:ſꝫ ex quo
ꝑmo cogor petere:⁊ vos dn̄e mi rex ꝓmiſi
ſtis ꝙ q̄cq̄d peterē mihi cōcedereꝛ:ne ha-
beā dolorē ⁊ diſplicētiā iſtiꝰ boni: peto ꝙ
eruatur mihi oculus vnꝰ:⁊ iſte careat am
bobus:qđ ⁊ factū fuit. Vn̄ tot hoīes ſunt
in mūdo pleni tāta inuidia: ꝙ ipſi vellēt
perdere aliquā partē de bonis ſuis:vt ꝓ-
ximus ſuus perderet ſuum totū quod ho
bet. Et ideo dicit beatus Aug. vbi īuidia
eſt:amor dei eſſe non poteſt. ꝑ inuidiā em̄
cayn occidit fratrem ſuum abel.

¶ Per tertiū ſerpētē nigrū ⁊ calidū/ intel
ligo pctm̄ ire ⁊ iracūdie. Homo em̄ iracū
dus ſemꝑ ē nigri coloris: ⁊ ardēs ī corde
nō pōt quieſcere:q̄n cū iſto vel cū illo ha-

beat litigare: et iō dꝛ Prouerb. xv. et. xxix. Vir iracūdus ꝓuocat rixas. et ibidē cap. xxvj. Hō iracundus ſuſcitat rixas. Semꝑ eſt crudelis. nulli cōpatit̄. de oībꝰ ſe vult vindicare. ⁊ iō dꝛ Prouer. xxvij. Ira nō hꝫ miām. Et iō dicit Hugo de ſctō victore: ꝙ ira eſt animi ſubita tēpeſtas: q̄ dū inordinate ſe concutit: cor hoīs ad inſaniā ꝑtrahit. Exēplū habet̄ de hoc. ij. Reg. xvij. de achitofel qui ſuſpendit ſe pre ira.

¶ Per quartū ſerpētē q̄ eſt in paludibꝰ et aquis: intelligit̄ pctm̄ luxurie ⁊ carnalitatis. qꝛ hoīes luxurioſi ita delectant̄ in carnali immūdicia ſicut ſerpētes in ceno ⁊ luto. de q̄bus dꝛ Eſa. xxxiiij. De cadaueribꝰ eoꝝ aſcēdet fetor. vn̄ Augu. dicit. Luxuria eſt ignis deſcēdēs ad infernū: ⁊ fetor aſcēdēs ad celū. famā tollit: pecuniā cōſumit: oculoꝝ cecitatē inducit: corpori infirmitatē adducit: corpus ſimul ⁊ aīam portat in infernū. Cui alludēs Hiero. in quadā epiſtola ſic dic̄. O ignis īfernalis luxuria: cuius materia gula ⁊c̄. Iuſtū eſt vt q̄ in preſenti vita voluit in fetore immūdicie viuere: ꝙ in alia ſit in pena et fetore ⁊ ardore.

¶ Per ſerpētes ꝟo qui ſunt frigidiſſimi: ⁊ volūt eſſe ſemꝑ ſub vmbra: intelligit̄ peccatū pigritie et accidie. multi em̄ ſunt pigri ⁊ inertes: q̄ nūꝙ̄ loquunt̄: nec operantur bona: nec laborāt circa ſpūalia ⁊ circa ſalutē aīarū ſuarū. Hic dicas de ocioſis q̄bus dixit pr̄familias. Quid ſtatis hic tota die ocioſi ⁊c̄. Mat. xx. dilata. Cuilibet taliū dicit Chryſ. ſuꝑ Ioh. Noli eē piger in opere: cuiꝰ mercedē deſideras: qꝛ vnuſquiſqꝫ recipiet mercedē ſm̄ ſuū laborem. Vn̄ Bern. Accidia nihil aliud eſt niſi q̄dā mentis excecatio: qua hō timet bona aliqua incipere: et incepta perficere.

¶ Per ſerpētes q̄ quaſi nūꝙ̄ ſatiant̄: itelligit̄ pctm̄ gule. Hō em̄ guloſus nullo tēpore ſatiat̄: nec cōtentat̄ cibarijs vniꝰ ſpeciei: ſed multū cupit ⁊ capit: ⁊ iō cōparat̄ beſtijs q̄ ſemꝑ comedūt. ⁊ iō Sene. ī epl'a lxj. loquens ꝯ tales dicit. Ventri obedientes aīaliū numero cōputantur: nō hoīm. Cauſa qꝛ nō ſequūtur rōnē. Narrat Beda in lib. de geſtis angloꝝ: ꝙ in quodā cenobio monachoꝝ fuit q̄dā monachꝰ q̄ fingebat ſe virū magne honeſtatis ⁊ abſtinentie corā alijs monachis in publico: ſꝫ ſeorſum ⁊ in occulto erat magnꝰ vorator ⁊ guloſus: ita ꝙ nūꝙ̄ ieiunabat. tādē venit in infirmitatem magnā vſqꝫ ad mortē. Fratres aūt ſui cōſolabant̄ eū ī ſua infirmitate: et credētes eū eē talē: qualis exteriꝰ apparebat: rogauerūt eū ꝙ ī exitu ſuo daret eis aliquā bonā doctrinā: vt ſua memoria in ꝑpetuū maneret. Quibꝰ ipe r̄ndit. Chariſſimi fratres ego nunꝙ̄ fui talis ſicut de me preſumebatis: qꝛ ego vſurpaui nomē xp̄iani: ⁊ falſe fui vocatꝰ xp̄ianꝰ: qꝛ nūꝙ̄ feci opera boni xp̄iani: ſꝫ ſemꝑ male vixi: et nūꝙ̄ ieiunaui licꝫ oñdebā me abſtinētē: ⁊ iō noueritis qꝛ video infernū mihi ꝑparatū: vbi eſt vnꝰ locꝰ ſpecialis ꝓ me: vbi ſūt nero q̄ petrū ⁊ paulū occidit: ⁊ pilatꝰ qui xp̄m ad mortē condēnauit: ⁊ ſtatim ibi vado. ⁊ his dictis expirauit. Pctm̄ gule multis nocuit. Nā adā p̄mꝰ hō ꝑ gulā fuit de paradiſo eiectus. Holofernes per iudith decapitatꝰ. Syſara latere ſauciatꝰ ꝑ feminā vnā fuit cū clauo īterfectꝰ. Iudicū. iiij. Quātū etiā noceat p̄ſentibꝰ viuētibus: ipſa experientia edocemur.

¶ Per ſerpētes qui ſemꝑ ſunt ſub terra et comedūt terrā: ⁊ etiā de illa viuūt: intelligit̄ hō auarꝰ ⁊ vſurariꝰ: q̄ ſemꝑ cogitat de terrenis: ⁊ congregat diuitias: ⁊ totā ſuā ſpē ponit ī eiſdē: de q̄ dicit Aug̃. Auarꝰ ſimilis eſt īferno: q̄ ſi oēs q̄ ſunt in mūdo: ⁊ aīas q̄ ſunt ī celo et ī purgatorio: recipet: nūꝙ̄ ſatiaret̄. Ita auarus ſi oēs diuitias mūdi: ⁊ etiā theſauros abſcōditos haberet: nūꝙ̄ cōtētaret̄: qꝛ vt dicit ſapiēs Eccī xiiij. inſatiabilis eſt oculus cupidi. i. voluntas. ⁊ iō dicit q̄dā glo. ſuꝑ Sal'. v. ꝙ diuitijs ſeruire deū negare ē. ⁊ iō finis taliū ē infernꝰ. Legit̄ in Exodo ꝙ pharao ꝓpter auariciā ꝑſequebat̄ ppl'm iſrl': volēs eos ſub ſuo dn̄io iterū ſubiugare: ⁊ final'r ſubmerſus eſt in mari rubro cū ſuis curribꝰ ⁊ equitibꝰ. Exo. xv. Sic cōtingit de auaris ⁊ vſurarijs: qꝛ de male acq̄ſitis nō gaudebit tertiꝰ heres. Legit̄ ꝙ fuit q̄dā hō: qui habuit duos filios: ⁊ volens ſeu cupiens eos diuites heredes relīquere: laborauit oībus modis q̄bꝰ poterat iuſte vel iniuſte multas coaceruare diuitias: et facere ſeu cōmittere multa mala. Filiꝰ aūt ſuus maior vidēs ꝙ pr̄ ſuꝰ male ⁊ iniuſte cōgregabat diuitias: vt ſe ⁊ fratrē ſuū diuites poſt mortē dimitteret: noluit recipere ꝑtē hereditatis ꝑtinētē ad ip̄m: ſꝫ relicto ſeculo heremiticam vitā duxit: etiā ⁊ deo ſe totū dedicauit. Frater ꝟo minor ſuꝰ habuit to

tā hereditatē: quā pr̄ ſuꝰ ī vita ſibi donauit. Mortuꝰ eſt tādē pr̄: et nō poſt multū tp̄is / mortuꝰ eſt filiꝰ minor oībꝰ iā poſſeſſionibꝰ cōſummatis. Filiꝰ autē maior orabat ad deū quotidie ī ſuis orōnibꝰ ꝓ eis. Quadā autē die ſic orāti apparuit angelꝰ dei: ⁊ duxit eū ad quēdā locū: vbi erat vnꝰ magnꝰ puteꝰ. ⁊ dixit ſibi angelꝰ ꝙ reſpiceret inferiꝰ in illū puteū. Et reſpiciēs inferius vidit q̄dā flumē magnū de plūbo liquefacto currente ſine aq̄: in quo flumine erāt rote ſicut ī molēdinis: ⁊ rote ille erāt plene capitibus hoīm ⁊ mulierū: rotātes in gyrū: ⁊ plūbū illud ingrediebat̄ ꝑ ora: et egrediebat̄ ꝑ guttura. Et cū ſic aliquantulū aſpiceret rotas gyrantes: ecce ſubito vidit in illis tormētis patrē ſuū ⁊ fratrē ſibijnuicē maledicētes: ⁊ deū et ſctōs blaſphemātes: et ſibijnuicē facies cū dētibus mordentes ⁊ comedentes. Et ſic viſio illa diſparuit. Et dixit ei angelꝰ in eternū puniētur illa pena ꝓpter ſuā auariciā. Et iō dicit ſapiēs Eccl'i. x. Auaro nihil eſt ſceleſtius. i. maiꝰ crimē q̄ vellet ꝙ nullꝰ eēt: vt ipe ſolus oēs diuitias poſſet hr̄e. Pꝫ g̊ ex dictis q̄liter diuerſi hoīes diuerſis morſibus diuerſoꝝ ſerpētū mordent̄. i. diuerſis tētationibꝰ diuerſoꝝ pctōꝝ inuoluunt̄: et multi ex talibꝰ morſibꝰ pereūt ⁊ dānātur. Videat g̊ vnuſquiſqꝫ ſeipſum: ⁊ ſi videt ſe ex his ſerpētibꝰ vulneratū: q̄rat medicū. ſ. bonū cōfeſſorē: oſtēdat vulnꝰ: ⁊ petat medelā. ſ. pn̄iam ⁊ a xp̄o miam di. Miſerere mihi fili dauid ⁊c̄. Ad quā gl'iam ⁊c̄.

¶ Alia figura ſatis grata.

LEgitur ꝙ quidā rex fecerat ſibi ciuitatē: qui nihil plꝰ deſiderabat: niſi ꝙ ppl's ſibi ſubditꝰ viueret in ea iocūde ⁊ pacifice ⁊ quiete: ⁊ ꝙ haberet bona iura: bonas leges ⁊ doctrinas: ac bonos mores. Et qꝛ intellexit ꝙ ī iuſticia ſunt oēs ꝟtutes: voluit ꝙ ciuitas iuſticie vocaret̄: ⁊ iō prouidit ſibi de quattuor ph'is melioribꝰ mūdi et fecit eos habitare ad q̄ttuor ꝑtes ciuitatis: ⁊ rogauit vt ibi ꝑ annū morarent̄: ⁊ ſi quid inuenirēt cōtra dicta que deſiderabat: ip̄m in fine anni certificarēt. qđ et fecerūt. Conſiderauerūt illi ph'i leges ciues in tēplis ⁊ in foris in feſtis et ludis: diuites pauperes mulieres et paruulos: et in fine anni acceperūt licentiam a rege: et dixerunt ſe nolle diutius in ciuitate illa morari. Quid autem videretur corrigendum vel arguēdum de moribus ciuitatis: quilibet ipſorum relinqueret in porta ſua / in duobus verſibus exaratum. Regiqꝫ dixerunt ꝙ cum contenta in verſibus correxiſſet: ciuitatem illam ciuitatem iuſticie nominaret. In porta autem oriētali ſic erat ſcriptum. Munus ſit iudex: fraus eſt mercator in vrbe: Nec lex eſt dominis: nec timor eſt pueris. In porta autē auſtrali ſic ſcribebatur. Ingeniū dolus eſt: amor omnis ceca voluptas: Ludus ruſticitas: ⁊ gula feſta dies. In porta occidentali ſic erat ſcriptum. Etas ridetur: mulier pulſatur amore: Diues laudatur: pauper adheret humo. In porta aquilonari. Prudentes ceci: contracti degenerati Sunt notus ignotus: nullus amicus amat. Modo inuenietis ꝙ hec omnia ſunt vera noſtris temporibus. Quantum ad primum quis eſt modo qui poſſet cōfidere in iure in curia ſeculari vel eccleſiaſtica: niſi qui habet munera pro iudice ⁊c̄. Ideo prohibitū eſt in lege dei etiam regis / ꝙ iudices munera non accipiant. Quantum ad legem regni ordinatum eſt ab antiquis: et in forma iuramenti ſtatutum / ꝙ faciant domino regi iuramentū iuſticiarij et barones: et illi qui ſunt de conſilio regis ꝙ a nullo munera accipiant: quem ſciāt in curia regis habere negocia expedire. In lege autem dei inhibitum eſt Exodi. xxiij. Non accipies munera: que etiam excecant prudētes: et ſubuertunt verba iuſtorum. Ideo contra tales loquitur dominus Eſaie. v. Ve qui iuſtificatis impiū pro muneribus et iuſticiam iuſti aufertis ab eo. Et hec fuit cauſa quare filij heli ſacerdotis perdiderunt regnum populi iſrael: quia acceperunt munera et peruerterunt iudiciū. Vnde narrat Valerius / ꝙ facta contentione de duobus in ſenatu / quis eorum mitteretur in hiſpaniam legatus: ſententia Scipionis preualuit: q̄ dixit. neuter mihi placet mittēdus: qꝛ nihil alter hꝫ: alteri nihil eſt ſatis. Ex quo pꝫ ꝙ iudices non debent eſſe auari nec pauperes. Et ſequitur vltra ſcd̄m iſtiꝰ ph'i. Fraus eſt mercator in vrbe.

Eſt em̄ fraus in mixturis. antiqui et noui
ītegri ⁊ corrupti. hāc nouerūt pānoꝝ mer
catores: q2 defraudant in mēſurando: ⁊ la
narum et aliarum rerū mercimonialium
in ponderādo ⁊c. Poſtea dicit. Nec lex eſt
dn̄is: quia multi potentes leges nō ob-
ſeruant: quas cogunt infirmiores obſer-
uare. Vn̄ narrat Valerius lib. vij. ꝙ Ana
charſis pħus leges telis comparauit ara
nearum: que fiūt mira ſubtilitate: et non
capiūt magna aīalia: ſed parua ſicut mu-
ſcas. Sic fit frequēter ꝙ illi qui debent
exequi legē ſunt peiores et nō puniuntur
ſed minores ſolū ſi legem infringant. Vn̄
legitur ꝙ Socrates pħs vidēs ſemel ba
iulos cuiuſdā principis quendā latronē
ad patibulū ducere: ſcripſit et ſubriſit: et
interrogatus de quo rideret: ait. Ecce in-
quit quō magni latrones ſuſpendūt par-
uum. Et ſequitur quartū ſcilȝ Nec timor
eſt pueris. Ariſtoteles docet ꝙ tria ſunt
ſm̄ politicā de quibꝰ pueri ſunt informā
di: q2 ad hec faciliter inclinantur. ideo q2
habēt ſuccedere parentibus in regimine
ciuitatis: debent igiť erudiri: ne ſint de-
diti. ſ. ire/ gule/ ⁊ luxurie: ⁊ hoc verbo et
exēplo. Nam dicit Ariſtoť. vij. politicoꝝ
in fine: ꝙ cura debet eſſe principi: ꝙ non
ſint ī ciuitate alique viles picture nec ſcri
pture; ꝑ quas ad mala et feda aīe puero-
rū poterūt inclinari. Ideo antiquitus ro
me poterant intrare pueri in oīa templa
deoꝝ; excepto templo veneris: in quo nul
lo modo introducebātur pueri: nec iuue-
nes: ne turpitudo picturarū aīos infice-
ret iunioꝝ. Sed iā non curāt multi nutri
re filios honeſte: nec doctrina virtuoſa: ſȝ
iam iurāt et blaſphemāt deū et ſctōs. vn̄
narrat Gregoriꝰ in libro dialogoꝝ de pue
ro quinqȝ annoꝝ ad talia aſſueto: ꝙ cum
deū inter brachia p̄ris blaſphemaret: ſi-
cut cōſueuerať: fuit a diabolo trāſporta-
tus. Ideo dr̄ Eccli. xxx. Qui diligit filium
ſuū: aſſiduat illi flagella: vt letetur in no
uiſſimo illius. Ad hoc etiā narrat Boetiꝰ
in libro de doctrina ſcholariū de quodā:
qui ex negligentia parentū multis vitijs
aſſuetus: per eū ſui parētes nobiles fue-
runt depauperati. tandē ſuſpendio iudi-
catus: cū a parentibus propter inopiam
non potuiſſet redimi: cū lachrymis peti-
uit a p̄re oſculū: ⁊ pater erexit ſe ad oſcu
lum; et filius morſu amariſſimo naſum
patris abſcidit et ait. q2 primis meis er-
roribus euaſi incaſtigatus: ecce inq̄t ma-
tris mee preceptis nō obediui: ſocios me
os contēpſi. quaſi diceret. tu reus es ſcele
ris mei: qui ab oībus defectibus me po-
teras caſtigare. Et iō Eccli. vij. Filij tibi
ſunt: erudi illos: ⁊ curua illos a puericia
illoꝝ. Simile huic de ſuſanna Danie. xiij.
ꝙ parentes eius cum eſſent iuſti: erudie-
runt filiā ſuam ſm̄ legem moyſi.
¶ Primū verbū ſcd̄i pħi fuit. Ingenium
dolus eſt. de ingenio recte eſt ſicut de vi-
no: qđ quanto eſt fortius: tanto citius
mutat hominē et decipit acutius. ideo fi-
cta fidelitas eſt in fidelibus et ſimplicibꝰ.
Legitur ꝙ xp̄s multotiens cōmunicauit
ſe aſino: q̄ eſt animal ſimpliciſſimū: quia
quādo reclinari voluit in preſepio: vt ha
betur Luce. ij. refugium habuit ad aſinū
Quando fugit in egyptū elegit aſinū pro
equo. Quando acceſſit ad ciuitatē hieru-
ſalem: cū ſciuit mortem ſuā appropinqua
re: ſuper aſinam ſedit. Hec oīa figurant
quia xp̄s faciliter cōmunicauit ſe minori
bus ⁊ ſimplicibus huius mundi. Sȝ mo
do ingenium dolus eſt. nam non reputať
aliquis ingenioſus: niſi ſit doloſus: qui
ſciat in facie adulari: et detrahere ⁊ deci-
pere in occulto proximū ⁊ huiuſmodi alr̄s
nihil appreciať. Ideo dixit quidā verſi-
ficator. Si vis laudari: ſi vis charuſqȝ vo
cari: Diſcas adulari: naȝ tales ſunt modo
chari. Sed de talibus fiet ſicut de illo de
quo narrat Hierony. ꝙ quidā peregrinꝰ
in frigore magno preuentus fuit nocte in
deſerto: ⁊ tandē inuenit heremitam: et
petijt hoſpitiū ſuum. quo introducto ꝓ-
pter frigus magnum ſufflauit in digitos
ſuos: quia plus ibi patiebatur. Tūc que-
ſiuit heremita cur ſic faceret: et ille vt digi
tos calefaceret. Tunc parato ſibi cibo ſuf
flauit in diſcum vt cibū refrigeraret. Tūc
ait heremita. recede miſer: quia contra-
ria portas in ore. nō es dignus hoſpitio:
ſed ſupplicio. Sic faciet deus. tales em̄
doloſos puniet ſine fine. Eccli. xxviij. ca.
Multi ceciderunt in ore gladij: ſed non
ſic quaſi qui interierūt per linguā ſuam.
Ideo legiť in vitaſpatrū ꝙ quidā ſanctꝰ
quotidie orabat deum di. Domine libera
me a lingua mea. Secundū verbū ſecun-
di philoſophi eſt: Amor omnis ceca vo-
luptas. Hoc ſatis ptȝ in amore moderno

Unus viliſſimus ribaldus ꝑ munuſcula
occulta. per cenas ſerotinas voluptuoſe
amat ⁊ amatur. Et nota ꝙ amor eſt ceca
voluptas. Nam vix homo diligit hoīem
vel mulierem: quin ſit amor inordinatus
vnde Eccli. xvij. Quid nequius q̄ꝫ quod
excogitat caro et ſanguis. vnde refert Vi
centius in. xxv. ſpeculi hiſtorialis: ꝙ exer
citus karoli magni fuit ab infidelibꝰ de-
ſtructus ⁊ interfectus: quia luxuriati fue
rūt cum mulieribus nocte precedenti.
Tertium verbum ſecundi philoſophi eſt.
Ludus ruſticitas. Dicit enim Ariſtoteles
iiij. ethicoꝝ: ꝙ ludus eſt ſolatiū ad vitā.
ſed in ludo eſt turpiloquiū fugiēdum. vn̄
dicit ariſtoteles. vij. politicoꝝ ī fine: ꝙ to
taliter turpiloquiū ex ciuitate per legiſ-
latorem opȝ exterminari. dicere em̄ turpi
loquiū: ſic etiā ipȝ facere deturpat hoīeȝ.
vnde in Dam̄. legitur ꝙ ſi filius alicuius
nobilis inueniretur in aliquo defectu ta-
li: eijceretur de menſa: ⁊ poneretur in ter
ra: ⁊ verberibus caſtigaretur: ſi eſſet ſub
cura vel infra annū ⁊c. ſi ſenior eſſet: pe-
nis conſimilibus plecteretur. hec fuit lex
gentiū. Quid ergo de modernis: quoꝝ lu
dus deterius: qđ nō licet modo recitare.
Nota de filia fornicata: que capitulata a
patre: dixit nihil eā tam impudice traxit
ad peccandum ſicut ludus patris. De ta-
li materia ſi loquamur de ludo: vel de ver
bis: vel de factis: vel alijs quibuſcūqȝ in
quibus conſiſtit ludus modernoꝝ: totum
pertinet ad peccatū. et per malum exēplū
alios ad peccandū inducūt. et ſic ꝯtinue
eorum peccata augmentantur. vnde Au-
guſti. diċ ꝙ incerta eſt penitentia arrij:
quia incertū eſt q̊t ſua doctrina dānātur.
vnde Job. xxj. diciť. Infantes eorum exul
tant luſibꝰ: tenent tympanū ⁊ citharā ⁊c.
et ducunt in bonis dies ſuos: et in pūcto
ad inferna deſcendūt. Quartū verbū ſecū
di philoſophi eſt. Gula feſta dies. quod
quotidie ſatis patet. naȝ homines freq̄n-
ter nimis in diebꝰ feſtiuis dant ſe gule: ⁊
illud eſt graue peccatū: quia ſi ſe iebriat:
exponit ſe periculo cuiuſcūqȝ peccati. nec
reſiſtere vitio poteſt. Nota de illo quem
diabolꝰ rogauit ꝙ interficeret patrē ſuū
pro diuitijs habēdis. vel cognoſceret ma
trem ſuam propriam: qui noluit: ſed con
ſenſit ꝙ volebat inebriari. quia hoc vide-
batur ſibi paruum; et quando factus eſt
ebrius: cognouit matrem: et occidit pa-
trem. q2 dicit Gregorius. iij. moraľ. Dum
venter per abſtinentiā non reſtringitur:
per carnis concupiſcentiaȝ omnes ſimul
virtutes obruunt. Et tunc certe iſti dies
feſti conuertentur in lamentationē et lu-
ctum. Tob. ij. nam inutile eſt. Sex enim
dies concedit deus hominibus vt ſibi vi
ctum acquirant. ſeptimū autē voluit ſibi
dedicare: vt orationibus et alijs bonis
operibus vacent: ⁊ regratientur ei de be
neficijs ſibi datis. Sed iſtū ſeptimū dieȝ
dedicant gule: vt quilibet poſſit dicere il-
lud ps̄. cxv. Quid retribuam domino pro
omnibꝰ que retribuit mihi. Calicem ſalu
taris accipiaȝ. Et vere melius eſſet ſic ire
ad luctū ſm̄ illud Eccl's. vij. Melius eſt
ire ad domū luctus q̄ꝫ ad domū cōuiuij.
¶ Primū verbum tertij philoſophi eſt.
Etas ridetur. Quando homo eſt totꝰ ſe-
nex vxor faſtidit: filius deſiderat morteȝ:
famulus contēnit imperiū. Et iſtud inue
nitur in omni genere hoīm. Rome fuit in
ſtitutū ſic narrat valeriꝰ li. ij. ꝙ ſenectuti
iuuentus talē exhiberet honorē: acſi oēs
ſenes cuiuſlibȝ iuuenis p̄res eēnt. ⁊ q̄ alis
quē ꝯtēneret: ipſe etiā ꝯdēnareť. vn̄ vale
riꝰ lib. iij. refert ꝙ dū quidā filiꝰ: qui pa-
trē per pedes verſus oſtiū traxit ꝑ terrā:
volēs eū expellere de domo: cū veniſſȝ ad
limen oſtij exclamauit p̄r. Ceſſa fili: traxi
em̄ ego patrē meū: cū eſſem iuuenis: vſqȝ
huc. Scd̄m verbū tertij pħi eſt. Mulier
pulſať amore. qđ eſt maximū pctm̄. nam
multi ſunt qui ſunt ita effeminati: ꝙ ma
ritatas ꝟgines et viduas expetūt: ⁊ inſi-
dianť qualr̄ eas poterūt decipe. Tertiuȝ
verbū pħi eſt. Diues laudať. qđ eſt irra-
tionabile: cū ſatis ex diuitijs extollatur.
Quartū verbū pħi eſt. Pauper adheret
humo. Vita xp̄i tota fuit in pauptate: et
vix ſunt aliqui qui illam velint ſequi.
¶ Quartus pħs ait. Prudentes ceci. q2
tantū incedūt ſuper gloriā mundi ꝙ ex-
cecantur. Proſequere reliqua ſm̄ tui in-
genij capacitatem ⁊c.

¶ Pro confraternitate. Sermo.

EStote cōpatiē-
tes: fraternitatis amato-
res. j. Petri. iij. c. Prout re
perio in ſacra ſcriptura: fra
ternitas; ſiue fraterna di-

lectio/tria bona operatur vbi eſt. Per ipſam enim

A Primo par conſeruatur.
Scdo ad pietatem homo inclinatur.
Tertio victoria de inimicis facilius habetur.

¶ Primo dico ꝙ per fraternā dilectionē pax conſeruat. nam qñ aliq̄ fraterne ſe diligūt: ſignū eſt ꝙ eſt iter eos pax. qꝛ vt dicit phs in ethicis. Amicus eſt alter ipſe. Exemplū habemꝰ Gen. xiij. vbi legit ꝙ cū abraā et loth receſſiſſent de egypto cū vxoribꝰ/et cum omnibꝰ que poſſidebāt: ⁊ qꝛ ſubſtantia eoꝝ erat multa: ⁊ greges eorum nequibant habitare coīter: vñ facta eſt rixa iter paſtores gregū abraā ⁊ loth: ⁊ iō abraā ad loth ait. Ne q̄ſo ſit iurgiū iter me ⁊ te: et inter paſtores meos ⁊ tuos: fratres eñ ſumus. Appet ḡ prima clauſula.
¶ Scdo dixi ꝙ ad pietatē homo iclinat. Uidemus eñ ꝙ homo faciliꝰ inclinatur ad miſerēdū: ⁊ adiuuat illos q̄ ſunt de parentela eiꝰ: ꝙ̄ extraneos: ſicut legimꝰ Geneſ. xlij. vbi dr̄ ꝙ cū iacob ⁊ filij ſui habitarēt in terra chanaā: in q̄ erat fames valida: ⁊ audirent ꝙ alimenta vendebant in egypto: miſit decē filios ad emendum. ioſeph aūt erat gubernator ⁊ diſpēſator terre egypti: q̄ per eos fuerat venditꝰ: iō qñ fuerūt in egypto: ipſi nō cognouerunt eū: ſed ipſi ab ipo bene fuerūt agniti: qui ei narrātes penuriā: quā pr̄ et ipſi ſuſtinebant: ſine pecunia dedit eis triticū. et cū poſtea vidiſſet fratrē ſuū vterinū beniamin: ait. Deꝰ miſereat tui fili mi. feſtinauitq̄ in domū: qꝛ cōmota erāt viſcera eiꝰ ſuper fratre ſuo: ⁊ erūpebant lachryme. ⁊ introiens cubiculū fleuit. Apparet ergo ſecūda clauſula.
¶ Tertio dixi ꝙ victoria de inimicis faciliꝰ habet. qꝛ dr̄ Prouer. xviij. Frater qui adiuuat a fratre q̄ſi ciuitas firma. Exemplū eñ habemus. j. mach. iij. vbi legit ꝙ iudas machabeus: mortuo matathia patre eiꝰ: ſurrexit pꝛ eo ⁊ adiuuabāt eū fratres eiꝰ. ideo ſequit. Repulſi ſunt inimici eiꝰ pre timore eius. ⁊ deuicit appolloniū: et multos ppl̄os. Et hoc quantū ad tertiū. Apparet ergo regula preaſſumpta.
¶ Modo predicta nr̄o propoſito applicādo: oēs vos debetis hr̄e iſta tria. videlꝫ
Primo ſimul pacem ⁊ concordiam.
Secūdo erga proximū pietatē et miām.
Tertio de inimicis victoriam.
¶ Primo dixi ꝙ debetis hr̄e pacē et ꝯcordiā. ita admonuit nos multitudo angelorū nato dei filio di. Gl'ia in altiſſimis deo et in terra pax hoībus. Luc. ij. Et qꝛ pax eſt hereditas: quā nobis dei filiꝰ in ſuo teſtamento dimiſit. Iohā. xiiij. Pacē relinq̄ vob: pacē meā do vobis. in tantū eſt neceſſaria nobis: ꝙ ſemp nobis in miſſa dr̄. Pax dñi ſit ſemper vobiſcū.
¶ Dixi ſcdo ꝙ debetis habere pietatē et miam. ita dr̄ vobis Luc. vj. Eſtote miſericordes ſicut ⁊ pater veſter miſericors eſt. Et ratio eſt: qꝛ filij debēt imitari patrem ſuū. cū eñ deus vocet pater miarū. nuſq̄ eñ legit ꝙ deus vocet pr̄ potentiarum: neq̄ pr̄ ſcientie: ſed pr̄ mie: ad innuendū ꝙ illi qui ſunt filij ſui: nō debēt ipſum in potētia imitari: neq̄ in ſciētia: ſed ſolū i mia: ſi volunt ab eo hereditari. iō beatus Aug. ſuper p̄dicto v̄bo ait. Inueniſti patrē: imitare patrē. ſi eñ imitari non vis: exhereditari diſponis. hec ille.
¶ Tertio dixi ꝙ debet hr̄e de inimicis victoriā. qꝛ vt dicit ſctūs ille Iob. vij. Militia eſt vi. ho. ſu. ter. Modo nos habemꝰ vnū aduerſariū potentē ⁊ crudelē: quem debemꝰ vincere: de q̄ loquit btūs Petrꝰ j. Pet. v. aduerſariꝰ veſter diabolꝰ tanq̄ leo rugiens ⁊c. Uincitur iſte inimicꝰ per humilitatē. j. Iob. ij. Uos ex deo eſtis: et viciſtis malignū. ¶ Ex antedictis formet talis ratio. ſ. ex maiori et minori: ⁊ ꝯcludatur ſic thema. Fraternitas operat tria bona predicta. ergo bene hortatur et monet vos petrꝰ apoſtolꝰ ꝙ ſitis amatores fraternitatis. di. verbū thematis prelibati. ſcilꝫ Eſtote compatiētes ⁊c.
¶ In q̄bus v̄bis ad duo vos hortat. vꝫ
Primo ꝙ pauperū p̄ximorū velitis eſſe adiutores. eſtote
Secundo ꝙ vnitiue charitatis contendatis eſſe cultores: quia di. fraternitatis amatores.
¶ De primo cauſa breuitatis nō curo: qꝛ ſatis ptꝫ. ¶ Sed quantū ad ſcdm eſt ſciēdū ꝙ vos p̄ charitatē debetis eſſe vniti ⁊ cōgregati. Et rō eſt: qꝛ multi meliꝰ ſe iuuant et ſupportāt. iō dicit ſalomō Eccl's iiij. Melius eſt duos eſſe ſimul ꝙ̄ vnum ſcꝫ ſi ſint iuuantes ſe ad cōſeruandum in bono. vñ ſicut totū integrale vt domꝰ: hꝫ eſſe q̄diu ptes eius manent coniūcte. ſic

B

ſpiritualiter veri cōfratres hñt eſſe ſpūale q̄diu ſunt in charitate vniti. Iō dr̄. j. Pet. ij. Deū timete: fraternitatē diligite. Et in exēplū huius legit in vitaſpatrū: ꝙ q̄dam ſue ſalutꝭ emulꝰ/quēdā patrē conſuluit qd̄ hoꝝ meliꝰ expediret ducere. ſcꝫ vitā heremiticā vel cenobicā ⁊ ſocialem. Cui pr̄ noluit rñdere v̄bo ne pateret calūniā. ſed rñdit exēplo. iuſſit vt vas plenum carbonibꝰ ignitis afferret: qd̄ cū ille mādatis obediēs attuliſſet: pr̄ ille carbones extrahēs: quē ignitiſſimū vidit: in terrā locauit: vbi cū eſſet ſolitariꝰ: non multo poſt eſt extinctꝰ. qd̄ ille nō intelligēs ait. Pr̄ q̄d ſibi vult obſecro qd̄ feciſti: iā inq̄t ſi aduertiſti ſatiſfactū eſt q̄ſtioni. ecce carbo q̄ exiſtēs cū alijs plꝰ erat oībꝰ ignitus proſus extinctꝰ eſt ab aere frigido circūſtante: qꝛ manſit ab alijs ſepatꝰ. reliq̄ adhuc igniti pmanēt: eo ꝙ ex conſortio mutuo in calore ſe fouēt. Sic hoīes manentes cū alijs in fraternitate ⁊ dilectiōe: ſe adiuuāt in bono: ⁊ in merito adinuicem ſupportāt: qꝛ in hoc cognoſcit v̄a fraternitas: qñ ſimul ſe iuuāt ⁊ ſupportant. vñ Rabanꝰ ſup Mat. Uera fraternitas eſt q̄ fratrē venerat: corripit diſſolutū: abſentē nō rodit: ſano applaudit: infirmū non deſerit: placatū non pꝛuocat. hec ille. Et ſi bene iſta verba intelligant: cōtinēt tria que debent habere qui ſunt confratres.
Primo ꝙ ſint ſine rixa et diſcordia.
Scdo ꝙ ſint ſine peccato et macula.
Tertio ꝙ ſint ſine obliuiōe ⁊ negligētia.
¶ Primo dico vt inter eos nō ſint iurgia vel rixe: ſed ſint cōfratres. i. ſimul fratres nā ſicut cordis diuiſio eſt ſignū mortꝭ corporalis. ſic diuiſio et briga confratrū eſt ſignū mortis ſpūalis: et iō dr̄. j. Petri. j. In fraternitatis amore ſimplici ex corde inuicē diligite attentius. propter quod a talibꝰ cōfraternitatibꝰ ſunt totaliter expellendi hoīes vitioſi: ⁊ iurgia ſeminantes: qꝛ eos perturbant.
¶ Secundo dico ꝙ ſint ⁊c. ſicut vna ouis fetida ⁊ morbida totū gregem inficit: ſic vnꝰ confrater inuolutus in pctīs alios p̄ malū exemplū corrūpit ⁊ inficit. ideo etiā q̄nq̄ p̄ ipſum tota cōfraternitas deperit ſicut dr̄ Sap. x. Per irā homicidij fraternitas deptjt. iō tales ſunt a ꝯfratribꝰ expellendi: ne alios fedent et deturpent.
¶ Tertio ꝙ ſint ſine obliuione eoꝝ qui ſunt de ꝯfratria: cōfratres īfirmos viſitādo: ꝯfratres paupes iuuando: diſcordes pacificādo: triſtes ⁊ merētes ꝯſolādo: ⁊ illis q̄ ſunt i purgatorio ſacrificijs/ oronibus/ ⁊ elemoſynis ſubueniēdo. Iō illi q̄ in talibꝰ ſunt negligētes: ſunt expellendi de ꝯfratria tāq̄ ingrati: qꝛ nolūt obſeruare quod pmiſerūt. qꝛ tales ꝯfratrias deſtruūt ⁊ euertūt. ppter qd̄ dr̄. ij. ad theſ. iij. Denūciamꝰ aūt vobis fratres in noīe dñi nr̄i ieſu xp̄i: vt ſubtrahatis vos ab oī fratre ambulāte inordinate. Appet ḡ qualiter debetꝭ p̄ charitatē eſſe vniti et ꝯgregati in iſta ſctā confratria: vt ſcilicꝫ vno ore deū laudetis: vno corde p̄ximū diligatis: ⁊ ſic in pn̄ti ꝯſequemini diuinā gratiā: et i futuro eternā gloriā. Ad quam ⁊c.

¶ Pro conſecratiōe eccleſie vel dedicatione. Sermo.

Templū dei ſanctū eſt. j. Cor. iij. Prout reperio in ſacra ſcriptura: tēplū materiale p̄ alijs domibꝰ habuit q̄tuor ꝯditiōes: ppter q̄s tēplū ſalomonis fuit edificatū.
Primo ad offerēdū deo ⁊ ſacrificandum.
Scdo ad docēdū ignorātes ⁊ informādū.
Tertio vt eſſet domꝰ dei ad inhabitādū.
Quarto vt eſſꝫ locꝰ ſpāl' ad deū exorādū.
¶ Dixi primo ꝙ templū erat ordinatū vt ibi offerrēt filij iſrael deo oblationes ⁊ ſacrificiū p̄ pctīs ſuis. Ita legimꝰ feciſſe illū regē ezechiā: vt legit. ij. Parali. xxix. ꝙ vocauit ſacerdotes ⁊ leuitas vt ſanctificarent domū dñi: ⁊ mūdarēt: qꝛ patres eoꝝ totaliter dereliquerāt dñm: ⁊ ei non ſacrificauerāt: immo potiꝰ idolis. Cūq̄ feciſſent cōſurgēs diluculo ezechias adunauit oēs principes ciuitatꝭ: ⁊ aſcēdit domū dñi vbi obtulerūt multa ſacrificia. Iſtud preceperat deus filijs iſrael Deutero. xij. di. Ad locū quē elegerit dñs deus veſter de cūctꝭ tribubꝰ v̄ris: vt ponat nomē ſuū ibi: ⁊ habitet in eo: venietis ⁊ offeretꝭ in loco illo holocauſta ⁊ victimas v̄ras ⁊c. Apparet ergo prima clauſula.
¶ Dixi ſcdo ꝙ templū eſt locꝰ in q̄ inſtruebātur ignorātes in lege dñi. iō dr̄ Luc. xix de xp̄o ꝙ gētes docebat ⁊ inſtruebat i tēplo. vnde dicit euangeliſta. Erat docens quotidie in templo. Siľr Ioh. xviij. legit ꝙ cum pontifex iudeorum interrogauit ieſum de diſcipulis ſuis: et de doctrina eius: rñdit ei ieſus. Ego ſemp docui i ſyꝫ

nagoga ⁊ in tēplo: quo omnes iudei cōueniūt: et in occulto locutus ſum nihil. Apparet ergo ſecunda clauſula.

¶ Dixi tertio ꝙ eſt locus ⁊ habitatio dei. Quis em̄ deus ſit vbiqꝫ: tm̄ ſpecialiter inuenit̄ in tēplo. pſ̄. x. Dn̄s in tēplo ſctō ſuo ⁊c. etiā. ij. Machab. xiiij. legit̄ ꝙ ſacerdotes rogabāt deū ⁊ dicebāt. Tu dn̄e vniuerſoꝝ qui nullius indiges: voluiſti tēplū habitationis tue fieri in nobis. Similiter legitur Gen̄. xxviij. ꝙ cū iacob egrederet̄ de berſabee ⁊ ꝑgeret aran: venit in mōte moria: vbi poſtea fuit edificatū tēplum ſalomonis: ⁊ ibi vidit in ſomnis ſcalā ſtātē ſuper terrā: ⁊ cacumē illiꝰ tangēs celū: angeloſqꝫ dei aſcēdētes ⁊ deſcēdētes per eā: et dn̄m innixū ſcale. ⁊ ſequitur infra. ꝙ dixit iacob. Uere dn̄s eſt ī loco iſto ⁊ ego neſciebā. Nō eſt hic aliud niſi domus dei et porta celi. Et ſic patet tertia clauſula.

¶ Dixi quarto ꝙ tēplū eſt locus ī quo deuote dn̄m oramus. Ita dicit origenes exponens illud verbū Mat. xxj. Domꝰ mea domꝰ orationis vocabit̄. In tēplo dn̄i nō debēt vēdere ⁊ emere: ſꝫ orationibꝰ tm̄ vacare. Exēplū habemꝰ. j. Reg. j. c. ꝙ anna deuote orauit in tēplo: ⁊ heli ſacerdos ſpiritu ꝓphetico ait ad eā. Uade in pace: et deus iſrael det tibi petitionē tuā: quā rogaſti eū. et tūc habuit filiū ſamuelē ꝓphetā. Etiā legit̄ Luc. j. ꝙ cū zacharias ſacerdos oraret in tēplo: apparuit ei angelus dn̄i. Ne timeas zacharia qm̄ exaudita ē deprecatio tua. Apparet igit̄ quarta clauſula: ⁊ ꝑ ꝯn̄s tota regula preaſſumpta.

¶ Modo predicta nr̄o ꝓpoſito applicando: hec preſens eccleſia ad honorem dei ⁊ btē virginis ac ſanctoꝝ edificata hꝫ ꝓprietates et excellentias ſupradictas.

Primo in ea ſacrificiū gratū deo offertur et immolatur.

Secundo in ea rudis populus inſtruitur et informatur.

Tertio domus dei et eius habitatio dicit̄ et affirmatur.

Quarto eſt ſpecialis locus vbi fit oratio: ⁊ deus adoratur.

¶ Primo fuit dictū ꝙ offert̄ ī hac eccleſia ſacrificiū deo placēs. ſ. ſacrm̄ corꝑis xp̄i ⁊ ſanguinis: qđ q̄tidie in memoriā paſſiōis eiꝰ imolamꝰ: ſic ipſe xp̄s nobis ꝑcepit di. Lu. xxij. Hoc facite ī meā cōmemorationē Et officiū iſtiꝰ ſacrificij nos ꝓprie vocamꝰ miſſā: ex eo ꝙ celeſtis miſſus. ſ. xp̄s a p̄re mittat̄ q̄ ipām hoſtiā cōſecrat: ⁊ ꝑ eūdē a nobis p̄ri mittit̄ vt ꝓ nob̄ intercedat. Un̄ Hugo. Ipſa hodie ſacra miſſa vocari pōt q̄ trāſmiſſa ē. Prio a p̄re nobis ꝑ īcarnationē. ſcđo a nobis p̄ri ꝑ paſſionē. hec ille Silr̄ in ſacro. ꝑmo a p̄re nobis ꝑ ſctificationē: q̄ nobiſcū eē īcipit. p̄terea a nobis p̄ri ꝑ oblationē: q̄ ꝓ nobis ītercedit. Et debetis ſcire ꝙ miſſa ī tribꝰ linguis cātat̄ ſcꝫ greca: hebraica: ⁊ latina: ad repreſentādū titulū dn̄ice paſſiōis: q̄ ſcriptꝰ erat grece hebraice et latine. Et ad notādū ꝙ oīs ligua dꝫ deū laudare: qđ ꝑ hāc triplicē linguā ītelligit̄. Latina aūt ſunt ītroitꝰ/ gloria/ ep̄le/ or̄ones/ ⁊ cātꝰ. Greca ſunt kyrie eleyſon. chriſte eleyſon ⁊c. Nouē vicibꝰ cātant̄: vt nos ad ſocietatē nouē ordinū angeloꝝ ꝑueniamꝰ. Hebraica ſunt alleluya: amē: ſabaoth: ⁊ oſanna. Apparet ergo ꝙ hic offert̄ ſacrificium deo acceptum.

¶ Scđo dixi ꝙ in hac eccl̄ia hoīes ignorātes īſtruunt̄. Hec domꝰ ē ſchola: ī q̄ hoīes ignari ⁊ ignorātes īſtruunt̄. q̄ videtis ꝙ hic precipiunt̄ ieiunia feſtiuitates. q̄liter debetis ꝯfiteri: q̄liter viuere: q̄lr̄ deū amare: q̄liter de pctīs pn̄iam agere: ꝑ illos q̄ nobis hic ꝑdicāt: ⁊ ſacr̄a miniſtrāt. Hic īſtruimur de fide: ſine q̄ nullꝰ pōt ſaluari: vt dicit Athana. ⁊ q̄ ſentire aut docere de corꝑe dn̄i baptiſmate aut alijs ſacr̄is preſumpſerit: niſi vt mr̄ ſctā eccl̄ia predicat ⁊ obſeruat: velut hereticꝰ ꝯdēnet̄. ex de here. c. ad abolēdā. ⁊ ideo ſolū fideles ī hac ſchola docent̄ verbo: īmo etiā ſcripto: q̄ ibi depingunt̄ cruces ⁊ imagines propter rememorationē ⁊ inſtructionē: q̄ ſunt q̄ſi libri laicoꝝ. Apparet igitur quomodo inſtruuntur ignorantes.

¶ Tertio dixi ꝙ hec ē domꝰ dei ⁊ eiꝰ habitatio: q̄ hic ⁊ ī eccl̄ia bn̄ ordinata īuenietis ſemꝑ corꝑꝰ xp̄i ī tabernaculo: q̄ eſt rex regū et dn̄s dn̄antiū. Apoc. xix. Un̄ recte ē domꝰ dei: ī q̄ ſacr̄a ꝯtinent̄: ⁊ miniſtrant̄: et dant̄ q̄dā hoībꝰ ī hūc mūdū ītrātibꝰ vt baptiſmꝰ: q̄dā exeūtibꝰ vt extrema vnctio: q̄dā cōmorātibꝰ. ⁊ hoꝝ q̄dā ſunt miniſtrātes: ⁊ his dat̄ ordo: q̄dā pugnātes: ⁊ hoꝝ q̄dā pene ſuccūbūt ⁊ his dat̄ pn̄ia. q̄dā īſiſtūt ⁊ his ꝯfert̄ audacia animi vt roborētur ⁊ h̄ ꝑ cōfirmationē. dat̄ cibꝰ vt ſuſtētētur ꝑ euchariſtie ſuſceptionē. fit em̄ remotio impedimēti ne deijciant̄: ⁊ hoc ꝑ matrimonij coniunctionē. Apparet ergo ꝙ hec eccl̄ia ē domꝰ dei ⁊ eiꝰ habitatio.

¶ Quarto dixi ꝙ iſta eccleſia eſt locus in quo deꝰ laudatur: ⁊ fit or̄o. et hoc ī ſeptē canonicis horis. ſ. ī matutinis ꝑma ⁊c. ⁊ lꝫ in q̄libet hora diei/ deus eſſet laudandus: tn̄ quia ad hoc infirmitas nr̄a non ſufficit: ordinatū eſt ꝙ in iſtis ſpecialiter deū laudemꝰ. He hore ab alijs priuilegiate ſunt. nam nocte media oramꝰ deum in eccl̄ia et laudamꝰ: q̄ media nocte xp̄s natus eſt: captus ⁊ illuſus a iudeis fuit. In hac iterū hora infernū ſpoliauit: et eadē hora large accipiēdo. ſ. ante lucem mane ſurrexit. In media aūt nocte ad iudiciuꝫ venturus aſſeritur. Addunt̄ etiā matutinales laudes: q̄ in mane egyptios ī mari rubro ſubmerſit: mūduꝫ creauit. In hora etiā prima in eccl̄ia oramꝰ: ⁊ laudes deo ſoluimꝰ: q̄ iſta hora xp̄s ad tēplū maxime cōueniebat: et pp̄l̄s ad eū mane feſtinabat: pilato p̄ſentatꝰ fuit. In hac etiam hora reſurgēs mulieribꝰ primo apꝑuit. In hora tertia linguis iudeoꝝ crucifixus eſt. a pilato ad colūnā flagellatꝰ eſt. ⁊ adhuc vt dr̄ in hiſtorijs: colūna vbi ligatus fuit: ſignū cruoris oſtēdit. et hac hora ſpiritusſctūs miſſus eſt. Sexta in cruce clauis ꝯfixus eſt: ⁊ tenebre ꝑ vniuerſum mūdū facte ſunt: vt in morte dn̄i ſui/ ſol lugens veſtibꝰ nigris ſe cōtegeret: ⁊ ne crucifigētibꝰ diuinū lumen p̄beret: ⁊ in hac hora in die aſcēſionis cū deſcipulis diſcubuit. In nona xp̄s ſp̄m emiſit: miles latꝰ eius aperuit: cetus apl̄oꝝ ad adoranduꝫ venire cōſueuit: et xp̄s in celū aſcēdit. In veſpis autem xp̄s in eccl̄ia ſacrm̄ corporꝫ ⁊ ſanguinis inſtituit: pedes diſcipulorū lauit: de cruce depoſitꝰ: in ſepulcro collocatꝰ fuit: ⁊ diſcipulis in habitu peregrini ſe manifeſtauit. In cōpletorio xp̄us ſanguineas guttas ſudauit: ⁊ monumēto eiꝰ cuſtodia deputata fuit. et ibidē quieuit: reſurgēs diſcipulis pacem nūciauit. Pro his oībꝰ in his ſeptē horis deū laudamꝰ et in eccl̄ia oramꝰ ſemꝑ verſi ad orienteꝫ: et hoc triplici rōne: vt dic̄ Damaſcen̄. lib. iiij. c. v. Primo q̄ deus paradiſum ī quo poſuit adā in oriēte plātauit: ⁊ adā ante paradiſuꝫ exulē ſtare fecit: iō verſus orientem oramus: vt patriā nr̄am nos req̄rere oſtēdamꝰ. Scđo vt ad xp̄m crucifixū reſpiciamꝰ. q̄ xp̄s crucifixus ad oriētē reſpiciebat. ⁊ ita adoramꝰ ad ip̄m reſpicientes. Tertio vt venientē iudicē nos expectare mōſtremus. q̄ xp̄s aſſumptus fuit in celū verſus oriētē vt apl̄i viderunt. ⁊ ita veniet q̄ūo viderūt eū euntē ī celū. His igr̄ tribus de cauſis in eccl̄ia nos oramꝰ verſi ad orientem. Apparet ergo quō eccl̄ia eſt locus or̄onis. Ex antedictis igit̄. ſ. maiori et minori concludat̄ thema. hec igit̄ eccl̄ia eſt templū dn̄i. que ſunt verba noſtri thematis preaſſumpti. In quibꝰ verbis duo tanguntur.

Primo ꝙ eſt locus ad quē peccator ſecure poteſt recurrere capiens ſaluari: q̄ templum dn̄i.

Secundo ꝙ congrua ratione ſingulariter dꝫ honorari et viſitari: q̄ ſctm̄ eſt.

¶ Pro pluuia impetranda. Sermo.

Michael archangele veni in adiutoriū pp̄l̄i dei. Daniel. x. Ubi legimus ꝙ dū pp̄l̄s dei eſſet in captiuitate babylonie: rogatus ⁊ obſecratꝰ michael ꝑ danielē in captiuitate exiſtentem: ꝙ rogaret ꝓ captiuitate iudeoꝝ vt liberarent̄ ab illa: cuꝫ ip̄e eſſet princeps ſynagoge ⁊ populi dei. dicit Daniel in textu: ꝙ michael vnꝰ de principibus venit in adiutoriū ſibi. Ad ꝓpoſituꝫ hoc dicit eccl̄ia: ⁊ oēs q̄ ſumus cōgregati modo in iſta ꝓceſſione. Michael archangele veni ⁊c. Tres rōnes ſunt q̄re nos nō obtinemus quod petimus. videlicet.

Prima eſt defectus amoris ad deum.

Scđa eſt defectꝰ dilectionis ad ꝓximum

Tertia eſt defectꝰ fidei ⁊ charitatꝫ ī oībꝰ.

¶ Hoc ꝓuenit ex defectu virtutū ⁊ bonorū operū. Hiere. iij. contra aīam pctōris. Polluiſti terram in fornicationibꝰ tuis ⁊ in malicijs tuis. ꝙobrem prohibite ſunt ſtille pluuiarū: ⁊ ſerotinꝰ īber nō fuit. Sicut ſiccitas ī lingua infirmi ꝓuenit ex calore interiori: ſic pluuia exteriꝰ ꝓuenit ex ſiccitate aīe īfirme. pſ̄. cxlij. Aīa mea ſic̄ terra ſine aqua tibi. Sumꝰ ſicci quoad ꝓximū eū non amādo: ⁊ pauperibꝰ nō ſubueniēdo. pſ̄. cvj. Poſuit terrā fructiferaꝫ in ſalſuginē a malicia inhabitātiū in ea.

¶ Scđa ratio eſt ſiccitas bonoꝝ operuꝫ ⁊ virtutū: ⁊ hoc abintra. Ex dictis Auguſt. aſſignat̄ alia rō ad ꝓpoſitum: que eſt iſta Creatura regit̄ ⁊ ſuſtentat̄ a deo tanꝙ a cauſa prima: ⁊ creatura inferior a ſuperiori tanꝙ a cauſa ſecunda. Exemplum dicit

Auguſtinꝰ. Angeli q̄ immediate ſunt ſub
deo: regunť immediate a deo. celuꝫ quod
eſt ſub angelis a deo ⁊ angelis. homo a
deo ⁊ ab angelis ⁊ a celo ⁊ a ſuis influen-
tijs. ⁊ a quattuoꝛ elementis cū ſuis ſerui-
tijs: oīa em̄ creata ſunt propter hoīem: vt
ei ſeruiant. dixit deus Gene. j. Germinet
terra herbā virentē et facientē ſemen. et
lignū pomiferū faciens fructū iuxta ge-
nus ſuū. modo eſt ita dicit Augu. ꝙ crea-
tura que regitur a deo ⁊ ſuſtentatur ab
alia creatura; quāto magꝭ innitatur deo
⁊ cōfoꝛmat ſe ſibi ꝙ̄ illi creature a quo re-
gitur: tanto magis eſt cura deo de illa. exē-
plū de angelis. quāto minus: tāto minꝰ.
ſi magis innitatur creature ꝙ̄ deo: tanto
minus eſt cura deo de ea. quaſi ꝙ deꝰ di-
cat illi. magis curas de creatura ꝙ̄ de me
ideo modicū curo de te. Ad propoſitū ho
mo regitur a deo et a creaturis ſupradi-
ctis: ſed magis homo īnititur creaturis:
vtpote patri et rebus tēpoꝛalibus ⁊c.

¶ Tertia rō quare nō obtinemus qđ peti-
mus: eſt defectus fidei ⁊c. Hoc ptꝫ clare:
qꝛ diuinū verbū nolumꝰ audire: necꝫ ali
quid boni facere: ſꝫ ante reprobare. diui-
num officiū ꝓ tempoꝛalibus dimittere.
nō ſic impij non ſic. Leuiť. xxvj. Si ī pre-
ceptis meis ambulaueritis: et mandata
mea cuſtodieritꝭ: ⁊ feceritis ea: dabo vob
pluuiā tēpoꝛibꝰ ſuis: et terra gignet ger-
men ſuū: ⁊ pomis arboꝛes replebuntur.
Et tantūdem de hoc ſermone ad manꝰ no
ſtras peruenit: propterea reliqua pro tui
ingenij viuacite proſequere: et propoſito
ſeu tue intentioni adapta.

¶ Pro moꝛtalitate. Sermo.

A **Sufficit nūc cō-**
tine manū tuam. ij. Regū.
in. c. xxiiij. ſcribiť hic textꝰ
et thema. Moueoꝛ in pre-
ſenti ad accipiēdū hoc the
ma. quia fuit hoc verbum dictum.

Per dauid in tēpoꝛe peſtilētie. erat enim
tunc magna moꝛtalitas: quia. lxx. milia
viroꝛum moꝛtui ſunt.

Fuit inquā dictum per dauid afflictū cru
deliter.

Fuit dictū āgelo percutiēti imaniter. cui
dn̄s dixit ſufficit nunc ⁊c. Hoc habeť in
hiſtoꝛia vbi thema lib. ⁊ ca. regiſtratꝭ.

Anteꝙ̄ deſcendā ad iſtam hiſtoꝛiā: ꝓ in-
troductione moꝛali nr̄i thematis debetꝭ
ſcire: et per practicam intelligere: ꝙ quā-
do aliqua mater habet aliquē filiū inſolē-
tē: male nutritū: et indiſciplinatum: qua-
propter a pr̄e flagellatur et caſtigatur vt
coꝛrigať: qn̄ videt mater ꝙ verberibꝰ ag-
grauať: currit ad manum patris: et tenet
eā: ne amplius feriat: et rogat eū vt ceſ-
ſet a verberatione: dicens thema. Suffi-
cit nūc ⁊c. Ratio eſt: qꝛ mater non poteſt
diu diſſimulare: quin oſtendat maternuꝫ
affectū ad filiū. Eſaie. xlix. Nunq̄d obliui
ſci pōt mulier infantē ſuum: vt non miſe
reať filio vteri ſui? Ad propoſitū xp̄us eſt
pater nr̄: qui diligit nos: et per cōſequēs
ꝓpter nr̄as inſolentias et defectus caſti-
gat nos. Quē em̄ diligit dn̄s caſtigat: fla
gellat autē omnē filium quem recipit. ad
hebꝛe. xij. Una eſt manus boni patris q̄
filio alimētū tribuit et flagellū. aliud eſt
em̄ vt viuat: aliud vt bene viuat. aliud ne
infinite deficiat: aliud ne indiſciplinatꝰ
paterna precepta contēnat. quē enim di-
ligit deus coꝛripit. Flagellat aūť omnem
filium quem recipit. verba ſunt fulgentij
libꝛo. ij. Sancta mater eccl̄ia ſponſa xp̄i
eſt mater nr̄a: ⁊ vidēs ꝙ pater noſter qui
eſt in celis: verberat et flagellat nos mul
tis plagis. ſpecialiter plaga peſtilentie. et
moꝛtalitatis: que plaga nimis dura ⁊ ri-
goꝛoſa eſt: triplici ratione.

Primo ratione duratiōis tēpoꝛis. durat
em̄ iam in mūdo iſta plaga per. lxx. an-
nos. Et ꝗuis multe moꝛtalitates fuerit
in mundo: tamen cū interuallo. mō au-
tem nullum faciunt: ſed ſemꝑ durant.

Scd̄o eſt rigoꝛoſa ratione executiōis. exe
cutionem em̄ ſuā facit in bonos et ī vir-
tuoſos: ⁊ dimittit malos. Dic de hono-
rabilibꝰ hoībus mundi eccl̄ie regnoꝝ et
ciuitatū. deuaſtat om̄e qđ bonum eſt: et
dimittit quod malū eſt. ſm̄ ꝙ deploꝛat
hieremias in lamētationibꝰ Thꝛenoꝛū.
ij. Occidit om̄e qđ pulchꝛū erat viſu ⁊c.

Tertio eſt rigoꝛoſa rōne euidentie demō-
ſtratiue. Demōſtrat ad litterā euidenter
finē mūdi quē predixit xp̄s Mat. xxiiij.
dicēs. Conſurget gens in gētē: ⁊ regnū
in regnū: et erūt peſtilētie et fames ⁊ ter
remotꝰ ꝑ loca. Hec autē oīa initia ſunt
doloꝛuꝫ. Uidemꝰ em̄ ꝙ infirmitas ⁊ do
loꝛ in hoīe initia ⁊ indicia ſunt moꝛtis.
Uidemꝰ etiā ꝙ domus frequētibus rui

nis partialibus expoſita oculariter ca-
ſum ſuū manifeſte oſtendit: quapropter
cū iſta peſtilētie plaga ſit dura ⁊ grauis
rōne ſue durationis ⁊ ſue executionis et
ſue demōſtrationis: qꝛ demonſtrat pro-
pinquū finē mundi: ideo mater noſtra
oſtēdens ad nos maternū affectū: pr̄em
nr̄m ſponſum ſuū xp̄m rogat: ⁊ ei humi
liter ſupplicat in themate dicēs. Suffi-
cit: nunc contine manū tuā. Foꝛmat iſtā
ſupplicationē mater nr̄a eccl̄ia pr̄i nr̄o
xp̄o ꝯ nos irato contra iſtā epidimiam
ꝓpter tria iuxta tres partes thematꝭ.

Primo qm̄ iſta plaga eſt foꝛtis et multuꝫ
B nociua: iō dicit. nunc contine.

Scd̄o qm̄ iſta plaga eſt magni timoꝛis in
cuſſiua. ideo dicit. cōtine manū tuam.

Tertio qm̄ iſta plaga eſt ſuper miſerā ple
bem impoꝛtabilis oneris inductiua. iō
dicit ſufficit. quia ſcꝫ non poſſunt poꝛ-
tare onus.

Prima pars.

¶ **Dico primo ꝙ suppli**
cat mater nr̄a eccl̄ia pro ceſſatione iſtius
plage et peſtilētie xp̄o: qꝛ eſt multū noci-
ua. Uidemus moꝛaliter loquēdo: ꝙ quan
do homo minuitur in bꝛachio vel in alia
parte bene ſuſtinet ꝙ ſanguis exeat ī ali-
qua quātitate: ſed qn̄ nimis exit rogat mi
nutoꝛē ꝙ ceſſet: ⁊ plangam liget: vt fluxꝰ
ſanguinis ceſſet: qꝛ exceſſiue extrahere de
ſanguine eſt multū nociuū. Ad ꝓpoſituꝫ
nūc eſt tēpus in quo deus minuit et dimi
nuit mundū cum gladio moꝛtalitatis: cū
ſagittis ſue ire ꝓuocatis nr̄a iniquitate
et impleť illud Deuť. xxxij. Inebꝛiabo ſa-
gittas meas ſanguīe: ⁊ gladius meus de
uoꝛabit carnes. Sed qꝛ minutis hec ſa-
gitta multum nociua eſt: iō eccl̄ia ſuppli
cat xp̄o minuēti ⁊ diminuēti ꝑ iſtā plagā
⁊ peſtilētiā mundū: di. nunc ꝯtine. i. ceſſet
fluxus. Sed ecce quid ꝯ nos replicat xp̄s
ſuper iſta ſupplicatiōe. ſupplicamus em̄
ſibi pro duobus. Primū ꝙ ceſſet iſte flu-
xus ſanguinis. ſcd̄m ꝙ ceſſet iſte gladius
⁊ iſte ſagitte. Et dicit ſic. Legem poſui hie
remie. xviij. Si pn̄iam egerit gens illa a
malo ſuo quod locutus ſum aduerſus eā
agam et ego penitentiā ſuꝑ malo qđ co-
gitaui vt facerē ei. Iſtā regulā replicat ꝯ
nos xp̄s ſic. Uos vultis vt ligem plagā: ⁊
ceſſet fluxus ſanguinis: ⁊ vos non vultis
ligare plagā: nec abſtinere a fluxu ſangui
nis: quē quotidie facitis ꝑ homicidia: ꝑ
plagas ⁊ vulnera. Uos eſtis illa mulier q̄
patitur fluxū ſanguinis. de qua Matth.
ix. Mar. v. ⁊ Luc. viij. et nō ceſſatis: nec li
gatis plagam. Ulnꝰ et liuoꝛ et plaga tu
mens nō eſt circūligata ⁊c. Eſaie. j. Quo-
modo ergo vultis ꝙ ego ceſſem ab iſta ſa
gitta: ⁊ ꝙ ligem plagā: ⁊ ꝙ ceſſem ab iſto
fluxu ſanguinis? Certe nō faciā. et iō cuꝫ
multiplicaueritis oꝛationē: non exaudiā
vos. quia manꝰ vr̄e plene ſanguine. ſunt
Eſaie. j. Sed paratus ſum ſeruare legem
ſi penitentiā egeritꝭ ⁊c. Scd̄o vos ſuppli
catis vt ceſſem a gladio ⁊ ſagittis ire mee
et indignationis: ⁊ vos nō vultis ceſſare
a gladio ſagitte detractionis et diffama-
tionis. Uos eſtis illi de qbꝰ pſalmiſta pš
lvj. Filij hoīm dentes eoꝝ arma et ſagit-
te: et lingua eoꝛū gladius acutꝰ. et pš. xiij
Quoꝛum os maledictione ⁊ amaritudine
plenū eſt: veloces pedes eoꝝ ad effunden
dum ſanguinē. Dic de ſerico non nominā
do. dic de iſtis ſagittis diffamationis. et
iō venit moꝛtalitas in paruulis veſtris ⁊
filijs veſtris. et ſic impleť illud. Sagitte
paruuloꝝ facte ſunt plage eoꝝ: ⁊ infirma
te ſunt ꝯ eos lingue eoꝝ. pš. lxiij.

¶ Sed replicatis recurrēdo ad dei mīaꝫ C
et dicendo illud Eſa. lxiiij. Oīa deſidera-
bilia nr̄a verſa ſunt in ruinas. Nunquid
antiqui de q̄bus Boetius. ij. de cōſolatio
ne metro. v. Utinā modo noſtra redirent
In moꝛes tēpoꝛa priſcos. Oīa iſta ſunt ī
ruinā: iudicabis dicens. in nationibus:
implebit ruinas. pš. cix. Nunq̄d igiť ſuꝑ
his continebis te dn̄e ⁊c. quaſi dicat nō.
quaſi pſalmiſta facit queſtionē dicēs. pš.
lxxvj. Nunq̄d obliuiſcetur miſereri deus:
aut ꝯtinebit in ira ſua mīas ſuas? et Aba
chuc ad hanc queſtionem reſpondet ī ca.
iij. ꝙ non obliuiſcetur dicens. Cū iratus
fueris mīe recoꝛdaberis. Sed ad hoc re-
ſpondet xp̄s per regulā poſitam Iaco. ij.
Iudicium ſine mīa fiet illi qui non facit
mīam. Hic modo in mūdo nulla mīa: nec
in pꝛincipe: nec in rege: nec in iudice: nec
in iurato: nec in cōſiliario: nec in patre et
filio: nec in amico ⁊ ꝓximo. Dic ꝙ modo
totꝰ mūdus ē filia gomer filie debelaim:
de qua ſcribitur Oſee in. c. j. ꝙ nomē eiꝰ
fuit abſqꝫ miſericoꝛdia. Nos igiť qui ſu-
mus abſqꝫ mīa: non poſſumus oꝛare.

dei miſam/ſupplicādo ꝑ mīa: oportet igi-
tur ꝙ ad dei miām ꝑ nobis ſupplicet ec-
cleſia: que exaudiri digna eſt: qꝛ ſpōſa xp̄i
eſt: et pro qua xp̄s mortuus eſt: et oſtēden
do ad nos maternū affectū: dicit xp̄o ſup-
plicando pro ceſſatione iſtius plage ⁊ pe-
ſtilentie. Nūc contine dn̄e cum ſara vxore
tobie. Tobie in. c. iij. Nūc dn̄e memor eſto
mei: et ne vindictā ſumas de pctīs meis:
neqꝫ reminiſcaris delicta mea vel parētū
meoꝝ ⁊c̄. Patet igitur ꝙ ſupplicatur xp̄o
contra iſtā plagā in themate: qꝛ eſt multū
nociua: et ſibi dicitur. Nunc contine.

Secunda pars.

¶ Secundo formatur

ſupplicatio xp̄o contra iſtam plagā: quia
eſt magni timoris incuſſiua: ⁊ iō ſibi dici
tur. contine manū tuam. Uidemus ad lit
terā ꝙ qn̄ medicus dat infirmo medicinā
acutam: rogat infirmus vt eam temperet
aliqua dulcedine: ne nimis grauet̄ in reci
piendo: qꝛ frequēter acuitas medicine oc
cidit infirmū. Pene ſunt medicine in. ij.
ethi. modo iſte pene et medicine ſunt acu
te⁊ graues: qꝛ ſagitte potentis acute cum
carbonibus deſolatorijs. ps̄. cxix. et intā-
tum acute et graues: ꝙ non ſolū morien-
tes occidunt: ſed viuentibus incutiunt ti
morem mortis et pauorem. Iſte timor et
pauor videtur figuratus in lib. j. Reg. in
c. v. vbi habetur ꝙ philiſtijm tulerūt arcā
dei: et intulerunt eam in templū dagon: ⁊
ſtatuerunt iuxta dagon: qđ erat idolū eo-
rū: et percuſſit eos magna mortalitate in
tantū ꝙ dicit textus: ꝙ fiebat pauor mor
tis in ſingulis vrbibus: et grauiſſima erat
valde manus dn̄i. Philiſtijm interpretat̄
ruina: et ſignificat totū mundū: qui cadit
in duplici ruina. ſ. honoris et timoris dei.
qꝛ modo in mundo nec deus timetur: nec
amatur. Malach. in. c. j. conquerit̄ deus
dicēs. Si ego ſum pr̄: vbi eſt honor me⁹?
et ſi dn̄s ego ſum: vbi eſt timor meus? Ali
qui dicūt deū non eſſe: vt inſipiens iuxta
illud pſalmiſte ps̄. lij. Dixit inſipiēs ī cor-
de ſuo nō eſt deus. Alij dicunt deum eſſe:
ſed cecum eſſe: et ſurdum eſſe: et ꝙ nō au-
dit paupes: nec viduas: nec oppreſſos cla
mantes ad eū. Cōtra iſtos clamat ad deū
ps̄. xciij. dicēs. Uſqꝫ quo peccatores dn̄e:
vſqꝫ quo peccatores gloriabunt̄? Effabun
tur et loquentur iniquitatē; loquētur oēs
qui operātur iniuſticiam? Populū tuum
dn̄e humiliauerunt: ⁊ hereditatem tuam
vexauerunt. Uiduam et aduenam interfe
cerunt: et pupillos occiderunt. Et dixerūt
nō videbit dn̄s: nec intelliget deus iacob.
Intelligite inſipientes in populo: ⁊ ſtulti
aliqn̄ ſapite. Qui plantauit aurē ⁊c̄. Arca
dei iſrael eſt cor humanū: qꝛ in eo reponi
debēt ſecreta dei et precioſa ac conſeruari
ſicut in arca. vnde Luc. viij. Uobis datū
eſt noſſe myſterium regni dei. Et ad lr̄am
in arca dei iſrael cōſeruabantur tria. Pri-
mo vrna aurea habēs māna: virga aaron:
tabule moyſi vbi precepta erāt ſcripta di-
gito dei. Sic in corde noſtro debet conſer
uari māna incorrupte dilectionis: virga
penitētialis correctionis ⁊ afflictionis: ⁊
precepta diuine inſtructionis. Sed quid
faciūt modo hoīes mundi? ſicut philiſtei
ponunt arcā dn̄i dei iſrael. i. cor ſuū iuxta
dagon qui interpretatur piſcis iniqu⁹: qꝛ
omnes declinant ad iniquitates et mali-
cias et barateria s. et implet̄ illud Mat.
xxiiij. Superabundabit iniquitas: ⁊ refri
geſcet charitas multoꝝ. et ideo cōtra nos
grauiſſima eſt man⁹ dn̄i: et pauor mortis
eſt in ſingulis vrbibus vbiqꝫ et in quali-
bet vrbe moriūtur. ⁊ in valētia/barchino
na/ceſarauguſta / et in caſtella. Et cā eſt:
qꝛ ponimus arcam dn̄i iuxta dagon. i. cor
da nr̄a/iuxta iniquitates et malicias: pro
pter qđ ſupplicat eccleſia ꝙ tēperet ⁊ dul
ceſcat iſtam penam ⁊ medicinam: quia eſt
magni timoris incuſſiua. Quis non time
bit cum audiat et videat mortalitates tā
frequentes: tam cōtinuas: ⁊ in tot locis/
et tam generales. ꝑpter qđ ſupplicat xp̄o
dicens. Contine manū tuam. aperi eā ad
miām. nō claudas ad feriendum. qꝛ ape-
riente te manum tuā: oīa implebūtur bo-
nitate. ſcribitur in ps̄. ciij.

Tertia pars.

¶ Dixi tertio ⁊ vltimo ꝙ

formatur ſupplicatio xp̄o per eccleſiā con
tra iſtam plagā: qꝛ eſt ſuper miſeram ple-
bem importabilis oneris inductiua: ⁊ iō
dicit. ſufficit. Uidemus ad litterā ꝙ quan
do nauis eſt in portu: et debet nauigare:
patronus bene ſuſtinet ꝙ nauis oneret̄:
ſꝫ qn̄ ſatis habet de onere: pre timore ſub
merſionis dicit. ſufficit. Quilibet noſtrū
nauis eſt ad paradiſum nauigās: ſed tātū

poſſet onerari tribulationibus ⁊ paſſioni
bus in hoc mari magno huius mundi: qꝛ
ſumus de ligno fragili: immo de luto vili:
ꝙ frangeremur per impatientiam. Sic fe
cit helias cū perſequeretur durius et gra-
uiſſime per iezabel: fugit ⁊ dixit. Sufficit
mihi dn̄e: tolle animā meā. neqꝫ enim me
lior ſum ꝙ pr̄es mei. iij. Reg. xix. O quot
ſunt hoīes fragiles infirmi: qui dū leui tri
bulatione affliguntur: ſtatim murmurāt:
et impatientie verba et blaſphemias pro
ferunt contra deū: quanto magis pro gra
ui et tam dura tribulatione ſicut iſta: mul
ti frangerentur per impatientiam et blaſ-
phemiam. orat igitur eccleſia pro ceſſatio
ne iſtius plage: et dicit. ſufficit. Et nos cū
adiutorio ⁊ meritis eccleſie xp̄m oremus:
et deuote ei ſupplicemus dicendo cū bea
to philippo Joh. xiiij. Dn̄e oſtēde nobis
patrem. i. paternitatem/et ſufficit nobis.
quaſi ꝙ velimus dicere: eccleſia ſpōſa tua
ſupplicādo pro nobis: oſtēdit ad nos ma
ternitatem: et tu oſtēde nobis paternita-
tem: et ſufficit nobis. Nam dicit Greg. ſu
per Ezechie. homel. j. Plerūqꝫ paruulo fi
lio delinquēti iraſcit̄ pater: increpat: ver-
berat. ſed hunc ſi in precipitium ire cōſpe
xerit: ne in mortis periculum ruat: manū
tendit et retinet: et quem ſic iratus verbe
rauerat: ac ſi non diligeret: ſic diligēdo re
tinet ac ſi iratus nō verberaſſet. Suppli-
cat igitur eccleſia pro ceſſatione iſtius pe
ſtis propter tria. ſcilꝫ

Primo quia per longum tempus fuit cō-
tinua: ideo dicit. Nunc contine.

Secundo quia eſt crudelis ⁊ valde dura:
ideo dicit. contine manum tuam.

Tertio quia eſt multum amara: ideo dicit
ſufficit.

Propter hec tria dicit eccleſia chriſto ſup
plicādo. ſufficit. nunc contine manū tuā.
¶ Sed dixi in principio ꝙ iſtud verbū fu
it dictum michaeli angelo percutiēti. Dic
hiſtoriā de numeratione populi a dauid.
Trium tibi datur optio: elige vnum quod
volueris ex his vt faciā tibi. Aut ſeptē an
nis veniet tibi fames: aut tribus menſib⁹
fugies aduerſarios tuos: aut tribus die-
bus erit peſtilentia in terra tua. O miſeri
nobis non datur iſta optio: ſed totum ha
bemus. Finaliter dauid elegit peſtilenti-
am. ⁊ habetur in tex. ꝙ in iſtis tribus die
bus mortui ſunt de populo. lxx. milia vi-
rorū. Poteſtis inſuper cogitare quot mu-
lieres et paruuli mortui ſunt cum iſtis: qꝛ
in numero illi non ponunt̄ cōiter in lege.
et ſequitur. ꝙ cum extēdiſſet manum ſuā
angelus dn̄i ſuper hieruſalem vt diſperde
ret eam: dixit dn̄s angelo. ſufficit ⁊c̄. Iſte
angel⁹ ſm̄ doctores/erat michael. ipſe eſt
enim executor diuine iuſticie. ⁊ ſm̄ docto
res/ipſe intulit plagas egyptijs. De⁹ ali-
quādo punit per bonos angelos: aliquā-
do per malos. nec eſt inſtantia niſi de illo
verbo pſalmiſte ps̄. lxxvij. Immiſſiones ꝑ
angelos malos. qđ nō intelligitur quan-
tū ad ſuppoſitū: ſed quantum ad effectū.
Item hodie eſt feſtū michaelis ꝑpter hāc
cauſam: qꝛ cū beatus Greg. papa propter
peſtem in ciuitate romana letanias maio
res inſtituiſſet: vidit ſuper caſtrū (quod
olim dicebat̄ adriani moles) angelū dn̄i.
ſcꝫ michaelē: qui gladium cruentatū ter-
gebat: et in vaginam mittebat. vnde ſan-
ctus Gregorius intelligens preces a dn̄o
exauditas: eccleſiā in honorē angeloꝝ ibi
dem cōſtruxit: et vſqꝫ nunc caſtrum ſancti
angeli noīatur. Et ſic placeat altiſſimo ꝙ
ſic modo precepto dn̄i michael archange-
lus gladium diuine ſententie a ſanguine
mortalitatis tergat: ⁊ in vaginā reponat:
pro quo eū rogamus in themate dicētes
Sufficit: nunc contine manum tuam ⁊c̄.
Explicit ſermo. Deo gratias.

¶ Collatio coram epiſcopo.

Reuerendiſſime

dn̄e/in xp̄o pater/et domi-
ne antiſtes egregie/por cō
uentus predicatorū huius
vniuerſitatis honorabilis
ville alcarij cum ſuorum cetu ſubditorum
corde deuoto et ſupplici ad veſtram acce-
dit dominationem ad tria.

Primo ad exhibendum obſequium reue-
rentiale.

Secūdo ad offerēdum munus quoddam
ſpirituale.

Tertio ad recommendandum collegium
filiale.

Prima pars.

¶ Pro expeditione bre-

uiloqua primi occurrit mihi verbū xp̄i di
cētis. Ego ſum paſtor bonus: et cognoſco
oues meas. Joh. in. c. x. ⁊ in euāgelio cur

renti ſm dñicã/reperitur exaratũ:in qui-
bus verbis tria contẽploꝛ cognotata:que
veſtre nõ immerito congruũt dominatio
ni:pꝛopter que debet ab omnibus humi-
liter revereri.

Pꝛimo ꝓpter gradus dignitatẽ: qꝛ ꝑmit
tit.ego ſum.in ꝑma parte thematis.
Scđo ꝓpter ſtatus ſanctitatẽ: qꝛ ſubiun
git.paſtoꝛ bonꝰ.in ſcđa pte thematis.
Tertio pꝛopter vultus claritatem:qꝛ ſub-
infert.et cognoſco oues meas. in tertia
parte thematis.
Gradus dignitas eſt ꝑmitiua:ideo dicit.
ego ſum.in pꝛima parte thematis.
Status ſanctitas eſt pfectiua: iõ ſequit.
paſtoꝛ bonus.in ſcđa parte thematis.
Vultus claritas eſt diſcretiua : ideo ſub-
infertur.et cognoſco oues meas.in ter-
tia parte thematis.

¶ Dico pꝛimo ꝙ veſtra reuerẽdiſſima do-
minatio meret digne revereri ꝓpter gra-
dus dignitatẽ:que dignitas eſt ꝑmitiua:
cũ de ſe pꝛofert.Ego ſum.in pꝛima thema
tis parte.Ego em̃ ſm rudimẽta grãmati-
calia/eſt ꝓnomẽ pꝛime pſone ⁊ pꝛimitiue
ſpeciei:et p ꝯñs dicit dignitatẽ ⁊ pꝛimita
tem.vñ ⁊ phs.ſ.poſterioꝝ pꝛima ꝑncipia
vocat dignitates.Sicut em̃ pꝛimatum et
dignitatẽ obtinet lux ſup coꝛpoꝛa ſimpli-
cia.ignis ſuper elementa.aurũ ſup metal
la.ſol ſuper planetas.carbũculus ſup la-
pides.cedrus ſuper arboꝛes:ita dignitas
pꝛelatoꝝ ſuper cũctas alias pꝛimitates ⁊
gradus honoꝛabiles.vñ ad iſtud pꝛopoſi
tũ in decretis diſt.xcvj.ca.duo ſunt. Duo
ſunt quippe imperatoꝛ auguſte qbꝰ pꝛin-
cipaliter hic mũdus regit.ſ. autoꝛitas ſa
cra pontificũ:⁊ regalis poteſtas.in qbus
tãto grauius eſt põdus ſacerdotũ: quãto
etiã ꝓ ipſis regibus hoĩm in diuino ſunt
reddituri examine rationẽ. et ſequit ex di
ctis Ambꝛo. Aurũ non tam eſt pꝛecioſius
plũbo : ꝙ regia dignitate altioꝛ eſt ſacer-
dotalis oꝛdo.honoꝛ enim ⁊ ſublimitas ſa
cerdotalis nullis poterit cõparationibus
adequari. Si em̃ regũ fulgoꝛi cõpares et
pꝛincipũ diademati:lõge erit inferius:ꝙ
ſi plũbi metallũ ad auri fulgoꝛẽ cõpares.
quippe cũ videas regũ colla et pꝛincipũ/
genibꝰ ſubmitti ſacerdotũ:⁊ oſculata ſuo
rũ dextra oꝛationibꝰ eoꝝ credãt ſe excõica
ri vel muniri.hec ibi.Quia ergo dignitas
pꝛelatoꝝ ſup alias dignitates hꝫ pꝛimita
tẽ:iõ põt dicere de ſe illud qđ ſcribit Eccĩ
xxiiij.Ego ex oꝛe altiſſimi ꝓdij pꝛimogeni
ta ante oẽm creaturam. hoc eſt ante oẽm
aliã dignitatẽ. Qꝛ ergo dignitas regalis
eſt honoꝛãda teſte pꝛincipe aploꝝ.j.Pet.
ij.Deũ timete:regẽ honoꝛificate.a foꝛtio-
ri ḡ dignitas põtificalis tanꝙ dignioꝛ et
pꝛioꝛ ⁊ melioꝛ eſt adoꝛanda et reuerenda:
quam in vobis reuerẽter veneramur dicẽ
tes. Sic honoꝛabitur quẽcũqꝫ rex.ſ.cele-
ſtis/voluerit honoꝛare. Heſter in cap̃.vj.
Et hoc de pꝛimo.

¶ Dixi ſcđo ꝙ vr̃a metuendiſſima dñatio
meret digne revereri ꝓpter ſtatus ſctĩta-
tẽ:q̃ ſctĩtas eſt pfectiua: cũ de eadẽ ſubiũ
git in themate.Paſtoꝛ bonꝰ.Status pa-
ſtoꝛalis eſt ſtatꝰ pfectionis ſctũs ⁊ bonꝰ:q̃
cõſiſtit ĩ charitate ſm aplm(⁊ ſanctũ do
ctoꝛẽ.ij.ij.)Coloſ.iij.Sup oĩa charitateꝫ
habete:qđ eſt vinculũ pfectionis.Ad quẽ
ſtatũ ſm ſctm̃ doctoꝛẽ.ij.ij.q.clxxxiiij.ar.
vj. in coꝛpoꝛe/reqritur obligatio ppetua
ad ea q̃ ſunt pfectionis cũ aliqua ſolenni
tate.quoꝝ vtrunqꝫ cõpetit epis ⁊ ꝑlatis.
Epĩ em̃ obligãt ſe ad ea q̃ ſunt pfectionis
paſtoꝛale aſſumẽtes officiũ: ad qđ ptinet
vt aĩam ſuã ponat paſtoꝛ ꝓ ouibꝰ ſuis:ſi
cut dꝛ Joh.x. ex quo depẽdet bonitas pa
ſtoꝛis teſtimonio xp̃i ieſu.Adhibetur eti-
am quedã ſolẽnitas conſecrationis ſimul
cũ ꝓfeſſione pꝛedicta: ſm illud.ij.Timo.
j.Reſuſcites gr̃am dei:q̃ eſt in te p impo-
ſitionẽ manuũ mearũ.qđ glo. exponit de
gr̃a epali.vt Diony.dicit.c.v.eccleſiaſtice
hierarchie/ꝙ ſummus ſacerdos.i.ep̃s in
ſua oꝛdinatiõe hꝫ eloquioꝝ ſup caput ſan
ctiſſimã ſuperpoſitionem. vt ſignificet ꝙ
eſt participatiuꝰ ĩtegre totiꝰ hierarchice
virtutis.⁊ ꝙ ipe nõ ſolũ ſit illuminatꝰ oĩ
bus que ptinẽt ad ſanctas elocutiones ⁊
actiones:ſꝫ ꝙ etiã hoc alijs tradat.Quia
ergo ꝑlati ſunt in ſtatu pfectionis: q̃ ẽ ſta
tus ſctĩtatis ex deo etiã ſi ſint mali:debẽt
honoꝛari inquãtũ gerũt pſonã dei ⁊ cõita
tis cui pꝛeficiunt.ideo in eis deꝰ ⁊ cõitas
honoꝛat . Et ſi mali ꝑlati ſunt honoꝛãdi:
a foꝛtioꝛi boni honoꝛãdi ſunt et reuerẽdi.
Jnquit em̃ apls.j.Timo.v.Qui bene pꝛe
ſunt pꝛeſbyteri: duplici honoꝛe digni ha-
beant. Honoꝛe inquit duplici.vno qꝛ pꝛe
ſunt:et hic refert ad ſtatũ.altero vo qꝛ bñ
pꝛeſunt:⁊ hic refert ad ꝓpꝛiã virtutẽ.Qꝛ
etiã vr̃a metuendiſſima dñatio ⁊ pꝛeeſt: ⁊

bene pꝛeeſt: honoꝛe duplici/et gemina re
uerẽtia eſt adoꝛãda. Hinc eſt ergo ꝙ pꝛo-
pter ſtatus ſctĩtatẽ:⁊ ꝓpter operis ꝓbita
tẽ veſtrã in pꝛeſenti veneramur maieſtatẽ:
impꝛecãtes vt ei ſit honoꝛ ⁊ imperiũ ſem-
piternũ.j.Timo.in.c.vj.Et hoc de ſcđo.

¶ Dico tertio ꝙ veſtra metuẽdiſſima dña
tio meret digne revereri ꝓpter vultꝰ cla-
ritatẽ:q̃ eſt diſcretiua:cũ ſequitur.Cogno
ſco oues meas. in tertia thematis parte.
Vultus em̃ eſt nobilioꝛ pars capitis: vbi
ſenſus tãꝙ in fonte ꝑncipaliter vigẽt: ex
quoꝛũ cognitione intellectiua oꝛit cogni-
tio ſm phm: que qdẽ cognitio illuſtrat ⁊
perficit p ſciẽtie donũ:qua ſplendere de-
bẽt pꝛelati: ita vt noticiã habeãt noui ac
veteris teſtamẽti:q̃ in coꝛnibꝰ mitralis oꝛ
natus optime deſignat: vt per hãc vultũ
ſui pecoꝛis diligẽter agnoſcãt:ſuoſqꝫ gre-
ges cõſiderẽt:vt eis pꝛecipitur Pꝛouerb.
xxvij.cũ ait.Diligẽter agnoſce vultũ peco
ris tui. Hac virtute.ſ.ſapiẽtie ⁊ cognitio-
nis/pꝛelatus reddit honoꝛe dignꝰ: vt in-
quit ſapiẽs Eccli.xxxvij.Vir ſapiẽs plebẽ
ſuã erudit:⁊ fructus ſenſus illius fideles
ſunt.et ſequit paulopoſt.Sapiens in po
pulo hereditabit honoꝛẽ:⁊ nomẽ illiꝰ erit
viuẽs in eternũ.Quia venerãdiſſime pa-
ter cõſtat vos eſſe nõ ſolũ ſcientẽ: ſed etiã
ſapiẽtẽ: et dono ꝑclare ſciẽtie relucẽtem:
que habẽtẽ reddit virtuoſum:⁊ p ꝯñs ho
noꝛe dignũ.qꝛ honoꝛ eſt ꝑmiũ virtutis.in
iiij.Ethi.Hinc eſt ꝙ cũ pplo huiꝰ honoꝛa
bilis vniuerſitatis ad veſtrã paternitatẽ
clamamꝰ dicentes.Tu glia hierlm:tu leti
cia iſrael:tu honoꝛificẽtia populi nr̃i. Ju-
dith in.c.xv. Et hoc de tertio:et p ꝯñs de
pꝛimo pꝛincipali:vbi dixi ꝙ pꝛioꝛ accedit
ad veſtrã paternitatẽ ad exhibẽdum obſe
quium reuerentiale.

Secunda pars.

¶ Sed dixi ſecũdo pꝛin

cipaliter ꝙ pꝛioꝛ cõuentus ⁊c̃. accedit ad
offerendũ munꝰ qddã ſpũale. Scriptũ eſt
em̃ Exo.xxiij.⁊.xxxiiij.⁊ Eccli.xxxv.Nõ ap
parebit qs ante cõſpectũ dñi vacuꝰ.Hinc
eſt ꝙ pꝛioꝛ cũ ſuis fratribꝰ tãꝙ pauperes
in peculio:quibꝰ nõ eſt argẽtũ: nec aurũ:
offerunt vr̃e do.ſacrificia q̃ offerent ſingu
lis ferijs tertijs de btõ dñico pr̃e noſtro p
annũ:cuius meritis ⁊ pꝛecibus ieſus xp̃s
nos iũgat celi ciuibus. Amen.

Tertia pars.

¶ Dixi tertio ꝙ pꝛioꝛ ac-

cedit ⁊c̃.ad recõmendãdũ collegiũ filiale.
Nos reuerẽdiſſime pr̃/ſummꝰ filij (lꝫ indi
gni) btĩ dñici.habemꝰ patrẽ in celis: cui
nos iugiter cõmẽdamus di. Pie pr̃ dñice
tuoꝝ memoꝛ operũ ⁊c̃. Habemꝰ vos pr̃eꝫ
in terris ⁊ iure noĩs ⁊ amoꝛis. eſtis enim
dñicus q̃ſi dñi cuſtos.cuſtodiat ḡ vr̃a do.
ſuos filios ſub vmbꝛa alarũ ſuarũ ꝓtegẽ-
do amoꝛe paternali hic per gratiam: ⁊ in
futuro per gloꝛiam. Amen.

¶ Collatio coꝛam rege.

Illuſtris pꝛin-

ceps:magnifice dñe:ac ĩui
ctiſſime rex: teſte btõ Hie-
ro. ĩ qdã ep̃la. Vbi honoꝛ
nõ ẽ:ibi ꝯtẽptꝰ:vbi aũt cõ
tẽptꝰ:ibi frequẽter ĩiuria:vbi vo iniuria:
ibi ⁊ ĩdignatio:vbi ĩdignatio:ibi qes nul
la:ibi mẽs a ꝓpoſito ſepe reijcit. hec ille.
Hinc ẽ ſereniſſime ꝑnceps/ꝙ vr̃i fideles
et ſubditi ꝑoꝛ ⁊ fratres ꝯuẽtꝰ ꝑdicatoꝝ al
canicij: ne regiã maieſtatẽ videant ꝯtẽne
re:ex q̃ ipa poſſet merito indignari ꝓ exol
uẽdo debito honoꝛis ⁊ reuerẽtie:ad eãdẽ
accedimꝰ flexis genibꝰ peroꝛãdo ⁊ dicẽdo
cũ Neemia ꝓpheta . Rex in eternũ viue.
Neemie in.c.ij.oꝛiginalr vbũ ſcribit p me
ſumptũ. ĩ q̊ vbo ſereniſſime rex ac magni
fice ꝑnceps/nos tãꝙ fideles ſubditi lõgi
tudinẽ dierũ veſtre maieſtatis peroptan
tes:duo facimus.

Pꝛimo confitemur veſtram excellentiam
⁊ altam dignitatẽ cum dicimus. Rex.in
pꝛima parte thematis.
Scđo impꝛecamur veſtrã permanentiã ⁊
perpetuitatẽ:cũ ſubiũgimus. in eternũ
viue.in thematis ſecunda parte.
Excellẽs dignitas merito dꝫ honoꝛari: qꝛ
rex:in pꝛima parte thematis.Deũ time-
te:regẽ honoꝛificate.j.Pet.in.ij.c.
Permanẽs ppetuitas dꝫ etiã deſiderari.ĩ
eternũ viue.ĩ themat ꝑte ſcđa. Plaudẽ
tes manꝰ dixerũt.Viuat rex.iiij.Reg.xj.

Pꝛima pars.

¶ Dixi ꝑmo ꝙ in verbis

themat ꝑaſſumpti/ nos tãꝙ fideles ſub
diti ꝯfitemur vr̃am excellẽtiã/⁊ magnã di
gnitatẽ:q̃ meret honoꝛari:cũ dicimꝰ.rex.
in ꝑma parte thematis.Sereniſſime ꝑn-
ceps/ ꝙꝙ regie dignitati plibꝰ ex cauſis

debetur honoꝛ ⁊ reuerētia:vnā tamen in
pꝛeſenti intendo deducere ꝓpter quā me
remini ab oībus reuereri:quā fundo ī di-
cto philoſophi in.v.ethicoꝝ.c.vij. vbi ſic
inquit. Quilibet tenet dare ei mercedem
qui pꝛo ſe laboꝛat: ſed pꝛīceps laboꝛat ꝓ
tota multitudine:igit dāda eſt ei merces
ab illa. Hec merces eſt reuerētia ⁊ honoꝛ:
quē tenētur de iure et ratione impēdere:
qꝺ ſi non fieret:eſſet durū ⁊ intolerabile.
Graue quippe nimis eſt vt fructu labo-
ris ſui fraudet induſtrius:et maloꝝ om
nium ꝓbatur exoꝛdium:vt inde quis co-
gatur detrimenta ſuſcipe:vn̄ credebat au
xilia pꝛouenire. Ideo tribuēda eſt iuſtis
cōpēſatio meritoꝝ: qꝛ expꝛobꝛata militia
credit:ſi irremunerata tranſit. athletam
populis palma deſignat eſſe victoꝛē: ſu-
doꝛes bellicos ticta coꝛona teſtat. verba
ſunt Caſſiodoꝛi lib.v.variarū ep̄larum.
Conſtat autē inuictiſſime pꝛinceps:et oī-
bus clare liquet:veſtrā regiam maieſtatē
ꝓpter gloꝛiā et honoꝛē coꝛone regni ara-
gonū tam in mari:ꝙ in terra:ī neapoli:⁊
caſtella magnos ⁊ varios pertuliſſe labo
res etiā giganteis humeris foꝛmidādos:
vt iam merito in laboꝛibꝰ audaciſſimo mi
liti herculi valeat comparari:qui.xij. ma
gnos et terribiles pertulit laboꝛes : de q̊
ſic inquit Boetiꝰ.iiij.de cōſol.metro.vij.
Herculem duri celebꝛāt laboꝛes:Ille cen
tauros domuit ſuperbos : Abſtulit ſeuo
ſpoliū leoni:Fixit et certis volucres ſagit
tis ⁊c. Quia ergo veſtra regia maieſtas
tam duros ꝓ republica pertulit laboꝛes
in pꝛemiū eſt ab oībus ſubditis adoꝛāda
laudāda ⁊ manifeſtāda:exēplo ioab ; qui
volēs honoꝛē regis dauid ampliare : no-
luit capere vꝛbē:ne honoꝛ victoꝛie ſuo no
mini aſcriberet.ij. Reg.xij. exēplo illius
eximij militis enee:qui volens honoꝛare
laudare ⁊ manifeſtare vel magnificare re
gem ſuū:ſicut recitat virgiliꝰ lib.j.eneiꝺ.
recitans ꝟba militis ait. Rex erat eneas
nobis:quo iuſtioꝛ alter Nec pietate fuit.
nec bello maioꝛ et armis. Quia ergo ho-
noꝛ et reuerētia regie maieſtati impēden
da/eſt pꝛemiū et merces laboꝛis. Vt em̄
dicit ap̄lus.j.ad Timothe.v.c.loquēs de
pꝛelatis q̄ ſunt honoꝛādi. Qui bn̄ p̄ſunt
pꝛeſ byteri duplici honoꝛe digni habean
tur maxime qui laboꝛāt in verbo ⁊ doctri
na, Hinc eſt ꝙ iure debiti ad eā offerendā
obligamur iuxta dictū eiuſdē apoſtoli lo
quētis de pꝛincipibus ⁊ regibus ⁊ dicen
tis. Reddite oībus debita:cui tributū tri
butum:cui vectigal vectigal: cui timoꝛeꝫ
timoꝛē:cui honoꝛē honoꝛem. Roma.xiij.
Hunc ergo honoꝛē ⁊ reuerentiā pꝛout de
bito fidelitatis tenemur : flexis genibus
exhibētes ſubiectionē noſtrā fidelem ꝓfi
temur:dicētes. Rex nr̄ eris: ⁊ ſubijciemur
ditioni tue. Gen̄.xxxvij. Et hec de p̄mo.

Secunda pars.

¶ Dixi ſecūdo ꝙ in ver-
bis pꝛemiſſis impꝛecamur veſtrā perma-
nentiā ⁊ perpetuitatē: que merito eſt op
tanda:cum dicit.in eternum viue in ſecū
da themat̄ parte. Vita regis ſereniſſime
pꝛīceps ab oībus ſubditis eſt exoptāda.
Cuius ratio eſt. quēadmodū em̄ videmꝰ
ꝙ in coꝛpoꝛe naturali mēbꝛa ſingula de
appetitu quodā nature/capitis conſerua
tionē et vitā optant:et ideo qꝛ caput mē
bꝛis oībus eſt ſuperpoſitū: ⁊ eſt omnium
regitiuū:et in ſublime erectum: ⁊ ſenſibꝰ
omnibus dotatum:⁊ ſingulari venuſtate
effigiatū. ſm em̄ ꝙ dicit Ambꝛoſiꝰ hexa-
meron.vj.cap.vlti. Caput(inq̄t) ſup re-
liquos artus noſtri coꝛpoꝛis cernimꝰ emi
nere:pꝛeſtātiſſimūq; oīm tanq̄ ſupꝛa ele-
menta celū:tanq̄ arcem inter reliqua vꝛ
bis menia. In hac arce regalē quandam
dicimus habitare ſapientiā. ſcribitur em̄
Eccl's.ij. Oculi ſapientis in capite eius.
Hanc eſſe ceteris tutioꝛem : ex illa oībus
mēbꝛis vigoꝛem ꝓuidentiamq; deferri.
Quid em̄ validitas lacertoꝝ:quid veloci
tas pedum:niſi capitis velut pꝛīcipis ſui
īperialis adminiculet poteſtas. et hoc vt
ait ibidem:aut deſtituūtur vniuerſa:aut
oīa fulciūtur. hec ille. Ex hoc ergo ꝙ om-
nia membꝛa a capite reguntur : iō omnia
tanq̄ pꝛincipi obtēperant. et deſeruiunt
et per conſequens eius permanentiam ⁊
vitā deſiderāt. Sic in pꝛopoſito reſpubli-
ca ſm plutarchū eſt coꝛpꝰ quoddā qꝺ di
uini muner̄ bn̄ficio animatur: ⁊ ſumme
equitatis agit nutu:et regit quodā mo-
deramine rōnis. In hoc coꝛpe politico re
gni aragoni vos ſereniſſime p̄nceps eſtis
caput. Dicit em̄ Hugo de ſacramēt̄ li.v.
par.ij.⁊.c.viij. Terrena ptās caput habꝫ
regem:ſpiritualis ſummum pōtificem:et
ideo de vobis poteſt intelligi illud qꝺ ſcri

bitur.j. Regū.xv. Cum eſſes paruulus in
oculis tuis: caput in tribubus factus es.
Vobis ergo ſereniſſime pꝛinceps/ oīa mē
bꝛa reipublice tanq̄ capiti debēt ancilla-
ri.quod nobis Ambꝛo.vbi.ſ. exemplo de
monſtrat dicens. Videas enim imperato
ri ſuo ſingula membꝛa gratuito ſtipendio
militare. alia poſcunt:alia defendūt:alia
vel miniſterium ſuum exhibent:parent vt
pꝛincipi:ancillātur vt deo. hec ille. Sicut
ergo membꝛa reipublice tenētur ſuo capi-
ti deſeruire:ſic tenentur eius vitā gloꝛio-
ſam exoptare:cum ex vita pꝛincipis:ſalus
dependeat populi. Rex ſapiens ſtabilimē
tū populi. Sap.in.c.vj. Nos ergo qui ſu-
mus membꝛa huius coꝛpoꝛis politici: vi-
tam capitis peroptamus:ex quo depēdet
ſalus noſtra. Hinc eſt ꝙ dicimus in ſecū-
da parte thematis.in eternū viue. Ex quo
noſtrū thema poteſt redargui nō immeri
to:cum hoīs coꝛruptibilis optemus eter-
nitatem:quod nature repugnat et diuine
iuſticie et equitati. Ad quod poteſt reſpō-
deri ꝙ in themate optamus dn̄i noſtri re
gis vite ſpiritualis perpetuitatem hic per
gratiam:per quam anima viuit: et in fu-
turo per gloꝛiā. Aliter dicendū ꝙ q̄q̄ ho
mo ſit moꝛtalis et coꝛruptibilis per natu-
rā in diffinitione enim hoīs ponitur moꝛ-
tale. habuit tamen homo in ſtatu innocē
tie immoꝛtalitatem:quia poterat nō mo-
ri. Huius moꝛtalitatis ⁊ ꝑpetue vite erat
duplex cā. vna abintra:alia abextra. Cau-
ſa abintra fuit oꝛdinatio anime ad coꝛpꝰ:
que manebat q̄diu anima non ſepara ba
tur a ſua vita. ſcꝫ deo. que quidem oꝛdina
tio ſm doctoꝛes/vocatur iuſticia oꝛigina
lis. pſ̄.xxix. Ira.i.moꝛs/in indignatione:
et vita in volūtate eius. Cauſa abextra li-
gnum vite fuit: quod naturaliter hūc ha
buit effectū: vt qui ex eius fructu comede
ret:coꝛpus eius ī ſtabili ſanitate firmare-
tur:nec vlla infirmitate per etatem in de-
terius laberetur. Hanc ergo immoꝛtalita
tem:et vite coꝛpoꝛalis perpetuitatem per
peccatum perdidit pꝛimus homo per eta
tem:et ideo poſt peccatum dixit deus. Ec
ce adā quaſi vnus ex nobis factꝰ eſt ſciēs
bonum et malum. Nūc ergo ne foꝛte mit-
tat manū ſuam et ſumat etiā de ligno vi-
te et comedat:⁊ viuat in eternū. ideo eie-
cit eum de paradiſo. Et ex hoc oēs hoīes
perdiderūt coꝛpoꝛalis vite perpetuitatē,
et ideo pꝛopheta dauid loquens de ſtatu
nature lapſe dixit in pſ̄.lxxxviij. Quis eſt
homo qui viuet : ⁊ non videbit moꝛtem:
eruet aīam ſuā de manu inferi: q̄ſi dicat
nullus. Quia ergo vita veſtra ſereniſſime
pꝛinceps/non pōt eſſe eterna: nec perpe-
tua:dixit em̄ Job. Homo natus de mulie
re bꝛeui viuēs tēpoꝛe. Job.xiiij. et qꝛ eter
num ſepe in ſacra ſcriptura non ꝓ perpe
tuo:ſed pꝛo magno tēpoꝛe ſumit:vt ī plu
ribus locis ptꝫ: hinc eſt ꝙ in nr̄o thema-
te longitudinē dierum veſtre regie maie-
ſtati optamus:vt de nobis tandē verifi-
cetur qꝺ ſcribitur.ij.paralip.xxiij. Impꝛe
cati ſunt. ſcꝫ fratres p̄dicatoꝛes:atq; dixe
rūt. Viuat rex Alfonſus. magno ſcꝫ tp̄e.
Vt ergo ſereniſſime pꝛinceps/noſtrū iu-
ſtum deſideriū compleat : et veſtra regia
maieſtas magno tēpoꝛe et ꝓſpere viuat:
quia ergo ſcriptū eſt Exo. xxiij.et. xxxiiij.
⁊ Eccli.xxxv. Nō apparebit quis in con-
ſpectu dn̄i vacuus. ideo in ſubſidiū et ad
iutoꝛiū conſeruationis vite veſtre/offeri
mus vobis non aurū: nec argentū:qꝛ nō
eſt nobis:ſed vnguēta quedā ſpiritualia:
que interdū pꝛeſeruant a moꝛte: ⁊ vitam
cōſeruant. ⁊ iſta vnguenta ſunt or̄ones.
Et quia vr̄a regia maieſtas afficitur deuo
tione ad patrē noſtrum beatū Dominicū
ideo offerimus vobis oēs miſſas que de
beato dn̄ico pr̄e noſtro ſingulis tertijs fe
rijs celebꝛabūtur in cōuentu: vt tandem
meritis beati dn̄ici/et pꝛecibꝰ noſtris me
diātibꝰ/veſtra maieſtas regia dicere poſ-
ſit cū pꝛopheta in pſ̄.cxvij. Nō moꝛiar ſcꝫ
in iuuētute:ſed viuā.ſ.in ſenectam et ſe-
nium:⁊ narrabo opa dn̄i hic per gratiā:
et in futuro per gloꝛiā. Et ſic explicit.

¶ In pꝛoceſſione pꝛo rege veniente
vel in receptione regis. Sermo.

Ecce pꝛinceps
vnus. Matth.ix. Reueren
di domini ꝓceſſio hodierna
facta eſt ꝓpter tria. videlꝫ
Pꝛimo ꝓ ſalute et cōſerua
tione regie maieſtatis.
Scꝺo pꝛo negocioꝝ eius directione.
Tertio ꝓ iocūdo et optato aduētu eius.
Ideo vt deus ſua pietate/et mīa eum in
ſua gr̄a et ſanitate conſeruet: a periculis
liberet et defendat:ſanū et incolumē huc
ꝑducat merit̄ ſanctoꝝ et or̄onibꝰ populi

ſui regni: ideo ad recōmendationē domini noſtri regis ſumpſi thema prelibatuꝫ. Ecce princeps vnꝰ. In pſenti ſermone dñi nr̄i / erunt duo articuli declarandi iuxta duas particulas thematis prelibati. videlicet.

Primus tractabit de vna magna dignitate in qua pluribus virtutibus eſt ornatus. iuxta primā partē thematis: quia princeps.

Secūdus tractabit de vno amore et charitate per quā ſuo regno eſt alligatus. iuxta ſcd̄am partē thematis: qꝛ vnus.

Quia ꝟtutibus eſt exornatꝰ: debet honorari. qꝛ princeps: iuxta primū.

Quia cum ſuo regno eſt ligatus: debet amari: quia eſt vnus cuꝫ ſuo regno: iuxta ſecundū.

Modo ſic eſt: dñs noſter rex ꝟtutibus eſt ornatus in ſua ſublimi dignitate: qꝛ princeps iuxta primū. Cum ſuo regno eſt ligatus per amorē et charitatē: qꝛ vnus cum eo: iuxta ſecundum. concludit thema preaſſumptum.

Prima pars.

¶ Dico primo ꝙ pmus

articulus tractabit de vna magna dignitate ꝛc. Circa hoc notādū ꝙ in ſacra ſcriptura reperio q̄ttuor principatus. videlꝫ

Primus pr̄icipatus eſt eternalis oī gloria conſummatus.

Secundus principatus angelicalis ſeruitio ordinatus.

Tertius principatus humanalis virtutibus bene regulatus.

Quartus principatus infernalis om̄i tormentoꝝ genere pturbatus.

¶ Primus pr̄icipatus eſt ſummꝰ ꝛ diſpoſitus diuina iuſticia. Secūdus principatus ſcꝫ angelicus eſt bonꝰ confirmatꝰ in gratia. Tertius principatꝰ eſt humanus medius fundatus in iuſticia ꝛ clementia. Quartus principatus eſt obſtinatꝰ ī malicia. De primo pr̄icipatu. j. ad Timo. vj. Rex regum ꝛ dñs dominantiū: qui ſolus habet immortalitatē: et lucem habitat inacceſſibilem. ꝛ Apoc. j. Qui eſt primogenitus mortuoꝝ: ꝛ princeps regū terre. De ſecūdo dꝛ Daniel. x. Michael vnꝰ de primis principibus ꝛc. De tertio. j. Reg. xxij. Factus eſt dauid princeps ſuper populum iſrael. De quarto dicit Luc. xj. In beelzebub principe demonioꝝ ꝛc. De tertio ergo principatu: qui facit ad ꝓpoſitū intēdo breuiter pertractare. In quo quidem principatu dixi ꝙ princeps debꝫ virtutibus ornari ꝛ decorari. Et licꝫ pr̄iceps multis virtutibꝰ debeat adornari: tamē inter has debet ſpecialiter et principaliter tribus virtutibus predotari.

Primo debet eſſe ſapiens et intelligēs.

Scd̄o debet eſſe pius et clemens.

Tertio debet eſſe iuſtus et iuſticiam manutenens.

¶ Primo dico ꝙ princeps ſiue rex dꝫ ꝛc. vñ dicit Vegetius de re militari. nullum opꝫ magis vtilia vel plura ſcire ꝙ principem: cuius doctrina oībus poſſit prodeſſe ſubiectis. Unde dicit pħus. iij. politice vij. c. Prudentia eſt propria virtus principis. Talis prudentia eſt in dño noſtro rege. Dic que egit ad hec pertinētia: vt merito de eo dicā. Rex ſapiens ſtabilimentū populi ſui. Sap. vj. Tu dñe mi rex ſapiēs es. ſicut habet ſapientiā angelus dei: vt intelligas oīa ſuper terrā. ij. Reg. xiiij.

¶ Secundo rex debet eſſe ꝛc. vñ Seneca lib. j. de clemētia ad Neronē. v. c. ſic dic. Nullum ex omnibus clementia magis q̄ꝫ regem et principē decet. Ideo dicit. Non minus ſunt turpia principi multa ſupplicia: ꝙ medico multa funera. Iſta ꝟtus clemētie pleniſſime abundat in nr̄o principe et dño noſtro rege. Licꝫ in iſto regno fuerunt multi nobiles milites barones ꝛ alij diuerſoꝝ ſtatuū et officiorum / in multis culpabiles erga regnū ꝛ regiā maieſtatem: tamen crudelitate aut īpietate nūq̄ꝫ vſus eſt. vnde merito de eo dicere poſſumus illud Prouer. xx. Miſericordia ꝛ veritas cuſtodiunt regem: et roboratur clementia thronus eius.

¶ Tertio princeps debet eſſe ꝛc. vnde Auguſtinus. ij. de ciui. dei. xxj. cap. tractās de ipſa iuſticia concludēdo dicit ſic. Hoc veriſſimū eſt ſine ſumma iuſticia rem publicam regi non poſſe. Remota enim iuſticia: vt idem dicit lib. iiij. c. iiij. q̄d ſunt regna niſi magna latrocinia. iō ſm̄ Iſidorum. ix. etymologiarum. iuſticia virtus regia merito nūcupatur. Iſta iuſticia bene vtitur dominus noſter rex. quis enim cuſtodit tuas hereditates? quis tua pecora cōſeruat? quis mercimonias defendit? quis bona tibi procurat? quis tibi mala vitat? quis tibi vitam prolōgat: niſi eius iuſticia. vt merito de eo dicā illd̄ Prouer. xxix. Rex iuſtus erigit terram ſuā. Et ſic finitur primus articulus: in quo dixi ꝙ tractarē de vna alta dignitate: qꝛ princeps. vt merito pro ꝯcordantia dicat illud. Sū princeps exercitꝰ domini. Ioſue. v.

Secunda pars.

¶ Dixi ſecundo ꝛ princi

paliter quia ſecundus articulus diceret de vno amore ꝛ charitate quia eſt vnus ſcꝫ cū regno ſuo. Scd̄m Plutarchū ī epiſtola ad Traianū imperatorē. tota reſpublica eſt ſicut vnū corpus: et licꝫ vnū corpus in multa membra diuidat̄: tamē ſm̄ apoſtolum / oīa corporis membra: cū ſint multa: vnū corpus ſunt. j. Corinth. xij. Sic recte in propoſito: licꝫ in iſto regno ſint diuerſe et multe perſone: et multi ſtatus diſtincti: et precipue tres ſtatus principales. videlꝫ eccleſiaſticus: militaris: agricultores. cuius caput eſt princeps et rex noſter deus: et populi ſecularis. tamē hi tres vnū ſunt. j. Iohā. v. et iſtam vnitatē inter iſtos tres ſtatus et perſonas / inducit amor et charitas. Vñ Dionyſius lib. iiij. de diuinis noībus ſic inq̄t. Amor habet quandā vim vnitiuā / excitatiuā / ꝛ transformatiuā: que non permittit amatores ſuiſpſius eſſe: ſed amatoꝝ. hec ille. Et iſto modo princeps ꝛ dñs noſter rex dꝛ vnus cum ſuo regno per amorem et charitatē. Unus gradu et excellentia: qꝛ rex. Eccl's. iiij. Unus eſt: et ſcd̄ꝫ non hꝫ. ſcꝫ ſupra ſe: qꝛ neq̄ꝫ imperatorē: neq̄ꝫ aliū. vnꝰ perfecta amicitia: qꝛ etſi dicatur karolus poteris ſic dicere. ſcribitur em̄ cuꝫ littera k. ſicut karitas: ideo karolus īterpretat̄ karitatis lux ſiue kara lux et hoc recte et ꝓprie. littera em̄ k. habet primā lineam longam tendentē ſurſum verſus celum ligatam duobus titulis: ad denotandū ꝙ charitas perfecta. primo debet dirigi ad deum. ſcd̄o ꝟo ad proximum. Et iſta talis charitas eſt in domino noſtro rege. Primo em̄ charitatē ſuā dirigit ad deum per deuotam contēplationē. Dic de eius deuotione in horis: et ideo eſt vnus cum deo: qꝛ qui adheret deo: vnus ſpūs eſt. j. Cori. vj. Secūdo charitatē ſuam dirigit ad proximū ad liberandū a pena et afflictione. Dic quomodo propter amorē quē habet ad ſuū regnum: ſe expoſuit periculis: ſicut vis et expedit. Recepit em̄ conſilium qd̄ datur Eccli. xxxij. Rectorē te poſuerunt: noli extolli: eſto in illis q̄ſi vnus ex ipſis. Ita ꝙ in toto regno inter tot milia hoīm / non reperitur ſimilis ei in tali amore: ꝓpter quod regnū poteſt dicere illud de eo quod ſcribitur Eccl's. vij. Virū de mille vnū repperi. Et ſic finitur ſecundus articulus: in quo dixi ꝙ cōcluderem de vno amore ꝛ charitate: vt ſic merito ꝓ vltima ꝛ finali concordantia dicat̄ de eo illud Ezechiel. xxxvij. Rex vnus erit omnibus imperans ꝛc. ideo dicatur et cōcludatur. Ecce princeps vnus. que fuerunt verba thematis. Ad quam gloriam ꝛc.

Finis iſtius partis.

Venerabilis Santij de porta / ordinis predicatorū / ſacre pagine ꝓfeſſoris digniſſimi: necnō verbi dei enūciatoris accuratiſſimi / ſermones de ſanctis / cum quibuſdā collationibus ꝓ defunctis: ac nōnullis peccatorum figuris nō contēnende lectionis / optatum hic ſortiūtur finem: impreſſi in famatiſſimo Lugdunen̄. emporio: opera et induſtria probi viri Iohannis Cleyn Alemāni bibliopole atq̄ꝫ calchographi: Anno Domini Milleſimo quingēteſimo decimotertio. ꝑdie Kal. Ianuarij.

Regiſtrum huius partis.

A B C D E F G H

I K L M N O P.

Omnes ſunt quaterniones: preter P duernū.